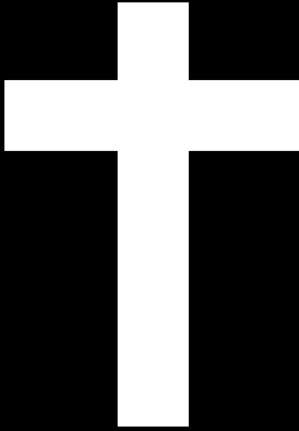


Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e

Jesucristo



New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e Jesucristo

New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazahua, Central

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazahua [maz], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazahua, Central

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2dd34152-63bb-5bf7-9ec4-df11c81ab2fc

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	63
SAN LUCAS	100
SAN JUAN	165
HECHOS	212
ROMANOS	272
1 CORINTIOS	296
2 CORINTIOS	321
GÁLATAS	337
EFESIOS	348
FILIPENSES	358
COLOSENES	364
1 TESALONICENSES	370
2 TESALONICENSES	375
1 TIMOTEO	378
2 TIMOTEO	385
TITO	390
FILEMÓN	394
HEBREOS	396
SANTIAGO	417
1 PEDRO	424
2 PEDRO	431
1 JUAN	436
2 JUAN	443
3 JUAN	444
JUDAS	445
APOCALIPSIS	448

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

Los antepasados de Jesucristo

¹ E Jesucristo mi mboxbêche cja e Abraham, 'ñe cja e David. Juns'ü va o tjü'ü c'o o mboxpale e Jesús ndeze e Abraham.

² E Abraham o jmusp'ü 'na t'i c'ü mi chjü e Isaac. Nuc'ua e Isaac o jmusp'ü e Jacob. Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e Judá, 'ñe c'o nu cjuarma. ³ Nuc'ua e Judá o jmusp'ü e Fares 'ñe e Zara. C'ü nu nanavi mi chjü e Tamar. Nuc'ua e Fares o jmusp'ü e Esrom. Nuc'ua e Esrom o jmusp'ü e Aram. ⁴ Nuc'ua e Aram o jmusp'ü e Aminadab. Nuc'ua e Aminadab o jmusp'ü e Naasón. Nuc'ua e Naasón o jmusp'ü e Salmón. ⁵ Nuc'ua e Salmón o jmusp'ü e Booz. C'ü nu nana e Booz mi chjü e Rahab. Nuc'ua e Booz o jmusp'ü e Obed. C'ü nu nana e Obed mi chjü e Rut. Nuc'ua e Obed o jmusp'ü e Isaí. ⁶ Nuc'ua e Isaí o jmusp'ü e David c'ü o nocü o mbêzhi jmu'u. E David o chjüntüvi c'e ndixü c'ü mi ngue nu su e Urías c'ü vi bô't'ü. Nuc'ua c'e ndixü o musp'ü 'na ts'it'i e David c'ü mi chjü e Salomón.

⁷ Nuc'ua e Salomón o jmusp'ü e Roboam. Nuc'ua e Roboam o jmusp'ü e Abías. Nuc'ua e Abías o jmusp'ü e Asa. ⁸ Nuc'ua e Asa o jmusp'ü e Josafat. Nuc'ua e Josafat o jmusp'ü e Joram. Nuc'ua e Joram o jmusp'ü e Uzías. ⁹ Nuc'ua e Uzías o jmusp'ü e Jotam. Nuc'ua e Jotam o jmusp'ü e Acaz. Nuc'ua e Acaz o jmusp'ü e Ezequías. ¹⁰ Nuc'ua e Ezequías o jmusp'ü e Manasés. Nuc'ua e Manasés o jmusp'ü e Amón. Nuc'ua e Amón o jmusp'ü e Josías. ¹¹ Nuc'ua e Josías o jmusp'ü e Jeconías 'ñe c'o o cjuarma. Mi ngue c'o pa 'ma o ndôpüji c'o menzumü a Israel o dyêdyiji a ma a Babilonia c'o.

¹² 'Ma ya ma cäji a ma a Babilonia, nuc'ua e Jeconías o jmusp'ü e Salatiel. Nuc'ua e Salatiel o jmusp'ü e Zorobabel. ¹³ Nuc'ua e Zorobabel o jmusp'ü e Abiud. Nuc'ua e Abiud o jmusp'ü e Eliaquim. Nuc'ua e Eliaquim o jmusp'ü e Azor. ¹⁴ Nuc'ua e Azor o jmusp'ü e Sadoc. Nuc'ua e Sadoc o jmusp'ü e Aquim. Nuc'ua e Aquim o jmusp'ü e Eliud. ¹⁵ Nuc'ua e Eliud o jmusp'ü e Eleazar. Nuc'ua e Eleazar o jmusp'ü e Matán. Nuc'ua e Matán o jmusp'ü e Jacob. ¹⁶ Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e José, c'ü o chjüntüvi e María. E María ngue c'ü o mus'ü e Jesús. E Jesús ngue Cristo c'ü ne ra mama: Nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

¹⁷ C'o nu mboxpale e Jesucristo ndeze e Abraham hasta e David, o zô'ö catorce c'o. Nuc'ua, ndeze e David hasta 'ma o dyêdyiji c'o menzumü a Israel a ma a Babilonia, o zô'ö ndo 'na catorce c'o nu mboxpale. Nuc'ua, ndeze 'ma o dyêdyiji a ma a Babilonia hasta 'ma o jmus'ü e Cristo, o zô'ö ndo catorce.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ C'ü nu nana e Jesucristo mi ngue e María. 'Ma o jmus'ü e Jesucristo, je va cjava. E José ya vi ñavi e María c'ü ro chjüntüvi. 'Ma dya be mi chjüntüvi, e María ya mi tû'ü 'na ts'it'i. Pero dya cjó mi dyojui; mi ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü vi tsjapü o ndunte. ¹⁹ E José mi cja c'o mi mama c'o ley. Nguec'ua 'ma o dyärä ya mi ndunte e María, o nguifñi c'ü ro unü 'na xiscômü e María c'ü dya ro chjüntüvi. Pero dya ro ma ngôs'ü c'o pje mi pjêzhi, na ngue dya mi ne e José ro bêzhi o tseje e María. ²⁰ Nuc'ua 'ma mi cijjñi a cjanu e José, o nguinch'i 'na t'ijï o jñanda 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cārā a jens'e. O ña c'ua c'e anxe o xipji e José:

—Nu'tsc'e José, o mboxbëchets'ü e David, dya rí yembeñe. Ni jyodü rí tsjapü nin su e María. Na ngueje c'ü ya tû'ü c'ü, ixi nguetsjê o Espíritu Mizhocjimi c'ü o tsjapü o nduns'ü. ²¹ Ra mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. Na ngueje angueze ra salva c'o nte c'o ya juajnü, ra jopcüji o mü'büji c'o o nzhubüji, eñe c'e anxe va xipji e José.

²²⁻²³ Mi jingüä Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü 'na profeta o xipji c'o nte: Dyär'maji. Ra nduntetsjê 'na xunt'i c'ü dya dyojui 'na bëzo; ra mus'ü 'naja ts'it'i c'ü rguí chjü e Emanuel, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi. E Emanuel ne ra mama: Bübü dya Mizhocjimi a ndezgöji. Nguec'ua 'ma o ndunte e María o mus'ü e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

²⁴ Nuc'ua 'ma o zö e José a t'jji, o tsja c'ua ja nzi va xipji c'ü o anxe Mizhocjimi, o chjüntui e María. ²⁵ Pero dya juntavi hasta 'ma o mus'ü c'e ts'it'i c'ü primero o t'i e María. Nuc'ua e José o jñusp'ü c'e ts'it'i e Jesús.

2

La visita de los magos

¹ O jmus'ü e Jesús 'ma mi manda c'e rey Herodes a Judea. Je jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea, cja c'e xoñijöümü a Israel. O mezhtjo c'ua o ëjê ja nzi nte c'o me mi pärä, c'o mi xiji mago, vi 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü. O säji a Jerusalén. ² Nuc'ua c'o mago o mbürü o zopjüji c'o mi cärä a Jerusalén, o xipjiji:

—Ya jítsime 'na seña; ró jandajme o mbes'e 'na seje. Ngue c'ü rvä pärägöjme c'ü ya jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ra manda cja yo menzumü a Israel. Nutscöjme rí ne rí xitscöjme ja bübü c'e ts'it'i. Na ngue rvä ëcjöjme rá ë ndüñijöümüjme a jmi angueze, rá ma't'üjme, eñe c'o nte c'o mi xiji mago.

³ Nuc'ua c'e rey Herodes o mbärä c'ü mi mama c'o mago c'ü ya vi jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ro manda. Nguec'ua va pizhi na puncjü angueze, dya mi pärä pje ro nguijñi. Me xo go pizhi c'ua texe c'o mi cärä a Jerusalén. ⁴ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o ndamböcjimi cja c'o menzumü a Israel. Xo zojnü c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Cjanu o dyönüji ja je ngue c'ua ro jmus'ü e Cristo c'ü ro ë manda. ⁵ Cjanu o ndünrüji:

—Nuc'ü, je ra jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea. Na ngue je ga cjava va dyopjü c'e profeta va pätpä Mizhocjimi:

⁶ Nu'tsc'eji in menzumüji a Belén, ni muvi in jñiñigueji cja c'o 'ñaja jñiñi a Judá. Na ngue ra tetsc'eji 'naja c'ü ra manda, 'ñe ra mbörü yo menzumü a Israel yo ró juajnügö, eñe c'e profeta.

⁷ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o mago c'ü dya cjó ro mbärä cjo mi ñaji c'o. Cjanu o tsjapüji na jo t'önü jingüä vi mbes'e c'e seje. Cjanu o ndünrü c'ua c'o mago o xiji jingüä vi mbes'e c'ü. ⁸ Cjanu o ndäji c'ua a ma a Belén o xipjiji:

—Möji, ma tsjaji na jo o t'önü rguí jyodüji c'e ts'it'i. Nuc'ua 'ma rí chöt'üji, rí nzhögüji rí 'ñe xitscöji. Nguec'ua xo rá magö, rá ma ndüñijöümü a jmi rá ma'tc'ö c'ü.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ñaji c'e rey, cjanu o ma c'ua c'o mago. Nuc'ua c'e seje c'ü ya vi jñandaji ndeze 'ma o mbes'e, o 'ñetsetjo na yeje. Nu c'o mago 'ma o jñandaji c'e seje, go mäji na puncjü. Nuc'ua c'e seje mi ot'ü o xo'ñiji c'ü, hasta 'ma cja zät'ä a xes'e nu cja c'e ngümü nu ja ma bübü c'e ts'it'i. Cja chi o böbütjo nu. ¹¹ Cjanu o zät'äji c'ua cja c'e ngümü, cjanu o cjögüji a mbo. O jñandaji c'e ts'it'i ma bübü cja c'e ngümü co e María c'ü nu nana. Cjanu o

ndüñijōmüji a jmi c'e ts'it'i, o ma't'üji. Cjanu o xo's'üji c'ua o cajaji c'o mi quiji o oro, 'ñe o nguichjünü, 'ñe o mirra c'o ma jo ma jyärä y me mi muvi. Cjanu o nguibiji, cjanu o unüji c'e ts'it'i. ¹² Nuc'ua Mizhocjimi o zopjü a t'jï c'o mago, o xipjiji:

—Dya cja rí nzhogüji cja e Herodes, empji.

Nguec'ua 'ma mü o nzhogüji cja c'e país nu ja mi menzumüji, o möji c'ü 'na 'ñji.

La huída a Egipto

¹³ Nuc'ua 'ma ya vi mbedye c'o mago, cjanu o nguinch'i c'ua 'na t'jï e José o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Cjanu o ña c'ua c'e anxe o zopjü e José, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana; rí c'ueñe rí möji a ma cja c'e xoñijōmü a Egipto. Na ngueje e Herodes ra jyodü ne ts'it'i ra mbō't'ü. Y rí mimitjoji nu hasta 'ma cja rá xi'ts'i, eñe c'e anxe.

¹⁴ Nuc'ua cjanu o zō c'ua a t'jï e José. Go zidy c'ua c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, go mbedyeji c'ua c'e xōmü, o möji a ma a Egipto. ¹⁵ Nuc'ua o mimiji nu hasta 'ma cja o ndü e Herodes. Mi jinguā mi bübü 'na profeta c'ü mi pätpä Mizhocjimi. C'e profeta o mama: “Rá penpe 'na jña c'in Ch'igō c'ü ra mbedye a Egipto”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma o ma ga ma a Egipto e José co e María 'ñe e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶ 'Ma o unü ngüenda e Herodes c'ü dya nzhogü c'o mago ro ē xipjiji ja mi bübü c'e ts'it'i, me co üdü c'ua na puncjü angueze. Cjanu o manda o mbō't'üji texe c'o ts'it'i c'o mi cārā a Belén, y hasta ja c'o mi tjorü c'e jñiñi c'ü. O mbō't'üji c'o cja vi mus'üji, cja na 'ñe c'o ya mi ēdyi ye cjē. Na ngue e Herodes ya vi dyönü na jo c'o mago, nguec'ua va mbārā ja ya nzi zana vi mezhe ndeze 'ma ya vi mbes'e c'e seje. ¹⁷⁻¹⁸ Mi jinguā vi dyopjü a cjava c'e profeta Jeremías:

Cja c'e jñiñi a Ramá mi t'ärä 'na c'ü me ma huē na jens'e.

Mi ngue c'e ndixü c'ü mi chjü e Raquel mi huēpi c'o o mboxbēche.

Dya go ne cjó ro chēzhi o jmi pa ro mājā, na ngueje ya vi mbō'tp'üji c'o o mboxbēche, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o manda e Herodes o mbō't'üji c'o ts'it'i, o zädä c'ü vi mama c'e profeta.

¹⁹ O ē c'ua 'na nu pa, o ndü e Herodes. 'Ma xe ma bübütjo e José a Egipto, o nguinch'i 'na t'jï o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Nuc'ua c'e anxe o zopjü o xipji:

²⁰ —Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana, rí möji a ma cja c'e xoñijōmü a Israel nu ja vi 'ñecjeji. Na ngueje ya ndü'ü c'o mi jodü ro mbō't'ü ne ts'it'i.

²¹ O nanga c'ua e José. Cjanu o zidy c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, o möji c'ua a ma cja c'e xoñijōmü a Israel. ²² Nuc'ua cjanu o mbārā e José c'ü ya mi manda e Arquelao a Judea c'ü tsja a Israel, chjëntjui c'ü ri bübütjo e Herodes c'ü ndunu tata. Nguec'ua mi sū'ü e José xe ro ma ga manu. Nuc'ua Mizhocjimi o yepo o zopjü a t'jï e José. Nguec'ua va cjogütjoji a Judea o möji c'ua a ma cja c'e xoñijōmü a Galilea. ²³ O zät'äji cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret; o mimiji nu. Mi jinguā vi mama a cjava c'o profeta: “Ra xiji menzumü a Nazaret nu c'ü ra ējē”, eñe c'o profeta. Nguec'ua 'ma o ma mimi a Nazaret e José 'ñe e María 'ñe c'e ts'it'i, o zädä c'e jña c'ü ya vi mama c'o profeta.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹ O mezhe c'ua ja nzi cjë, o mbürü o pëpji cja Mizhocjimi 'na bëzo c'ü mi chjü e Juan. Mi bübü cja c'e majjadü a ma a Judea. Mi zopjü c'o nte y mi jichiji co ndeje. ² Mi xipjiji a cjava:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ëji cja Mizhocjimi. Na ngueje nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji, ya ngue ra manda, eñe e Juan.

³ Mi jinguä c'e profeta Isaías vi pätpä Mizhocjimi, vi mama ja rva cja e Juan. O mama c'e profeta c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majjadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü.

Na ngue ya ngue ra ë c'ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama c'e profeta c'ü ro mama c'e nte'e.

⁴ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'na xipjadü. Mi sa c'o mi nza cja o t'äxä, y xo mi si o miel o ngjünü. ⁵ Nuc'ua ma ë c'ua c'o menzumü a Jerusalén, 'ñe c'o menzumü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, cja na 'ñe c'o mi cārā texe ja c'o cjogü c'e ndare a Jordán, ma sājāji cja e Juan. ⁶ Mi xipjiji Mizhocjimi c'o ma s'o c'o mi cjaji, y mi jichi e Juan anguezeji cja c'e ndare a Jordán.

⁷ Cja c'o menzumü a Israel mi cārā c'o mi xiji fariseo, 'ñe c'o mi xiji saduceo. E Juan o jñanda ma ëjē na puncjü anguezeji ro 'ñe j'i'iji. Nguec'ua va mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ëji o c'ijmi c'o sū ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. Na ngue in sūji ra jñün'c'ëji ngüenda Mizhocjimi ri sufreji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe j'i'iji. ⁸ Pero 'ma na cjuana nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra 'ñetse o nzhogü in mü'büji. ⁹ In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngueje o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

¹⁰ Xe sido o ña e Juan o zopjü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, o xipjiji:

—Nza cjatsc'ëji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya ngue ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgā tsja'c'ëji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹¹ Bübü mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Pero nutscö dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü cja va ëjē. Na ngueje me na nojo na puncjü angueze, nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje c'o ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Pero nu c'ü cja va ëjē, 'ma rí 'ñench'e in mün'c'ëji angueze, ra dya'c'ëji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma dya rí 'ñench'e in mü'büji, ra dya'c'ëji rí ma sufreji cja sivi, eñe e Juan.

¹² Xe sido o ña e Juan o xipjiji 'na ejemplo o mama:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgā tsja nu c'ü cja va ëjē. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

El bautismo de Jesús

¹³ E Jesús ma бүбү a ma a Galilea. O ẽ 'na nu pa, o mbedye c'ua o ma a ma cja c'e ndare a Jordán nu ja ma бүбү e Juan. Je o ma nu, ngue c'ua ro tsja e Juan ro jichi angueze. ¹⁴ Pero e Juan dya mi ne ro jichi, mi xipji:

—Nu'tsc'e va ẽcje in negue rá ji'tsc'ö, maco nguetscö ni jyongö rí jitscö, eñe e Juan.

¹⁵ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Iyö, rí jitscö, na ngue ni jyodü rá cjaji texe c'ua ja ga manda Mizhocjimi.

Cjanu ne'e c'ua e Juan o jichi e Jesús. ¹⁶ Nuc'ua 'ma nzi va nguarü va ji'i e Jesús, cjanu o mbes'e cja c'e ndare. O xogü c'ua a jens'e, y o jñanda e Jesús ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ẽjẽ ro 'ne ndägä a xes'e angueze. ¹⁷ Cjanu o dyäräji c'ua 'naja c'ü mi ña a jens'e, o mama:

—Nujnu nguejnu in Ch'igö nu rí s'iya, nguejnu rgá mäcjö nu, eñe.

4

Tentación de Jesús

¹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús. Nguec'ua va ma a ma cja majyadü ro ndörüji angueze, ro tsja e Satanás c'ü dya jo.

² O mezhe cuarenta pa, xömü ndempa c'ü dya pje zi'i e Jesús cja c'e majyadü. Nuc'ua cjanu o zant'a c'ü. ³ Cjanu o ẽ c'ua c'ü dya jo o 'ñe ndörü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴ Cjanu ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi, na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi c'ü rga minc'öjme, sino que ngue texe o jña angueze c'ü pedye o ne'e c'ü, enzgöjme Mizhocjimi. Nguec'ua, dya rá cjapü yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rá sigö, eñe e Jesús.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidy e Jesús a ma a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Cjanu o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi бүбү cja c'e templo. ⁶ Cjanu o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi; nguec'ua rí dacü dya a ma a jö mü. Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngueje ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra ndäjä c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe pënchc'iji, ngue c'ua dya rí sos'ü cja ndojo ra s'onnc'ü in cua, ni pje rí tsja, eñe.

Nguec'ua rí dacü ndeze va hasta a jö mü, eñe e Satanás c'ü dya jo.

⁷ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'in Jmugöji, enzgöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jö mü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁸ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidy na yeje e Jesús a ma cja 'na t'eje c'ü me na ndä'ä. Cjanu o jíchi c'ua texe yo jñiñi cja ne xoñijö mü, cja na 'ñe texe c'o me na zö 'ñe me na jo c'o mi pë's'i yo jñiñi. ⁹ Cjanu o xipji c'ua va ndörü e Jesús:

—Nu 'ma rí ndüñijömügue cja in jmigö rí matcügö, rá da'c'ügö c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo rrä jí'ts'igö dya, eñe c'ü dya jo.

¹⁰ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji c'ü dya jo:

—Nu'tsc'e Satanás, c'ueñe cja in jmigö. Dya rá ma'tc'ö, na ngueje ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue in Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü. Nguec'ua, dya rá ma'tc'ö, eñe e Jesús.

¹¹ Nuc'ua c'ü dya jo o c'ueñe cja e Jesús. Cjanu o ñe c'ua c'o anxe o 'ñe mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹² E Herodes ya vi manda o ngot'üji a pjörü e Juan. Nuc'ua 'ma o mbārā e Jesús c'ü ya ma o'o a pjörü e Juan, cjanu o nzhogü o matjo c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Galilea. ¹³ O zāt'ā cja c'e jñiñi a Nazaret. Cjanu o mbedye c'ua nu, o ma a ma cja c'e jñiñi a Capernaum, o ma mimi nu. Nu c'e jñiñi bēxtjo mi jārā cja c'e zapjü nu ja mi tjorü c'o xoñijömü a Zabolón, 'ñe a Neftalí. ¹⁴ Ma o ma mimi e Jesús a Capernaum, o zādā o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁵ Ra bübü jya's'ü cja c'o xoñijömü a Zabolón 'ñe a Neftalí.

Xo ra bübü jya's'ü texe nu ja cjogü c'e 'ñiji c'ü ni ma cja c'e tazapjü, 'ñe texe cja c'e xoñijömü c'ü tizhi lado a manu cja c'e ndare a Jordán.

Texe a ma a Galilea nu ja dya pārāji Mizhocjimi, ra bübü jya's'ü nu.

¹⁶ C'o nte c'o mi nzhodü cja bēxömü, o jñandaji jya's'ü c'ü me na nojo.

Nu c'o mi cārā c'ua ja na bēxömü c'ua ja tñji, o zāt'ā o jya's'ü o jmiji, eñe c'e profeta.

¹⁷ Nuc'ua ndeze 'ma o mbürü o mimi e Jesús a Capernaum, o mbürü o zopjü c'o nte, o xipjiji:

—Jyēziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejji cja Mizhocjimi, na ngue ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸ Na nu pa'a, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bēzo c'o ma pāt'ā o rrevi cja c'e zapjü. C'o bēzo mi cjuarma c'o. C'ü 'naja mi chjü e Simón Pedro. C'ü nu cjuarma mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbējmövi.

¹⁹ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mbējmöguevi dya. Pero chjünt'üvi in xütçjö rá mö dya, rá jí'ts'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütjügö, embevi.

²⁰ Jo ni zogüvi c'ua c'o o rrevi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús, o möji.

²¹ Xe go mötji mas a xo'ñi. E Jesus o jñanda c'ua xe ndo yeje bēzo c'o xo mi cjuarmavi. Mí chjü Jacobo 'ñe e Juan, c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Ma bübüvi cja 'na bü'ü co e Zebedeo c'ü nu tatavi, ma jocüji c'o o rrevi. Nuc'ua e Jesús o ma't'üvi. ²² Anguezevi ixco zogüvi c'ua c'e bü'ü 'ñe c'ü nu tatavi, ixco ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús o möji.

Jesús enseña a mucha gente

²³ Mi nzhodü e Jesús texe a ma a Galilea, mi xöpü c'o nte cja c'o o nintsjimi anguezeji. Y mi xipjiji o jña Mizhocjimi; mi xipjiji ja rvā manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Y mi jocü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sufre c'o nte. ²⁴ Me mi nāntji e Jesús c'ü mi jocü c'o mi sö'dyē. Nguec'ua xo zāt'ā c'e jña texe a ma cja c'e xoñijömü a Siria, o dyārāji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua ma sinpiji texe c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. Xo ma sinpiji c'o me mi sufre; ngue c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sürü o taque, xo 'ñe c'o dya mi sö ro ñömü. E Jesús mi jocü texe c'o. ²⁵ O mbedye na puncjü nte a Galilea, 'ñe a Decápolis, 'ñe a Jerusalén, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Judea, 'ñe texe a ma 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán, mi pöji e Jesús.

¹ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús c'o nte c'o ma puncjü, cjanu o ma c'ua cja 'na t'eje o mimi c'ua nu. Cjanu o ã c'ua c'o ya mi ätpä o jña e Jesús c'o mi xiji discípuo, o säji cja jmi angueze. ² Nuc'ua e Jesús o mbürü o xöpü c'o o discípuo, o xipjiji:

Quiénes son los felices

³ —Cārā o nte c'o pārā c'ü dya ni muviji, y ni jyodüji Mizhocjimi c'ü ra mbös'üji. Zö a cjanu c'o, pero ngue nu rguí mäji na ngueje ya ngue o Jmuji dya Mizhocjimi.

⁴ Cārā o nte c'o me ndümü. Pero zö ga cjanu ga sufreji, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí mäji.

⁵ Cārā o nte c'o dya cjavü na nojo, unü o mü'büji ra dyätäji Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o ra nguijñi a cjanu 'na pjeñe, ngue nu rguí mäjä, na ngueje Mizhocjimi ra unü ne xoñijö mü.

⁶ Cārā o nte c'o me ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. 'Ma ga cjanu, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí tsjaji c'o na jo.

⁷ Cārā o nte c'o juentse nu minteji ga mbös'üji. Nu c'o juentse a cjanu nu minteji, xo sö ra mäji na ngueje Mizhocjimi ra juentse anguezeji.

⁸ 'Ma cjó c'o ra 'ñejme Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue nu rguí mäjä c'o, na ngueje ra mbārāji na jo ja ga cja Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o ra zopjü na jo yo nu minteji ngue c'ua ra pötca nuji, ngue nu rguí mäjä c'o, na ngueje ra 'mārāji ngue o t'i Mizhocjimi.

¹⁰ 'Ma cjó c'o ra tsja na jo, bübü c'o ra nu'u na ü, ra tsjavüji ra sufre. Pero ngue c'ü rguí mäjä c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya ngue o Jmu c'ü.

¹¹ 'Nu'tsc'ejji in ejmezügöji dya. Nguec'ua bübü 'ma ra zanc'ejji, ra ndäc'ejji, ra xo'sc'ejji o bëchjine rga zanc'ejji texe c'o me rrä s'o. Pero rí xi'tsc'öji, zö ra tsja'c'ejji a cjanu, nguejyo rguí mäjceji yo. ¹² Nguec'ua 'ma ra tsja'c'ejji a cjanu, rí mäjceji na puncjü. Na ngueje Mizhocjimi ra dya'c'ejji c'ü me na jo a jens'e. C'o profeta c'o mi cārā mi jinguā xo o tsjavüji o sufreji, pero ya ch'unüji dya c'o me na jo, eñe e Jesús.

Sal y luz para el mundo

¹³ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípuo:

—O ð'ö, üt'üji cja o jmö, ngue c'ua dya ra s'odü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí tsjaji na jo ngue c'ua dya nda rrä s'o cja ne xoñijö mü. Nu 'ma dya cja rga öxü o ð'ö, zja rgá sö xe ra öxcü 'ma? Dya cja rguí muvi 'ma c'o, ra mbozüji a tji, ra yödü yo nte.

¹⁴ 'Nu'tsc'ejji nza cjatsc'ejji o jya's'ü cja yo nte. 'Naja jñiñi c'ü je jäs'ä cja 'naja t'eje, dya sö ja ra tsjö c'ü. ¹⁵ Je xo ga cjatjonu, 'ma jtütüji 'naja sivi, dya co'büji cja 'naja caja. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda texe c'o ri cārā cja c'e ngümü c'ü. ¹⁶ Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí tsjagueji na jo cja yo nte, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na jo c'o in cjagueji. Nguec'ua xo ra mamaji c'ü me na jonte c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e.

Jesús enseña sobre la ley

¹⁷ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípuo:

—In pärāgueji c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. Pe in cjinnceji c'ü rvá 'ñe xi'tsc'öji c'ü dya cja ni jyodü rí dyätäji c'o. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. C'ü rvá ëcjö, ngue c'ü rá cjagö texe c'ua ja nzi ga mama c'o.

¹⁸ Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni muvi texe yo letra yo bübü cja o ley Mizhocjimi, 'ñe texe yo jña. Zö ra nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, pero ot'ü ra zädä texe

c'ü mama cja o ley Mizhocjimi. ¹⁹ Ni jyodü rí tsjapüji ngüenda rí tsjaji texe yo o ley Mizhocjimi, zö rí ts'iqué c'e jña. Xo ni jyodü rí xöpüji yo nte, rí xipjiji ra tsjaji texe o jña Mizhocjimi. 'Ma jiyö, ra tsja'c'ejji c'ü dya rguí muvitsc'ejji 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Pero 'ma rí tsjagueji c'ü mama yo o jña Mizhocjimi, 'ñe 'ma je rga cjanu rguí xöpüji yo nte, nu'ma, ra tsja'c'ejji ra mbë'tsc'ejji na nojo 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. ²⁰ In pärägueji ja ga cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o jña Mizhocjimi yo xiji xöpüte. Rí xi'tsc'öji ni jyodü c'ü xenda rí tsjagueji na jo, que na ngue anguezeji. 'Ma jiyö, dya ra tsja'c'ejji Mizhocjimi a jens'e o ntetsc'ejji c'ü ra mandats'üji.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹ 'Ya i dyäräji o xi'tsc'ejji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā. O xipjiji a cjava: "Dya rí pō't'üntejji. Nu 'ma cjó c'o ra pō't'ün-te, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre." ²² Pero nutsco rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra ünü bu nu mintejji, zö dya ra mbö't'ü, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Xo rí xi'tsc'öji, nu 'ma cjó c'o ra zö'bü nu mintejji ra xipji: "Dya in pärā pje in cja'a", ra 'ñembe c'ü, xo ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma c'ü, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Y 'ma cjó c'o xo ra xipji nu mintejji: "Me na s'otsc'e", ra 'ñembe, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma c'ü rguí ma sufre cja sivi a linfiernu.

²³ Bübü 'ma in pöji cja templo in sidyiji 'na animale ra mbö't'üji cja rrü ndü'tp'üji Mizhocjimi cja c'e arta. Pero 'ma in sätc'ejji, nu 'ma in mbeñejji c'ü pje vi tsjapqueji 'naja yo nin mintejji, dya xtí ünüji c'e animale ra mbö't'üji. ²⁴ C'ü rí tsjagueji, rí sogueji nu c'ü ni mbeñc'ejji Mizhocjimi. Ot'ü rí möji, rí ma dyötqueji c'ü nin mintejji ra perdonaotsc'ejji. Nuc'ua cja rrí 'ñejji c'ua, rí 'ñe ünüji c'ü ni mbeñc'ejji Mizhocjimi.

²⁵ 'Ma pje c'o rí tsjapüji na s'o 'naja yo nin mintejji, 'ma ra zints'ijji cja juesi, rí jo'tp'üji 'ma cja rí pötc'ejji cja 'ñiji. 'Ma jiyö ra ma nzhöc'ejji nu cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhöc'ejji cja c'e mbö'pörü. Nuc'ua ra ngo'c'ügeji a pjörü. ²⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ra sö rí pedyegueji nu, hasta 'ma cja rí tsjöt'üji texe c'o ri tūgueji.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷ 'Ya i dyäräji o xi'tsc'ejji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā: "Dya rí tsägueji o ndixü." ²⁸ Pero nutsco rí xi'tsc'öji dya, 'ma cjó c'o ra jñanda 'naja ndixü y ra nguiñji cja o mü'bü ra tsjavi c'ü na s'o, zö dya ra juntavi, chjëntcui c'ü ya ri tsjä o ndixü, ya tsja na s'o co angueze cja o mü'bü 'ma c'ü.

²⁹ 'Maco in mamaji ngue in chöji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'ejji cja jmi Mizhocjimi zö ri 'natjo in chöji, que na ngue ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu. ³⁰ Maco in mamaji ngue in jodyëji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'ejji cja Mizhocjimi zö ri 'natjo in dyëji, que na ngueje ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—In pärägueji c'ü xo mamaji mi jinguā: "Ma cjó c'o ne ra mbëzi nu su, ra ünü o xiscömü c'ü rguí jyanbüvi." ³² Pero nutsco rí xi'tsc'öji, dya cjó ra mbëzi nu su, nguextjo 'ma rí 'ñe 'naja bëzo. Zö dya ri cja na s'o 'na ndixü pero 'ma ra tsja nu xira ra mbëzi, pe ra tsja c'e ndixü ra chjüntui c'ü 'naja bëzo. Nguec'ua

chjëntjui c'ü ri tsājā bēzo c'e ndixū. Nguec'ua c'e bēzo c'ü o mbēzi c'ü nu su, ri pē's'i nu s'ocū 'ma c'ü, chjëntjui c'ü ro tsjapü o su ro tsājā bēzo. Y c'e bēzo c'ü na yeje o xīra c'e ndixū, xo ri pē's'i nu s'ocū chjëntjui c'ü ro tsājā ndixū. Na ngueje ya rguí chjüntui c'e ndixū c'ü ya vi bēzi.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³ Ya i dyārāji c'ü o xi'tsc'eji c'o xöpüte c'ua ja va sjippi c'o mi cārā mi jinguā: “Dya rí ñādāji Mizhocjimi rí mamaji na cjuana, cja rrí mamaji o bēchjine. 'Ma in nādāji Mizhocjimi c'ü rí tsjagueji, tsjagueji 'ma”, eñe c'o xöpüte. ³⁴ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya pje rí ñādāji. Dya rí manji nza mbārā a jens'e. Na ngueje nguejnu manda Mizhocjimi. ³⁵ Ni xo rí mamaji nza mbārā ne xofñjōmū. Na ngueje ngue Mizhocjimi c'ü manda yo cārā va. Ni xo rí mamaji nza mbārā a Jerusalén. Na ngueje ngue c'ü o ndajñiñi c'in Jmugöji c'ü pjēzhi me na nojo. ³⁶ Ni xo rí mamaji nza mbārā in ñigueji, na ngueje nu'tsc'eji, dya sö rí tsjapqueji c'ü rrā t'öxū ne rí 'na in ñixtegueji, ni xo rí tsjapqueji c'ü rrā potjü. ³⁷ C'ü rí tsjagueji, rí mantji “jā” o “jijy.” 'Ma xe rí manguéji cjo nza ārā, nu'ma, ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñūnc'ü in mün'c'eji 'ma.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸ Ya i dyārāji c'ua ja va sjippi c'o mi cārā mi jinguā: “Nu 'ma cjo c'o ra jñū'pc'üji in chōji, rí nzhopcüji rí jñū'pc'üji a nzhö 'ma c'ü. Y nu 'ma cjo c'o ra jñū'pc'üji in s'ibiji, xo rí jñū'p'üji o s'ibi 'ma c'ü”, mi eñeji. ³⁹ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya cjo rí nzhopcüji c'o ra tsja'c'üji c'o na s'o. Nu 'ma cjo c'o ra mbē'chc'iji in jojmiji, xo rí pjñübütjoji 'ma c'ü 'nanguarü ra mbē'chc'iji. ⁴⁰ Nu 'ma cjo c'o ne ra jyonnc'eji o chū, y ra zints'iji cja juesi ngue c'ua ra ngannc'aji c'o ri jegueji, xo rí jyētpiji c'o ri tēgueji. ⁴¹ Nu 'ma cjo c'o ra xi'tsc'eji: “Chuns'ü yo rvá tuns'ügö, ma sogüzügö 'na kilometro nde”, ra 'ñentsc'eji, nu'tsc'eji xe rí ma sogüji 'ma c'ü xe 'na kilometro nde. ⁴² Cjo c'o pje ra dyö'tc'ügueji, rí unüji. Y c'o pje c'o ra pe'sc'eji, dya xo rí tsānbāji c'o.

El amor para los enemigos

⁴³ Ya i dyārāji c'ua ja va sjippi c'o mi cārā mi jinguā: “Rí s'iyagueji yo in dyocjeji, pero c'o nuc'üji na ü, xo rí ñuji na ü”, eñeji. ⁴⁴ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, rí s'iyagueji c'o ra nuc'üji na ü, rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o ra zanc'eji. Tsjapqueji na jo c'o ra nuc'üji na ü, dyötpüji Mizhocjimi c'o ra jyonnc'eji o chū, 'ñe c'o ra jñū'c'ügueji na ü. ⁴⁵ 'Ma rí tsjapüji na jo a cjanu yo nin minteji, zö rrā s'oji, ra jñū'sc'eji 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. Na ngueje angueze cjapü ra mbes'e e jyarü c'ü rguí jñanda texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s'o. Xo va penpe o dyebe texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s'o. ⁴⁶ Nu 'ma nguextjo c'o s'iyats'ügueji c'o rí s'iyagueji, cjo ra dya'c'eji Mizhocjimi c'o na jo 'ma? Iyö. cjo dya je xo ga cjanu ga tsja c'o publicano, s'iya o dyoji c'o; maco in manguéji me na s'o c'o? Jā, je ga cjanu ga tsjaji. ⁴⁷ Nu 'ma nguextjo yo in dyocjeji yo in ne rí zenguaji, cja bübü c'ü na jo c'ü in cjagueji 'ma? Maco yo dya pārā Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu, nguextjo c'o o dyoji zenguaji. ⁴⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí s'iyagueji texe yo nte c'ua ja nzi ga tsja c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e.

¹ C'ü rgui tsjagueji c'o na jo, dya ngue c'ü ra jñantc'aji yo nte ra mamaji *in* cjaji na jo; ngue c'ü ra jñantc'aji c'ü in Tatagueji c'ü bübü a jens'e. Na ngue 'ma rí tsjaji na jo nguextjo c'ü rgui jñantc'aji yo nte, nu'ma, dya ra mama c'ü in Tatagueji c'ü na jo vi tsjagueji. ² Bübü nte c'o cjavü cja na jo; cjaji c'ü rgui mápáji yo nte'e. Nguéc'ua 'ma pöji nu ja cjogü na puncjü o nte, nza cja cja nintsjimi o cja 'ñiji, unüji o merio c'o dya pje pë's'i. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zö ra mama yo nte na jonteji, pero Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ³ Pero 'ma rí unüji merio c'o dya pje pë's'i, rí unüji c'ü dya cjó ra mbārā. ⁴ Nguéc'ua dya cjó ra mbārā c'ü i unügueji. Pero Mizhocjimi ra dya'ceji c'o na jo, na ngueje angueze pã'tc'ãji in mün'ceji.

Jesús enseña cómo orar

⁵ C'o cjavü cja na jo, me ne o mü'büji c'ü ra jñanda yo nte. Nguéc'ua pöji cja nintsjimi, 'ñe c'ua ja pomü o 'ñiji, ni ma dyötüji Mizhocjimi. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zö mama yo nte me na jonteji, Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ⁶ C'ü rí tsjaji, 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí tsjogüji a mbo cja in nzungeji, cja rrí tsotc'ejí in nzoxtjiji. Cja rrí dyötqueji c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü nu ja dya cjó sö ra jñanda. Y angueze ra dya'ceji c'o na jo'o, na ngueje pã'tc'ãji in mün'ceji.

⁷ 'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Anguezeji me yepeji c'o jña c'o ni dyötüji Mizhocjimi, pëzhiji ra dyärã Mizhocjimi na ngueje c'ü me yepeji. ⁸ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, dya me rí yepegueji jña c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Na ngueje c'ü nin Tataji pãrã c'o ni jyonc'ejí ante c'ü rí dyötqueji c'ü. ⁹ Nguéc'ua nu'tsc'ejí 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je *in* bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cãrãjme cja ne xoñijömü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga zü'c'ü c'o cãrã a jens'e.

¹⁰ Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädã c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyã'tc'ã c'o cãrã a jens'e, na ngue ngue'tsc'e *in* mandague. Xo rí ö'tc'öjme rá cjavme c'ua ja nzi gui ñegue.

¹¹ Dyacöjme dya o xëdyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

¹² Perdonaozögöjme in nzhubüjme c'ua ja nzi rgá perdonaojme 'ma cjó c'o pje cjavüjme.

¹³ Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjavme c'o na s'o.

Na ngueje ngue'tsc'e *in* mandague, ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, ngue'tsc'e me na notsc'e. Je ga cjavjots'c'e nu textjo c'o cjë c'o ra ëjë. Amén.

¹⁴ Nu 'ma rí perdonaogüejí c'ü cjó pje ra tsja'ceji, xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁵ Pero 'ma dya rí perdonaogüejí c'ü cjó pje ra tsja'ceji, dya xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tatagueji, nu c'o pje nde *in* cjavueji.

Jesús enseña sobre el ayuno

¹⁶ Bübü c'o cjavü cja me na jo. Nguéc'ua 'ma go mbempjeji, cjavü ndümüji, dya xo dyebeji. Je ga tsjaji a cjanu, ngue c'ua ra mbārā yo nte c'ü mbempjeji, ra mamaji na jo c'ü cjaji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, zö ra mama yo nte c'ü na jo cjaji, pero Mizhocjimi dya je ra mama a cjanu. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjagueji ga cjanu. ¹⁷ Nu 'ma rí mbempjeji, rí xinzhöji c'ua ja nzi gui tsjaji texe yo pa. Xo rí tsã't'ãji o aceite in 'ñi'iji, y rí dyebeji. ¹⁸ Nguéc'ua dya ra mbã'c'ãji yo nte cjo *in*

mbempjeji. C'ù ra mbārã c'ù in mbempjeji, nguextjo c'ù nin Tataji c'ù dya cjó sô cjó ra jñanda. Y angueze ra xi'tsc'ejí c'ù na jo vi tsjagueji, na ngueje pã'tc'ãji in mün'c'ejí.

Riquezas en el cielo

¹⁹ Dya rí pë'sc'ejí na puncjü c'o ni muvi cja ne xoñijö mü. Na ngueje ne xoñijö mü cãrã o dyoxü, ra dyo'tc'ügueji c'o in ch'opjüji 'ñe in bitugueji. Y xo ra zijö mü c'o in merioji de plata. Xo cãrã va o mbuë, ra xo'tc'ügueji in nzungueji, cja rrü pönnc'üji c'o in pë's'iji. ²⁰ Jyodügueji ja rgã mbë'sc'iji a jens'e c'o ya ri bübü 'ma ri sätc'ejí nu. Na ngueje a jens'e, dya cãrã o dyoxü nu, nu c'ü ra dyo'tc'ejí c'o ri pë's'iji, ni pje xo ra zijö mü nu. Dya xo cãrã o mbuë nu, c'ü ra pönnc'ügueji c'o ri pë's'igüejí. ²¹ Nu 'ma rí pë's'igüejí na puncjü cja ne xoñijö mü, je ri mãjä in mü'büji cja ne xoñijö mü. Pero 'ma ra bë'sc'ejí na puncjü a jens'e, je ngue a jens'e nda ra mãjä in mü'büji.

La lámpara del cuerpo

²²⁻²³ C'ü unü jya's'ü cja in cuerpogueji ngue in chöji. 'Ma janda na jo 'na nte, bübü jya's'ü 'ma texe o cuerpo. Pero 'ma dya sô ra jñanda, chjëntjui c'ü ri bübü cja bëxö mü 'ma c'e nte. Je xo ga cjatsc'ejí nu. Nu 'ma nguextjo Mizhocjimi rí jyodüji, ra bübü 'ma jya's'ü texe cja in mü'bügieji. Pero 'ma rí jyodüji Mizhocjimi, 'ñe rí jyodüji rí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijö mü, 'ma rí jyodüji nza yeje, nu'ma, dya nda ra bübü jya's'ü in mü'büji. Y 'ma in pëzhgueji bübü jya's'ü in mün'c'ejí, nu 'ma dya cjuana jya's'ü, nu'ma, ojtjo jya's'üts'üji 'ma.

Dios y el dinero

²⁴ 'Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sô ra dyätãvi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri ünbüji, ra tsja c'e mbëpji; c'ü 'naja ri ne'e. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri cjapü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ejí nu, 'ma in jodüji ja rguí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijö mü, nu'ma, dya in pëpqueji 'ma Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze.

Dios cuida a sus hijos

²⁵ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjjijñíji ja rguí chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjjijñíji c'ü pje rí jyeji. Mizhocjimi me na nojo, ya ngambgaji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji? ²⁶ Jñant'maji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü; maco c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e nde 'huiñi yo. Nu'tsc'ejí, xenda ni muvits'ügueji na puncjü que na ngue yo s'ü. Nguéc'ua, ¿cjo dya xo ra 'huiñts'ejí Mizhocjimi? ²⁷ ¿Cjó bübüts'ejí c'ü sô ra chãcã nde metro c'ü xe rrã ndã'ã? Zö me ra nguiñi, dya cjo ra sô.

²⁸ Nguéc'ua, ¿jenga in cjinnceji ja rí chöt'üji c'ü rí jye'ejí? Unüji ngüenda yo pje c'o ma ndãjnã yo cja'a cja juajma, ja ga te'ejí. Dya pëpjíji, dya xo jench'ejí o tjüjmü pa ra dyät'ãji o bituji. Pero me na zö yo. ²⁹ E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo ndãjnã. ³⁰ Yo pjín'ño cja'a cja juajma dya, pero ra xörü ra münü ra c'ant'a cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndãjnã yo. Natsc'ejí, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguéc'ua, ¿jenga dya in ench'ejí na jo in mü'büji Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o ni jyonc'ejí? ³¹ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, dya me rí tsjjijñíji rí mamaji: "Pãrã, ¿pje rá sigöji, o pje xo rá jegöji?", rí 'ñeñeji. ³² Ngue yo dya pãrã Mizhocjimi yo me jodü ga cjanu. Pero nu'tsc'ejí in 'ñejeji c'ü nin

Tataji c'ü bübü a jens'e; angueze pärã c'ü nde ni jyonc'ejí texe yo. ³³ Nu'tsc'ejí ot'ü rí jyodüji Mizhocjimi, ngue c'ua ra mandats'üji. Y rí jyodüji rí tsjaji c'o na jo c'ua ja ga manda c'ü. Nuc'ua texe yo, nde ra dya'c'ejí yo. ³⁴ Nguéc'ua, dya rí tsjinnceji ja rgui chõt'üji c'ü rí siji 'ñe c'ü rí jyeji c'o pa c'o va ëjê. 'Ma ra zädã c'o pa'a, cja rí ñuji ja rgui tsjapqueji. Na ngueje pama va ëjê texe o ndumü c'ü ni jyodü rá sufregöji.

7

No juzguen a otros

¹ 'Dya cjó rí so'bügeji. 'Ma jiyö ra jñün'c'ügeji ngüenda Mizhocjimi. ² C'ua ja nzi gui so'bütegeji, je xo rga cjanu rgã jñün'c'ügeji ngüenda Mizhocjimi. Mizhocjimi ra nzhocüts'üji c'ua ja nzi gui tsjagueji. ³ O dyaxü, xenda na nojo que na ngue o ngümpaxa. Je xo ga cjatjonu in nzhunc'ejí. Pe na nojo in nzhunc'ejí nza cja 'na dyaxü, y pe ts'iqué nza cja 'naja ngümpaxa c'o o nzhübü yo nin minteji. Nguéc'ua, ¿jenga in so'büji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö yo nin minteji? Maco dya in cö'tp'üji 'ñi c'e dyaxü c'ü o'o in chöji. ⁴ ¿Ja rgã sö rí xiqueji yo nin minteji: "Jyëzguime rá cjú'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", rí 'ñembeji? Maco dya ixi cjübügeji c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji. ⁵ Nu'tsc'ejí in cjarqueji c'ü na jotsc'ejí, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjú'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö'ö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

⁶ 'Bübü nte c'o chjëntji nza cja o cuchi c'o ra yödü c'o pje ri unügeji c'o dya ri ne anguezeji. Xo chjëntji nza cja o dyo c'o ra ë ra 'ñe zac'ejí 'ma pje c'o ri unügeji c'o dya ri neji. C'o nte c'o ga cjanu, dya cja xe rí zopjúji o jña Mizhocjimi nu me na sjü.

Pedir, buscar y tocar la puerta

⁷ 'Sido rí dyötqueji Mizhocjimi, ra dya'c'ejí. Sido rí jyodüji Mizhocjimi, rí chõt'c'ejí c'ü ni jyonc'ejí. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi, ra dyã'tc'ejí. ⁸ Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chõt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjú, ra dyätãji c'o.

⁹ 'Nu'tsc'ejí in 'ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra chëzhi in jmiji in ch'igueji ra dyö'tc'ejí 'na tjömëch'i, ¿cjo rí unügeji 'na ndojo? Iyö, dya sö. ¹⁰ Y 'ma ra dyö'tc'ejí 'na jmö'ö, ¿cjo rí unügeji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö'ö. ¹¹ Maco in nteji in cjaji c'o na s'o, pero in pjëchiji rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Na c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí c'o na jo c'o rí dyötüji angueze?

¹² 'C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo ga cjanu rgui s'iyagueji yo. Na ngueje je ga cjanu ga mama o jña Mizhocjimi c'ü xiji ley 'ñe profeta.

La puerta angosta

¹³ 'Nu 'ma in ne rí nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, tsjogüji cja c'e ts'ingoxtji. Na ngueje bübü 'na ngoxtji, 'ñe 'na 'ñiji c'o me na mbät'ã, pero ni zidyji nu ja ra sufrefi cja sivi. Me na puncjü c'o cjogü cja c'e ngoxtji c'ü na mbät'ã. ¹⁴ Pero c'e 'ñiji c'ü ni zidyji nu ja ra bübütjoi co Mizhocjimi, na s'ich'i c'ü. Xo 'ñe c'e ngoxtji, xo s'ich'i c'ü. Y dya puncjü c'o töt'ü c'e ngoxtji c'ü rgui möji c'e 'ñiji.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵ 'Cãrã nte c'o ra ëtsc'ejí ra 'ñe tsjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Cjarjúji na jo'oji nza cja ndëncjürü yo dya pje cja, pero a mbo o mü'büji me na s'oji nza cja o min'ño yo me na sate. Nguéc'ua rí pjötpjúji ngüenda c'o. ¹⁶ C'ü rgui pärãgeji c'o

xöpüte, rí unnc'ejí ngüenda ja ga mimi c'o. In pãrãgüejí o visachi, dya quítsijí o uva c'o. Ni xo rí quítsijí o higo cja o bimpëdyí. Je xo ga cjatjonu c'o xöpüte c'o cjavü rí ña o jña Mizhocjimi, dya sô ra mimi na jo c'o. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu texe o za'a c'o na jo, quis'i c'o na jo c'o. Pero c'o dya ga jo, quis'i c'o dya ga jo. ¹⁸ 'Na za'a c'ü na jo, dya sô ra nguis'i c'o dya ga jo. Ni xo rí ngue 'na za'a c'ü dya jo, dya sô ra nguis'i c'o na jo. ¹⁹ Texe za'a c'o dya quis'i c'o na jo, ra dyëziji cja rrü pant'aji a sivi. ²⁰ Nguec'ua c'ü rguí pãrãgüejí c'o xöpüte, rí unnc'ejí ngüenda ja ga mimi c'o.

No todos entrarán en el reino de los cielos

²¹ 'Na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö", ra 'ñenzgöji. Pero dya texeji ra cjogüji c'ua ja manda Mizhocjimi. C'o ra cjogü nu, nguextjo c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ²² 'Ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, me na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya mi nãnc'äjme in chjügue, 'ma mi zopcjøjme yo nte? ¿Cjo dya xo mi nãnc'øjme in chjügue 'ma mi pjongüjme o s'ondajma? ¿Cjo dya xo ngue co in chjügue c'ü mi jocüjme c'o mi sô'dyë, 'ñe c'o na puncjü c'o na nojo c'o mi cjavme?", ra 'ñenzgöji. ²³ Nuc'ua rá tjüntcöji c'ua, rá xipjiji: "Dya ngue o t'itsc'ejí mi Tatagö. C'ueñeji cja ín jmigö dya, nu'tsc'ejí j tsjagüejí c'o na s'o", rá embeji.

Las dos bases

²⁴ 'Nguec'ua, nu c'ü ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya, y ra tsja'a yo, rá jyëtspigö nza cja 'na bëzo c'ü na jo va mbeñe. O jyäbä 'naja ngumü a xes'e cja 'na peña. ²⁵ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë 'na tareje c'ü je 'ne pjat'ü cja c'e ngumü. Xo ë 'na tandajma c'ü me mi vü'ü cja c'e ngumü. Pero dya go tunü c'e ngumü, na ngueje vi tjäbä a xes'e cja c'e peña. ²⁶ 'Ma cjö c'o ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya, 'ma dya ra tsja c'ua ja nzi va dyärä, rá jyëtspigö nza cja 'na bëzo c'ü dya nguiñi na jo c'ua ja ro jyäbä o ngumü, je go jyäntjo cja 'ñöxömmü. ²⁷ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë c'e ndare. Xo vü e ndajma c'ü o juant'a c'e ngumü. Jo nu tunü c'ua o ngumü c'e bëzo, ixco chjorü, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

²⁸ 'Ma o nguarü e Jesús o mama yo jña yo, me mi süji, dya mi pãrã pje ro nguiñiji. ²⁹ Na ngueje o unüji ngüenda je vi 'ñe cja Mizhocjimi c'o vi mama e Jesús va xöpü anguezeji. Y dya je ma cjanu c'o xöpüte.

8

Jesús sana a un leproso

¹ Nuc'ua o zöbü e Jesús cja c'e t'ejje. Xo zöbü na puncjü o nte, mi pöji angueze. ² O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi sô 'naja ngueme c'ü xiji lepra, o 'ñe chëzhi cja e Jesús. Cjanu o ndüñijömmü c'ua a jmi, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, 'ma rí ñegue, ra sô rí jocüzü.

³ Cjanu o c'uana c'ua a dyë e Jesús o ndörü c'e nte, o xipji:

—Rí negö. Ra jots'ü.

Nzi va ndörü, nzi va ojtjo c'ua c'e ngueme. ⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Pjögüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe dya, nguextjo c'ü rí ma, rí ma jíchitsjë c'e mböcjimi c'ü ya jogüts'ü. Xo rí jñünü c'o rí unü Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama e Moisés. Ixti magüe a cjanu ngue c'ua ra nu'tc'ügüe c'e mböcjimi c'ü na cjuana ya jots'ü. Nguec'ua yo nte ra mbãrãji c'ü ya 'nin'tsc'i c'e ngueme.

Jesús sana al muchacho de un capitán romano

⁵ Nuc'ua o zät'ä e Jesús cja c'e jñiñi c'ü mi chjü Capernaum. Cja c'e jñiñi mi bübü 'naja bëzo c'ü mi manda 'naja ciento o tropa. 'Ma cja ma sät'ä e Jesús, o ë c'ua c'e bëzo o 'ñe ndünrö e Jesús. Cjanu o dyötü 'na favor. ⁶ O xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya cja sö ra 'ñömü ín ch'i'i, ya zürü o ngueme. Ya dyobütjo ín nzungö, y me sufre na puncjü c'o na ü.

⁷ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Jo rá magö, rá ma jocü.

⁸ O ndünrö c'ua c'e bëzo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya ga jozgö c'ü rí tsjogue a mbo cja ín nzungö. Zö nguextjo 'na jña c'ü rí mangue, ra jogü c'ín ch'i'i. ⁹ Na ngue xo 'ñetscö xo ch'acö poder, ngue c'ua rí mandagö o tropa. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Ma'a", rá embe, ra ma. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Chjä'dä", rá embe, ra ëjë. Xo 'ñe 'ma rí xipjigö c'ín mbëjji: "Tsja'a yo", rá embe, ra tsja'a.

¹⁰ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús c'o vi mama c'e bëzo, me co nguëntjo c'ua. Na ngue o unü ngüenda c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü pje ro mama e Jesús, ro zädä. Nguec'ua va xipji c'ua c'o mi pöji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni ri 'na yo ín menzumüji a Israel ró tötc'ö c'ü ri ejme na jo nza cja ne bëzo nu. ¹¹ Nutscö rí xi'tsc'öji, na puncjü o nte c'o egüi 'ñeje nu ja ni mbes'e e jyarü, 'ñe nu ja ni nguibi, xo 'ñe textjo cja ne xoñitöjmü; ra 'ñe mimiji nu ja manda Mizhocjimi a jens'e, ra zi'iji o xëdyi co e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob. ¹² Pero c'o ot'ü vi zojnüji ro cjogü nu ja manda Mizhocjimi, ts'ëtjo c'o go ne. Nguec'ua c'o dya go ne'e, ra mboch'üji nu ja na bëxömü, nu ja me ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

¹³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi manda 'naja ciento tropa:

—Ma dya ín nzungue. C'ua ja nzi vi 'ñejmegue, je rga cjanu rgá jogü c'ín ch'i'i.

Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ O ma c'ua e Jesús cja o ngumü e Pedro. O chöt'ü c'ua c'ü mi sö'dyë c'ü nu to'o e Pedro, mi sö pa'a c'ü. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o ndötpü c'ua a dyë. Jo ni c'ueñe c'ua c'e pa'a. Cjanu o nanga c'ua c'e ndixü o dyät'ä o jñönü ro ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús na puncjü nte c'o vi zürü o ndajma c'ü dya jo. E Jesús, nguextjo c'ü o mama ro mbedye c'o ndajma, y go mbedye c'ua c'o. Y texe c'o mi sö'dyë, o jocü c'o. ¹⁷ Nguec'ua ma zädä c'o vi mama c'e profeta Isaías: "Angueze me go juentsqueji o 'ñe jocüzüji c'o ngueme c'o mi sufregöji", eñe c'e profeta.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Ya vi mundo na puncjü nte cja e Jesús. Nguec'ua va ña e Jesús va xipji c'o o discípulo ro dat'üji cja 'na bü, ngue c'ua ro mbes'eji a 'nanguarü cja c'e trazapjü. ¹⁹ Cjanu o sä c'ua 'naja bëzo c'ü mi xöpü c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o ë xipji e Jesús:

—Xöpüte, rá tjünt'ü ín xütcje rá më nu ja c'o rí sätc'e.

²⁰ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixtí tsjijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño bübü o tjocüji, y yo s'ü pë's'i o t'oxüji. Nutscö, zö rvä ëcjö cja Mizhocjimi pero dya rí pë'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

²¹ Nuc'ua cjanu o mama c'ua 'naja c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, o xipji:
—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacö sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

²² O xipji c'ua e Jesús:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e chjünt'ü ín xütcjö rá mëgövi.

Jesús calma el viento y las olas

²³ Cjanu o dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Cjanu o möji c'ua c'o o discípulo. ²⁴ Jo ni vü'ü c'ua 'naja tandajma. Me mi pjö's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Pero e Jesús ma ñjïtjo c'ü. ²⁵ Nuc'ua c'o discípulo o chëzhiji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöcöjme para dya rá quibigöjme.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji, zjenga ín sü'üji? ¿Cjo dya ín ejmezügöji c'ü sö rá pjö'c'eji?

Cjanu o nanga c'ua e Jesús, cjanu o huënc'h'i c'e ndajma, ñe c'e ndeje. Ixco böbü c'ua c'e ndajma 'ñe c'e ndeje. ²⁷ Me co nguïñi c'ua c'o discípulo, mi mamaji:

—¿Pje ma poder c'ü pë's'i ne bëzo nu, nguec'ua ätä e ndajma 'ñe ne ndeje?

Los hombres endemoniados de Gadara

²⁸ Nuc'ua o zät'äji a 'nanguarü cja c'e trazapjü cja c'e lugar c'ü mi chjü a Gadara. O ë c'ua yeje bëzo c'o mi o'o o mü'bü o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo; o 'ñe chjëji e Jesús. Je vi 'ñejui a nde cja c'o panteón cja campo santo. Me ma s'ovi 'ñe me ma cuëvi, nguec'ua dya cjó mi sö cjó xi ro cjogü cja c'e 'ñiji c'ü. ²⁹ Nuc'ua c'o demonio o tsjapüji o mapjü na jens'e c'o bëzo va xipjivi e Jesús:

—Jesús, o T'itsc'e Mizhocjimi, ¿pje ín pë'sc'ü rí ñugöjme? ¿Cjo vi 'ñecje a 'ñecjua rí ë tsjacüjme rá sufrejme dya? Maco dya be sädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, eñe c'o bëzo va 'ñö'p'üji o mü'bü c'ü dya jo ro ñavi.

³⁰ Na jë nu ja ma ñönü na puncjü o cuchi. ³¹ Nguec'ua va tsja c'o demonio o dyötüji e Jesús, o xipjiji:

—'Ma rí pjongüzüjme cja o mü'bü yo bëzo, jyëzguijme rá ma quichc'öjme cja yo cuchi.

³² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Pedyejí ma tsich'iji, embeji.

Nuc'ua c'o demonio go mbedyeji, go ma nguich'iji cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi nde va dacütjoji va zöbüji cja c'e dyä'ä. Go ma jyäji c'ua cja c'e trazapjü. Nzhangua ndüji.

³³ Nuc'ua c'o mi pjörü c'o cuchi go cjuan'diji c'ua, go möji na niji cja c'e jñiñi; o ma cösteji texe c'o vi jñandaji, o xipjiji ja va jogü c'o bëzo c'o vi dyo'o o mü'bü c'o demonio. ³⁴ Nuc'ua cjanu o mbedye texe c'o mi cärä cja c'e jñiñi, o ma nuji e Jesús. 'Ma o zät'äji, o xipjiji c'ua e Jesús c'ü pje cjint'o tsja, ro mbedye cja c'ü o jñiñiji.

9

Jesús sana a un paralítico

¹ Nuc'ua cjanu o dat'ü e Jesús cja c'e bü, xo 'ñe c'o o discípulo. Cjanu o mbes'eji a 'nanguarü cja c'e trazapjü, o zät'äji nu cja c'e jñiñi nu ja mi oxü e Jesús. ² O ëjë c'ua ja nzi nte ma siji 'na bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñömmü; ma tñji cja 'naja pjinguä. Mí junt'ü o mü'büji c'ü mi sö e Jesús ro jocü c'e bëzo. Nuc'ua

'ma o mbārã e Jesús c'ü mi ejmeji, o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñõmü, o xipji:

—Dya rí sügue, sê'ê; ya ró perdonaots'ü dya in nzhunc'e, eñe e Jesús va xipji c'e bëzo.

³ Xo mi cārã nu, ja nzi xõpüte; o dyārãji e Jesús o perdonao c'e bëzo. Nguec'ua ma nguiññiji o mü'bütsjéji: “Nujne Jesús chjëntjui c'ü o zadü Mizhocjimi nu”, ma nguiññiji. ⁴ Ixmi pãrã e Jesús c'o mi cjiññi anguezeji, nguec'ua va xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cjiññiji c'o na s'o a mbo cja in mü'bügueji? ⁵ Ró xipji ne bëzo: “Rí perdonaots'ü in nzhunc'e”, ró embe, pero dya cjó sò ra mbārã cjo ya ma o nzhubü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Nu'tsc'e, ñanga rí nzhodü”, rá embe; 'ñe 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, ixtí pãrãgueji 'ma c'ü dya rí xi'ts'iji o bëchjine. ⁶ Nutscö rvã êcjó cja Mizhocjimi, ya ch'acó poder cja ne xoñijõmü rá perdonaots'üji in nzhubüji. Unne'ejí dya ngüenda ngue c'ua rí pãrãji c'ü rí pë'sc'õ c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñõmü, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga, chuns'ü nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

⁷ O nanga c'ua c'e bëzo, cjanu o ma c'ua o ngumü. ⁸ Nuc'ua c'o nte 'ma mü o jñandaji ja va jogü c'e bëzo, me go nguiññiji c'ua, na ngue nunca mi jandaji a cjanu. Me xo go mamaji me na jo Mizhocjimi, na ngue vi tsja a cjanu vi unü poder cja yo nte.

Jesús llama a Mateo

⁹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o cjogü nu ja ma jü'ü 'naja bëzo c'ü mi chjü'ü e Mateo, c'ü mi cobra o contribución. E Jesús o jñanda c'e bëzo, o xipji:

—Chjünt'ü in xütçjõ rá mëgövi, embe.

Ixco böbü c'ua e Mateo o mëvi e Jesús.

¹⁰ 'Na nu pa, ya vi mimi e Jesús a mbo 'na ngumü, ma siji o xëdyi. Go êjë c'ua na puncjü c'o mi cobra o contribución, c'o mi xiji ma s'onte, xo 'ñe c'o dya mi süpü o ley c'o menzumü a Israel, nguec'ua xo ma sjiji ma s'oji. O 'ñe ziji o xëdyi co e Jesús, 'ñe c'o o discípulo. ¹¹ C'o fariseo o jñandaji c'ü ma jüji e Jesús c'o bëzo, nguec'ua va xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xõpütegueji nde si'iji o xëdyi co nujyo cobra o contribución 'ñejoy 'ñaja yo na s'o?, eñe c'o fariseo.

¹² E Jesús o dyārã c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua 'na ejemplo:

—Nu c'o dya sò'dyë, dya ni jyodü cjó ra dyät'ã c'o; nguextjo c'o sò'dyë. Je xo ga cjatjonu yo tû o nzhubü, ngue c'o ni jyodü ra jocüji yo. ¹³ In pãrãji o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “C'ü ni pótçjõ o animal, cja rrí pãscõji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negõ, ngue c'ü rí juentsqueji yo nin mĩntejí”, eñe Mizhocjimi. Nujnu, ngue 'naja jña c'ü ni jyodü rí ma xõrõji, xa'ma ra zi'ch'i in mün'c'ejí nu. C'ua ja nzi cja mama ne jña nu, rí juentsetegõ. Nguec'ua, dya ngue c'o cjàpü cja na jo c'ü rvã 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Ngue c'o pãrã tû o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁴ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o sãji nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—Nutscõjme rí mbempçõjme na puncjü, xo 'ñe yo fariseo. ¿Jenga dya mbempje yo in discipulogüe?

¹⁵ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji 'naja jña ngue c'ua ro mbārãji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'naja sê, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö ra ndumü c'o o dyoji, na ngueje xe bübütjo c'e sê a nde anguezeji. Pero ra zädä c'o pa 'ma ra s'ınbiji c'e sê. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgä ndumüji 'ma.

¹⁶ Sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

—'Na zëbitu, dya cjó sö ra mbä't'ä 'na bitu c'ü nuevo. Na ngue ro ñungü c'e nuevo bitu. Nuc'ua nu ja ya mi xüt'ü, xenda ro xüt'ü. ¹⁷ Dya xich'iji o ôt'apjü cja zëmbota, na ngueje ro xüt'ü c'e zëmbota, ro pjödü c'e t'apjü. Dya cja ro jogü c'ua c'e zëmbota. Je xich'iji o ôt'apjü cja mbota c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra xüt'ü c'e mbota ra pjödü c'e t'apjü, eñe e Jesús va xipjiji 'na ejemplo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

¹⁸ 'Ma ndänt'ä ma mama e Jesús c'o jña c'o, o ã c'ua 'naja bëzo c'ü pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel; o 'ñe ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—C'ın xunt'igö cja ndü mi ndajme. Pero rí ma'a, rí ma 'ñe's'e in dyëgue, ra tetjo.

¹⁹ Cjanu o böbü c'ua e Jesús o mëvi c'e bëzo, xo 'ñe c'o o discípulo. ²⁰ Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi sö'dyé, c'ü ya mi pa 'na doce cjë c'ü mi dagü o cji. O ã chëzhi a xütjü e Jesús, o 'ne ndötpü o fleco c'ü o bitu c'ü mi je'e e Jesús. ²¹ Na ngueje mi cijjñi c'e ndixü: "Nguextjo c'ü rá tjötpü o bitu nu, ixta ndixqui", eñe. ²² Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, o xipji:

—Dya rí sügue, süngü; ya jots'ügue dya, na ngueje in ejmezügö c'ü sö rá jocüts'ü in nzeme.

Nuc'ua ndeze c'e ndajme c'ü, o jogü na jo c'e ndixü.

²³ Nuc'ua o zät'ä e Jesús cja o ngümü c'e bëzo c'ü pje mi pjëzhi, cjanu o cjogü a mbo'o. O jñanda c'ua c'o mi jüxü o pito, 'ñe c'o nte c'o me mi huëñi. ²⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ueñeji va. Na ngueje ne xunt'i nu, dya tüt'ü nu, itjo nu.

Nuc'ua c'o nte me go tsjapütjoi burla e Jesús. ²⁵ Nuc'ua e Jesús o pjongü a tji c'o nte, cjanu o cjogü a mbo nu ja ma o'o c'e añima, cjanu o pënchp'i a dyë. Jo ni nanga c'ua c'e xunt'i. ²⁶ Nuc'ua texe cja c'e xoñijömü, me mi nädätjoi c'ü vi tsja e Jesús vi tsjapü o te c'e xunt'i.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷ O mbedye c'ua e Jesús cja o ngümü c'e bëzo. 'Ma ya mi ma'a, ma ã c'ua a xütjü yeje bëzo c'o mi ndëzhö, mi mapjüvi mi mamavi:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentscöbe.

²⁸ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús nu cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ã c'ua c'o mi ndëzhö, o chëzhivi a jmi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Cjo in ejmevi c'ü sö rá jocüts'üvi in chövi?

Cjanu o ndünrüvi c'ua:

—Jä, sö rí jocüzübe, in Jmutsc'öbe, eñevi.

²⁹ Nuc'ua e Jesús o ndötpü a nzhö'ö c'o mi ndëzhö, o xipjivi:

—Rá jocüts'üvi c'ua ja nzi gui 'ñejmevi, eñe e Jesús.

³⁰ Jo ni jogü c'ua a nzhövi. Cjanu o xipjivi c'ua e Jesús c'ü dya cjó ro ma ngös'üvi. ³¹ Pero 'ma ya vi mbedyevi, mi mamavi texe cja c'e xoñijömü, mi xipjiji c'o nte c'ü vi tsja e Jesús.

Jesús sana a un mudo

³² Nzi va mbedye c'o mi ndëzhö, o ã c'ua c'o ma siji 'naja bëzo c'ü mi ngone, ma sinpiji e Jesús. Nu c'e bëzo vi zürü 'naja ndajma c'ü dya jo. ³³ Nuc'ua e

Jesús o pjongü c'e ndajma. Cjanu o ña c'ua na jo c'ü mi ngone. C'o nte, me co nguiññiji c'ua cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandagöji va a Israel c'ü ri jogü yo ngone.

³⁴ Pero c'o fariseo mi mamaji:

—Ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü unü poder ne bëzo nu, nguec'ua ga pjongü yo ndajma yo dya jo.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵ Mi nzhodü e Jesús texe cja c'o jñiñi, ñe cja c'o ndajñiñi, mi xöpüji cja c'o o nintsjimi anguezeji, y mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi ñeme Mizhocjimi a jens'e. Mi jocü texe c'o mi sô o ngueme, ñe texe c'o mi sô'ö na ü. ³⁶ E Jesús 'ma mü o jñanda c'o nte, me go juentseji c'ua anguezeji, na ngueje mi chjëntji nza cja ndénchjürü c'ü dya bübü o mbörü, ya me ni pizhiji, ya me xo ni ponch'ü o mü'büji. ³⁷ E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspiji ndëxü c'o nte'e:

—Na puncjü yo ndëxü yo ya jogü, pero ts'ëtjo yo ndagrëxü. ³⁸ Mizhocjimi ngue o cja ja yo ndëxü. Nguec'ua rí dyötqueji angueze ra ndäjä c'o xe ñaja mbëpji ra ëji, ra ñe pëpji cja ne dagrëxü.

10

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro chëzhiji a jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sô ro pjongüji o ndajma c'o dya jo, y ro jocüji texe c'o ndötc'ijeme, ñe texe c'o mi sô na ü.

² Nujyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o xipjiji c'ua apóstole: E Simón c'ü xo mi xiji Pedro, ñeje e Andrés c'ü nu cjuarma, ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Zebedeo, ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. ³ Xo ñe e Felipe, ñe e Bartolomé, ñe e Tomás. Xo ñe e Mateo c'ü mi cobra o contribución, ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo, ñe e Lebeo c'ü xo mi xiji Tadeo. ⁴ Xo ñe e Simón c'ü mi revolucionario, ñe e Judas Iscariote c'ü ro dyëdyi c'o nte ro ma zürüji e Jesús.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁵ E Jesús ya mi ngue ro ndäjä c'o doce apóstole, nguec'ua va xipjiji c'ü ro tsjaji. O xipjiji a cjava:

—Dya rí möji cja o ñiji yo dya menzumü a Israel, dya xo rí sät'äji cja o jñiñi yo menzumü a Samaria. ⁶ C'ü rí tsjagueji, rí möji cja yo ín menzumüji a Israel, na ngue anguezeji chjënji nza cja ndénchjürü c'o ya bëzhi. ⁷ Ma rí möji, rí zopjüji c'o nte rí xiji c'ü ya ngue ra manda nu c'ü o ñeme Mizhocjimi a jens'e. ⁸ Rí jocüji c'o ri sô'dyë. Y rí tsjapüji ra te'e c'o ya rguí ndü'ü. Y rí dyät'äji c'o ri sô o lepra. Y rí pjongüji o ndajma c'o dya jo cja o mü'bü yo nte. Ma rí pjösc'ejji a cjanu yo nte, dya rí cobrají. Na ngueje o dya'c'ütjoji Mizhocjimi ne poder.

⁹ Y 'ma rí möji, dya rí jñünn'ejji oro, ni plata, ni pje ma t'opjü. ¹⁰ Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'aji o pje rguí jñunt'üji para cja ñiji. Dya xo rí tsanaji o bitu, ni xo rí tsidyiji mbäcua c'ü rguí pötüji. Dya xo rí jñünüji 'na chäjä rguí dänäji. Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue 'na mbëpji ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'i c'ü, ñe c'ü ra jät'e.

¹¹ Nu 'ma ja c'o rí sät'ejji, zö pje nde ma jñiñi o ndajñiñi, rí tsjaji t'önü nu, cjó ngue c'ü na jonte nu cja c'e jñiñi. Nguec'ua je rí oxüji cja o ngumü c'ü, hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumü rguí oxqueji. ¹² Ma rí tsjogüji cja c'e ngumü, rí ma'tp'üji Cjimi c'o ri carä nu. ¹³ Nu 'ma ra dyä'tc'ejji

in jñagueji c'o ri cārã nu, ix na cjuana ra mbös'ü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi vi zenguaji. Pero 'ma dya ra dyä'tc'ejí, iyö 'ma. ¹⁴'Ma dya ra säc'ejí, 'ma dya ra dyä'tc'äjí c'o ri xipjiji, rí pedyeji 'ma cja c'e ngumü, 'ñe cja c'e jñiñi; rí pjé'biji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji c'o na s'o, dya säc'ejí. ¹⁵Na cjuana ri xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra sufre c'o ri cārã c'e jñiñi, que na ngueje ra sufre c'o ma cã a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguã na ngueje c'ü me ma s'oji.

Persecuciones

¹⁶'Dyaräji c'ü ri xi'tsc'öji. Rí täc'öji nza cja o ndënc'hjürü a nde cja o min'ño. Rí pjöngüendaji na jo cja yo nte, pero dya cjó pje rí tsjapüji. Rga cjatsc'ejí o mbaro yo dya pje cja c'o na s'o. ¹⁷Rí pjötpüji ngüenda yo nte, na ngueje ra zints'iji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjézhi. Y ra ndaxc'üji cja c'o o nintsjimiji anguezeji. ¹⁸Ra zints'iji cja c'o gobernador 'ñe cja c'o rey, na ngueje in ejmezgöji. Nguec'ua rí xiqueji anguezeji 'ñe c'o 'ñaja nte, ja ga czazgö. ¹⁹'Ma ra zints'iji, dya rí tsjijñiji c'ü ja rguí chjünrüji, o c'ü pje rí manji. Na ngueje c'e ndajme c'ü, ra ch'a'c'üji c'o rí mamaji. ²⁰Na ngue c'ü ri ñagueji, dya ngue c'ü rí tsjijñitsjéji; ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü nin Tatagueji ra dya'c'ejí c'e jña'a.

²¹'Cārã c'o ra nzhö'ö nu cjuarma ra mbö't'üji. Cārã o tata c'o ra nzhö'ö nu t'i. Cārã t'i c'o ra chütsjéji nu tataji 'ñe o nanaji, y ra mbö't'üji. ²²Ra nuc'üji na ü texe yo nte, na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji. C'o ra sido ra 'ñejmezü, zö ra mbö't'üji, ra salva c'o. ²³'Ma ra ndäc'äjí cja 'na jñiñi, rí c'ueñeji c'ua rí möji c'ü 'naja jñiñi. Na cjuana ri xi'tsc'öji, dya be xi ri nzhonn'c'ejí texe cja yo jñiñi a Israel 'ma rá égö na yeje cja Mizhocjimi.

²⁴Xe sido o ña e Jesús o xipji 'na ejemplo c'o o apóstole, o mama:

—Xenda respetaoji 'na xöpüte que na ngue c'o o discípulo. Y xenda respetaoji 'naja lamu que na ngue c'o o mbëpji. ²⁵Nguec'ua 'ma ra sufre 'na xöpüte, xo ni jyodü ra sufre c'o o discípulo. Y 'ma ra sufre 'na lamu, xo ni jyodü ra sufre c'o o mbëpji. Y 'ma ra mama yo nte ra xiji dya jo 'naja bëzo, xenda ra xiji dya jo c'o ri cārã o ngumü.

A quién se debe tener miedo

²⁶'Nguec'ua, dya rí sügueji c'ü ra tsja'c'ejí yo nte. Pero rí tsjacjuanaji rí zopjüji, na ngueje ni jyodü ra jñandaji c'ü dya be jandaji dya, y ni jyodü ra mbārãji c'ü dya be pārãji dya. ²⁷Na puncjü c'o in jñagö, nguextjotsc'ejí dyärãji 'ma mi cārãtsjégöji. Nguec'ua ni jyodü rí xipjiji yo nin minteji texe c'ua ja rí chjéji. C'o jña c'o rí xi'tsc'ötsjéji, rí xipjiji ngue c'ua ra dyärãji texeji. ²⁸Dya rí sügueji c'o ra mbö't'üji in cuerpoji, pero in aljmaji, dya ra sö ra mbö't'üji c'o. Nu c'ü rí sügueji ngue Mizhocjimi c'ü sö'ö ra mbohc'üji a ma a linfiernu, nu ja me ra sufre in cuerpoji, xo 'ñe in aljmaji.

²⁹'Mizhocjimi c'in Tatagöji pjörü yo ts'ins'ü. Nguec'ua 'ma dya ra ne angueze, dya ra sö ra ndü ne rí 'na ts'ins'ü; maco dya ni muvi yo, pöji yeje por 'na cinco. ³⁰Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pārã ja nzi sö'ö yo. ³¹Nu'tsc'ejí xenda ni muvits'ügueji que na ngueje na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, xo ra mbö't'üji Mizhocjimi.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

³² 'Texe c'o ra xipji yo nte c'ü pãcöji, xo rá xipjigö c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e c'ü rí pãrãgö c'o. ³³ Pero texe c'o ra xipji yo nte c'ü dya pãcöji, xo rá cãnbãgöji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, rá xipji c'ü dya rí pãrgö c'o.

Jesús es causa de división

³⁴ 'In pëzhgueji rvã êcjö cja ne xoñijömmü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. Dya ngue c'ü rvã êcjö c'ü. Na ngueje c'ü rvã êcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ³⁵ Na ngue c'ü rvã êcjö, cãrã bëzo c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o t'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o xunt'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o cjöji. ³⁶ C'o ra nu'u na ü c'o ri ejmezü, ngue c'o ri cãrã nu ngumütsjëji.

³⁷ "Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe nu nana. Y ni jyodü xenda ra neze que na ngue c'ü nu t'i 'ñe nu xunt'i. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'ü. ³⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufrefji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'o. ³⁹ C'o dya bübü dispuesto ra sufrefji na ngueje dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra böt'ü na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji, ra chöt'üji c'ü rguí bünji.

Premios

⁴⁰ 'C'o ra recibidots'üji, chjëntjui c'ü ri nguetscö ra recibidozögö c'o. Y c'o ra recibidozögö, chjëntjui c'ü ri recibidoji c'ü o ndãcjãgö. ⁴¹ C'o ra säjä 'naja profeta na ngue c'ü ni ña o jña Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unüji c'o na jo, c'ua ja nzi rgá unü c'o profeta. C'o ra säjä 'na nte c'ü cja na jo na ngue c'ü ni tsja na jo, xo ra unüji c'o na jo c'ua ja nzi rgá unü c'o cja na jo. ⁴² Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra unütjo 'naja ts'ixalo jörteje 'naja yo ín mbëpji yo dya nda pjëzhi, na ngue ín discípułogö, nuc'o, na cjuana ra unü Mizhocjimi c'o na jo c'o, eñe e Jesús.

11

Los enviados de Juan el Bautista

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o xipji c'o doce o discípuło c'ü ro tsjaji, cjanu ndãji o möji. Cjanu o mbedye c'ua e Jesús, cjanu o ma cja c'o o jñiñi anguezeji, ngue c'ua ro xöpü c'o nte y ro zopjüji.

² E Juan xe ma o'otjo a pjörü. Nuc'ua 'ma o mbãrã angueze c'o mi cja e Jesucristo, o ndãjä c'ua yeje c'o o discípuło o säjui cja e Jesús. ³ O xipjivi: —¿Cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ro ëjë, o xe rá te'bejme c'ü xe 'naja?

⁴ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Mëvi ma xipjivi e Juan yo ín ärãvi, 'ñejoyo ín jandavi. ⁵ Rí ma xipjivi e Juan c'ü ya janda yo mi ndëzhö; xipjivi c'ü ya nzhodü yo mi me'dye; xipjivi c'ü ya jogü yo mi sö'ö o lepra, 'ñe yo mi ngogö, ya ärã yo. Xo rí xipjivi c'ü ya tetjo yo ya vi ndü, 'ñe c'ü rí zopcjö yo dya pje pë's'i, rí xipjivi nu o jña Mizhocjimi nu me na jo. ⁶ Xo rí xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue nu rguí mãjä 'ma c'ü, eñe e Jesús va xipji c'o o discípuło e Juan.

⁷ O ma c'ua c'o yeje o discípuło e Juan. Nuc'ua e Jesús o mbürü o xipji c'o nte c'ua ja ma cja e Juan, o mama:

—'Ma ñ ma ñuji e Juan cja c'e majyadü, ¿pje mi cjiññiji rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'naja xitji 'ma juant'a e ndajma? ⁸ ¿Pje mi cjinncjeji c'ü rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjinncjeji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri je bitu c'o me ni muvi? Tsjijñiji.

C'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cārã cja o palacio. ⁹ Nama, ¿pje mi cjiññiji c'ü rvi ma chöt'üji 'ma? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja profeta? Jã, rí mangö ngue 'naja profeta. Pero xenda ni muvi o bēppi angueze que na ngueje c'o 'ñaja profeta. ¹⁰ Je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ja ga cja e Juan: Dyärã, ró juajnügö 'na bēzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö. Ra ot'ü in xo'ñigue, ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji, eñe.

¹¹ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ch'unü 'naja bēppi yo nte c'ü ni muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bēppi c'ü mi pēs's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

¹² Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Bübü c'o zopjü yo nu minteji, xipjiji c'ü ni jyodü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Pero ndeze c'o pa 'ma o mbürü e Juan Bautista o zopjü yo nte, hasta yo pa dya, nu c'o ga cjanu ga zopjü yo nu minteji, sufreji cja dyë yo nte. Y c'o nte c'o jodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue c'o cjapü Mizhocjimi o nte. ¹³ Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o xiji ley, mi mamaji c'ü ro ējē c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädã c'e pa. ¹⁴ Nu 'ma ín ne rí creoji c'ü rí xi'tsc'öji, rí xi'tsc'öji e Juan o pätpã e Elías c'ü mi te'begueji ro ējē na yeje.

¹⁵ Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

¹⁶⁻¹⁷ 'Rã xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cārãji dya. Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjē'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'ëji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rãe xör'üjme, pero nu'tsc'ëji dya i huëgueji”, eñeji. ¹⁸ Je xo ga cjatjonu yo nte yo cārã yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o pēppi, o xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rvi mājã. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan bübü o mü' bñ c'ü dya jo”, eñeji. ¹⁹ Nuc'ua nutscö rvã ēcjö cja Mizhocjimi, rí mājã rgã sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama yo nte: “Chjã, 'na bēzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o”, eñeji. Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätã Mizhocjimi unüji ngüenda Mizhocjimi me pärã na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bēppi va dyacöbe e Juan.

Los pueblos desobedientes

²⁰ Nuc'ua e Jesús o mbürü o huëñch'i c'o mi menzumü cja ja nzi c'o ndajññi. Na ngueje angueze vi jocü na puncjü c'o mi sö'dyë, 'ñe vñ tsjapü o te ja nzi c'o ya vi ndü'ü, y na puncjü c'o pje nde vi tsja'a. Pero dya go nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. O mama a cjava e Jesús va huëñch'iji:

²¹ —Nu'tsc'ëji ín menzumüji a Corazín, 'ñetsc'ëji ín menzumüji a Betsaida, juentsc'ëji ra tsja'c'ü Mizhocjimi rí sufreji. Na ngueje cja in jññijji ró cjagö na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi jandagueji, pero dya go nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro jizhi a cjanu, ya rvi mezhe c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rvi jye'ëji c'o na ãrã, y ya rvi minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya vi nzhogü o mü'büji. ²² Nguec'ua rí xi'tsc'öji 'ma ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rguí sufregueji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro, 'ñe c'o mi menzumü a Sidón. ²³ Nu'tsc'ëji ín menzumüji a Capernaum, ín pëzhgueji c'ü me na jotsc'ëji rí sätc'ëji a jens'e; pero rí xi'tsc'öji ra tsja'c'üji rí ma sufregueji a linfiernu. Na ngueje cja in jññijji ró cjagö na puncjü c'o me

na nojo, pero dya nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Sodoma c'ü ro cjägö a cjanu, xe ri büntjo dya c'e jñiñi. ²⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rguí sufregueji que na ngueje c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, embeji.

Vengan a mí y descansen

²⁵ C'e ndajme, o dyötü Mizhocjimi e Jesús o mama:

—Mi Tatats'ügö, in mandague a jens'e 'ñe textjo cja ne xoñijömmü. Rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje yo jña yo, dya i unügue c'ü rví mbārā c'o cjäpü me pārā. C'ü i tsjague, i unngue c'ü ro mbārā c'o dya mi pārā. ²⁶ Jā, mi Tatats'ügö; je ga cjanu vi ñegue.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Texe o poder, ya nde dyacö mi Tatagö. Dya cjó pācö c'ua ja ga cjäzögö; nguextjo mi Tatagö c'ü pācö. Dya cjó xo pārā mi Tatagö; nguextjozögö o T'izgö rí pārāgö. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja c'ü mi Tatagö; ngue c'ua xo ra mbārā c'o. ²⁸ Cārāts'c'ejí in jonnc'ejí rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi, pero ya tögü in mün'c'ejí. Chjä'däji co nutscö, rá da'c'öji ra söya in mün'c'ejí, dya cja pje rí mbeñeji. ²⁹ O nzhünü ārāji 'ma 'huēch'íji. Je xo rga cjäts'c'ejí nu, rí dyātcöji in jñagö. Dya rá huēnc'ejí rga jí'tsc'öji. Dya xo rí cjäpütsjē na nozú c'ü rguí bēzhgueji in tseji. Nguec'ua ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. ³⁰ Na ngueje in jñagö chjēntjui nza cja 'na yugo c'ü dya ga ü'ü nu; dya xo rí sögueji na jyü yo rí xi'ts'íji rí tsjagueji.

12

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ Na nu pa, o cjogü e Jesús c'ua ja mi cja o ndēxü; mi ngue c'e pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel. Mi sant'a c'o o discípulo e Jesús, nguec'ua ma tücüji o ñirēxü c'o mi tjö't'üji; cja rrü zaji. ² Nuc'ua 'ma mü o jñanda c'o fariseo c'o mi cja c'o discípulo, cjanu o xiji c'ua e Jesús:

—Jñant'ma yo in xöpque, na cjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü dya rá cjaji yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji anguezeji. ⁴ O cjogü e David cja o ngümü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömēch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömēch'i. Maco mama c'o ley c'ü dya mi sö e David ro zi c'o, ni ri ngue c'o mi dyoji; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sö'ö ro zi c'o. ⁵ Nu'tsc'ejí ya xo i xörügueji c'ü mama c'e ley ja ga tsja o mböcjimi. Mama c'e ley c'ü pēpji yo mböcjimi a mbo cja c'e templo yo pa yo rí söyaji, pero dya pēs'íji nu s'ocüji; maco sjüpa yo. ⁶ Rí xi'tsc'öji zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda na sjü que na ngueje c'e templo. ⁷ Ya t'opjü a cjava: “C'ü ni pötcöji o animale cja rrí pāscöji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí juentsqueji yo nin minteji”, eñe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí in fariseoji, nu 'ma rví unnc'ejí ngüenda c'ü pje ne ra mama ne jña nu, dya rví so'bügueji 'ma nujyo in discipulogö yo dya pēs'si nu s'ocü ga ndücüji yo ñirēxü ra zaji ne sjüpa. ⁸ Nutscö rvā ēcjö cja Mizhocjimi, nguextjozögö sö rá mangö ja rguí süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús nu, o ma cja c'ü o nintsjimi anguezeji. ¹⁰ Ma bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü 'naja o dyë. C'o fariseo c'o mi cārā nu, mi jodü ja rvā ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi; nguec'ua va dyönüji e Jesús, o xiji:

—¿Cjo mama ne ley c'ü sö rá ät'äji yo sö'dyë ne pa nu rí söyaji?, eñeji.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma ri 'ñegueji 'naja ndëncjürü, nu 'ma ra zo'o cja 'na pozo c'ü dya be cjuarü, ra zo'o nu pa c'ü rí söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ëji c'ü? ¹² Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi 'naja nte que na ngueje 'naja ndëncjürü. Nguec'ua na jo rá pjös'üji nu pa c'ü rí söyaji c'o pje ni jyodü yo nín minteji.

¹³ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'e bëzo c'ü mi dyot'ü a dyë, o xipji:

—C'uana dya in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë. Ixco jogü c'ua, c'ua ja nzi ma cja c'ü 'naja o dyë.

¹⁴ Cjanu o mbedye c'ua c'o fariseo. Mi pötma mamaji ja rvā mbö't'üji e Jesús.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵ Ya xmi pārā e Jesús c'o mi ne ro tsja c'o fariseo ro mbö't'üji angueze; nguec'ua va mbedye nu. Na puncjü o nte c'o o möji angueze. Y angueze o jocü c'ua texe c'o mi sö'dyë. ¹⁶ Pero o mama e Jesús o xipji c'o nte c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjëzhi angueze. ¹⁷ Nguec'ua ya ma sädā o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁸ Bünc'ua nín mbëpcjö nu ró juajnügö, nu me rí s'iya, nu me rí mäpägö. Angueze rá unngö ín Espíritu, ngue c'ua ra xipji yo dya menzumü a Israel ja rgá jogüji a jmi Mizhocjimi.

¹⁹ Nujnu, dya cjó ra zövi o jña nu. Dya xo ra ña rrā jens'e nu, ni xo ra ña cja nda'ñi c'ü rgüi dyärā na puncjü o nte.

²⁰ Cārā nte c'o nza cja 'naja dye'e c'ü ya cho't'ü, na ngue dya ga zëzhi ga 'ñejmeji. Xo cārā c'o nza cja 'naja sivi c'ü me pjüt'ü, na ngue dya nda bübü jya 's'ü o mü'büji.

Pero nín mbëpcjö, dya ra chjotü c'o; ra mbös'ü c'o. Nguec'ua ra zädā c'ü ra tsjaji c'o na jo.

²¹ Yo dya menzumü a Israel nguejyo ra 'ñench'e o mü'büji rgá nde'beji angueze, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o ë e Jesús o 'ñe zopjü c'o nte, ma sädā c'ü vi mama c'e profeta.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

²² C'ü 'na nu pa, o ë c'o ma siji 'naja bëzo c'ü vi zürü 'naja o ndajma c'ü dya jo; o sinpiji a jmi e Jesús. Nu c'e bëzo mi ndëzhö, y mi ngone. Nuc'ua e Jesús o jocü c'ua c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo, cjanu o ña c'ua y o jñanda c'ua. ²³ Nguec'ua me mi cjijñi texe c'o nte mi mamaji:

—Pārā, ¿cjo ri ngue o mboxbëche e David nu rí te'beji ra manda?, mi eñeji.

²⁴ Nuc'ua 'ma mü o dyärā c'o fariseo c'o mi mama c'o nte, cjanu o manji c'ua:

—Je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda cja yo demonio c'ü o unü ne poder ne bëzo nu; nguec'ua ga pjongü yo demonio, eñeji.

²⁵ Ixmi pārā e Jesús c'o mi cjijñi c'o fariseo, nguec'ua va xipji:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cārā nu. Texe o ndajñiñi 'ñeje texe o ngumü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cārā nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶ Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio c'o ngue o dyoji, ro chütsjë 'ma c'o. Y 'ma rva cjanu, ¿ja rvā sö xe ro manda 'ma c'ü? ²⁷ ¿Jenga in xitscöji ngue e Satanás c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo demonio?

Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o gui tsjijñiji. ²⁸ Rí xi'tsc'öji ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü o dyacö ne poder nu rí pjongü yo demonio. Nguец'ua rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejí nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²⁹ Rí önnc'üji, zja rgá sö'ö cjó ra cjogü cja nu ngumü 'naja bëzo c'ü me na zëzhi, cja rrü jñünbü c'o ri pë's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü a dyë c'ü na zëzhi? Nuc'ua ya ra sö ra pönbü 'ma texe c'o ri pë's'i cja o ngumü. Je xo ga czazgö nu, ya ró töpü c'ü dya jo ngue c'ua sözgo rá pjongü dya yo demonio.

³⁰ C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

³¹ Nguец'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o o nzhübüji ra sö ra perdonaoji yo nte. Xo 'ñe texe c'o s'o va jña c'o ra xiji Mizhocjimi. Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espíritu ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, nunca ra perdonaoji c'o. ³² C'o pje nde ra xitscöji nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra sö ra perdonaoji c'o. Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi, nunca ra perdonaoji c'o, ni ri ngue yo cjë dya, ni xo ri ngueje c'o cjë c'o va ëjë 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömmü.

El árbol se conoce por su fruto

³³ "Na za'a c'ü na jo'o, quis'i c'o na jo. 'Na za'a c'ü dya ga jo'o, quis'i c'o dya ga jo. Je xo ga cjatjonu 'na nte. C'ü ni tsja 'na nte, je ngue c'ü ni 'mätpäto c'e nte cjo na jo cjo jiyö. Nguец'ua 'ma na jo c'ü cja'a 'na nte, dya ri mangueji c'ü dya jo c'e nte. ³⁴ Tsjijñiji o pozü, na s'oji na ngueje po'o o posuña a ne. Je xo ga cjatsc'ejí nu; na s'otsc'ejí, nguец'ua ga mbedye in teji c'o na s'o. Na ngue c'o rí pë'sc'öji cja in mü'büji, ngue c'o pedye cja in tegöji. ³⁵ C'o nte c'o cja na jo, mama c'ü na jo c'o, na ngueje pë's'iji na jo cja o mü'büji. Pero c'o nte c'o cja na s'o, mama c'o na s'o jña c'o, na ngueje pë's'iji na s'o cja o mü'büji. ³⁶ Nutscö rí xi'tsc'öji, texe jña c'o ra mbedye o ne yo nte, zö dya ra nguiñi o ñi'iji, ra jñünpüji ngüenda c'o, nu pa c'ü ra tjün ngüenda. ³⁷ C'o jña c'o na jo c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí pedyeji na jo c'o. Pero c'o jña c'o na s'o c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí tsja'c'üji rí sufregueji c'o, eñe e Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸ Cjanu o mama c'ua ja nzi c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo, o xiji e Jesús:

—Xöpüte, rí negöjme c'ü pje rí tsjague c'ü rá jandgöjme, ngue c'ua rá pä'c'öjme pje pjë'tsc'e.

³⁹ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me na s'o yo nte yo cärä yo cjë dya, na ngueje ya jyëziji Mizhocjimi cja rrü ndeñeji c'o dya cjuana. Nguец'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbäräji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji; nguextjo c'ua ja va tsja e Jonás c'ü mi profeta. ⁴⁰ O mezhe jñipa cja 'na jñixömmü o dyo'o e Jonás a mbeme c'e trajmö. Je xo rga czazgö nu nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra mezhe jñipa cja 'na jñixömmü rá o'o a jömmü. ⁴¹ C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'o mi cärä a Nínive, xo 'ñejoy nte yo cärä yo cjë dya. E Jonás o ma zopjü c'o mi menzumü a Nínive; nguец'ua va nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejí in cäräji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'ejí dya nu pjëzhi xenda na nojo que na ngue e Jonás. Nguец'ua ra jñün'c'ejí ngüenda rí sufregueji. ⁴² C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma Sur, xo 'ñejoy nte yo cärä yo cjë dya. Nu c'e ndixü o ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijömmü, o ë dyärä c'o mi mama e Salomón c'ü mi pë's'i na puncjü o pjeñe.

Pero nu'tsc'ejj *in* cārāji yo cjē dya, dya *in* ne rí dyārāji; maco būnc'ua dya nu 'naja nu xenda pē's'i o pjeñe que na ngueje e Salomón. Nguец'ua ra jñün'c'ejj ngüenda rí sufregueji.

El espíritu malo que regresa

43' Naja demonio c'ü dya jo 'ma ra mbedye cja o mü'bü 'naja nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü; jodü c'ua ja ra sōya, pero dya ra chöt'ü. 44 Nguец'ua ra mama c'e demonio c'ü dya jo: “Rá nzhogü rá magö nu ja mi būnc'ö, nu ja ró pedyegö”, ra 'ñeñe. Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü ya rguí baxü, y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü. 45 Nuc'ua ra ma c'ua c'e demonio xe ra ma siji c'o xe siete c'o nu midemonioji c'o xenda na s'o que na ngueje angueze; ra ē cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngueje 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo. Je xo rga cjanu rgá zädä yo nte yo cārā yo cjē dya yo me na s'o ga tsja, eñe e Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

46' Ma ndánt'ä ma ña e Jesús ma zopjü c'o nte, ya mi böbü a tji c'ü nu nana, 'ñe c'o nu cjuarma e Jesús; na ngue mi ne ro ñaji. 47 O mama c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Bübü a tji c'ü nin nana, 'ñe c'o nin cjuarma; ne rí ñagueji c'o.

48 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'e nte:

—Rá xi'tsc'öji cjó rí cjapcö mi nanagö 'ñe c'o mi cjuarmagö, embe c'e nte.

49 Nuc'ua e Jesús jo ni c'uana c'ua a dyē nu ja mi cārā c'o o discípulo, cjanu o mama:

—Je būnc'ua yo rí cjapcö mi nanagö 'ñejyo rí cjapcö mi cjuarmagö. 50 Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, nuc'o, rí cjapcö mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi nanagö c'o.

13

El ejemplo del sembrador

1 C'e pa c'ü, o mbedye e Jesús cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ma mimi c'ua a ñünü cja c'e tazapjü. 2 Nuc'ua cjanu o jmurü na puncjü o nte nu ja mi bübü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'naja bü'ü, cjanu o mimi. Texe c'o nte mi böbütojji a ñünü cja c'e ndeje.

3 Nuc'ua e Jesús o xipji na puncjü o ejemplo c'o nte, o mama:

—Dyārāji c'ü rá xi'tsc'öji. 'Na mbondëxü o mbedye, o ma mbodü o ndëxü.

4 Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji. Cjanu o ē c'ua o s'ü, o 'ñe mbëchiji c'o. 5 Bübü o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mbondojo nu ja dya ma pizhi o jömü. Dya mezhe o mbes'e, na ngueje dya ma pizhi o jömü.

6 Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o zant'a c'o ndëxü ixco dyot'üji, na ngueje dya ma pizhi e jömü c'ü rví tsizi o dyü'ü. 7 Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'ejji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguец'ua va mböt'ütjo c'o ts'indëxü. 8 Bübü o ts'indëxü c'o je zobü c'ua ja ma jo jömü. Nuc'o, o jogü na jo c'o. Bübü c'o o unü 'na ciento ts'indëxü nzi 'na mata; 'ñaja c'o o unü sesenta; 'ñaja c'o o unü treinta. 9 Nu'tsc'ejji bübü *in* tsögueji, rí dyārāji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji, eñe e Jesús va xipji ejemplo c'o nte.

El propósito de los ejemplos

10 Nuc'ua cjanu o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xipjiji:

—¿Pje ni mangue yo ejemplo gui zopjü yo nte?

11 O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ejji ya ch'a'c'ejji rí pãrãgüeji c'ua ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, c'ü dya mi 'mãrã 'ma ot'ü. Pero yo 'ñaja nte, dya ch'unü ra mbãrãji. ¹² C'o pãrã ja ga manda Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unü c'ü xenda ra mbãrã c'o. Pero c'o dya unü ngüenda, ra jññbüji c'ü ts'iquë c'ü pãrãji. ¹³ Yo nte, ya jñandaji c'o na jo c'o rí c jagö pero dya mbãrãji. O dyãrãji c'o rí xipjiji pero dya ngötcöji 'ñi. Dya xo zo'o o mü'büji c'o rí xipjiji. Nguec'ua rgã xicöji o ejemplo rgã zopjüji dya, nguec'ua dya unüji ngüenda. ¹⁴ Ya va sãdã anguezeji c'ü o mama e Isaías. O mama a cjava:

Rí dyãrãji pero dya ra zo in mü'büji.

Rí jñandaji pero dya rí pãrãji.

¹⁵ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. 'Ma ro xogü o mü'büji, xa'ma ro zo in jñagö.

Y 'ma cjo c'o zopjüji, dya cja cjavüji ngüenda. 'Ma ro tsjavüji ngüenda, xa'ma ro dyãrãji, y ro mbãrãji pje ri pjëzhi.

Ya c'uinch'itjo a nzhöji. 'Ma ro jñandaji, xa'ma ro mbãrãji, ro nzhogü o mü'büji. Nuc'ua ro salvagö yo, ro jopcüji o mü'büji c'o na s'o, eñe c'e profeta va pãtpã Mizhocjimi.

¹⁶ Xe sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'ejji 'ma in jandaji yo rí c jagö, in pãrãji. Y 'ma in ãrãji yo rí mangö, in pãrãji pje pjëzhi. Nuc'ü, ngue c'ü rgui mãcjeji c'ü. ¹⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, na puncjü profeta c'o mi cãrã mi jingüã, 'ñe na puncjü nte c'o mi cja na jo, c'o me mi ne ro jñanda yo in jandgüeji, pero dya go jñantji. Xo mi ne ro dyãrãji yo in ãrãgüeji, pero dya go dyãrãji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹⁸ 'Nu'tsc'ejji rá xi'ts'ijji pje ne ra mama c'e mbondëxü c'ü ró xi'ts'ijji mi ndajme. ¹⁹ 'Ma cjo c'o ra dyãrã ja ga cja ga manda Mizhocjimi, nu 'ma dya ra zo'o na jo o mü'bü, ra ë c'ua c'ü dya jo, ra 'ñe jññbü c'o jña. Nuc'o, ngue c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja 'ñiji c'o. ²⁰ Nu c'o o zontjo cja mbondojo, ngueje c'o ãrã o jña Mizhocjimi c'o. Nuc'ua me mäjã ga 'ñejme c'o. ²¹ Pero dya xo so'o na jo o mü'bü c'o y dya sido ejmeji. Na ngue c'ü ni 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ra nu'ujji na ü, ra tsja yo nte. O ra chötüji o ndumü. Nguec'ua ra nguinjiji: “¿Pje ra dyeje c'ü rá sidogö?”, ra 'ñeñeji. Ixta jyëztjoji c'ua. ²² Nu c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja bidyi, ngueje c'o ãrã o jña Mizhocjimi. Nuc'ua me cjijñiji pje nde ra mbë's'ijji cja ne xoñijöümü; y nu c'o pë's'ijji ngue c'o ni dyonpüji c'o. Nguec'ua ga jyombeñeji c'o jña c'o vi dyãrãji, y dya cjaji c'ua ja va dyãrãji. ²³ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jöümü, ngueje c'o so'o na jo o mü'büji 'ma ãrãji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntcui c'o ndëxü c'o o unü ciento nzi 'naja, o nza cja c'o o unü sesenta, o nza cja c'o o unü treinta.

El ejemplo de la mala hierba entre el trigo

²⁴ Nuc'ua e Jesús o mama c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—Mizhocjimi a jens'e o 'ñeme 'naja c'ü ra manda. Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'naja bëzo c'ü o juajnü ndëxü c'o na jo, cjanu o mbodü cja o juajma. ²⁵ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi nu'ua na ü c'ü vi mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma jji c'o nte, cjanu o ma c'ua c'e bëzo c'ü xömü, o ma mbonbü o ndömpjin'ño nu ja ya vi mbodüji c'o ndëxü, cjanu o mbedye cja c'e juajma o ma c'ua. ²⁶ Nuc'ua 'ma ya ma nguñi c'o ndëxü, ya xo nde ma nzhäjñã c'ua c'o pjñ'ño. Nguec'ua va 'ñetse c'ü dya nde mi ndëxü c'o. ²⁷ Nuc'ua c'o mbëpji o ë o 'ñe xiji c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e in lamutsc'öjme, çcjo dya i juajnü o ndëxü c'o na jo, i podü cja

in juancje? Maco nde cja'a o pjin'ño.”²⁸ O ndünrũ c'ua angueze o xipjiji: “Pe ngue 'naja c'ũ nugũ na ũ c'ũ o ma mbodũ c'o”, embeji c'o mbëpji. O mama c'ua c'o mbëpji: “¿Cjo in negue rá ma ta t'ũjme?”²⁹ O mama c'ua c'e lamu: “Iyõ. Na ngueje 'ma rí cha t'ũji c'o, 'na rí ts'ũ's'ũtjoji 'ma c'o ndëxũ.”³⁰ Jyëziji 'natjo c'ua ra nocũji hasta 'ma ra zädä dagrëxũ. Nuc'ua rá zopjũ c'o ndagrëxũ rá xipjiji c'ũ ot'ũ ra ngä'maji c'o pjin'ño ra ndũ't'ũji o manaxo, cja rrũ ndũ't'ũji cja sivi. Nuc'ua ra mbäräji c'o ndëxũ, cja rrũ ndëñeji c'ua ra 'ñe dyütcüji cja ín ch'ujmũ, rá embeji c'o ndagrëxũ.”

El ejemplo de la semilla de mostaza

³¹ Xe go ña e Jesús, o xipji c'ũ 'na ejemplo c'o o discípulo, o mama:

—C'ũ ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja 'na ndõmortasa c'ũ o jñũ 'naja bëzo, cjanu o ma ndujmũ cja o juajma.³² O ndõmortasa xenda ts'iquë cja yo 'ña ndõmpjin'ño, pero 'ma go nocũ, xenda na nojo yo que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ã yo. Nguet'ua va chëzhi yo s'ũ va 'ñe jä's'äji o t'oxũji nu.

El ejemplo de la lavadura

³³ O mama c'ua c'ũ 'na ejemplo, o xipjiji:

—C'ũ ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja ixcüjnũ c'ũ o jñũ 'naja ndixũ o huanba jñi vola o jocjünũ, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjünũ, embeji.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³⁴ Texe c'o jña c'o o mama e Jesús va xipji c'o nte, nde go mama o ejemplo.

Dya zopjũji ne rí 'naja jña c'ũ dya ro mama o ejemplo.³⁵ Nguet'ua ya ma sädä o jña Mizhocjimi c'ũ vi mama c'e profeta:

Texe c'o rá xipjiji, rá mama o ejemplo.

Rá mangõ c'o dya 'mārã ndeze 'ma o dyät'ã Mizhocjimi ne xoñijõmũ.

Jesús explica el ejemplo de la mala hierba entre el trigo

³⁶ Nuc'ua e Jesús o 'ñezhe c'o nte. Cjanu o cjogũ c'ua a mbo cja c'e ngumũ nu ja mi oxũ. Xo sä c'ua c'o o discípulo o 'ñe xipjiji:

—Xitscõjme ja ga cja c'o ndõmpjin'ño c'o o ma mbodũji cja juajma, c'ũ i xipji c'o nte.

³⁷ O ndünrũ c'ua angueze:

—Nu c'ũ o mbodũ na jo ndëxũ nguezgõ rvá ëcjõ cja Mizhocjimi.³⁸ C'e juajma, ngue ne xoñijõmũ c'ũ. C'o na jo ndëxũ, ngue c'o o t'i Mizhocjimi c'ũ manda. Nu c'o pjin'ño, ngue c'o nte c'o o t'i c'ũ dya jo.³⁹ Nu c'ũ mi ũvi c'e lamu, ngue c'ũ dya jo c'ũ. C'e dagrëxũ, ngue 'ma ra nguins'i nu xoñijõmũ. Nu c'o ndagrëxũ, ngue c'o o anxe Mizhocjimi.⁴⁰ C'ua ja nzi va jmutũji c'o pjin'ño cjanu ndũ't'ũji cja trasivi, je xo rga cjanu 'ma ra nguins'i nu xoñijõmũ.⁴¹ C'o ra tsjapũji a cjanu ra sufre, ngue c'o cja na s'o, 'ñe cjapũ nu minteji xo ga tsjaji c'o na s'o. Na ngueje nutscõ rvá ëcjõ cja Mizhocjimi, rá täcjõ c'o ín anxe ra ë ra 'ñe jmutũji anguezeji, cja rrũ pjongũji nu ja ri mandagõ.⁴² Cja rrũ mboch'ũji a ma a linfiernu nu ja me rva yorũ 'naja trasivi. Je ra huëji nu, y me ra nguñxt'ũ o s'ibi rgá sufreji na puncjũ.⁴³ Nuc'ua c'o vi tsja na jo ra bũbũji nu ja ra manda c'ũ nu Tataji c'ũ bũbũ a jens'e, me ri juës'i c'o nza cja e jyarũ. Nu'tsc'ëji bũbũ in tsõji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'õji.

El ejemplo del tesoro escondido

⁴⁴ C'ũ ni manda Mizhocjimi, xo chjëntjui nza cja 'naja caja c'ũ mi quiji na puncjũ c'o me ni muvi, c'ũ vi dyögũji cja 'naja juajma. O chõt'ũ 'naja bëzo, cjanu o dyögũtjo na yeje. Me go mājã c'e bëzo na ngue vi chõt'ũ c'e caja,

nguec'ua va ma mbö'ö texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma ndömü c'e juajma ngue c'ua ro tsjapü o cja ja c'e caja.

El ejemplo de la perla de mucho valor

⁴⁵Ma cjo c'o jodü ja rgá tsjapü o t'i Mizhocjimi c'ü manda, nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na comerciante c'ü mi jodü perla c'o me ni muvi. ⁴⁶Nuc'ua o mbärã c'e bëzo ja mi pë's'iji 'naja perla c'ü me mi muvi na puncjü. Nguec'ua va ma mbö c'ua texe c'o mi pë's'i, cjanu o ndömü c'ua c'e perla.

El ejemplo de la red

⁴⁷C'ü ni manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, chjëntjui 'naja rre c'ü ra mbät'äji cja tazapjü, ra zo'o texe c'o pje nde ma jmö. ⁴⁸Nuc'ua 'ma ya ra nizhi c'e rre, c'o mbëjmö ra pjons'üji a ma a ñünü. Cja rrü mimiji c'ua, ra juajnüji c'o na jo jmö, ra dyüt'üji cja c'o o bos'iji c'o. Pero c'o jmö c'o dya s'a'a, ra mboztjoji nu c'o. ⁴⁹Je xo rga cjatjonu, 'ma ra nguins'i nu xoñijö mü. Ra ë c'o o anxe Mizhocjimi ra 'ñe pjongüji c'o nte c'o na s'o a nde cja c'o na jo. ⁵⁰Nuc'ua ra mboch'üji c'ua ja rva yorü 'naja trasivi nu ja ra huëji, y me ra nguüxnt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹Xe go xipjiji c'ua:

—¿Cjo i pärãgueji dya texe yo ya ró xi'tsc'öji?

O ndünrü c'ua anguezeji:

—Jã, In Jmuts'ügöjme, ya ró pärãjme.

⁵²Nuc'ua angueze o xipjiji c'ua:

—I pärãji c'o ejemplo c'o ró xi'tsc'öji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o ya mbärã na jo ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, chjëntjui 'naja bëzo c'ü ri pë's'i 'naja caja c'ü ri quiji c'o cja nuevo, 'ñe c'o ya mezhe. 'Ma pje c'o rguí jyodü c'o ri cãrã o ngumü c'e bëzo, ra ma c'e bëzo ra ma ngama, o ra ma jñümü nu ja ri pë's'i c'o.

Jesús en Nazaret

⁵³Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o mama c'o ejemplo, cjanu o mbedye c'ua nu. ⁵⁴Cjanu o ma nu ja mi menzumü. Cjanu o cjogü a mbo cja nintsjimi o xöpü c'o nu menzumüji. Nguec'ua anguezeji me co nguijñiji, o mamaji:

—¿Ja va mbärã nu, 'ñe ja ga tsja'a yo me na nojo yo nunca rí nugöji? ⁵⁵¿Cjo dya nguejnu o t'i c'ü mi yaxü nu? ¿Cjo dya ngue nu nana c'ü ni chjü e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo, 'ñe e José, 'ñe e Simón, 'ñe e Judas? ⁵⁶¿Cjo dya xo bübü c'o nu cjü cja ne jñiñi va? Nama, ¿ja va mbärã 'ma ne bëzo c'ü ni tsja yo? Maco xo menzumü va nu, eñeji.

⁵⁷Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o ri cãrã cja ngumü, dya xo respetaoji c'ü.

⁵⁸Nuc'ua e Jesús dya jocü nu na puncjü c'o mi sö'dyë, ni pje xe ro tsja, na ngueje dya mi ejmeji angueze.

14

La muerte de Juan el Bautista

¹E Herodes mi manda cja c'e xoñijö mü a Galilea. Nuc'ua c'o pa c'o, o dyärã e Herodes me mi mama c'o nte c'o mi cja e Jesús. ²O mama c'ua e Herodes o xipji c'o o mbëpji:

—Nu c'ü me nädäji, ngue e Juan c'ü mi jichi yo nte. O ndü, pero pe ya tetjo, nguec'ua na zëzhi angueze ga jocü c'o sö'dyë. Y xo cja'a a cjanu na puncjü c'o na nojo, embeji.

³⁻⁴Ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes mi bün'hui c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes. Nguec'ua ma mama e Juan ma xipji e Herodes:

—Dya pje ga jo rí 'ñenpe nu su nin cjuarma, embe.

O ë c'ua 'na nu pa, o manda e Herodes o zürüji e Juan, o jyüt'üji co cadena, cjanu o ngot'üji a pjörü. ⁵Y nuc'ua e Herodes mi ne ro mbó't'ü e Juan. Pero mi sü'tü 'na pje ro tsjapü c'o nte, na ngueje mi junt'ü o mü'büji c'ü mi profeta e Juan mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. ⁶Nuc'ua 'ma o cumple o cjë e Herodes, o mbita o tsjai o mbaxua. Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o neme a jmi nu ja ma cäji. Me go mäjä c'ua e Herodes. ⁷O xipji c'ua c'e xunt'i:

—C'ua ga mbärä Cjimi 'ma pje rí dyötcü, nutsö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

⁸Nuc'ua c'ü nu nana c'e xunt'i o dyü't'ü o xipji c'ü pje ro dyötü e Herodes. O ma c'ua c'e xunt'i o ma xipji:

—Ixtí dyacö dya a ñi e Juan c'ü jichi yo nte, dyacö co 'naja mblato, eñe c'e xunt'i.

⁹Me co ndumü c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädä Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärä c'o nte c'o ma cã'ã nu. Nguec'ua va manda ro unüji c'e xunt'i c'ü vi dyörü. ¹⁰O manda ro ma jñüpcüji a ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ¹¹Nuc'ua 'ma ya vi jñüpcüji o ñi, cjanu o jünji c'ua cja 'naja mblato, cjanu o unüji c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

¹²Jo ni säjä c'ua c'o o discípulo e Juan, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo e Juan. Cjanu o ma dyögüji c'ua c'ü. Cjanu o möji c'ua, o ma xiji e Jesús c'ü ya vi bö't'ü e Juan.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü vi mbó't'üji e Juan, o mbedye c'ua ja mi bübü. O ma c'ua cja 'naja bü'ü; je ro zät'ä nu ja dya cjó mi ndeñe, nu ja ro büntsjë. O mbärä c'ua c'o nte c'ü vi dat'ü e Jesús cja c'e bü, ro mbes'e a 'nanguarü cja c'e tazapjü. Nguec'ua va mbedyeji cja c'o o jñiñiji, o ngös'üji a ñünü ngue c'ua ro zät'äji nu ja ro zät'ä e Jesús. ¹⁴Nuc'ua 'ma mü o mbes'e cja c'e bü, e Jesús o jñanda c'ü ya ma cã'ã na puncjü o nte. Y e Jesús o juentseji anguezeji, o jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁵Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xiji:

—Nu va ja rí cäräji, majyadü va. Ya xo nzhä'ä. Nguec'ua rí xipji yo nte ra möji cja c'o jñiñi, ra ma ndömüji c'ü ra ziji.

¹⁶Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Dya ni jyodü ra ma yo. Nu'tsc'eji rí unngueji c'ü ra ziji.

¹⁷O ndünrü c'ua c'o discípulo o mamaji:

—Tsi'ch'atjo tjömëch'i c'o jünji a 'ñecjua, cja na yeje jmö'd. Nguec'ua, cja rgá sö rá 'huiñigöjme yo nte yo me na puncjü?

¹⁸O mama c'ua e Jesús:

—Ma tsincöji a 'ñecjua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö.

¹⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro mimiji cja t'ëbi. Cjanu o jñü c'ua c'o tsi'ch'a tjömëch'i, 'ñe c'o yeje jmö. Jo ni nä's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o discípulo o unüji c'o nte. ²⁰Go ñönüji texeji go nijmiji na jo. Xe go nguistjoji c'ua c'o ya

nde mi ts'ipëraso, xe go nizhtjo doce bos'i. ²¹ Tsi'ch'a mil c'o bëzo c'o vi ñõnũ; dya bezhe c'o ndixũ, ni ri ngue c'o ts'it'i, ni xo ri ngue c'o ts'ixut'i.

Jesús camina sobre el agua

²² Nuc'ua e Jesús o xānbā c'o o discípulo ro dat'ũji cja c'e bũ'ũ, ro möji a 'nanguarũ cja tazapjũ. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumũji. ²³ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'naja t'eye, o ma dyõtũ Mizhocjimi. Nuc'ua 'ma ya vi xõmũ, ya mi 'natsjẽ nu e Jesús. ²⁴ Nu c'e bũ'ũ ya mi pa a nde cja c'e tazapjũ. Pero me mi pjat'ũ na zẽzhi c'e ndeje cja c'e bũ'ũ, na ngueje c'e ndajma je mi 'ñeje nu ja mi ma c'e bũ. ²⁵ Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajõmũ, o ma e Jesús mi nzhodũ a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma cā c'o o discípulo cja c'e bũ. ²⁶ Nuc'ua c'o discípulo, 'ma mũ o jñandaji ma nzhodũ e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, me co zũji c'ua go mapjũji na jens'e go manji:

—Chjā 'na piche nu va ã nu, eñeji va mapjũji.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o zopjũji o xipjiji:

—Nguezgõ. Dya ra pi'tsc'eji, dya rí sũgueji.

²⁸ Jo ni ndũnrũ c'ua e Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõ, nu 'ma ngue'tsc'e, xitscõ xo rá nzhodũ a xes'e cja c'e ndeje rá ma tjũn'c'ũ.

²⁹ O ndũnrũ c'ua e Jesús o xipji:

—Chjā'dā, Pedro.

O dagũ c'ua e Pedro cja c'e bũ, o nzhodũ a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma eñe e Jesús. ³⁰ Nuc'ua 'ma o zõ'õ e Pedro que ma zẽzhi c'e ndajma, me go zũ c'ua go mbũrũ go nguibi c'ua. Jo ni mapjũ c'ua na jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõ, tsjũxcõ; 'ma jiyõ rá quibigõ cja ne ndeje.

³¹ Jo ni c'uana c'ua a dyẽ e Jesús go pẽnch'i e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e dya ñn ejmezũgõ na jo. ¿Jenga ñ yembeñe?

³² Nuc'ua 'ma ya vi ndes'evi cja c'e bũ'ũ, o böbũ c'ua c'e ndajma. ³³ Nuc'ua c'o discípulo c'o mi cā'ã cja c'e bũ'ũ, o ndũñijõmũji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana o T'itsc'e Mizhocjimi, embeji.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴ 'Ma ya vi zāt'āji a 'nanguarũ cja c'e tazapjũ, o mbes'eji c'ua. Mi xiji a Genesaret c'e xoñijõmũ. ³⁵ Nuc'ua c'o bëzo c'o mi menzumũ nu, o mbārāji c'ũ mi ngue e Jesús c'ũ vi zāt'ā nu. Nguec'ua o ndājāji c'o ro ma cõste nu cja c'e jñiñi. Cjanu o sinpiji e Jesús texe c'o mi sõ'dyẽ. ³⁶ O tsja c'o nte o dyõtũji sjẽtsi e Jesús c'ũ ro ndõtpũji zõ ri nguextjo o fleco c'ũ o bitu angueze. Nuc'ua texe c'o o ndõtpũ, nde go ndis' c'o.

15

Lo que hace impuro al hombre

¹ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xõpũ o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o sãji cja e Jesús, o xipjiji:

² —¿Jenga yo ñn discípulogue, dya sũpũji yo tjũrũ yo o zocüzũji c'o ñn mboxatitaji? Maco dya xindyẽji 'ma go ziji o xẽdyi.

³ O ndũnrũ c'ua e Jesús o xiji:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga ñn sũpũjeji yo o tjũrũ c'o ñn mboxatitaji? Maco dya ñn cjai c'ũ manda Mizhocjimi. ⁴ Mizhocjimi mama a cjava: “Respetaoji nin tataji, 'ñe nin nanaji, y rí pjõs'ũji c'o rguí jyodũji. C'ũ ra zadũ nu tata o nu nana,

ra mbö't'üji c'ü", eñe Mizhocjimi. ⁵⁻⁶ Pero nu'tsc'ejí nan'ño gui mangueji. In mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, ra sö ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: "Perdonaozüvi pero c'ü ro pjöxc'övi, ya ró mama rá mbeñe Mizhocjimi. Nguéc'ua dya sö rá pjöxc'övi", ra 'ñembevi. Nguéc'ua nu'tsc'ejí in fariseoji 'ñetsc'ejí in xöpütejí in cjaþüji c'ü dya ni muvi c'ü manda Mizhocjimi, na ngeje in jizhiji yo o tjürü c'o in mboxatitaji. ⁷ Nu'tsc'ejí in cjaþqueji c'ü me na jotsc'ejí, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'ejí. O mama a cjava:

⁸ Nujyo nte yo, sücö yo, pero nguextjo co o neji. C'o o mü'büji, na jē bübü co nutscö.

⁹ Bē ga zücö yo. Jizhiji yo o tjürü yo nte; cjaþüji c'ü ri ngeje o jña Mizhocjimi yo, eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—Chēzhiji ga 'ñeva. Dyäräji na jo, ngue c'ua rí päräji ja ga cja. ¹¹ Zö dya ra xindyē 'na nte ante c'ü ra zi o xēdyi, pero dya ngue c'o jñönü c'o ra s'onbü o mü'bü c'ü rrä s'o c'e nte, iyö. C'ü ra s'onbü o mü'bü c'e nte, ngue c'o na s'o c'o ra nguifñi a mbo o mü'bü, cja rrü ña c'o na s'o, embeji.

¹² Nuc'ua c'o discípulo o chēzhiji a jmi, o xiji:

—¿Cjo i unnc'e ngüenda o üdü c'o fariseo 'ma o dyäräji c'o jña c'o i mangue?

¹³ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Texe c'o za'a c'o dya ngant'a mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, ra c'üs'ü c'o.

¹⁴ Jyēziji yo fariseo. Na ngeje cjaþü jizhiji c'ü na jo 'ñiji c'o nte c'o dya pje pärä, pero anguezeji chjēntji c'ü ri ndēzhöji. In pärägueji 'ma ra tsja 'naja ndēzhö ra ngüjnü nu mindēzhövi, ra zo'ovi nza yejuí cja cöt'ü 'ma.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xitscöjme ja ga cja c'e ejemplo c'ü i xitsijme mi ndajme.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'ejí xo bē'tsc'ejí c'ü rí pärägueji ja ga cja o jñönü? ¹⁷ Texe jñönü c'o c'üt'ü 'naja nte'e, je nde sät'ä a mbeme c'o, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o.

¹⁸ Pero c'o jña c'o pedye a ne 'naja nte, je ni 'ñeje cja o mü'bü c'o. Nuc'o, ngue c'o ni s'onbü o mü'bü c'e nte c'ü, ngue c'ua na s'o. ¹⁹ Je ngeje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'ü ni nguifñiji s'opjeñe, 'ñe c'ü ni pó't'üntejí, 'ñe c'ü ni tsäji o ndixü, 'ñe yo ndixü c'ü ni tsäji o bēzo. Je xo ni 'ñeje nu c'ü pje ni pönüji, 'ñe c'ü ni xosp'üji o bēchjine nu mintejí, 'ñe c'ü ni santeji. ²⁰ Nujyo, ngejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte yo, dya ngue c'ü dya ni xindyē 'ma go zi o xēdyi.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²¹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma a ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón.

²² Nuc'ua 'ma ya mi pa e Jesús cja 'ñiji, o ē c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a Canaán, c'ü vi mbedye cja c'ü o jñiñi. Mi mapjü mi mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö o mboxbēchets'ü e David, muentsquegö. Na ngeje in xunt'i me 'nanga mbö't'ü; ya zürü 'naja s'ondajma.

²³ Pero e Jesús dya go ndüntü c'ü. Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús o chēzhiji a jmi e Jesús, o dyötüji na puncjü o xipji:

—Xöpüte, pjös'ü ne ndixü, cja rrí xipji ra ma. Na ngue mapjü na jens'e ga ndünt'ü in xütjüji.

²⁴ O mama c'ua e Jesús:

—C'ü vi ndäcjö Mizhocjimi, ngue c'ü rá pjös'ü yo in menzumügöji a Israel yo chjēntji nza cja ndēchjürü c'o ya bēzhi. Nguextjo yo vi ndäcjä rá pjös'ü.

²⁵ Nuc'ua c'e ndixü o ējē, o 'ñe ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, pjöxcügö.

²⁶ O ndünrű c'ua e Jesús:

—Dya jo ra jñünbűji ọ xedyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁷ O mama c'ua c'e ndixű:

—Jä, na cjuana c'ü ín mangue, ín Jmuts'ügö. Pero zö jyetsquijme dyo'o c'o in menzuműgeji a Israel, ín părăgue ja ga cja yo dyo'o, siji c'o ngünxedyi c'o jähä cja ọ mexa nu jmuji, c'o jähä c'o ts'it'i.

²⁸ O ndünrű c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ndixű, na jo c'ua ja gui 'ñejme c'ü rá pjöxc'ü. Rá pjöxc'ü c'ua ja gui ñe, embe.

Ixco jogű c'ua c'e ndajme c'ü ọ xünt'i c'e ndixű.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹ Nuc'ua xe go matjo e Jesús, o cjogű a ñünű cja c'e tazapjű c'ü ni chjű a Galilea. O ma cja 'na t'eje, o mimi c'ua nu. ³⁰ O sä c'ua na puncjű o nte nu ja mi bűbű e Jesús, ma sinpiji c'o mi só'dyě. Ma sinpiji c'o mi me'dye, 'ñe c'o mi nděžhő, 'ñe c'o mi ngone, 'ñe c'o mi dodyě, 'ñe c'o xe 'ñaja ndötc'ijeme. Ma ě'p'ěji a jmi e Jesús. Nde go jocűji c'ua anguezeji. ³¹ C'o nte o jñandaji c'o mi ngone o mbűrű o ña'a c'o, 'ñe c'o mi dodyě me go jogű c'o, 'ñe c'o mi me'dye me go nzhodű na jo c'o, 'ñe c'o mi nděžhő me co jñanda c'ua c'o. Nguец'ua c'o nte me go nguijñiji na ngue nunca mi jandaji a cjanu. Y me co ma't'űji c'ua c'ü ọ Mizhocjimi c'o menzumű a Israel, mi mamaji c'ü me na nojo angueze.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³² Nuc'ua e Jesús o ma't'ű c'o ọ discípulo ro chěžhiji a jmi, cjanu o xipjiji:

—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya ědyi jñipa c'ü ya rí cārgöji va yo, y dya cja jűnji pje ra ziji. Dya rí ne rá tājä ra ma ọ nguműji c'ü dya ra ziji ọ xedyi; ra tögűji cja 'ñiji.

³³ O ndünrű c'ua c'o ọ discípulo o xipjiji e Jesús:

—Ĵa rá tötc'öjme tjöměch'i c'ü rguí nijmi yo nte yo na puncjű? Na ngueje rí cārgöji va cja ne majyadű.

³⁴ O ndünrű c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ĵa nzi tjöměch'i va jűngueji?

O manji anguezeji:

—Yencho tjöměch'i, cja na ja nzitjo jmō'ō.

³⁵ Nuc'ua e Jesús o manda c'o nte ro minji a jömű. ³⁶ Cjanu o jñű c'ua c'o yencho tjöměch'i, cja na 'ñe c'o jmō'ō, cjanu o unű 'na pöjő Mizhocjimi. Cjanu o xedyi c'ua, cjanu o unű c'o ọ discípulo. Nuc'ua c'o ọ discípulo o unűji c'ua c'o nte. ³⁷ Nuc'ua go ñönűji texeji go nijmiji na jo. Y xe go nguistjoi c'o ts'ipěraso c'ü vi mboncjűtjo, c'o xe yencho bos'i c'o go nizhtjo. ³⁸ Mi nziyo mil c'o bėzo c'o vi ñönű; dya mbezheji c'o ndixű, ni ri ngueje c'o ts'it'i, ni xo ri ngueje c'o ts'ixut'i. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro möji ọ nguműji. Cjanu o dat'ű c'ua cja c'e bű'ű, o ma cja c'o jñiñi a ma a Magdalä.

16

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

¹ Ma ya vi zāt'ä nu e Jesús, o säjä c'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. Chaque o ě dyönűji e Jesús o xipjiji:

—Jítscöjme 'na señal a jens'e c'ü me na nojo, ngue c'ua rá părăjme pje pjě'tsc'e.

² O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma ya mbat'ütjo a jens'e 'ma nzhä'ä, in mangueji ya ra jopa c'ü na ye nu pa. ³ 'Ma xörü 'ma va cjins'i tangömü, in mangueji ra 'ñe dyebe 'ma. Nu'tsc'ejj in cjapüji na jots'üji, in unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e, nguec'ua in päräji ja ga cja yo jopa, 'ñe yo ra 'ñeje dyebe. Pero dya in unnc'ejj ngüenda ja ga pëpji Mizhocjimi yo cjë yo rí cäräji dya. ⁴ Nu'tsc'ejj in cäräji yo cjë dya, na s'otsc'ejj i jyëzgueji Mizhocjimi. Nguec'ua in ötcügöji pje rí ñandgueji ngue c'ua rí pärägueji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'a'c'ejj pje rí ñandgueji; nguextjo c'ü o tsja e Jonás c'ü mi profeta, embeji.

Ixco ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

La levadura de los fariseos

⁵ Nuc'ua c'o discípulo o möji a 'nanguarü cja c'e tazapjü. O jyombeñeji, dya jññünüji o tjömëch'i. ⁶ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

⁷ C'o discípulo mi pötma mamaji:

—Xitscöji a cjanu e Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngöji o tjömëch'i.

⁸ Mi pärä e Jesús c'ü mi cijjññji, nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ejj, dya in ejmezügöji na jo. ¿Jenga in pötqui dyönütsjéji na ngue c'ü dya i jññüji o tjömëch'i? ⁹ ¿Cjo dya be in pärägueji c'ü só rá da'c'ejj c'ü rí si'ijji? ¿Cjo dya in mbennc'ejj c'o tsi'ch'a tjömëch'i? Maco o nijmi c'o tsi'ch'a mil o bëzo. ¿Cjo dya i tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o o mboncjütjo? ¹⁰ ¿Cjo dya xo in mbeñeji c'o yenko tjömëch'i? Maco xo nijmi c'o nziyo mil o bëzo. Maco xo i tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o ts'ipëraso c'o o mboncjütjo. ¹¹ Ró xi'tsc'öji rí pjötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, pero dya ngue c'o tjömëch'i c'o ró mangö. ¿Jenga dya in unnc'ejj ngüenda?

¹² Nuc'ua, cja mbärä c'ua c'o discípulo pje mi ne ro mama e Jesús va xipjiji ro mbötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo, 'ñe c'o saduceo. O mbäräji e Jesús vi jyëtsi o levadura c'o o tjürü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. O unüji ngüenda c'ü ro mbötüpji ngüenda c'o o tjürüji, dya ro tsjaji.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹³ Nuc'ua e Jesús o ma a ma cja c'e jññi a Cesarea de Filipo. 'Ma o zät'ä nu, o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte'e pje pjëtscö nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi?

¹⁴ Anguezeji o manji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Elías; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Jeremías, o 'ma jiyö, c'ü 'naja profeta c'o ya ndü.

¹⁵ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Natsc'ejj, ¿pje xo in mangueji, pje pjëtscö?

¹⁶ O ndünrū c'ua e Simón Pedro o xipji:

—Nutscö rí mangö ngue'tsc'e Cristo. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi c'ü ixi бүбү.

¹⁷ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Simón, o t'itsc'e e Jonás, dya cjó xi'tsc'e 'na nte c'ü o T'izgö Mizhocjimi. Nu c'ü o tsja'c'e i pärägue, ngueje mi Tatagö c'ü бүбү a jens'e. Nguec'ua ngue nu r'gü mäjje. ¹⁸ Nutscö xo rí xi'tsc'ö ngue'tsc'e e Pedro. Nza cjatsc'e 'na ndojo c'ü ni jyäbäji ngümü. Na ngue c'e jna c'ü rí xipjigue yo nte, na puncjü c'o rá cjapcö in ntegö. Zö ra ndüji, pero ra бүнтjo na ye co nuzgö c'o. ¹⁹ Rá da'c'ü poder cja c'o nte c'o unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Rá

da c'ü poder cja ne xoñijömmü rí xipjiji pje ni mbë c'o na s'o c'o dya ra tsjaji, y xo rí xipjiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. Nu c'ü rí xipjiji, ngue c'ü mama Mizhocjimi pje ni mbë c'o na jo ra tsjaji, ñe pje ni mbë c'o dya jo c'o dya ra tsjaji.

²⁰ Cjanu o xipji c'ua c'o o discipulo:

—Dya cjó rí xiqueji cjo nguetscö Cristo, embeji c'o.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Ndeze c'o pa c'o, o mbürü e Jesús o xipji c'o o discipulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a ma a Jerusalén, ra jñüncöji ngüenda rá sufregö na puncjü; ra tsja c'o tita c'o manda, ñe c'o ndamböcjimi, ñe c'o xöpüte. Xo ni jyodü ra mbötcöji, pero rá tetcjö c'ü na jñi nu pa, embeji c'o discipulo.

²² Nuc'ua e Pedro o ndans'avi e Jesús ro ñatsjévi. Cjanu o mama c'ua e Pedro o huënch'i e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ra juen'tsc'e Mizhocjimi, dya ra jyëzi c'ü ra tsja c'üji yo in mangue.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda e Pedro, o xipji:

—C'ueñe ín jmigö, na ngueje i dyätque c'ü dya jo i xitscö yo jña yo. Na ngueje c'e pjeñe c'ü in cjiñigue dya, dya ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi; ngueje c'ü cjiñi yo nte.

²⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Ma cjó c'o ne ra ndennguegö ra tsja c'ua ja nzi rgá c jagö, ni jyodü dya cja ra tsja c'o netsjé angueze. Y ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü'ü. Y ra tsjacjuana ra ndennguegö. ²⁵ Ma cjó c'o dya bübü dispuesto ra sufre o ra ndü nguec'ua dya ra ne ra ndenngue co nutscö, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. C'o tenngue co nutscö, zö ra mböt'üji, pero ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. ²⁶ Nu 'ma ro tsja 'naja nte ro tsjapü o cja ja texe yo bübü va cja ne xoñijömmü, pero 'ma dya ro ñejmezü, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngueje ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. Y 'ma ya jyëzi Mizhocjimi c'e nte, zö ro tsja c'e nte ro unü c'ua Mizhocjimi texe c'o ri pë's'i, pero dya ro ñe bübü 'ma Mizhocjimi co c'e nte. ²⁷ Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá ëcjö na yeje co c'o ín anxe. Me rrä zö c'ua ja rva ëcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö. Nuc'ua c'o o tsja na jo, rá unüji c'o na jo. Pero c'o o tsja na s'o, rá cja püji ra sufreji. ²⁸ Na cjuana rí xi'tsc'öji, bün'ua ja nzi yo dya ra ndü hasta 'ma cja ra jñandgöji c'ua ja rga cjazgö, 'ma rá ëcjö rá ñe manda. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra jñandgöji c'ua ja ga cjazgö me rrä zëzhizgö, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo.

17

La transfiguración de Jesús

¹ Xe go mezhtjo c'ua 'nanzo, e Jesús o zidy e Pedro, ñe e Jacobo, ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. O mötsjéji c'ua cja 'na t'jeje c'ü me ma jens'e. ² Ma mi cārāji nu, 'nangua juëns'i c'ua o jmi e Jesús nza cja e jyarü. Y c'o o bitu, me ma t'öxü me mi juëns'i. ³ Cjanu o ñetse c'ua e Moisés, ñe e Elías, ya mi ñaji e Jesús. ⁴ Jo nu ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'öjme, me na jo rí cārājme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. 'Ma in negue, rá ät'ājme va jñi ngumü. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ājme e Moisés, 'naja e Elías.

⁵ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o sä c'ua 'naja ngömmü c'ü me mi juëns'i, o ñe ngobü anguezeji. Xo t'ärä c'ua 'naja jña cja c'e ngömmü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö, nu me rí ne'e y me rí mápägö. Ni jyodü rí dyätqueji nu.

⁶ Nuc'ua 'ma mü o dyärä a cjanu c'o discípulo, 'nangua nügüji na ngueje me co pizhiji va züji. ⁷ Nuc'ua o chézhi e Jesús o 'ñe's'e o dyé c'o discípulo, o xipjiji: —Nu'tsc'ejí ñangueji, dya rí süji.

⁸ Nuc'ua 'ma o jñüs'ü o ñi c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja j jñandaji. Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, 'ma rá tügö cja rrü tegö, cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ějë na yeje e Elías, cja rrü ějë Cristo?

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ě na yeje e Elías ra 'ñe jocü texe.

¹² Pero nuzgö rí xi'tsc'öji, e Elías ya ě na yeje c'ü. Pero dya go mbärä yo nte pje mi pjézhi c'ü; go tsjapüji c'ü go ne anguezeji. Je xo rga czazgö nu. Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, rá sufregö c'ua ja rgá ne yo nte.

¹³ O mbärä c'ua c'o discípulo c'ü vi mama e Jesús. O unüji ngüenda cjó mi ngue c'ü vi jyetsivi e Elías; o mbäräji c'ü vi jyetsivi e Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndare.

Jesús sana a un muchacho epiléptico

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji cja c'o nte, o peje c'ua 'naja bëzo cja c'o nte, o 'ñe ndüñijö mü a jmi e Jesús, o xipji:

¹⁵ —Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, juentsquegö c'ín ch'i, na ngueje me pö't'ü o taque, ndajmetjo ga ndü. Ya na puncjü ga zo a sivi, y na puncjü ga c'ot'ü cja ndeje.

¹⁶ Ró sinpigö yo in discípulo; anguezeji dya go sö go jocüji.

¹⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Nu'tsc'ejí in cārāji dya yo cjē dya, dya jo ga pjeñe c'o in cjiññiji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pē'sc'ö paciencia co nu'tsc'ejí. Ma sinquiija a 'ñecjua c'e t'i.

¹⁸ Nuc'ua o tsja e Jesús o huēnch'i c'e ndajma c'ü dya jo c'ü vi zürü c'e t'i, o xipji ro mbedye. Jo ni mbedye c'ua c'e ndajma. Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

¹⁹ Nuc'ua o chézhi c'o discípulo a jmi e Jesús, o xipjitsjëji:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e ndajma?

²⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na ngueje dya in ejmeji na jo. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dya'c'ejí Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne t'eje: “Chjans'a ga manu”, rí 'ñembeji, ra ma c'ua. Nu 'ma rí 'ñejmeji a cjanu Mizhocjimi, texe nde ra sö rí tsjaji, zö dya nda in ejmeji. ²¹ Na puncjü o ndajma nza cja c'e ndajma c'ü vi zürü c'e t'i, pero dya ra mbedye ne ri 'naja c'o. Nguextjo 'ma rí dyötüji Mizhocjimi y rí mbempjeji, ra mbedye c'ua c'o.

Jesús anuncia otra vez su muerte

²² Nuc'ua 'ma mi nzhodüji a ma a Galilea, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte. ²³ Y ra mbötcüji. Pero c'ü na jñi nu pa'a rá tetcjö, embeji.

Me co nzhümüji c'ua na puncjü anguezeji.

El pago del impuesto para el templo

²⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji a Capernaum, o sä c'ua c'o mi jmutü o merio c'o mi örüji para cja c'e templo. O chëzhiji c'ua a jmi e Simón Pedro, o xipjiji:

—Na nin xöpütegejei, ¿cjo xo cjöt'ü c'o örüji?

²⁵ O ndünrú c'ua e Pedro o xipjiji:

—Jä, xo cjöt'ü c'ü, embe c'o.

Nuc'ua 'ma o cjoü e Pedro a mbo cja c'e ngumü, ya xmi pätpä e Jesús c'ü pje ro mama e Pedro. Nguéc'ua ot'ü o ña c'ua e Jesús o xipji:

—Yo rey yo manda cja ne xoñijömü, 'ma jü'p'üji o t'opjü, ¿cjo ngue c'o nu menzumüji c'o ötüji, o ngue c'o dya menzumüji? ¿Pje in mangue, Simón?

²⁶ O ndünrú c'ua e Pedro o mama:

—Ngue c'o dya o menzumüji c'o ötüji.

O xipji c'ua e Jesús:

—Jä, ngue c'o dya o menzumüji. Nguéc'ua nujyo nu menzumüji, dya ni jyodü ra ngöt'ü 'ma yo. ²⁷ Pero pa dya ra üdü c'o örü ra nguijñiji na s'o rí cja, na jo rá cjöt'üji c'ü örüji. Nguéc'ua rí mague cja c'e tazapü, ma pät'ä 'naja gancho. Nuc'ua c'e jmö c'ü ot'ü rí sürü, rí pëñch'i rí xejpje a ne'e. Rí chö'tp'ü c'ua 'naja t'opjü rí jñü'p'ü, ya xtí ma tsjö't'ü c'ü t'ötücüvi.

18

¿Quién es el más importante?

¹ Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o jmurü c'o discípulo cja e Jesús, o mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü nda na nozgöjme, nutscöjme ró unü in mü'büjme Mizhocjimi c'ü manda?, eñeji.

² Nuc'ua e Jesús o ma't'ü 'naja ts'it'i. O 'ñe'p'e c'ua a nde anguezeji. ³ Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí in cjaüpü na nots'üji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ni jyodü rí jyëziji c'e pjeñe c'ü in cjiññiji a cjanu, rí tsjaji nza cja 'na ts'it'i c'ü dya cjaüpü na nojo. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi a jens'e ra tsja'c'ejí o ntetsc'ejí ra mandats'üji.

⁴ Ne ts'it'i, dya cjaüpü na nojo nu. Nu c'o ga cjanu rgá tsja, ngue c'o nda rrã nojo cja c'o cjaüpü Mizhocjimi o nte. ⁵ C'o ra recibido 'naja ts'it'i nza cja ne ts'it'i, na ngueje c'ü ni 'ñejmezgö c'e ts'it'i, chjëntjui c'ü ri nguezgö recibidözügö c'o.

El peligro de caer en pecado

⁶ 'Cärã c'o chjëntcui nza cja ts'it'i na ngueje dya cjaüpü na nojo pero ejmezgö c'o. 'Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'na c'o ejmezgö, ra nduns'ü 'ma na puncjü o nzhubü. Xenda rvã jo ro 'nutpü 'na travacjünjü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü ma pant'aji cja trazapjü nu ja na jë'ë, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'na c'ü ejmezgö. ⁷ Siempre bübü o nte c'o cjaüpü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cjaüpü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji.

⁸ Maco in mamaji ngue in dyëgueje o in cuagueje c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Na ngueje zö ri 'natjo in dyëji zö rí 'natjo in cuaji, pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na ngueje 'ma ri tü nza ye in dyëji 'ñe in cuaji ra pantc'aji cja c'e tasivi c'ü nunca ra juenche. ⁹ Maco in mamaji ngue in chögueje c'ü cja'c'ejí rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Na ngueje zö rí 'natjo in chöji pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na ngueje ri yeje in chöji ra pantc'aji cja c'e sivi a linfiernu.

El ejemplo de la oveja perdida

10 'Pjötöpüji ngüenda, dya rí tsjapüji menu ne ri 'naja yo chjëntjui ts'it'i na ngueje ejmezüji. Na ngue rí xi'tsc'öji cārã c'o o anxe Mizhocjimi c'o pjörü na jo yo. Y c'o anxe cārãji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. 11 C'ü rvã egö cja Mizhocjimi, ngueje c'ü rvã ã jodü c'o ya bēzhi, rá salvaji.

12 '¿Pje in mangueji? 'Ma rí tsājã 'naja ciento ndēnchjürü 'naja bëzo, 'ma ra xögü 'naja, ¿cjo dya ra zogü c'o noventa y nueve, ra ma jyodü c'ua c'ü ya rgüi bēzhi? Jã, ra ma jyodü. 13 Na cjuana rí xi'tsc'öji 'ma ra chöt'ü c'ü vi xögü, xenda ra mǎpã c'ü, que na ngueje c'o noventa y nueve c'o dya bēzhi. 14 Je xo ga cjatjonu c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e; dya ne'e c'ü ra bēzhi o aljma ne ri 'naja yo ejmezgö, zö chjëntjui ts'it'i c'ü dya cjpüji na nojo.

Cómo se debe perdonar al hermano

15 "Ma ra tsja'ceji na s'o nin cjuarmaji, möji rí ma zopjütsjëji. 'Ma ra dyä'tc'äji c'o rí xipcjeji, ya i jo'tp'ügueji 'ma c'e cjuarma c'ü. 16 Pero 'ma dya ra dyä'tc'ä c'o rí xipjiji, sidyiji xe 'naja o yeje cjuarma, ngue c'ua ra bübü c'o ra mbārã c'ua ja rgüi ñaguevi c'e cjuarma c'ü pje tsja'ceji. 17 Nu'ma dya xo ra tsjapü ngüenda c'e cjuarma c'o yeje o jñi c'o rí möji, nu'ma, rí möji rí ma cösteji 'ma jmurü c'o cjuarma. 'Ma ra tsja c'e cjuarma, dya ra dyätã texe c'o cjuarma, dya cja rí tsjapüji nin cjuarmaji 'ma. Na ngueje chjëntjui c'o dya rí menzumügöji c'o dya ma't'ü Mizhocjimi. Y chjëntjui yo publicano yo xiji na s'o.

18 'Nu'tsc'ejí rí xipcjeji yo nin cjuarmaji pje ni mbē c'o na s'o c'o dya ra tsjaji. Xo rí xipcjeji pje ni mbē c'o na jo c'o ra tsjaji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'ü rí xipcjeji ngueje c'ü mama Mizhocjimi.

19 'Na cjuana rí xi'tsc'öji na yeje, 'ma in yejui, 'ñe 'ma 'natjo jña c'ü in mamavi gui dyötüvi Mizhocjimi nucjuã cja ne xoñijömmü, nuc'ua c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e ra tsja c'ua ja gui dyötquevi c'ü. 20 Na ngueje nu c'ua ja ri bübü c'o ra matcügö, zö ri yetjo o jñitjo, nujnu je rá bünc'ö a nde.

21 Nuc'ua o chēzhi e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿ja nzi ra zäs'ã rga perdonaogö yo mi cjuarma 'ma ra tsjacö c'o na s'o? ¿Cjo sietetjo vez rga perdonaogö?

22 Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí xi'tsc'ö sietetjo. Rí xi'tsc'ö rí perdonaogue hasta setenta c'o nde ga siete; siempre rí perdonaogue.

El ejemplo del siervo que no quiso perdonar

23 'Nu c'ü manda a jens'e chjēnjui nza cja 'naja c'ü manda c'ü o mbeñe o tsjaji ngüenda c'o nu mbēpji. 24 Nuc'ua 'ma o mbürü o tsja ngüenda, o sinpiji 'naja bëzo c'ü mi tunpü na puncjü millón o mbēxo. 25 Pero c'e bëzo, dya mi jün pje rví ngö't'ü c'o mi tñ'ü. O manda c'ua c'ü nu lamu ro mböji c'e bëzo, 'ñe c'ü nu su, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o pje xe mi pēs'si, ngue c'ua ro ngö't'ü c'o mi tñ c'ü. 26 Jo ni ndüñijömmü c'ua c'e mbēpji a jmi c'ü nu lamu, o xipji: "Nu'tsc'e in lamuts'ügö, mbãxtjo nin chjü, chepquegö ngue c'ua rá cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü", eñe c'e mbēpji c'ü mi tñ na puncjü o merio. 27 Nuc'ua c'e lamu o juentse c'e mbēpji. Cjanu o 'ñeme c'ua libre, o perdonaog texe c'o mi tunpü. 28 Nuc'ua 'ma o mbedye c'e mbēpji, cjanu o chjēvi c'ua c'ü 'naja nu mimbēpjivi c'ü mi tunpü angueze como yetjo ciento mbēxo. Jo ni pēnch'i c'ua go nde'chp'e o dyizi, o xipji: "Tsjö'tc'ü c'o in tuncü", embe c'ü nu mimbēpjivi. 29 Nuc'ua c'ü nu mimbēpjivi jo ni ndüñijömmü a jmi, o xipji: "Mbãxtjo nin chjü, xe rí chepque; jo rá 'ñe cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü." 30 Pero c'e mbēpji, dya go ne go nde'be c'ü

nu mimbëpjivi. Go zidyi c'ua ro ma ngot'uji a pjörü hasta 'ma cja ro ngõ't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü 'ñemeji c'ua libre c'ü. ³¹ Nuc'ua 'ma o unü ngüenda c'o nu mimbëpjiji c'ü vi ngot'uji a pjörü c'e mbëpji, me co nguijñiji c'ua; go möji go ma ngõsp'uji c'ua c'ü nu lamuji. ³² Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ua c'ü o mbëpji c'ü vi tsjapü na s'o c'ü nu mimbëpjivi, o xipji: "Nu'tsc'e ín mbëpjits'ügö, me na s'otsc'e. Nu'tsc'e me mi tuncügö na puncjü; pero ró perdonaots'ü texe c'o, na ngueje me vi dyötcö favor. ³³ Na c'ü nin mimbëpjiguevi, ¿cjo dya xo mi jyodü rvi juentsque c'ü, nzi rvá juen'tsc'egö?", embe. ³⁴ Nuc'ua me co üdü c'e lamu. Cjanu o nzhö c'ua c'ü o mbëpji nu ja me ro tsjapüji me ro sufre c'ü, hasta 'ma cja ro ngõ't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü 'ñemeji 'ma libre c'ü. ³⁵ Je xo rga cjatsc'eji nu; 'ma pje ra tsja'c'eji 'naja yo nin cjuarmaji, nu 'ma dya rí perdonaoji co texe in mü'büji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhubüji c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, eñe e Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü e Jesús vi xipji c'o jña c'o o discípulo, cjanu o mbedye c'ua a Galilea; o ma cja 'na xoñijöümü c'ü je tsja a Judea, c'ü je bübü a 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán. ² Mi pöji na puncjü nte e Jesús. C'o mi sö'dyë, mi jocü e Jesús nu cja c'e xoñijöümü c'ü.

³ O säjä c'ua ja nzi c'o fariseo a jmi e Jesús. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús, mi cjiññiji 'na xo ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su 'ma dya cjacjuana, 'ma pje c'o cja'a?

⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya i xörügeji ja va tsja Mizhocjimi? Ndeze 'ma ot'ü o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁵ Nguec'ua yo bëzo ra zogü nu tata 'ñe nu nana, ra min'hui c'ü nu su. Ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua nza yejui. Je ga cjanu ga mama Mizhocjimi.

⁶ Nguec'ua dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua. Mizhocjimi ya 'ñe'chp'e e bëzo e ndixü, ngue c'ua dya ra xöcü e bëzo.

⁷ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Maco o manda e Moisés e bëzo ro unü xiscöümü c'ü rvi mbëzi nu su.

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji, na me in mü'bügeji, dya in ne rí s'yagueji c'o nin suji. Nguec'ua va dya'c'eji sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. Pero 'ma o mbürü o ngärä yo nte, dya ma cjanu ma tsja c'o. ⁹ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya ra jogü ra tsja 'na bëzo ra mbëzi nu su, 'ma dya 'ñeje nan'ño bëzo c'e ndixü c'ü. Na ngueje 'ma ra mbëzi ga cjanu c'ü nu su'u cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, tsjäjä ndixü 'ma c'e bëzo c'ü. Xo 'ñe 'na bëzo, 'ma ra mbärä c'ü vi bëzi c'e ndixü c'ü, y ra chjüntui, xo ra mbë's'i nu s'ocü 'ma c'e bëzo c'ü, chjëntjui c'ü xo ri tsjäjä ndixü c'ü, embeji.

¹⁰ O mama c'ua c'o discípulo:

—In mangue c'ü dya sö 'na bëzo ra mbëzi o su, zö dya gusta o jmandago c'ü cja. Nguec'ua xenda na jo, dya ra chjüntüji.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya texeji sö ra tsjai c'ua ja vi mangueji c'ü dya ra chjüntüji. Nguextjo c'o ya unü Mizhocjimi a cjanu c'o dya ra chjüntü. ¹² Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ya c'i'p'iji. Bübü c'o dya chjüntü na ngue ndeze 'ma mü o mus'ü nu nana ixca cjatjonu c'o, dya chjüntü. Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ne ra

mbëpji Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. Nu c'o unü ngüenda c'ü vi ch'unü dya ra chjüntü, dya ra chjüntü c'o.

Jesús bendice a los niños

¹³ Nuc'ua c'o nte o siji ja nzi o ts'it'i, o simpji e Jesús ngue c'ua ro 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, ro dyötpü Mizhocjimi c'o. Nuc'ua c'o o discípulo o huënch'i c'o nte c'o vi siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja in jmigö; dya rí ts'a's'üji yo. Na ngue nu c'o ra ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjavü Mizhocjimi o nte c'o.

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, o mbedye c'ua nu.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶ O ëjë c'ua 'naja bëzo o 'ñe xipji e Jesús:

—Na jots'ügue, xöpüte. ¿Pje ni mbë c'ü na jo rá cjavö, ngue c'ua rá bübüjtjo?

¹⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—¿Jenga in xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. Pero rá xi'tsc'ö c'ü i dyöngü. Nu 'ma in ne rí bübüjtjo, rí tsja c'o mandazüji Mizhocjimi.

¹⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Pje ma mandamiento c'o ni jyodü rá ätcö?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo nguejyo rí tsjague. Dya rí pö't'ünte. Dya rí tsājā o ndixü. Dya pje rí pönü. Dya rí xos'ü o bëchjine. ¹⁹ Respetao nin tata 'ñe nin nana. S'iya yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjëgue.

²⁰ O mama c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjavö yo ndeze cja mi ts'iquëgö. ¿Pje xe bëtsi dya 'ma?

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Nu 'ma in ne rí bübüjtjo, ma'a ma pö'ö texe c'o in pë's'i, cja rrí unü c'o merio c'o dya pje pë's'i. Dya ra me'ts'e c'ua ixtí chennguegö rá më. 'Ma rí tsjague a cjanu, rí pë's'igue 'ma a jens'e c'o me ni muvi.

²² Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pë's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'o pë's'i na puncjü, na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjavüji o Jmuji. ²⁴ 'Naja camello, dya sö ra cjavö cja c'ü o xägö 'naja dyepjadü. Je xo ga cjavonü 'na nte c'ü pë's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjavü o nte.

²⁵ 'Ma mü o dyärä c'o discípulo c'o vi mama e Jesús, me co pizhi na puncjü c'o, o mamaji:

—¿Ja rgä sö cjó ra jogü o mü'bü c'ü ra salva 'ma?, eñeji.

²⁶ Nuc'ua e Jesús cjanu o jñandbaji a jmi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Dya cjó sö yo nte ra jocütsjé o mü'bü c'o na s'o, pero Mizhocjimi nde sö ra tsja texe.

²⁷ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Nutsçöjme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme, ró tenncejme co nu'tsc'e. Natzögjme, ¿pje xo ra ch'acöjme?

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ya ndo ri nuevo ne xoñijö mü 'ñe a jens'e, nutsçö rvä ëgö cja Mizhocjimi rá mimigö nu ja rá mandagö. Xo 'ñetsc'ëji i chennguegöji, na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, xo rí mimigueji nu ja rá mandagö. Nguec'ua rí jñünpüji

ngüenda c'o o mboxbêche c'o doce o t'i e Israel. ²⁹ Cârã c'o ejmezügö. Nguec'ua ra zogü nu ngumüji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu tataji, o nu nanaji, o nu suji, o nu t'iji, o o juajmaji. Pero rí xi'tsc'öji c'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrã puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü ra yepe c'ü mi pè's'iji ot'ü. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübütjoji. ³⁰ C'o cjavü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

20

El ejemplo de los trabajadores

¹ C'ü manda a jens'e chjênjui nza cja 'naja bëzo c'ü tjë'ë o juajma. Xörtjo o mbedye, o ma jyodü mbëpji c'o ro mbëpi c'ü o juajma. ² Nuc'ua c'e bëzo o ñaji c'o ro pëpji, o xipjiji c'ü ro ngö't'üji 'naja merio denario nu pa nzi 'najaji. Cjanu o xipjiji c'ua ro möji cja c'ü o juajma ro ma pëpjiji. ³ O mbedyetjo c'ua na yeje c'e lamu 'ma ya mi ngue ro zünü nueve c'ü xörü, o jñanda c'o 'ñaja bëzo c'o ma cã cja chöjmü c'o dya mi pè's'i bëpji. ⁴ Cjanu o xipji c'ua c'o: "Nu'tsc'ëji xo rí möcjeji cja c'in juancjö, rá cjö'tc'üji na jo." Anguezeji go möji c'ua cja c'e bëpji. ⁵ Nuc'ua c'e lamu o matjo c'ua na jñi 'ma ya mi ngue ro zünü jñisariü, o ma jyodü c'o 'ñaja mbëpji. Ndo nzhögü o mbedyetjo c'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhã, c'ü xe ro ma jyontjo o mbëpji. ⁶ Xo mbedye 'ma ya mi ngue ro zünü ts'i'ch'a c'ü nzhã, o jñanda c'o 'ñaja c'o dya xo mi pè's'i o bëpji, o xipjiji: "¿Jenga in cãrãtjoji va texe ne pa dya? Maco dya in pëcjeji." ⁷ O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji: "Dya rí pëpcjøjme dya, na ngueje dya cjó xitscöjme o bëpji." O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipjiji: "Nu'tsc'ëji xo rí möcjeji rí ma pëpcjeji cja c'in juancjö, rá cjö'tc'üji na jo." ⁸ Nuc'ua c'ü nzhã'ã c'e pa c'ü, o ma c'e lamu c'ü mi ngue o cjaja c'e juajma, o ma xipji c'ü o mbëpji c'ü mi manda c'o mbëpji: "Ma't'ü c'o mbëpji rí tsjö't'üji. Ot'ü rí tsjö't'ü c'o cja ró ma jodü, cja rguí nguarü c'o ts'i vi pëpji." ⁹ O ëjë c'ua c'o cja vi nguich'i c'e bëpji 'ma mü o zünü ts'i'ch'a c'e nzhã, o ts'ö't'üji 'naja denario nzi 'najaji. ¹⁰ Nuc'ua c'o ot'ü o pëpji, mi pëzhiji xe ro jñus'ü c'ü ro ts'ö't'ü anguezeji, pero xo ts'ö'xtjoji 'na denario nzi 'naja anguezeji. ¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi jñüji c'ü vi ts'ö't'üji, o mbürü o reclamaoji, o zopjüji c'e lamu. ¹² O xipjiji: "Nujoyo bëpja, cja pëpjiji 'natjo hora, pero nde 'na vi tsjötcütjoime. Maco nuzgøjme 'napa rvã pëpjijme; ró sufregøjme jyarü." ¹³ O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji 'naja c'o mbëpji c'o mi reclamao: "Nu'tsc'ë bëzo, dya pje rí jün'c'üts'ügö, maco j xitscö na jo ro cjö'tc'ü 'naja denario. ¹⁴ Nguec'ua rí mague, jñünü c'ü in rayague. Ró ne ró cjö't'ügö yo cja bëpja ró ma siji, c'ua ja xo nzi rgã cjö'tc'ügö. ¹⁵ Na, ¿cjo dya sö rá cjavcö c'ü rí negö in meriogö? ¿Cjo in nepque c'ü ró cjö't'ügö yo 'ñaja mbëpji na ngueje na jontezügö?", embe. ¹⁶ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o cjavü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

¹⁷ O ë na nu pa, ya mi nguins'i e Jesús ga ma a Jerusalén. O xöcü c'ua c'o doce o discípulo cja 'ñiji, o ñatsjëji o xipjiji:

¹⁸ —Dyãräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ya rrã möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutscö rvã ëgö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncöji ngüenda c'ü rguí mbötcöji. ¹⁹ Ra nzhögügöji c'ua cja o dyë c'o dya menzumü a Israel c'ü

me rguí tsjacöji burla, ra mbäräzüji, cja rrü ndät'äzüji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö.

Lo que pidió la madre de Jacobo y Juan

²⁰ Nuc'ua o ëjë c'ua c'ü nu su e Zebedeo c'ü ya vi ndü, ma siji c'o o t'i. O 'ñe ndüñijö mü a jmi e Jesús, o xipji:

—Rvá ë rvá 'ñe ö'tc'ü 'na favor.

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya ndumü, xitsi pje ni 'ñeje.

O ndünrü c'ua c'e ndixü o xipji:

—Mamague yo yeje ín ch'igö ra mimivi co nu tsc'e nu ja rí mandague; 'naja ra mimi cja in jodyëgue, nu 'naja ra mimi c'ü 'nanguarü.

²² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o ye o discípulo c'o mi ngue o t'i c'e ndixü:

—Dya ín unnc'evi na jo ngüenda c'ü na ötcügö nu nin nanavi. ¿Cjo ra sö rí sufreguevi c'o rá sufregö?

O ndünrüvi c'ua:

—Jä, ra sözübe, eñevi.

²³ Nuc'ua e Jesús o xijui:

—C'o rá sufregö, jä na cjuana xo rí sufreguevi c'o. Pero dya nguezgö tocazü rá unü cjó ra mimi cja ín jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya jaujnü cjó ra mimi nu.

²⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä c'o diez discípulo c'ü vi mama c'e ndixü, go ünbüji c'ua c'o ye discípulo. ²⁵ Pero e Jesús o xipji ro chëzhiji cja o jmi, cjanu o xipji c'ua:

—Ín pärägueji ja ga cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, cja püji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipji ra tsjaji c'o söji na jyü. ²⁶ Nu'tsc'ëji, dya rga cjatsc'ëji c'o pje pjëzhi. 'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü ne ra mbëzhi na nojo cja Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandatsc'ëji. ²⁷ Y c'o ra ne ra tsja in xo'ñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandatsc'ëji.

²⁸ Nutscö c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mböxcö yo nte; ngue c'ü rá pjösc'ö yo. Xo rvá ëcjö rá tügö, ngue c'ua rá cjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹ Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji a Jericó, mi pöji na puncjü nte e Jesús. ³⁰ Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, ma jü'ü yeje c'o mi ndëzhö. Nuc'ua c'o mi ndëzhö 'ma o mbärävi ya ma cjögü e Jesús cja c'e 'ñiji, o mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³¹ Nuc'ua c'o nte o huënc'h'iji c'ua c'o mi ndëzhö, o xipji c'ü ro ngo't'ü a nevi. Pero anguezevi, xenda go mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³² O böbü c'ua e Jesús o ma't'üvi o xipji:

—¿Pje ín neguevi c'ü rá pjöxc'üvi?

³³ O ndünrüvi c'ua:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'öbe, jocüzügöbe ín chöbe ngue c'ua rá jandgöbe, eñevi.

³⁴ E Jesús o juentsevi o ndötpüvi c'ua a nzhövi. Jo ni jñandavi c'ua, cjaxnu ndeñevi co e Jesús o möji c'ua.

¹ Ya vi zät'äji a Betfagé cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, ya xo mi bëxtjo ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discipulo c'o ro ot'ü a xo'ni. ² O xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu бүбү a xo'ni. Rí chöt'üvi nu 'na burru c'ü ri 'nünt'ü, c'ü ri siji o t'i. Rí xäpcävi c'e suburru rí dyëñquivi ga 'ñecjua nza yejui. ³ 'Ma cjó c'o pje ra xi'ts'ivi, ri xipjivi a cjava: “Ngue c'in Jmugöji ni jyodü yo”, rí 'ñembevi. Nuc'ua ixta jyë'tsc'itjo rí dyëvi, eñe e Jesús.

⁴⁻⁵ Mi jinguä vi mama a cjava 'na c'o o profeta Mizhocjimi: Xipjiji c'o menzumü a ma a Sion c'ü ya va ëjë anguezeji nu nu ra tsjapüji o Jmuji.

Xipjiji c'ü dya pje cjäpü na nojo nu, na ngue va chägätjo 'na burru nu, eñe c'e profeta.

Nguec'ua 'ma o tsja e Jesús o xipji c'o ye o discipulo ro ma ë'ëvi c'e burru, o mbürü o zädä c'ua c'e jña c'ü vi mama c'e profeta.

⁶ Cjanu o ma c'ua c'o yeje discipulo o tsjavi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. ⁷ O ë'ëvi c'e burru 'ñe c'ü o t'i. O ngäsp'ävi c'ua c'o o bituvi c'o mi tējëvi. Cjanu o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Bübü c'o mi xī'mi o bituji cja c'e ñiji; 'ñaja c'o mi ocü o dyë c'o za'a mi xī'p'iji. ⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ni, 'ñe c'o ma bëpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na nojo nu o mboxbëche e David. Me na jo nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. Xo 'ñeje c'o cärä a jens'e ra mamaji: “Me na nojo nu”, eñeji va mamaji.

¹⁰ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús a Jerusalén, dya mi pärä pje ro nguiñi c'o mi menzumü nu. Mi mamaji:

—¿Cjó ri nguexä nu?

¹¹ Nuc'ua c'o nte c'o mi pöji e Jesús, mi mama c'o:

—Nujnu ngue e Jesús nu profeta, nu je menzumü a Nazaret c'ü tsjaja a Galilea, eñeji.

Jesús purifica el templo

¹² Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo c'ü o templo Mizhocjimi, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹³ Cjanu o xipjiji:

—Je t'opjü a cjava: “Nu in nzungö rguí xiji ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'eji na cjäpcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mb'é'e c'ua ja tsjöjöji, embeji c'o pje ma pö, 'ñe c'o pje ma tömü, 'ñe c'o ma pötü o merio.

¹⁴ O ëjë c'ua ja nzi c'o mi ndëzhö 'ñe c'o mi me'dye, o chëzhiji a jmi e Jesús a mbo cja c'e templo. E Jesús o jocü c'ua c'o. ¹⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jñandaji c'o o tsja e Jesús o jocü c'o mi sö'dyë. Xo jñandaji c'o t'i'i c'o ma mapjü a mbo cja c'e templo. O dyäräji mi mamaji: “Me na nojo nu o mboxbëche e David”, mi eñe c'o t'i. Me co üdü c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ¹⁶ Nguec'ua va mamaji o xipjiji e Jesús:

—¿Cjo in ärägue nu na s'o nu mama yo t'i?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jä, rí ärägö yo. ¿Cjo dya i xörügueji c'ü mama a cjava:

Ngue yo ts'it'i 'ñe yo sibatjo yo i xöcü ra töjöji c'o me na zö o alabanza rgä ma'tc'üji, eñe o jña Mizhocjimi?

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o zogü c'o nte cja c'e templo, cjanu o mbedye c'ua nu a Jerusalén, o ma a ma a Betania o ma oxtjo nu.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸ Nuc'ua c'ü xörü, xörütjo o mbedye nu, o nzhogütjo ga 'ñe a Jerusalén. O zant'a c'ua. ¹⁹ O jñanda c'ua 'naja za'a c'ü mi ngue higo, c'ü bëxtjo mi 'netjo cja c'e 'ñiji. O ma nu'u, pero ojtjo dya pje chöt'ü c'ü ri quis'i. Mi nguextjo o xi c'o mi cans'a. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja xe ra nguis'its'ü, embe.

'Nangua dyoxtjo c'ua c'e za'a. ²⁰ Nuc'ua 'ma o jñanda c'o discípulo c'ü vi dyot'ü c'e za'a, me co nguijñiji c'ua, mi mamaji:

—¿Jenga ixco dyot'ü dya ne higo?

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dyä'tc'ejí Mizhocjimi 'ma rí dyötqueji, y 'ma dya rí yembeñeji, dya nguextjo nu ró cchapü ne higo nu ra sò rí tsjagueji. Xo ra sò rí xipjigueji ne t'ejé nu bübü nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí 'ñembeji. Ra ma c'ua, ra ma zo'o nu. ²² Texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dyä'tc'ejí c'ü, nde ra ch'a'c'ejí c'ua ja nzi gui dyötüji, embeji c'o discípulo.

La autoridad de Jesús

²³ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo nu cja c'e templo, o mbürü o xöpü c'o nte. Nuc'ua 'ma ya ma xöpü e Jesús, cjanu o säjä c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'o nte, o 'ñe dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo? ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma xo rí xitscöji c'e t'önü c'ü rá önnc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjëtscö nguec'ua rí cjagö yo. ²⁵ ¿Cjó 'ñeme e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

Anguezeji me mi pötma ñatsjëji c'ua, mi mamaji:

—'Ma rá xipjiji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji 'ma: “¿Jenga dya i 'ñejmegeji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji nu. ²⁶ Dya xo ra sò rá xipjiji ngueje yo nte yo o 'ñeme, na ngue rí sügöji yo nte 'na pje c'o ra tsjacöji. Na ngue yo nte mamaji c'ü mi profeta e Juan, mi pätpä Mizhocjimi ma zopjüji, eñeji ma mantsjëji.

²⁷ O ndünrü c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pärägöjme cjó 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo va ndünrütjo c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjagö yo.

El ejemplo de los dos hijos

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsijñiji c'e jña c'ü rá xi'tsc'öji dya. Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi 'ñeje yeje o t'i. 'Na nu pa o ma c'ua c'e bëzo, o ma xipji c'ü 'naja o t'i: “Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, mague ma pëpji nu pa dya, cja ín juancjó.” ²⁹ O ndünrü c'ua c'e t'i o xipji: “Iyö. Dya rá magö”, eñe. Nuc'ua o nzhogü o mü'bü, o ma c'ua a bëpji. ³⁰ Xo ma c'e bëzo cja c'ü 'naja o t'i, o xitjo c'ua ja nzi va xipji c'ü 'naja o t'i. O ndünrü c'ua c'e t'i o mama: “Jä papá, jo rá magö”, eñe. Pero dya go ma. ³¹ ¿Pje in mangujeji c'o yeje t'i? ¿Ja ngue c'ü o tsja c'ü mi ne'e c'ü nu tatavi?

O mama c'ua anguezeji:

—Nu c'ü ot'ü o xipji, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Je xo ga cjatjonu yo publicano, 'ñe c'o ndixū c'o tsājā o bēzo, nzhogū o mū'būji cja Mizhocjimi 'ma rí zopcjōji. Nguec'ua rí xi'tsc'ōji c'ū na cjuana, yo publicano 'ñe c'o ndixū c'o tsājā o bēzo, sō Mizhocjimi a jens'e ra tsjapūji o nte ra mandaji anguezeji. Pero nu'tsc'ejī, dya sō. ³² O ēts'ejī e Juan, o 'ñe xi'ts'iji ja rvi mimiji na jo. Pero dya i 'ñejmegueji c'ū o xi'tsc'ejī c'ū. Yo publicano 'ñe c'o ndixū c'o tsājā o bēzo o 'ñejmeji c'ū. Nu'tsc'ejī zō xo i jñandgueji ja ma creó c'o, pero nu'tsc'ejī dya go nzhogū in mū'būgueji c'ū rvi creoji c'ū mi xi'tsc'ejī e Juan.

El ejemplo de los trabajadores malvados

³³ 'Dyārāji nu xe 'naja jña nu rá xi'tsc'ōji. Mi búbū 'na bēzo c'ū mi tjē o juajma. Nuc'ū, o ngant'a o uva cja c'ū o juajma, cjanu o ngot'ū o za'a a squina c'e juajma. Cjanu o dyō'būji nu ja ro jyāt'āji o uva cja rru yōdūji, ngue c'ua ro mbedye o ndeje o uva. Cjanu ndā's'ā c'ua 'naja ts'ingumū nu ja ro mimi c'ū ro mbōrū cja c'e juajma.

'Cjanu o unū c'ua media c'o ro mbēpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jē. ³⁴ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogū c'o uva, c'e lamu o ndājā c'o o mbēppi ro mōji ja c'o mi pēpiji c'o uva, ngue c'ua ro unūji c'o uva c'o mi toca c'ū nu lamuji. ³⁵ Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, o zūrūji c'ua c'o mbēpi c'o vi ndājā c'e lamu. 'Naja c'ū o s'odūji, 'naja c'ū o mbō't'ūji, 'naja c'ū o pjat'ūji o ndojo. ³⁶ Nuc'ua c'e lamu o yepe o ndājā c'o 'ñaja o mbēppi c'o xe ma puncjū. Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, o yepe o tsjapūtjōji c'o mbēpi c'ua ja nzi va tsjapūji c'o ot'ū.

³⁷ 'Nuc'ua c'ū na jñi, o ndājātsjē c'ua c'ū o t'i, o mama: “Nu nín ch'igō xenda ra dyātāji nu”, eñe c'e lamu. ³⁸ Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, 'ma mū o jñandaji ma ējē c'ū o t'i c'e lamu, me co pōt'cua mamaji: “Nujnu nguejnu ra zopcūji texe yo pēs'i c'ū nu tata nu. Mō rá pō't'ūji ngue c'ua rá c'apcōji in tsjaji yo ra zopcūji nu.” ³⁹ Nuc'ua 'ma o sājā c'ū o t'i c'e lamu, jo ni zūrūji c'ua c'ū, go pjongūji cja c'e juajma, o mbō't'ūji.

⁴⁰ Xe sido o ña e Jesús o dyōnūji:

—'Ma ra ējē c'e lamu c'ū ngue o cjaja c'e juajma, ¿pārā ja gui tsjijñiji? ¿Pje me ra tsjapūji c'o pēpi c'o uva?

⁴¹ O ndūnrū c'ua c'o ndambōcjimi 'ñe c'o tita, o xiji e Jesús:

—Nu c'e lamu, dya ra juentse c'o ya tsja na s'o, ra mbō't'ūji c'o. Ra unū c'ua media c'o 'ñaja nte c'o ra unū c'ū ra toca angueze 'ma ra jogū c'o uva, eñe c'o ndambōcjimi 'ñe c'o tita.

⁴² O ndūnrū c'ua e Jesús o xipjiji va jyētsitsjē 'na ndojo:

—¿Cjo dya i xōrūgueji c'o ya t'opjū c'ū mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ū dya ne c'o mi jābā o ngumū, ngue c'ū ot'ū ya jñumūji cja squina c'ū.

Ngueje Mizhocjimi c'ū o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí mājōji rgā jandgōji. ¿Cjó ro nguiñi c'ū ro zādā a cjanu?, eñe.

⁴³ Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, ra zādā 'ma dya cja ra tsja'c'ūji o ntets'ūji ra mandats'ūji Mizhocjimi. Ra tsjapū o nte c'o 'ñaja nte c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁴⁴ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo c'ū rí xi'tsc'ōji, ixta 'huagū na jo c'o. Y 'ma ra ē zē'bi c'e ndojo cja 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mū o dyārā c'o ndambōcjimi 'ñe c'o fariseo c'o jña c'o mi mama e Jesús, o unūji c'ua nguenda c'ū mi ngueje anguezeji mi jyētsiji. ⁴⁶ Nguec'ua mi jodū ja rvā zūrūji e Jesús. Pero mi sūji c'o nte, na ngueje c'o nte mi junt'ū o mū'būji que mi profeta e Jesús mi pātpā Mizhocjimi ma ña'a.

22

El ejemplo del casamiento

¹ Nuc'ua e Jesús xe go mama c'ua ja xe nzi ejemplo, o xipjiji:

² —Nu c'ü manda a jens'e chjënju nza cja 'na c'ü manda c'ü xiji rey; ro dyät'ä 'na jñöñü 'ma ya ro chjüntü c'ü o t'i. ³ O ndäjä c'o o mbëppi o ma zojnüji c'o ya vi xipji ro ëjë cja c'e chjüntü. Pero dya go ne go ëji. ⁴ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o 'ñaja mbëppi: “Möji cja c'o ya ró xipjigö ra ëjë, ma xipjiji c'ü ya jogü c'o jñöñü, ya mbö't'üji c'o in ts'inzhünü 'ñe c'o pje nda ma animale c'o ma pi. Xipjiji c'ü ya nde jogü texe cja ne chjüntü, nguec'ua ra ëji”, eñe c'e rey va xipji c'o o mbëppi. Cjanu o ma c'ua c'o mbëppi o ma xipjiji. ⁵ Pero c'o ya vi s'ojnü, dya go tsjapüji ngüenda ro möji. C'ü o tsjaji, 'naja c'ü o ma cja o juajma, 'naja c'ü o ma ma mbö'ö. ⁶ C'o 'ñaja o zürüji c'o mbëppi c'o vi ndäjä c'e rey, o mbäräji, cjanu o mbö't'üji. ⁷ Ma mü o mbärä c'e rey c'ü vi tsjapüji c'o o mbëppi, me co üdü c'ua c'ü. O ndäjä c'ua c'o o tropa o ma mbö't'üji c'ua c'o bëzo c'o vi mbö'tp'ü c'o o mbëppi. Cjanu o ndü'tp'üji c'ü o jñiñiji. ⁸ Nuc'ua c'e rey o xipji c'ua c'o 'ñaja o mbëppi: “Yo jñöñü ya jogü yo. Pero c'o ró zojnü, dya go ne go ëji. Nguec'ua na jo, dya ra ngäräji dya cja ne chjüntü. ⁹ Nguec'ua möji dya ga ma a ñünü, c'ua ja ni mbedye c'o 'ñiji, ri ma xipjiji texe c'o rí chjëji, c'ü ra ëji cja ne chjüntü”, eñe c'e rey. ¹⁰ O mbedye c'ua c'o mbëppi o möji cja 'ñiji, o ma siji texe c'o mi chjëji c'o ma s'o 'ñe c'o ma jo. Nuc'ua me go ndüji cja c'e chjüntü.

¹¹ Nuc'ua 'ma o cjogü c'e rey a mbo ngue c'ua ro jñanda c'o vi siji c'o mbëppi, o jñanda c'ua 'na bëzo c'ü dya mi je o bitu c'ua ja nzi ma jyeji 'ma mi cjai chjüntü. ¹² O xipji c'ua: “Nu'tsc'e bëzo, ¿ja vi tsjogue va? Maco dya in jegue c'o bitu c'o jeji 'ma chjüntüji.” C'e bëzo dya go ndünrü. ¹³ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o mi pjöste cja c'e chjüntü: “Jyü'tp'üji a ngua 'ñe a dyë ne bëzo nu. Ma pant'aji nu ja na bëxömü nu ja me ra huë, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sofre na puncjü”, embeji c'o pjöste. ¹⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o s'ojnü pero ja nztjto c'o juajnüji, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

El asunto de los impuestos

¹⁵ Nuc'ua o mbedye c'o fariseo, mi pötma mamaji ja rvá dyönüji e Jesús c'ü rví jyopü angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁶ Nuc'ua c'o fariseo o ndäji c'o o discípulo anguezeji, o möji co c'o nu dyoji e Herodes, o ma xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue, 'ñe c'ü in jizhigue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Xo rí pärägöjme, dya cjó in sügue ri zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. ¹⁷ Nguec'ua rí xitsijme pje xo in cjiñigue, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e César c'ü mero manda, o jiyö?, eñeji.

¹⁸ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o ma mbeñe anguezeji. Nguec'ua ixco xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cjaüji na jots'üji, chaque in ömngöji. ¿Jenga na sögöji?

¹⁹ Jitscöji c'e merio ja ga cja c'ü örü e César.

Anguezeji o ma jünpüji c'ua 'naja merio c'ü mi xiji denario. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu quat'ü ne merio, 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

²¹ O ndünrü c'ua anguezeji o xiji:

—Ngue e César.

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi.
 22 'Ma o dyäräji c'o jña c'o, me co nguiñji c'ua, cjanu o jyanbüji c'ua e Jesús, o möji.

La pregunta sobre la resurrección

23 C'o saduceo mamaji c'ü dya ra sô ra te c'o añima. Nuc'ua c'e pa c'ü, o ëjë ja nzi anguezeji cja e Jesús, cjanu o dyönüji o xipji:

24 —Nu'tsc'e xöpüte, o mama e Moisés 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nuc'ua c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü angueze c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. 25 Nuzgøjme, mi bübüzgøjme yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü, pero o ndü, dya jmusp'ü t'i c'ü. Nuc'ua c'ü na ye nu cjuarma o chjüntüvi c'e ndixü. 26 C'ua ja nzi va ndü c'ü ot'ü, je xo va cjatjonu c'ü na yeje, 'ñe c'ü na jñi. Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji, dya jmusp'üji o t'i. 27 Nuc'ua 'ma ya vi ndü nza yencho c'o bëzo, xo ndü c'ua c'e ndixü. 28 Nguec'ua rí önnc'üjme, 'ma ra te c'o añima ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngueje nza yenchoji nde go tsjapü o suji.

29 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya jo c'ua ja gui mbeñegueji. Na ngueje 'ma in xörügueji o jña Mizhocjimi, dya in unnc'ëji ngüenda pje ne ra mama yo; dya xo in pãrãgueji ja ga cja c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. 30 Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero 'ma ra te c'o añima, dya cja ra chjüntüji. Na ngue ra chjëntji nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü. 31 ¿Cjo dya i xörügueji yo o jña Mizhocjimi c'ü mama ra tetjo c'o añima? 32 Mama a cjava o jña: “Nguezgö o Mizhocjimizu e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua ixi 'ñetsetjo zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

33 Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o nte c'o jña c'o mi xöpü e Jesús, me mi süji, dya mi pãrã pje ro nguiñji.

El mandamiento más importante

34 Xo 'ñe c'o saduceo dya cja mi pãrãji pje ro manji. Nuc'ua 'ma mü o mbãrã a cjanu c'o fariseo, cjanu o chëzhiji c'ua a jmi e Jesús. 35 'Naja anguezeji c'ü me mi pãrã o ley Mizhocjimi, chaque o tsjapü t'önü e Jesús ngue c'ua ro zö'ö, o xipji:

36 —Xöpüte, ¿ja ngue c'ü xenda ni muvi mandamiento cja o ley Mizhocjimi? 37 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü rí tsjaji, rí ñeji Mizhocjimi c'in Jmugueji. Rí ñegueji co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji. 38 Nujnu nguejnu ot'ü yo o mandamiento Mizhocjimi, ngue nu nda ni muvi. 39 Bübü c'ü 'naja o mandamiento angueze c'ü xo chjënjuí nu cja ró xi'ts'iji c'ü mama a cjava: “Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjëgueji”, eñe Mizhocjimi. 40 Nu 'ma rí tsjague c'ü mama nujyo yeje o mandamiento Mizhocjimi, ya xo i tsjague 'ma c'ü mama texe o jña Mizhocjimi yo xiji ley, 'ñe yo o dyopjü c'o profeta, eñe e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

41 Nuc'ua 'ma xe ma cãjã c'o fariseo, o ña e Jesús. 42 O xipji:

—¿Pje xo in mangueji ja rga cja c'ü ri ngue Cristo? ¿Cjó ri ngue o mboxbëche?

O ndünrüji c'ua:

—Ri mboxbêche cja e David.

⁴³⁻⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jo c'ü. Pero 'ma o mama e David c'ü ja ga cja e Cristo, ¿jenga o mama: “Nuc'ü, ín Jmugö c'ü”, eñe? In pārãgueji o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü a cjava:

Mizhocjimi o zopjü ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpu yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi va dyopjü e David.

⁴⁵ E David o nädä e Cristo o mama: “Nguee ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü rí mboxbêche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo rí ngue o Jmu?, eñe e Jesús va tsjapü t'önü c'o fariseo.

⁴⁶ Nguec'ua anguezeji dya sö ro ndünrüji. Ndeze c'e pa c'ü, dya cja cjó xe rezga xe ro dyönüji e Jesús.

23

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

¹ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte 'ñe c'o o discípulo, o xipjiji:

²—Nujyo xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe yo fariseo, ya ngamaji ra xöpüji yo nte, ra xipjiji ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ³ Nguec'ua texe c'o ra xi'tsc'ëji yo, nde rí tsjagueji, dya rí jyëzgueji. Pero dya rí tsjagueji c'ua ja ga tsja anguezeji. Na ngueje mamaji c'ü na jo, pero dya cjaji. ⁴ Anguezeji xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi, dya sö ra cumpleji. Nguec'ua chjëntjui c'ü rí ät'äji o trapjö c'o rí tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero anguezeji dya ne ra mbasp'üji ne rí 'naja o ñidyëji. ⁵ Texe c'o cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, cjaji c'ü rguí jñanda yo nte. C'ü cjaji, ät'äji xenda na nojo yo ts'icüero yo tjün't'üji cja o yüdüji 'ñe a nzhë'ëji, nu ja pä't'äji o jña Mizhocjimi. Xo ät'äji xenda na maja yo fleco yo 'nüns'ü a squina o bituji. ⁶ 'Ma cjaji mbaxua, me juajnüji o lugar c'o xe na jo'o ja ra mimiji ra ziji o xëdyi, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Xo 'ñe 'ma pöji cja nintsjimi, me xo juajnüji o lugar c'o na jo nu ja ra mimiji. ⁷ Me neji ra tsja yo nte ra mbësp'iji t'ëcjañömü rgá zenguaji cja chöjmü. Me xo ne o mü'büji ra mama yo nte ra xiji xöpüte.

⁸ 'Pero nu'tsc'ëji ín discípulotsc'öji, dya rí ñe'ëji c'ü cjó ra xi'tsc'ëji xöpüte. Na ngueje 'natjo c'ü ín xöpütegueji c'ü nguezgö e Cristo o 'ñempque Mizhocjimi, y textsc'ëji ín cjuarmaji. ⁹ Dya cjó rí xipjiji tata cja ne xoñjömü c'ü rí süji nza cja Mizhocjimi. Na ngueje 'natjo c'ü nin Tatagueji; ngueje c'ü bübü a jens'e. ¹⁰ Dya xo rí ñe'ëji ra xi'ts'iji jmu, na ngueje 'natjo c'ín Jmugueji, c'ü nguezgö e Cristo. ¹¹ Nu 'ma ín negueji ra mbë'tsc'ëji na nojo, ni jyodü rí pjöstegeji cja yo ín cjuarmaji. ¹² Na ngueje c'o ra tsjapütsjé rrä nojo, ra tsjapüji dya pje rguí muvi c'o. Y c'o dya ra tsjapü na nojo, ra tsjapüji na nojo c'o.

¹³ 'Nu'tsc'ëji ín xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ëji ín fariseoji, ín cjarpqueji na jots'üji pero dya cjuana. Juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje ín c'asp'üji yo nte, ngue c'ua dya unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Nu'tsc'ëji dya ín jëziji ra mandats'üji c'ü, y c'o ne'e c'ü ra manda Mizhocjimi cja anguezeji, ín c'asp'üji.

¹⁴ 'Nu'tsc'ëji ín xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ëji ín fariseoji, ín cjarpqueji na jots'üji, juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje ín jünbügueji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya ndü nu xíra. Y para dya ra mama yo nte na s'otsc'ëji,

chaque me mezhe gui dyötqueji Mizhocjimi. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñün'c'üji nguenda Mizhocjimi, xenda ra jñu's'üts'üji c'ü rgui sufregueji.

15 'Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjäpüji c'ü na jots'üji, juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in pes'ëji cja mar in sätc'ëji texe cja ne xoñijöümü. In xöpüji yo nte, xa'ma cjó ra 'ñejme c'ua ja nzi gui 'ñejmegueji. Nuc'ua c'o nte c'o ejme c'ua ja gui xiqueji, xenda cja na s'o c'o, que na ngue'tsc'ëji. Nguec'ua xenda pè's'i o s'ocüji c'ü rguí möji a ma a linfiernu.

16 'Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjäpü in jizhigüejü nu o 'ñiji Mizhocjimi, pero ya tsot'ü in chögueji in chjëntcëji nza cja 'na ndëzhö. Juentsc'ëji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngueje in mamaji: "Ma cjó c'o ra nädä nzi ga mbärä ne templo, dya xo rguí muvi 'ma. Nguec'ua dya ni jyodü ra mama c'o na cjuana. Pero 'ma cjó c'o ra nädä c'o traste de oro c'o bübü a mbo cja ne templo, ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Nguec'ua ni jyodü ra mama c'o na cjuana", in eñeji. 17 Nu'tsc'ëji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi ne templo, que na ngueje c'o traste de oro c'o bübü a mbo. C'ü na sjü c'o traste de oro, je ni 'ñeje cja ne templo. 18 Dya xo in cjäpüji me ni muvi c'e arta nu ja pö'tp'üji animale Mizhocjimi, cja rrü ndü'tp'üji nu. Na ngueje in mangueji: "Ma cjó c'o ra nädä nzi ga mbärä c'e arta, dya ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Pero 'ma cjó c'o ra nädä c'o animale c'o tjü'tp'üji nu, ni muvi 'ma", in eñeji. 19 Nu'tsc'ëji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi c'e arta, que na ngue c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. Na ngue c'ü na sjü c'o animale, je ni 'ñeje cja c'e arta. 20 C'ü ra nädä nzi ga mbärä c'e arta, nädä 'ma c'e arta 'ñe texe c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. 21 C'ü ra nädä ne templo, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü bübü cja ne templo. 22 C'ü ra nädä nzi ga mbärä a jens'e, nädä 'ma c'ua ja manda Mizhocjimi, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü manda nu.

23 'Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji, in cjäpüji c'ü na jots'üji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji c'o in xits'ajnajü, 'ñe c'o 'ñaja in pjün'ñoji. Na jo rí tsajü a cjanu, dya rí jyëzigueji. Pero juentsc'ëji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngue dya in cö'tp'üji 'ñi c'o jña c'o xenda ni muvi cja o ley Mizhocjimi. Mama c'e ley rá cjäji c'o na jo, 'ñe rá juentseteji, 'ñe rá cumpleji c'ua ja nzi rgá mamaji. Nujyo, nguejyo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo. 24 ¿Ja rgá sö rí jíchiji yo dya pärä ngue c'ua ra mbäräji o 'ñiji Mizhocjimi? Maco ya tsot'ü in chöji, dya xo in pärägueji. C'ü ni jyodü rí tsjaji, dya in cjäji. Y c'ü dya nda ni muvi, ngue c'ü in jodü rí tsjaji c'ü. Nguec'ua in chjëntcëji nza cja 'na bëzo c'ü ro ma cja mëjë ro paxü c'e ndeje ngue c'ua dya ro ts'üt'ü o ts'imörö. Cja rrü zitjo c'e ndeje, maco rí o'no nu 'na camello.

25 'Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ëji nu, nu'tsc'ëji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rguí tsjäpü in tsjacjëji c'o pè's'i yo nin minteji. Juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. 26 Nu'tsc'ëji in fariseoji, ya tsot'ü in chögueji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Ot'ü rí jyodüji ja rgá ndin'tsc'i in mü'büji. Nuc'ua, rrä jo c'ü ni xes'ets'üji 'ñe a mbo in mü'büji.

27 'Nu'tsc'ëji in xöpüteji 'ñetsc'ëji in fariseoji in cjäpüji na jots'üji, juentsc'ëji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in chjëntcëji nza cja o panteón cja campo santo. Ch'öxcüji a xes'e c'ü ni 'ñetse na zö, pero a jöümü me jä'ä c'o o ndo'dye c'o añima, 'ñe cjo ts'ë me na xí't. 28 Je xo ga cjatsc'ëji nu, a xes'ets'üji

in jizhiji c'ü ni mama yo nte na jotsc'ej. Me in cjaqqeji c'ü na jots'üji, pero a mbo in mü'büji me bübü na puncjü c'o na s'o.

²⁹ Nu'tsc'ej in xöpüteji 'ñetsc'ej in fariseoji, juentsc'ej ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in cjaöpüji c'ü na jots'üji, pero dya cjuana. In jä'p'äji panteón c'ua ja dyögüji c'o profeta mi jinguä, 'ñe in ä'tp'äji me na zö'ö c'ua ja dyögüji c'o 'ñaja c'o o tsja na jo. ³⁰ In mamaji 'ma ya ri bünc'ej c'o cjé 'ma mi cärä c'o in mboxpalegöji, dya rvi pjösp'ügueji 'ma mi pöt't'üji c'o profeta. ³¹ Nguec'ua in mantsjégueji ngue o mboxbëchets'üji c'o o mbö't't'ü c'o profeta. ³² Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí cjuatügueji c'o na s'o c'o xe bëzhtjo ro tsja c'o in mboxpaleji.

³³ C'o in mboxpalegueji, ma s'oji nza cja o c'ijmi. Nu'tsc'ej je xo ga cjatsc'ej in nu. Nguec'ua, zja rgä sö rí c'ueñeji c'ü dya ra jñün'c'üji ngüenda rguí möji a ma a linfiernu? ³⁴ Nutscö rä täjä o profeta 'ñe c'o pärä o 'ñiji Mizhocjimi, 'ñe c'o ra xöpü o jña angueze. Anguezeji, bübü c'o rí chät'äji cja ngronsi rguí pöt't'ügueji; 'ñaja c'o rí cha's'üji cja nintsjimi. Y nzi 'na jñiñi rí chäji c'o. ³⁵ Cja ne xoñijöümü ya mbö't'üji na puncjü o nte c'o mi cja na jo. C'ü ot'ü o mbö't'üji mi ngue e Abel c'ü mi cja na jo. C'ü bëpja o mbö't'üji mi ngue e Zacarías c'ü mi mböcjimi c'ü mi ngue o t'i e Berequías. I tsjögüji a nde nu ja na sjü 'ñe cja c'e arta nu ja tjü'tp'üji animale Mizhocjimi, i pöt't'üji e Zacarías. Na ngue c'ü rí tsjapüji ra sofre c'o rá täjä ra ë zo'c'üji, ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi c'ü nde ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji texe c'o mi cja na jo ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nguec'ua me ra tsja'c'üji rí sufreji na puncjü. ³⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu'tsc'ej in cäräji yo cjé dya, ngue'tsc'ej rí sufregueji yo.

Jesús llora sobre Jerusalén

³⁷ Nu'tsc'ej in menzumüji a Jerusalén, in pöt't'üji c'o profeta, 'ñe in pjat'üji o ndojo c'o va täjä Mizhocjimi va ë zo'c'üji. Na puncjü rvá juen'tsc'öji. Mi negö ro jmu'tc'ej c'ua ja nzi ga tsja 'na ngöñi, juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i ñe rí chëzhgueji. ³⁸ Tsjijñüji. Xe järätjo a Jerusalén nu nin ndajñiñigueji, pero ya jyetsc'iji dya Mizhocjimi. ³⁹ Rí xi'tsc'öji ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

24

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ma pedye e Jesús cja c'e templo, o ëjë c'ua c'o o discípulo o chëzhiji a jmi, ngue c'ua ro jíchiji e Jesús c'ü me ma zö c'e templo. ² Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me in jandgueji ne templo. Pero na cjuana rí xi'tsc'öji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o mimi c'ua nu. Nuc'ua c'o o discípulo o ëji a jmi, o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme jinguä ra yät'ä ne templo. Xo rí xitscöjme pje ma señal c'ü rga pärgöjme 'ma rí 'ñecje na yeje, y 'ma ra nguins'i ne xoñijöümü.

⁴ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'c'ej. ⁵ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte. ⁶ Y rí dyäräji rí cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya rí cjaji o chü.

Pjötöpüji nguenda c'ü dya rí sūgueji, na ngueje ni jyodü ra zädä yo. Pero dya be ri sädä 'ma ra nguins'i nu xoñijömmü. ⁷Yo país ra chūji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chūji co c'o 'ñaja rey. Na puncjü c'ua ja ra sufreji o tjimi, 'ñe c'ua ja ra mbi'i na zēzhi ne xoñijömmü. ⁸Nujyo, nguejyo rguí mbürü ra sufreji yo.

⁹Nuc'ua texe cja yo país ra nuc'ejji na ü, na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji. Ra nzhöc'ügueji nu ja rí sufreji, y ra mbö'tc'ejji. ¹⁰Nuc'ua na puncjü c'o ra xögü cja Mizhocjimi, y ra pötca nzhötsjēji o dyoji, y ra pötca nuji na ü. ¹¹Na puncjü c'o ra 'ñe tsjapü ri ña o jña Mizhocjimi, ra 'ñe dyonpü na puncjü o nte. ¹²Na puncjü c'o dya cja ra s'iya o dyoji, na ngue dya cja ri ätäji Mizhocjimi. ¹³C'o sido ra 'ñejmezüji, ra ma bübü'tjoji co Mizhocjimi. ¹⁴Nuc'ua textjo cja ne xoñijömmü ri cārā c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji ra dyätäji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i nu xoñijömmü.

¹⁵⁻¹⁶Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'e profeta Daniel o mama c'ü ra ē 'naja nte c'ü me rrä s'o a jmi Mizhocjimi, ra 'ñe chjotü texe, y ra 'ñe mimi c'ua ja me na sjü. Nu'tsc'ejji ri xörüji yo jña yo, rí unüji na jo nguenda c'ü rguí pārajji. Nguec'ua 'ma rí jñandaji c'ü ya ri bübü nu c'e nte, rí c'ueñeji rí möji a ma cja t'ejje, nu'tsc'ejji ri cārāji a Judea. ¹⁷Nu'tsc'ejji ri tågāji a xes'e cja in nzungueji, ixti c'ueñeji, dya pje ri chunüji c'o ri pēs's'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁸Nu'tsc'ejji ri bünc'ejji cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí 'ñe tsanagueji in bituji. ¹⁹Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lälē c'o pa c'o. ²⁰Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri jārā o sē, ni xo ri ngue nu pa c'ü rí sóyaji. ²¹Na ngueje me ra sufreji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca go sufreji a cjanu ndeze 'ma o jyans'ü ne xoñijömmü. Y dya cja xe ra sufreji c'ua. ²²Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufreji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi.

²³'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bünc'ua e Cristo" o ra xi'ts'iji: "Je bübü nu e Cristo", ra 'ñents'ejji, dya rí creoji c'o xi'tsc'ejji a cjanu. ²⁴Na ngueje ra ējē c'o ra tsjapü ri ngueje e Cristo. Xo ra ē c'o ri cjpä profeta ri cjpäri ri ñaji o jña Mizhocjimi. Ra tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte, nguec'ua me ra nguiñjiji. C'o ri cjpä a cjanu profeta, ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua xa'ma ra sō ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsjapü o nte. ²⁵Nguec'ua rí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zädä c'o pa c'o. ²⁶Nguec'ua 'ma ra xi'ts'iji: "Je va bübü e Cristo cja majyadü", dya rí pedyeji rí ma ñu'uji. O 'ma ra xi'ts'iji: "Je na bübü a mbo cja 'na ngumü c'ü", dya xo rí creoji c'o xi'ts'iji. ²⁷'Ma go juēs's'i dyebe nu ja ni mbes'e e jyarü, ixi 'ñetse textjo a lado hasta nu ja ni nguibi e jyarü. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi, ra jñandgöji texe cja ne xoñijömmü. ²⁸Dyārāji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya: "C'ua ja ri 'mana c'e animale c'ü ya rguí ndü, je nguejnu ra jmurü c'o ndopare."

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁹'Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufreji c'o pa c'o, ra bēxömmü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. Ra jyäbä yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zēzhi a jens'e. ³⁰Nuc'ua ra jñandaji 'na seña a jens'e c'ü rguí mbārā yo nte c'ü ya rva ēcjō na yeje cja Mizhocjimi. Y texe c'o ri cārā cja ne xoñijömmü, me ra nzhumü rgā huēji na ngueje ra jñandgöji rva ēcjō na yeje cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ēcjō cja ngömmü, ra jñandgöji c'ü me rrä zētsi 'ñe me rrä zözü. ³¹Nuc'ua, ra mbē'biji na jens'e 'na corneta, y nutscö rá tājā c'o ín anxe ra 'ñe jmutüji c'o ya ró juajnügö c'o ri cārā texe cja ne xoñijömmü.

³² 'Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pârâgueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijöümü. ³³ Je xo rga cjatjonu, 'ma ri jñandaji ya ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji, rí pârâji 'ma c'ü ya ngue ra nguins'i ne xoñijöümü. ³⁴ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cârâ c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³⁵ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁶ 'Dya cjó pârâ pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zädä c'o, ni xo ri pârâ c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pârâgö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pârâ.

³⁷ 'C'ua ja nzi ma cja c'o cjê 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu, 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi. ³⁸ C'o cjê 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi êjê c'e tradyebe, mi ñöñüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji o t'iji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e barco. ³⁹ Dya mbârâji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. Je xo rga cjatjonu, 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje ye bëzo c'o rva bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ⁴¹ Ye ndixü c'o 'natjo c'ua rva cüjnü. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

⁴² 'Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pârâji c'e ndajme 'ma rá êcjö nutscö in Jmuzgöji. ⁴³ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngümü, nu 'ma ro mbârâ pje ma ndajme c'ü xömü c'ü ro êjê c'e mbê'ê, dya ro ïji; ro nde'betjo, dya ro jyëzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngümü. ⁴⁴ Je xo rga cjatse'jeji nu, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje nutscö rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiely el siervo infiel

⁴⁵ 'Nza cja 'na lamu c'ü 'ñeje 'na mbëpji c'ü cjacjuana, 'ñe c'ü pârâ ra pëpji na jo. Ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji c'ü ra 'huinbi c'o ri cârâ cja ngümü, ra unüji o xëdyi 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴⁶ Nuc'ua, 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra é chöt'ü c'e mbëpji rrâ cja'a c'o vi xipji, me ra mäjä 'ma c'e mbëpji c'ü. ⁴⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu. ⁴⁸⁻⁵⁰ Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjë: "C'ín lamugö ra mezhtjo c'ü", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpji, 'ñe me ra ziji o xëdyi 'ñe ra tiji co c'o me t'it', nuc'ua ra êjê c'ü o lamu nu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pârâ. ⁵¹ Nuc'ua c'e lamu ra manda ra ndas'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cä c'o mi cja'pü mi cja na jo. Je ra hué nu c'ü, 'ñe ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjü.

25

El ejemplo de las muchachas

¹ 'Rá xi'tsc'öji dya 'na ejemplo c'ü ja rgá manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mi bübü dyêch'a xunt'i c'o mi tunü o sivi. O mbedye o möji, ro ma ndünrüji 'na t'i c'ü ya ro chjüntü. ² Tsi'ch'a anguezeji c'o dya mbeñe na jo, pero c'o tsich'a o mbene na jo c'o. ³ Nu c'o dya mi jün o pjeñe, o ndunü o siviji, pero dya xe go ndunüji petroleo c'ü ro xich'iji 'ma ro tjeze c'ü mi tjê. ⁴ Nu c'o o mbeñe na jo, o ndunüji petroleo co o botiaji, 'ñe c'o xe mi po'o c'o o siviji. ⁵ Nuc'ua xe mezhtjo ro sājā c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nguец'ua c'o xunt'i o ndägāji o t'ijī, o ïji. ⁶ Nuc'ua c'ü ndexömü, o dyärāji 'na jña c'ü mi mapjü mi mama: "Ya va êjê nu ra chjüntü; pedyjeji ma chjünrüji" ⁷ O böbü c'ua texe c'o xunt'i, cjanu

o jocü c'o o siviji. ⁸ Nu c'o dya mi pë's'i o pjeñe, o xipjiji c'o vi mbeñe na jo: “Dyacöjme ts'ë in petroleooji, na ngueje ya ne ra juench'etjo yo in sivigöjme”
⁹ O ndünrü c'ua c'o vi mbeñe na jo, o xipjiji: “Iyö, dya ra sö rá da'c'üjme. Na ngueje 'ma rá da'c'üjme, dya ra zögöjme, ni xo ri ngue'tsc'ëji. Moji ma chömüji nu ja pöji”, eñe c'o xunt'i c'o vi mbeñe na jo va xampja. ¹⁰ Nuc'ua 'ma cja vi mötji, o säjä c'ua c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nu c'o ya vi xampja na jo, o cjogüji c'ua co angueze cja c'e ngumü nu ja ro tsjaji c'e chjüntü. Jo nu ngot'üji c'ua c'e ngoxtji. ¹¹ Dya mezhe c'ua o säjä c'o xunt'i c'o vi ma ndömmü o petroleo, o mamaji: “Xocüzüjme, nu'tsc'e nin t'ecjañömmü.” ¹² O ndünrü c'ua c'e t'i o xipjiji: “Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya rí pä'c'öji”, embeji.

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pärägueji ja ma pa, ni pje ma ndajme 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi.

El ejemplo de los talentos

¹⁴ Xe rá xi'tsc'öji c'ü 'na ejemplo c'ü ja ga manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Mi bübü 'na bëzo c'ü ro ma ne jë'ë. O ma't'ü c'o o mbëpji, o zopcüji c'o mi pë's'i ngue c'ua ro mbötpüji.

¹⁵ C'ü 'na mbëpji o zopcüji tsi'ch'a ts'icaja o merio; c'ü 'na o zopcüji ye ts'icja; c'ü 'na ozopcüji 'naja ts'icaja. O zopcüji c'ua ja nzi rvá sö ro pëpjiji nzi 'naji. O ma c'ua na jë c'e lamu. ¹⁶ Nuc'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icja, o ma ndömmü c'o ro mbö'ö c'ü. Y o ndöjö c'o xe 'na tsi'ch'a ts'icaja o merio. ¹⁷ Je xo va cjatjonu c'ü vi s'opcü ye ts'icaja, o ndöjö c'o xe 'na yeje ts'icaja. ¹⁸ Pero nu c'ü vi s'opcü 'na ts'icaja, o ma dyö'bü a jömmü, cjanu dyöpcütjo nu c'o o merio c'ü nu lamu.

¹⁹ O mezhe c'ua na puncjü pa, cja nzhogü c'ü nu lamu c'o mbëpji, o zojnüji ngue c'ua ro tsjaji ngüenda. ²⁰ O sä c'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja o merio, xe ndo ma jüntjo c'o xe tsi'ch'a ts'icaja. Cjanu o xipji c'ua c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e in lamuts'ügö, i socüzü tsi'ch'a ts'icaja. Xe va êcjuá yo xe 'na tsi'ch'a yo ró töcjö”, ëne. ²¹ O mama c'ua c'e lamu o xipji: “Me na jo ga mbëpjits'ügue. I tsjacjuana i tsjague na jo'o co c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda ni muvi. Tsjogü me rá mëjui na ngue i pëpquigö na jo.”

²² Xo säjä c'ua c'ü vi s'opcü yeje ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e in lamuts'ügö, i socüzügö ye ts'icaja. Nudya bünc'ua yo xe 'na yeje ts'icaja yo ró töcjö”, eñe c'e mbëpji. ²³ Nuc'ua c'ü nu lamu o xipji angueze: “Me na jo ga mbëpjits'ügue, i tsjacjuanague i tsjague na joco c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda nu muvi. Tsjogü me rá mëjui na ngue i pëpcö na jo”, embe. ²⁴ Xo sä c'ua vi s'opcü 'naja ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e in lamuts'ügö, rí pä'c'ägö nu'tsc'e in dacüjme o bëpji c'o na jyü; maco ngue'tsc'e in cjapü in tsjaje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cjaime texe, pero ngue in ch'ujmügue nu ja rí üt'c'öjme c'o ndëxü. ²⁵ Nguec'ua ró sügö, ró ma ö'ts'üts'ü nin ts'icaja nu i socüzügö. Bünc'ua dya nin ts'icajague.” ²⁶ O mama c'ua c'ü nu lamu o xipji: “Na s'o ga mbëpjitsc'e, me na mañats'ü. Nu'tsc'e in pärägue rí cjapü in tsjacjö c'o ndëxü, zö dya rí podügö ni xo rí pitsigö; ngue'tsc'ëji in cjai texe c'e bëpji. ²⁷ Nguec'ua ma jo rvi ma socüzü cja banco yo in meriogö. Nguec'ua 'ma ro êcjö, ro dyacöji yo in tsjacjö, 'ñe c'o ya rvi ndöjö yo”, embe. ²⁸ Cjanu o xipji c'ua c'o o mbëpji: “Jñünbüji ne ts'icaja nu jün nu, unnüji nujjnu quiji dyëch'a ts'icaja. ²⁹ C'o ch'unü pje rguí pëpjiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unü ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ³⁰ Rí pant'aji ne s'ombëpji

a ma a linfiernu nu ja na bēxōmū. Nujnu, nguejnu je ra huē nu ne mbēpji, 'ñe me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre nu", eñe c'e lamu va xipji c'o o mbēpji.

El juicio de las naciones

³¹ Nu 'ma rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi, me rrā zēzhizügō. Rá dyocjōjme texe c'o o anxē Mizhocjimi. Nuc'ua rá mimi nu ja me na zō'ō, ngue c'ua rá jünpü ngüenda yo nte. ³² Nuc'ua texe yo cārā cja ne xoñijōmū, ra ngārāji cja ín jmgō. Nuc'ua rá xōcūji nza cja 'na mbörü xōcū c'o o ndēnchjürü cja c'o chiva. ³³ C'o rí jyētscō ndēnchjürü rá cama cja ín jodyē c'o, y nu c'o chiva rá cama c'ü 'nanguarü. ³⁴ Nuc'ua nutscō rí mandagō rá xicō c'o ri cārā ín jodyē: "Nu'tsc'ejji na jots'üji cja jmi Mizhocjimi nu mi Tatagō, chjā dāgueji. Rá da'c'üji dya, c'ü xo rí mandagueji. Ndeze 'ma dya be mi t'ät'ä nu xoñijōmū, o xōcūts'üji a cjanu xo rí mandagueji. ³⁵ Rá ca'c'üji a cjanu, na ngueje 'ma mi santc'ō, nu'tsc'ejji mi dacōji c'ü ro sigō. Y 'ma mi tūregō, nu'tsc'ejji mi dacōji ndeje. Y 'ma ró sāt'ägō cja ín jñiñgueji i sājōji zō dya mi ngue in menzumüzgōji. ³⁶ Y 'ma dya mi cājāgō pje ro jegō, nu'tsc'ejji mi dacōji c'ü ro jegō. Y 'ma mi sō'dyēgō, nu'tsc'ejji mi pa cjinngōji. Y 'ma mi cjocō a pjörü, nu'tsc'ejji mi pa nugōji nu", rá embe c'o ri cārā cja ín jodyē. ³⁷ Rá ndünrū c'ua c'o vi tsja na jo, ra xitscōji: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügōjme, zjinguā ró jantc'ajme mi santc'e c'ü ró da'cō'jme 'na xēdyi? ¿Jinguā mi turegue c'ü ró da'c'üjme ndeje? ³⁸ ¿Jinguā i sāt'ägue cja ín jñiñgōjme c'ü ró sác'ōjme? ¿Jinguā dya mi cāgue bitu c'ü ró da'c'üjme c'ü ri jyegue? ³⁹ ¿Jinguā ró jantc'ajme mi sōdyēgue, o c'ü mi cjo'cūgue a pjörü c'ü ró ma cjinnc'ijme?", ra 'ñenzgō c'o vi tsja na jo. ⁴⁰ Nutscō rí mandagō rá tjünrū c'ua rá xipjiji: "Nu cjuana rí xi'tsc'ōji, c'ü vi pjōs'ügueji yo mi ts'icjuarmagō nujo dya pje mi pjēzhi, xo 'ñetscō xo i pjōxcōji", rá embe c'o.

⁴¹ Nuc'ua rá xipji c'o ri cārā ín scerda: "Nu'tsc'ejji, me na s'otsc'ejji, c'ueñeji cja ín jmgō, möji cja sivi c'ü nunca ra juenche, c'ü o dyät'ä Mizhocjimi c'ua ja ra sufre c'ü dya jo, 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji. ⁴² Na ngueje 'ma santc'ō dya i dyacōji c'ü ro si. Y 'ma mi sufregō 'nure, dya i dyacōji ts'ē ndeje. ⁴³ Y 'ma ró sāt'ägō cja ín jñiñgueji, cya i recibidozūji. Y 'ma dya mi cāgō bitu c'ü ro je'e, dya i dyacōji c'ü ro jegō. Y 'ma mi sō'dyēgō 'ñe 'ma mi cjocō a pjörü, dya mi pa cjinnguigōji." ⁴⁴ Nuc'ua anguezeji xo ra ndünrūji ra xitscōji: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügōjme, zjinguā ró jantc'ajme mi sant'ague o mi sufregue 'nure, o i sāt'ägue cja ín jñiñgōjme c'ü dya ró pjōxc'ume? ¿Jinguā dya mi cāgue bitu c'ü rvi jye, o mi sō'dyēgue, o mi cjo'c'e apjörü, c'ü dya ró cō'tc'üjme 'ñi?" ⁴⁵ Nuc'ua rá tjünrū rá xicōji: "Na cjuana rí xi'tsc'ōji, dya i pjōsc'ejji a cjanu ne rí 'na yo mi cjuarmagō yo dya pje mi pzēshi. C'ü dya vi pjōsc'ejji yo, xo 'ñezgō, dya xo i pjōxcōji", rá embeji. ⁴⁶ Nuc'ua rá tājōji ra möji nu ja nunca ra nguarü rgá sufreji. Pero c'o vi tsja na jo, ra möji ra ma ngārāji a jmi Mizhocjimi para siempre.

26

Planes para prender a Jesús

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, xe go xipji c'ua c'o o discípulo:

²—In pārāji ya bēzhtjo yepa ra zādä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. Nutscō rvá ēcjō cja Mizhocjimi, ra nzhögügōji ngue c'ua ra ndät'äzūji cja ngronsi, embeji.

³ Nuc'ua c'e xōmü c'ü, o ma c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjēzhi, o ma jmurüji cja c'e palacio nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü Caifás. ⁴ O ñaji ja rva cja rvá zürüji e Jesús c'ü dya ro mbārā c'o nte. Ro zürüji ngue c'ua ro mböt't'üji. ⁵ Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huēñi yo nte ra tsja o dyēji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

⁶ 'Na nu pa, mi bübü e Jesús a Betania nu cja nu ngümü e Simón c'ü mi sō 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. ⁷ O säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tū 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärä. Me mi muvi na puncjü o merio c'ü. Cjanu xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jü'ü cja mexa. ⁸ C'o o discípulo e Jesús o jñandaji c'ü vi tsja c'e ndixü. Me co üdüji c'ua go mamaji:

—Chjä, jyäctjo. ¿Jenga ya bēzhi yo me ni muvi? ⁹ Mi sō ro bö'ö na mizhi nu, ngue c'ua c'o merio c'o, ro ch'unü yo dya pje pē's'i, eñe c'o.

¹⁰ O unü ngüenda e Jesús c'o vi mama c'o discípulo, o xipjiji c'ua:

—¿Jenga na molestaoji ne ndixü? Maco na jo c'ü o tsjacö nu. ¹¹ Nu'tsc'eji xe rí mintceji nujyo dya pje pē's'i, pero nutsöcö ra zädä 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'eji. ¹² Ne ndixü nu, ya xisquigö in cuerpo nujyo na jo ga jyärä, ngue c'ua ya na seguro c'ü rgä dyögüzgöji. ¹³ Na cjuana rí xi'tsc'öji, texe cja ne xofñijömü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga czazgö, nde ra nädäji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu na jo nu o tsjacö, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴⁻¹⁵ C'o doce discípulo, mi bübü 'naja c'ü mi chjü Judas Iscariote. Nuc'ü, o ma c'ua cja c'o ndamböcjimi, o ma xipjiji:

—¿Ja nzi rí tsjöt'cügöji ngue c'ua rá nzhö'c'üji e Jesús?

Nuc'ua c'o ndamböcjimi o ngö't'üji treinta merio o plata e Judas. ¹⁶ Ndeze c'ua, o mbürü e Judas o jyodü c'ü ja rvá tsjapü, ngue c'ua ro nzhö e Jesús.

La Cena del Señor

¹⁷ Ya vi zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömēch'i c'o dya mi bäns'ä. C'ü ot'ü pa c'ü mi pjongüji c'e mbaxua, o ējē c'ua c'o discípulo cja e Jesús, o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá ma ät'äjme o jñönü c'ü rí sigue rguí süpque ne mbaxua?

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua yeje c'o o discípulo:

—Mévi a ma a Jerusalén rí ma zopjüvi c'e bēzo c'ü ya in pärāguevi, rí xipjivi: “Va täcjöbe c'e xöpüte rá xi'ts'ibe c'ü ya va sädä c'ü ra sufre. Nguec'ua c'e mbaxua je ra züpü cja in nzungue co c'o o discípulo, va 'ñenzgöbe c'e xöpüte.” Je rí xipjivi a cjanu.

¹⁹ Nuc'ua c'o discípulo o mévi c'ua ja va xipjivi e Jesús, o ma dyät'ävi c'e jñönü c'ü rví züpüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua.

²⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa ro ziji o xēdyi c'o doce o discípulo. ²¹ 'Ma ndänt'ä ma siji o xēdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, bübütsc'eji 'na c'ü ra nzhögügö cja o dyē c'o ra mbötcö, embeji.

²² Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndümüji c'ua. O mbürü o mama nzi 'naja anguezeji mi xipjiji e Jesús:

—¿Cjo nguetscö, in Jmuts'ügö?

²³ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—'Naja c'ü ya ndü'bü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²⁴ Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra mbötcöji c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Pero juejme c'e bëzo c'ü ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü c'e bëzo c'ü, na ngueje ra ma sufre na puncjü.

²⁵ O ndünrü c'ua e Judas nu c'ü ro nzhö'ö, o mama:

—¿Cjo nguetscö, xöpüte?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ya i mantsjégue, ngue'tsc'e.

²⁶ 'Ma ndânt'ä ma siji o xëdyi, o jñü c'ua e Jesús 'na tjömëch'i, o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñüji ne tjömëch'i nu rrä xëñc'iji, rí siji. Nujnu ngue ín cuerpagö nu.

²⁷ Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso. O unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu unü c'o o discípulo, o xipjiji:

—Sigueji c'ü po'o nu in texeji. ²⁸ Na ngueje nujnu, ngue ín tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö ín tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya c'ua ja nzi va mama; ra perdonao dya o nzhübü na puncjü o nte. ²⁹ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'e pa 'ma 'natjo c'ua rá cārāji nu ja rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Cja rá sigöji 'ma c'o cja nuevo c'o me xe rrä jo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁰ Nuc'ua o tōji 'na himno va ma't'üji Mizhocjimi. Cjanu o mbedyeji c'ua a tji, o möji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ³¹ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Texets'ügueji nde rí jyëzguigöji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Rá nzhö'ö c'e mbörü ra mböt't'üji. Nguet'ua c'o o ndénchjürü ra mböt'ü c'o”, eñe. ³² Pero 'ma rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ejji nu, ya rva bünc'ö nu.

³³ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö nunca rá jëts'igö, eñe.

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huë'ë o tare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya in päcägö.

³⁵ O mama c'ua e Pedro:

—Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero nunca rá cädägö c'ü rgá pä'cägö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Nuc'ua o möji nu ja mi chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va, ndeze c'ü rá magö a manu, rá ma ötü Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, eñe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidiy e Pedro 'ñe nza yeje c'o o t'i e Zebedeo. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjijñi na puncjü. ³⁸ Nuc'ua o xipjiji:

—Me rí ndumügö, rí sö ra mbötcügö c'ü rgá sentiogö. Chepquetjoji va, dya rí ñji, eñe e Jesús.

³⁹ Xe go ma c'ua xe ts'iquë a ma a xo'ñi, o ndüne a jöümü, o dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma ra sö, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö, tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

40 O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārã c'o jñi o discípulo, o 'ñe chõt'ü ya nde vi itjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—¿Cjo dya mi sô rvi chepquegöji 'na ts'indajme c'ü dya rvi İcjeji? 41 Dya rí İji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya ra ndö'c'ejí c'ü dya jo. Jã, a mbo in mün'c'ejí in neji c'ü dya rí İji ngue c'ua rí dyötqueji Mizhocjimi. Pero yo in cuerpoji, ya mbo o cué yo, embeji c'o.

42 Nuc'ua o ma na yeje, o ma dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma dya sô ra cjogü c'ü rá sufre, rí ne rá sufregö 'ma. Na ngue je rí negö rí tsjacö c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

43 O nzhogü c'ua na yeje, o ñe chõt'ütjo ya ma İtjoji na yeje, na ngueje me mi tãgãji na puncjü o t'İj. 44 Ndo zogütjoji c'ua, o ma dyötü Mizhocjimi c'ü na jñi, o mantjo c'ua ja nzi va mama 'ma ot'ü. 45 Nuc'ua ndo go nzhogü go etjo c'ua cja c'o o discípulo, o xipjiji:

—¿Cjo xe in İcjeji 'ñe in sôyaji? Maco ya zädã ne ndajme nu ra nzhögügöji nutscö rvã ecjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja dyé c'o nte c'o me cja na s'o.

46 Ya va sãjä nu ra nzhögügö. Nguec'ua rí ñangaji; rá chjëji.

Llevan preso a Jesús

47 'Ma ndãnt'ã ma ña e Jesús, o sãjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndãjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'e jñiñi, ma jünji tratjëdyi 'ñe ngarrote. 48 E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jonnc'ejí c'ü. Nguec'ua rí pënc'h'iji c'ü, embeji.

Nguec'ua ya mi päxtjo c'ua c'o nte.

49 Nuc'ua e Judas ixco sãtjo cja e Jesús, o zengua. Jo ni zü'tp'ü c'ua o jmi.

50 Nuc'ua e Jesús o xipji:

—¿Pje vi 'ñecje, bëzo?

Nuc'ua o sãjä c'o nte, ixco pënc'h'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

51 Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjëdyi, o mbetspi 'naja o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. 52 Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Tsöt'ü nin chjëdyi c'ua ja mi o'o. Na ngueje texe c'o ra pö't'unte co tjëdyi, tjëdyi rgüi nzhü c'o. 53 ¿Pje in mangue? ¿Cjo dya sô rá ötcö c'ü mi Tatagö, angueze ixta ndãjä c'ü ra cjogü doce mil o anxe ra ñe mböxcüji? Jã, sô. 54 Pero 'ma ra ñe c'o anxe, ja rgã zädã 'ma yo ya t'opjü yo ni jyodü rá sufregö.

55 Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Ja cja c'ü in cjagueji? Maco in pedyejí cja c'in jñiñi va ñe sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë'ë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. Pama mi cãrãgöji cja c'e templo mi jí'tsc'öji, maco dya mi pënzhuigöji 'ma. 56 Pero texe yo, ya va sädã yo, ngue c'ua ra zädã c'ü o dyopjü c'o profeta, embeji.

Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

Jesús delante de la Junta Suprema

57 'Ma ya vi pënc'h'iji e Jesús, o zidyiji cja e Caifás c'ü mi mero ndamböcjimi, nu ja ya vi jmurü c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. 58 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi bëpjatjo na jë, hasta 'ma o zãt'ã nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja ma cã c'o mbëpji, ngue c'ua ro nu'u pje ro tsjapüji e Jesús.

59 Ma cã nu, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús. Nuc'ua mi jodüji testigo c'o ro xosp'ü o buëchjine e Jesús, ngue c'ua ro

bö't'ü. ⁶⁰⁻⁶¹ Pero dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o jñavi. Nuc'ua 'ma ya vi mezhe ts'ë, o ëjê c'ua yeje testigo o 'ñe ngöt'üvi o mamavi:

—Nujne Jesús o mama a cjava: “Sö rá yä'tp'ägö nu o templo Mizhocjimi. Nuc'ua jñipatjo rá jábä ngue c'ua ra jyärätjo na yeje”, eñe.

Nuc'ü, ngue c'ü o mama c'o testigo.

⁶² O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya sö rí chjünrügue? ¿Pje in mangue co nujyo jña yo na xi'tsc'ejji?

⁶³ Pero e Jesús dya go ndünrú c'ü. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü o xipji:

—Xitsijme nza mbärã Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ¿cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, o jiyö?

⁶⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—C'ua ja gui mangue, nguezgö. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí jñandgöji rva ëcjö cja ngö mü a jens'e. Rí jñandgöji rí pë'sc'ö texe poder cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁶⁵ Go üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, go ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—I dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje xe ni jyongöji o testigo? Cja i dyäräji ya zadü Mizhocjimi nu. ⁶⁶ ¿Pje xo in mangueji?

O ndünrú c'ua anguezeji o mamaji:

—Pë's'i nu s'ocü c'ü rguí bö't'ü nu, eñe c'o ma jünpü ngüenda e Jesús.

⁶⁷ Jo nu zosp'üji c'ua a jmi e Jesús. Bübü c'o mi ya'bü co punte, 'ñaja c'o mi pjë'chp'i a jmi c'ü dya mi janda e Jesús cjó mi ngue. ⁶⁸ Nguец'ua mi xipjiji e Jesús:

—Maco in mangue ngue'tsc'e e Cristo, rí xitscöjme cjó ngue c'ü na pjë'chc'i in jmi dya.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹ E Pedro ya vi mintjo nu cja c'e tji. Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi pëpji nu. Nu c'e ndixü o chëzhi a jmi e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Galilea.

⁷⁰ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö pje pjëzhi c'ü in mangue.

Nde go dyärätjo c'ua texe c'o mi cärã nu.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbedye c'ua cja c'e ngoxtji. Mi bübü nu c'ü 'na ndixü c'ü xo mi pëpji nu. Angueze o jñanda e Pedro mi böbü nu, nguec'ua va xipji c'o mi cärã nu:

—Xo 'ñe ne bëzo nu, nde mi bübüvi e Jesús nu menzumü a Nazaret, eñe.

⁷² E Pedro o yepe o ngädätjo c'ua, o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu.

⁷³ Dya mezhe c'ua o chëzhi a jmi e Pedro nu c'o mi böntjo nu, o xipjiji:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja yo o dyoji nu, na ngueje c'ua ja gui ña, ixi 'mä'tc'ätjo.

⁷⁴ Nuc'ua e Pedro o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärgö ne bëzo nu. 'Ma dya cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ra zücö 'ma c'ü.

Jo ni huë c'ua 'na tare. ⁷⁵ O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi xipji e Jesús c'ü dya be ri huë tare 'ma ya na jñi rví ngädä c'ü mi pärä. Cjanu o mbedye c'ua e Pedro a tji, me go huë c'ua co texe o mü'bü.

27

Jesús es entregado a Pilato

¹ Nuc'ua c'ü xörü, texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita cja c'e jñiñi mi pötma dyü't'üji ja rvá tsjapüji e Jesús ngue c'ua ro mbö't'üji. ² O jyü'tp'üji c'ua o dyé e Jesús, cjanu zidyiji a ma cja e Pilato c'ü mi gobernador.

La muerte de Judas

³⁻⁴ Nuc'ua 'ma o mbârã e Judas c'ü vi jñünpüji ngüenda e Jesús ro bö't'ü, me co nguiñi c'ua c'ü, na ngue vi nzhö'ö. Nuc'ua cjanu o jñünü c'ua c'o treinta merio o plata o ma zogütjo cja c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita, cjanu o mama:

—Ró cjağö c'o na s'o. Na ngue ró nzhö'ö c'ü ra bö't'ü 'na bëzo c'ü dya pje tsja, eñe c'ü.

Anguezeji cjanu o mamaji c'ua:

—¿Pje pë'sc'ü rá nugöjme? Nu'tsc'e rí ñu'u ja rgui tsjapü.

⁵ Nuc'ua e Judas o mbozö c'o merio a mbo cja c'e templo. Cjanu o ma c'ua, o ma ngant'atsjë tjüjmü o dyizi, cjanu o chjüns'ütsjë cja 'na za'a.

⁶ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o mbëchiji c'o merio, cjanu o mamaji:

—Nguejyo o 'nömü 'na nte c'ü rgui bö't'ü. Nguec'ua dya ra sö rá üt'üji nu ja quiji c'o ni mbeñeji Mizhocjimi. Na ngue je ga mama a cjanu in leyji, eñeji.

⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ñaji, cjanu o jñüji c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma 'na bëzo c'ü mi ät'ä o traste. O ndömüji ngue c'ua je ro dyögüji nu, c'o dya ri menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü. ⁸ Nguec'ua c'e juajma c'ü, xe ni chjütjo dya: “Juajma c'ü o 'nömü co c'ü vi nzhü 'na nte.” ⁹ Je va cjanu va zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Jeremias: “C'o o mboxbëche e Israel o mamaji c'ü mi muvitjo treinta merio o plata c'e nte c'ü. Nguec'ua o ngö't'üji, cjanu o nguis'iji c'o merio. ¹⁰ Nuc'ua co c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma c'e bëzo c'ü mi ät'ä o traste, o ndömüji c'ua ja nzi va xitsi Mizhocjimi ro tsjapüji c'o merio”, eñe e Jeremias. Nguec'ua 'ma o ndömüji c'e juajma, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Jeremias.

Jesús ante Pilato

¹¹ E Jesús ma böntjo a jmi c'e gobernador c'ü mi chjü Pilato. Nuc'ua c'e gobernador o dyönü o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, c'ua ja gui mangue, nguetscö.

¹² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita o ngöt'üji e Jesús cja c'e gobernador, pero e Jesús dya mi tjünrü c'ü. ¹³ Nuc'ua e Pilato c'ü mi gobernador o xipji:

—¿Cjo dya in ärague texe yo pje nde xi'ts'iji?

¹⁴ Pero dya go ndünrü e Jesús ne ri 'naja jña c'o pje nde ma xipjiji. Nguec'ua c'e gobernador, dya mi pärä pje ro nguiñi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵ Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, y xo mi cja c'o nte mi ötüji 'na favor c'e gobernador. Mi ötüji ro 'ñeme libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Y c'e gobernador cja rrü 'ñeme c'ua libre c'e nte. ¹⁶ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás c'ü me mi nántji ma s'o. ¹⁷⁻¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, mi mbidiaji e Jesús, nguec'ua va nzhöji cja e Pilato. E Pilato o unü ngüenda pje vi nzhöji, nguec'ua va dyönüji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá pjongü cja ne pjörü ra ma libre? ¿Cjo ngue e Barrabás o ngue e Jesús nu xiji Cristo?

¹⁹ Ma jũ'ũ e Pilato nu ja mi jũn ngũenda. Nuc'ua c'ũ nu su e Pilato o mbenpe 'na jña, o xipji: “Dya pje rí tsjapũ c'e bẽzo c'ũ dya pje tsja c'o na s'o. Na ngueje mi xõmũ ró cjinch'i angueze, me ró sufre rvá cjinch'i”, eñe c'e ndixũ. Nguec'ua e Pilato xenda mi ne ro 'ñeme libre e Jesús.

²⁰ Pero c'o ndambõcjimi 'ñe c'o tita mi ù't'ũji c'o nte ro dyõtũji e Pilato ro 'ñeme libre e Barrabás, y xo ro dyõrũji c'ũ ro mbõt'ũji e Jesús. ²¹ Cjanu o mama c'ua e Pilato o xipji:

—¿Ja ngue c'ũ ñn negueji rá eme libre?

Anguezeji nzhangua ndũnrũji c'ua:

—Rí 'ñeme libre e Barrabás, eñeji.

²² Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje rá cjapcõ 'ma ne Jesús nu xiji e Cristo?

Cjanu o mama c'ua texe c'o nte:

—Chãt'ã cja ngronsi nu.

²³ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje ni mbẽ c'ũ na s'o c'ũ o tsja nu?

Anguezeji xenda go mapjũji na jens'e o mamaji:

—Mangue ra dãt'ã cja ngronsi nu, eñeji.

²⁴ Nuc'ua o nu'u e Pilato c'ũ dya mi sõ ja rvá tsjapũ, ro 'ñeme e Jesús. Na ngue xenda mi huẽni c'o nte, 'na ro tsjaji o dyẽji. Nguec'ua e Pilato o ma tjẽ 'na mojmũ o ndeje, cjanu o xindyẽ a jmi cja c'o nte, o mama:

—Ra bõt't'ũ ne bẽzo c'ua ja nzi gui mangueji, pero dya pje rí tõ'tp'ũgõ nada nu. Nguec'ua rí xindyẽgõ c'ũ rguĩ pãrãgueji c'ũ dya rí pẽ'sc'õ ñn s'ocũ; ngue'tsc'ejĩ ñn pẽ's'i nin s'oqueji c'ũ ra bõt't'ũ nu, eñe e Pilato va xipji c'o nte.

²⁵ Cjanu o ndũnrũ c'ua texe c'o menzumũ a Israel o mamaji:

—Dya ra tsja, nguezgõjme rá tuns'ũ ñn nzhubũjme c'ũ rguĩ bõt't'ũ nu. Xo 'ñe c'o ñn ch'igõjme xo ra nguejmeji responsable. Xo 'ñe c'o ñn bẽchejme.

²⁶ Nuc'ua e Pilato o 'ñeme c'ua libre e Barrabás c'ua ja va dyõrũ c'o nte. Cjanu o manda c'ua e Pilato o ndas'ũji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma o nguarũ o ndas'ũji, cjanu o nzhõji e Jesús ngue c'ua ro ma ndãt'ãji cja ngronsi.

²⁷ Nuc'ua c'o o tropa c'e gobernador o zidyiji e Jesús o mõji cja c'ũ o palacio. Nzhangua jmurũ c'ua texe c'o tropa c'o mi cãrã nu. ²⁸ Cjanu o ts'osp'ũji c'ua c'o o bitu e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ũ ma mbaja. ²⁹ Nuc'ua o dyãt'ãji 'na corona c'ũ mi dyavo bidyi, cjanu jñu'tp'ũji a ñi e Jesús. Cjanu o ngõ'tp'ũji 'na xitji cja o jodyẽ e Jesús. Nuc'ua cjanu o ndũñijõmũji a jmi, me mi pãtãji mi xipji:

—Nu'tsc'e o reyts'ũgue yo menzumũ a Israel, sido rí mandague, mi embeji ma tsjapũji burla.

³⁰ Me mi sos'ũji, y o jñũnbũji c'ua c'e xitji c'ũ vi ngõ'tp'ũji a dyẽ. Co nuc'ũ, mi ya'p'ũji a ñi. ³¹ Nuc'ua 'ma o nguarũ o eñbeji, o ts'osp'ũji c'ua c'e mbabitũ c'ũ vi jyecheji. Cja ndo nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjẽ. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndãt'ãji cja ngronsi.

La crucifixión

³² Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji cja c'e ndajñiñi, o chjẽji 'na bẽzo c'ũ mi chjũ Simón, c'ũ mi menzumũ a Cirene. Nuc'ũ, o tsjapũji o nduns'ũ c'e ngronsi c'ũ mi tuns'ũ e Jesús c'ũ rvĩ ndãt'ãji.

³³ O zãt'ãji c'ua, nu ja ni chjũ'ũ Gólgota c'ũ ne ra mama: T'ejeñinte. ³⁴ Nuc'ua mi unũji e Jesús ro zi o vino c'ũ vi chjanbaji c'ũ ma cjõ'õ. 'Ma mũ o zõ, dya go ne go zi c'ũ.

³⁵ Nuc'ua c'o tropa 'ma o nguarü o ndät'äji e Jesús cja c'e ngronsi, o eñeji c'ua, cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. Nguec'ua va zädä c'o vi mama 'na profeta: “O eñeji cjó ngue c'o ro ngana c'o ín bitugö”, eñe cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü c'e profeta. ³⁶ Cjanu o mintji nu, mi pjörütjoji e Jesús. ³⁷ Cjanu o cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārā pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, ngueje e Jesús nu o rey yo menzumü a Israel.”

³⁸ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbē. 'Naja c'ü o ndät'äji bēxtjo cja o jodyē e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁹⁻⁴⁰ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'ü a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä c'e templo, y c'ü na jñi nu pa rvi cjuatü rvi jyäbätjo na yeje. 'Ma ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, 'ñemetsjē dya, dyagü cja ne ngronsi, mi embeji e Jesús.

⁴¹ Xo ma mantjo c'ua c'o ndamböcjami, 'ñe c'o xöpüte, 'ñe c'o fariseo, 'ñe c'o tita. Me mi cjaþüji burla e Jesús, mi mamaji:

⁴² —Maco o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjē ra dagü cja ne ngronsi. 'Ma ngueje nu ra manda a Israel nu, ra dagü dya 'ma cja ne ngronsi, ngue c'ua rá ejmegöji 'ma nu. ⁴³ Maco mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi nu, na ngueje mi mama nu: “Nguezgö o T'izügö Mizhocjimi”, mi eñe nu. Nguec'ua 'ma s'iya Mizhocjimi nu, sö ra ē dya Mizhocjimi ra 'ñe 'ñeme cja ne ngronsi, mi eñeji ma tsjapüji burla.

⁴⁴ Nuc'ua c'o ye mbē c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo nde ma xitjo c'ua c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

⁴⁵ Nuc'ua 'ma cja vi zünütjo jñisiarü, o bēxö mü c'ua textjo cja ne xoñijö mü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Elí, Elí, lama sabactani, mi eñe. C'e jña ne ra mama: “Nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ügö, ín Mizhocjimits'ügö, ¿jenga i jyēzguigö?”

⁴⁷ C'o mi cārā nu, o dyārāji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Nujnu, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje a jens'e.

⁴⁸ Cjanu o cjuan'di c'ua 'naja anguezeji, o ma cājā c'ua 'naja esponja. Cjanu o ngant'a cja vinagre, cjanu o ngāsp'ā cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. ⁴⁹ Pero c'o 'ñaja mi mamaji:

—Jyēzi, rá nuxāji cjo ra ējē e Elías ra 'ñe 'ñeme nu.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús ndo go yepco mapjütjo na jens'e, ixco ndütjo c'ua. ⁵¹ Nzi va ndü e Jesús, o chödü a nde c'e manta c'ü mi 'nüns'ü a mbo cja c'e templo, c'ü mi cjot'ü nu ja me ma sjü. O xüt'ü ndeze nu ja mi 'nüns'ü hasta a jö mü. Go mbi c'ua na zēzhí ne xoñijö mü, go chädätsjē c'o ndojo. ⁵² C'o panteón nu ja mi cöt'üji o añima, go xogü c'o. Go yepe go mintjo na puncjü c'o nte c'o mi ejme Mizhocjimi c'o ya vi ndü. ⁵³ Ma mü o te e Jesús, cja xo mbedyeji c'ua anguezeji nu ja vi ngöt'üji, cjanu o möji c'ua a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Na puncjü nte c'o mi cārā nu, c'o o ndäcā anguezeji c'ü ya vi tetjoji.

⁵⁴ C'ü o xo'ñi c'o tropa, 'ñe c'o o tropa c'o mi pjörü e Jesús, o unüji ngüenda c'ü mi mbi ne xoñijö mü, 'ñe c'o pje nde mi cja. Me go zü c'ua c'o, go mamaji:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñeji.

⁵⁵ Ma jê ts'è cja c'e ngronsi, mi cãrã na puncjü o ndixü, mi jandaji e Jesús. Anguezeji mi pöji e Jesús ndeze a Galilea, mi pjös'üji c'ü. ⁵⁶ Cja c'o ndixü c'o, mi bübü nu e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo 'ñe e José. Xo mi bübü nu, c'ü nu su e Zebedeo.

Jesús es sepultado

⁵⁷⁻⁵⁸ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi pè's'i na puncjü o merio. Nu c'e bëzo mi ätpã o jña e Jesús. 'Ma ya vi nzhã, o ma c'ua e José cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo. ⁵⁹ Nuc'ua e José o ndunü c'ü o cuerpo e Jesús, cjanu o mböch'ü 'na t'öxbitu. ⁶⁰ E José mi pè's'i 'na cueva c'ü dya cjó be mi cöt'üji nu, vi manda ro dyöt'üji cja peña. Je o ma ngöt'ü c'ua nu, c'ü o cuerpo e Jesús. Cjanu o ngot'ü c'ua co 'na tralaja. Cjanu o ma c'ua c'ü. ⁶¹ Nuc'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'na María, o mintjovi a jmi cja c'e cueva.

La guardia delante del sepulcro de Jesús

⁶²⁻⁶³ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o möji cja e Pilato, o xipjiji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañömmü, cja ró mbennc'öjme ja va mama c'e dyonpüte Jesús 'ma xe mi büntjo. O mama: “Ma ya rguí zö'ö jñipa 'ma rá tügö, rá tetcjö”, eñe c'ü. ⁶⁴ Nguec'ua rí mandague ra ma mbörüji cja c'e cueva hasta 'ma cja ra zö c'o jñipa. Na ngue 'ma jiyö, 'na ra ëjê c'o o discípulo ra 'ñe ngüs'üji c'e añima. Nuc'ua c'o discípulo ra xiji yo nte: “Ya tetjo e Jesús a nde cja c'o añima”, ra 'ñeñeji. Nu 'ma rga cjanu, xenda ra dyonpüji 'ma yo nte, que na ngue 'ma mi büntjo c'ü, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo va xipjiji e Pilato.

⁶⁵ Cjanu o mama c'ua e Pilato:

—Rá da'ceji tropa ra ma mbörüji. Möji co anguezeji, tsjaji c'ua ja gui mbeñegueji, ngue c'ua dya cjó ra sö ra 'ñe ngüs'ü c'e añima.

⁶⁶ Nuc'ua o möji anguezeji. Y pa dya cjó ro 'ñe ndörü c'e cueva, o meyajji c'ua c'e tralaja, cjanu o ngamaji c'o tropa o mbörüji nu.

28

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi jogü c'e pa 'ma mi söyaji, 'ma ya ma jya's'ü c'ü ot'ü pa'a nu ngo'o, o ëjê c'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'naja María ro 'ñe nu'uvi c'e cueva. ² Nuc'ua o ëjê c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, vi 'ñeje a jens'e o 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja c'ü mi cjot'ü c'e cueva. Co nu c'ü vi 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja, o mbi'i ne xoñijömmü. Nuc'ua c'e anxe cjanu mimi c'ua a xes'e cja c'e tralaja. ³ C'e anxe me mi juëns'i nza cja 'ma go juë's'i e dyebe. C'o o bitu me mi jyaxtjo nza cja xitsji. ⁴ Nu c'o tropa 'ma o jñandaji c'e anxe c'ü vi 'ñe a jens'e, me co mbi'ch'i va pizhiji c'ua, y me co privaji. ⁵⁻⁶ Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o ndixü:

—Rí pãrãgö in jodüguevi e Jesús c'ü o ndät'äji cja ngronsi. Pero dya rí süguevi, na ngueje dya cja bünc'ua c'ü; ya tetjo c'ua ja nzi va mama. Chjä'dã rí ñu'uvi nu ja ngöt'üji. ⁷ Nuc'ua 'ma rí cjuarü rí ñuvi, rí mëvi na nijji rí ma xipjivi c'o o discípulo e Jesús c'ü ya tetjo. Xipjiji c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je ra chjëji nu. Ya ró xi'ts'ivi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'o ndixü ixco mbedyevi c'ua cja c'e cueva. Me mi süvi, me xo mi mëjãvi. O mëvi c'ua na nijji ro ma xipjivi c'o discípulo c'o jña c'o vi dyärãvi.

⁹ 'Ma ndänt'ä ma mävi, cjanu o ë c'ua e Jesús o 'ñe chjëi o zenguavi. Nuc'ua anguezevi o chëzhivi a jmi, o ndüñijömvüi o nda'p'üvi a ngua, o ma't'üvi c'ua.

¹⁰ E Jesús o xipji c'ua c'o ndixü:

—Dya rí süguevi. Mëvi rí ma xipjivi c'o mi cjuarmaji ra möji a Galilea, je rá chjëjme nu.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o ye ndixü, ja nzi c'o tropa c'o mi pjörü c'e cueva o möji a ma a Jerusalén, o ma ngös'üji c'o ndamböcjimi texe c'o vi ts'a.

¹²⁻¹³ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o jmurüji c'ua co c'o tita. Nuc'ua 'ma o nguarü o ñatsjëi, cjanu o unüji na puncjü o merio c'o tropa, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí rí xipjiji yo nte c'ü o ëjë c'o o discípulo e Jesús mi xömü, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo 'ma ya vi zü'c'ejí t'jji. ¹⁴ Nu 'ma ra mbärä c'e gobernador c'ü vi İcjeji, jo rá ma jo'tp'ügöjme c'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, embeji c'o tropa.

¹⁵ Nuc'ua c'o tropa o nguiji c'ua c'o merio. Cjanu o ma tsjaji c'ua ja nzi va manda c'o ndamböcjimi. O xipjiji c'o nte c'ü vi 'ñeje c'o o discípulo e Jesús, vi 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo. Nguec'ua hasta yo pa dya, xe mantji cja yo menzumü a Israel c'ü o ma ngüs'üji c'ü xömü c'ü o cuerpo e Jesús.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁶ Nuc'ua c'o once discípulo cjanu o möji a ma a Galilea cja c'e t'eje nu ja ya vi xipjiji e Jesús ro möji. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o jñandaji e Jesús, cjanu o ndüñijömvüi o ma't'üji. Pero bübü c'o discípulo c'o mi yembeñe mi mamaji:

—Pärä, ¿cjo ri ngue e Jesús nu?, mi eñe c'o.

¹⁸ Nuc'ua e Jesús o chëzhi a jmi anguezeji, o zopjüji o xipjiji:

—Nutsö ya nde ch'acügö texe poder c'ü na zëzhi a jens'e, 'ñe cja ne xoñijömvü. ¹⁹ Nguec'ua nu'tsc'ejí rí möcjeji cja yo nte yo cärä texe cja ne xoñijömvü, rí xöpüji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra 'ñejmezüji. Y 'ma rí jichiji cja ndeje, rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü mi Tata, 'ñezgö nu T'izü, 'ñe o Espiritu.

²⁰ Rí xöpüji yo nte ra tsjaji texe c'o ya ró xi'ts'iji. Jñunt'ü in mün'c'ejí nutsö rí bübü co nu'tsc'ejí textjo yo cjë, hasta 'ma ra nguarü ne xoñijömvü, dya rá jëtsc'iji. Je rga cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

Juan el Bautista predica en el desierto

¹⁻² Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi. Ne historia o mbürü 'ma mi zopjü e Juan c'ü o nte, c'ua ja nzi va dyopjü mi jinguã e Isaías c'ü mi profeta. O dyopjü a cjava:

Dyärã, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí бүбү dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji.

³ Rí бүбү 'na nte c'ü je ra mapjü cja ndajyadü, ra mama a cjava:

“Rí jyëzigueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, na ngueje ya ngue ra ëjê c'ü ín Jmugöji c'ü бүбү a jens'e”, ra 'ñeñe c'e nte.

⁴ Mi ngueje e Juan c'ü o mapjü a cjanu. O ma cja ndajyadü o ma jichi c'o nte cja ndeje. O zopjüji o xipjiji:

—Ra nzhogü in mü'büji, rí jiji, ngue c'ua Mizhocjimi ra perdonao in nzhubügueji, eñe.

⁵ Texe c'o mi cãrã a Judea 'ñe cja c'e jñiñi a Jerusalén o möji cja c'e ndajyadü o ma dyärãji c'o mi mama e Juan. O mamaji c'o na s'o c'o mi cjaji. Nuc'ua e Juan o jichiji cja c'e ndare c'ü ni chjü a Jordán.

⁶ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ã o xi o camello, y mi nzünt'ü 'naja xipjadü. Mi sa'a c'o mi nza cja o t'ünxü 'ñe mi si o òt'apjü ngüjnü. ⁷ O mama a cjava e Juan o xipji c'o nte:

—Ra ëjê 'naja bëzo c'ü me pjëzhi na nojo; nutscö rí menutjogö que na ngueje 'na mbëpji. Бүбү o mbëpji c'o o cjava c'ü nu lamu, xäpcãji o correa cja o tjiza c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëjê. ⁸ Nutscö rí jichi c'o ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëjê, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, nuc'ü, ra dya c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü.

El bautismo de Jesús

⁹ E Jesús ma бүбү a Nazaret c'ü tsja a Galilea. O ë 'na nu pa, o mbedye o ma nu ja ma бүбү e Juan. E Juan o jichi cja c'e ndare a Jordán. ¹⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma o mbes'e cja c'e ndeje o jñanda c'ua o xogü a jens'e. Xo o jñanda ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ë ndägã a xes'e angueze.

¹¹ O dyärãji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Tentación de Jesús

¹² Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ndjä e Jesús, o ma cja 'na ndajyadü. ¹³ O mezhe nu cuarenta pa'a. Mí cãrã nu, c'o animal c'o na sate. Xo mi бүбү nu, e Satanás nu c'ü dya jo; mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. Nuc'ua o ë c'ua c'o o anxe Mizhocjimi, o ë mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Ma o ngot'üji e Juan a pjörü, nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma cja c'e xoñijö mü a Galilea. Mí zopjü o jña Mizhocjimi c'o nte, mi xipjiji ja rvá só ro 'ñemeji libre cja c'o na s'o. ¹⁵ Mí xipjiji:

—Ya zädã yo pa, ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Tsjapüji ra nzhogü in mü'bügueji, 'ñejmeji o jña Mizhocjimi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶ 'Na nu pa, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pät'ä o t'ös'üvi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. 'Naja c'ü mi chjü Simón. C'ü 'naja mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbajmövi. ¹⁷ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mbajmövi dya. Pero chjünt'üvi in xütcejö, rá jí'ts'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütjügö, embevi.

¹⁸ Jo ni zogüvi c'ua c'o o t'ös'üvi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús.

¹⁹ Xe möji a ma xo'ñi. E Jesús o jñanda c'ua xe yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. 'Naja c'ü mi chjü Jacobo. Nu c'ü nu cjuarma mi chjü Juan. Mi ngue o t'ivi e Zebedeo. Ma cãji cja 'na bü; ma jocüji c'o o t'ös'üji. ²⁰ E Jesús o ma't'ü c'ua c'o yeje cjuarma. O jyëzivi c'ua c'ü nu tatavi cja c'e bü co c'o mbëpji. Nuc'ua o ndünt'üvi a xütjü e Jesús.

Un hombre que tenía un espíritu malo

²¹ O möji c'ua a Capernaum. Nuc'ua nu pa c'ü söyaji, e Jesús o cjogü a mbo cja o nitsjimi anguezeji. Je mi xöpü c'o nte nu. ²² C'o nte me mi dyönütsjëji na ngueje mi ña e Jesús c'o jña c'o vi unü Mizhocjimi. Mi mamaji: “Nu ne bëzo nu, nandyo ga xöcüji. Maco, dya xöcüji c'ua ja nzi ga cja c'o xöpü o ley Mizhocjimi”, mi eñeji. ²³ O cjogü c'ua a mbo cja c'e nitsjimi 'naja bëzo c'ü mi o'o o mü'bü 'naja demonio. O mapjü c'e bëzo o mama:

²⁴ —Nu'tsc'e Jesús in menzumä a Nazaret, ¿pje in pë's'i c'ü rí ñu co nutscöjme? ¿Cjo vi 'ñecje rí tsjacü rá ma sufridogöjme? Nutscö rí pät'c'ä. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

²⁵ E Jesús o huënh'i c'ua c'e demonio o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü na jens'e, o tsjapü o nügü c'e bëzo. O mbedye c'ua cja c'e bëzo. ²⁷ Me co nguiñi c'ua c'o nte, mi pötma dyönüji o mamaji:

—¿Pärä, pje ne ra mama nu cja'a ne bëzo? Xipji yo demonio ra mbedye, y pedye yo, o 'ñeñeji.

²⁸ Nguec'ua dya mezhe c'ua, me mi nântji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

²⁹ Nuc'ua e Jesús o mbedye cja c'e nitsjimi co e Simón 'ñe e Andrés 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. Cjanu o möji cja o ngümü e Simón 'ñe e Andrés. ³⁰ C'ü nu to'o e Simón mi orü cja ngama; nuc'ü, mi sö o pa'a c'ü. O xipjiji c'ua e Jesús mi sö'dyë c'e ndixü. ³¹ Cjanu o ma c'ua nu ja mi orü c'e ndixü. O pënchp'i o dyë'e, o xos'ü nu ja mi orü. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. Nuc'ua c'e ndixü o dyät'ä c'ua jñönü, cjanu o 'huiñiji.

Jesús sana a muchos enfermos

³² Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús texe c'o mi sö'dyë 'ñe c'o mi bübü demonio cja o mü'bü. ³³ Texe c'o mejñiñi o jmurüji a jmi cja c'e ngümü. ³⁴ E Jesús o jocü na puncjü c'o mi sö'dyë. Xo o pjongü na puncjü o demonio cja o mü'bü yo nte. Dya mi jëzi ra ñaji, na ngueje mi pãrãji pje mi pjëzhi e Jesús.

Jesús predica en Galilea

³⁵ Nuc'ua c'ü xörü ts'i vi nanga e Jesús. Xe mi xömütjo. O mbedye cja c'e ngumü. O ma cja 'na ndajyadü, mi ôtü Mizhocjimi nu. ³⁶ E Simón 'ñe c'o mi joji angueze o ma jyodüji e Jesús. ³⁷ 'Ma o chöt'üji o xipjiji:

—Texe yo nte me jonc'üji, o 'ñeñeji.

³⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möjö cja yo jñiñi yo bëxtjo, ngue c'ua xo rá zopjü yo nte yo cãrã, rá xipjiji o jña Mizhocjimi. Na ngueje ngueje yo rvã êcjö yo.

³⁹ O ma c'ua cja c'o dyaja jñiñi c'o tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nitsjimiji 'ñe mi pjongü o demonio.

Jesús sana a un leproso

⁴⁰ O êjê c'ua 'naja bëzo c'ü mi sô o lepra. O ndüñijömü a jmi e Jesús, o dyötü ro jopcü. O xipji:

—Nu 'ma in ne'e, ra sô rí jocüzü ne lepra.

⁴¹ E Jesús o juentse c'ua c'e bëzo. Cjanu o c'uana c'ua o dyë o ndörü c'e bëzo, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ü, eñe.

⁴² Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra c'ü mi sô c'e bëzo. O jogü c'ua. ⁴³ E Jesús o 'ñezhe c'ua, o xipji:

⁴⁴ —Pjötüpüguë ngüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. C'ü rí tsja, rí ma cja c'e mböcjimi rí ma jizhitsjë c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügüe c'ua, c'ua ja nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbãrã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

⁴⁵ O mbedye c'ua c'e bëzo. Zö vi xipji e Jesús c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda o mama c'ü mi cja e Jesús. Nguec'ua e Jesús dya cja mi sô ro zãt'ã cja 'na jñiñi na ngueje texe c'o nte ya mi pãrãji angueze. Nguec'ua je mi bübü nu ja dya cjó mi ndeñe. C'o nte c'o ja nde mi 'ñeje mi sãt'ãji nu ja mi bübü e Jesús.

2

Jesús sana a un paralítico

¹ 'Ma ya vi cjogü ja nzi pa, e Jesús o nzhogü a Capernaum. O dyãrãji c'ua mi mama c'o nte, ya vi zãt'ã e Jesús nu cja c'e ngumü nu ja mi oxü. ² O jmurü c'ua na puncjü nte nu ja mi bübü angueze. Me mi nzhüji, dya cja mi sô ro cjogüji cja ngoxtji. E Jesús ma zopjü c'o nte o jña Mizhocjimi. ³ Nuc'ua o êjê nziyo bëzo c'o ma tuns'ü 'naja bëzo c'ü dya mi sô ro 'ñömü. Ma sinpiji e Jesús. ⁴ Pero dya sô ja rvã tsjocüji cja o jmi e Jesús, na ngueje me mi nzhüji nu cja c'e ngumü. O ndes'eji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xã's'ãji c'ua c'e techo, cjanu o sjö'büji c'e bëzo co texe c'ü mi os'ü. ⁵ E Jesús o unü ngüenda, c'o bëzo ya vi 'ñejmeji c'ü ro tsja angueze, ro jocü c'e bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e sê, ró perdonaots'ü in nzhübügüe, eñe.

⁶ Xo mi junrü nu, ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O nguiññiji o dyönütsjëji a cjava: ⁷ “¿Jenga ña a cjanu ne bëzo nu ngueje Jesús? Chjëntjovi c'ü o zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sô cjó ra perdonao nzhübü; nguextjo Mizhocjimi c'ü sô.” ⁸ Exmi pãrãtjo e Jesús c'o mi cijñi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cijññiji a cjanu cja in mü'büji? ⁹ Ró xipji ne bëzo nu dya sô ra 'ñömü: “Ró perdonaots'ü in nzhübügüe.” Xo sô rá xipjigö ne bëzo: “Rí ñanga, rí chuns'ü yo in pjzhí, ma in nzungüe.” ¿Ja ngue c'ü xenda na s'ëzhi c'ü ra

zädä? ¹⁰ Rvã êcjö cja Mizhocjimi, rí negö rí pärãgueji sö rá perdonagö yo nzhübü, nguec'ua dyärãji dya c'ü rá xipji ne bëzo.

O xipji c'ua:

¹¹—Rí ñanga, chuns'ü nu in pjingua nu in pñizhí, ma'a in nzumü, embe.

¹² O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro ñõmü; o nduns'ü o pjingua c'ü mi pñizhí, cjanu o ma o ngumü. Texeji o jñandaji 'ma o nanga c'e bëzo. Me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo nunca rmí jandaji.

Jesús llama a Leví

¹³ E Jesús o ma na yeje a ñünü c'e zapjü a Galilea. Me mi jmurü c'o nte nu ja mi bübü. E Jesús o xöpüji c'ua. ¹⁴ O mbedye c'ua nu, e Jesús; o jñanda e Leví c'ü nu t'i e Alfeo. Je mi junrü nu ja mi cobra o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chjünt'ü in xütjögö.

Cjanu o böbü c'ua e Leví, o ndünt'ü a xütjü e Jesús.

¹⁵ 'Na nu pa 'ma mi si xëdyi e Jesús cja o ngumü e Leví, mi cãrã na puncjü c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o nte c'o mi xiji na s'o na ngueje dya mi súpüji o ley c'o menzumü a Israel. 'Natjo c'ua mi siji xëdyi co e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Na ngueje na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. ¹⁶ Mi cãrã o fariseo c'o mi xöpü o ley c'o menzumü a Israel. O jñandaji 'natjo c'ua ma siji xëdyi e Jesús 'ñe c'o mi cobra contribución 'ñe c'o dya mi súpü o leyji. Nguec'ua o xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegueji 'natjo c'ua siji o xëdyi yo cobra o contribución 'ñejoyo dyaja yo na s'o'o?, eñe c'o fariseo.

¹⁷ E Jesús o dyärã c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu c'o dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico c'o. C'o ni jyodü o médico ngueje c'o sö'dyë. Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o mama cja na jo, c'ü rvã ã rá xipji ra nzhögü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pärã tũ o nzhübü c'ü rvã ã rá xipji ra nzhögü o mü'büji.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁸ Mi mbempje c'o o discípulo e Juan 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o êjë ja nzi nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—C'o o discípulo e Juan me mbempje c'o; me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discipulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o dyaja.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'naja së, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, ¿cjo ra ne ra mbempje c'o o dyoji? 'Ma ndânt'ã xe bübütjo c'e së a nde anguezeji, dya ra mbempjeji. ²⁰ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zinbiji c'e së. Nuc'ua cja ra mbempjeji 'ma.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na jña:

—'Ma cjö c'o cãjä 'naja zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra mbä't'ã c'ua co 'naja bitu c'ü cja dadyo. 'Ma rga cjanu, ra ñungü c'e bitu c'ü cja dadyo; xenda ra xüt'ü c'ua c'e zëbitu. ²² Dya cjö xo xich'i o ôt'apjü cja zëvota, na ngueje ro xüt'ü c'o zëvota, ro pjödü c'e t'apjü. O ôt'apjü je xich'iji cja vota c'o cja dadyo, eñe.

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

²³ 'Na nu pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjögüji c'ua ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjõt'ü co o dyëji, jo rron zaji. ²⁴ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji e Jesús, o mamaji:

—Jñanda yo in discípuogue, na tücüji yo ñirëxü, maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjaji a cjanu yo pa yo rí söyaji.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji. ²⁶ O cjugü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjomëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. O tsjaji 'ma mi mero ndamböcjimi e Abiatar. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó sö cjó ro zi c'o; nguextjo mböcjimi c'o sö ro zi c'o. Pero e David o zi; xo o unü o zi c'o mi dyoji angueze.

²⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mizhocjimi ot'ü o dyät'ä yo nte; cjanu o dyät'ä c'e pa c'ü ra söya yo nte. O tsja a cjanu ngue c'ua ra mbös'ü yo nte. Dya ot'ü o dyät'ä nu pa c'ü rí söyaji cja o dyät'ä c'ua yo nte ngue c'ua rvá züpüji c'e pa. ²⁸ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi. Nguextjozgo sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

3

El hombre de la mano seca

¹ Nuc'ua e Jesús o ma na yeje cja c'ü o nitsjimi anguezeji. Mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë. ² Xo mi cãrã nu, c'o nte c'o mi jodü ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. Nguец'ua me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Xä'dägue a 'ñecjua.

⁴ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü o xipji c'o nte:

—Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá pjös'üji yo ín minteji ngue c'ua dya ra ndüji, o rá pöt'üji?, eñe.

C'o nte dya pje o ndünrü c'o. O ngo't'ü o neji. ⁵ E Jesús o nguinch'i na jo c'o nte. Mi üdü c'ü, pero mi juentseji. Me mi cjiñi e Jesús na ngueje me ma me o mü'büji. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë; o jogü c'ua. ⁶ Pero c'o fariseo o mbedyeji cja c'e nitsjimi. O ma ñaji c'ua co nu c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Mi jodüji ja rvá mböt'üji e Jesús.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípuo o möji c'ua cja c'e zapjü a Galilea. Na puncjü nte c'o o ndünt'ü c'ua a xütjü. Mi menzumüji a Galilea. ⁸ 'Ma o dyäräji c'o mi cja e Jesús, xo o êjë na puncjü nte c'o mi menzumü a Judea, 'ñe a Jerusalén, 'ñe a Idumea, 'ñe c'o mi menzumü a 'nanguarü a Jordán. Xo o êjë c'o mi menzumü texe a ma a Tiro 'ñe a Sidón. O ñ nuji e Jesús. ⁹ Me ma pizhi c'o nte c'o ma êjë. E Jesús o xipji c'o o discípuo ro xöpcüji 'naja bü ngue c'ua dya ro s'is'iji. ¹⁰ Na ngueje na puncjü c'o ya vi jocü. Nguец'ua texe c'o mi só'dyë me mi chütüji, mi ne ro zät'äji cja o jmi e Jesús, ro ndörüji. ¹¹ Nu c'o demonio 'ma o jñandaji e Jesús, o ndüñijömüji a jmi angueze. Mi mapjüji mi mamaji:

—Nguец'c'e o T'its'ü Mizhocjimi.

¹² E Jesús o huënc'h'iji o xipjiji c'ua c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjëzhi angueze.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³ Nuc'ua, o ma e Jesús cja 'na t'eje. O zojnú c'ua c'o bëzo c'o mi ne angueze. O mõi nu ja mi bübü angueze. ¹⁴ Cjanu o 'ñeme c'ua doce c'o ro dyoji angueze. O xipjiji:

—Ró emp'egöji rí ma zopjügeji yo nte ín jñagö. ¹⁵ Xo rí da'c'üji rí mandaji ngue c'ua rí jocüji c'o s'ö'dyë, y rí pjongüji o demonio, embeji c'o.

¹⁶ Nuyo, ngue o tjü'ü c'ü doce discípulo c'o o 'ñeme e Jesús: e Simón c'ü xo o jñusp'ü Pedro; ¹⁷ 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma; o t'ivi e Zebedeo. E Jesús o jñusp'üvi c'ü 'naja o tjüvi Boanerges. C'e tjü'ü ne ra mama ngue bëzo c'ü na zëzhi nza cja 'ma yürü e dyebe. ¹⁸ Xo o 'ñeme e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo. Xo o 'ñeme e Tadeo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁹ Xo o 'ñeme e Judas Iscariote, nu c'ü ro nzhö e Jesús.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'naja ngümü. ²⁰ O ëjë c'ua na yeje me na puncjü nte. Nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi s'ö ro ziji xëdyi. ²¹ Mi cãrã c'o nte c'o mi mama c'ü ya mi loco e Jesús. Nu c'ü nu mamá e Jesús 'ñe c'o o cjuarma, 'ma o dyãrãji c'ü mi mama c'o nte, o mõi c'ua, ngue c'ua ro ma sijiji e Jesús.

²² Vi 'ñeje a Jerusalén c'o mi xöpü o ley yo menzumü a Israel. Mi mamaji:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Nguetsjë e Satanás c'ü dya jo c'ü pjös'tü ne bëzo, nguec'ua pjongü o demonio.

²³ E Jesús o mat'tü c'ua c'o nte o xipjiji jña c'ü ro mbãrãji pje mi mama angue. O mama e Jesús:

—¿Ja rgá s'ö e Satanás ra pjongü o demonio? Maco nguetsjë o mbëpji. ²⁴ Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cãrã nu. ²⁵ Cja 'na ngümü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cãrã nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶ Xo nzitjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio, xo ro chütsjëji. 'Ma rva cjanu, ¿ja xe rvá s'ö ro manda 'ma c'ü?

²⁷ 'Dya cjó s'ö ra cjogü cja o ngümü 'naja bëzo c'ü me na zëzhi, cja rron jñünbü c'o ri pë's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü o dyë c'e bëzo c'ü na zëzhi. Nguec'ua ra s'ö ra pönbü 'ma texe c'o ri pë's'i cja o ngümü.

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'ts'iji, texe c'o na s'o c'o cja'a yo nte ra s'ö ra perdonaoji. Xo texe c'o me xipji na s'o jña, Mizhocjimi xo ra s'ö ra perdonaoji. ²⁹ Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espíritu Mizhocjimi ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, dya ra perdonaoji. Nuc'o, tü o nzhübü c'ü dya ra perdonao Mizhocjimi.

³⁰ O mama a cjanu e Jesús na ngueje mi cãrã c'o o mama: “Bübü demonio cja o mü'bü e Jesús.”

La madre y los hermanos de Jesús

³¹ O sãjã c'ua c'ü nu mamá e Jesús, cja na 'ñeje c'o o cjuarma e Jesús. Mi böbütjoi a tji. O ndãjãji c'ua c'ü ro ma xipji e Jesús ro mbedye ro ë ñaji. ³² Nu ja mi bübü e Jesús mi junrü na puncjü o nte. O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin mamá 'ñe c'o nin cjuarma cãrãji a tji, neji c'ü rí ñaji.

³³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Cjó ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö?

³⁴ O jñanda c'ua c'o 'natjo c'ua mi junrüji. O mama:

—Je бүбү va yo ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö. ³⁵ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e Mizhocjimi, nuc'o, ngueje mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cǰügö c'o, 'ñe mi mamágö.

4

El ejemplo del sembrador

¹ E Jesús o ma na yeje cja c'e zapǰü a Galilea. Mi xöǰü c'o nte nu. Cjanu o jmurü na puncǰü nte nu ja mi бүбү angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'na бү'ü; je o mimi nu. C'e бү mi бүбү cja ndeje. Texe c'o nte mi böbütǰoji a ñünü cja c'e ndeje. ² Nuc'ua e Jesús o xipǰiji na puncǰü ñña c'o mi ngue ejemplo. O xipǰiji a cjava:

³ —Dyäräji c'ü rá xi'ts'iji: 'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, бүбү o ts'indëxü c'o o zobütǰo cja 'ñiji nu ja mi cǰögü o nte. O ëǰë c'ua c'o s'ü o mbëchiji c'o ts'indëxü. ⁵ Бүбү o ts'indëxü c'o je zobütǰo cja o mborojö nu ja dya ma pizhi o jöǰü. Dya mezhe va mbes'e, na ngueje dya mi jäs'ä na puncǰü jöǰü. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o banü c'o ndëxü o dyot'üji. Na ngueje dya vi mbeje o dyüji. ⁷ Бүбү o ts'indëxü c'o o zobütǰo nu ja mi bodü o ndöbidi. 'Natjo c'ua va mbes'ëji. Ndaǰme o nocü c'o bidi, nguec'ua dya jyëzi ro nocü c'o ndëxü. Nguec'ua dya nguǰi. ⁸ Бүбү o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jöǰü. Nuc'o, o nocü, o jogü na jo. Nzi 'na c'o ndëxü c'o o mbes'e, бүбү c'o o unü treinta ts'indëxü. Dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

⁹ 'Ma o nguarü o xipǰiji a cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ëji бүбү in tsöǰueji, rí dyäräji na jo yo ñña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi бүбүtsǰë e Jesús, o ëǰë c'o doce discípulo, cja na 'ñeja je nzi c'o dyaja nte c'o vi dyärä c'o o mama e Jesús. O ë dyönüji e Jesús o mamaji: —¿Pje ne ra mama yo ñña yo j xitsijme?

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipǰiji:

—Nu'tsc'ëji o dya c'üji Mizhocjimi rí päräji c'ü dya mi pärä c'o nte 'ma ot'ü; o dya c'üji rí päräji c'ua ja ga manda Mizhocjimi. Yo dyaja nte, rí xipǰigö o ejemplo yo. ¹² Ngue c'ua zö ra ññandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbäräji pje ne ra mama yo ñña. Na ngueje 'ma ro zo o mü'büji, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ro perdonao o nzhubüji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹³ Nuc'ua e Jesús xe o xipǰiji:

—¿Cjo dya in päräǰueji pje ne ra mama yo ñña yo cja ró xi'ts'iji? ¿Ja rgá sö rí päräǰueji pje ne ra mama yo dyaja ejemplo yo rá xi'ts'iji? ¹⁴ Nu c'o ñña c'o ró xi'ts'iji je a cjava c'o: Nu c'ü podü o ts'indëxü chǰëntǰovi nu c'ü zopǰü o ñña Mizhocjimi yo nte. Nu c'o ts'indëxü ngueje o ñña Mizhocjimi c'o. ¹⁵ O ndëxü c'o o zobütǰo cja 'ñiji, chǰëntǰoji c'o nte c'o ärä o ñña Mizhocjimi, nuc'ua va ëǰë e Satanás c'ü dya jo, va ë jünbü c'o ñña c'o бүбү cja o mü'büji. ¹⁶ C'o ndëxü c'o o zobütǰo cja mborojö, ngueje c'o ärä o ñña Mizhocjimi, nuc'ua me mäja ga 'ñeǰme c'o. ¹⁷ Pero dya si'ch'i cja o mü'büji c'o ñña. Nuc'ua 'ma ra ëǰë c'ü ra sufridoji 'ñe ra nuǰi na ü na ngue c'ü ni 'ñeǰmeji c'o ñña, nuc'ua exta töǰüji, dya cja ra sidoji. ¹⁸ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobütǰo nu ja mi bodü o ndö o bidi, ngue c'o ärä o ñña Mizhocjimi. ¹⁹ Pero me mbeñeji c'o o bëǰǰiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöǰöji na puncǰü o ch'opǰü, 'ñe me mäǰäji yo бүбү cja ne xoñǰöǰü; cǰaji c'o

netsjëji. Nguec'ua dya cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ²⁰ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü ngue c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'o, ejme co texe o mü'bü c'o. Nguec'ua cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Chjënttjovi c'o ndëxü c'o me xo jogü na jo. Bübü c'o o unü treinta ts'indëxü; dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

El ejemplo de la lámpara

²¹ Sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Ma tjütüji 'na sivi, dya co'büji co 'naja caja. Dya xo emeji a mbo cja 'na ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra jñandaji. ²² C'ua ja ga cja c'o, je xo ga cjatjonu ín jñagö. Zö dya pârâ dya yo nte, pje ne ra mama ín jñagö, pero ra zädâ 'ma ra mbârâji. Zö bübü o jña c'o dya mi pârâji 'ma ot'ü, pero ra xogü o ndö yo nte, ra unüji ngüenda ja ga cja. ²³ Nu'ts'eji bübü in tsögueji, rí dyärâji na jo yo jña yo rí xi'ts'öji.

²⁴ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Rí dyätâji na jo yo o jña Mizhocjimi yo ín ärâji; ra dya c'üji mas rí pârâji. ²⁵ 'Ma rí unnc'eji na jo ngüenda yo jña, Mizhocjimi ra dya c'üji xenda rí tendiogüeji yo. Zö ín cjijñiji c'ü ya i pârâji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünc'üji 'ma c'ü ts'iquë c'ü ya ín pârâji.

El ejemplo de la semilla que crece

²⁶ Xe o ña e Jesús o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjënttjovi nza cja 'na bëzo c'ü podü o ndëxü cja o juajma. ²⁷ 'Ma xömü jñi c'e bëzo. 'Ma ya ra jyas'ü, ra nanga ra ma pëpji. Nu c'o ndëxü c'o o mbodü nocü c'o. Pero dya pârâ c'e bëzo ja ga mbes'e c'o, ni ri ngueje ja ga te'e c'o. ²⁸ Ngue e jömü c'ü je cjapü ra te'e c'o ndëxü, ñe ra ngui'ji. Ot'ü ra mbes'e, nuc'ua ra nocü, cja rron c'os'ü o ngu'i'ji. Nuc'ua ya ra ngui'í o ndëxü. ²⁹ Nuc'ua 'ma ya ra jogüji ya ra ndagüji c'ua, na ngueje ya ni dyot'üji.

El ejemplo de la semilla de mostaza

³⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'ts'iji pje nza cja c'ü ni manda Mizhocjimi. ³¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjënttjovi nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü. O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo dyaja ndöpjiindyö. ³² Pero 'ma ra nocü, xenda na nojo yo, que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ä yo. Nguec'ua ga ëjë yo s'ü ga dyät'äji o t'oxüji nu.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³³ Na puncjü ejemplo c'o mi mama e Jesús ma xipji c'o nte o jña angueze. O xipjiji texe yo jña yo mi sö ro tendioji. ³⁴ Dya zopjüji ne ri 'naja jña c'ü dya ro jyëntspiji 'na ejemplo. Pero o xipji na jo c'o o discípulo ja cja. O xipjiji 'ma mi cärätsjëji.

Jesús calma el viento y las olas

³⁵ Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa'a c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Möjö je rá pes'eji 'nanguarü a manu cja ne zapjü, eñe.

³⁶ O 'ñezheji c'ua c'o nte. O dat'ü e Jesús cja 'na bü. C'o o discípulo xo o dat'üji nu, o möji e Jesús. Mi jârâ nu, ja xe nzi o ts'ibü'ü c'o xo dat'ü c'o nte, xo möji e Jesús. ³⁷ Jo ni vü'ü c'ua 'na ndajma c'ü me ma zëzhi. Me mi pjö's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Mi cjijñiji ro nizhi ndeje c'e bü'ü. ³⁸ E Jesús je mi orü cja o squina c'e bü'ü. Ma jñi. Mi jü's'ü o ñi cja 'na almada. C'o o discípulo o zopjüji c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ñanga. ¿Cjo dya in juentsquegöjme? 'Na rá tügöjme.

³⁹ O nanga c'ua e Jesús. O huénch'i c'e ndajma. O xipji c'e ndeje:

—Söya, juemegue.

Cjanu o böbü c'ua c'e ndajma; c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ⁴⁰ Nuc'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga in süji? ¿Cjo dya in ejmezügöji rí pjö'c'ügöji?

⁴¹ C'o discípulo me mi süji, mi pötma mamaji:

—¿Pärä, pje pjézhi ne Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu.

5

El hombre endemoniado de Gadara

¹ O zät'äji c'ua a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü c'e zapjú a Galilea. ² 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'na bëzo c'ü je vi 'ñeje cja panteón cja campo santo. O ë chjëvi e Jesús. ³ Nu c'e bëzo, mi bübü demonio cja o mü'bü. Dya cja mi bübü cja ngumü c'e bëzo; ya je mi bübü cja panteón cja campo santo. Dya cja mi sö ro ndün't'üji co cadena. ⁴ Na ngueje ya ma puncjü vi ndün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua co cadena. Nu c'e bëzo mi c'üdütjo c'o cadena. Dya mi sö ro zürüji. ⁵ Xömü ndempa mi nzhodü c'e bëzo cja t'eye 'ñe cja campo santo. Mi mapjú. Xo mi jüntsje o ndojo cja rron dyodütsjé o ts'ingue. ⁶ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda e Jesús 'ma ma ëjë na jë. O cjuañi c'ua c'e bëzo. 'Ma o zät'ä a jmi e Jesús, cjanu o ndüñijömmü nu. ⁷ O mapjú na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi a jens'e, ¿pje in pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacügö rá ma sufrido.

⁸ O mama a cjanu na ngueje e Jesús o mama:

—Nu'tsc'e demonio, pedyegue cja ne bëzo.

⁹ E Jesús o dyönü c'ua c'e demonio:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua:

—Ni chjüzü Legión na ngueje na puncjüzüjme, eñe.

¹⁰ C'e demonio c'ü mi chjü Legión mi ötü na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda c'o demonio ro mbedyeji cja c'e xoñijömmü. ¹¹ Mi cärã na puncjü o cuchi cja c'e t'eye ma ñöñüji. ¹² Nuc'ua c'o demonio o dyötüji e Jesús o xipjiji:

—Chäcjöjme nu cja yo cuchi ngue c'ua je rá quich'igöjme nu.

¹³ Nuc'ua e Jesús o jyëzi c'ua c'o demonio ro möji nu cja c'o cuchi. O mbedye c'ua c'o demonio cja o mü'bü c'e bëzo. Je ma nguich'iji c'ua cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi cjanu o zöbuji cja c'e dyä'ä, o ma jyäji nu cja c'e ndeje. O tsjünt'üji nu. C'o cuchi mi sö jeje mil c'o.

¹⁴ O cjuañi c'ua nu c'o mi c'as'ü c'o cuchi. O ma cöxteji cja c'e jñiñi 'ñe texitjo c'ua ja mi cjögüji. O mbedye c'ua c'o nte cja c'e jñiñi, o ma nuji pje na mbëjë c'o vi ts'a. ¹⁵ O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o demonio. Mi junrü c'e bëzo, ya mi je'e o bitu, ya vi ndümbeñe. O züji c'ua. ¹⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o demonio c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. Nde xipjiji ja va ma nguich'i c'o demonio cja c'o cuchi. ¹⁷ Nuc'ua c'o nte ya mbürü o dyötüji e Jesús ro mbedye nu ja je mi jnorü o xoñijömmü anguezeji.

¹⁸ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi pjombgü demonio cja o mü'bü mi ötü e Jesús c'ü ro mëvi. ¹⁹ Pero e Jesús dya jyëzi ro mëvi, o xipji:

—Nzhogü, ma in nzungue. Rí xipji c'o in dyocjeji texe c'ua ja va juen'tsc'e Mizhocjimi 'ñe c'ua ja va mböxc'ü, embe.

²⁰ O ma c'ua c'e bëzo cja c'o dyëch'a jñiñi c'o xiji Decápolis, o ma mama texe c'o vi tsja e Jesús 'ma o juentse. Texe c'o nte me mi dyönütsjéji ja va jocü e Jesús c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

²¹ Ma ya mi bübü e Jesús cja c'e bü, cjanu o möji c'ua c'ü 'na lado c'e zapjü. 'Ma o zät'äji nu, o jmurü c'ua na puncjü o nte a ññü c'e ndeje nu ja mi bübü e Jesús. ²² O ëjê c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi nu cja 'na nitsjimi a Israél. O jñanda mi bübü e Jesús, o ndüñijömü c'ua cja o jmi. ²³ Mi mama c'e bëzo mi ötü e Jesús:

—Nu c'ü in xunt'igö ya ngue ra ndü. Xä'dä rí ma 'ñe's'e in dyë, ngue c'ua ra jogü y ra bübüjtjo.

²⁴ O ma c'ua e Jesús, o mëvi c'e bëzo. Me ma puncjü nte mi pöji e Jesús, me mi chütüji ma möji. ²⁵ Xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjê c'ü mi dagü o cji. ²⁶ Ya vi dyät'ä cja na puncjü o mé dico, hasta ya vi ndeze texe o merio. Pero dya cjó sô ro jocü; xenda mi cjatjo, sido mi sufrido. ²⁷ C'e ndixü o dyärä c'o mi mamaji c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua c'e ndixü je mi pa a xütjü e Jesús; o ndönbü c'ua o bitu. ²⁸ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjönbü o bitu nu, exta ndixqui”, eñe. ²⁹ Exo böbü c'ua c'o cji c'o mi dagü. Exo zö c'ua c'ü ya vi jogü c'o me mi sufrido. ³⁰ O mbärä e Jesús c'ü cjó c'o vi jocü. O ñezhe a nde c'o nte, o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöngü in bitu?

³¹ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in cjague t'önü cjó ngue c'ü o ndö'tc'ü in bitu. Maco me nzhü'ü yo nte, me s'ixc'igüejj, embeji.

³² Pero e Jesús mi janda texe cja c'o nte ngue c'ua ro jñanda cjó mi ngue c'ü vi ndötpü o bitu. ³³ C'e ndixü mi pärä c'ü ngue e Jesús vi jocü. Nguéc'ua o ndüñijömü cja o jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i. Nu c'e ndixü me mi sū, me mi mbī. ³⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, ya jotsc'e dya, na ngueje i 'ñejmezügö c'ü ro sô ro jo'c'üts'ü. Me rí mājā rgui ma dya; dya cja rí sögue dya, c'ü me mi sufridogue.

³⁵ Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü je vi 'ñeje cja o ngümü e Jairo, o ë xipji e Jairo:

—Nu c'ü rvá ëcjö, nu c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja ni jyodü rí xipji ne xöpüte ra ëjê nu.

³⁶ E Jesús dya tsjapü ngüenda c'o mi mamaji. C'ü o tsja, o xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sü'ü. Extí jñunt'ü in mü'bü c'ü ra bübüjtjo c'ü in xunt'igue.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidyi e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo ro möji angueze. Nguextjo c'o o möji cja o ngümü c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nitsjimi. Dya jyëzi c'o dyaja ro möji. ³⁸ O zät'äji c'ua cja c'e ngümü. O jñanda e Jesús c'o nte c'o mi cārā nu, me mi mapjü ma huëpiji c'e añima. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo. O mama c'ua o xipjiji:

—¿Jenga me in mapjü gui huëpiji ne xunt'i? Dya tū nu, ñjītjo.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o ndenbetjoji e Jesús va tsjapüji burla. Nuc'ua e Jesús, c'ü o tsja, o pjongü a tji c'o nte. Cjanu o tsjocü c'ü nu papá 'ñe c'ü nu mamá c'e xunt'i, cja na 'ñe c'o jñi discípulo c'o mi dyoji e Jesús. Nuc'o, 'ñe e Jesús o cjogüji

a mbo nu ja ma o'o c'e xunt'i. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o xipji:

—Talita, cumi, o 'ñembe.

C'o jña c'o, ne ra mama: Nu'tsc'e xunt'i, rí xi'ts'i, ñanga.

⁴² O nanga c'ua c'e xunt'i, o nzhodü c'ua. Ya mi pë's'i doce cjë'ë c'e xunt'i. Me co zü c'ua c'o mi cãrã nu. Dya mi pãrãji pje ro nguifñiji. ⁴³ Nuc'ua o xipji e Jesús anguezeji c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü vi jñandaji. Cjanu o mama ro unüji pje ro zi c'e xunt'i.

6

Jesús en Nazaret

¹ Cjanu o mbedye c'ua nu e Jesús, o ma nu ja mi menzumü. O möji c'o o discípulo. ² Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o mbürü o xöpü yo nte a mbo cja c'e nitsjimi. Na puncjü nte c'o mi ärã, me mi önütsjëji mi mamaji:

—¿Cjó jichi ne bëzo? ¿Ja va mbãrã nu, 'ñe ja ga tsja c'o me na nojo c'o nunca rí ärägöji? ³ ¿Cjo dya nguejnu e yaxü nu, o t'i e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo 'ñe e José 'ñe e Judas 'ñe e Simón? ¿Cjo dya xo bübü c'o o cjü cja ne jñiñi va?, eñeji.

Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. ⁴ E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o o dyoji, ni ri ngue c'o ri cãrã o ngumü, dya xo respetaoji c'ü, embeji.

⁵ E Jesús dya sö ro tsja c'o na nojo cja c'e jñiñi. Nguextjo o 'ñe's'e o dyë ja nzi c'o mi sö'dyë. O jocüji c'ua. ⁶ Me mi cjijñi e Jesús na ngueje dya mi ejmeji angueze. Nuc'ua e Jesús o ma cja c'o ts'ijñiñi c'o bëxtjo mi jãrã, o ma xöpü c'o nte.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁷ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro ëjëji cja o jmi. Cjanu o ndäjäji c'ua nde yeje nde yeje ro ma zopjüji c'o nte. Xo o unüji c'ü ja rvã sö ro pjongüji o demonio cja o mü'bü yo nte. ⁸ O xipjiji, dya pje ro ndunüji c'o rví jyodüji cja 'ñiji. Nguextjo 'na ch'ãjä c'ü ro jñünü nzi 'najaji. Dya ro ndunüji xëdyi ne ri ngueje merio. Dya xo ro nganaji mape. ⁹ Nguextjo o tjãza ro ndin'ch'iji. Dya xo ro jyãns'p'ã o bituji. ¹⁰ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Cja ngumü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji, dya rí pötqueji ngumü rgui oxqueji. ¹¹ 'Ma rí sätc'ëji cja 'na jñiñi, 'ma dya ra säc'ëji, 'ma dya ra dyã'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma nu. Rí jyã'bãji o jömü c'o ya rguí jyã's'ã in cuaji, ngue c'ua ra unü nguenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji na s'o, dya säc'ëji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün nguenda, xenda ra sufrido c'o cãrã c'e jñiñi c'ü, que na ngueje ra sufrido c'o mi cãrã a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguã na ngueje c'ü me ma s'oji.

¹² Nuc'ua c'o discípulo o möji c'ua. O ma zopjüji c'o nte. Mi xipjiji c'ü mi jyodü ro nzhogü o mü'büji. ¹³ Mi pjongüji na puncjü o demonio cja o mü'bü c'o nte. Xo mi cosp'üji aceite na puncjü c'o mi sö'dyë, y o jocüji.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴ E Herodes c'ü mi manda a Galilea, o dyärã texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús, na ngueje texitjo me mi mama c'o nte c'o. O mama c'ua e Herodes:

—E Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndeje, ya tetjo, ya bübütjo na yeje. Nguec'ua na zëzhi angueze ga tsja'a na puncjü c'o na nojo, embeji.

¹⁵ Bübü c'o mi mama:

—C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë na yeje.

Dyaja c'o mi mama:

—Ngueje 'naja profeta c'ü chjëntjovi nza cja c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã.

¹⁶ Pero e Herodes 'ma o dyärã o mama:

—C'ü cja'a yo, ngueje e Juan c'ü ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Ya te'etjo c'ü, embeji.

¹⁷ Ngue e Herodes c'ü vi manda o ma zürüji e Juan; cjanu o ngot'üji c'ua a pjörü. O tsja a cjanu e Herodes na ngueje, 'ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes vi chjüntüvi c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes. ¹⁸ Nguec'ua o mama e Juan o xipji e Herodes:

—Dya sö rí 'ñejege nu su nin cjuarma, embe.

¹⁹ Nuc'ua e Herodías me mi ünmbü e Juan. Me mi ne ro mbö't'ü, pero dya mi sö. ²⁰ Na ngueje e Herodes mi sü e Juan, na ngueje mi pãrã mi ngueje 'naja bëzo c'ü mi cja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua e Herodes dya mi jëzi cjó pje ro tsjapü e Juan. Me mi mäjã e Herodes ma dyärã c'o mi mama e Juan, pero dya go creo na ngueje mi yembeñe. ²¹ O ë c'ua 'na nu pa'a, o chöt'ü e Herodías ja rvã mbö't'ü e Juan. C'e pa c'ü, vi sãs'ã o cjë e Herodes. O tsja mbaxua e Herodes. O zojnü c'o mi menzumü a Galilea c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o jmu 'ñe c'o comandante. ²² Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o ë neme a jmi nu c'o mi cãrã cja c'e mbaxua. Me go mäjã c'ua e Herodes 'ñe c'o mi cãrã nu. Nuc'ua e Herodes c'ü mi rey o xipji c'e xunt'i:

—Dyötcü texe c'ü rí ñe, nde rá da'c'ü.

²³ Xo o mama:

—C'ua ga mbãrã Cjimi 'ma pje rí dyötcü, zö ri ngue nde'e c'o rí mandagö, nutschö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

²⁴ O mbedye c'ua c'e xunt'i, o ma xipji c'ü nu mamã:

—Xitsi, çpje rá ötü e Herodes?

O ndünrü c'ua c'ü nu mamã o xipji:

—Dyötpü o ñi e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte.

²⁵ Nuc'ua nzi va cjögü c'e xunt'i nu ja mi bübü c'e rey Herodes, o xipji:

—Rí negö extí dyacü o ñi e Juan c'ü mi jichi yo nte, jñüncü cja 'na tramojmü, eñe c'e xunt'i.

²⁶ Me co nguijñi c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädã Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärã c'o nte c'o ma cã'ã nu; nguec'ua dya o ne ro xipji c'e xunt'i c'ü dya ro unü. ²⁷ C'e rey jo ndäjã c'ua 'na xondaro c'ü ro ma jñüpcü o ñi e Juan. O ma c'ua c'e xondaro, o ma jñüpcü o ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ²⁸ Cjanu o jün c'ua cja 'na tramojmü, cjanu o unü c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

²⁹ Nuc'ua c'o o discipulo e Juan, 'ma o dyärã mi mamaji c'ü vi bö't'ü e Juan, o möji o ma nduns'üji o cuerpo. Cjanu o ma dyögüji c'ua.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰ Nuc'ua c'o discipulo c'o vi ndäjã e Jesús o nzhogüji nu ja mi bübü angueze, o xipjiji e Jesús texe c'o vi tsjaji 'ñe c'o vi xöpüji c'o nte. ³¹ Ma puncjü nte c'o mi ma mi 'ñeje, nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discipulo dya mi sö ro ziji xëdyi. Nguec'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Möjö nu ja dya cjó ndeñe. Rá cãrãtsjëji nu ngue c'ua rá söyaji 'na ndajme, eñe.

³² O mōtsjēji c'ua cja 'naja bü o zāt'äji nu ja dya mi cārā o nte. ³³ Na puncjü nte c'o o jñanda 'ma o möji. O mbārāji mi ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Nguec'ua c'o nte o mbedyeji cja c'o jñāñi o nzhodütjōji va möji. Ot'ü o zāt'ä c'o nte nu ja ro zāt'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo. ³⁴ 'Ma o mbes'e e Jesús cja c'e bü, o jñanda ya mi cārā na puncjü nte. Mi chjēntjōji nza cja o ndēnchjürü 'ma dya cjo pjörü. E Jesús me mi juentse c'o nte. O mbürü o xöpüji c'ua, o xipjiji na puncjü jña. ³⁵ Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ējē c'o o discípulo e Jesús cja o jmi angueze, o xipjiji:

—Ya nzhä'ä. Nu va rí cārāji, ndajyadü va. ³⁶ Xipji yo nte ra möji cja yo jñāñi yo bēxtjo, 'ñe a ma a ññünü c'ua ja cārā o nte, ngue c'ua ra ndōmüji pje ra ziji.

³⁷ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí unügueji pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrūji o mamaji:

—¿Cjo in ne rá ma tōmüjme ye mil mbēxo o tjōmēch'i c'ü rá unüjme c'ü ra ziji?

³⁸ O ndünrū c'ua e Jesús, o dyönüji:

—¿Ja nzi tjōmēch'i in jünji? Ma ñuji.

O ma nuji c'ua. Cjanu o ēji c'ua, o mamaji:

—Rí jünjme tsi'ch'a tjōmēch'i cja na yeje jmō'ō.

³⁹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji yo nte ra mimiji cja o t'ēbi. Nde ra jyadüji rgá mimiji, embeji.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o mimiji. O xögüji, bübü c'o nde mi ciento va mimiji. Bübü c'o nde mi cincuenta va mimiji. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjōmēch'i 'ñe c'o yeje jmō. Cjanu o nā's'ä c'ua a jens'e va unü na pōjō Mizhocjimi. Cjanu o xēdyi c'ua c'o tjōmēch'i. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. Xo o xēnmbiji texeji c'o yeje jmō'ō. ⁴² O ziji texeji o nijmiji. ⁴³ Nuc'ua c'o discípulo o nguis'iji c'ua c'o tjōmēch'i 'ñe c'o jmō c'o o mboncjütjo. O nizhitjo doce bos'i. ⁴⁴ Nu c'o bēzo c'o o zi c'o tjōmēch'i 'ñe c'o jmō mi sō tsi'ch'a mil.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o xānbä c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a Betsaida cja c'ü 'nanguarü c'e tazapjü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumüji. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'na t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. ⁴⁷ Nuc'ua 'ma ya vi xōmü, nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero e Jesús mi 'natsjē a ññünü cja c'e ndeje. ⁴⁸ O jñanda e Jesús dya mi sō c'o o discípulo ro ndütüji c'e bü na ngueje c'e ndajma mi 'ñeje nu ja mi möji. Nuc'ua 'ma ya ma 'ñēsajōmü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma nu ja ma cā'ä c'o o discípulo cja c'e bü'ü. Mi ne ro cjogütjo e Jesús. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nuc'ua c'o o discípulo, 'ma o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, mi cjijñiji mi ngueje 'na piche. Me co züji texeji. O mapjüji o mamaji:

—Chjā, 'na piche nu va ē nu, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguezgö. Zēchi in mü'büji, dya rí sügueji.

⁵¹ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü nu ja ma cā'ä c'o o discípulo. O söya c'ua c'e ndajma. C'o discípulo me mi süji me mi dyönütsjēji ja va zädä c'ü o söya c'e ndajma. ⁵² Na ngueje dya mi pārāji pje mi ne ro mama 'ma o tsjapü e Jesús o puncjü c'o tjōmēch'i. Ma me o mü'büji, dya mi sō ro nguiñiji pje mi ne ro mama c'o na nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

⁵³ O zät'äji c'ua cja 'nanguarü c'e zapjü cja c'e xoñijömmü c'ü xiji Genesaret. O ndün't'üji na jo c'e bü'ü. ⁵⁴ Ma o mbes'eji cja c'e bü'ü, c'o nte c'o mi cārā nu, exo mbārāji mi ngue e Jesús c'ü vi sājā. ⁵⁵ O ma cōxteji texe cja c'e jñiñi. Cjanu o mbürü o sinpiji e Jesús c'o mi sō'dyē co texe c'o ma os'üji. O sinpiji nu c'ua ja mi ārāji mi bübü e Jesús. ⁵⁶ Texe c'ua ja mi sāt'ä e Jesús, cja o ts'ijñiñi 'ñe cja o ndajñiñi 'ñe cja o ngumü c'o mi jārātsjē cja batjü, mi emeji nu c'o mi sō'dyē cja o 'ñiji. C'o nte o dyötüji e Jesús c'ü ro ndötpüji zö ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Texe c'o o ndötpü, o ndis'i c'o.

7

Lo que hace impuro al hombre

¹ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o sājāji cja e Jesús. ² O jñandaji c'ü dya o xindyē c'o o discípulo e Jesús ante c'ü ro ziji o xēdyi. ³ Nu c'o fariseo 'ñe c'o dyaja menzumü a Israel mi cjaji c'ua ja nzi ma tsja o tjürü c'o o mboxtitaji. Nguec'ua dya ra ziji xēdyi 'ma dya ot'ü ra xindyēji. ⁴ Ma ra nzhogüji cja chöjmü, cja ra ziji xēdyi 'ma ya ra nguarü ra xindyēji na jo. Na puncjü tjürü c'o mi sūpüji. Mi xibiji o xalo 'ñe o s'äbā 'ñe o mojmü c'o mi dyavo metal. ⁵ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o xipjiji e Jesús o mamaji:

—¿Jenga yo in discipulogue, dya sūpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o mi tataji? Maco dya xindyēji 'ma siji o xēdyi.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cjaqueji c'ü me na jotsc'eji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'eji. O mama a cjava va pātpā Mizhocjimi: Nujyo nte yo, sūcö yo, pero nguextjo co o neji. O mü'büji, na jē jyađü co nuzgö.

⁷ Bē ga zūcö yo. Jizhiji yo o tjürü o nte, cja püji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo jizhiji, eñe e Isaías.

⁸ Dya in cjaji c'ü manda Mizhocjimi. Ngueje c'o o tjürü yo nte c'o in cjaji.

⁹ Xo o xipjiji:

—In cjiññiji na jo c'ü in cjaji. Dya in cja püji ngüenda c'ü manda Mizhocjimi, ngue c'ua gui tsjatsjēji in chjürüji. ¹⁰ O mama a cjava e Moisés: “S'iyaji nin tataji, 'ñe nin nanaji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mböt'üji c'ü”, eñe e Moisés. ¹¹ Pero nu'tsc'eji in mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, sō ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Dya sō rá pjöxc'üvi. Ya ró mama rá unügö Mizhocjimi texe c'o ro sō ro da'c'üvi”, ra 'ñembevi. ¹² Nguec'ua dya cja in jējiji pje xe ra unü c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. ¹³ A cjanu in cja püji c'ü dya ni muvi c'ü mama Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o nin mboxtitaji. Na puncjü c'o in cjaji a cjanu.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji na yeje c'o nte:

—Chēzhiji a 'ñecjua. Dyātčāji in texeji, ngue c'ua rí pārāji ja ga cja'a. ¹⁵ Dya ngueje o jñönü c'o ra zi 'na nte c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o. C'ü ra tsjapü ra tsja na s'o, ngue c'o na s'o c'o ra nguiñi a mbo o mü'bü. ¹⁶ Nu'tsc'eji bübü in tsōji, rí dyārāji yo jña yo.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o xögü cja c'o nte, o cjögü a mbo c'e ngumü. Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús o dyönüji pje mi ne ro mama c'o jña c'o cja vi mama angueze. ¹⁸⁻¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'eji xo bē'tsc'eji rí pāragueji ja cja c'o jña c'o cja ró mangö? O jñōnū c'o si 'naja nte, dya s'onbū o mü'bū, na ngueje je sāt'ā cja o pjeme, y je nde ni mbedye a ndū'bū c'o.

A cjanu o mama e Jesús c'ü nde na jo texe o jñōnū c'o pje nde si yo nte. ²⁰ Xe o ña e Jesús o mama:

—Nu c'o bübü cja o mü'bū 'na nte ngue c'o ni s'onbū c'e nte c'ü. ²¹⁻²² Na ngueje je ngueje cja o mü'bū yo nte, nu ja ni 'ñeje c'o pjeñe c'o na s'o, nguec'ua ga tsāji o ndixū, 'ñe yo ndixū tsāji o bēzo, 'ñe cjaji a cjanu c'o pje nde na s'o, 'ñe pje c'o pōnūji, 'ñe pō't'üteji, 'ñe nepeji c'o pē's'i yo nu minteji, 'ñe nuji na ü, 'ñe ojnūteji, 'ñe cjaji texe c'o va ējē o pjeñeji, dya c'a's'üji, 'ñe envidiaji, 'ñe santeji, 'ñe cjaüpütsjēji na nojo, 'ñe dya pārajī pje na mbējē c'o na jo. ²³ Texe yo na s'o nguejyo ni s'odū o mü'bū 'naja nte, na ngueje je ni 'ñeje cja o mü'bū.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²⁴ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. O cjogü a mbo cja 'na ngumü. Mi ne c'ü dya cjó ro mbārā cjo mi bübü nu; pero o mbārāji. ²⁵ 'Naja ndixū o dyārā mi mamaji mi bübü e Jesús. C'ü o ts'ixunt'i c'e ndixū mi bübü demonio cja o mü'bū. Nuc'ua c'e ndixū o ma nu ja mi bübü e Jesús; o ndünjōmü cja o jmi. ²⁶ C'e ndixū je mi menzumü a Fenicia c'ü tsja a Siria. Dya mi menzumü cja c'o mi Israel. C'e ndixū o dyötü e Jesús ro pjongü c'e demonio cja c'ü nu ts'ixunt'i. ²⁷ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Ot'ü ra zi'i yo t'i; na ngueje dya jo ra jññbūji o xēdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁸ O ndünrū c'ua c'e ndixū o xipji:

—Jāgā, na cjuana c'ü in mangue, in Jmuts'ügö. Pero zö jyēntsqiime dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, in pārague ja ga cja yo dyo'o, si'iji c'o ngünxēdyi c'o jābā cja mexa, c'o jā'bā c'o ts'it'i.

²⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja gui mangue. Nguec'ua sö rí nzhogü cja in nzungue. C'e demonio ya mbedye cja in xunt'i.

³⁰ O ma c'ua c'e ndixū, o zāt'ā o ngumü. O nu'u ya vi mbedye c'e demonio cja c'e xunt'i, ya mi söya c'e xunt'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye na yeje cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Tiro, o cjogü cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Sidón 'ñe a Decápolis. O zāt'ā cja c'e zapjü a Galilea. ³² O sinpiji c'ua 'naja bēzo c'ü mi ngogö, xo mi c'üjne c'e bēzo. O dyötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bēzo. ³³ E Jesús o xōcū c'ua c'e bēzo c'ü mi ngogö. O c'ua't'ā c'ua o ñidyē cja o ngö'ö. Cjanu o zos'ü o ñidyē, o ndötpü c'ua o c'ijñi c'e bēzo.

³⁴ O nā's'ā c'ua a jens'e e Jesús. O yeya, o mama c'ua:

—Efata, eñe.

C'e jña ne ra mama: “Xogü.”

³⁵ Ya o dyārā c'ua c'e bēzo. Xo o jogü c'ua o c'ijñi, o ña c'ua na jo. ³⁶ E Jesús o manda c'ua c'ü dya cjó ro ma xipjiji c'ü vi tsja angueze. Pero 'ma o xipjiji dya ro mamaji, xenda mi mamaji c'ua. ³⁷ Me mi sū c'ua c'o nte, mi mamaji:

—Me na jo texe yo cja'a ne bēzo nu. Cjapü ra dyārā yo ngogö, 'ñejoyo ngone cjaüpü ra ña'a.

1 Dya mezhe c'ua, o jmurü na yeje na puncjü o nte. Mi ojtjo pje ro ziji. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discipulo c'ü je ro chëzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji:

2—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya pa jñipa c'ü ya ró cãrãgöji va, y dya cja jünji pje ra ziji. 3 Ma rá tájaji ra möji o ngumüji c'ü dya ra ziji o xëdyi, ra tögüji cja 'ñiji. Cãrã yo vi 'ñeje na jë.

4 O ndünrü c'ua c'o o discipulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja ri bübü va o tjömëch'i c'ü rguí nijmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí cãrãgöji va cja ne ndajyadü.

5 O ndünrü c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja nzi tjömëch'i in jüngueji?

Anguezeji o mamaji:

—Yenchtotjo yo rí jünjme.

6 Nuc'ua e Jesús o manda c'ua c'o nte ro mimiji a jömmü. Cjanu o jñü c'ua c'o yencho tjömëch'i. Cjanu o unü na pöjô Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, cjanu o unü c'o o discipulo. Nuc'ua c'o o discipulo o unüji c'ua c'o nte'e. 7 Xo mi jünji ja nzi ts'ijmô. E Jesús xo o unü na pöjô Mizhocjimi c'o jmô, cjanu o xipji c'o o discipulo xo ro unüji c'ua c'o nte. 8 O ziji c'ua; o nijmiji na jo. Nuc'ua o nguis'itjotjo c'ua c'o ts'ipëraso c'o vi mboncjütjo. O nizhi yencho bos'i c'o. 9 Nu c'o nte c'o o zi, mi nziyo mil c'o. Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji. 10 Cjanu o dat'ü c'ua cja c'e bü'ü co c'o o discipulo. O möji c'ua cja c'o jñiñi a ma a Dalmanuta.

Los fariseos piden una señal milagrosa

11 Ma ya vi zãt'ãji nu, o sãjä c'ua c'o fariseo. O ë zöji o jña e Jesús. O dyötüji c'ü pje ro jñandaji c'ü rví 'ñeje a jens'e, ngue c'ua ro mbãrãji pje mi pjëzhi e Jesús. 12 O yeya e Jesús o xipjiji:

—Yo nte yo cãrã yo cjë dya, ¿jenga örüji pje ra jñandaji ngue c'ua ra mbãrãji pje pjëtscö? Na cjuana c'ü rí mangö, dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji.

13 O ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo. O dat'ü cja c'e bü, o möji c'o o discipulo c'ü 'na lado cja c'e zapjü.

La levadura de los fariseos

14 C'o o discipulo e Jesús, 'natjo tjömëch'i c'ü vi jñünüji 'ma o dat'üji cja c'e bü, na ngueje vi jyombeñeji. 15 Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji nguenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o o levadura e Herodes.

16 C'o discipulo mi pötma mamaji:

—Xitscöji a cjanu ne Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngöji o tjömëch'i.

17 Mi pãrã e Jesús c'ü mi cijñijji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in pötqui mamaji na ngue c'ü dya j' jñüji o tjömëch'i? ¿Cjo dya be in pãrãgueji c'ü sö rá da'c'eji c'ü rí si'ijji? ¿Cjo ya me na me in mü'bügueji? 18 ¿Cjo dya in jandagueji co in chöji? Bübü in tsöji. ¿Cjo dya pje in ãrãji? ¿Cjo dya in mbeñeji? 19 Nu 'ma ró xënmbi c'o ts'ich'a tjömëch'i, o nijmi c'o ts'ich'a mil o bëzo. ¿Ja nzi bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'ijji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi doce c'o bos'i c'o o mboncjü.

20 Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu 'ma ró xënmbi c'o yencho tjömëch'i, o nijmi c'o nziyo mil o bëzo. ¿Ja nzi o bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'ijji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi yencho c'o bos'i c'o o mboncjü.

21 Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya be in tendioji ja cja c'ü rí xi'ts'igöji?

Jesús sana a un ciego en Betsaida

22 Nuc'ua o zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discipulo a Betsaida. C'o nte o sinpiji 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö. Mi ötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyë cja c'e bëzo c'ü mi ndëzhö.

23 Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë, o zidyí a ñünü cja c'e jñiñi. Cjanu o ngosp'ü c'ijñi o ndö'ö. Cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë'ë. O mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ¿cjo ya in janda?

24 O ndünrú c'ua c'e bëzo o mama:

—Rí jandagö yo bëzo; 'ñetse nza cja za'a. Pero nzhodüji.

25 Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e na yeje o dyë cja o ndö c'e ndëzhö. O nguinch'i c'ua na jê c'e bëzo. O jogü o ndö'ö. Ya ndäcä c'ua na jo texe. 26 E Jesús o ndäjä c'ua cja o ngümü. O mama e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Dya rí sät'ä cja c'e jñiñi. Dya cjó rí ma xipji nu, c'o ró cjagö.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

27 Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discipulo o möji cja c'o jñiñi c'o tsja a Cesarea de Filipo. 'Ma mi pöji cja 'ñiji o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—¿Pje mama yo nte pjëtsigö?

28 O ndünrú c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e 'naja c'o profeta c'o mi cärä mi jinguä.

29 O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Natsc'ejí, ¿pje in mangueji? ¿Pje pjëtsigö?

O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'egue Mizhocjimi rí mandague.

30 Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o o discipulo c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü mi ngue Cristo c'ü.

Jesús anuncia su muerte

31 Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discipulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Nutsco rvä écjö cja Mizhocjimi, ni jyodü me rá sufridogö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda c'o tita c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjagö. Nuzgö ra mbötcügöji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tegö rá бүбүтjо na yeje.

32 O xipjiji na jo'o yo jña'a yo. Nuc'ua e Pedro o xöcü 'na lado e Jesús, y o mbürü o hüench'i. 33 O ñezhe c'ua e Jesús, o jñanda c'o dyaja o discipulo. O mama c'ua e Jesús o hüench'i e Pedro:

—C'ueñe cja in jmigö, Satanás. Nu c'ü in cjiññigue, dya pje ngue c'ü cjiññi Mizhocjimi; ngueje c'ü je cjiññi yo nte.

34 Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua c'o nte 'ñe c'o o discipulo; o xipjiji:

—'Ma cjó c'o ne ra ndünt'ü in xütjügö, dya ra tsja c'ua ja nzi ga netsjë. Ra бүбү dispuesto ra sufrido o ra ndü. Y ra ndenngue co nutscö. 35 Na ngueje nu c'o dya бүбү dispuesto ra sufrido o ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí бүбүтjоji. Pero nu c'o бүбү dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji 'ñe c'ü ni xipjiji yo nte xo ra 'ñejmezüji, ra chöt'üji c'ü rguí бүбүтjоji. 36 Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo бүбү va cja ne xoñijöümü, pero 'ma ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte, ¿pje rví muví? 37 Na ngueje, 'ma ya jyëzi Mizhocjimi 'na nte, dya ra

sö c'e nte pje ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra ë bübü Mizhocjimi co angueze. ³⁸ Yo pa dya yo, ya mbëtspiji o jña Mizhocjimi; me cjaji na s'o. Nu c'ü ra tseje rgá 'ñejmezü 'ñe in jñagö, nuzgö dya rá recibido angueze 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Rá ëcjö na yeje; c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, je rga czjzögö nu 'ma rá ëcjö. Rá ëcjö co o anxe Mizhocjimi; me rrã zözgöjme.

9

¹ Xo o mama e Jesús:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, bübü nu yo cãrã va, yo dya ra ndü'ü hasta 'ma cja ra nu'ujj ja ga cja 'ma ra manda Mizhocjimi co texe o poder.

La transfiguración de Jesús

² Ma ya vi cjogü 'ñanto pa, e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mötsjëji cja 'na t'eje c'ü me ma ndã'ã. 'Ma mi jandaji, 'nangua o pötü c'ua o jmi e Jesús. ³ Xo pötü c'ua ja ma 'ñetse o bitu, me mi juës'i, me ma t'öxü nza cja xitsji. Ni ri 'naja mbedye cja ne xoñijömmü c'ü ra tsjapü me rrã t'öxü a cjanu.

⁴ Jo ni 'ñetse c'ua e Elías 'ñe e Moisés, mi ñaji e Jesús. ⁵ Nuc'ua o ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, me na jo rí cãrãgöji va. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü co dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Elías, eñe.

⁶ O mama a cjanu e Pedro na ngueje me mi sü angueze 'ñe c'o yeje c'o mi dyoji. Nguec'ua dya mi pãrã pje ro mama. ⁷ O säjä c'ua 'na ngömmü c'ü o ë ngobü anguezeji. O dyärãji c'ua 'na jña cja c'e ngömmü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue in Ch'igö nu me rí s'iya. Dyätãji angueze.

⁸ Nuc'ua 'ma o ndãcã c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús c'ü mi bübü.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja i jñandaji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. 'Ma rá tügö, rá tegö na yeje. Cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nguec'ua mi cjijñitsjëji c'o vi jñandaji. Dya cjó mi xipjiji. Pero mi pötma mamaji pje mi ne ro mama c'ü ro te'e cja c'o aña. ¹¹ Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías, cja rron ëjë e Cristo?

¹² O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías ra ë jocü texe. ¿Pje mama cja o jña Mizhocjimi? Mama a cjava c'ü me rá sufridogö, nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Xo ra tsjacüji c'ü dya pje ni muvizügö. ¹³ Nuzgö rí xi'tsc'öji, e Elías ya ëjë na yeje c'ü. O tsjapüji c'ü me mi ne anguezeji, c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü ro tsjapüji.

Jesús sana a un muchacho que tiene un espíritu malo

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji nu ja mi cãrã c'o dyaja discípulo, o jñandaji na puncjü nte c'o ya vi jmurü nu. Mi cãrã nu c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Mi söji jña co c'o discípulo. ¹⁵ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji e Jesús, me co mäjäji. O cjuañiji o ma zenguaji angueze. ¹⁶ Nuc'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'e jña c'ü in mangueji?

¹⁷ O ndünrü c'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mama:

—Xöpüte, ró sin'c'igö in ch'igö na ngueje bübü demonio cja o mü'bü c'ü czjapü ra ngone. ¹⁸ C'e demonio texe c'ua ja pënch'i me czjapü ra ñus'ü. Me

pjont'ü pjügü a ne'e. Me s'i'ch'i o s'ibi; me zëchi o cuerpo. Ró xipji yo in discipulogue ro pjombgüji c'e demonio; dya sö ra pjongüji, eñe.

19 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cãrãji yo cjë dya, dya in ejmeji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cãrãgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'ëji. Sinquiji ne t'i'i.

20 O sinpiji c'ua. C'e demonio 'ma o jñanda e Jesús, exo tsjapü o mbi'ch'i c'e t'i. O nügü c'e t'i; mi ñus'ü. Me mi pjont'ü pjügü a ne'e. 21 Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü, o xipji c'ü nu tata c'e t'i'i:

—¿Jingüã ndeze o mbürü c'ü sufrido a cjanu ne t'i'?

O ndünrü c'ua c'ü nu tata c'e t'i o mama:

—Ndeze 'ma cja mi ts'it'i me sufrido a cjanu. 22 C'e demonio ya na puncjü ga tsjapü ga zo'o cja sivi 'ñe cja ndeje, ngue c'ua ra mbö't'ü. Nu 'ma sö pje rí tsjague, juentsquegöbe, pjöxcügöbe.

23 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—In önnügü, ¿cjo sö pje rá cjagö? Rí önc'ügö, nu'tsc'e, ¿cjo ra sö rí 'ñejmegue Mizhocjimi? Nu c'ü ejme Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsja texe c'o ra dyötü.

24 Exo mapjü c'ua na jens'e c'ü nu tata c'e t'i, o mama:

—Rí ejmegö Mizhocjimi. Pero bëtsi, nguec'ua rí ö'tc'ügö rí pjöxcü rá ejmegö Mizhocjimi texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

25 Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús ma jmurü na puncjü nte, o huënc'h'i c'ua c'e demonio, o xipji:

—Nu'tsc'e demonio in cjanü ra ngone 'ñe ra ngogö ne t'i, rí mandats'ü rí pedye cja ne t'i. Y dya cja nzho xe rí tsich'i cja o mü'bü.

26 Nuc'ua c'e demonio o mapjü; o tsjapü me mi mbi'ch'i c'e t'i. Cjanu o mbedye c'ua c'e demonio. Nuc'ua o jändü c'e t'i. Mi nza cja c'ü ya vi ndü. Nguec'ua na puncjü nte c'o mi mama: “Ya ndü'ü.” 27 Nuc'ua e Jesús o pënchp'i a dyé'ë, o xos'ü. O böbü c'ua c'e t'i'i.

28 Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e ngumü nu ja mi oxü. C'o o discipulo o xipjitsjëji c'ua:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e demonio?

29 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Na demonio nza cja nu c'ü cja ró pjongü, dya cjo ra sö ra pjongü 'ma dya ra dyötü Mizhocjimi 'ñe ra mbempje.

Jesús anuncia otra vez su muerte

30 Nuc'ua o möji a ma a Galilea. E Jesús dya mi ne cjo ro mbãrã ja mi bübü angueze. 31 Na ngueje mi xöpü c'o o discipulo. O xipjiji:

—Nutsco rvã ëcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetjogö, embeji.

32 Anguezeji, dya mi pãrãji pje mi ne ro mama c'o jña c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

33 E Jesús 'ñe c'o o discipulo o zät'ãji a Capernaum. 'Ma ya mi cãrãji cja ngumü, o mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'o mi magueji 'ma ma ëji cja 'ñiji?

34 C'o discipulo dya ndünrüji na ngueje vi pötva dyönüji cja 'ñiji cjo ngue nza texeji ro nguejme na nojo. 35 Nuc'ua o mimi e Jesús, cjanu o ma't'ü c'ua c'o doce discipulo o xipjiji:

—'Ma cjó c'o ne ra nguejme na nojo, ni jyodü dya ra tsjapü na nojo; ra pjöxte, ra mbös'ü texe yo nu minteji.

³⁶ Nuc'ua e Jesús o ziji c'ua 'na ts't'í. O 'ñeme c'ua a nde nu ja mi cārāji. O ndēs'i c'ua. Cjanu o xipjiji:

³⁷ —'Naja nte c'ü s'iya 'naja yo ts'it'i na ngueje c'ü ejmezügö c'e nte, nguetscö s'iyazü. 'Ma cjó c'o s'iyazü, dya nguextjözügö c'ü s'iya, xo s'iya Mizhocjimi c'ü o ndäcjä va cja ne xoñijödmü.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

³⁸ O mama c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue in chjü ma pjongü yo demonio. Ró xipjijme c'ü dya ro tsja a cjanu na ngueje, dya rí dyocjöji c'ü.

³⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí ts'a's'üji c'e nte. Na ngueje dya cjó nänngä in chjügö ga tsja c'o na nojo, nuc'ua cja rron mama na s'ozügö. ⁴⁰ Na ngueje nu c'ü dya nugüji na ü, ngue in dyocjöji c'ü. ⁴¹ Na cjuana rí xi'ts'iji, nu c'ü ra dya'c'üji ndeje rí siji na ngueje in nctes'üji nutscö e Cristo, nuc'ü, Mizhocjimi ra ngö't'ü c'ü.

El peligro de caer en pecado

⁴² "Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'naja yo ts'iqué yo ejmezügö, xenda rvá jo ro jyü'tp'üji 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rron pant'aji c'ua cja trazapjü, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o 'naja c'ü ejmezügö. ⁴³ Maco in mamaji ngue in dyéji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi c'ü rí 'natjo in dyéji que na ngueje ri bübü nza yeje in dyéji ri möji a linfiernu cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁴ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o jä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁵ Maco in mamaji ngue in cuaji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi c'ü rí docuaji que na ngueje ri bübü nza yeje in cuaji, ra pant'aji cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁶ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o jä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁷ Maco in mamaji ngue in chöji cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma. Xenda na jo rí tsjogüji nu ja manda Mizhocjimi c'ü rí 'natjo in chöji que na ngueje ri bübü nza yeje in chöji, ra pant'aji cja c'e sivi a linfiernu. ⁴⁸ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o jä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e.

⁴⁹ 'Mi jinguä mi tjüt'üji o animal c'o mi unüji Mizhocjimi; xo mi ü's'üji ö c'o. Texets'üji in chjentjoji c'o animal c'o mi tjüt'üji na ngueje rí tsjogüji na puncjü c'o na s'ëzhi. ⁵⁰ Na jo o ð'ð. Pero 'ma rrä 'huë'e c'o ð'ð, ¿ja xe rgá ðxcü 'ma? Nu'tsc'eji ni jyodü rí chjentjoji c'e ð'ð c'ü na quijmi. Ni jyodü rí pötqui ñe'ejí.

10

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua o mbedye c'ua nu, e Jesús. O ma cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea. O mbes'e c'ü 'nanguarü c'e ndare a Jordán. Nuc'ua na yeje o jmurü na puncjü nte nu ja mi bübü e Jesús, c'ua ja nzi va jmurüji nu ja ot'ü mi bübü. O xöpüji c'ua ja nzi va xöpü c'o dyaja nte. ² O säjä c'ua c'o fariseo. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús. C'ü mi 'ñejeji, ngue c'ü ro zöji e Jesús. Mi cjiññiji 'na ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi, cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su'u?

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Pje mama cja yo mandamiento yo o dyopjü e Moisés?

⁴ O mama c'ua c'o fariseo:

—E Moisés o unü sjëtsi e bëzo ro unü xiscõma c'ü rví mbëzi nu su.

⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji me na me in mü'büji, dya in s'iyaji c'o nin suji, nguec'ua o dya'c'ëji sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. ⁶ Pero 'ma o mbürü o ngārā yo nte, dya ma cjanu. Na ngueje ndeze 'ma ot'ü, Mizhocjimi o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü.

⁷ Nguec'ua nu yo bëzo ga zogüji nu tata 'ñe nu nana, ga mimivi c'ü nu su. ⁸ C'o mi yeje ya ri 'natjo o ts'inguevi. Dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua.

⁹ Nu c'o o tsjapü Mizhocjimi ra 'natjovi, dya ra xõcü e bëzo.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'na ngümü. Nuc'ua c'o discípulo o dyõntüji ja ma cja c'o cja vi mama. ¹¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü ra mbëzi nu su, cja rron chjüntüvi c'ü 'naja ndixü, tsājā ndixü 'ma c'ü. ¹² Nu 'ma ngueje e ndixü ra mbëzi nu xīra cja rron chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, tsājā bëzo 'ma c'e ndixü c'ü.

Jesús bendice a los niños

¹³ Ma ëjē c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyē anguezeji ro dyõtpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma o jñandaji c'o, o huēnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Pero e Jesús 'ma o jñanda c'ü mi cja c'o o discípulo, o üdü c'ua. O xipjiji:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja in jmigö; dya rí ts'a's'üji yo, na ngueje nu c'o va ëjē co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o c'apü Mizhocjimi o nte c'o. ¹⁵ Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o dya ra ëjē co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, 'ma dya ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätä, dya ra sō Mizhocjimi ra tsjapü o nte, eñe e Jesús.

¹⁶ Nuc'ua o ndës'i c'ua nzi 'naja c'o ts'it'i. O 'ñe's'e o dyē anguezeji o dyõtpüji Mizhocjimi nzi 'naja.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁷ 'Ma ya mi pedye e Jesús ro ma cja 'ñiji, o cjuañi 'na bëzo o sājā nu ja mi bübü e Jesús. O ndüñijõmü cja o jmi, cjanu o mama c'ua:

—Na jots'ügue, xõpüte. ¿Pje na mbë c'ü rá cjagö ngue c'ua ra ch'acü rá bübüjtjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁸ E Jesús o xipji:

—¿Jenga in xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi.

¹⁹ In pãrãgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji. Mama a cjava c'o: "Dya rí tsāji ndixü; yo ndixü dya ra tsājāji bëzo. Dya rí pót'üteji. Dya pje rí pönüji. Dya rí xos'üji bëchjine. Dya cjó rí dyonpüji. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji."

²⁰ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xõpüte, texe yo, ya nde ró cjagö yo ndeze 'ma cja rmí ts'iquëgö.

²¹ E Jesús 'ma o jñanda c'e bëzo, o ne'e, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xe bëzhi 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pë's'i, unügue c'o dya pje pë's'i. A cjanu rí pë's'igüe a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí 'ñecje rí chjünt'ü in xütjügö.

²² Nuc'ua 'ma o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pë's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda texe c'o mi cārā nu, o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nu c'o me pë's'i na puncjü, me na s'ëzhi c'ü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra dyätäji angueze.

²⁴Ma o dyärä c'o discipulo c'o vi mama e Jesús, o züji. Pero e Jesús o xipjiji na yeje:

—Nu'tsc'eji ín ch'its'üji, me na s'ëzhi c'ü ra tsjapü o nte Mizhocjimi nu c'o cijiñi me ra mbös'üji c'o pë's'iji. ²⁵Naja camello, dya sô ra cjogü cja o xägö 'na dypjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pë's'i na puncjü, dya sô ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶Nuc'ua anguezeji xenda mi süji c'ua. O mamaji:

—Ma a cjanu, ¿cjó ngue c'ü ra sô ra jogü o mü'bü?

²⁷E Jesús cjanu o jñandaji c'ua, o xipjiji:

—Dya cjó sô yo nte ra jocütsjê o mü'bü; pero Mizhocjimi sô ra jopcü o mü'büji. Na ngueje Mizhocjimi sô ra tsja texe.

²⁸O mama c'ua e Pedro:

—Nutsçojme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme ngue c'ua rí tjünt'ügöjme in xütjügue.

²⁹O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Cärä c'o ejmezügö c'o ra zopjü ín jñagö yo nte. Nguец'ua ra zogü o ngümüji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu 'ninzhömüji, o nu cjüjuéji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu t'iji, o o juajmaji. ³⁰C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü mi pë's'iji 'ma ot'ü. Ra ch'unüji o ngümüji, 'ñe nu cjuarmaji, 'ñe nu cjüji, 'ñe nu 'ninzhömüji, 'ñe nu cjüjuéji, 'ñe nu nanaji, 'ñe nu t'iji, 'ñe o juajmaji. Xo ra nuji na ü; ra tsja yo nte. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübütojji co Mizhocjimi. ³¹Je a cjanu, c'o cjapü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³²E Jesús 'ñe c'o o discipulo mi pöji cja 'ñiji, mi cjins'iji a ma a Jerusalén. Mi ot'ü a xojñi e Jesús. Me mi sü c'o discipulo 'ñe c'o nte c'o mi tjünt'ü a xütjü. Nuc'ua e Jesús o xöcü c'o doce o discipulo, o ñatsjêji o xipjiji c'ü ro tsjapü c'o nte ro sufre angueze. ³³O xipjiji a cjava:

—Ya rrä möjô a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyê c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncöji ngüenda c'ü rguí mbötcöji. Ra nzhögügöji c'ua cja o dyê c'o dya menzumü a Israel. ³⁴Me ra tsjacüji burla ra zoxcüji, ra ndaxcöji o chirrio, ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjô rá bübütjo na yeje.

Jacobo y Juan piden un favor

³⁵Nuc'ua e Jacobo co e Juan, c'o o t'i e Zebedeo, o chëzhivi a jmi e Jesús. O xipjivi:

—Nu'tsc'e, xöpüte, rí negöbe rí tsjacübe 'na favor nu rá ö'tc'übe.

³⁶O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje na mbêjê c'ü in nevi rá cja'c'üvi?

³⁷O ndünrüvi o xipjivi:

—Dyacübe sjëtsi rá mimigöbe nu ja rí mandague; 'naja cja in jodyê, 'naja cja c'ü 'naja in dyê.

³⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o yeje o discipulo:

—Dya in unnc'evi ngüenda c'ü in ötcügövi. Nuzgö rá sufridogö c'o ra tsjacü yo nte; y rá tügö. Nu'tsc'evi dya, ¿cjo ra sö rí sufridovi c'o?

³⁹ O ndünrüvi c'ua:

—Jägä, ra sözübe, eñevi.

Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—Nuzgö rá sufridogö y rá tügö. Jä, na cjuana xo rí sufridoguevi y rí chüguevi. ⁴⁰ Pero dya ngeuzgö tocazú rá unü cjó ra mimi cja ín jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya juajnú cjó ra mimi nu.

⁴¹ Nuc'ua c'o dyëch'a discípulo 'ma o dyäräji, o mbürü o ünbüji c'ua e Jacobo 'ñe e Juan. ⁴² Pero e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo ro chëzhiji, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pärãgueji ja cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pärã Mizhocjimi, cjaþüji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o sóji me na jyü.

⁴³ Nu'tsc'ëji, dya rga cjatsc'ëji c'ua nzi ga cja c'o pje pjëzhi. 'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü ne ra tsjapü na nojo a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandats'üji. ⁴⁴ Y c'o ra ne ra tsja in xojñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandats'üji. ⁴⁵ Nutscö c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mbëpqui yo nte'e; ngue c'ü rá pëpcö yo. Xo rvá ëcjö rá tügö, ngue c'ua rá cjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte'e, c'ü rga emeji libre, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶ O zät'äji c'ua a Jericó. Nuc'ua o mbedyëji nu, e Jesús 'ñe c'o o discípulo 'ñe na puncjü nte. Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, mi junrü 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö c'ü mi chjü Bartimeo. Mi ngueje nu t'i e Timeo. Mi örü o merio. ⁴⁷ C'e bëzo 'ma o dyärä mi ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret c'ü ma cjogü, o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁸ Na puncjü c'o nte o huënch'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Ma't'üji ne bëzo ra chëzhi cja ín jmigö.

O ma't'üji c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o xipjiji:

—Böbü dya, mama e Jesús rí chëzhigue cja o jmi. Jñunt'ü in mü'bügue ra joguts'ü.

⁵⁰ Nuc'ua c'e bëzo o ngama c'ü mi tëjë. Exco böbü c'ua o chëzhi cja e Jesús.

⁵¹ Nuc'ua o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

—¿Pje in ne c'ü rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o mama:

—Xöpüte, rí negö rí xocüzü ín chö rá janda.

⁵² E Jesús o xipji c'ua:

—Só rí mague dya. Ya na jots'ü na ngueje i 'ñejme c'ü ro jo'c'üts'ü.

Jo ni zätä c'ua o ndö c'e bëzo, ya jñanda c'ua. Cjanu o ndünt'ü a xütjü e Jesús nu ja mi ma'a.

¹ Nuc'ua o zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania a jmi c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos; ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o mat'ü c'ua yeje c'o o discípulo.

² Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu järä a xojñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na burru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, jo rrí sijivi. ³ Nu 'ma cjó c'o ra dyönc'üvi: “¿Jenga in xäpcävi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü; pero jo rá ã socüts'ütjoyme”, rí 'ñembevi c'o.

⁴ O mëvi c'ua, o chöt'üvi c'e burru. Mi 'nünt'ü a jmi 'na ngoxtji nu ja mi cjogü 'na 'ñiji. O xäpcävi c'ua. ⁵ Nu c'o mi cärä nu, bübü c'o o xipjivi:

—¿Pje na cjaquevi? ¿Jenga na xäpcävi ne burru?

⁶ Anguezevi o ndünrüvi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. Nguec'ua va jyëziji o mëvi c'ua. ⁷ O sijivi c'ua c'e burru cja e Jesús. Cjanu o ngäsp'ävi c'o mi tējëvi cja xütjü c'e burru. Nuc'ua o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Dyaja c'o mi x'i'mi o bituji cja c'e 'ñiji; dyaja c'o mi ocü o dyëza mi x'i'p'ñji.

⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xojñi, 'ñe c'o ma bēpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na jo nu va ëjē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. ¹⁰ Me na jo c'ua ja rgä manda nu; ra manda c'ua ja nzi va manda in mboxtitaji e David. Me na nojo Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua o zät'ä e Jesús a Jerusalén. O cjogü c'ua a mbo cja c'e templo. O nu'u texe c'o mi cjaji nu. Ya mi nzhä'ä, ngue c'ua o mbedye nu o ma a Betania. O möji c'o doce o discípulo.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹² Nuc'ua c'ü na jyas'ü, o mbedyeji a Betania o möji a Jerusalén, ya mi sant'a e Jesús. ¹³ O jñanda c'ua na jē mi 'ne'e 'na za'a c'ü mi ngue higo c'ü mi cans'a o xi. O ma nu'u cjo ri quis'i c'e higo. 'Ma o zät'ä cja c'e higo, o chöt'ü mi nguextjo o xi c'o mi cans'a; na ngueje dya mi ngueje o pa'a c'o quis'i o higo. ¹⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja ra nguis'its'ü c'ü cjó ra zi'i, embe.

O dyärä c'o o discípulo.

Jesús purifica el templo

¹⁵ O zät'äji c'ua a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e templo, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo o tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹⁶ Y dya mi jēzi cjó pje ro ndunü a mbo cja c'e templo. ¹⁷ O xöpü c'ua c'o nte, o xipjivi:

—Ya t'opjü a cjava: “Nu in nzungö ngue ngumü c'ua ja ra dyötü Mizhocjimi yo nte yo cärä texe cja ne xoñijömü”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ejj na cjacütjoi nu in nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbë'ë c'ua ja tsjöjoi, embeji c'o.

¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyäräji c'o mi mama e Jesús; nguec'ua mi jodüji ja rvä mbó't'üji angueze. Anguezeji me mi süji na ngueje texe c'o nte me mi mājā ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

¹⁹ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o mbedye e Jesús 'ñe c'o o discípulo cja c'e jñiñi.

La higuera se seca

²⁰ Nuc'ua 'ma o cjogüji c'ü na jyas'ü o jñandaji c'e higo; ya vi dyot'ü na jo texe. ²¹ O mbeñe c'ua e Pedro 'ma ot'ü o nuji c'e higo; o mama c'ua o xipji e Jesús:

—Xöpüte, jñanda ne higo nu i xipji c'ü dya cja ro nguis'i, ya o dyot'ü.

²² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ni jyodü rí jñunt'ü in mü'büji ra dya'cüji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötüji. ²³ Na cjuana rí xi'ts'igöji, 'ma rí jñunt'ü in mü'bügüjeji c'ü ra zädä c'ü in mangueji, y 'ma dya rí yembeñeji, ra sö rí xipjiji ne t'eje nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí ñembeji. Ra tsja c'ua, c'ua ja gui mangueji. ²⁴ Nguec'ua rí xi'ts'igöji, texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, rí jñunt'ü in mü'bügüjeji c'ü ya o dya'cüji Mizhocjimi c'ü i dyötüji. Nuc'ua ra zädä a cjanu. ²⁵ 'Ma in ötüji Mizhocjimi, ni jyodü rí perdonaoji 'ma cjo pje o tsja'ceji. Ngue c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e xo ra perdonaots'üji in nzhubügüjeji. ²⁶ Pero 'ma dya rí perdonaogüjeji c'ü cjo pje cja'cüji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhubüji 'ma, c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e.

La autoridad de Jesús

²⁷ O zät'äji c'ua a Jerusalén. 'Ma mi nzhodü e Jesús a mbo c'e templo, o ëjë c'o ndamböcjimi ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi ñe c'o tita, o säjäji cja o jmi e Jesús. ²⁸ O dyönüji:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e nguec'ua in cjaque yo. ¿Cjó ngue c'ü o ñempc'e rí tsjague yo?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma rí xitscöji c'ü rá önc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjëtscö nguec'ua rí cjağö yo. ³⁰ ¿Cjó o ñeme e Juan mi jichi yo nte cja ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o ñeme, o ngueje yo nte? Xitscöji xä, embeji.

³¹ Anguezeji mi pötü ma mamaji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i ñejmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra ñenzgöji. ³² Y 'ma rá mamaji ngueje yo nte c'o o ñeme e Juan, dya xo ra sö, eñeji ma mantsjëji.

Na ngueje mi süji yo nte pje c'o ro tsjapüji. Na ngueje yo nte mi ejmeji na cjuana mi profeta e Juan. ³³ O ndünrü c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pärägöjme cjo ñeme e Juan, eñeji.

Xo o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjağö yo.

12

El ejemplo de los trabajadores malvados

¹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tje 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü c'ua. Cjanu o dyö'bü nu ja ro yödüji c'o uva. Cjanu o ndä's'ä c'ua 'naja ts'ingumü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë. ² Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndäjä 'naja o mbëpji o ma'a nu ja mi pëpji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. ³ Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva o zürüji c'e mbëpji c'ü cja vi säjä. O mbäräji c'e mbëpji; cjanu o pjongüji. Dya pje unüji. ⁴ Nuc'ua c'e lamu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'ä nu ja mi pëpji c'o uva, o s'onbüji o ñi'; me co tsjapüji na s'o. ⁵ Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o mbö't'üji c'ü. C'e lamu xe o ndäjä na puncjü c'o dyaja o mbëpji. Pero c'o mi pëpi c'o uva, nde o tsjapüji na s'o. Dyaja c'o o mbäräji; dyaja c'o o mbö't'üji.

⁶ Nu c'e lamu, xe mi buntjo 'naja c'ü xe ro ndäjä. Mi ngueje nu t'i'i c'ü me mi s'iya. O ndäjä c'ua c'e t'i'i. O mama c'e lamu: "Nu nu in ch'igö, ra dyätäji nu."

⁷ Pero 'ma o zät'ä c'e t'i, c'o mi pëpi c'o uva o pötva mamaji: "Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne juajma ra tsjapü o tsjaja. Mö rá pöt'üji ngue c'ua rá cjacpöji in tsjaciöji ne juajma", eñeji. ⁸ Nuc'ua o zürüji c'e t'i. O mbö't'üji. Cjanu o pjongüji o cuerpo cja c'e juajma.

⁹ Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo in pârâgueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? C'ü ra tsja, ra ã mbö't'üji. Nuc'ua cja rron unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

¹⁰ ¿Cjo dya i xörügueji c'o ya t'opjü? Je mama a cjava c'o:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä c'e ngumü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

¹¹ Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí cjiññiji jenga va tsja a cjanu, eñe o jña Mizhocjimi.

¹² Nuc'ua mi jodüji ja rvä zürüji e Jesús. Na ngueje 'ma o mama e Jesús c'e ejemplo, o mbârâji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngueje me mi süji c'o nte. O jyëziji c'ua, o möji.

El asunto de los impuestos

¹³ Nuc'ua o ndäjäji c'ua cja e Jesús, ja nzi o fariseo 'ñe c'o político c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Ro dyärâji c'ua, xama pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁴ O zät'äji cja e Jesús o xipjiji:

—Xöpüte, rí pârâgöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue. In xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Dya cjó in sügue rí zopjü, na ngueje dya in cjacque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. Nguec'ua rí xitsijme pje in cjiññigue, çcjo na jo rá çjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o maxque jiyö?, eñeji.

¹⁵ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o c'o mi mbeñeji. Nguec'ua o xipjiji:

—¿Jenga chaque in önnüji? Jñüncüji 'na merio ngue c'ua rá nu'u.

¹⁶ O ma jünpüji c'ua 'naja merio. Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

¹⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

Me co nguiññiji c'ua c'ü vi ndünrü e Jesús.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸ C'o saduceo mi mamaji c'ü dya ra sö ra te yo aña. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o dyönüji:

¹⁹ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁰ Mi бүбү yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntüvi pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ²¹ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. Je xo va cjatjonu c'ü na jñi.

²² Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji. O chjüntüji c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ²³ Nguec'ua rí önn'üjme, 'ma ra te c'o

añima, ¿cjo ngue c'ü ra tsjapü nu su nza yenchoji? Na ngueje nza yenchoji nde o tsjapüji o suji, eñe c'o saduceo.

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—In jyopüji na ngueje, dya in unnc'eji ngüenda pje ne ra mama o jña Mizhocjimi; dya xo in pärägueji ja ga cja c'ü me na zèzhi Mizhocjimi. ²⁵ Yo nte chjüntüji. Xo ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero 'ma ra te'e c'o añima, dya cja ra chjüntüji a cjanu. Na ngueje ri chjënttjoi nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o cãrã a jens'e. ²⁶ Exi 'mãrãtjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o añima. ¿Cjo dya i xörügueji c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi? O dyopjü e Moisés ja va zopjü Mizhocjimi. O mama a cjava Mizhocjimi: “Nguezgö o Mizhocjimi e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob.” ²⁷ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o añima, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjoi. Nguec'ua exi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoi y ra tetjoi. Nu'tsc'eji me in jyopüji, dya in cjiññiji na jo, eñe e Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸ O säjä c'ua 'naja c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyärã 'ma mi söji o jña'a, y o mbärã vi ndünrü na jo e Jesús. O chëzhi c'ua cja o jmi e Jesús, o dyönü:

—¿Ja ngue c'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi je mama a cjava: “Dyärãji, nu'tsc'eji in menzumüji a Israel. Mizhocjimi c'ü ngueje in Jmugöji, 'natjo c'ü. ³⁰ Nguec'ua rí ñegueji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe c'ü na zë'ts'iji.” Nujnu nguejnu xenda ni muvi yo o ley Mizhocjimi. ³¹ C'ü na yeje o ley Mizhocjimi, chjënttjovi nu cja ró xi'ts'iji. Je mama a cjava: “Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjëgueji”, eñe Mizhocjimi. Ojtjo xe 'naja o ley Mizhocjimi c'ü xenda ni muvi nza cja yo.

³² Nuc'ua o mama c'e bëzo c'ü mi xöpü o ley Mizhocjimi:

—Xöpüte, na cjuana c'ü in mangue. 'Natjo Mizhocjimi. Dya bübü xe 'naja c'ü ri Mizhocjimi. ³³ C'ü rá neji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe c'ü na zëts'iji, y rá s'iyaji in minteji c'ua ja nzi rgá s'iyatsjëji, ngue c'o xenda ni muvi. Xenda ni muvi que na ngueje texe c'o animal c'o rá pöt'üji cja rron tjüt'p'üji Mizhocjimi, 'ñe c'o pje nde rá unüji.

³⁴ Nuc'ua 'ma o dyärã e Jesús vi ndünrü na jo c'e bëzo, o xipji c'ua:

—Dya nda bë'ts'i c'ü ra tsja c'ü o t'its'ü Mizhocjimi c'ü manda texe.

Nuc'ua dya cjo cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

³⁵ E Jesús ma xöpü c'o nte cja c'e templo o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David.

³⁶ Maco nguetsjë e David o mama a cjava 'ma o 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi:

Mizhocjimi o zopjü c'ü in Jmugö o xipji:

“Mimi cja in jodyëgö. Rí da c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi.

³⁷ E David o nädã e Cristo o mama: “Ngue in Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?

C'o nte c'o mi ärä, ma puncjüji. Me mi mëjä ma dyärãji c'o mi mama e Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸ E Jesús 'ma ma xöpüji o xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja püji na nojoji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjo ra mbësp'iji t'ecjañumü rgá zenguaaji cja o chöjmü. ³⁹ Ma pöji cja nitsjimi, me juajnuji o lugar c'o na jo ja ra mimiji. Y 'ma cjaji mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁰ Anguezeji jñnbüji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya 'nanxü. Pero me cja püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufridoji que na ngueje 'ma dya ri xöpütej.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹ Na nu pa e Jesús o mimi a mbo c'e templo a jmi cja c'e ts'icaja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. O jñanda c'o nte mi junt'üji o merio cja c'e caja. Na puncjü c'o rico mi junt'üji na puncjü merio. ⁴² Xo o ëjë 'na 'nanxü c'ü dya pje mi pë's'i, o ë jñunt'ü yeje ts'imerio; mi ts'iquëtjo mi muvi c'o. ⁴³ Nuc'ua e Jesús o ma t'ü o discípulo ro chëzhiji cja o jmi, o xipjiji:

—Na cjuana ri xi'ts'iji, nu e 'nanxü, nu dya pje pë's'i, nu c'ü o jñunt'ü nu, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi, que na ngue c'o o dyüt'ü yo dyaja. ⁴⁴ Na ngueje anguezeji o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü nu dya pje pë's'i, o unü texe c'o rví ma ndömü pje ro zi, eñe.

13

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ya mi mbedye e Jesús cja c'e templo, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo:

—Xöpüte, jñanda yo ndojo, me na zö yo. Me na jo va dyät'äji ne templo.

² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo in jandaji va cja ne templo, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eye c'ü ni chjü Olivos c'ü tsjinch'ivi a jmi c'e templo; o mimi c'ua nu. Nuc'ua e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés o dyönütsjéji e Jesús c'ü dya cjo ro dyärä, o mamaji:

⁴ —Xitscöjme jinguä ra zädä yo. ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁵ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötpüji ngüenda c'ü dya cjo ra dyon'c'üji. ⁶ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügó in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte.

⁷ Rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömmü. ⁸ Na ngueje yo ndajñiñi ra pötü rgá chüji yo nu mindajñiñiji; xo nzitjo c'o jmu ra pötü rgá chüji c'o nu mijmuji. Na puncjü c'ua ja ra mb'iñ na zëzhi ne xoñijömmü, 'ñe c'ua ja ra zöji o tjijmi. Nujyo nguejyo rguí mbürü ra sufridoji yo.

⁹ Nu'tsc'ejji, rí pjötpüji na puncjü ngüenda, na ngueje ra nzhóc'ügueji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda. Ra dyëts'iji nu cja c'o nitsjimi. Ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjügö. 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sö ri xipjiji a cjazgö. ¹⁰ Texetjo cja ne xoñijömmü ri cärä c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi, ra xipjiji ja ga manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i ne xoñijömmü. ¹¹ 'Ma ra zints'iji

cja c'o pje pjëzhi, extí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rgui chjünrúji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. Na ngueje c'e ndajme c'ü, Mizhocjimi ra dya'c'üji o jña c'ü rí mangueji. Na ngueje dya ngue'tsc'ejí rí ñaji; nu c'ü ra ña ngueje o Espiritu Mizhocjimi. ¹² Ra zädä 'ma ri ngue nu c'o ri cjuarma ra nzhöji nu cjuarmaji c'ü ra mbö't'üji; o ri ngue nu tataji 'ñe nu nanaji ra nzhöji nu t'iji c'ü ra nzhö't'üji; xo nzitjo c'o t'i ra nzhöji nu tataji 'ñe nu nanaji c'ü ra mbö't'üji. ¹³ Texe yo nte ra nuc'üji na ü, na ngueje c'ü ri ejmezügöji. Pero 'ma sido rí 'ñejmezüji texe yo pa yo ri bübüji cja ne xoñijö mü, nuc'ua rí bübütjoji co Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴ Rí xörügeji, rí tsjapüji ngüenda yo jña yo rá xi'ts'iji. Nu c'ü me na s'o c'ü cjavü ra s'odü texe, 'ma ya rí jñandaji c'ü je ri bübü cja c'e templo, nuc'ua nu'tsc'ejí ri cäräji a Judea, rí c'ueñe rí möji cja t'ejje. ¹⁵ Nu'tsc'ejí ri tågäji a xes'e cja in nzungueji, extí c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pë's'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí ri bünc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí tsanngueji c'ü rí chëji. ¹⁷ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lëlä c'o pa c'o. ¹⁸ Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri järä o së. ¹⁹ Na ngueje me ra sufridoji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca sufridoji a cjanu ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne xoñijö mü. Y dya cja xe ra sufridoji c'ua. ²⁰ Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufridoji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cärä o nte Mizhocjimi c'o ya juajnü.

²¹ Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bünc'ua e Cristo" o "Je bübü nu e Cristo", ra 'ñents'ejí, dya rí creogueji c'ü xi'tsc'ejí a cjanu. ²² Na ngueje ra ëjë c'o ra tsjapü ri nguejeji e Cristo. Xo ra ëjë c'o ri cjavü profeta, rí cjavü ri ñaji o jña Mizhocjimi, ra 'ñe jíchiji señañ yo nte. Y ra tsjaji c'o me na nojo c'o ra jñanda c'o nte. Ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua 'na xo ra sô ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi. ²³ Nguec'ua extí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zädä c'o pa c'o; ngue c'ua rí pjötpüji ngüenda.

Comó vendrá el Hijo del Hombre

²⁴ Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufridoji c'o pa c'o, ra bëxö mü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. ²⁵ Ra jyäbä yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zëzhi a jens'e. ²⁶ Nuc'ua ra jñandgagöji nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ëcjö cja ngö mü, ra jñandgöji c'ü me rrä zëtsi 'ñe me rrä zözü. ²⁷ Nuc'ua rá täjägö c'o in anxe c'o cärä a jens'e ra ë jmutüji c'o ró juajnü c'o ri cärä texe cja ne xoñijö mü.

²⁸ Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pärägueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijö mü. ²⁹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädä yo rí xi'tsc'öji, rí pärägueji 'ma c'ü ya ra nguins'i ne xoñijö mü. ³⁰ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cärä c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³¹ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³² Dya cjó pärä pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zädä c'o, ni xo ri pärä c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pärägö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pärä.

³³ Pjötpüji ngüenda; chepquegöji; sido rí dyötüji Mizhocjimi, na ngueje dya in pärägueji jingüä ra zädä c'e pa'a c'ü. ³⁴ Rí chjëntcjöbe nza cja 'na bëzo c'ü ri ngue o cjaja 'na ngümü c'ü ro ma na jë. O zojnü c'o o mbëppi, o xipijji c'o bëppi c'o ro tsjaji nzi 'najaji. C'e mböngoxtji o xipji c'ü ro mbörü, dya ro jji. ³⁵ Nguec'ua rí xi'ts'iji rí chepquegöji na ngueje, dya in päräji ja hora rá ëcjö

na yeje. Dya *in* pārāji cjo ya ri nzhä, o cjo ya ri ndexōmü, o cjo ri ngue 'ma huë o chare, o cjo ya rguí jyas'ü. ³⁶Rí chepquegōji na ngueje 'nandga ēcjō, 'na rá ē tō'c'üji rrü ijītjōji. ³⁷Nujyo rí xi'ts'iji, rí xipjigō texe, sido rí chepquegōji.

14

Conspiración para prender a Jesús

¹Ya mi bēzhtjo yepa ro zādä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjōmēch'i c'o dya mi bāns'ä. C'o ndambōcjimi 'ñe c'o mi xōpü o ley Mizhocjimi mi jodüji ja rvä zürüji e Jesús c'ü dya cjō ro mbārā, ngue c'ua ro mbō't'üji. ²Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huēñi yo nte ra tsja o dyēji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

³'Ma mi bübü e Jesús a Betania nu cja o ngumü e Simón c'ü mi sō lepra, o säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tū 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärä. Me mi muvi na puncjü merio c'ü. O mbārā c'e botia, cjanu o xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jū cja mexa. ⁴C'o mi cārā nu, bübü c'o o üdü. O pōtva mamaji:

—¿Jenga o tsja a cjanu? O nda pjödü ne perfume nu me na jo ga jyärä. ⁵Mi sō ro bō'ō nu, ro cjogü jñi mil mbēxo nu. C'o merio c'o, ro sō ro ch'unü yo dya pje pē's'i, eñe c'o.

Mi ünmbüji c'e ndixü, mi huēnch'iji.

⁶O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jyēziji. ¿Jenga na huēnch'iji ne ndixü nu? Me na zō nu o tsjacü nu.

⁷Nu'tsc'ejī, xe rí mintcjeji nujyo dya pje pē's'i, nguec'ua 'ma rí ñegueji, ra sō rí pjōs'üji. Pero nutsco ra zādä 'ma dya cja rá bñnc'ō a ndetsc'ejī. ⁸Ne ndixü nu, o tsja nu c'ü o sō o tsja. Ya xisquigō *in* cuerpo nujyo na jo ga jyärä, ngue nu ya na seguroa c'ü rguí dyögüzügōji. ⁹Na cjuana rí xi'tsc'ōji, texe cja ne xoñijōmü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga czazgō, nde ra nādäji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu o tsjacü, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁰E Judas Iscariote c'ü mi ngueje 'naja c'o doce o discípulo e Jesús, o ma cja c'o ndambōcjimi o ma xipjiji c'ü ro nzhō e Jesús. ¹¹Nuc'ua c'o ndambōcjimi me co mājāji 'ma o dyārāji c'ü ro tsja e Judas. Anguezeji o mamaji c'ua c'ü ro ngō't'üji e Judas. Angueze o jyodü c'ü ja rvä tsjapü ngue c'ua ro nzhō'ō e Jesús.

La Cena del Señor

¹²Ya vi zādä c'ü ot'ü pa c'e mbaxua 'ma mi siji o tjōmēch'i c'o dya mi bāns'ä. Ngueje c'e pa 'ma mi jyodü ro mbō't'üji 'na ts'imē c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. C'o o discípulo e Jesús o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua *in* ne rá ma ät'ājme o jñōnü c'ü rí sigue rguí sūpü ne mbaxua?

¹³Nuc'ua e Jesús o ndājä yeje c'o o discípulo, o xipjivi:

—Mévi cja c'e jñiñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chjēji 'na bēzo c'ü ri tunü 'na xājñä ndeje. Rí chjünt'üvi a xütjü c'e bēzo. ¹⁴Nu ja ra cjogü angueze rí xipjivi c'e bēzo c'ü menzumü nu: “C'ü rvä ēcjōbe, mama c'e xōpüte, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí zūpüji ne mbaxua?” Je rga cjanu rguí

xipjivi c'e menzumü. ¹⁵ Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñõnü c'ü rá siji, eñe e Jesús.

¹⁶ Anguezevi o mëvi c'ua cja c'e jñiñi, o chõt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñõnü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁷ Nuc'ua c'ü nzhä o möji e Jesús co c'o doce o discípulo. ¹⁸ O mimiji cja mexa. 'Ma ndánt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'ts'igöji, bübü 'najats'ügueji nu va rrä siji o xëdyi c'ü ra nzhögügö cja o dyë c'o ra mbötücü, embeji.

¹⁹ Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürü o dyönüji e Jesús nzi 'naja anguezeji:

—¿Cjó je ngueje c'ü, cjo nguetscö?

²⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ngueje 'najats'ügueji in doceji c'ü je tü'bü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²¹ Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, ra mbötücü c'ua ja nzi ga t'opjü. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü ne bëzo nu; me ra sufrido na puncjü nu.

²² 'Ma ndánt'ä ma siji o xëdyi, o jñü 'naja tjömëch'i e Jesús, o unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñü'üji ne tjömëch'i nu rrä xëñ'iji, rí si'iji. Nujnu ngue in cuerpogö nu.

²³ Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso. O unü na pöjö Mizhocjimi, cjanu o unü c'o o discípulo. O ziji c'ua texeji. ²⁴ O mama e Jesús o xipjiji:

—Nujnu ngue in tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö in tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya, c'ua ja nzi va mama ra tsja; ra perdonao dya o nzhubü na puncjü o nte'e. ²⁵ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'ü rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Cja rá sigö 'ma c'o cja dadyo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶ 'Ma o nguarü o tjöji 'na himno, o mbedyeji o möji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ²⁷ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Texets'ügueji nde rí xögüji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji dya. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Nuzgö rá pöt'ügö c'e mbörü. Nuc'ua c'o o ndénchjürü ra mböt'ü c'o”, eñe c'ü t'opjü. ²⁸ Pero 'ma ya rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sátc'ejji nu, ya rva bünc'ö nu.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö dya rá jëts'igö, eñe.

³⁰ E Jesús o ndünrü c'ua o xipji:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huë'ë na yeje o chare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya in päcägö.

³¹ Xenda o mama na zëzhi c'ua e Pedro:

—Jiyö. Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero dya pje rá cädägö c'ü rgá pä'c'ö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³² O möji c'ua nu ja ni chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va; rá ma ötügö Mizhocjimi, eñe.

³³ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjiñi na puncjü. ³⁴ Nuc'ua o xipjiji:

—Me ndumü ín mü'bügö, rí sô ra mbötcügö c'ü rgá sentiogö. Chepqueji va, dya rí ñji, eñe e Jesús.

³⁵ Xe ma c'ua xe ts'iquê a ma xojñi, o ndüne a jômü, o dyötü Mizhocjimi, 'ma ro sô, ro cjogütjo c'ü dya ro zädä c'ü ro tsjapüji c'e hora. ³⁶ O mama:

—Mi Tatats'ügö. Sô rí tsjague texe. Tsjapü ra cjogü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufridogö. Pero dya rí tsjague c'ua ja nzi rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

³⁷ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārā c'o ñji o discipulo; o chöt'ü ya nde vi ñjïtjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e Simón, ¿cjo in ñcje? ¿Cjo dya mi sô ri chepque 'na hora c'ü dya rvi ñcje?

³⁸ Cjanu o xipjiji texeji:

—Dya rí ñjïji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo. Cja in mü'büji, na cjuana in ne rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; pero in cuerpoji ya mbo o cuê yo.

³⁹ Nuc'ua o ma na yeje e Jesús; o ma dyötü Mizhocjimi. O mama c'o jña c'o vi mama 'ma ot'ü. ⁴⁰ O nzhogütjo na yeje; o chöt'ü ya nzho ma ñjïtjoji na ngueje me mi tågä o t'ñji anguezeji. Dya mi pārāji ja rvä ndünrüji. ⁴¹ O nzhogü c'ua c'ü na ñji, o xipjiji:

—¿Cjo ya in ñcjeji 'ñe ya in sôyaji? Ya na jo dya. Ya zädä ne ndajme. Nutscö rvä êcjö cja Mizhocjimi, ya ra nzhögüji cja dyê c'o nte c'o cja c'o na s'o. ⁴² Ya rí ñangaji dya. Ya va sājā nu ra nzhögügö. Mō rá chjēji.

Llevan preso a Jesús

⁴³ 'Ma xe ma ña e Jesús, o sājā e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discipulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndājā c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o tita, ma jünji tratjedyi 'ñe ngarrote. ⁴⁴ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jodügueji c'ü. Nguéc'ua rí pënch'iji na jo c'ü, c'ü dya ra c'ueñe, empji.

⁴⁵ Nuc'ua e Judas 'ma o sājā, exco chēzhi a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in xöpütets'ügö.

Jo ni ndüne c'ua a jmi. ⁴⁶ Nuc'ua c'o nte exco pënch'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁴⁷ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjedyi, o jñüpcü o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁴⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—I pedyeji cja c'in jñiñiji va ê sücöji nza cja 'ma ri nguezgo 'na mbê, va jünji in chjedyiji 'ñe in ngarroteji. ⁴⁹ Pamü mi cārägöji cja c'e templo mi xö'c'üji, maco dya mi pënzhguigöji 'ma. Pero ya va sädä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta cja o jña Mizhocjimi, embeji.

⁵⁰ Nuc'ua texe c'o discipulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

El joven que huyó

⁵¹ Pero mi bübü 'naja t'i c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nguetjo 'na manta mi tējē c'e t'i. C'o nte o pënch'iji. ⁵² Pero c'e t'i o mbägä c'ü o manta. O cjuañi, o matjo manguerga.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵³ C'o nte o zidyiji e Jesús nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. Ya vi jmurü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁴ 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi bëpjatjo na jē, hasta 'ma o zāt'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi

mero ndamböcjimi. O cjugü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja mi cãrã c'o mbëpji. Ma pa't'ü cja sivi e Pedro.

⁵⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús, mi jodüji o testigo c'o ro mama vi tsja na s'o e Jesús, ngue c'ua ro sô ro mbö't'üji. Pero dya mi tö'tp'üji. ⁵⁶ Ma puncjü c'o mi mama vi tsja na s'o e Jesús, pero dya ma cjuana. Dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o jñavi. ⁵⁷ O böbü c'ua o testigo c'o dya ma cjuana c'o o mama a cjava:

⁵⁸ —Nutschöjme ró äräjme ne Jesús o mama: “Rá tunbügö nu ne templo nu o dyät'ä yo nte. Nuc'ua jñipatjo rá jãbã c'ü 'naja c'ü dya ra jyãbã yo nte”, o 'ñeñe.

⁵⁹ Zo mi mamaji a cjanu, pero dya mi 'natjo o jñavi.

⁶⁰ O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi a nde nu ja mi cãrã c'o nte, o dyönü e Jesús:

—¿Cjo dya pje rí chjünrügüe? ¿Pje in mangue co nujyo jña yo na xi'tsc'eji?

⁶¹ Pero e Jesús, dya pje ndünrú. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü na yeje o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi c'ü me na jo?

⁶² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Jãgã, nguezgö. Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, ra zädã 'ma rí jñandgöji 'ma rá mimigö cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi. Rí jñandgöji rva ëcjö cja ngömü a jens'e.

⁶³ O üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, o ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—¿Pje xe ni jyongöji o testigo? ⁶⁴ Cja i dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje in mangueji?

Texeji mi mamaji mi jyodü ro bö't'ü e Jesús.

⁶⁵ Nuc'ua mi bübü c'o o zosp'ü a jmi e Jesús. O ngo'tp'üji o ndö. Cjanu o ya'büji. Cjanu o xipjiji:

—Rí xitscöjme cjó ngue c'ü na yapc'ü dya.

Nu c'o policia xo o mbë'chp'iji a jmi.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁶ E Pedro mi büntjo nu cja c'e tji. O ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi pëpi c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁶⁷ Nu c'e ndixü 'ma o jñanda e Pedro c'ü ma pa't'ü cja sivi, o nguinch'i. Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Nazaret.

⁶⁸ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö c'ü. Dya xo rí pärägö pje pjëzhi c'ü in mangue.

O mbedye c'ua a ma tji cja c'e ngoxtji. Jo ni huë c'ua 'na chare. ⁶⁹ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mbëpite o jñanda na yeje e Pedro, o xipji c'ua c'ü na yeje c'o mi cãrã nu:

—Ne bëzo nu, ngue 'naja o dyoji e Jesús, eñe.

⁷⁰ E Pedro o ngädätjo na yeje. Dya mezhe c'ua, c'o mi cãrã nu, o xipjiji na yeje e Pedro:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja o dyoji nu, na ngueje in menzumü a Galilea; c'ua ja gui ña, exi 'mã'tc'ätjo.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbürü o ña, o mama c'ü ro zübü Mizhocjimi 'ma dya ma cjuana c'ü mi mama. O mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu in mangueji.

⁷²Jo ni huë c'ua na yeje 'na chare. O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi mama e Jesús vi xipji: “Ma dya be ri huë na yeje 'na chare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pácãgö”, vi ñeñe. Me go huë c'ua e Pedro.

15

Jesús ante Pilato

¹Nuc'ua c'ü xörü, c'o ndamböcjimi o jmurüji co c'o tita ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi ñe c'o dyaja c'o ro jñü ngüenda. Mi pötma dyü't'üji. O jyü'tp'üji o dyë e Jesús, cjanu o zidyiji o ma nzhötüji e Pilato. ²O mama c'ua e Pilato o dyönü e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jägã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

³C'o ndamböcjimi me mi ñaji ma xiji e Pilato c'ü vi tsja e Jesús na puncjü c'o ma s'o. ⁴Nuc'ua e Pilato o dyönü na yeje o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in tjünrü? Maco na puncjü yo pje nde xi'ts'iji.

⁵Pero dya ndünrü e Jesús. Nguec'ua dya mi pãrã pje ro nguijñi e Pilato.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶Tsjë'ma 'ma mi cjai c'e mbaxua, c'o nte mi ötüji c'e gobernador ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. ⁷C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás, ñe c'o o dyoji. Na ngueje vi chüji c'e gobierno, y mi pö't'üji o nte. ⁸Nuc'ua c'o nte o chëzhiji a jmi e Pilato, o dyötüji c'ü ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü c'ua ja nzi ma cja tsjë'ma. ⁹O ndünrü c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Cjo in neji rá pjongü libre nu c'ü ngue in reygueji nu'tsc'eji in menzumüji a Israel?

¹⁰O mama a cjanu e Pilato na ngueje o unü ngüenda, c'o ndamböcjimi mi envidiaji e Jesús nguec'ua je va nzhöji c'ua angueze. ¹¹C'o ndamböcjimi o dyü't'üji c'ua c'o nte ro dyörüji e Barrabás c'ü ro pjongüji libre cja pjörü. ¹²O dyönü c'ua na yeje e Pilato:

—¿Pje rá cjapcö 'ma ne bëzo nu in mangueji ngue in reygueji?

¹³Anguezeji o mapjüji na yeje o mamaji:

—Chät'ã cja ngronsi.

¹⁴Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje na mbë c'o na s'o c'ü o tsja nu?

Pero anguezeji xenda mi mapjüji mi mamaji:

—Chät'ã cja ngronsi.

¹⁵E Pilato mi ne ro tsjapü ro mäjã c'o nte; nguec'ua va pjongü c'ua e Barrabás. Cjanu o manda c'ua o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma ya o nguarü o ndas'üji, cjanu nzhöji ngue c'ua ro ma ndät'ãji cja ngronsi.

¹⁶Nuc'ua c'o xondaro o zidyiji e Jesús o cjogüji a mbo cja o palacio c'e gobernador. O jmutüji c'ua texe c'o tropa. ¹⁷Cjanu o jyecheji c'ua e Jesús 'na bitu c'ü ma cjipobü. O dyät'ãji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu o jñu'tp'üji a ñi e Jesús. ¹⁸Nuc'ua o mbürü o mapjüji o mamaji:

—Nu'tsc'e o Jmuts'ügue yo menzumü a Israel, sido rí tsjague Rey, mi empji.

¹⁹Mi ya'p'üji o ñi co 'naja xitji, cja ma zos'üji. O ndünñjömüji a jmi, mi cjapü mi t'ecjañumü ma zopjüji, me mi mbätãji. ²⁰Ma o nguarü o tsjapüji burla, o ndonsp'üji c'ua c'e bitu c'ü ma cjipobü c'ü vi jyecheji. Cja ndo nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjë. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'ãji cja ngronsi.

La crucifixión

²¹ Ma ya mi sidyiji e Jesús, o chjëji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü; mi ngueje nu tata e Alejandro 'ñe e Rufo. O tsjapüji e Simón o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús.

²² O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: nu t'eje nu ni chjü T'ejeñinte. ²³ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji o mirra. Pero e Jesús dya o zi'i. ²⁴ O ndät'äji c'ua cja ngronsi. Cjanu o eñeji cjó ngue c'ü ro ngana nzi 'naja o bitu, cjanu o jydäüji c'o o bitu.

²⁵ Ya vi zünü nueve c'ü xörü 'ma o ndät'äji e Jesús. ²⁶ O cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārā pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: "Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu." ²⁷ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbē. 'Naja c'ü o ndät'äji cja o jodyē e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ²⁸ A cjanu o zädä c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Mi pëzhiji mi ngue 'naja yo cja na s'o."

²⁹ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'a a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji: —Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä ne templo, y c'ü na jñi nu pa ri cjuatü ri jyäbätjo na yeje. ³⁰ Rí 'ñemetsjē dya, dyagü cja ne ngronsi, mi empji e Jesús.

³¹ Xo ma cjanu ma mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi cjaüji burla e Jesús, mi pötma mamaji:

—Maco mamaji me o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjē ra dagü cja ne ngronsi. ³² Ma nguejnu e Cristo nu ra manda a Israel, ra dagü dya cja ne ngronsi, ngue c'ua rá jandaji 'ñe rá ejmegöji 'ma nu.

Nuc'ua c'o yeje c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo mi xipjivi c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

³³ Nuc'ua 'ma ya vi zünü nisarü, o bëxöümü c'ua texetjo cja ne xoñijöümü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ³⁴ Nuc'ua 'ma o zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, mi eñe.

C'e jña ne ra mama: Nu'tsc'e in Mizhocjimits'ügö, ¿jenga i jyëzguigö?

³⁵ C'o mi cārā nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Dyäräji, nujnu, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje a jens'e.

³⁶ Cjanu o cjuañi c'ua 'naja anguezeji, o ma cājā 'naja esponja. Cjanu ngant'a cja vinagre, cjanu ngäsp'ā cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. O mama c'ua:

—Rá nuxāji cjo ra ējē e Elías ra ē 'ñeme nu.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e, cjanu o ndü c'ua. ³⁸ Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü; exo ndöt'ü c'ü 'na lado a ndü'bü. ³⁹ C'e capitán c'ü mi xojñi cja c'o xondaro, mi böbü a jmi e Jesús. 'Ma o unü ngüenda ja va mapjü e Jesús cjanu o ndü, o mama c'ua:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñe.

⁴⁰ Xo mi bübü ja nzi ndixü c'o mi janda ndeze na jē'ē. Mi bübü e María Magdalena 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo c'ü mi menor. Nuc'ü, xo mi ngue nu nana e José. Xo mi bübü e Salomé. ⁴¹ 'Ma mi bübü a Galilea e Jesús, xo mi tjünt'üji o xütjü angueze; mi pëpjji angueze. Xo mi cārā c'o dyaja ndixü c'o ma puncjü c'o vi möji e Jesús a Jerusalén.

Jesús es sepultado

⁴² C'e pa'a c'ü, ngue 'ma mi prepara'o nu c'o menzumü a Israel, na ngueje c'ü na jyas'ü ri ngue nu pa 'ma söyaji. ⁴³ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o säjä 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi ngue 'naja c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. Nuc'ü, xo mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. E José dya zü, o ma cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁴⁴ E Pilato dya mi sö ro 'ñejme c'ü ya vi ndü e Jesús. O zojnú c'ua c'e capitán; o dyönü cjo ma cjuana ya vi ndü. ⁴⁵ O ndünrü c'ua c'e capitán o xipji que jägã ya vi ndü. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo e José. ⁴⁶ Nuc'ua e José o ma ndömü 'na t'öxbitu. Cjanu o ts'üpcü c'ua o cuerpo e Jesús cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü c'e bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt't'üji cja 'na dyä c'ü Peña. Cjanu o chjen'chp'e c'ua 'na tralaja va ngot'ü. ⁴⁷ E María Magdalena co e María c'ü nu mamá e José o jñandavi nu ja je ngue c'ua vi ngöt'üji e Jesús.

16

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi cjoügü c'e pa 'ma mi söyaji, o ma c'ua e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo, 'ñe e Salomé. O ma ndömüji o pjindy'o c'o ma jo ma yüdü ngue c'ua ro ma ngä's'äji a xes'e c'e añima. ² Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva. O zät'äji 'ma ya vi mbes'e e jyarü. ³ Mi pötma mamaji:

—¿Cjó ra chjen'chp'e c'e tralaja cja c'e cueva? Dya ra sözgöji.

⁴ Pero 'ma o jñandaji, o nuji na jo ya vi chjen'chp'eji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ⁵ O nguich'iji c'ua cja c'e cueva; o jñandaji 'naja t'i c'ü mi junrü cja o jodyë. Mi je'e 'naja t'öxbitu c'ü ma maja. Me co züji c'ua. ⁶ O mama c'ua c'e t'i, o xipjiji:

—Dya rí sü'üji. In jodüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o ndät'äji cja ngronsi. Ya te'etjo c'ü; dya cja bünc'ua c'ü. Rí ñu'uji va ja ngöt'üji. ⁷ Mõji, ma xipjiji c'o o discípulo c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je rí chjëji nu, c'ua ja nzi va mama. Xo rí xipjiji a cjanu e Pedro c'ü o discípulo, eñe c'e t'i.

⁸ Nuc'ua c'o ndixü o c'ueñeji cja c'e cueva na ngueje me mi mbĩ'iji 'ñe me mi süji. Dya cjó xo mi xipjiji na ngueje mi süji.

Jesús aparece a María Magdalena

⁹ E Jesús o te'e xörtjo c'ü ot'ü pa nu ngo. Nu 'ma ot'ü o jizhitsjë e Jesús, ngue e María Magdalena c'ü o jñanda. E Jesús vi pjombgü yencho demonio cja o mü'bü c'e ndixü. ¹⁰ O ma c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'o mi dyoji e Jesús. Me mi cjiñjiji; me mi huëji. ¹¹ 'Ma o dyäräji mi mama e María Magdalena c'ü mi bübü e Jesús y vi jñanda angueze, dya mi ejmeji.

Jesús aparece a dos de sus discípulos

¹² Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë na yeje. Ngueje yeje o dyoji c'o o jñanda 'ma mi pëvi cja batjü. Nandyo va jñandavi e Jesús. ¹³ C'o yeje o nzhogüvi o ma ngös'üji c'o dyaja o dyoji. Pero dya o 'ñejmeji.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë a nde cja c'o once o discípulo; o jñandaji. Ma siji xëdyi 'ma o jñandaji e Jesús. E Jesús o huënc'h'iji na ngueje dya mi ejmeji, ma me o mü'büji. Dya mi ejmeji nu c'o ya vi jñanda vi te'e e Jesús. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möji texe cja ne xoñijõmü; rí ma zopjüji texe yo nte, rí xipjiji ín jñagõ. ¹⁶ Nu c'o ra 'ñejmezügõ 'ñe ra ji'iji, ra jogü o mü'bü c'o. Nu c'o dya ra 'ñejmezügõ, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. ¹⁷ Nu c'o ra 'ñejmezügõ, Mizhocjimi ra unüji c'ü ra tsjaji señal c'ü ra 'ñetse na zëzhiji. Nguec'ua ra nänngäji ín chjügõ rgá pjongüji o demonio. Ra ñaji nandyo jña. ¹⁸ 'Ma ra ngü's'üji o c'ijmi, dya pje ra s'odüji. Dya xo ra s'odüji 'ma ra ziji o veneno. Ra 'ñe's'e o dyëji cja c'o sõ'dyë, ra jogü c'ua c'o.

Jesús sube a los cielos

¹⁹ Nuc'ua e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, 'ma o nguarü o ña, Mizhocjimi o zidyi a jens'e. Je ma mimi nu cja o jodyë Mizhocjimi. ²⁰ C'o discípulo o möji, o ma zopjüji texe yo nte. E Jesucristo c'ü ín Jmugöji o mbös'üji o tsjaji o señal c'o me ma nojo; guec'ua o 'ñetse c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañomü, ya in pârâgue nu c'o o zädä a ndezgöjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguец'ua bübü c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijömü. ³ Nguец'ua xo ró cjiñigö xo na jo rá opjügö c'ua ja va cja. Na ngue ya ró cjagö na jo t'önü ró pârâgö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañomü. ⁴ Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pârâgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵ O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi bübü 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pëpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pëpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxbêche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü. ⁶ E Zacarías ñe e Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o o ley. Dya cjó sö pje ro xipjivi. ⁷ Pero dya mi ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

⁸ O zädä c'e zana c'ü ro mbëpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías. ⁹ 'Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o cjogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ä c'o ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. ¹⁰ 'Ma ma jät'ä e Zacarías c'o ma jo ma jyärä, mi cärä a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi. ¹¹ 'Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyë cja c'e mexa nu ja mi jät'ä c'o me ma jo ma jyärä. ¹² E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü. ¹³ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sü. Rvá 'ne xi'tsc'ö o dyä'tc'ä Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñecjevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o tjü e Juan. ¹⁴ Me ra mäjä na puncjü in mü'büge. Xo 'ñe na puncjü o nte ra mäjji 'ma rí 'ñecjevi in ch'igue. ¹⁵ Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni tji. O Espíritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätä na jo Mizhocjimi. ¹⁶ Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügeje a Israel ra jyëziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü in Jmugöji. ¹⁷ E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra ëjë c'ua c'ü in Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguец'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyëziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärä, ra nzhogü o mü'büji ra dyäräji. Nguец'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngäräji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ü in Jmugöji, ra dyätäji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸ Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pârâgö cjo na cjuana ra zädä yo? Na ngue ya rí pategö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹ O ndünrú c'ua c'e anxe o xipji:

—Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí bübügö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró ëjë ró ë zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo. ²⁰ Rá da'c'ü 'na señal

c'ü rgui pãrãgue na cjuana c'ü ra zädä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'a hasta 'ma cja rí ñecjevi in ch'i. Rí ngone na ngue dya i creo yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zädä yo, 'ma ra zädä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹ C'o nte mi te 'beji ro mbedye e Zacarías. Mi süji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo cja c'e templo. ²² Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi sö ro zopjüji. Mi jizhitjo co o dyë, na ngue ya mi ngone. O mbãrä c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³ O cjugü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bëpji de mböcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngumü. ²⁴ Nuc'ua 'ma mü o cjugü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tsot'ü c'ua tsi'ch'a zana cja nu ngumü, o mama:

²⁵ —Mi bëzhgö in tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyazügö dya Mizhocjimi c'in Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bëzhgö in tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. ²⁷ O ma zopjü 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bëzo ro chjüntüvi. C'e bëzo, mi chjü e José c'ü. Mi mboxbëche cja e David. C'e xunt'i, mi chjü e María. ²⁸ O cjugü c'ua c'e anxe nu ja mi bübü c'e xunt'i, o xipji:

—Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y bübü co nu'tsc'e. Xenda ra intsjmits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixü, eñe c'e anxe.

²⁹ Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärä c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pãrä pje mi ne ro mama c'o jña. ³⁰ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sü. Mizhocjimi me s'iyats'ü. ³¹ Nudya rí ndunte rí mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. ³² Nuc'ü, ra mbëzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mizhocjimi c'ü in Jmugöji ra 'ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi manda e David c'ü nu mboxpale. ³³ Ra tsja jmu cja yo o mboxbëche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴ O ndünrü c'ua e María o xipji c'e anxe:

—¿Ja rgá sö ra zädä yo? Dya be rí juntabe o bëzo.

³⁵ O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra ëjë co texe o poder, ra 'ñe dya'c'ü rí chuns'ü 'na ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü rí 'ñeje, ngueje o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'o, eñe c'e anxe.

³⁶ O sido o ña c'e anxe o xipji e María:

—Tsjijñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü in prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö 'ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte. ³⁷ Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸ O mama c'ua e María:

—Rí bünc'ö dispuesto ra tsjacö Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue in Jmugö c'ü; nutscö ngue o mbëpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹ Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma jã'ä cja t'ejje. ⁴⁰ Nuc'ua 'ma o zät'ä cja o ngumü e Zacarías, o zenguete e María, cjanu o cjugü a mbo. ⁴¹ 'Ma mü o dyärä e Elisabet mi zenguete e María, c'e ts'it'i c'ü mi tû e Elisabet o 'ñömü a mbeme. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me co 'ññnbü o mü'bü e Elisabet. ⁴² Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsijimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo 'ñaja ndixũ. Me xo ra intsijimi c'e ts'it'i c'ü in tũgue. ⁴³ Va êcje va 'ñe zenguazũ, maco ngue o nanats'ũgue c'ü in Jmugõ. ¿Ja va zocũ Mizhocjimi j 'ñe zenguazũgõ? ⁴⁴ Ma nzi rvã ärägõ 'ma mi zenguante, ixco 'ñõmũ in pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mãjä. ⁴⁵ Nu'tsc'e j creo c'o o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ü rguĩ mãjägue. Na ngue ra zãdã c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

⁴⁶ O mama c'ua e María:

Me na nojo Mizhocjimi, rí unũgõ 'na põjõ co texe in mü'bũ.

⁴⁷ Me rí mãpãgõ Mizhocjimi c'ü ra 'ñevguegõ libre cja c'o na s'o.

⁴⁸ Zõ me ni muvi c'ü in Jmugõ, zõ dya pje ni muvizũgõ, pero me go s'iyazgõ.

Ndeze nudya, texe c'o ra ngãrã c'o cjẽ c'o va êjẽ, ra mamaji o tsjacũ Mizhocjimi rá mãcõ.

⁴⁹ Na ngue o tsjacũ c'o me na nojo. Angueze sõ ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ü ri chjẽntjui c'ü. Me na sjũ, ñe me na jo c'ü.

⁵⁰ Ndeze 'ma o mbürũ o ngãrã yo nte, Mizhocjimi juentse c'o sũ angueze.

⁵¹ Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zẽzhi.

C'o me cjaþũ na nojo ga nguijñi o mü'bũ, Mizhocjimi cjaþũ dya ni muvi c'o.

⁵² Yo manda c'o me cjaþũ na nojo, Mizhocjimi pjongũ c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbẽzhiji.

C'o dya cjaþũ na nojo, cjaþũji c'ü rguĩ muvi c'o.

⁵³ C'o unũ nguenda bẽzhiji na puncjũ, ch'unũji c'o na jo, dya cja pje ra bẽzhiji.

C'o cijñi dya pje bẽzhiji, Mizhocjimi cjaþũji ra bẽzhiji texe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yo nte a Israel yo ma't'ũ Mizhocjimi, me pjõs'ũji yo.

Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ü in mboxpalegõji, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o bẽche ro juentseji, dya ro jyẽziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bũbũvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua o ngumũ.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zãdã c'e pa c'ü ro zõ'dyẽ e Elisabet. O 'ñeje 'na ts'it'i. ⁵⁸ C'o mi chãngumũji e Elisabet 'ñe c'o o dyoji 'ma mü o dyãrãji Mizhocjimi vi juentse na puncjũ e Elisabet vi unũ 'na ts'it'i, o mãji c'ua na puncjũ co angueze. ⁵⁹ Ma o zõ chjũn, o êjẽ c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo êjẽ c'o o dyoji e Elisabet. Mĩ ne ro jñusp'ũji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngueje o tjũ c'ü nu tata. ⁶⁰ O ndũnrũ c'ua e Elisabet c'ü nu nana c'e ts'it'i o mama:

—Iyõ. Rguĩ chjũ e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o o dyoji e Elisabet:

—¿Jenga rí jñusp'ũ a cjanu? Maco dya cjõ bũbũ c'ü ni chjũ Juan yo in dyoji, eñe c'o o dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co o dyẽji va dyõnũji e Zacarías pje ma tjũ mi ne ro jñusp'ũ c'ü o ts'it'i. ⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyõrũ pje rvĩ dyopjũ. Cjanu o dyopjũ c'ua: “Rguĩ chjũ e Juan”, eñe va dyopjũ. Me co nguijñiji c'ua texeji cjanu o mamaji:

—Pãrã, ¿jenga o jñusp'ũvi a cjanu?, mi eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unũ 'na põjõ Mizhocjimi. ⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o jãrã cja t'eje, me mi sũji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zãdã. ⁶⁶ C'o nte c'o mi ärä, mi cijñiñiji o mü'bũji mi mamaji:

—Pãrã, ¿pje ra mbẽzhi c'e ts'it'i?, eñeji.

Na ngue mi unũji nguenda mi bũbũvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

⁶⁷ O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbũ o mü'bũ e Zacarías o ña c'o o unũ Mizhocjimi ro mama:

⁶⁸ Rí unũgö 'na pöjõ Mizhocjimi c'ũ ín Jmugõji nutscõji rí menzumüji a Israel. Na ngue o êjê ra 'ñe mbõxcõji nutscõji o ntezgõji, ra 'ñevguegõji libre.

⁶⁹ Mizhocjimi o xipji o êjê 'na c'ũ me na zêzhi ra 'ñevguegõji libre.

Nuc'ũ, je ri mboxbêche cja e David c'ũ mi pêpi Mizhocjimi.

⁷⁰ Ngue c'ũ o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cãrã mi jinguã. Na ngue Mizhocjimi o 'ñünbũ o mü'bũji o zopjũji c'o nte.

⁷¹ O mamaji c'ũ ra salvazũji Mizhocjimi cja o dyê c'o rí ũji c'o nugũji na ũ.

⁷² O mamaji c'ũ ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazũji c'ua ja nzi va s'iya c'o ín mboxpaleji.

⁷³ Ngue c'e ñña c'ũ o mamatsjê na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ũ ín mboxpaleji.

⁷⁴ O mama Mizhocjimi c'ũ ra salvazũji cja o dyê c'o nugũji na ũ, ngue c'ua dya rá sũji rga ma't'ũji c'ũ.

⁷⁵ Y ngue c'ua rá caji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo, texe yo pa yo rí cãrãji cja ne xoñijõmũ.

⁷⁶ Nu'tsc'e ín ch'itsc'õ, ngue o profetats'ũ Mizhocjimi c'ũ bũbũ a jens'e.

Rí ot'ũgue a xo'ñi cja c'ũ ín Jmugõji, ngue c'ua 'ma ra êjê angueze, ya rguí bũbũ dispuesto yo nte ra dyãtãji c'ũ.

⁷⁷ Nu'tsc'e rí zopjũgue yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji ja rgã sõ ra salvaji ra perdonaoji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapũji o nte Mizhocjimi.

⁷⁸ Na ngueje me s'iyazũji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o êjê c'ũ ixmi bũbũvi a jens'e, ra 'ñe dyacũji jya's'ũ cja ín mün'c'õji.

⁷⁹ Nutscõji rí nteji rí nzhodũji cja bẽxõmũ. C'o dya ra nzhogũ o mü'bũ, ra ma sufreji 'ma ra ndũji. Pero nu c'ũ ra êjê, ra dyacũji jya's'ũ cja ín mü'bũji.

Y ra jĩtscõji c'e 'ñiji ja rgã sõ ra mãjä ín mün'c'õji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarías.

⁸⁰ C'e ts'it'i c'ũ mi chjũ Juan, go nocũ c'ua. Xo go nzhodũ na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bũbũ cja majyadũ hasta 'ma cja mü o zãdã c'e pa 'ma o mbũrũ o zopjũ c'o nu menzumüji a Israel.

2*Nacimiento de Jesús*

¹ C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbãrã ja nzi o nte c'o mi cãrã texe c'o país nu ja mi manda.

² C'e censo c'ũ ot'ũ o dyãt'ãji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria.

³ Nguec'ua texe c'o nte mi jyodũ ro mõji nu ja mi menzumũji, je ro ma jñu's'ũji o tjũji. ⁴⁻⁵ Mi bũbũ 'na bẽzo c'ũ mi chjũ e José. Mi bũbũ a Nazaret c'ũ tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjũntũvi e María. Nuc'ua e José o mëvi e María a ma a Belén c'ũ tsja a Judea nu ja mi menzumũ e David mi jinguã. Je mëvi nu, na ngue e José mi mboxbêche cja e David. O mëvi ro ma jñu's'ũvi o tjũvi. 'Ma mü o mëvi, ya mi ndunte e María. ⁶ Nuc'ua 'ma mi bũbũvi a Belén, o zãdã c'e pa 'ma ro zõ'dyê. ⁷ O mus'ũ c'ua c'ũ nu ts'it'i c'ũ ot'ũ. Cjanu o mbõs'ũ o bitu, cjanu o ngõbũ c'ua nu ja mi ñõnũ o burru 'ñe o nzhũnũ. Na ngue dya cja mi jyadũ cja c'e mesón nu ja mi oxũ c'o nte.

Los ángeles y los pastores

⁸ Mi bëxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cārã o mbörü cja batjü, mi pjörüji c'o o ndëncjürüji 'ma xömü. ⁹ Nango zät'ä c'ua 'na o anxë Mizhocjimi nu ja mi cārã c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go juëns'i nu ja mi cārãji. Me co pizhiji c'ua. ¹⁰ Nuc'ua c'e anxë o xipji c'o mbörü:

—Dya rí sñji. Dyärãji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rgui mäcjeji. Me xo ra mäjã yo nte texe cja ne xoñijömmü. ¹¹ Na ngue nuda o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumü e David. Ngueje e Cristo c'ü ín Jmuji. Nuc'ü, ra 'ñempc'ejji libre c'ü. ¹² Nujnu ngue nu rgui pãrãgueji nu. Rí chöt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chöt'üji ri orü nu ja ñöñü o burru, eñe c'e anxë.

¹³ Nango 'ñetse c'ua cja c'e anxë na puncjü c'o o anxë Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjô Mizhocjimi mi mamaji:

¹⁴ Rí unüji na puncjü 'na pöjô Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mäjã o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxë.

¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxë o möji a jens'e nu ja vi 'ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

—Möjô a Belén, rá ma nuji nujyo ya zädã yo o xitsiji c'o o anxë Mizhocjimi, eñeji.

¹⁶ Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niji, o ma chöt'üji e María 'ñe e José 'ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi orü nu ja mi ñöñü o burru 'ñe o nzhünü. ¹⁷ Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cārã nu, o xipjiji c'o vi dyärãji pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. ¹⁸ C'o o dyärã, o nguiññiji: “Pãrã, çja rga cja yo?”, eñeji. ¹⁹ Pero e María o mbë's'i texe c'o jña. Mi sido mi cjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe. ²⁰ O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjô na ngue texe c'o vi dyärãji 'ñe c'o vi jñandaji. Na ngue ya vi zädã c'ua ja nzi va xipji c'e anxë anguezeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹ Ma o zö chjün ngue c'ua ro circuncidaoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tjü e Jesús, c'ua ja nzi va mama c'e anxë ante c'ü ro ndunte e María.

²² Nuc'ua o zäs'ä c'o pa c'o o jogü e María c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. E José e María o mëvi a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue e Jesús, ngue c'ua ro presentaovi a jmi Mizhocjimi. ²³ O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü o ley Mizhocjimi mama a cjava: “Texe c'o ts'it'i c'o ot'ü rí 'ñecjeji, rí xöcügueji ra mbëpiji Mizhocjimi”, eñe. ²⁴ Xo o ma unüvi c'o ro mbäsp'äji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama cja c'ü o ley Mizhocjimi: “Rí unüji yeje vilo Mizhocjimi. O 'ma jiyö, yeje mbaro”, eñe.

²⁵ Mi hübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü e Simeón. Mi cja na jo, y mi sü Mizhocjimi. Mi te'be c'e pa 'ma ro 'ñeme libre Mizhocjimi c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví mäji. Mi ätä o Espiritu Mizhocjimi c'ü me mi 'ñünbü o mü'bü. ²⁶ O Espiritu Mizhocjimi ya vi tsjapü ro mbãrã e Simeón c'ü dya ro ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajñü Mizhocjimi ro 'ñe salva c'o nte.

²⁷ Na nu pa, o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa 'ma xo ma'a nu e José 'ñe e María o zidyivi c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama c'e ley. ²⁸ Nguec'ua 'ma o cjogü e José 'ñe e María, o tsja c'ua e Simeón o ndës'i e Jesús, o unü 'na pöjô Mizhocjimi o mama:

²⁹ Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutschö in mbëpjizü. Jyëzgue rá tügö, rá ma söyagö cja in jmigue. Na ngue ya zädã c'ua ja nzi vi xitsi.

³⁰ Ya ró jandagö dya, nu j xipji o ëjë ra 'ñe 'ñevguegöjme libre.

³¹ Nujnu, ya j mbeñe j juajñü ra salva yo nte texe cja ne xoñijömmü.

³² Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo dya menzumü a Israel ngue c'ua ra mbä'c'äji. Xo 'ñe yo menzumü a Israel yo vi jaujnügue, ra mbäräji c'ü me na nots'ügue, eñe e Simeón va unü 'na pöjõ Mizhocjimi.

³³ E José 'ñe e María me go nguijñivi c'o vi mama e Simeón ja rvá cja c'e ts'it'i.

³⁴⁻³⁵ Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu nana e Jesús:

—Dyärä c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji o ëjê ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra 'ñetse yo nte ja ga nguijñi o mü'büji. Yo ín menzumügöji a Israel, na puncjü c'o dya ra dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo 'ñetsc'e me ra sufre ín mü'bügue nza cja 'ma cjó c'o ri tjocüts'ü 'na tjedyi, eñe e Simeón.

³⁶ Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü, mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi mboxbëche cja e Aser. Angueze ya mi male. Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjê. ³⁷ Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe ochenta y cuatro cjê. Mi bübü cja c'e templo, dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zó xömü zó ndempa. Y mi mbempje. ³⁸ 'Ma xe mi bübü nu e José 'ñe e María 'ñe e Jesús, o ëjê c'ua e Ana o unü 'na pöjõ Mizhocjimi. Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. Na ngue mi cärä a Jerusalén c'o mi te'be ro ëjê 'naja c'ü ro 'ñeme libre anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹ Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o ley Mizhocjimi, cjanu o nzhogü o mëvi a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja a Galilea. ⁴⁰ C'e ts'it'i o nocü mi te na zëzhi. Y mi cijjñi na jo o ñi, y mi pärä na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Tsjê'ma tsjê'ma mi pjongüji a Jerusalén c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua 'ma mi sädä c'e mbaxcua, e José 'ñe e María mi pëvi nu. ⁴² 'Ma ya mi pë's'i e Jesús doce cjê, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na ngue tsjê'ma mi pëvi nu. ⁴³ 'Ma mü o cjogü c'e mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje a Galilea. Dya mbärävi cjo vi nguejme e Jesús a Jerusalén. ⁴⁴ Mi pëzhivi e Jesús ma dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja 'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi päräji. ⁴⁵ Pero dya go chöt'üvi. Nguec'ua o nzhogüvi c'ua o mëvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶ Nuc'ua 'ma o zó jñipa ndeze 'ma o mbedyevi a Jerusalén, o chöt'üvi e Jesús a mbo cja c'e templo. Ma jü a nde cja c'o xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús mi ärä c'o mi mamaji, y mi cjaöpüji o t'önü c'o. ⁴⁷ C'o xöpüte xo mi cjaöpüji t'önü e Jesús. O unüji nguenda e Jesús me mi pë's'i na puncjü o pjeñe, me ma jo va ndünrü. Nguec'ua va nguijñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pärä nu? Maco cja ts'it'i nu, eñeji.

⁴⁸ Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o jñandavi e Jesús ma jü a nde cja c'o xöpüte, me go nguijñivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ¿jenga i tsjacübe a cjanu? Nin tatague 'ñetscö me rí sufregöbe rgá jonc'ügöbe.

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dya ni jyodü rí jyongüvi. ¿Cjo dya ín pärävi ni jyodü rá bübü cja o ngumü c'ü mi Tata, rá cjaögö c'o o bëpji?, eñe.

⁵⁰ Anguezevi dya mi pärävi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

⁵¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o möji a Nazaret. Na ngue e Jesús mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama. ⁵² E Jesús o nocü na jo, y mi cjiñi na jo o ñi. Nguec'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mápä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mápäji c'ü.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹ O mezhe c'ua ja nzi cjë, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjë c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisania mi gobernador a Abilinia. ² E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjimi c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majyadü. 'Na nu pa, Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte. ³ Nguec'ua mi nzhodü bëxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi ro jyëziji c'o na s'o, 'ñe ro ji'iji. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjimi c'o na s'o c'o mi cjaji. ⁴ Mi jinguä c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü. Na ngue ya ngue ra e c'ü in Jmugöji c'ü bübü a jens'e.

⁵ Ma ra ëjë 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderesaoji c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí jyëziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o in tëpji.

⁶ Na ngue ra ëjë nu c'ü o juajnú Mizhocjimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijöümü”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguec'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Isaías.

⁷ Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o jñiñiji mi pöji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguec'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejji o c'ijmi yo sü ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. In süji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufregueji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe jigueji. ⁸ Pero 'ma na cjuana o nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngue o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. ⁹ Nza cjatsc'ejji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgä tsja c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹⁰ C'o nte mi öñüji mi mamaji:

—¿Pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjajme 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjimi rá ma sufrejme?

¹¹ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cäjä yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cäjä. Nu c'ü pë's'i pje ra zi, ra unü c'ü dya pë's'i, eñe e Juan.

¹² Xo ëjë ja nzi c'o mi cobra o ndüvajma, o ëji ro 'ñe ji'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, ¿pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjagöjme?

¹³ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobrají ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñu's'úji rgui cobrají.

¹⁴ Xo o tsja t'ónü c'o tropa o mamaji:

—Nuzgøjme, ¿pje xo ni jyodü rá cjangøjme?

O ndünrú c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o béchjine ngue c'ua ra ch'a'c'úji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí máji co c'o in rayaji c'o cjö'tc'úji.

¹⁵ C'o nte me mi cijññiji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro éjë. ¹⁶ O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va étjo. Na ngue me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va étjo, 'ma rí ñench'e in mü'büji angueze, ra dya'c'úji o Espíritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya'c'úji rí ma sufreji cja sivi.

¹⁷ Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va étjo. Ya бүбү angueze ra recibido c'o ra nzhögü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhögü o mü'bü, ya бүбү ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

¹⁸ Nujyo, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji. ¹⁹ C'e gobernador Herodes vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguec'ua e Juan va huénch'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja. ²⁰ Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

²¹ 'Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xögü a jens'e c'ua. ²² Y o zöbü o Espíritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o éjë o ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

²³ E Jesús va mi pès's'i treinta cjë 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Elí. ²⁴ E Elí mi t'i cja e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José. ²⁵ E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Esli. E Esli mi t'i cja e Nagai. ²⁶ E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. ²⁷ E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá. ²⁷ E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri. ²⁸ E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er. ²⁹ E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat. ³⁰ E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim. ³¹ E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán. ³² E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaí. E Isaí mi

t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón. ³³E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá. ³⁴E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor. ³⁵E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala. ³⁶E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja e Lamec. ³⁷E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán. ³⁸E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

4

Tentación de Jesús

¹O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi. ²O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjugü c'o pa c'o, o zant'a c'ua e Jesús. ³Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá cjaime texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵Nuc'ua c'ü dya jo o zidy e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndä'ä. O mezhe 'na ndajme o jíchi texe yo jñiñi cja ne xoñijömmü. ⁶Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü rí ne rá unü. ⁷Nu 'ma rí ndüñijömmü rí matcügö, rí tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömmüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue in Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü.

⁹Xo tsja c'ü dya jo o zidy e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí dacügüe dya a ma a jömmü.

¹⁰Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹Ra 'ñe penhc'üji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma rí sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü.

Ngue c'ua rí dacügüe ndezgua hasta jömmü, eñe c'ü dya jo.

¹²Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ü in Jmugöji, enzgöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jömmü para rá ngö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³ Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pārã pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'o, nguec'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús. ¹⁵ Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji:

—Ne bézo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶ O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi menzumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o cjogü a mbo cja c'e nintsjimi ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü. ¹⁷ Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava:

¹⁸ O Espíritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü ngüenda bézhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí máji.

O juancügö rá cjavü ra mäjä c'o me nzhümü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre.

C'o ndézhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

¹⁹ O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnü Mizhocjimi ra salvaji.

²⁰ Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëppi cja nintsjimi. Cjanu o mimi c'ua ro jichi c'o nte. Texe c'o mi cãrã cja c'e nintsjimi me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama. ²¹ Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'ejí nu, eñe.

²² C'o nte, me co nguijñiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbãrã nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue ín menzumügöji.

²³ O mama e Jesús o xipjiji:

—In pārãji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjê ante c'ü rí dyät'ã c'o 'ñaja.” Pe ngue c'ü in cjiññiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró ärãjme i tsjague c'o me na nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja in jñiñigöji”, rí 'ñenzgöji.

²⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyãräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjéji. ²⁵ Dyãräji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji. Ya in pārãji ja ma cja mi jinguã 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjê nde c'ü dya go 'ñeje o dyebe, nguec'ua mi bübü 'na tjijmi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cãrã va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. ²⁶ Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías ro 'ñe mbös'ü. O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo jãrã a Sidón, o ma mbös'ü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xïra, maco dya mi menzumü a Israel. ²⁷ C'o cjê c'o mi bübü e Elías, mi cãrã va a Israel na puncjü c'o mi sö c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjó jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguxetjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

²⁸ Nuc'ua c'o mi cārā cja c'e nintsjimi, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü. ²⁹ Go böbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja c'e dyä'ä nu ja mi jäs'ä c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jömü. ³⁰ Pero e Jesús o cjogütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

³¹ Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jíchi c'o nte cja c'e nintsjimi. ³² C'o nte me mi süji mi cjijñiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

³³ Cja c'e nintsjimi, mi bübü 'na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjapü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo. ³⁴ O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumä a Nazaret, ¿pje in pè'sc'ü rí ñu co nuzgøjme? ¿Cjo vi ñeje rí tsjacü rá ma sufregøjme? Nutscö rí pã'c'ã. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

³⁵ E Jesús o huënch'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cārā. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjapü. ³⁶ Me co nguiñi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pè's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya jo nza cja c'ü rí pè's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

³⁷ Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸ Nuc'ua e Jesús o böbü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ä cja nu ngümü e Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sö pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huënch'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ä o jñönü cjanu o ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰ Ma ya ma quibi e jyarü, ma ëjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sö pje nde ma ngueme, ma sinpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ë's'ë o dyë nzi 'naja c'o mi sö'dyë, y mi jogüji. ⁴¹ Na puncjü c'o mi sö'dyë c'o o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huënch'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi pãrãji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

⁴² Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chöt'üji, mi süjmüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji. ⁴³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cārā c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyätãji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá cjagö, eñe.

⁴⁴ O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimiji.

5

La pesca milagrosa

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi бүбү cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Genesaret. O ëjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyäräji o jña Mizhocjimi.

² E Jesús o jñanda c'ua yeje бү'ü c'o ma jä'ä cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmö ya vi mbes'eji cja c'o бү, mi pe'ch'eji c'o o rreji. ³ E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o бү c'ü mi ngue o cja e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e бү a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e бү, o jíchi c'o nte. ⁴ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón:

—Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jë'ë. Rí pät'äji c'o in rreji ngue c'ua rí sürüji o jmö.

⁵ O ndünrú c'ua e Simón o xipji:

—Xöpüte, 'naxö mü ró pëppijme, dya ró sürüjme. Pero rá pät'ägö ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶ O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmö, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre. ⁷ Nuc'ua o juäjpjã o dyëji c'o o dyoji c'o ma cãã cja c'ü 'naja бү, ngue c'ua ro ëji ro 'ñe mbös'üji. O ëjëji c'ua, o nichiji nza yeje c'o бү, ya mi ne ro nguibi c'o. ⁸ E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmö, o ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí sũ rgá бүбү in jmigue. Na ngue me na s'ozgö, rí tũ ín nzhübü, eñe.

⁹ Me mi sũ e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmö c'o vi zürüji. Xo mi sũ c'o mi dyoji e Pedro cja c'e бү. ¹⁰ Xo mi sũ e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sũ; chenngue dya co nutscö. Nu'tsc'e mi mbëjmögue, mi tennc'e o jmö. Pero nudya rá jí'ts'i rí zopjü yo nte, ngue c'ua ra dyä'tc'äji ra ndennc'eji, xo ra creozüji.

¹¹ Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e бү. O zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

¹² 'Na nu pa, e Jesús mi бүбү cja 'na jñiñi nu ja xo mi бүбү 'na bëzo c'ü me mi sö o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjë o 'ñe ndüñijömü a jmi, o dyötü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, nu 'ma in ne'e, sö rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

¹³ E Jesús o c'uana c'ua o dyö o ndörü, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra. ¹⁴ E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigue ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mböcjimi rí ma jíchtsjë c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärä yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

¹⁵ Zö vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua o ëjë na puncjü o nte ro dyäräji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁶ Nguec'ua e Jesús mi xögü mi pa cja c'e majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷ 'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cãã nu, ja nzi c'o fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cãã c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi

mi bübüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸O ëjë c'ua ja nzi bëzo c'o ma tuns'ü 'na bëzo cja 'na pjingüã. C'e bëzo, dya mi sö ro 'ñömü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro ngöbüji a jmi ro jocü. ¹⁹Pero dya sö ja rvá tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ëji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjö'büji c'e bëzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte. ²⁰Nguec'ua o unü ngüenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bëzo. Nguec'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e së, rá perdonaots'ü dya in nzhübü, eñe.

²¹Nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo o nguiñji: “¿Pje pjëzhi ne bëzo nu mama perdonao o nzhübü? Chjëntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sö ra perdonao o nzhübü; nguextjo Mizhocjimi.”

²²Mi pãxtjo e Jesús c'o mi cijñi anguezeji, nguec'ua o xipji c'ua:

—¿Jenga in cijñi a cjanu in mü'büji? ²³Ró xipji ne bëzo: “Rá perdonaots'ü dya in nzhübü”, ró embe, pero dya cjó sö ra mbãrã cjo ya ma o nzhübü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Rí ñanga rí nzhodü”, rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, nu'ma, ixtí pãrãgueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji. ²⁴Nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñijömmü rá perdonaots'üji c'o na s'o c'o in cja. Unnc'ëji dya ngüenda ngue c'ua rí pãrãji c'ü rí pë'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñömü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pjingüã nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

²⁵O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñömü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjingüã c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjö Mizhocjimi. ²⁶C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguiñji c'ü ri pë's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

²⁷O mbedye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mí junrü nu ja mi cobraji o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chenngue co nutscö rí dyätcä in jña.

²⁸Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bëpji c'ü mi cja, o böbü o mëvi e Jesús.

²⁹E Leví o manda o dyät'ãji o jñöñü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xëdyi e Jesús 'ñe e Leví.

³⁰C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua in sigueji o xëdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

³¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu c'ü dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o médico, ngueje c'o sö'dyë. ³²Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cja pü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhögü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pãrã tü o nzhübü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

³³O xipji c'ua e Jesús:

—C'o o discípulo e Juan me mbempjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discipulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbārāji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'na sē'ē, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sō rí tsjapüji c'o o dyoji ra nzhumüji. Na ngueje xe ri bübütjo c'e sē a nde anguezeji. ³⁵ Pero ra zādä c'o pa 'ma ra zimbiji c'e sē. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgá nzhumüji 'ma.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—'Ma cjó c'o cājā 'na zēbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbä't'ä cja c'e zēbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipēraso c'ü vi xüt'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjēnjui c'e zēbitu. ³⁷ Yo nte, dya xich'iji o òt'apjü cja zēcuēro. Na ngue ro xüt'ü c'o zēcuēro, ro pjödü c'e t'apjü. Y dya cja ro jogü c'ua c'o zēcuēro. ³⁸ Ni jyödü ra xich'iji o òt'apjü cja cuēro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuēro ra pjödü c'e t'apjü.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü ngüenda c'o nte 'ma ro dyätpäji o jña, pero 'ma ro sido ro tsjaji c'o tjürü c'o mi cjaji, ro s'odü o mü'büji. ³⁹ Xo mama e Jesús, 'ma cjó c'o me sūpü c'o o tjürü c'o ín mboxatitaji, nu 'ma ra dyärä ja ga cja o 'ñiji angueze, nu'ma, 'na ra mama c'e nte: “Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö.”

6

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ 'Na c'o pa c'o mi sōya c'o mi menzumä a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, cja ma zaji. ² Mi cārā ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga in tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sō rá cjaji a cjanu yo pa yo rí sōyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji angueze. ⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüs'püji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó mi sō ro zi c'o; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sō ro zi c'o.

⁵ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Nutsö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, sō rá mangö ja rgui sūpüji yo pa yo rí sōyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶ Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi sōyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jíchi c'o nte. Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o jodyë. ⁷ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi sōyaji. Mi jodüji ja rvá ngót'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. ⁸ E Jesús ixmi pärä c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbügue, rgui 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde. ⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja'c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí sōyaji? ¿Cjo mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'üji yo nín minteji o rá pö't'üji?, eñe.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cārā a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë, eñe.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë, y ixco jogü c'ua. ¹¹ Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvá sô pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹² C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxōmü va dyötü Mizhocjimi nu. ¹³ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xōcū doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tñü apóstole. ¹⁴ O juajnü e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnü e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnü e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé. ¹⁵ Xo juajnü e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnü e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁶ Xo juajnü e Judas c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnü e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zät'äji cja 'na batjü o böbüji nu. Mi cārā nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús c'o mi ätpä o jña. Xo mi cārā na puncjü c'o 'ñaja nte. Vi 'ñeji a Judea 'ñe a Jerusalén. Je xo vi 'ñeji texe a squina c'e mar a ma a Tiro 'ñe a Sidón. Vi 'ñeji ro 'ñe dyārāji e Jesús. Xo vi 'ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sō'dyë. ¹⁸ Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, xo jocü c'o. ¹⁹ Texe c'o nte mi jodü ja rvá ndörüji e Jesús, na ngue mi pë's'i o poder mi jocü c'o mi sō'dyë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpä o jña, o xipjiji: —Nu'tsc'eji zö in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue ya ngue in Jmugueji dya Mizhocjimi.

²¹ 'Zö in sant'aji dya, pero ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bē'ts'iji.

'Zö me in nzhumüji dya, pero ngue c'ü rguí mäjceji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me rí mäjceji.

²² 'In ätcāji in jñagō nutscō rvá ëjë cja Mizhocjimi. Nguec'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in menzumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgá zanc'eji. Zö ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue yo rguí mäjceji yo.

²³ C'o pa 'ma ra tsja'c'eji ga cjanu, me rí mäjceji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngō'tc'üji na jo. C'o in mboxpalegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā.

²⁴ 'Ma in ricoji, nu 'ma in mápaji c'o in pë's'iji, nu'ma, juentsc'eji 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi rí sufreji.

²⁵ 'Ma in pëzhgueji c'ü dya pje bē'ts'iji, juentsc'eji. Na ngue ra tsja'c'üji rí sant'aji.

'Ma me in mājā gui minc'eji dya, 'ma dya in mápqueji Mizhocjimi, juentsc'eji. Na ngue ra tsja'c'üji me rí nzhumüji me rí huëgueji.

²⁶ 'Juentsc'eji na ngue c'ü ra tsja'c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'o in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo o profeta c'o dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

²⁷ 'Nu'tsc'eji in ärāji, rí xi'ts'iji rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji cja c'o nuc'üji na ü. ²⁸ Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o sanc'üji. Xo rí dyötpüji Mizhocjimi c'o jün'sc'üji o bëchjine. ²⁹ 'Ma cjó c'o ra yapc'ü in jmiji cja in jodyëji, xo rí jyëziji ra yapc'üji c'ü 'na lado. 'Ma cjó c'o ra ngannc'aji c'ü in tējëji, xo rí jyëziji ra ngannc'aji c'ü in jeji. ³⁰ 'Ma cjó c'o pje ra dyö'tc'üji, unüji

c'ü ni jyodü c'o. 'Ma cjo c'o pje ra jñünc'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja rí dyötüji. ³¹ C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rgui s'iyagueji a cjanu anguezeji.

³² "Ma nguextjo c'o s'iyats'üji c'o in s'iyaji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo s'iyaji c'o s'iya anguezeji. ³³ Nu'tsc'ejí, 'ma nguextjo c'o pjöxc'üji c'o in pjös'üji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo pjös'üji c'o pjös'ü anguezeji. ³⁴ Nu 'ma nguextjo c'o pe'sc'ejí c'o in pesp'ejí, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, pötca pesp'ejí 'ma pje c'o ni jyodü c'o o dyoji. ³⁵ Rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji y rí pesp'ejí. Dya rí pëtsaji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra ngö'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zö cãã c'o na s'o c'o dya unü 'na pöj. ³⁶ Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juen'tsc'ejí Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

³⁷ 'Dya cjo rí so'büji. 'Ma jiyö, ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi. Dya cjo rí xipjiji: "Na s'ots'ügue", rí ñembeji. 'Ma jiyö, xo ra mama Mizhocjimi: "Na s'ots'ügueji", ra ñents'ejí. Nguextjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'o. Rí perdonaogueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonaots'üji. ³⁸ 'Ma cjo c'o pje ni jyodü, rí unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ua texe c'o ni jyodüts'üji, hasta ra mboncjütjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'ejí.

³⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Ja gui tsjijñiji? ¿Cjo sö 'naja ngorö ra jíchi o 'ñiji c'ü 'na ngorö? Dya sö. Na ngue ra zo'ovi cja t'ore nza yejui. ⁴⁰ 'Na c'ü cja xötpü, dya xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

⁴¹⁻⁴² '¿Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iqué nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndö 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjagueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. ¿Jenga dya in unnc'ejí ngüenda c'o na s'o c'o in cjagueji? ¿Pje ma jmi in pe'sc'ejí c'ü in xiqueji yo nin minteji: "Jyëzgujme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögüe", in embeji? Maco dya ixi cjübügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögüeji. Nu'tsc'ejí in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'o dyaxü c'o o'o in chögüeji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'í o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'í o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü. ⁴⁴ Nzi 'naja za'a 'mãã co c'o quis'í. Dya quitsiji o higo cja o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pëdyi. ⁴⁵ Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'bü c'o na s'o. C'o bübü o mü'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶ '¿Jenga in tsijiji: "Nu'tsc'e Señor, in Jmuts'ügöjme", in enzgöji? Maco dya in cjaji c'ua ja nzi rgá xi'ts'iji. ⁴⁷ C'o ra ëjëzügö, 'ma ra dyãtcãji in jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o rí mangö, rá xi'ts'iji cjo chjëntjui c'o. ⁴⁸ Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyãbã na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientto

co peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zêzhi cja c'e ngumü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbä co peña. ⁴⁹ Pero yo o dyärä yo ró xi'ts'iji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbä 'na ngumü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientö, ro 'ñe's'etjo a xes'e cja e jômü. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zêzhi cja c'e ngumü, cja rrü tunbü c'ua.

7

Jesús sana al siervo de un oficial romano

¹ E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum. ² Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iya, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü. ³ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärä c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús rí xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu ín mbëpji.

⁴ C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvá 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo rí mague, rí ma tsjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo rí mague. ⁵ Na ngue zö dya ín menzumügöji c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutschöji rí menzumüji a Israel. Nutscöjme o jyäpcäjme ín nintsjimijme, embeji e Jesús.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'ü o ngumü c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoiji:

—Möji ma chjünrüji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi, o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme c'ü mama c'e bëzo c'ü manda c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava: “Perdonaozü ró ö'tc'ü favor ri mague ín nzumügö, pero dya ni jyodü. Nu'tsc'e me na jots'c'e, nuzgö rí tügö ín nzhubü. Nguec'ua dya rí tsjogü cja ín nzumü. ⁷ Nguec'ua dya rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü ín mbëpji. Pero 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, rí pärägö ra jogü 'ma. ⁸ Nza czazgö, o ch'acügö rí manda cja c'o tropa. 'Ma rí xipjigö 'na tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji, jo rrü ma c'ua. 'Ma rí xipji c'ü 'na tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma rí xipji c'ü ín mbëpji ra tsja 'na bëpji, ra tsja c'ua. Nguec'ua rí pärägö 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, ra jogü 'ma”, eñe c'e bëzo va penpe 'na jña e Jesús.

⁹ E Jesús 'ma mü o dyärä c'e jña c'ü vi pejñe c'e bëzo, me co mäjä na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji. Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji c'o nte c'o mi pöji:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'ts'iji. Nutscöji rí menzumüji a Israel rí ma't'üji Mizhocjimi, pero dya cjó rí töt'ügö yo ín menzumüji c'ü ri ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü o mü'bü c'ü rá cja pü ra ndis'i c'ü o mbëpji, eñe e Jesús.

¹⁰ C'o vi ma ndünrü e Jesús, cjanu o nzhögüji c'ua cja o ngumü c'e bëzo, o 'ñe chöt'üji c'ü ya vi ndis'i c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

11 'Na nu pa, o mbedye e Jesús nu ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze na puncjü c'o o discípulo 'ñe na puncjü c'o nte. 12 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín, o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji. Mi nguextjo c'e t'i c'ü mi 'ñeje c'ü nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xīra c'e ndixü. Mi pöji c'e ndixü na puncjü c'o o menzumüji. 13 Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji, 'ma mü o jñanda me mi hué c'e ndixü, me go sentio o xipji c'ua:

—Dya rí hué, eñe.

14 Cjanu o ëjë c'ua e Jesús a jmi cja c'e cja, cjanu o 'ñe's'e o dyé. C'e cja, dya mi cjo'bü. C'o mi tuns'ü c'e cja o böbüji. Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji c'e añima:

—Nu'tsc'e sē, rí xi'tsc'ö rí ñanga.

15 Go nanga go mimi c'ua c'e t'i c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Bübü dya va nin ch'igue, eñe.

16 C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo bübüzgöji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mböxcüji nutscöji o ntezgöji, eñe c'o nte.

17 Me mi nántji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o bübütjo na yeje. Xo mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o mi chäjtoji.

Los enviados de Juan el Bautista

18 Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o möji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajnü yeje c'o discípulo c'o vi säjä. 19 Cjanu o xipjivi:

—Mévi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra ëjë, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí 'ñembevi c'ü.

20 Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bëzo o zät'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvá ëgöbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro 'ñe önnc'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

21 C'e ndajme 'ma mi bübü nu c'o o discípulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sufre o ngueme. Xo mi cārā nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndézhö, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndézhö.

22 Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discípulo e Juan:

—Nzhögü rí mëvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo i jñandavi ró cjägö. Xo rí xipjivi yo i dyärävi ró xipjigö yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndézhö, 'ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sö o lepra c'ü vi pégaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogö, ya äräji dya. Y bübü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya bübütjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügö yo pöbre rí xipjiji ja rgá jogü o mü'büji cja Mizhocjimi. 23 Xipjivi, 'ma cjo c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue c'ü rguí mājā c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo e Juan.

24 O ma c'ua c'o o discípulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—Ma i möcjeji a ma cja c'e majyadü i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü rí pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma. 25 Pe mi cjiññigüeji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü rí je'e bitu c'o me ni muvi. Tsjiññiji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cārā cja o palacio.

26 'Ma i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'naja profeta. Jā, rí mangö

ngue 'na profeta e Juan. Pero xenda ni muvi o bëppi angueze que na ngue c'o 'ñaia profeta. ²⁷ Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava: Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji in jñagö. Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rgüi bübü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

²⁸ Rí xi'tsc'öji, cja yo nte, dya cjö ch'unü 'na bëppi c'ü rrí muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëppi c'ü mi pè's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjö c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

²⁹ C'o nte 'ma mü o dyäräji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji ' na pöjö Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi möji cja e Juan, vi ma j'i'iji y vi nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ³⁰ Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü c'o ley, iyö c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bëppi c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte.

³¹ O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cārāji dya, c'o dya dyätä e Juan ni ri nguetscö. ³² Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma t'üji o dyoji mamaji: “Ró pjé'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'eji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'eji, dya i huëgeji”, eñeji. ³³ C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cārā yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbëpi Mizhocjimi, o xögü, dya cjö go zivi o xëdyi c'ü rví mājā. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan pè's'i 'naja o s'ondajma c'ü dya jo”, eñeji. ³⁴ Nuc'ua nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ri mājā rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi: “Chjā, 'naja bëzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaia yo xiji na s'o”, eñeji. ³⁵ Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo ngüenda Mizhocjimi me cijjñi na jo o ñi, me pārā na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bëppi va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶ 'Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngümü ro ziji o xëdyi. O ma c'ua e Jesús o zät'a' cja o ngümü c'e bëzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xëdyi c'e bëzo c'ü vi mbita. ³⁷ Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbārā c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngümü c'e bëzo mi siji o xëdyi. Cjanu o ëjë c'ua c'e ndixü cja o ngümü c'e bëzo, ma t'ü'ü 'na ts'ibotía de ndojo c'ü mi po'o o aceite c'o ma jo ma jyärä. ³⁸ Cjanu o ë ndüñijömjü cja o ngua e Jesús. Me mi huë c'e ndixü, me co mbögü o nguizhö va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co zü'tp'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tū, o ngosp'ü o ngua. ³⁹ C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixü, cjanu o nguñjñitsjë c'ua: “Ne bëzo, 'ma na cjuana rí profeta nu, ro mbārā 'ma cjö ngue ne ndixü nu na tjörü. Ro mbārā pje ma ndixü nu, ro mbārā c'ü me cja na s'o nu.” ⁴⁰ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'ts'i.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹ O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bëzo c'o mi tū ngüenda mi tunpüji 'na bëzo. C'ü 'naja mi tū cuatro mil o mbëxo; c'ü 'naja mi tū cuatro ciento. ⁴² Dya mi jünvi pje rví ngöt'üvi. Nguec'ua c'e bëzo o perdonaovi nza yejui. ¿Ja gui tsjijñi yo yeje bëzo

yo o perdonaoji? ¿Ja va ngue c'ü xenda ra gradecido ra ne'e c'e bëzo c'ü ya perdonaovi?

⁴³ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bëzo c'ü xenda mi tû na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bëzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixü? Ró säcjö cja in nzumügue, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e ín cua, c'ua ja nzi ga cja ín chjürügöji. Pero ne ndixü o mbechque ín cua co o nguizhó, cjanu o ndintsqui ín cua co o ñixte. ⁴⁵ Nu'tsc'e, dya i sütcü ín jmi; pero ne ndixü, me sütcü ín cua. ⁴⁶ Nu'tsc'e, dya pje i xisqui ín ñi; pero ne ndixü o ngoscü ín cua o aceite yo na jo ga jyärä. ⁴⁷ C'ü vi tsja a cjanu ne ndixü, ixi 'ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tû na puncjü o nzhubü y ya nzhogü o mü'bü. Nguец'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjó c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tû o nzhubü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Rí perdonaots'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

⁴⁹ C'o nte c'o ma siji o xëdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue ne bëzo nu? A poco sô ra perdonaozögöji c'o na s'o.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixü:

—Ya jogü in mü'bügue, na ngue i 'ñench'ezü in mü'bü, i creo c'ü ro perdonaots'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

8

Mujeres que ayudaban a Jesús

¹ C'o pa c'o, e Jesús mi sät'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ijñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji, ngue c'ua Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo. ² Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sò'dyë. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi sò'dyë. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete c'o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o. ³ C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbëpji. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o na puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴ Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma cãji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵ —'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indëxü. ⁶ Bübü o ts'indëxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jömü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o dyot'ü c'o ndëxü na ngue mi ojtjo o c'ajömü. ⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'ëji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguец'ua va mbó't'ütjo c'o ts'indëxü, dya jyëzi ro nocü na nojo. ⁸ Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jömü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indëxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:
—Nu'tsc'ejí búbü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo ñña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:
—¿Pje ne ra mama yo ñña yo i xitsijme?

¹⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí o dya c'üji Mizhocjimi rí pârâji c'ü dya mi pârâ c'o nte 'ma ot'ü; o dya c'üji rí pârâji ja ga manda Mizhocjimi. Yo 'ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zó ra ññandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbârâji pje pjêzhi c'ü ne ra mama c'o ñña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹ 'C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'íji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o ñña Mizhocjimi. ¹² C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o ñña Mizhocjimi. Nuc'ua va êjë e Satanas c'ü dya jo, va 'ñe jünbü c'o ñña cja o mü'büji. Nguec'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o. ¹³ C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jömü, ró jyë'tsc'öji c'o me mäjä ga dyärä o ñña Mizhocjimi, y me mäjä ga creoji. Pero nujoy, dya jëzitsjë ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o ñña. Nguec'ua 'ma va êjë c'o ra sufreji, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji. ¹⁴ Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji c'o ärä o ñña Mizhocjimi, nuc'ua me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöji na puncjü o t'opjü, 'ñe me mápäji yo búbü cja ne xoñijömü ga tsjaji c'o netsjëji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o ñña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufreji pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjuí nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶ 'Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbä. Dya xo emeji a mbo cja ngama. Je ê's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sô ra ññanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu in ññagö. Zó rí xi'tsc'ötsjëji dya yo in ññagö, pero ni jyodü rí xipceji yo nte. Zö dya pârâji, pero ni jyodü ra mbârâji ngue c'ua ra búbü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸ 'Pjötþüji na puncjü nguenda rí dyäräji na jo yo ñña yo rí xi'tsc'öji. 'Ma rí unnc'ejí nguenda yo ñña, 'ñe 'ma rí 'ñench'e in mü'bügueji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö in cjiññiji c'ü ya i jñüs'üji 'na ñña, pero 'ma dya rí unüji nguenda, ra jñünc'üji 'ma c'ü ts'inguiljê c'ü ya in pârâji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹ 'Na nu pa, o êjë c'ü nu nana e Jesús, 'ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi búbü e Jesús. Pero dya mi sô ro cjogüji nu ja ma búbü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cã nu. ²⁰ O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cãrâji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

²¹ O ndünrú e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí cjacpö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o ñña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

²² 'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'eji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua. ²³ 'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'ĩji e Jesús. Jo ni ëjê c'ua 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjö's'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji. ²⁴ O ëjê c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huëñch'i c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje c'o me mi pjö's'ü. Ixco söya c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü.

²⁵ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

C'o discípulo me mi süji mi pötma mamaji:

—¿Mbārā, pje pjëzhi e Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujoyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

²⁶ O zät'äji c'ua cja c'e país c'ü ni chjü a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü. ²⁷ 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjê c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o 'ñe chjëvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngumü; je mi bübü cja panteón cja campo santo. ²⁸ 'Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndüñijöümü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

²⁹ O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi cja pü c'e bëzo ra nzhodü cja majyadü. ³⁰ E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: “Na puncjü.” Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi cjögü a mbo cja o mü'bü. ³¹ C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü c'o nu mis'ondajmaji. ³² Ma cã na puncjü o cuchi cja c'e t'ejje ma ñönüji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ü dya jo, o dyötüji e Jesús ro unü sjëtsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. O unüji c'ua sjëtsi. ³³ Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bü c'e bëzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zöbüji texeji cja c'e dyä'ä, o ma zo'oji cja c'e trazapjü o nguibiji.

³⁴ Nuc'ua c'o mi pjörü o cuchi, 'ma mü o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zëzhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cārā o nte. ³⁵ Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o o s'ondajma c'ü dya jo, mi junrü cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjümbeñe. O züji c'ua. ³⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o s'ondajma c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. ³⁷ Nuc'ua c'o mi menzumü cja c'e país a Gadara, me mi süji mi xipjiji e Jesús:

—Rí ö'tc'üjme favor rí pedye cja nín jñiñigöjme.

O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü, ngue c'ua ro nzhogü nu ja vi 'ñeje. ³⁸ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o s'ondajma, mi ötü c'ü ro möji e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹—Nzhogü, ma in nzumü. Rí mama c'ü ja va mböxc'ü Mizhocjimi, embeji c'e bëzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bëzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongü e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürü c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰ Nuc'ua 'ma mü o nzhogü na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze. ⁴¹ O ëjê c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü e Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel mi pa ma't'üji Mizhocjimi. O ndüñijö mü a jmi e Jesús mi xipji ro mëvi cja o ngümü. ⁴² Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ü mi ëdyi doce cjê'ë. Nuc'ü, ya ma tû'ü. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjü o nte c'o mi pöji, dya mi sö ro ma na niji.

⁴³ Cja c'o nte c'o mi pöji e Jesús, xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjê c'ü mi dagü o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jün, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjó mi sö ro jocü. ⁴⁴ Nuc'ua c'e ndixü cjanu o ëjê a xütjü e Jesús, cjanu o ndönbü cja squina c'ü o bitu c'ü mi tējê. Ixco böbü c'ua c'o mi xot'ü.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöcügö?

Cjanu o ngädätjoji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaia discípulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, in önügue cjó ngue c'ü o ndö'c'ügue. Ngue yo nte yo me s'ixc'igue.

⁴⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Rí pärägö bübü c'ü o ndöcügö. Na ngue nutscö ró pärã o mbedyezü c'ü na zëzhi, eñe.

⁴⁷ O unü c'ua ngüenda c'e ndixü c'ü mi pärã e Jesús c'ü vi ndönbü o bitu. Nguec'ua o ëjê cja e Jesús, me mi mbi'i. Cjanu o ndüñijö mü a jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i c'e ngueme c'ü mi sö. Y o xipji nzi va ndönbü nzi va ndis'i. O dyärã texe c'o nte. ⁴⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, o ndixc'i na ngue i creozü c'ü ro jocüts'ü. Mizhocjimi rí mëvi; dya cja ra mbeñe in mü'bü.

⁴⁹ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü vi 'ñeje cja o ngümü c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, o 'ñe xipji c'e bëzo:

—C'ü rvã ëcjö, c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja pje ni jyodü rí xipji ne xöpüte xe ra ëjê nu.

⁵⁰ 'Ma mü o dyärã e Jesús, cjanu o xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sü'ü. Ixti jñunt'ü in mü'bü c'ü rá cjapcö ra tetjo in xunt'i ra bübütjo na yeje.

⁵¹ 'Ma mü o zät'äji cja o ngümü c'e bëzo, dya jyëzi e Jesús cjó ro cjogü; nguextjo e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan, 'ñe c'ü nu tata c'e xunt'i, 'ñe c'ü nu nana. ⁵² C'o nte c'o ma cã nu, mi huëji texeji y me mi mapjü ma huëpji c'e añima. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí huëji. Dya tû'ü ne xunt'i, Ìtjo dya nu.

⁵³ Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoji va tsjapüji burla e Jesús. Na ngue mi pārāji c'ü ya vi ndü c'e xunt'i. ⁵⁴ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o ma't'ü na jens'e o xipji:

—Rí ñanga, xunt'i.

⁵⁵ Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o bübütjo na yeje; ixco nanga c'ua c'ü. Nuc'ua e Jesús o xipjiji ro unüji pje ro zi c'e xunt'i. ⁵⁶ C'ü nu tata c'e xunt'i 'ñe c'ü nu nana me go pizhivi, dya mi pārā pje ro nguiñivi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi c'ua c'ü dya cjó ro xipjivi c'ü vi tsjapü o te c'e xunt'i.

9

Jesús envía a los doce discípulos

¹ E Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro ëji cja o jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji texe yo o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe ro jocüji c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. ² O xipjiji ro ma zopjüji c'o nte ro xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Xo xipjiji ro ma jocüji c'o mi sö'dyë. ³ O xipjiji:

—Dya pje rí jñünüji c'o pje rguí jyodüts'üji cja 'ñiji. Dya pje rí jñünüji c'ü rguí chäji. Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'aji o pje rguí jñunt'üji. Dya xo rí jñünüji pje rí siji ni ri ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o bitu c'ü rguí pötüji. ⁴ Cja ngumü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyejí; dya rí pötqueji ngumü rguí oxqueji. ⁵ 'Ma rí sätc'ejí cja 'na jñiñi, 'ma dya cjó ra recibidots'üji, rí pedyegueji 'ma nu. 'Ma rí pedyegueji, rí jyä'bäji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, c'ü vi tsjaji na s'o, dya recibidots'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

⁶ Go mbedye go ma c'ua c'o apóstole, mi nzhodüji texe cja c'o jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sö'dyë.

La muerte de Juan el Bautista

⁷ E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi pārā pje ro nguiñi, na ngue bübü c'o mi mama: “E Juan ya tetjo, ya bübüto na yeje. Ngue c'ü cja yo me na nojo”, eñe c'o. ⁸ Bübü c'o mi mama: “C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë.” Bübü c'o mi mama: “Ya te'e c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā, ya bübüto na yeje.”

⁹ O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjó ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o rí rägö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰ O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëpji c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cārā o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida. ¹¹ Pero c'o nte go mbārāji nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Y o jocü c'o mi sö'dyë.

¹² Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja cārā o nte, ngue c'ua ra chót'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue rí cārāji va cja 'naja majyadü.

13 O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí unügueji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrūji o mamaji:

—Dya rí jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo tsi'ch'a tjömech'i cja na yeje jmō. ¿Cjo in ne rá ma tömjüme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

14 Mi tsi'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

15 Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte. 16 Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömech'i 'ñe c'o yeje jmō. Cjanu o nã's'ã c'ua a jens'e va unü 'na pöjō Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömech'i 'ñe c'o jmō. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte.

17 O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjōji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'í.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

18 'Na nu pa, e Jesús mi cãrãtsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjó nguetscö?

19 O ndünrū c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje. Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cãrã mi jinguã; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

20 O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrū c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'e Mizhocjimi rí mandague.

Jesús anuncia su muerte

21 O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be rí xipcjeji c'ü nguetscö e Cristo.

22 Zö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjëzhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjagö. Y ra mbötcügöji. Nuc'ua 'ma ra cjogü ñipa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

23 O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjë angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra sofre o ra ndü. Y ra sido ra dyätcã ín jña. 24 C'o dya bübü dispuesto ra sofre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra böt't'ü na ngue c'ü ni dyätcãji ín jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji. 25 Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijömmü, pero 'ma dya ro dyätcã ín jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. 26 Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá ëcjö na yeje; me rrã zö c'ua ja rva ëcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxë. 'Ma cjó c'o ra zü, y ra mama: "Dya rí pãrãgö e Jesús, dya xo rí ätpãgö o jña", ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pãrãgö c'o, 'ma rá ëcjö na yeje. 27 Rí dyärãji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutscö o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

28 'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidy e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi. 29 'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i. 30 Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñejuí a jens'e mi ñaji e Jesús. 31 Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mböt't'üji e Jesús a Jerusalén. 32 E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma ëjë o t'ijji, pero dya go ñji. Nguец'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji co e Jesús. 33 Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cārāgöjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü de dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Elías, eñe.

Dya mi pârâ pje ro mama e Pedro. 34 'Ma ndânt'ä ma ña e Pedro, o säjä c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua. 35 O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

36 'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discípulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

37 Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'eje. O ëjë c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrüji e Jesús. 38 Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ö'tc'ö rí 'ñe ñutcü nu ín ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí 'ñeje nu.

39 'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nín ch'igö, cjavü ra mapjü. Me xo cjavü ra mbí'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo cjavü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mböt't'ü, dya ne ra jyëzi. 40 Ró xipji c'o in discípulog ro pjongüji c'e s'ondajma; dya sö ro pjongüji, eñe.

41 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'eji ín cārâji yo cjë dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya ín creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga 'ñecjua nín ch'igue.

42 'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjavü o nügü c'e t'i, ixco mböt't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huënc'h'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nín ch'igue; ya jogü nu.

43 Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cjiññiji mi mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte

'Ma mi cjiññi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

44 —Nu'tsc'eji, dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero ra nzhögögöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

45 Anguezeji, dya mi pârâji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyëziji ro mbârâji c'o. Mí sñji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Nuc'ua c'o discípulo o mbürü o ñatsjēji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbēzhi na nojo. ⁴⁷ E Jesús mi pãrã c'o mi cjiññiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts'it'i ro ējē a jmi. ⁴⁸ Cjanu o xipji c'ua:

—Ma cjó c'o ra recibido ne ts'it'i y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozü c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozügö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigö ró ēgö cja ne xoñijö mü. Zö ra mbē'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbē'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ne jyodü, rrã nots'üji cja in jmigö 'ma.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ró jandajme 'na bēzo c'ü mi nãnc'ägue in chjü ma pjongü yo o s'ondajma c'ü dya jo. Ró xipji jme c'ü dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjöji c'ü.

⁵⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'üji c'ü. 'Na nte zö dya rí dyocjöji c'ü, pero 'ma dya nugüji na ü, nu'ma, bübü co nutscöji ' ma c'ü.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹ Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädã 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zö mi pãrã e Jesús c'ü me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodü para ro zãt'ã nu. ⁵² Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ü ro ma. Anguezevi o mëvi c'ua o zãt'ãvi cja 'na jñiñi c'ü tsja a Samaria, o jyodüvi nu ja ro oxüji e Jesús. ⁵³ Pero c'o mi menzumü nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unüji ngüenda c'ü je mi ma e Jesús a Jerusalén. ⁵⁴ Nuc'ua e Jacobo 'ñe e Juan c'o mi discípulo, 'ma mü o dyãrãvi c'ü dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipjivi e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, mi jinguã o mama e Elías c'ü ro jyãbã o sivi a jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo in ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyãbã o sivi, ra chjorü c'o nte na ngue dya recibidots'üji?, eñevi.

⁵⁵ Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'h'ivi o mama:

—In pēzhguevi c'ü na jo c'ü cja i manguevi. Pero ixti xi'tsc'övi, dya ngue Mizhocjimi c'ü o ñünnc'ü in mü'büvi i manguevi a cjanu. ⁵⁶ C'ü rvã ēcjö cja Mizhocjimi, ró ēcjö cja ne xoñijö mü, dya ngue c'ü rá chjotü yo nte; ngueje c'ü rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxüji cja c'e jñiñi, o möji c'ua c'ü 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ 'Ma ya mi pöji cja 'ñiji, o ējē c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rí mague.

⁵⁸ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixti tsjijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño pē's'i o tjocü ja obüji, y yo s'ü pē's'iji o t'oxüji. Pero nutscö, zö rvã ēcjö cja Mizhocjimi, pero dya rí pē'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

⁵⁹ Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ü 'na nte:

—Chjä'dã rá mö.

O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, dyacü sjētsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

⁶⁰ E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji, na ngue dya creozüji. Jyēzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rí chengue co nutscö rá jí'ts'i rí zopjügue

yo nte, rí xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ü manda, eñe.

⁶¹ Cjanu o ña c'ua c'ü 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá mägövi; nguextjo c'ü rí jyëzgui ot'ü rá ma êzhê c'o cārã ín nzungö.

⁶² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma cjó c'o übü o tjäjä, dya ñezhe ra ñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odü 'ma c'e tjäjä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjó c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido ín 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra mbeñe c'o bēpi c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sō Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ü.

10

Jesús envía a los setenta

¹ 'Na nu pa, e Jesús c'ín Jmugöji o juajnü c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbēpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte. ² Ante c'ü ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguec'ua rí dyötüji Mizhocjimi c'ü o cja c'o ndëxü, ra juajnü c'o xe 'ñaja mbēpi ra ēji ra 'ñe pēpjiji cja ne ndagrëxü. ³ Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötpüji ngüenda, na ngue ín chjëntcjeji nza cja o ndēnchjürü a nde cja o min'ño. ⁴ Dya rí tsanaji o mape c'ü pje rí jñunt'üji o c'ü pje rí tsant'aji. Dya xo rí tsidyiji c'o rí chin'ch'iji. Dya ra mezhe rguí zenguategueji cja 'ñiji. ⁵ Cja c'e ngumü c'ua ja rí sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipjiji c'o ri cārã c'e ngümü: “Mizhocjimi ne ra mböxc'üji”, rí 'ñembeji c'o. ⁶ Nu 'ma cjó c'o ri bübü nu c'ü ri te'be nu c'ü ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguagueji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma. ⁷ C'ü ot'ü ngümü nu ja ra recibidots'üji, je rí oxügueji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötüji o ngümü. C'o ra dya'c'üji rí sigueji, rí siji c'o; dya rí tsegueji. Na ngue c'o o mbēpi Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'iji. ⁸ Texe jñiñi c'ua ja rí sät'äji, rí siji c'o ra ch'a'c'üji. ⁹ Rí jocüji c'o ri sö'dyë nu. Y rí xipjiji: “Ya ngue ra mandats'üji c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji. ¹⁰ 'Ma ja c'o rí sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rí böbüji cja 'ñiji cja rrí xipjiji c'o nte: ¹¹ “Ne xijömu cja in jñiñigueji nu o jyäs'ä ín cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua rí pāräji c'ü i tsjaji na s'o, dya i recibidozöbe. Dyäräji na jo c'ü rí xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozöbe, pero ya ngue ra manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufreji c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufreji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³ 'Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró cjagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyëziji c'o na s'o c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro cjagö a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jyeji c'o na ārã, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya nzhogü o mü'büji. ¹⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi,

xenda ra jñus'ü c'ü ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. ¹⁵ Yo menzumü a Capernaum, c'apüji c'ü me na joji, c'ijñiji c'ü ra zát'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji a linfiernu.

¹⁶ "Ma cjó c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ü o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juajñü.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

¹⁷ 'Ma mü o nzhogü c'o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipjijme ro mbedyeji cja o mü'bü c'o nte; go mbedyeji c'ua.

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jömü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäjnä o rayo va tögü 'na sivi. ¹⁹ Ró da'cüji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'cüji poder rí chöpüji e Satanás c'ü rí üji. Nguet'ua, dya ra sö pje ra tsja'cüji. ²⁰ In mäcjeji na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma c'ü dya jo. Pero nujyo, dya ngue yo rguí mäcjeji yo. C'ü rguí mäcjeji, ngue c'ü ya juns'ü in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntets'ceji dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

²¹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjō Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügö in mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijömmü. Yo jña yo, dya i unü ro mbärä c'o c'japü me pärä. I unügue o mbärä yo nza cja o ts'it'i yo unü ngüenda c'ü dya päräji. Nguet'ua rí da'cü 'na pöjō. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügö.

²² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjó pärä cjó nguetscö; nguextjo mi Tatagö päcägö. Dya cjó xo pärä mi Tatagö; nguextjozögö o T'izü, rí pärägö c'ü. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbärä c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí c'jagö; o dyacö texe o poder.

²³ Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjitsjé c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'cüji in jandaji yo rí c'jagö. Ngue nu rguí mäcjeji nu. ²⁴ Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cārā mi jinguañ 'ñe c'o mi manda a Israel, c'o mi ne ro jñanda yo in jandaji y ro dyäräji yo in äräji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyäräji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

²⁵ O böbü c'ua 'na c'ü me mi pärä o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbärä pje pjézhi c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿pje ni mbé c'ü rá c'jagö ngue c'ua ra dyacü Mizhocjimi c'ü rá bübüto co angueze para siempre?, eñe.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbé c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

²⁷ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin minteji ja c'o nzi gui s'iyatsjêgueji.”

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrü. Tsjague yo, ngue c'ua rí bübütojogue.

²⁹ C'e bëzo, dya mi ne ro bëzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyodü rá s'iyagö?

³⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua o mbê'ë o pënch'iji c'e bëzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbäräji. Cjanu o möji c'ua, o mbëztjoji nu c'e bëzo; ya mi ngue ro ndü. ³¹ Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo c'ü vi pënch'i o mbê, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji. ³² Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü. ³³ Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü. ³⁴ Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite 'ñe o vinu, cjanu o xisp'i c'e bëzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua cja o burru, cjanu o zidyí cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu. ³⁵ Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o cjaja c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bëzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjö'tc'ü”, eñe c'e bëzo.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi pără o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in cjijñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iya c'e bëzo c'ü vi pënch'i o mbê?

³⁷ O ndünrü c'ua c'ü mi pără o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iya, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸ E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngümü. C'e ndixü mi chjü e Marta. ³⁹ E Marta mi 'ñeje 'naja o cjüjué c'ü mi chjü e María. E María mi junrü cja o ngua e Jesús, mi ätpä o jña. ⁴⁰ Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñöñü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya in cjapü nguenda nu mi tsjjué? O jyëzguitsjê rá ät'ätsjêgö texe o jñöñü. Xipjigue ra mböxcü.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñünt'ügue c'o na cjague. ⁴² C'ü xenda ni muvi rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María ätcä ín jñagö. Nguec'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö ín jña.

11

Jesús y la oración

¹ Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, e Juan mi jíchi c'o o discípulo ja rvá dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jitscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:
Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cārājme cja ne
xoñijömü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cārā a jens'e.
Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zādā c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga
dyä'tc'ä c'o cārā a jens'e. Na ngue ngue'tsc'e in mandague.

Xo rí ö't'öjme rá c'ajme c'ua ja nzi gui ñegue.
³Dyacöjme dya o xēdyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

⁴Perdonaözügöjme c'o na s'o c'o rí c'ajme.

Na ngue rí perdonaögöjme 'ma c'jō c'o pje c'ajc'ajme. Dya rí jyēzgue ra ndöcöjme
c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá c'ajme c'o na s'o.

Je rga cjanu rgui dyötüji Mizhocjimi.

⁵⁻⁶O sido o ña c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma va sājā 'naja c'ü in jogueji c'ü ndexömü va 'ñe zenguats'üji, 'ma ojtjo
pje rí unngueji c'ü ra zi c'ü, nuc'ua in pöcjeji cja 'naja in dyocjeji in pa xipjiji:
"Nu'tsc'e rí jogövi, rvā ne ö'tc'ü 'na favor rí pesque jñi tjömēch'i, na ngue cja
sājā cja in nzungō 'naja c'ü rí jogöbe, c'ü vi 'ñeje na jē. Ojtjo pje rá unügō c'ü ra
zi", in embeji. ⁷Ra ndünrū c'ü bübü a mbo: "¿Jenga va 'ñe molestaozū? Ya ró
tranca na jo ne ngoxtji. Ya rrū İgöjme yo in ch'igō cja pinguā. Dya sō rá nanga
rá da'c'ü c'ü in pesque", ra 'ñents'ejji c'ü. ⁸Zō ra xi'ts'iji a cjanu, pero sido in
ötüji. Zō ngue in dyocjeji c'ü, pero dya ra dya'c'üji. Pero rí mangō ra dya' c'üji
'ma rí sido rí dyötüji favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'ejji c'ü. ⁹Nguec'ua rí
xi'tsc'öji, sido rí dyötqueji Mizhocjimi ra dya'c'üji. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi
ra dyä'tc'ejji c'ü in ötüji. ¹⁰Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o
ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

¹¹'Nu'tsc'ejji in 'ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra ējē cja in jmiji in ch'igueji ra
dyö'tc'üji 'na tjömēch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? İyö, dya sō. O 'ma ra
dyö'tc'üji 'na jmō, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? İyö, dya xo sō. ¹²O 'ma ra
dyö'tc'üji 'na blanquillo, ¿cjo rí unügueji 'na alacrán? İyö. ¹³Maco in nteji in
c'ajji c'o na s'o, pero in pjēchi rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Nguec'ua ixtí
jñunt'ü in mü'büji, mi Tataji c'ü bübü a jens'e ra dya'c'üji o Espiritu c'ü ra ē
bübü a mbo in mü'büji 'ma rí dyötqueji; 'ñe texe c'o ni jyodüts'üji, eñe e Jesús
va xipji c'o o discípulo.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

¹⁴E Jesús o chjēji 'na bëzo c'ü vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. C'e s'ondajma
mi c'ajpü ra ngone c'e bëzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongü c'ua c'e s'ondajma
cja c'e bëzo. 'Ma mü o mbedye c'e s'ondajma, ixco ña c'ua c'e bëzo. Nguec'ua
c'o nte me co nguujñiji cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandají a cjanu.

¹⁵Anguezeji bübü c'o mi mama:

—C'ü unü o poder ne bëzo ra pjongü o s'ondajma c'ü dya jo, nguetsjē e
Beelzebü c'ü dya jo, c'ü manda cja c'o s'ondajma, eñeji.

¹⁶Bübü c'o o mama:

—'Ma vi 'ñecje cja Mizhocjimi, rí tsjague 'na señā c'ü me na nojo c'ü rá
jandagöjme.

¹⁷E Jesús mi pärā c'o mi c'ijñiji; nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjēji, ra chjorü 'ma c'o rí cārā nu. Texe o
ndajñiñi 'ñe texe o ngumü, 'ma ra pötca chütsjē c'o rí cārā nu, ra chjorüji 'ma.

¹⁸Xo 'ñetjo e Satanās 'ma ro pjongü c'o o s'ondajmatsjē, ¿ja rvā sō xe ro manda
'ma c'ü? ¹⁹¿Jenga in xitscöji ngue e Beelzebü c'ü dya jo c'ü o dyacö ne poder nu

rgá pjongü yo o s'ondajma? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü in cjiññiji na s'o. ²⁰ Rí xi'tsc'öji o dyacü Mizhocjimi o poder, nguec'ua rgá pjongö yo. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya sâjá a ndetsc'ejji nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²¹ "Naja bëzo c'ü na zëzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngumü. A cjanu, dya cjó scó c'ü na 'ñe pönbü c'o pé's'i. ²² Pero 'ma ra ëjë 'naja c'ü xenda na zëzhi, ra ndöpü c'ü ngue o cjaja c'e ngumü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü c'o ri pé's'i cja c'e ngumü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscö xenda na zëtscö que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sózgö rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

²³ C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

²⁴ "Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra söya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra 'ñeñe. ²⁵ Nuc'ua 'ma ra zât'ä nu, ra chöt'ü c'ü rguí baxü y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü. ²⁶ Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra 'ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

²⁷ "Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi bübü a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'ügue 'ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärä o jña Mizhocjimi 'ñe ra tsjaji ja c'o nzi ga mama.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹ Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji c'ua:

—Yo nte yo cärä yo cjë dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbäräji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji. ³⁰ 'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmö nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga cjazgö nu. Na ngue c'o ra tsjacüji 'ñe c'o rá cjagö, na puncjü yo nte yo cärä yo cjë dya, ra 'ñejmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Pero dya rá cjagö señal c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji. ³¹ C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo 'ñeyjo nte yo cärä yo cjë dya. Nu c'e ndixü vi ëjë ndeze nu ja tjörü ne xoñijöümü, o'ñe dyärä c'o mi mama e Salomón na ngue mi pé's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejji in cäräji yo cjë dya, dya in ne rí dyäräji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pé's'i o pjeñe que na ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji. ³² C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'o mi cärä a Nínive, xo 'ñeyjo nte yo cärä yo cjë dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyëziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejji in cäräji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjëzhi na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

³³ "Ma tjtütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjõtü. Dya xo co'büji co 'na caja. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sô ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ³⁴ C'ü rgá jandagöji, ngue ín chöji. 'Ma na jo ín chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü ín chöji, chjëntjui c'ü ri bübüji cja bëxômü 'ma. Je xo ga cjatsc'ejji nu. 'Ma na jo in mü'büji, dya tsot'ü in chöji. Nguec'ua in unüji na jo nguenda c'ü rvá ëcjô cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o in mü'büji, iyô 'ma. ³⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji ri pjötpügueji nguenda rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mü'bügueji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyô, ra bübüts'üji o bëxômü. ³⁶ Pero 'ma rí unnc'ejji nguenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mün'c'ejji o jya's'ü Mizhocjimi, ra bübüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pärãgueji na jo 'ma, cjó nguetscö, 'ñe rí pärãgueji ja rgui minc'ejji, eñe e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o ëjë c'ua 'naja c'o fariseo o 'ñe xipji e Jesús ro mëvi nu ngumü ro ma ziji o xëdyi. O mëvi c'ua. 'Ma o zât'ävi cja c'e ngumü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa. ³⁸ Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyë e Jesús ante c'ü ro zi o xëdyi. Nguec'ua va nguijnätsjé c'ua: "¿Jenga dya go xindyë nu, maco je ga cjanu ín chjürügöjme?" ³⁹ O mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejji nu nu'tsc'ejji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rgui tsjapü in tsjacjeji c'o pë's'i yo nin minteji. ⁴⁰ Nu'tsc'ejji, dya in unnc'ejji nguenda ja ga cja. O ngambgagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya nguextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'ijji; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'ijji in mü'büji. ⁴¹ Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'ijji in mü'büji. Nu'ma, dya cja cjó pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe in mü'büji c'o pje ni jyodü. Nuc'ua rrã jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo in mü'bügueji.

⁴² Nu'tsc'ejji in fariseoji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'o 'ñaja pjín'ño c'o cja'a cja in juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyëziji. Pero juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya in cjaji ja c'o nzi ga na Mizhocjimi, y dya in neji angueze co texe in mü'büji. Nujyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

⁴³ Nu'tsc'ejji in fariseoji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma in pöcjeji cja nintsjimi, me in juajnüji o lugar c'o xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo in neji c'ü ra mbë'sc'ijji t'ecjañômü rgá zenguats'üji cja chöjmü.

⁴⁴ "Ma dya jä'p'äji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya pärãji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguec'ua mamaji contaminaoji. Je xo ga cjatsc'ejji nu, nu'tsc'ejji in xöpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji. In cjapüji na jots'üji; nguec'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'ejji. Pero dya pärãji c'ü bübü in mün'c'ejji c'o na s'o. Nguec'ua xo ra s'odü o mü'büji. Nguec'ua juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁴⁵ O ndürnü c'ua 'naja c'o me mi pärã o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigue yo fariseo, xo 'ñezgöjme xo i huënzhuigöjme.

⁴⁶ E Jesús o mama c'ua o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'ejji in pärãji o ley Mizhocjimi, juentsc'ejji xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi c'o dya sô ra cumpleji.

Chjëntjui c'ü ri ätc'eji o trapjöö c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne rí pasp'üji ne ri 'naja in ñidyëgueji.

⁴⁷ Juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi. In jä'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. Ngueje c'o in mboxpalegueji c'o o mbö't'ü c'o. ⁴⁸ C'o in mboxpalegueji o mbö't'üji c'o profeta; nu'tsc'eji in jä'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. A cjanu, ixi 'ñetse c'ü in mäji c'o vi tsja c'o in mboxpaleji.

⁴⁹ Mizhocjimi ix mi pärä c'ü ro zädä a cjanu; nguec'ua va mama: "Rá juajnügö o profeta 'ñe o apóstole ra zopjüji c'o nte. Bübü c'o ra mbö't'üji; bübü c'o ra nu'uji na ü, ra tsjapüji ra sufreji." ⁵⁰⁻⁵¹ Ndeze 'ma o jyas'ü ne xoñijömü, ya mbö't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mbö't'üji, mi ngue e Abel. C'ü böpja o mbö't'üji, ngue e Zacarías c'ü o mbö't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chäjui c'e arta nu ja päsp'äji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'eji in cārāji yo cjē dya, in cjiññiji ja c'o nzi ma nguiñi c'o in mboxpalegueji. Nguec'ua ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'eji in cārāji yo cjē dya, ngue'tsc'eji rí tsjöt'üji.

⁵² Mama o ley Mizhocjimi ra ëjē 'naja c'ü ra 'ñe salvats'üji. Zö in pärāgueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscö ró ëjē. C'o cja ni unütjo ts'ë ngüenda cjó nguetscö, nan'ño gui xipjiji c'o. Nguec'ua, dya xo pärāji ja rgá sö ra salvaji. Juentsc'eji, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

⁵³ Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús. ⁵⁴ Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguec'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o mero mi pjëzhi na nojo.

12

Jesús enseña contra la hipocresía

¹ Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'mārā ja nzi mil mi cārā. Mi pötma chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguejeji cjanüji na joji, pero bübü o mü'büji c'o na s'o, chjëntjui nza cja o cjiññü 'ma ja ixqui 'ma chjanbaji o cjiññü c'o dya ixqui. ² Yo fariseo, zö cādäji c'o na s'o c'o cjaji 'ñe c'o cjiññiji, pero ra zädä 'ma ra jñetse c'o. Y zö cjaji para dya cjó ra mbārā, pero ra zädä 'ma ra mbārāji. ³ C'o jña c'o in ñatsjëji cja in nzumüji, ra zädä c'ü ra mbārā texe yo cārā cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

⁴ Nu'tsc'eji rí dyocjöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sügueji yo nte. Zö ra mbö'tc'üji in cuerpoji, pero dya xe sö pje xe ra tsja'c'üji. ⁵ Rá xi'tsc'öji dya, cjó ngue c'ü rí sügueji. Sügueji Mizhocjimi c'ü sö ra mbö'tc'üji c'ü xo sö ra pantc'aji a linfiernu. Já, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sügueji c'ü.

⁶ Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por tsi'ch'a, pero Mizhocjimi pjörü yo. ⁷ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pärā ja nzi sö'ö yo. Mizhocjimi pjörü yo ts'ins'ü; xo ra mbö'tc'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxé Mizhocjimi c'ü ngue in ntegö c'ü. ⁹ Pero 'ma cjó c'o

ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü 'ñe dya pãcãgö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxe Mizhocjimi c'ü dya xo ri pãrãgö c'e nte c'ü.

¹⁰ "Ma cjó c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvá êcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sö ra perdonaoji c'o. 'Ma cjó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbãrã c'e nte pje pjëtscö, pero 'ma dya ra 'ñejmezü, chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹ 'Nu'tsc'eji in tenngueji co nutscö, ra zints'iji cja nintsjimi ra 'ñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjëzhi na nojo. Pero dya ri tsjijñiji ja rgui chjünrüji, 'ñe pje ri mangueji. ¹² Na ngue o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jí'ts'iji c'ü rgui jyodü ri mamaji.

El peligro de las riquezas

¹³ O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Xipjigüe nín cjuarma rá jyadübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in cjiñi c'o na s'o. Dya 'ñembguegö Mizhocjimi rá cjagö juesi rá jyan'c'üvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵ O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya ri jyodüji ja rgui pë's'iji na puncjü o merio. Dya xo ri jyodüji ja rgui chjëji na puncjü o juajma, ni xo ri ngue o animale ri tsãji na puncjü. Zö ri pë's'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rgui mãjä o mü'bü c'e nte.

¹⁶ Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndëxü. ¹⁷ Nguec'ua va mamatsjë c'ua: "¿Pje xe rá cjagö? Na ngue ojtjo ja xe rá üt'ü yo ndëxü, na ngue ya nizhi cja yo in ch'ujmü." ¹⁸ O mama c'ua: "C'ü rá cja'a, rá mandagö ra yãtcãji yo in ch'ujmü, cja rrü jyãpcãji c'o xenda rrã nojo. Nguec'ua je rá üt'ügö texe nu c'o in nzhëxü 'ñe texe c'o ri pë'sc'ö. ¹⁹ Rí pë'sc'ö na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjë. Rá söyagö dya. Rá mãgö dya, rga sigö o xëdyi, y pje c'o nde rá sigö", eñe. ²⁰ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bëzo: "Nu'tsc'e in cjiñigüe na s'o. Ixti chügüe dya ne xö mü. Me j jyodü ja vi pë'sc'e na puncjü, pero dya ra sö ri chunügüe yo", eñe Mizhocjimi va xipji c'e bëzo.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bëzo, je xo rga cjanu rgá tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgá mbë's'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

²² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua ri xi'tsc'öji, dya ri tsjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü ri siji. Dya xo ri tsjijñigüeji c'ü pje ri jyeji. ²³ Mizhocjimi o ngampc'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji c'ü ri siji, 'ñe c'ü ri jyegueji? ²⁴ Tsijñiji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huiñi yo. Nu'tsc'eji, xenda ni muvits'ügüeji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'eji Mizhocjimi? ²⁵ Dya cjó bübüts'c'eji c'ü sö ra chãcã 'naja nde metro c'ü xe rrã ndã. ²⁶ Maco dya sö ri chãcãji 'na nde metro c'ü xe rrã ndãts'üji, ¿jenga in cjiñiji ja rgui chöt'üji c'ü pje ri sigueji 'ñe c'ü pje ri jyeji?

²⁷ 'Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pëpjiji, dya xo jench'eji o tjüjmü para ra dyät'ãji o bituji. Pero me na zö yo. E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu

c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo lirio. ²⁸ Yo pjin'ño cja'a cja juajma, pero ra xörü münü ra ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndänjä yo. Natsc'ejj, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji? ²⁹ Nguec'ua, dya me rí tsjjñiji ja rgui chöt'üji c'ü pje rí siji. ³⁰ Na ngue yo dya pãrã Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tsc'ejj in ñecjeji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü pãrã c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo. ³¹ Nu'tsc'ejj ot'ü rí jyodüji ja rgui tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

³² In chjëntcjeji nza cja o ndënchjürü. Y ja nzitjots'üji. Pero dya rí sügueji. Na ngue c'ü in Tatagöji ne ra dya'c'üji c'ü rgui bübütoji co angueze nu ja manda, na ngue o ntets'üji dya. ³³ Pöji c'o in pë's'iji ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma rí pë's'itjogueji in merioji, 'na ra ë o mbë ra 'ñe pönc'üji. O 'ma jiyö, ra s'odü c'o. Pero 'ma rí unügeji c'o pje ni jyodü, rí pë'sc'ejj 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o dya ra s'odü. Nujna, dya sät'ã o mbë ra pönc'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o. ³⁴ Nu 'ma rí pë's'igueji na puncjü cja ne xoñijöümü, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pë's'iji cja ne xoñijöümü. Pero 'ma ra bë'sc'iji na puncjü a jens'e, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pë's'iji a jens'e.

Hay que estar preparados

³⁵⁻³⁶ "Ma ra ma 'na bëzo cja chjüntü, c'o o mbëpji ra nde'beji hasta 'ma cja ra nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjogü c'ua a mbo. Je xo rgui tsjagueji a cjanu rí chepqueji, na ngue rá ëcjö na yeje. ³⁷ 'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chöt'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu ra mäpä c'o mbëpji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra xipji c'o mbëpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tējē ra 'huiñi c'o mbëpji. ³⁸ Zö ya rgui ndexöümü 'ma ra säjä c'e lamu, o zö ya rgui ñetsajöümü, pero ni jyodü c'o mbëpji ra nde'beji, dya ra ñi. 'Ma ra 'ñe chöt'ü c'e lamu c'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu me ra mäpä c'o. ³⁹ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngümü, nu 'ma ro mbãrã pje ma ndajme c'ü ro ëjē c'e mbë, dya ro ñi, ro nde'betjo, dya ro jyēzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngümü. ⁴⁰ Je xo rga cjatsc'ejj nu rí pjötpüji ngüenda, na ngue nutschö rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴¹ Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme. C'o ñña c'o cja i mangue, ¿cjo nguetscöjme i xitscöjme c'o, o ngue texe yo nte?

⁴² O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Para rí pãrãgueji, rá xi'tsc'öji 'na ejemplo. 'Na lamu 'ñeje 'na mbëpji c'ü manda cja c'o nu mimbëpji. 'Ma cjacjuana c'e mbëpji, 'ñe 'ma pãrã ra pëpji na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji ra 'huinbi c'o nu mimbëpji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴³ Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra 'ñe chöt'ü c'e mbëpji rrã cja'a c'o vi xipji, me ra mäpä 'ma c'e mbëpji. ⁴⁴ Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpj texe c'o ri pë's'iji c'e lamu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjē: "C'in lamugö ra mezhtjo c'ü", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpji zö bëzo zö ndixü, 'ñe me ra zi o xëdyi 'ñe ra zi c'o rgui tñi, nuc'ua, ra ëjē c'ü o lamu c'e pa c'ü dya ri

te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pārã. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cã c'o vi tsja na s'o.

⁴⁷C'o mbëpji c'o pārã c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cjaji c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o. ⁴⁸Bübü o mbëpji c'o dya nda pëpji na jo, na ngue dya nda pārãji pje pjëzh c'ü ne c'o nu lamu. Anguezeji mercedo xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pārãji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbārã c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbārã, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaaji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

⁴⁹'Na ngue c'ü rvã ëcjö cja ne xoñijömmü, ra zädã 'ma ra бүбү o chü cja ne xoñijömmü. Rí negö c'ü ya ri sädã. ⁵⁰Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjiñigö; me rí negö c'ü ya rva sufregö. ⁵¹In pëzhgueji rvã ëcjö cja ne xoñijömmü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya ngue c'ü rvã ëcjö c'ü. Na ngue c'ü rvã ëcjö, ra бүбү o chü cja yo nte. ⁵²Ndeze nudya, ra бүбү o chü. Cja 'na ngumü c'ü ri cãrã tsi'ch'a o nte, jñi c'o ra nu'u na ü c'o yeje, na ngue c'ü ri ätcävi ín jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'u na ü c'o jñi. ⁵³'Na bëzo ra nu'u na ü c'ü nu t'i; o c'e t'i ra nu'u na ü c'ü nu tata. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'u na ü c'ü nu nana. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'u na ü c'ü nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

⁵⁴E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangömmü va cjins'i, ix in mangueji c'ua: "Ra 'ñeje o dyebe", in eñeji. Y ra 'ñeje. ⁵⁵'Ma in unüji ngüenda vü'ü c'e ndajma c'ü je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ü me rrã pa. Y me rrã pa. ⁵⁶In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pārãji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyärãji na puncjü c'o rvi pārãgueji c'ü rvã ëcjö cja Mizhocjimi, ¿jenga dya in ejmezüji?

Procura ponerte en paz con tu enemigo

⁵⁷'Nguec'ua rí önc'üji, ¿jenga dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? ⁵⁸'Na nte c'ü pje vi tsjapü c'ü 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pëtvovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ü pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgã reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböpjörü. Y c'e mböpjörü ra pant'a a pjörü c'ü. ⁵⁹Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, 'ma dya rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'üji c'o na s'o c'o in tunpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ü.

13

Importancia de un cambio de actitud

¹Mi cãrã nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö't'ü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbãsp'ãji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte. ²O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, nguec'ua va mbö't'üji c'o. ³Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejji xo rí chügueji, 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ⁴In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ü xiji Siloé. O ndibi c'o nte, o ndüji dieciochoji. In pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na

s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja c'o cārã a Jerusalén. ⁵ Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chügueji 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pës's'i 'na huerta c'ü mi cja o uva. Nujnu, xo vi 'ñench'e nu 'na fruta c'ü ni chjü higo. 'Na nu pa, o ëjë c'e bëzo cja c'e huerta ro ë nu'u cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje chöt'ü. ⁷ Nuc'ua cjanu o xipji c'ü o mbëpji c'ü mi pjörü c'o uva: “Ya sô jñi cjë c'ü rvá ë nu'u ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí töt'ü. Ixtí dyëch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e.” ⁸ Nuc'ua o ndünrü c'e mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe rí jyëzi ne cjë dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jö mü y xo rá já'tp'ä o lama. ⁹ Nu 'ma ra nguis'i, dya rá ëch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá ëch'igö ja nzi gui xitsi.”

Jesús sana en día de descanso a una mujer jorobada

¹⁰ 'Na nu pa c'ü mi söyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte.

¹¹ Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi sô'dyë. Ya vi mezhe dieciocho cjë vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi cjäpü ra zö'dyë mi mocü ma nzhodü. Dya mi sô ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho. ¹² E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjä'dä a 'ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü in sögue na ü, embe.

¹³ Cjanu o 'ñe's'e o dyë cja c'e ndixü. Nuc'ua c'e ndixü cjanu o xos'ü o xütjü o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi o mama:

—Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqüi.

¹⁴ C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixü; mi ngue c'e pa 'ma mi söyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—In päräji 'ñanto pa nu ngo c'ü ni jyödü rá pëpjiji. Ngue c'o pa c'o na jo rí 'ñeji ngue c'ua ra ndixc'i in nzemeji. Dya rí 'ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí söyaji, embeji c'o nte.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji o xipji c'e bëzo, 'ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga in mangueji na s'o c'o rí cjägö rí jocü c'o sô'dyë ne pa 'ma rí söyagöji? Maco nu'tsc'ejí in xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, 'ñe c'o in burruji, cja rrí ma unüji o ndeje. ¹⁶ Nujne ndixü nu, je mboxbëche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjüjmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjë. Maco in xäpcägueji in animaleji, na ne ndixü, ¿cjo dya xo mi jyödü ro emegö libre nu?

¹⁷ C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyäräji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sô pje xe ro mamaji. Pero c'o 'ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, 'ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

¹⁸ Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. ¹⁹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjëntjui 'naja za'a c'ü na ndä. O ëjë c'ua o s'ü o 'ñe dyät'ä o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

²⁰ Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí pãrãji ja ga manda Mizhocjimi. ²¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntji nza cja o íxcjünjü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjünjü, hasta 'ma o íxqui texe c'e cjünjü.

La puerta angosta

²² E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ä nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte. ²³ 'Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nzitjo c'o ra zät'ä nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrú o xipji c'o nte:

²⁴—Me rí jyodüji rí sät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rguí sätc'ejí nu, na s'ëzhi, chjëntjui c'ü rí cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'i. Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgá cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji. ²⁵ Nu c'ü o cja c'e ngümü, ra zädä 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'äji 'ma ya rguí cjo't'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zó rí bönc'ejí nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, xocüzüme”, rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'íji: “Dya rí pã'c'öji, dya ngue ín ntetsc'öji”, ra 'ñents'ejí c'ü. ²⁶ Nuc'ua rí xipcjeji: “Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o ín jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme.” ²⁷ Ra ndünrú c'ua angueze ra xi'ts'íji: “Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pã'c'öji. Nu'tsc'ejí j tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja ín jmigö ín texeji.” ²⁸ Nuc'ua me rí huëgueji y me ra nguünxt'ü ín s'ibi rguí sufreji. Na ngue rí jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o profeta rí cãrãji co Mizhocjimi nu ja rí manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji. ²⁹ Ra ëjë na puncjü o nte, ra 'ñe ngãrãji nu ja rí manda Mizhocjimi, me ra mäji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rguí 'ñeji a ma a norte 'ñe a ma a sur. ³⁰ C'o cja pü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zät'ä c'o. C'o unü nguënda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zät'ä c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

³¹ C'e pa c'ü, o ëjë ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

³² O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pë's'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbötcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o sö'dyë. Xipjigueji c'ü rá cjadó yo, hasta 'ma cja rá cjuatügö ne bëpji. ³³ Zö ne ra mbötcügö c'ü, pero rá sido rá cjadó ne bëpji hasta 'ma rá cjuatügö. Na ngue je ngueje a Jerusalén nu ja pöt'üji texe c'o ña o jña Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'ejí rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüji a Jerusalén, ín pöt'üji c'o profeta 'ñe ín pjat'üji o ndojo c'o juajnü Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mí negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo j'ñeji rí dyätcãji ín jña. ³⁵ Dyãrãji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe jãrãtjo a Jerusalén nu nín jñiñigueji, pero ya jyëts'íji dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

14

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

¹ O ějě 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngumü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xědyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi ārãji xa'ma ro mama o jña c'o dya mi jyodü. ² Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bėzo c'ü mi sō'dyě, mi pjãnt'ã texe o cuerpo. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pãrã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo rá jocüji yo sō'dyě 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu rí sōyaji.

⁴ Anguezeji dya ndünrüji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyě c'e bėzo c'ü mi pjãnt'ã, o jocü cjanu o xipji:

—Ma dya in nzumü, embe.

⁵ Cjanu o xipji c'o fariseo:

—'Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja 'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma rí sōyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejji c'ü?

⁶ Anguezeji dya mi pãrãji ja rvã ndünrüji.

Los invitados al casamiento

⁷ E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xědyi, me mi juajnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguec'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸ —'Ma cjó c'o ra mbitats'üji rí möji cja chjüntü, dya rí ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ějě 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjězhi na nojo que rá ngue'tsc'ejji. ⁹ Nuc'ua ra ějě nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'iji: “Chjench'e xe rí mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bėzo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua ix 'na tsetjo rgui ma minc'ejji cja squina. ¹⁰ C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ejji a squina, ngue c'ua 'ma ra säjä in jmigueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'iji: “Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rgui 'ñe cjuã rí mimi nu ja xe na jo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua c'o rru jü'ü cja mexa, ra unüji ngüenda c'ü me nets'ejji c'ü o mbitats'üji. ¹¹ C'ü ra tsjapütsjě na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'e bėzo c'ü vi mbita:

—'Ma in ät'ägue 'na jñönü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o běxtjo in cãrãgueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Ri xi'tsc'ö c'ü dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague rí ma siji o xědyi cja o ngumüji. A cjanu, ra ngö'tc'üttojji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngö'tc'ü Mizhocjimi. ¹³ C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ã 'na jñönü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pě's'i, c'o ch'odyě 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö. ¹⁴ 'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjägue 'ma. Na ngue dya ra sō ra ngö'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguec'ua 'ma ra bübütjo na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngö'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

¹⁵ Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärã c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjã c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xědyi nu ja manda angeze.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bėzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ã o jñönü. Na puncjü o nte c'o o mbita. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o zädã c'e hora 'ma ro ziji o xědyi, c'e bėzo o xipji c'ü o mběpji: “Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ěji dya, na ngue ya jogü texe”,

eñe c'e bëzo. ¹⁸ Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaoji na ngue dya mi sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ä c'e mbëpji, o xipijji a cjava: "Perdonaozü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö 'na juajma; ni jyodü rá ma nu'u." ¹⁹ C'ü 'naja o mama: "Perdonaozü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodü rá ma nugö cjo na jo ga pëpji c'o." ²⁰ C'ü 'naja o mama: "Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sö rá ma sigö o xëdyi." ²¹ Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbëpji o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjëya c'ua o xipji c'ua c'ü o mbëpji: "Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjëji c'o pöbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö", eñe. O ma c'ua c'e mbëpji. ²² Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ró cjagö ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigö o nte. Pero xe jyaütjo cja nin nzungue." ²³ O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbëpji: "Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja бүбү o 'ñiji ja c'o cjogü o nte, rí sido rí ciqueji ra ëji, ngue c'ua ra ndüji cja ín nzungö. ²⁴ Rí xi'tsc'ö, nu c'o ot'ü ró mbitagö ro ëjë, nuc'o, dya ra zi yo jñönü yo ró ät'ägö ne ri 'naja c'o", eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵ Na puncjü o nte c'o mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pöji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

²⁶ —'Ma cjö c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o t'i. Ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga netsjë. ²⁷ 'Ma cjö c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra бүбү dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. ²⁸ 'Ma cjö c'o ne ra jyäbä 'na ngümü, ni jyodü ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü. ²⁹ 'Ma jiyö, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientö, pero 'ma dya ri sä's'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü, texe c'o vi jñanda c'e bëzo mi jähä o ngümü, ra ndenbeji rgá tsjapüji burla. ³⁰ Ra mamaji: "Ne bëzo o mbürü o jyäbä 'na ngümü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü", ra 'ñeñeji. ³¹ Xo rí tsjijñigueji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ë'ë diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ëjë va ë'ë veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguiñi cjo ra sö ra ndöpü c'o va ëjë. ³² 'Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sö, ra ndäjä c'ua c'o ra ma ndünrü c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jë va ëtjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji. ³³ Je xo ga cjatse'jeji nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgö, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sö rí sidoji. 'Ma dya ín бүбүji dispuesto rí sogüji texe c'o ín pë's'iji, dya ra sö rí chenngueji co nuzgö 'ma.

Cuando la sal deja de estar salada

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Na jo o ð'ö. Pero 'ma ra bëzhi c'ü na ðxü, cja xe rgá sö xe ra ðxcü? ³⁵ Zö ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jömü, pero dya cja rguí muvi. Nguec'ua ra mbozüji. Nu'tsc'ejji ín äräji yo jña, rí tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

15

El ejemplo de la oveja perdida

¹ Ma ëjë cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nántji mi cja c'o na s'o. Ma ëji ro ë dyäräji c'o mi mama e Jesús. ² Nguec'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo, mi tsjojneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bëzo nu, me ne yo cja na s'o ra dyoji co angueze. Y me siji o xëdyi yo.

³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴ —'Ma ri tsāgueji 'na cien o ndēnchjürü, 'ma ri bēzhi 'naja, ri sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rrī möji c'ua ri ma jyodüji c'e ndēnchjürü c'ü ri bēzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chōt'üji, zō ri 'natjo ndēnchjürü. ⁵ Nuc'ua 'ma ri chōt'üji, me ri mājceji c'ua na puncjü, ri tsō's'üji in jyōgueji. ⁶ Nuc'ua 'ma ri sāceji in nzumüji, ri ma xipjiji c'o in dyocceji 'ñe c'o bēxtjo in cārāji: "Rí mbitats'ü rí ma cja in nzumü rá máji. Na ngue ya ró töt'ü c'ü in nzhēnchjürü c'ü rvá bēzhi", ri 'ñeñeji. ⁷ Rí xi'tsc'ōji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra máji a jens'e. Xenda ra mápāji c'e nte que rá ngue c'o noventa y nueve nte c'o cja pü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸ "Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bēzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngumü ro jyodü hasta 'ma cja ro chōt'ü. ⁹ Nuc'ua 'ma ro chōt'ü, ro xipji c'o o dyoji 'ñe c'o bēxtjo in cārāji: "Rí mbitats'ü rí mague cja in nzumü rá máji. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvá bēzhigö", ro 'ñeñe. ¹⁰ Rí xi'tsc'ōji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra máji Mizhocjimi 'ñe c'o o anxe c'o cārā a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

¹¹ Xo mama c'ua:

—'Naja bēzo mi 'ñeje yeje t'i. ¹² Nu c'e t'i c'ü mi sēbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: "Mi tatats'ügö, dyacö c'ü tocazü yo in pē'sc'e", embe. Nuc'ua c'e bēzo o jyadü c'ua c'o mi pē's'i o unü nza yeje c'o o t'i. ¹³ Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sēbi o jmutü texe c'o mi pē's'i, cjanu o ma c'ua o zät'ä cja 'na país c'ü ma jē. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'o; dya mbörütsjē ja rvá mimi. ¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o ndeze texe o merio, o ējē c'ua 'naja tjjimi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi. ¹⁵ Cjanu o ma c'ua cja 'naja bēzo cja c'e país, o ma xipji: "¿Cjo dya in pē's'i o bēpji rí dyacö?", eñe. C'e bēzo, dya mi ne ro unü o bēpji, pero c'e t'i sido mi örü. Nguec'ua c'e bēzo, zō dya mi ne, pero o unü o bēpji, o ndājā cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchí. ¹⁶ C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguec'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchí, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjó mi unü. ¹⁷ O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'o c'o vi tsja, o mama: "Mi tatagö tsājā na puncjü o mbēpji. Anguezeji poncjütjo c'ü siji; nutscö rí sufregö va o tjjimi. ¹⁸ Ixtá magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. ¹⁹ Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá cjagö 'naja in mbēpjizügö, rá embe." ²⁰ Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

"Ma xe ma jētjo ma ējē c'e t'i, c'e bēzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse c'ua, o cjuan'di o ma ndünrü. Cjanu o ndaja, me go zü'tp'ü o jmi. ²¹ Nuc'ua c'e t'i o xipji: "Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö." ²² Nuc'ua c'e bēzo o xipji c'o o mbēpji: "Ma tsāji c'e bitu c'e xenda na jo, ri jyecheji nu in ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyē. Rí chin'chp'iji o dyatsi a ngua. ²³ Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pō't'üji rá saji rá cja'i 'na mbaxua. ²⁴ Dya mi pārāgö ja vi ma'a nu in ch'igö. Mi pēzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya", eñe c'e bēzo va xipji c'o o mbēpji. O mbürü o tsja'i c'ua c'e mbaxua.

²⁵ C'e t'i c'ü mi nzhasē ma bübütjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro sājā cja c'e ngumü, o dyärā mi pjē'biji o bizhi 'ñe mi nemeji.

26 O ma't'ü c'ua 'naja c'o mbëppi, cjanu o dyönü pje pjëzhi c'o mi cjaji. 27 O ndünrü c'ua c'e mbëppi o xipji: “Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O säjä na jo, dya pje tsja. Nguéc'ua o manda nin tatague o mbö't'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi.” 28 Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasë, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü. 29 O ndünrü c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: “Dyärä rá xi'ts'i. Nutscö na puncjü o cjë'ë c'o ya ró pë'pc'i na zëzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbëppigüe. Nu c'ü in mandazü, nde rí cjagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o rí päcöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö. 30 Pero 'ma o säjä dya nu in ch'igüe nu na s'o, i manda o mbö't'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in meriogüe ma dyoji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo.” 31 O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: “Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, rí bübüjtogövi. Texe c'o in tsjagö, ngue in tsjagüe. 32 Dya mi päragö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguéc'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji.”

16

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

1 E Jesús xo xipji c'o o discípulo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi 'ñeje 'na mbëppi c'ü mi pjötpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëppi mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguéc'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji. 2 Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëppi. 'Ma mü o ëjë c'e mbëppi, o mama c'ua c'e lamu o xipji: “¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo rí äragö? Magüe ma chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'ü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe rí pëpquigö”, eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo. 3 Nuc'ua c'e mbëppi cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: “Nu c'ü in lamugö ya ra pjongüzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjagö bëppi c'o na jyü, y dya sö rá örü pje rá sigö, na ngue rí tsegö. 4 Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjagö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'in lamugö, ra recibidozö yo nte cja o ngumüji”, eñe. 5 Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: “¿Ja nzi in tunpügüe c'ü in lamugö?” 6 O mama c'ua c'e nte: “Rí tunpü 'na ciento barri o aceite.” O mama c'ua c'e mbëppi: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo cincuenta, cja rri jñu's'ü in chjügüe.” 7 Nuc'ua cja ndo nu ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëppi o xipji: “¿Ja nzi in tügüe?” Angueze o mama: “Rí tunpü 'na ciento mape o ndëxü.” O mama c'ua c'e mbëppi: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo ochenta”, eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëppi o jñu's'ütjo menu c'o mi tü c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndënbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä. 8 O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbärä c'o na s'o c'ü in tsja c'e mbëppi, cjanu o mama: “¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëppi? Me pë's'i na puncjü o pjeñe”, eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëppi, je xo ga cjatjonu c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jontëji cja yo nu mintëji, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jyä's'ü Mizhocjimi.

9 O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ëji rí tsjaji na jontets'üji co in merioji. Rí unüji yo nte c'o pje ni jyodü; rí gastoji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguéc'ua 'ma rí chüji, 'ma rí sät'äji a jens'e, Mizhocjimi me ra mä'c'äji ra xi'ts'iji na jo vi tsjagüeji.

10 'C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bēpji Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bēpji Mizhocjimi. 11 Zō cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'eji ni jyodū rí tsjaji rrā jontets'ūji. 'Ma dya rí tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'c'ūji o bēpji Mizhocjimi c'ū nda ni muvi. 12 'Ma dya rí tsjaji na jo co o merio c'ū tjeze, ċja rgá sō ra dya'c'ūji Mizhocjimi c'o dya ra tjeze rí tsjapūji in tsjacjeji?

13 "Ma cjó c'o ra mbēpi yeje lamu, dya ra sō ra dyātāvi nza yejui. Na ngueje c'ū 'naja ri nu'uji na ū, ra tsja c'e mbēpji; c'ū 'naja ri ne. O 'ma jiyō, 'naja c'ū ri ātā; 'naja c'ū ri cjavū dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'eji nu, 'ma rí jyodūji ja rguí pē's'iji na puncjū cja ne xoñijōmū, nu'ma, dya rí pēpqueji 'ma Mizhocjimi co texe in mü'būji.

14 C'o fariseo c'o mi cārā nu, 'ma mü o dyārā c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezeji me mi neji o merio. 15 O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cjavūji me na jots'ūji cja yo nte, pero Mizhocjimi pā'tc'ā in mü'būji. C'o in cjaji c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

16 'Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ū ro ējē c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjū yo nte, ya ma sādā c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjū yo nte, xipjiji c'ū ya ējē c'ū o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nguec'ua bübü o nte c'o me jodū ja rgá ndeñeji angueze.

17 'Zō ra manda dya, nu c'ū o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zō ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijōmū, pero dya ra cjogū o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in cjaji, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

18 "Ma cjó c'o ra mbēzi nu su, cja rrū chjüntüvi c'ū xe 'na ndixū, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntjui 'ma ri tsājā o ndixū. Y c'e bēzo c'ū ra chjüntüvi c'e ndixū c'ū vi bēzi, xo cja na s'o c'ū chjëntjui c'ū ri tsājā o ndixū.

El hombre rico y Lázaro

19 O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mi bübü 'naja bēzo c'ū mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi māji c'o o dyoji mi cjaji o mbaxua. 20 Cja ngoxtji c'ū o ngumū c'e bēzo, vi 'ñemeji 'na bēzo c'ū mi pōbre c'ū mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ū, mi chjū e Lázaro. 21 Mi sant'a na puncjū. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unū pje ro zi'i, zō ri nguextjo c'o mēxēdyi 'ñe c'o jñōnū c'o mi jābā a jōmū cja c'ū o mexa c'e bēzo c'ū mi rico. C'o dyo, mi jōsp'ūji cja o cuerpo c'ū mi s'odū. 22 O ē 'na nu pa, o ndū c'e bēzo c'ū mi pōbre. Nuc'ua c'o o anxē Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja bübü e Abraham. 'Ma mü o ndū c'e bēzo c'ū mi rico, o dyōgūji na jo. 23 Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfiernu c'e bēzo, o nā's'ā o jñanda e Abraham mi bübü a jens'e. Xo jñanda mi bübü nu e Lázaro a jmi e Abraham. 24 O mapjū c'ua na jens'e o mama: "Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügō, juentsqegō. Xipji e Lázaro ra ējē ra 'ñe popjū o ñidyē cja ndeje ra jōtcū in ts'ijñi. Na ngueje rrā sufregō na puncjū cja ne sivi." 25 O ndünrū c'ua e Abraham o xipji: "Nu'tsc'e in mboxbēchets'ügō, mbeñegue. 'Ma mi bübügue a xoñijōmū, mi pē's'igue texe c'o mi negue y me mi mápague c'o;

maco e Lázaro mi bēzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudya, mājā, dya cja sufregue dya. Nu'tsc'e in sufregue c'ua. ²⁶ Dya nguextjo nu; xo būbū 'na cōt'ū c'ū na jē a ndetsc'e 'ñezgōbe. Nguēc'ua yo cārā a 'ñecjua, dya sō ra mbes'e a ma c'ua ja in būnc'ēji. Ni xo ri ngueje c'o cārā a ma c'ua, dya sō ra mbes'ēji a 'ñecjua.” ²⁷ Cjanu o mama c'ua c'ū mi rico: “Mi mboxpalets'ūgō, rí ō'tc'ū na puncjū rí xipji e Lázaro ra ma cja ō ngumū mi tata. ²⁸ Na ngueje rí 'ñeje tsi'ch'a in cjuarma. Rí chājā e Lázaro ra ma zopjū c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogū ō mū'būji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ējē anguezeji va ja rí sufregō.” ²⁹ O ndūnrū c'ua e Abraham o xipji: “Anguezeji tjēji c'ū o dyopjū e Moisés 'ñe c'o o dyopjū c'o profeta. 'Ma ra dyātāji c'o, dya ra zāt'āji nu ja na būnc'e.” ³⁰ O ndūnrū c'ua c'ū mi rico o mama: “Iyō, dya ra tsjapūji ngūenda c'o. Pero 'ma c'jō c'o ra te'e yo ra ndū ra ma'a nu ja cārā c'o in cjuarma, ra nzhogū ō mū'būji 'ma.” ³¹ O ndūnrū c'ua e Abraham o xipji: “Nu 'ma dya c'apūji ngūenda c'o o dyopjū e Moisés 'ñe c'o o dyopjū c'o profeta, dya xo ra creoji zō ra tetjo 'naja yo ya ndū.”

17

El peligro de caer en pecado

¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre būbū o nte c'o c'apū ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o c'apū a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapū me ra sufregēji. ² Xenda rvá jo 'ma ro 'nutpū 'na travacjūjnū ō dyizi c'e nte c'ū, cja rrū pant'aji cja trazapjū nu ja na jē'ē, que na ngueje c'ū ro tsjapū ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjēzhi c'o ejmezū. ³ Nguēc'ua rí pjōtpūji ngūenda.

“Ma pje ra tsja c'ūji yo nin cjuarmaji, rí zopjūji. Y 'ma ra nzhogū ō mū'būji, rí perdonaogēji 'ma. ⁴ Zō siete vez nu pa c'ū pje ra tsja c'ūji 'ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: “Perdonaozūgō, ró cja c'ūgō c'o na s'o”, ra 'ñents'ēji, pero ni jyodū rí perdonaogēji c'ū.

El poder de la fe

⁵ Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ūgōjme, pjōxcūjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaojme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶ E Jesús c'in Jmugōji o xipjiji c'ua:

—Zō ts'ētjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ū in mū'būji c'ū ra dyāt'c'āji Mizhocjimi c'ū rí dyōtqueji, ra sō rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: “Ts'ūs'ū va, ma 'ne'e cja ne trazapjū”, rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjiññiji ja ga tsja 'na bēzo c'ū 'ñeje ō mbēpji. Ra ma c'e mbēpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ū o nzhūnū. 'Ma ra nzhogū c'e mbēpji, dya ra mama c'e lamu: “Ixti tsjogū rí sigue o xēdyi”, ra 'ñeñe, iyō. ⁸ C'ū ra mama: “Ma dyāt'ā c'ū rá sigō ne nzhā. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezū c'ū rá sigō hasta 'ma cja rá cjuarū rá si. Cja rí sigue o xēdyi”, ra 'ñeñe. ⁹ Zō ra tsja c'e mbēpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unū 'na pōjō c'e mbēpji. ¹⁰ Je xo rga cjatsc'ēji nu. Zō rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ū ni jyodū ra ngō'tc'ūji c'ū. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodū rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

11 E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi chäjui a Samaria 'ñe a Galilea. 12 'Ma ya ma sät'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o chjëji dyëch'a bëzo c'o mi sô 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. Pero dya chëzhiji cja o jmi, o böbütoji na jë. 13 Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji:

—Jesús in xöpütegue, juentsquegöjme.

14 Nuc'ua e Jesús 'ma mü o jñanda c'o bëzo, o xipjiji c'o:

—Möji cja c'o mböcjimi ra nu c'üji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O möji c'ua. 'Ma ya mi möji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme. 15 Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. 16 Cjanu o ndüne a jömü cja o ngua e Jesús, o unü 'na pöjö. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü. 17 O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyëch'a c'o mi sô c'e ngueme ró jocü, çjenga dya nzhogü c'o nueve ro ë unüji 'na pöjö Mizhocjimi? 18 Nguextjo ne bëzo nu dya in menzumügöji nu o nzhogü o ë unü 'na pöjö Mizhocjimi.

19 Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Böbü rí mague. Ya jogüts'ü na ngue i creozügö.

Cómo llegaré al reino de Dios

20 Nuc'ua c'o fariseo o dyönüji e Jesús:

—Çjinguä ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö cjó c'o me ra jñanda c'o señal, pero dya ra sô ra mbäräji jinguä ra mbürü Mizhocjimi ra manda. 21 Zö ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zö ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndetsc'ejj.

22 O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutsö rvá ëcjö cja Mizhocjimi y rá ëcjö na yeje. Pero ante que rá ëcjö, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguet'ua me rí ñeji rá ëcjö rá cärägöji va, zö ri 'natjo pa c'ü ri neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be ri sädä. 23 Ri bübü o xöpüte c'o dya cjuana ra xi'ts'iji: “Chjä'dä co nuzgöjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'iji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'ejj. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. 24 Ma go juë's'i e dyebe, ixí 'ñetse textetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjö na yeje, ra jñandagöji texe cja ne xoñijömmü. 25 Pero ot'ü ni jyodü rá sufregö na puncjü. Na ngue yo nte yo in menzumügöji, dya ra 'ñejmezüji. 26 C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. 27 C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ëjë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. 28 C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjö na yeje. Mi siji o xëdyi. Y pje c'o nde mi pa tömüji y pje c'o nde mi pöji. Mi podüji o ndëxü. Mi jäbäji o ngumüji. 29 Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyäbä o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. 30 Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ëcjö na yeje, 'ma ra jñandgöji texeji cjó nguetscö.

31 C'e pa c'ü, c'o ri bübü cja azotea a xes'e cja c'o o ngumüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o ri bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngumüji. 32 Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot. 33 Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgö, c'o ra tsjatsjë c'o netsjëji rgá mäpäji yo bübü cja ne

xoñijōmü, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgö, zö ra mbö't'üji c'o, pero ra ma ngārāji co Mizhocjimi c'o.

³⁴ "Ma ri xōmü 'ma rá ěcjö, ri bübü yeje c'o 'natjo c'ua ri orüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁵ O 'ma ri ndempa 'ma rá ěcjö, yeje ndixü c'o rrä cüjnüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁶ Yeje c'o ri bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁷ O ndünrü c'ua c'o apóstole o mamaji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, zja ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ü ya ni ndü c'ü ya na xī, je nguejnu jmurü o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cjaþü ra sufre, je ngue nu rá xöcügö a cjanu yo.

18

El ejemplo de la viuda y el juez

¹ Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unüji ngüenda mi jyodü ro sido ro dyötüji Mizhocjimi, dya ro tögü o mü'büji. ² O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi bübü 'na juesi c'ü dya mi sü Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte. ³ Nu cja c'e jñiñi xo mi bübü 'na ndixü c'ü vi ndü nu xīra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: “Rvá ějë rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ü o ndēnngui ín juajma. Rí zojnügue rí castigao”, eñe. ⁴⁻⁵ O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cjaþü ngüenda c'e ndixü c'ü mi ötü. Xe go mezhjte, cjanu o mamatsjē: “Dya rí sügö Mizhocjimi, ne xo ri ngue yo nte. Pero ne ndixü, me xichazü na ngue sido va ějë. Rá cjağö ja c'o nzi ga dyötcü, ngue c'ua dya cja ra ějë ra ě molestaozü”, eñe.

⁶ O mama e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Tsjijñiji na jo c'ü o mama c'e juesi. ⁷ Zö ma s'o c'e juesi, pero o mbös'ü c'e ndixü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyötüji Mizhocjimi xōmü ndempa, Mizhocjimi ra mbös'ü c'o. Zö bübü 'ma ra mezhe, pero ra zädä 'ma ra dyätä c'o o nte ja c'o nzi ga dyötüji. ⁸ Rí xi'tsc'öji, 'ma ra zädä c'e pa, ixta mbös'ü c'o o nte. Nutscö 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi rá 'ñe manda, ja nzitjo nte c'o ri bübü c'o ri tepquegö 'ñe ri ejmezü, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰ Ma cā'ā nu ja nzi c'o mi cjaþü me na joji, 'ñe mi cjaþüji menu c'o 'ñaja nte. Nguec'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bëzo a ma cja c'e templo, ro ma dyötüvi Mizhocjimi. C'ü 'naja mi fariseo. C'ü 'naja mi cobra o contribución. ¹¹ C'e fariseo o böbüjtjo mi cjaþü na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: “Mizhocjimi, rí da'c'ü 'na pöjō na ngeje dya nza cjağö c'o 'ñaja nte. Na mbēji, na s'o cjaji, tsāji o ndixü. Dya xo nza cjağö ne bëzo nu cobra o contribución. ¹² Yendgá mbempje nu ngo. Y rí da'c'ü ín diezmo texe c'o rí tögö”, eñe. ¹³ Nu c'ü mi cobra o contribución mi jyaðüvi na jē; dya mi ne ro nā's'ā a jens'e. Mi ya'bü o tijmi mi mama: “Mizhocjimi, me na s'o c'o rí cjağö; rí tügö na puncjü ín nzhübü. Rí ö'tc'ü rí juentsque rí perdonaozü”, eñe. ¹⁴ Nuc'ua o nzhogüvi o mëvi o ngumüvi. Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ü mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ü. C'ü ra tsjaþütsjē na nojo, ra tsjaþüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjaþüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵ Ma ējē c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyē anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huēnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁶ Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyēziji yo ts'it'i ra ēji cja in jmigō; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va ējē co nuzgō nza cja yo ts'it'i, ngeuje c'o cjapü Mizhocjimi o Jmu. ¹⁷ Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma cjó c'o dya ra ējē co nuzgō c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, dya ra sō ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸ O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbē c'ü rá cjangō ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹ E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi. ²⁰ In pārāgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya c'üji: “Dya rí pō't'üteji. Dya rí tsāji o ndixü. Dya pje rí pönüji. Dya rí pezheji o bēchjime. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.” Xo 'ñe c'o 'ñaja mandamiento, xo in pārāgue c'o, eñe e Jesús.

²¹ O ndünrū c'ua c'e bēzo:

—Texe yo, ya nde ró cjangō yo ndeze 'ma mi ts'iquēgō.

²² Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärä c'o, o xipji:

—Xe bēzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma pōgue texe c'o in pē's'i, rí unü c'o dya pje pē's'i. A cjanu rí pē's'igue a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrī chenngue co nuzgō rá mē.

²³ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bēzo c'o o mama e Jesús, me co ndumü c'ua, na ngue mi pē's'i na puncjü. ²⁴ E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndumü c'e bēzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pē's'i na puncjü, me na s'ēzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁵ 'Naja camello, dya sō ra cjogü cja o xāgō 'na dypjadü. Pero rí xi'tsc'öji, xenda sō ra cjogü a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte c'ü pē's'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ C'o mi ärä, o mamaji:

—'Ma ga cjanu, ¿ja rgá sō cjó ra salva 'ma?

²⁷ O ndünrū c'ua e Jesús o mama:

—C'ü dya sō yo nte ra tsja, Mizhocjimi sō ra tsja.

²⁸ Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutscojme ró sogüjme texe c'o mi pē's'ijme ró tennc'öjme co nu'tsc'e.

²⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. Cärä c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Nguéc'ua ra zogü o ngumüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngue c'ü mi pē's'iji 'ma ot'ü. Y 'ma ya rguí nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, ra bübütjoji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³¹ 'Na nu pa e Jesús o xöcü c'o doce o discípulo, o ñatsjēji o xipjiji:

—Ya rrã mö a ma a Jerusalén. Ra zädã texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregö nutschö rvã ëjë cja Mizhocjimi. ³² Ra nzhögügöjï cja o dyë c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji. ³³ Ra mbärãzïji ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjõ rá bübüjtjo na yje, eñe e Jesús.

³⁴ C'o doce discípulo, dya mbärãji c'o jña. Dya mi unüji ngüenda c'ü ja rvã zädã c'ü ro sufre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbärãji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵ E Jesús 'ma ya mi ngue ro zät'ãji a Jericó c'o o discípulo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorö. Mi örü o merio. ³⁶ 'Ma mü o dyärã mi cjogü na puncjü o nte, o tsja t'önü pje mi cja c'o nte c'o mi cjogü. ³⁷ O xipjiji:

—Cjogü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸ Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquögö.

³⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënc'h'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquögö.

⁴⁰ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga 'ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ã, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹ —¿Pje in ne rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü in chö rá janda.

⁴² E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue i creozü.

⁴³ Jo ni zätã c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjõ Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

19

Jesús y Zaqueo

¹ E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'ãji a Jericó o cjogüji cja c'e jñiñi. ² Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü. ³ E Zaqueo, 'ma mü o dyärã o cjogü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvã jñanda. Pero dya mi sö, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndã e Zaqueo. ⁴ Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómoro. O ndes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjogü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji. ⁵ Nuc'ua 'ma mü o cjogü e Jesús a ngua c'e za'a, o nã's'ã c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zëzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶ Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjã va mëvi e Jesús cja ngümü.

⁷ C'o nte 'ma mü o jñandaji c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngümü 'na bëzo c'ü ma s'o. ⁸ 'Ma mi cãrãji cja c'e ngümü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü in Jmugöji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pë's'i, rá unügö nde, yo dya pje pë's'i. 'Ma ró cjopcö rvã cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'bü ne bëzo 'ñe yo cārã o ngümü. Ixna cjuana mboxbêche dya nu, cja e Abraham. ¹⁰ C'ü rvã êcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bëzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

¹¹ C'o nte xe mi cijññiji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro 'ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén, mi pëzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguéc'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda. ¹² O mama:

—'Naja rey mi 'ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jë, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda. Jo rrü nzhogü ro ë manda. ¹³ Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbëppi, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: “Rí pëppiji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogü, ya rguí ndöjö”, embeji c'o mbëppi. Cjanu o ma c'ua. ¹⁴ C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguéc'ua va ndäji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: “Dya rí negöjme ra mandazüjme nu”, ro 'ñeñe c'o ro ma zogü 'na jña. ¹⁵ Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbëppi c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbärã ja nzi vi ndö nzi 'na c'o. ¹⁶ O ëjë c'ua 'naja mbëppi o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ÿ socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va êcjuã yo xe 'na dyëch'a merio yo ró töcjö”, eñe. ¹⁷ Angueze o xipji: “Me na jo ga mbëppits'ü. ÿ tsjacjuana ÿ tsjague na jo c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi”, eñe c'e t'i c'ü ya mi rey. ¹⁸ O ëjë c'ü 'naja mbëppi o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ÿ socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va êcjuã yo xe 'na ts'ich'a merio yo ró tögö”, eñe. ¹⁹ O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague ts'ich'a jñiñi.” ²⁰ O ëjë c'ua c'ü 'naja mbëppi o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pë's'i na jo. ²¹ Ró sügö ró mama, zö rá pëpcjö na zëzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e ÿ dacüjme o bëppi c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e ÿ cja pü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cjaime texe, ngue in ch'ujmügue nu ja üt'üji c'o ndëxü”, eñe c'e mbëppi. ²² O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Na s'o ga mbëppits'ügue. Na ngue c'o ÿ mangue, ÿ ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëppits'ügue. Nu'tsc'e ÿ pãrãgue c'ü rí da'c'öji o bëppi c'o na jyü, 'ñe rí cja pü in tsjacjö c'o ÿ pëppigüeji, 'ñe je ngue in ch'ujmügö nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o ÿ podügüeji cja in juancjö. ²³ Maco ÿ pãrãgue yo, zjenga dya ÿ mague cja banco rí ma sogü nu, no in meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro êcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjö nu”, embe. ²⁴ O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cārã nu: “Jñünbüji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjö 'na dyëch'a merio.” ²⁵ Anguezeji o xipjiji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, maco ya jün dyëch'a merio.” ²⁶ O mama c'ua c'e rey: “Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rguí pëppiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëppiji c'o ví ch'unüji ra ndöji, nu'ma, ra jñünbüji 'ma c'o ví ch'unüji. ²⁷ C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pö't'üji cja in jmigö c'o”, eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pöji co c'o o discípulo. ²⁹ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji a Betfagë 'ñeje a Betania cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ³⁰ Cjanu o xipjivi:

—Mèvi cja ne jñiñi nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na ts'iburru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, cja rrí sijivi. ³¹ 'Ma cjó c'o ra dyönnc'üvi: “¿Jenga in xäpcävi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü”, rí 'ñembevi c'o.

³² O ma c'ua c'o yeje o ma chöt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús. ³³ 'Ma ma xäpcävi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cjava c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga in xäpcävi ne ts'iburru?

³⁴ Angezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü.

³⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xäpcävi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi, cjanu o ngäsp'ävi c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús. ³⁶ Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xī'p'üji cja c'e 'ñiji. ³⁷ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pōji e Jesús o mäji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacöji ró jandaji. ³⁸ Me na jo nu va ējē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacöji Mizhocjimi c'ü rá pötca mápaji angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹ Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huénch'i yo nte yo in pöcjeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zät'äji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jñiñi a Jerusalén, o hué'è na ngue ja ma cja c'o mi menzumü nu. ⁴² O mama:

—Quera ri unnc'ejí ngüenda c'o mi xi'tsc'öji. Nu'ma, ri salvagueji 'ma. Pero ya tsót'ü in chögueji. ⁴³ Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ējē c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja ra mundoji c'e jömü, ra ngäräji texe lado cja in jñiñigueji. Nguec'ua dya ra sö rí pedyeji, dya xo ra sö cjó ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji.

⁴⁴ Ra yä'tc'äji nin jñiñigueji; dya ra nguejme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü nín mindojovi. Y ra mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ē 'ñempc'ejí libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü. ⁴⁶ O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nín nzungö ngue 'na ngümü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí na cjacütjoi nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngümü o mbé'è c'ua ja tsjöji, embeji c'o.

⁴⁷ Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjēzhi na nojo, mi jodü ja rvá mbö't'üji e Jesús. ⁴⁸ Dya mi tö't'üji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mä ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

20

La autoridad de Jesús

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjēzhi na nojo. ² O dyönüji e Jesús:

—Nuc'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'na t'önü c'ü rí xitscöji dya. ⁴¿Cjó 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ⁶'Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue c'apüji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷Cjanu o ndünrúji c'ua o mamaji c'ü dya mi päräji cjó ngue c'ü vi 'ñeme e Juan. ⁸Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjagö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë; o mezhe c'ua.

¹⁰Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndjä 'naja o mbëpi o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbäräji na puncjü c'e mbëpi c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹¹Nuc'ua c'e lamu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpi. 'Ma o zät'ä nu ja pëpi c'o uva, xo mbäräji c'ü, me go mbätäji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji.

¹²Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpi. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

¹³'Nuc'ua c'ü o cja c'o uva o mama: “¿Ja rga c'apügö dya? C'ü rá cjagö, rá täjä nu in ch'igö nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu”, eñe. ¹⁴C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'e t'i, o pötü va mamaji c'ua: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cja. Mö rá pöt't'üji ngue c'ua rá c'apcöji in tsjacjöji ne huerta”, eñeji. ¹⁵Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mbö't'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? ¹⁶C'ü ra tsja, ra ëjë ra ë mbö't'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xopü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyäräji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

¹⁷Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga in mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jäbä c'e ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji dya a squina c'ü, eñe.

¹⁸C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ëjë c'e ndojo ra 'ñe zë'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

¹⁹C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja rvá sö ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbäräji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi süji c'o nte. ²⁰C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chëzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze,

ngue c'ua ro sò ro ngöt'úi cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbäräji. ²¹ O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí pärägöjme c'ü in mamague c'o na jo, 'ñe in xöpügue na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zö pjëzhiji zö dya pje pjëzhiji. Xo rí pärägöjme c'ü in xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. ²² Xitscöjme pje mama o ley Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjöt'úi o contribucíon c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

²³ E Jesús mi pärã c'o na s'o c'o mi cjiññiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe öngüji? ²⁴ Jítsiji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrúji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

²⁵ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

²⁶ Na jo va ndünrú e Jesús, y vi dyärã c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndambócjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sò pje ro chö'tp'úi angueze. O unüji ngüenda c'ü me na jo va ndünrú. O nguiññiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü ri ña a cjanu 'na nte, eñeji.

Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sò ra te yo añima. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁹ Nuzgöjme, mi bübüzgöjme siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ³⁰ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. ³¹ Je xo va cjatjonu c'ü na ñi, hasta o llega nza sieteki. O chjüntüvi c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. ³² Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ³³ 'Ma ra te c'o añima ja c'o nde gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngue nza sieteki nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñijömü chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji. ³⁵ Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngäräji a jens'e; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji. ³⁶ Na ngue dya cja ra ndüji. Nguec'ua ri chjëntjui c'o o anxé Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni ri tü. Y ri chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue ya rguí tetjoji ya rguí bübütjoji na yeje. ³⁷ Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o añima. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tje c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: “Ngue o Mizhocjimizü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e Moisés. ³⁸ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o añima, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³⁹ Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:

—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰ Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David.

⁴² Maco nguetsjë e David o dyopjü a cjava cja Salmo:

Mizhocjimi o zopjü c'ü ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

⁴³ Rí dá'c'ü ri mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴ E David o nádä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discípulo; ma dyärä c'o nte. ⁴⁶ O xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cjäpüji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañömü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁷ Anguezeji jünbüji c'o pé's'i yo ndixü yo ya ndü nu xira. Pero me cjäpüji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra tsjäpü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

21

La ofrenda de la viuda pobre

¹ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e caja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. ² Xo jñanda o ëjë 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xira, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi. ³ O mama c'ua e Jesús:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja. ⁴ Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rví ma ndömü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵ Mi bübü ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi ðornao c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶—Nujyo ín jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguä ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá pärajme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Pjötpüji ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y bübü c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömü. Dya rí cheñeji anguezeji.

⁹ Y rí dyäräji ri cjaji o chũ. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chũ. Dya rí sũgueji, na ngue ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijö mü.

¹⁰ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chũji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chũji co c'o 'ñaja rey. ¹¹ Ra mbi na zèzhi ne xoñijö mü. Y na puncjü o jñiña ja c'o ra sufreji o tjiimi 'ñe na puncjü o jñiña c'o ra nzhodü o ngueme c'o me na s'èzhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra zũji.

¹² 'Ante c'ü ra zädä yo, ra zü'c'üji yo nte ra tsja'c'üji c'ü rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñün'c'üji nguenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo, ra tsja'c'üji yo, na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjügö. ¹³ 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjèzhi, ra sö rí xipjiji ja ga czazgö. ¹⁴ Ixti jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji nguenda. ¹⁵ Na ngue nutscö rá da'c'üji o jña c'ü rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nuc'üji na ü, dya ra sö pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sö ra xi'ts'iji: "Dya cjuana c'ü in mangueji", ra 'ñents'eji. ¹⁶ Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjèzhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na in dyocjeji, o ngue 'na c'ü in jogueji. Bübüts'üji c'o ra mbö't'üji. ¹⁷ Texeji ra nuc'üji na ü, na ngue nu'tsc'eji ri ejmezüji y ri nänngäji. ¹⁸ Pero dya ra sö pje ra tsja'c'üji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja in ñixteji ra ndö'tc'üji. ¹⁹ Zö ra tsja'c'üji yo, pero 'ma rí sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübütjogueji 'ma.

²⁰ "Ma rí jñandaji c'ü ya ri cārā o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pārāgueji 'ma c'ü ya ra zädä ra yä't'äji. ²¹ 'Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'eji ri cārāji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'eje. Nu'tsc'eji ri cārāji mero a Jerusalén, rí pedye rí möji. Nu'tsc'eji ri cārāji cja in juancjeji ri pëpjiji, dya cja rí nzhogüji a Jerusalén; ixti möji. ²² C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zädä c'o t'opjü o jña Mizhocjimi. ²³ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lèlè c'o pa c'o. Me ra sufreji va a Judea texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte. ²⁴ Cārā c'o ra mbö't'üji co tjèdyi. Cārā c'o ra dyèdyiji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzümü a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zädä c'ü ya mama Mizhocjimi c'ü dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵ Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijö mü me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjö's'ü e ndeje. Nguec'ua yo nte, me ra zũji, dya ra mbārāji pje ra tsjaji. ²⁶ Me ra jyoji na ngue c'ü me ri sũji c'o xe ra zädä. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ü dya ri nza cja 'ma ot'ü. ²⁷ Nuc'ua ra jñandgöji rva ècjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrā zètsi 'ñe rrā zözü. ²⁸ 'Ma ra mbürü ra zädä yo, me rí mäjji rguí chepquegöji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe emp'öji libre c'o ri sufregueji.

²⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjiñiji ja ga cja c'e za'a c'ü ni chjü higo, 'ñe yo pje nde ma za'a. ³⁰ 'Ma in jandaji ya peje o xi, in pārāji ya ra èjè c'o pa 'ma ra paja ne xoñijö mü. ³¹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädä yo rí xi'tsc'öji, rí pārāgueji 'ma c'ü ya rá mandagö nutscö o 'ñevguegö Mizhocjimi.

³² 'Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji dya. C'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³³ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, pero nin jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁴ 'Pjötöpüji na puncjü ngüenda c'ü dya rí mápäji yo bübü cja ne xoñijömü, nza cja c'o si o t'apjú cja na tji. Dya xo rí mamaji ja rguí chöt'üji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra meze in mü'büji. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma rá ěcjö na yeje, dya ri tepqueji. ³⁵ 'Ma ra ějë c'e pa, ra sufre texe yo cärä cja ne xoñijömü c'o dya ri tepque. ³⁶ Nu'tsc'eji rí chepqueji. Rí sido rí dyötüji Mizhocjimi ra dya c'üji rí zëzhgueji, ngue c'ua dya rí sufreji c'o ra zädä. Y ngue c'ua 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jün'c'üji ngüenda, dya pje rá tó'tc'üji.

³⁷ 'Ma ndempa e Jesús mi xöpü cja c'e templo. 'Ma xömü mi pedye mi pa oxü cja c'e t'ejje c'ü ni chjü Olivos. ³⁸ 'Ma xörü, ts'i mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma ě ätpäji o jña.

22

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömëch' i c'o dya mi bäns'ä. ² C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi ne ixto mböt't'üji e Jesús. Pero mi süji c'o nte. Nguec'ua me mi jodü ja rvá sö ro mböt't'üji.

³ C'ü dya jo mi dyojuí e Judas Iscariote c'ü mi ngue 'naja c'o doce o discípulo e Jesús. O 'ñünbü o mü'bü e Judas. ⁴ Nuc'ua e Judas o dyätä c'ü dya jo, o ma cja c'o ndamböcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvá tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sö ro zürüji e Jesús. ⁵ Anguezeji me co mäji c'ua, o mamaji c'ü ro ngöt't'üji e Judas. ⁶ Nuc'ua e Judas o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi va xipjivi. Nuc'ua mi jodü ja rvá zidyí anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sö ro zürüji e Jesús 'ma dya ri cärä c'o nte.

La Cena del Señor

⁷ O zädä c'ua c'e pa 'ma mi jyodü ro mböt't'üji 'na ts'imë c'ü ro zaji c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. Xo ro ziji o tjömëch'i c'o dya mi bäns'ä. Tsjë'ma mi cjaji a cjanu. ⁸ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi:

—Mëvi ma dyät'ävi o jñönü ngue c'ua rá süpcöji ne mbaxua.

⁹ O ndünrü c'ua anguezevi o dyönüvi:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá sigöji, ngue c'ua rá ma ät'äbe?

¹⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyärävi c'ü rí xi'ts'ivi. 'Ma rí sät'ävi cja c'e jñiñi, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjñä o ndeje. Rí möji angueze, xo rí tsjögüvi cja c'e ngumü nu ja ra cjogü angueze. ¹¹ Rí xipjivi c'ua c'e bëzo c'ü menzumü nu: “C'ü rvá ěcjöbe, mama c'e xöpüte rá ě xi'ts'ibe, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí züpüji ne mbaxua?” Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumü. ¹² Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyäxcmü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñönü nu, eñe e Jesús.

¹³ Anguezevi o mëvi c'ua, o ma chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o zädä c'e hora c'ü ro ziji c'e jñönü, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Me rí negö c'ü 'natjo c'ua rá siji c'ü rga süpcöji ne mbaxua ante c'ü rá sufregö. ¹⁶ Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö c'ü rga süpcö ne mbaxua; ya ra mbötcüji ja c'o nzi ga mböt't'üji o ts'imë c'o ni züpüji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigöji na yeje 'ma.

17 O ndü c'ua 'na vaso, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chüji nu, rí siji in texeji. 18 Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma ra zädä c'ü rá mandagö nutscö o 'ñevguegö Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

19 Cjanu o jñü c'ua 'na tjömëch'i o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Nujnu ngue in cuerpogö nu. Co nín cuerpogö, rá päjt'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzgöji, eñe.

20 Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo: —Nujnu ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji rá tügö, ngue c'ü rgui pärägueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

21 'Tsjijñiji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu c'ü ra nzhögügö cja o dyé yo nte ngue c'ua ra mbötçüji, ngueje 'naja yo rrä sigöji o xëdyi. 22 C'ü rvä ëçjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mbötçüji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sufre nu.

23 Nuc'ua anguezeji pötü va dyönüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhö e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

24 C'e xömü, c'o discípulo o zöji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ñi.

25 Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji. 26 Nu'tsc'ëji, dya je rga cjatsc'ëji nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbëzhiji na nojo, pero ni jyödü ra pjösteji nza cja 'na t'i c'ü xe sëbi. Zö bübüts'ëji c'o ra mandatsc'ëji, pero ni jyödü ra mböxc'üji nza cja 'ma rí ngue 'na mbëpji. 27 ¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xëdyi, o ngue c'ü sirve o jñönü? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco rí pjöstegö a ndetsc'ëji.

28 'Zö dya ätcägö yo nte, zö me nugüji na ü, pero nu'tsc'ëji sido in nzhodüji co nuzgö. 29 Nguec'ua rí da'c'ü rí mandaji, ja c'o nzi va dyacügö mi Tatagö.

30 'Ma rá mandagö, nu'tsc'ëji rí mimiji co nuzgö rá siji o xëdyi. Y rí tsjaji juesi rí jñünpüji ngüenda c'o in menzumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

31 Xo mama c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü rí xi'tsc'ö. E Satanás c'ü dya jo, o ch'unü sjëtsi ra zöç'üji in texeji. Ne angueze rí xögueji co nuzgö rí pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndëxü. 32 Nu'tsc'e Simón, rí pärägö ra mezhe 'na ndajme rá ndö'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü rí sido rí creozügö. 'Ma ra nzhögü in mü'bügue, rí pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zëzhiji.

33 O ndünrü c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí bübü dispuesto rá mëgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo rí bübü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

34 E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, rí xi'ts'i, ante c'ü ra hué o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in päcägö.

Se acerca la hora de prueba

35 O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—'Ma i mōcjeji i ma zopjūji yo nte, ró xi'tsc'ōji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünūji o merio. Xo ró xi'tsc'ōji c'ü dya i tsidyiji c'o ri chin'ch'iji. ¿Cjo pje c'o o bē'ts'iji 'ma?

O ndünrū c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyō, dya pje bētsijme.

³⁶ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nudya, c'o cājāts'ūji mape ra ngana c'o. Xo rí jñünūji o merio. Na ngue dya cja ra recibidots'ūji nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjēdyi, ra mbōji c'ü tēji ra ndōmūji. ³⁷ Na ngue rí xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zādā o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregō: “Yo nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü”, eñe. Jā, ni jyodü ra zādā texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregō.

³⁸ O mama c'ua c'o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügōjme, bübü va yeje tjēdyi.

O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo mōji co c'o o discípulo. ⁴⁰ 'Ma mü o zāt'āji cja c'e t'eje, o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyötūji Mizhocjimi c'ü dya rí dyätāji c'ü dya jo 'ma ra zōc'ūji, embeji c'o.

⁴¹ Nuc'ua cjanu o xōgü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijē, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma cjó c'o pana. O ndüñijōmü c'ua va dyötü Mizhocjimi. ⁴² O mama:

—Mí Tatats'ügō. 'Ma rí ñegue, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zādā c'ü rá sufregō. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negō; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

⁴³ O 'ñetse c'ua 'na anxe c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zēzhi e Jesús. ⁴⁴ Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. O jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jōmü nza cja o cji.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o bōbü. Cjanu o ma c'ua nu ja mi bübü c'o o discípulo. O chōt'ūji ma ĩji, na ngue c'o mi cjiññiji ro sufre e Jesús. ⁴⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga ín İcjeji? Rí ñangaji rí dyötūji Mizhocjimi, ngue c'ua dya rí dyätāji c'ü dya jo, 'ma ra zōc'ūji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjü e Judas c'ü mi ngueje 'naja c'o doce discípulo. Cjanu o chēzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi. ⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvá ēcjō cja Mizhocjimi. Maco va ē sütcü ín jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbācōji nguetscō e Jesús, ngue c'ua ra zinzgōji.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü ya ro zidyiji e Jesús, o xipjiji c'ua:

—¿Cjo na jo rá ya'būjme co tjēdyi yo?

⁵⁰ Cjanu o tsja c'ua 'na c'o discípulo o ya'bü 'na tjēdyi 'naja c'o o mbēpji c'ü mi mero ndambōcjimi, o jñüpcü o ngō cja o jodyē. ⁵¹ O ndünrū c'ua e Jesús o mama:

—Iyō. Jyēziji ra tsjacūji c'ua ja c'o nzi ga neji, embeji c'o discípulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngō c'e mbēpji. ⁵² Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o ndambōcjimi, 'ñe c'o comandante cja c'e templo, 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mí pjēzhi c'o vi 'ñe zidyí e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga in cjagueji a cjanu? I pedyeji cja c'in jñiñiji va ã sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁵³ Pama mi bünc'öji co nu'tsc'eji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne hora nu ya ch'a'c'üji rí tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'o nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Nuc'ua anguezeji o pënc'h'iji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngumü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëp'jatjo na jë cja e Jesús. ⁵⁵ 'Ma mü o zät'äji, o ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji. ⁵⁶ 'Na ndixü c'ü mi mbëpite nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya's'ü c'e sivi. O nguinch'p'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷ O ngädä c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö nu.

⁵⁸ Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'o nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹ O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pärägö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo menzumü a Galilea nu.

⁶⁰ O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pärägö c'ü in mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare. ⁶¹ Nuc'ua e Jesús c'ü in Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'o jña c'o vi xipji c'in Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in päcägö”, vi 'ñeñe. ⁶² Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

⁶³ C'o bëzo c'o mi pjörü e Jesús, me mi c'apüji burla e Jesús, y mi päräji.

⁶⁴ Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipjiji:

—'Ma o ñempc'e Mizhocjimi, mamague cjö ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

⁶⁵ Y pje c'o nde mi xipjiji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁶⁶ Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'o tita c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji nguënda. O jñünpüji c'ua nguënda o xipjiji:

⁶⁷ —¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo? Xitsijme.

O ndünrü c'ua angueze o xipjiji:

—Zö ro xi'ts'iji, pero dya in creozüji. ⁶⁸ Nu 'ma xo ro önn'ügöji, dya xo ri chjünrügeji. Dya xo ri xäcäzüji. ⁶⁹ Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁷⁰ Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jä, nguezgö c'ua ja vi mangueji.

⁷¹ Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo? Nuzgötsjëji ró äräji c'o o mama.

23

Jesús ante Pilato

¹ Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato. ² O mbürü o xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró t'ö'tp'üjme mi onpü yo ín menzumügöjme, mi xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjöt't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³ O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴ Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí t'ö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo ín jñiñigöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma ëjë ma xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguet'ua yo nte ne ra tsjaji o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶ Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷ Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbärä c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyiji e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea. ⁸ Nuc'ua e Herodes, 'ma mü o jñanda e Jesús, me co mäjä na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi nántji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda. ⁹ Nguet'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrü. ¹⁰ Xo mi cärä nu c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús. ¹¹ E Herodes 'ñe c'o o tropa, me mi mbäxtjoji e Jesús mi cjapüji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyiji na yeje cja e Pilato. ¹² E Pilato 'ñe e Herodes ot'ü mi üvi. Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³ Nuc'ua e Pilato o zojnü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo 'ñe c'o nte. ¹⁴ O xipjiji:

—Nu'tsc'ëji i sinquigöji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolución. Pero dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ró önügö na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró t'ö'tp'ügö c'o in mangueji. ¹⁵ Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chö'tp'ü nu. Nguet'ua va manda i sigueji na yeje a 'ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pöt't'üji. ¹⁶ Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

¹⁷ Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, y tsjë'ma mi cja c'o nte mi ötüji e Pilato ro 'ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte. ¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, dya neji c'ü ro 'ñemeji libre e Jesús. Nguet'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pöt't'ü ne bëzo. Rí negöjme rí 'ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

19 E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chü a Jerusalén, vi chüji c'e gobierno, y mi pöt't'ü o nte. 20 E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. 21 Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

22 Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbë c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje ri tö'tp'ügö c'o na s'o c'ü rga pöt't'üji. Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

23 Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyodü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndöji na ngue sido mi mapjüji.

24 Nguec'ua e Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji. 25 O 'ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chü 'ñe mi pöt't'ü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

26 'Ma ya mi sidyiji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pënch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro bëpja cja e Jesús.

27 Mi bëpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huëpji e Jesús. 28 E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya ri huëji por nutsö; huëtsjégueji 'ñe ri huëpji in ch'igueji. 29 Na ngue ra zädä c'o pa 'ma me ri sufregueji. Nguec'ua ra mamaji: “Xenda rvä jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü 'ñe 'ma dya ro ndunteji 'ñe 'ma dya ro jötüji o lélë”, ra 'ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü. 30 Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yëbi yo t'eje 'ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na ngue c'ü rá sufregöji yo na s'ëzhi”, ra 'ñeñeji. 31 Nutscö, zö dya pje ró cjaö, pero rá sufregö na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhübü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

32 'Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o. 33 Nuc'ua 'ma mü o zät'äji nu ja mi chjü T'ejeñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús 'ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyë e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü.

34 O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, ri ö'tc'ü ri perdonague yo. Na ngue dya pãrãji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. 35 C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji 'ñe c'o pje mi pjëzhi, me mi cjaüji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjë ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juajnü Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

36 C'o tropa xo mi cjaüji burla e Jesús. Mi chëzhiji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo. 37 Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjë dya, dyagü cja ne ngronsi.

38 A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscömü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, 'ñe o latín 'ñe hebreo. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹ Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, 'ñemetsjë dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí 'ñevguegöbe libre.

⁴⁰ O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huënh'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sügue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadügue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrä sufregövi. ⁴¹ Nutscövi, rí mercedovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjavi c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴² O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ë mandague, eñe.

⁴³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí бүбүgue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴ Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxöümü c'ua texe cja ne xoñijöümü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁵ O bëxöümü e jyarü. Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü. ⁴⁶ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya in aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸ Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjapüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja va ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmiji. Na ngue me mi süji 'na pje ro zädä.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, ma böbütojoi na jë, xo jñandaji. Xo 'ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰ Mi бүбү 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo, y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. ⁵¹ Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mböt't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ⁵² Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁵³ Cjanu o ma ts'üpcü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt't'üji cja peña, c'ü dya cjó be mi cöt'üji. ⁵⁴ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵ C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea, xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt't'üji o cuerpo e Jesús. ⁵⁶ Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'äji o perfume 'ñe o unguento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o ndixü ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

¹ Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'o 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'äji. Xo möji c'o 'ñaja ndixü. ² 'Ma mü o zät'äji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'eji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ³ Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'in Jmugöji. ⁴ Go züji c'ua, dya mi pärã pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bëzo, mi böbüvi o jmiji, me mi juëns'i o bituvi. ⁵ Me go pizhi c'ua c'o ndixü o ñücüji a jömü. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodüji a nde cja yo añima nu c'ü bübütojo? ⁶ Dya bübü va c'ü; ya tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'eji e Jesús 'ma mi bübü a Galilea. ⁷ O xi'tsc'eji c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodü ro nzhöji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, ro tetjo ro bübütojo na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixü.

⁸ O mbeñe c'ua c'o ndixü c'o vi mama e Jesús. ⁹ Cjanu o mbedyeji nu, o möji c'ua nu ja mi cãrã c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe. ¹⁰ C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixü c'o mi dyoji. ¹¹ C'o apóstole o nguiññji c'ü mi jyo c'o ndixü. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

¹² Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zät'ä nu, o dãnã o jñanda a mbo. C'ü o jñanda, nguextjo c'e manta c'ü vi mböch'üji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cijñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaús

¹³ C'e pa c'ü, yeje anguezeji mi mëvi cja 'na ts'ijñiñi c'ü ni chjü Emaús. C'e jñiñi mi jyadüvi once kilómetro a Jerusalén. ¹⁴ 'Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixü c'ü vi te e Jesús. ¹⁵ 'Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nuc'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua. ¹⁶ Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbãrãvi c'ü mi ngue e Jesús. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqui mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

¹⁸ 'Naja c'o bëzo mi chjü e Cleofas. O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte pärãji c'o o zädã va yo pa yo.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädã?

O ndünrüvi c'ua o xipjivi:

—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o 'ñeme ro zoppü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me ni nãntji c'ü, me mi mamaji c'ü me ma jo c'ü. ²⁰ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja in menzumüji c'o pjëzhi na nojo, o zidyiji e Jesús nu ja jññpüji ngüenda. Y o mböt'üji cja ngronsi. ²¹ Nutscöjme mi dyocjöjme e Jesús, mi pëzhgöjme mi ngue angueze c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro salvazüji nutscöji rí menzumüji a Israel, ro 'ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü. ²²⁻²³ Mi xörü, ts'i vi mbedye ja nzi ndixü c'o in dyocjöjme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhögüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya bübütojo na yeje. Nguec'ua ró sügöjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿päã cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu. ²⁴ Nguec'ua bübü ja nzi c'o in dyocjöjme c'o o ma cja c'e cueva o ma

nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixū, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguец'ua, çpārā cjo ya tetjo?

²⁵ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya in pārāvi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya i jyëzi ro zi'ch'i in mü'büvi c'o jña. Nguец'ua dya in creovi texe c'o o dyopjüji. ²⁶ Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvá ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés 'ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvá cja e Cristo.

²⁸ Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cja pü c'ü ro cjogütjo xe ro ma c'ü 'na jñiñi. ²⁹ Nuc'ua anguezevi o züjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxqe co nutsöbe na ngue ya nzhā, dya ra mezhe ra xömü, eñevi.

Nguец'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngumü ro oxüji. ³⁰ Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömech'i, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua. ³¹ Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbārāvi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojtjo c'ua e Jesús; dya cja jñandavi. ³² Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xitsivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zi'ch'i in mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³ Ixco nzhogüvi o mëvi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apóstole 'ñe c'o mi dyoji. ³⁴ O mama c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü in Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü bübütjo c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵ Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pārāvi cjo mi ngue c'ü. Cja mbārāvi 'ma mü o xënbivi c'e tjömech'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶ 'Ma mi mamavi c'o, jo ni 'ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zenguaji.

³⁷ Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi 'ñetse nza cja 'na nte. ³⁸ Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya rí süji; dya rí tsijñiji. ³⁹ Jñandgaji c'ü nguetsö e Jesús. Chjönngüji ngue c'ua rí pārāgueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue bübü in ts'ingue 'ñe in nzhodyë.

⁴⁰ 'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchiji o dyë 'ñe o ngua. ⁴¹ Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguiñiji: "Pārā, çcjo na cjuana yo rí jandagöji 'ñe yo rí äräji", eñeji. Nguец'ua dya nda mi creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—çCjo bübü pje rá sigö?

⁴² Nuc'ua o unüji 'na përaso o jmö c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na përaso o panal c'ü mi po'o o miel. ⁴³ O jñü c'ua e Jesús c'e jmö 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji. ⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ot'ü mi bübügö co nu'tsc'eji, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguец'ua va mbārāji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ⁴⁶ Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa. ⁴⁷ Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra

'ñench'ezüji o mü'büji ra jyëziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cārã a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cārã texe cja ne xoñijõmü. ⁴⁸ Ngue'tsc'eji i jñandgueji yo o zädä, ngue'tsc'eji ri zopjüji yo nte. ⁴⁹ Rá tájä o Espíritu Mizhocjimi ra ëjë ra ë bübü cja in mü'büji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Rí che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra ëjë a jens'e, ra 'ñe dya'c'üji o poder ja rguí zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰ 'Na nu pa, e Jesús o möji c'o apóstole o zät'äji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'uã's'ã c'ua o dyë o dyötpü Mizhocjimi c'o o apóstole. ⁵¹ 'Ma mi ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go zidyí Mizhocjimi a jens'e. ⁵² Anguezeji o ndüñijõmüji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, me mi mäji. ⁵³ Sido mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjõ Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

La Palabra de Dios hecha hombre

¹ Mi jinguã 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijõmü, ya exmi bübü e Jña'a. E Jña'a ngueje o T'i Mizhocjimi. E Jña'a mi bübüvi Mizhocjimi. Ngueje Mizhocjimi nu e Jña'a. ² Nunu, ya exmi bübüvi Mizhocjimi. ³ Texe yo bübü ngueje e Jña'a o dyät'ä. ⁴ Ngue angueze c'ü dacüji c'ü ri bübüji. Ngueje angueze c'e jya's'ü ngue c'ua ra sô rá pârâji Mizhocjimi. ⁵ C'e Jña je jya's'ü cja e bëxõmü. E bëxõmü, dya sô'ö ra ts'a's'ü e jya's'ü.

⁶ Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi chjü Juan. Mizhocjimi o juajnü c'e bëzo. ⁷ O xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ⁸ E Juan dya mi ngueje c'e jya's'ü. C'ü vi juajnü Mizhocjimi c'ü, ngue c'ü ro xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü. ⁹ E Jña'a c'ü ngue c'e jya's'ü c'ü na cjuana, ya mi ngue ro mbürü ro pëpi va. Nuc'ü, ngue c'e jya's'ü, ngue c'ua yo nte sô ra mbârâ Mizhocjimi.

¹⁰ Mi bübü cja ne xoñijõmü. Ngueje angueze o dyät'ä ne xoñijõmü. Pero c'o mi cârâ cja ne xoñijõmü, dya o tsjapüji ngüenda que ngueje c'e jya's'ü c'ü na cjuana. ¹¹ Nuc'ua o mimi cja ne xoñijõmü; o jmus'ü cja c'o menzumü a Israel. Pero anguezeji dya go sâjâji, zô mi ngue o menzumüji c'ü. ¹² Pero texe c'o o sâjâ, 'ñe o 'ñench'e o mü'büji; nuc'o, o unüji c'ü nguejeji o t'i Mizhocjimi. ¹³ C'ü ni tsjacöji o t'izgöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü vi muxcüji c'o ín tataji; ngue c'ü je ga ne a cjanu Mizhocjimi.

¹⁴ C'e Jña'a c'ü ngue e Jesucristo, o ë jmus'ü cja ne xoñijõmü nza czazgöji rí nteji. O mimi a nde nu ja rí cârâjme. Ró nugõjme c'ü me na zô angueze. Me na zô na ngueje nguetjo c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, ró unnc'õjme ngüenda c'ü me s'iyazügöji, y na cjuana c'o o mama. ¹⁵ E Juan o mama c'o ma cjuana ja ga cja e Jesucristo. O mama na zëzhi:

—Nunu ngueje nu mi xi'ts'igöji nu 'ma ró xi'ts'iji: “Nu c'ü va bëpjazügö ra ot'ü, na ngueje ya exmi bübü 'ma dya be rmí bübügö.”

¹⁶ E Jesucristo me s'iyazüji; dacüji texe c'o ni jyodü ín mü'büji. ¹⁷ Mi jinguã e Moisés o unü c'ü o ley Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöji. Nudya, ya ëjë e Jesucristo. Nguec'ua rgá pârâgöji me s'iyazüji Mizhocjimi, y na cjuana c'o ya mama. ¹⁸ Dya cjó janda Mizhocjimi. Pero c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi o jítscöji ja ga cja Mizhocjimi. Angueze pätpä o mü'bü Mizhocjimi.

Juan el Bautista habla en favor de Jesucristo

¹⁹ Na nu pa'a, c'o mi menzumü a Jerusalén o ndäjâji c'o ro ma tsjapü t'önü e Juan. O ndäjâji o mböcjimi 'ñe o Levita o zät'âji cja e Juan, o dyönüji:

—¿Cjó ngue'tsc'e?

²⁰ E Juan exo xipjiji c'ü na cjuana. O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö e Cristo.

²¹ O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue'tsc'e 'ma? ¿Cjo ngue'tsc'e Elías?

O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö.

Xo o dyönüji:

—¿Cjo ngue'tsc'e c'e profeta c'ü rí te'bejme ra ëjë?, eñeji.

O ndünrü e Juan, o mama:

—Jiyö. Dya nguetscö.

22 O xipjiji c'ua:

—Xitscöjme cjó ngue'tsc'e, ngue c'ua rá xipijime nu c'o o ndäcäjme. ¿Pje in mamague dya, cjó ngue'tsc'e?

23 O mama c'ua e Juan:

—In pärägueji ja va mama c'e profeta Isaías. O mama c'ü ro bübü cja ndajjadü 'na nte c'ü ri mapjü ri xipji yo nte: “Jyëziji c'o 'ñiji c'o na s'o, na ngueje ya ra ëjë c'in Jmugöji”, ro 'ñeñe. Nguetscö c'e nte c'ü o mama c'e profeta, eñe e Juan.

24 Ngue c'o fariseo c'o vi ndäjä o mböcjimi 'ñe o Levita cja e Juan. 25 O dyönüji:

—¿Jenga in jichigue co ndeje yo nte 'ma dya ngue'tsc'e e Cristo, 'ma dya xo ngue'tsc'e e Elías, ne ri ngue'tsc'e c'e profeta?, mi eñeji.

26 O ndünrú c'ua e Juan, o mama:

—Nutscö rí jichi yo nte cja ndeje. Bübü a nde nu va in cärägueji 'naja nu c'ü dya in pärägueji; 27 ngueje nu va bëpjazügö. Nutscö dya pje pjëtscö. Nuc'ü, me pjëzhi na nojo.

28 Nuyo, je o zädä a Betábara, 'naja jñiñi cja c'ü 'nanguarü c'e ndare c'ü ni chjü Jordán, nu ja je mi jichi yo nte, e Juan.

Jesús, el Cordero de Dios

29 C'ü na yejnu pa'a o jñanda e Juan, ma ëjë e Jesús nu ja mi bübü angueze. O mama c'ua e Juan:

—Jñandaji dya. Va ëjë nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra ndunbü o nzhübü yo cärä cja ne xoñijömü. Ngueje o Ts'imë Mizhocjimi. 30 Ngueje nu ró xi'ts'iji nu, va bëpjazügö 'naja bëzo c'ü ra zopjü yo nte. Ya exmi bübü, 'ma dya be rmí bübügö. Ngueje nu xenda pjëzhi que na nguetscö. 31 Nuzgö dya mi pärägö c'ü pje pjëzhi nu. Rvá ëjëgö rvá jichite cja ndeje ngue c'ua yo menzumü a Israel ra mbäräji angueze.

32 O sido o ñatjo e Juan, o mama:

—Ró janda o Espiritu Mizhocjimi c'ü ma sjöbü a jens'e nza cja 'na mbaro. Je o ë söya a xes'e angueze. 33 Nuzgö, dya mi pärägö c'ü pje pjëzhi nu. Pero Mizhocjimi, nu c'ü o juancö ró ë jichi cja ndeje yo nte, ya vi xitsi: “Nu c'ü rí jñanda ra zät'ä in Espiritugö c'ü ra söya a xes'e angueze ngueje c'ü ra ndäjä o Espiritu Mizhocjimi ra bübü cja o mü'büji.” 34 Ró jandagö o ëjë o Espiritu Mizhocjimi co nu e Jesús, nguec'ua rí xi'ts'iji na cjuana, exi ngueje nu o T'i Mizhocjimi nu.

Los primeros discípulos de Jesús

35 C'ü na yejnu pa'a mi bübütjo nu, e Juan co yeje c'o o discípulo. 36 O jñanda e Juan mi cjogü e Jesús. O mama c'ua:

—Pa nu, o Ts'imë Mizhocjimi.

37 O dyärä c'ua yeje c'o o discípulo e Juan. Ya ndünt'üvi c'ua a xütjü e Jesús.

38 O ñezhe c'ua e Jesús. O jñanda mi tjünt'üvi a xütjü. O xipjivi:

—¿Pje in jodüvi?

Anguezevi o mamavi:

—Xöpüte, ¿ja je ngue c'ua in bübü?, o 'ñembevi.

39 O mama c'ua e Jesús:

—Xä'dävi ngue c'ua rí jñandavi ja je rí bübü.

Ya o möji c'ua. Ya o jñandavi nu ja je mi bübü. C'e pa'a c'ü, o nguejmetjoji nu e Jesús, na ngueje ya mi zünü dyëch'a c'ü xörü.

⁴⁰ E Andrés, c'ü nu cjuarma e Simón Pedro mi ngueje 'naja c'o yeje c'o vi dyärä nu c'o o mama e Juan, cja nu o ndünt'üvi a xütjü e Jesús. ⁴¹ E Andrés o chöt'ü e Simón c'ü nu cjuarma. O xipji:

—Ya ró chjägöjme nu c'ü o ndäjä Mizhocjimi, eñe. Nuc'ü, ngue c'ü xiji Mesías.

⁴² Nuc'ua e Andrés o zidi e Simón o mëvi c'ua ja mi bübü e Jesús. E Jesús o jñanda c'ua. O xipji:

—Ngue'tsc'e e Simón, nu t'its'ü e Jonás. Rguí chjütsc'e e Cefas, eñe. Ne jña Cefas ne ra mama Pedro.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ C'ü na yejnu pa'a o ne c'ua e Jesús o ma a Galilea. O chjëvi e Felipe. O xipji:

—Chjünt'ü ín xütjü.

O mëvi c'ua. ⁴⁴ E Felipe mi menzumü a Betsaida, nu ja mi menzumü e Andrés 'ñe e Pedro. ⁴⁵ E Felipe o ma xipji e Natanael:

—E Moisés o dyopjü cja o ley Mizhocjimi c'ü ra ëjë Mesías. Je xo va dyopjü c'o profeta. Ya ró chjëjme dya c'ü. Ngueje e Jesús c'ü menzumü a Nazaret, c'ü o t'i e José.

⁴⁶ E Natanael o xipji e Felipe:

—¿Cjo sò ra bübü a Nazaret c'ü na jo?

O ndünrü c'ua e Felipe:

—Xä'dä rí ñu'u.

⁴⁷ E Jesús o jñanda ma ëjë e Natanael. O mama c'ua:

—Va ë c'ua 'naja yo menzumü a Israel nu na cjuana. Nunu, dya onpüte nu.

⁴⁸ E Natanael o xipji e Jesús:

—¿Ja cja dya, c'ü ya ín pácägö?

O ndünrü c'ua e Jesús. O xipji:

—'Ma dya be mi zon'c'ü e Felipe, nu 'ma mi bübügue cja ngua c'e higo, ró jantc'a 'ma, y rí pã'tc'ã in mü'bü.

⁴⁹ O ndünrü e Natanael, o xipji:

—Xöpüte, exi ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e, ngue'tsc'e i 'ñe ngue c'ua rí mandazüji rí menzumüji a Israel.

⁵⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—In ejmezü dya, na ngueje mi pã'tc'ã in mü'bü 'ma mi bünc'e cja ngua c'e higo. Pero xenda na nojo c'o rí jñanda.

⁵¹ 'Na cjuana rí xi'ts'iji, rí jñandaji ra xogü a jens'e; 'ñe rí jñandaji c'o anxe Mizhocjimi ra möji a jens'e, ra nzhogüji nu ja rá bünc'ö, nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi.

2

Un casamiento en Caná de Galilea

¹ C'ü na jñi nu pa'a o tsjaji 'naja chjüntü a Caná c'ü tsja a Galilea. Je o ma nu c'ü nu mamá e Jesús. ² Xo o zojnüji cja c'e chjüntü e Jesús co c'o o discípulo. ³ O tjeztetjo c'ua c'e vino. C'ü nu mamá e Jesús o xipji:

—Ya ndezeji o vinoji.

⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga ín xitsigö a cjanu? Dya be sädä c'e hora 'ma ra 'mãrã cjó nguetscö.

⁵ C'ü nu mamá e Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Rí tsjaji texe c'ü ra xi'ts'iji e Jesús.

⁶ Mi jārā nu, 'ñanto tras'äbä c'o mi ngueje ndojo c'o mi xich'iji ndeje. Nu c'e ndeje c'o mi po'o nu, mi ngue para ro xindyë c'o mi menzumü a Israel, c'ua nzi va manda o ley anguesji. C'o tras'äbä mi süjü ochenta o 'na ciento litro nzi 'naja. ⁷ E Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Nu'ts'c'ejí, nichiji ndeje yo tras'äbä.

Cjanu o nichiji c'ua. Nde o jaxcüji na jo c'o tras'äbä. ⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dyö'büji dya, chunbüji c'ü manda cja ne chjüntü.

Cjanu o ndunüji c'ua. ⁹ C'ü mi manda, o zö'ö ts'iquë c'ü e ndeje c'ü vi mbëzhi vino. Dya mi pârā ja je vi tûji. Pero c'o mböxte mi pârāji na ngueje vi dyö'büji c'e ndeje. O tsja c'ua c'ü mi manda, o ma't'ü c'ua c'ü e t'i'í c'ü cja vi chjüntü.

¹⁰ Cjanu o xipji c'ua:

—Ma cjaji chjüntü, ot'ü xisp'iji vino c'ü na jo'o. Nuc'ua 'ma ya ra nijmiji, cja rrö xisp'iji c'ü dya nda jo. Nu'tsc'e mi pè's'itjo c'ü xenda na jo vino. Cja na unüge dya.

¹¹ Nujyo, o tsja'a e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nguejyo o mbürü o jizhi c'ü dya nunca mi janda c'o nte. A cjanu o mbârāji c'ü me na nojo angueze. C'o o discípulo o 'ñejmeji c'ua angueze.

¹² Nu 'ma o nguarü yo, o zöbüji a ma a Capernaum e Jesús 'ñe c'ü nu mamá 'ñe c'o o cjuarma 'ñe c'o o discípulo. Nunu, o mimiji ja nzitjo pa'a. Dya o mezheji.

Jesús purifica el templo

¹³ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo menzumü a Israel. Nuc'ua o ma a ma a Jerusalén e Jesús. ¹⁴ O chöt'ü c'o mi pö o nzhünü 'ñe o ndëchjürü 'ñe o mbaro cja c'e templo. C'o mi pötü o merio xo nde mi junrü nu c'o. ¹⁵ E Jesús o dyät'ä c'ua 'naja o chirrio. Cjanu o ndas'üji va pjongüji cja c'e templo texeji co c'o o nzhünüji 'ñe c'o o ndëchjürüji. Cjanu o pjö'tp'ü o merio c'o mi pötü o merio. O tunbüji c'o o mexaji. ¹⁶ O xipji c'ua c'o mi pö'ö c'o mbaro:

—Nuyo, pjongüji va yo. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjapcüji chöjmü nu o ngumü mi Tatagö.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ua c'o ya t'opjü, c'ü mama a cjava: “Na ngueje c'ü me rgá pjörügö in nzungue, me ra nugöji na ü”, eñe va zopjü Mizhocjimi.

¹⁸ Nuc'ua c'o menzumü a Israel, o tsjapüji t'önü e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje rí jítsijme ngue c'ua rá pârājme pje pjë'ts'igüe nguec'ua in cjague nu yo in cjague?

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Yä't'äji nu e templo nu. Na jñi nu pa'a rá bö'bütjo.

²⁰ O mama c'ua c'o menzumü a Israel:

—O mezhe cuarenta y seis cjë'ë va dyät'äji nu. Nu'tsc'e in mama jñipatjo rí bö'bü.

²¹ Pero e Jesús je mi mama e templo c'ü je mi nguetsjë angueze. ²² 'Ma o te'e cja yo añima e Jesús, nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ü vi mama yo. Nuc'ua ya o 'ñejmeji c'ua yo vi t'opjü 'ñe c'e jña'a c'ü vi mama e Jesús.

Jesús conoce a todos

²³ 'Ma mi bübü e Jesús a Jerusalén cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, na puncjü nte c'o o 'ñejme c'o mi cja e Jesús. 'Ma o jñandaji c'o mi cja angueze c'o nunca mi jandaji, ya o 'ñejmeji c'ua. ²⁴ Pero e Jesús mi pârā c'ü dya ro ndünt'üji

o xütjü. Mi pärã na ngueje mi pãtpãji o mü'büji. ²⁵ Dya mi jyodü cjó ro xipji ja ma cja c'o nte. Na ngueje angueze nde mi pärã nu c'o mi cjijñiji.

3

Jesús y Nicodemo

¹ Mi bübü 'naja c'o fariseo c'ü mi chjü Nicodemo. Mi jmu'u cja c'o menzumü a Israel. ² Nuc'ü, o ëjë 'na nu xö mü cja e Jesús. O xipji:

—Xöpüte, rí pärãgöjme o juan c'ü Mizhocjimi rí xöpügue yo nte. Na ngueje 'ma dya ri bübügue co Mizhocjimi, dya ro sö ri tsjague 'ma, nuyo in jizhügue yo nunca mi jandajme.

³ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'i. Nu c'ü dya ra jmus'ü na yeje, dya ra sö ra nu'u c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e.

⁴ O xipji c'ua e Nicodemo:

—¿Ja rgá sö ra jmus'ü 'naja nte 'ma ya zöya? ¿Cjo ra sö ra cjogü cja o pjeme nu nana ra jmus'ü na yeje?

⁵ O ndünrü e Jesús:

—Rí xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'ü dya ra jmus'ü cja ndeje 'ñe cja o Espiritu Mizhocjimi, dya ra sö ra nu c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e. ⁶ Yo nte'e unüji o ts'ingue c'o nu t'iji, nguec'ua xo ga nte c'o t'i. Je xo ga cjatjonu 'ma cjó c'o ra 'ñejme, Mizhocjimi unü c'ü o Espiritu ngue c'ua c'e nte ra tsjapü o t'i 'ma Mizhocjimi. ⁷ Dya me rí tsjijñi c'ü ró xi'ts'i, ni jyodü ra jmu'c'ü na yeje. ⁸ E ndajma ja nde vü'ü. In ärä vü'ü. Pero dya in pärã ja je ni 'ñeje, ne ja je ni ma'a, na ngueje dya sö rí jñandgue. Je xo ga cjatjonu, dya sö rí jñandgue Mizhocjimi 'ma unü o Espiritu 'na nte ga tsjapü o t'i.

⁹ O ndünrü c'ua e Nicodemo, o xipji:

—Nuyo, ¿ja rga sö ra ts'a'a yo?

¹⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e in xöpüte cja yo in menzumüji a Israel. ¿Cjo dya in pärã yo rrã xi'ts'i? ¹¹ Nuzgö rrã xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'o rí pärãgöjme rí xi'tsc'öjme. Nu c'o ró nujme rí mamajme na cjuana. Pero dya in ejmeji c'o rí xi'tsc'öjme. ¹² Nu 'ma rí xi'ts'iji c'o tsjaja cja ne xoñijö mü, dya in ejmeji. ¿Ja rgui 'ñejmeji 'ma rá xi'ts'iji c'o tsjaja a jens'e?

¹³ 'Dya cjó nguins'i a jens'e ngue c'ua ra mbãrä ja ga cja Mizhocjimi. Pero bübü c'ü pärã. Nutsco rvã ëjë a jens'e cja Mizhocjimi nu ja exmi bübügö, nguetscö rí pärãgö. ¹⁴ 'Ma ma ëjë c'o c'ijmi ma ë saji c'o in mboxtitagöji cja c'e ndajyadü, e Moisés o dyät'ä 'na c'ijmi de bronce, cjanu o ndün't'ü cja 'na za'a c'ü ma jens'e. Nguec'ua 'ma mí janda c'o nte, dya mi tñji c'o vi za o c'ijmi. Xo rga cjatjonu, xo ni jyodü ra ndüntc'üji cja ngronsi, nutsco rvã ëcjö cja Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua texe c'o ra 'ñench'ezügö cja o mü'bü nde ra bübütjaji, dya ra ndñji, eñe e Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶ Mizhocjimi me s'iya texe yo cãrä cja ne xoñijö mü. Nguec'ua va nzhö c'ü nu T'i c'ü 'natjo para o ndü va ngötcü in nzhubüji; nguec'ua texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra ndñji, ra bübütjaji. ¹⁷ C'ü vi ndãjä Mizhocjimi c'ü nu T'i cja ne xoñijö mü, dya ngue c'ü ra tsjapü ra ngöt'ü o nzhubü yo cãrä cja ne xoñijö mü. O ndãjä ngue c'ua o ngö'tp'ü c'o nzhubü c'o tñji. A cjanu, nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra bübütjaji.

¹⁸ Nu c'ü ejme c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrido. C'ü dya ejme, o mama Mizhocjimi c'ü ra tsjapü ra ma sufrido. Na ngueje o ndäjä c'ü 'natjo o T'i, pero dya ne c'e nte ra 'ñejme. ¹⁹ E jya's'ü o ëjë cja ne xoñijöümü. Pero yo nte mi neji bëxöümü. Dya neji e jya's'ü na ngueje na s'o cjai. Nguec'ua ra ma ngöt'üji o nzhübüji. ²⁰ Texe c'o cja na s'o me ünmbüji e jya's'ü. Dya xo ne ra säjäji cja e jya's'ü na ngueje 'ma ro säjäji cja e jya's'ü ro tjandbaji 'ma c'o na s'o c'ü cjai. ²¹ Nu c'o cja na cjuana, va ëji cja e jya's'ü ngue c'ua ra tjandbaji c'ü vi tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²² 'Ma o nguarü yo, o ma c'ua e Jesús co nu c'o o discípulo a ma Judea. O nguejme nu co anguesji. Mi jichite nu. ²³ E Juan xo mi jichite a Enón bëxtjo a Salim. Mi jichite nu, na ngueje mi po na puncjü ndeje nu. O ëjë c'o nte'e ma ë ji'iji. ²⁴ Dya be mi cjot'ü cja pjörü 'ma, e Juan.

²⁵ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o zöji jña 'naja bëzo c'ü mi menzumü a Judea. O zöji jña c'ua ja ga cja c'ü mi jichite e Jesús, 'ñe c'ü mi jichite e Juan. ²⁶ O möji cja e Juan. O xipji:

—Xöpüte, c'e bëzo, nu c'ü mi bübüguevi mbes'e a manu cja c'e ndare a Jordán, nu c'ü i xitsijme có ngueje, ya jichi yo nte. Nudya nde pöji texeji nu ja bübü angueze.

²⁷ O ndünrü e Juan, o mama:

—Na jo c'ü. Na ngueje Mizhocjimi o unü c'e bëpji nguec'ua ga tsja c'ua. ²⁸ Nu'tsc'eji in pärätsjëji ró mamagö, “Dya nguetscö e Cristo. O däckätjogö ró ot'ü ró xipji yo nte c'ü va ëjë e Cristo. Cja rron 'ñeje angueze.” ²⁹ Rá xi'ts'iji 'na jña. 'Ma cjai chjüntü, ngue c'ü jovi c'e t'i c'ü ra 'ñe'chp'e a dyë c'e xunt'i. Pero c'ü jovi c'e t'i me mäjä ga dyärä ña'a c'e t'i ga zopjü c'e xunt'i. Je xo ga czazgö nu, me rí mäcjö na ngueje ya ngue e Jesús c'ü ya zopjü dya yo nte. ³⁰ Na ngueje xenda ra mbëzhi na nojo angueze. Dya cja pje ra mbëtscö.

El que viene de arriba

³¹ 'Nu c'ü vi 'ñeje a jens'e ngue c'ü manda texe. Nutscö je ró tegö cja ne xoñijöümü rí mama c'o tsjaja cja ne xoñijöümü. Nu c'ü exmi bübü a jens'e ngue c'ü manda texe. ³² Nuc'ü, mama c'o o jñanda a jens'e 'ñe c'o o dyärä. Pero dya có ejme c'o mama. ³³ Nu c'ü ejme c'o mama, ya o jñunt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. ³⁴ Na ngueje nu c'ü o ndäjä Mizhocjimi, mama o jña Mizhocjimi. Mizhocjimi o unü o Espiritu ra ña o jña. Dya ënbitjo ga unü o Espiritu. ³⁵ Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i'i. O nzhötü texe cja o dyë'ë. ³⁶ Nu c'ü ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra bübütjo, dya ra ndü. Nu c'ü dya ench'e o mü'bü c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra ndü'ü, dya ra bübü. Mizhocjimi ünmbü c'ü.

4

Jesús y la mujer de Samaria

¹ C'o nte ya mi pjürü mi nädäji e Jesús mi mamaji:

—E Jesús xenda na puncjü o nte c'o xöpü que na ngue c'o mi xöpü e Juan. Y xenda na puncjü o nte c'o jichi co ndeje, mi eñeji.

² Bueno, dya mi ngue e Jesús c'ü mi jichi c'o nte, mi ngue c'o o discípulo. O üdü c'ua c'o fariseo va dyäräji c'ü mi mama c'o nte. ³ Nguec'ua 'ma o mbärä a cjanu e Jesús, o mbedye c'ua a Judea co c'o o discípulo, o möji na yeje a Galilea.

⁴ Mi jyodü ro cjogü a Samaria ngue c'ua ro zät'ä a Galilea. ⁵ O zät'äji c'ua cja 'na ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria c'ü mi chjü Sicar. O juajma e Jacob bëxtjo mi tizhi cja c'e jñiñi. Nu c'e juajma vi zopcü c'ü nu t'i c'ü mi chjü José. ⁶ Mi bübütjo nu o pozo e Jacob. E Jesús ya me vi mbo o cuë ma nzhodü cja 'ñiji. O mimi a jmi cja c'e pozo. Ya mi zünü 'ñanto c'ü nzhä 'ma o zät'äji. ⁷ O ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a Samaria. O ë ngüs'ü ndeje. Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Dyacü ts'iquë ndeje, rá si'i, eñe.

⁸ C'o o discípulo e Jesús vi möji cja c'e ndajñiñi. O ma ndömüji c'ü ro ziji e Jesús. ⁹ O mama c'ua c'ü e ndixü a Samaria, o xipji e Jesús:

—Maco in menzumü a Israel. ¿Jenga in ötcügö ndeje c'ü rí sigue? Nutscö rí ndixü y rí menzumü a Samaria, eñe.

C'o menzumü a Israel, dya ñuji c'o menzumü a Samaria. ¹⁰ O ndünrú e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ri pãrãgue c'ü unü Mizhocjimi 'ñe cjó je nguetscö c'ü xi'ts'i, “Dyacü ts'iquë ndeje rá si”, nu'tsc'e ri dyötcü, nuc'ua ro da'c'ügö ndeje c'ü sido rí bübütjo, eñe e Jesús.

¹¹ O ndünrú c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e sē'ë, ojtjo pje rgui tsjüs'ügue. Me na jē'ë ne pozo. ¿Ja je ngue c'ua peje c'e ndeje c'ü sido rá bübütjo? ¹² Ne pozo nu, o dyacöjme e Jacob c'ü mi mboxtitagöjme. Nuc'ü, mi si'i ne ndeje. Xo 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o animaleji. Nu'tsc'e, ¿cjo xenda pjē'tsc'e na nojo que na ngueje e Jacob? A poco rí dyacö ndeje c'ü xenda na jo, eñe c'e ndixü.

¹³ O ndünrú e Jesús, o xipji:

—C'ü ra zi ne ndeje nu, ra tütretjo. ¹⁴ Nu c'ü ra zi c'e ndeje c'ü rá unügö, dya cja ra ndüre. C'e ndeje c'ü rá unügö, ra bübü cja o mü'bü; ra chjëntjovi nza cja ndeje c'ü peje cja mëjë, nguec'ua sido ra bübütjo c'e nte, eñe e Jesús.

¹⁵ O ndünrú c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e, sē, dyacö c'e ndeje c'ü. Ngue c'ua dya cja rá türe. Ngue c'ua dya cja xo rá ë cjüs'ü a 'ñecjua.

¹⁶ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Ma zojnü nin xïra. Nuc'ua rí 'ñejevi a 'ñecjua.

¹⁷ O ndünrú c'e ndixü:

—Dya rí 'ñecjö in xïra.

O xipji c'ua e Jesús:

—I mamague c'ü na cjuana, dya in 'ñecje nin xïra. ¹⁸ Na ngueje ya mi 'ñeje tsi'ch'a nin xïra. Nu c'ü in 'ñeje dya, dya ngueje nin xïra. I mamague na cjuana yo.

¹⁹ O ndünrú c'ua c'e ndixü, o mama:

—Nutscö, sē, rgä cjiñigö ngue'tsc'e 'na profeta. ²⁰ Nu c'o in mboxtitajme o ma't'üji Cjimi cja ne t'eje nu. Nu'tsc'eji in menzumügueji a Israel in mamagueji ngueje a Jerusalén nu ja je rá ma't'üji Cjimi, eñe c'e ndixü.

²¹ O ndünrú e Jesús, o xipji:

—Dyätcägö yo rá xi'ts'i. Ra zädä yo pa'a nu 'ma dya cja rguí jyodü rí möji cja ne t'eje; dya cja xo rguí jyodü rí möji a Jerusalén ngue c'ua rí ma't'üji in Tataji Mizhocjimi. ²² Nu'tsc'eji in ma't'ügueji Cjimi, pero dya in pãrãji ja ga cja c'ü. Nutscöjme rí ma't'ügöjme Cjimi, pero rí pãrãjme ja ga cja c'ü. Na ngueje nu c'ü ra jopcü o mü'bü yo nte, je vi 'ñeje cja yo menzumü a Israel. ²³ Ya säjä yo pa, c'ü ni jyodü yo nte ra mbãrãji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ra ma't'üji

co texe o mü'büji. 'Ma ra tsjaji a cjanu, na cjuana rgá ma't'üji 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi ne'e cjó c'o ra ma't'ü a cjanu. ²⁴ Mizhocjimi ngueje Espíritu, dya só rá jandaji. Nguec'ua c'o ra ma't'ü Mizhocjimi ni jyodü ra mbârâji a cjanu, c'ü dya ngue 'na ts'íta c'ü só ra jñandaji. Pero ra ma't'üji Mizhocjimi co texe o mü'büji, eñe e Jesús.

²⁵ O ndünrú c'ua c'e ndixü:

—Rí pârâgö ra êjê e Mesias; 'ma ra êjê c'ü, ra nda xitsiji texe ja cja, eñe c'e ndixü.

C'e jña Mesías ne ra mama: “Ngue Cristo c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.”

²⁶ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Nguetscö e Cristo; rí ñagövi.

²⁷ Nuc'ua o sâjã c'o o discípulo. Me mi cijjñiji c'ua, jenga mi ñavi 'na ndixü. Pero dya cjó xipji:

—¿Jenga in ñavi ne ndixü? ¿Pje in önü nu?, ro 'ñeñeji.

²⁸ Nuc'ua c'e ndixü o zogütjo c'ü nu xäjñã. O ma c'ua cja c'e ndajñiñi. O ma xipji c'o nte:

²⁹ —Xã'dãji dya. Mõ rá ma nuji 'naja bëzo c'ü o xitsi texe c'o ró cjagö. 'Na ri ngueje e Cristo c'ü.

³⁰ Nuc'ua o mbedyeji cja c'e ndajñiñi. O möji nu ja je mi bübü e Jesús. ³¹ 'Ma ndânt'ã ma ñaji c'e ndixü c'o nte, nuc'ua c'o o discípulo ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, xöpüte; ni jyodü rí sigue xëdyi.

Pero dya o zi'i. ³² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nuzgö rí pë's'igö c'ü rá si'i; nu'tsc'eji dya in pârâgueji.

³³ Nuc'ua c'o discípulo mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü ro tunpü c'ü ra zi'i nu?

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—C'e jñönü c'ü ni zëzhi in mü'bü, ngue c'ü rí cjagö c'ü ne'e nu c'ü o ndäcjägö, y rá cjuatpügö texe c'ü ne angueze. ³⁵ ¿Cjo dya in mamagueji xe bëzhi nziyo zana cja ra zädã dagrëxü? Pero rí xi'tsc'öji, jñanchjãji dya, yo nte yo va êjê ra dyärãji yo in jñagö, chjëntjoji nza cja o ndëxü c'o ya na jo ra dagü. ³⁶ Nu c'ü tagü jo mäjã c'ü; na ngueje bübü c'o ra 'ñejmezü. Sido ra bübütjoji; dya ra ndüji. Nguec'ua c'ü tagü 'ñe c'ü podü 'natjo c'ua ra mäjãvi. ³⁷ Na ngueje na cjuana c'ü je mama a cjava: “Naja ngue c'ü podü. C'ü 'naja ngue c'ü tagü.” ³⁸ Ró tãc'ägöji rí chagüji nu ja dya i pëpji. Nandyo c'o o pëpji. Nu'tsc'eji in tagüji c'o o mbodü anguezeji.

³⁹ Na puncjü c'o mi menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria o 'ñejmeji e Jesús na ngueje c'o vi mama c'e ndixü. Vi mama c'e ndixü: “O xitsi texe c'o ró cjagö”, eñe. ⁴⁰ 'Ma o sâjã c'o mi menzumü a Samaria nu ja mi bübü e Jesús, c'o nte mi sümjüji ja nzi pa e Jesús. Nguec'ua va nguejme c'ua yepa nu. ⁴¹ Xenda na puncjü c'o o 'ñejme c'ua na ngueje c'o mi mama e Jesús. ⁴² O mama c'ua c'o nte, o xipji c'e ndixü:

—Ya rí pârãjme na cjuana ne bëzo nu, ngueje nu o êjê ra 'ñeme libre yo cãrã cja ne xoñijömmü, ngueje e Cristo. Rí ejmegöjme na ngueje c'o i xitscöjme; y ya xo ró ärätsjëjme c'o mama angueze.

Jesús sana al hijo de un empleado del gobierno

⁴³ 'Ma ya vi mezhe yepa nu, cjanu o mbedye c'ua nu. Cjanu o ma a Galilea.

⁴⁴ Na ngueje ya vi mama e Jesús: “Dya respetaoji 'na profeta cja o jñiñitsjêjê.”

⁴⁵ 'Ma o zãt'ã a Galilea e Jesús, c'o mi cãrã nu, me co mäjã va jñandaji. Na

ngueje xo vi möji cja c'e mbaxua a Jerusalén c'ü ni chjü Pascua, vi jñandaji texe c'o vi tsja nu e Jesús.

⁴⁶O yepe o ma c'ua e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nujnu, nguejnu vi tsjapü c'ü e ndeje o mbëzhi vino. Nujnu, mi bübü nu, 'naja c'ü mi jmu'u. Nu c'ü nu t'i'i mi sö'dyë. Je mi bübü a Capernaum. ⁴⁷Nu c'e jmu o dyärä je vi mbedye a Judea e Jesús; ya vi zät'ä a Caná c'ü je tsja a Galilea. O ma c'ua nu ja je mi bübü e Jesús. O ma dyötü na puncjü ro zöbü a Capernaum, ro ma jopcü c'ü nu t'i'i na ngueje ya ma t'ü'ü. ⁴⁸Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Maco rí xi'tsc'öji cjó je nguetscö, pero in ne rí jñandgueji c'ü rá cjagö c'ü me rrä nojo c'ü rí mangueji: “Nunca rí jandgöji a cjanu”, rí 'ñeñeji. 'Ma jiyö, dya rí 'ñejmezüji.

⁴⁹C'e jmu o xipji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, na jo ya rí sjöbü, ngue c'ua xe rí sürü rí jocü in ch'i. Ya va t'ü'ü.

⁵⁰O mama c'ua e Jesús:

—Mague dya. Nu c'ü in ch'i'i, dya ra ndü'ü c'ü. Ra bübütjo.

Nuc'ua c'e bëzo o 'ñejme c'o jña c'o o xipji e Jesús. O ma c'ua. ⁵¹'Ma ya ma sjöbü angueze, o mbedye c'ua c'o o mbëpji. O ma ndünrüji. O xipjiji:

—Nu c'ü in ch'i'i bübütjo c'ü.

⁵²Nuc'ua c'ü nu tata c'e t'i o tsja t'önü ja hora o mbürü o jogü. O xipjiji c'ua:

—A ndä'ä 'ma o zünü siete, o c'ueñe c'e pa'a.

⁵³Nuc'ua c'e tata ya o mbärä mi ngueje c'e hora c'ü vi xipji e Jesús: “In ch'i'i ra bübütjo.” Nuc'ua c'ü o tata c'e t'i o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo cja na 'ñe texe c'o mi cärä o ngumü.

⁵⁴'Ma o mbedye e Jesús a Judea o ma a Galilea o jocü c'e t'i'i, ngue c'ü na yeje c'ü o jizhi e Jesús c'o nunca mi janda c'o nte.

5

Jesús sana al paralítico de Betesda

¹Nuc'ua 'na nu pa mi cja o mbaxua c'o menzumü a Israel. O ma c'ua a Jerusalén e Jesús. ²Cja c'e ngoxtji a Jerusalén nu ja mi cjocüji o ndënchjürü, nujnu, bëxtjo mi bübü 'na t'ore. Cja c'e jña hebreo ni chjü Betesda c'ü e t'ore. Mi järä tsi'ch'a o porta nu. ³Nunu mi örü nu, na puncjü c'o mi sö'dyë. Mi cärä c'o mi ndëzhö, 'ñe c'o mi me'dye, 'ñe c'o dya mi sö ro 'ñömmü. Mi te'beji ro pjö's'ü c'e ndeje. ⁴Na ngueje mi bübü 'ma mi dat'ü 'naja o anxë Mizhocjimi nu ja je mi po c'e ndeje. Me mi ñus'ü c'e ndeje. C'ü ot'ü mi dat'ü cja c'e ndeje 'ma ya ra nguarü ra ñus'ü, mi jogü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sö'ö. ⁵Mi bübü nu, 'naja bëzo c'ü ya mi pa'a treinta y ocho cjë'ë c'ü mi sö'dyë. ⁶'Ma o jñanda e Jesús mi örü c'e bëzo, o mbärä ya vi mezhe mi sö'dyë. Nuc'ua e Jesús o dyönü c'ua:

—¿Cjo in ne ra jots'ü?

⁷O ndünrü c'ü mi sö'dyë:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, nuzgö, ojtjo cjó ra ngöcügö cja ne t'ore 'ma pjö's'ü ne ndeje. 'Ma cja rí negö rá dat'ü, ya ni ot'ü ni dat'ü 'naja.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e ñanga dya, xos'ü c'ü in pjizhí, nzhodü dya.

⁹Nuc'ua exo jogü c'ua c'e bëzo. Ya o nduns'ü c'ua c'ü mi pjizhí. Nuc'ua ya o nzhodü c'ua c'e bëzo. Nu pa c'ü o nzhodü c'e bëzo ngue c'e sjüpa 'ma mi sóyaji.

¹⁰Nguec'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ü vi jogü:

—Ngue nu pa dya nu rí sòyaji. Mama cja o ley Mizhocjimi c'ù o dyopjü e Moisés, dya pje ra sò rí chunü nu in pjìzhì nu pa dya.

¹¹ O ndünrù c'ua c'e bëzo:

—Nguejetsjë c'ù o jocüzü c'ù o xitsitsjëjê: “Xos'ü nu in pjìzhì, rí nzhodü dya.”

¹² O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue c'e bëzo c'ù o xi'ts'i: “Rí xos'ü nu in pjìzhì rí nzhodü?”

¹³ C'ü ya vi jogü, dya mi pärä cjó ngue c'ü vi jocü. Na ngueje e Jesús vi xögü vi cjogü cja c'o nte c'o ma puncjü. ¹⁴ Nu c'e ndajme c'ua, e Jesús o chöt'ü c'e bëzo a mbo cja c'e templo. O xipji:

—Jñanda dya, xä. Ya o jots'ü dya. Dya cja rí tsja dya c'o na s'o. 'Na pje ne ra ts'a'c'ü c'ü xenda rí sufrido.

¹⁵ O ma c'ua c'e bëzo. O ma xipji c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel:

—Ngueje e Jesús c'ü o tsjacö o jozü.

¹⁶ Nguec'ua c'o nte a Israel me mi nuji na ü e Jesús. Mi jodüji ro mböt'üji na ngueje mi cja'a yo, c'e sjüpa 'ma mi sòyaji. ¹⁷ Pero o mama e Jesús:

—Mí Tatagö c'ü bübü a jens'e pëpjitjo; 'ñetscö xo rí pëpjitjogö, eñe e Jesús.

¹⁸ Nuc'ua c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel xenda mi jodüji c'ua ro mböt'üji. Na ngueje e Jesús dya mi süpü c'e pa'a c'ü sòyaji; xo mi mama: “Mizhocjimi nguejmi Tatagö.” A cjanu mi cja pü ra mbäräji c'ü Mizhocjimi angueze.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹ Nuc'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nuzgö exi ngue o T'izgö Mizhocjimi. Nguec'ua nunca rí cja gö c'ü rí netsjögö. C'ü rí cja'a, nguextjo c'ü rí janda cja'a Mizhocjimi c'ü mi Tata. Na ngueje c'o cja'a mi Tata xo rí cja gö yo, na ngue o T'izü Mizhocjimi. ²⁰ Mi Tata me s'iyazü. Nguezgö o T'izü angueze. Mi Tata jitsi texe c'o cja'a angueze. Xe ra jitsi c'o xenda na nojo bëpji que na ngueje yo, c'o rá cja gö. Nguec'ua me rí tsjijñigueji. ²¹ Mi Tata xos'ü c'o ya ni ndü'ü. Ünüji c'ü ra bübütjoji. Nuzgö o T'izü Mizhocjimi, xo ga cjatjözügö. Rá unütjo ra bübüji, nu c'o rí ne rá unütjo. ²² Mi Tata dya cjó ra jñünpü ngüenda. Ya o dyacügö mi Tata rá jünpü ngüenda texe yo nte. ²³ Nguec'ua, ra respetaozgöji c'ua ja nzi ga respetaoji mi Tata. Nu c'ü dya neze, dya xo ne mi Tata c'ü o ndäcjä.

²⁴ Yo nte, chjëntjui c'ü ya ni ndüji, na ngueje tüji o nzhübüji. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, nu c'ü ra dyätcä in jñagö, 'ñe ra 'ñejme nu c'ü o ndäcjä, exta bübütjo. Nguec'ua dya rá jünpü ngüenda ra ma sufrido. ²⁵ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, yo nte yo ya ni ndü, ya ngue ra zädä y ya zädä dya, c'ü ra dyäräji in jñ'a'a, nutscö o T'izü Mizhocjimi. Nu c'o ra dyätcägö, rá unüji c'ü ra bübütjoji. ²⁶ Na ngue c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi je xo ga cjazgönu, nutscö o T'izü. Exo rí bübütjogö. ²⁷ Mizhocjimi xo o dyacü rá jünpü ngüenda yo nte. Na ngueje rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁸ Dya cja rí tsjijñiji: “Pero, ¿ja rgä sò ne bëzo ra tsja yo?”, in mangueji a mbo in mün'c'ëji. Na ngueje ra ts'a' c'o xe rrä nojo, ra ëjë nu pa'a 'ma ra dyätcä in jñagö texe c'o ya ndü. ²⁹ Texeji ra mbes'ëji c'ua ja t'ögüji. Nu c'o o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra ch'unüji c'ü sido ra bübütjoji. Nu c'o dya o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra jñünpüji ngüenda; ra sufridoji, dya ra nguarü.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰ Xe ma ña'a e Jesús. O mama:

—Nunca rí c jagö c'ü rí netsjögö. Nu c'ü xitsi ín Tatagö a jens'e ngue c'ü rí c jagö c'ü. Rí jünpügö ngüenda texe yo cārā cja ne xoñijö mü. Na jo c'ua nzi rga c jagö rá jünpüji ngüenda, na ngueje dya rí jodügö rá cja c'ü rí netsjé. Nuzgö rí c jagö c'ü ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä. Nguextjo c'o rí c jagö c'o. ³¹ 'Ma ri nguextjozgo ri mama c'ü exi ngue o T'izgo Mizhocjimi, ro sö ri mangueji 'ma, c'ü dya cjuana. ³² Pero ri xi'ts'iji, bübü ne 'naja c'ü mama pje pjëtsco. Rí pärägö c'ü na cjuana c'ü mama angueze. ³³ Nu'tsc'ejji i chäjägueji o mböcjimi ñe o levita o ma tsjapüji t'önü e Juan pje pjëtsco. Angueze o xipjiji c'ü na cjuana. ³⁴ Zö na cjuana c'ü o mama e Juan, dya nda ni muvi na ngueje nguetjo bëzo. Pero rí mbeñc'ejji c'o jña c'o o mama e Juan. Ngue c'ua ra sö rí 'ñejmezüji, rá jocuts'ü in mü'büji. ³⁵ 'Na sivi ü's'üji cja 'ñiji. Je xo ma cjatjonu e Juan, mi jí'tsc'ejji o 'ñiji Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji i mäjäji ja nzi pa co c'o vi xi'ts'iji. ³⁶ E Juan o mama pje pjëtsigö; pero bübü c'ü xenda ni 'ñetse pje pjëtsigö. Ngue c'o rí c jagö c'o o dyacü mi Tatagö a jens'e. Rá cjuatügö texe nu c'o o dyacü rá c jagö. Nuc'o, ngue c'ü ni 'mārā c'o, c'ü na cjuana o ndäcjä mi Tata. ³⁷ A cjanu, mi Tata c'ü o ndäcjägö mama na cjuana pje pjëtsigö, zö nunca in ätpäji o jña'a ñe dya xo xogü in chöji ngue c'ua rí pärägueji ja ga cja c'ü. ³⁸ Dya xo in ench'e in mü'büji o jña Mizhocjimi, na ngueje dya in ejmezügöji nutscö o ndäcjä mi Tata. ³⁹ In xörüji na jo cja o jña Mizhocjimi, na ngueje in cjincjeji 'ma rí xörügueji ra ch'a'c'üji c'ü rí bübütoji. Nguetsjé yo jña'a yo je mama pje pjëtsigö. Nguetscö rí unügö c'ü rí bübütoji. ⁴⁰ Pero dya pje in neji rí 'ñejmezüji. 'Ma ri 'ñejmezüji ro da'c'ejji 'ma c'ü ri bübütojogeeji.

⁴¹ 'Nuzgö dya pje rí jodütsjögö c'ü ra mama yo nte na nozgö. ⁴² Pero nutscö rí päjt'ägöji cja in mü'büji. Rí pärägö c'ü dya pje in s'yaji Mizhocjimi. ⁴³ Mi Tata a jens'e o ndäcjä ró ëcjö ngue c'ua rá c jagö c'ü ne angueze. Pero nu'tsc'ejji, dya pje in säcjägöji. 'Ma cjo c'o ra ë mama c'ü pjëzhi na nojo, nuc'ü, ngue c'ü rí säjäji c'ü. ⁴⁴ ¿Ja rgā sö rí 'ñejmezüji? Dya sö. Na ngueje me in unüji ngüenda c'ü mama yo nin minteji na jots'ejji. Dya in ne rí unüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'ü xi'tsc'ejji cjo je ngue c'ü exna cjuana na jo'o. ⁴⁵ Dya rí tsijjñigueji c'ü rá cö'c'öji a jmi ín Tatagö a jens'e. Bübü c'ü na cö'c'ejji. Ngueje o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. In cjiññigueji c'ü me na jots'ejji na ngueje in tjëji c'e ley, pero je ngue c'ü ni 'ñetse c'ü na s'o in cjai. ⁴⁶ Nu 'ma ri 'ñejmegueji yo o dyopjü e Moisés, xo ri 'ñejmezügöji; na ngueje e Moisés o dyopjü cja o jña Mizhocjimi c'ua ja ga c jagö. ⁴⁷ 'Ma dya in ejmeji yo o dyopjü e Moisés, ¿ja rgui 'ñejmezügöji c'ü rí mangö?

6

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹ 'Ma ya o nguarü yo, o ma e Jesús nu 'nanguarü c'e zapjü a Galilea c'ü xo ni chjü Tiberias. ² Me mi pöji na puncjü o nte'e. Na ngueje mi nuji c'o mi jizhi 'ma mi jocü c'o mi sö'dyë. ³ O ma e Jesús cja 'na t'ejje. O mimi nu co nu c'o o discípulo. ⁴ Ya mi ngue ro zädätjo c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo nte a Israel. ⁵ O jñe'ch'e c'ua e Jesús, o jñanda me ma puncjü o nte c'o ma ëjë nu ja mi bübü angueze. O dyönü c'ua e Felipe:

—¿Ja je rá tömüji c'ü ra zi'i yo?

⁶ 'Mi mama yo, na ngueje ma sö e Felipe, mi cja e Jesús. E Jesús ya mi pärä c'ü ro tsja'a. ⁷ Nuc'ua o ndünrü e Felipe:

—Yeje ciento mbëxo tjömëch'i, dya ra zöji, zö rá xënji nde ri nde'ejji.

⁸ Nuc'ua o ña c'ua 'naja c'o o discípulo c'ü mi ngueje e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón Pedro, o xipji e Jesús:

⁹ —Bübü va 'naja t'i, nu jün tsi'ch'a tjömech'i ndëxü, cja na yeje jmō'ō. Pero, ¿ja ra zö texeji? Na puncjüji.

¹⁰ Nuc'ua o mama e Jesús, o xipji c'o o discípulo:

—Nudya, xipjiji ra mimi dya, yo nte'e.

Mi cja na puncjü o pjindyö nu ja mi cārāji. O mimiji c'ua. Po mi tsi'ch'a mil o bëzo. ¹¹ Nuc'ua o jñü c'o tjömech'i e Jesús. Cjanu o unü 'na pöjō Mizhocjimi. Nuc'ua, cjanu o unü c'ua c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'o ya vi mimi. Ya nde unüji c'ua c'o jmō'ō. O zi'iji. O ziji texe c'o mi neji. ¹² O nijmiji na jo. O xipji c'ua e Jesús c'o o discípulo:

—Tsis'iji yo ya mboncjü, yo nde ndetjo, ngue c'ua dya pje ra nguejme.

¹³ O jmutüji c'ua c'o nde mi ndetjo. O nizhi doce cánista nu c'o tsi'ch'a tjömech'i ndëxü. Nuc'o, ngue c'o o mboncjü c'o vi ziji. ¹⁴ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji c'o vi tsja'a e Jesús mi mamaji:

—Na cjuana ngueje ne profeta nu ro ëjē cja ne xoñijöümü.

¹⁵ O mbārā e Jesús mi neji ro zidyiji ngue c'ua ro tsjapüji a fuerza ro manda. Nguec'ua va xögö e Jesús o matsjē na yeje cja 'na t'ejē.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya o nzhā'ā, ya o zöbü c'ua c'o o discípulo, o zāt'āji cja c'e zapjü. ¹⁷ Cjanu o dat'üji cja 'naja bü'ü. Je mi möji nu 'nanguarü c'e ndeje a ma Capernaum. Ya vi xömütjo. E Jesús dya be ma säjä nu ja mi bübü anguesji.

¹⁸ Me mi pjō's'ü c'e ndeje na ngueje mi vü na zëzhi e ndajma. ¹⁹ 'Ma ya vi möji tsi'ch'a o 'ñanto kilometro o jñandaji e Jesús c'ü mi nzhodü xes'e e ndeje. Ya mi ngue ro zāt'ā cja c'e bü'ü. Me co züji c'ua. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nguetscö e Jesús. Dya rí sügeji.

²¹ Nuc'ua anguesji o mājāji. O xipjiji c'ua e Jesús ro dat'ü cja c'e bü'ü. Exo zāt'ā c'ua c'e bü'ü cja c'e jñiñi nu ja je mi möji.

La gente busca a Jesús

²²⁻²⁴ Mi cārā c'o nte c'o vi nguejme 'nanguarü c'e trazapjü nu ja vi unü 'na pöjō Mizhocjimi e Jesús cjanu unüji o tjömech'i c'o o ziji. Anguezeji vi unüji ngüenda c'ü mi 'natjo bü'ü c'ü mi jārā c'e xömü. Y 'ma vi dat'ü c'o discípulo cja c'e bü'ü, dya dat'ü e Jesús co anguezeji, nguec'ua c'o discípulo vi mötsjēji. Nguec'ua c'ü na yejnu pa c'o nte mi jodüji e Jesús, pero dya o chöt'üji. Dya xo jñandaji c'o o discípulo. Nguec'ua como vi säjä ja nzi bü'ü c'o vi 'ñeje a Tiberias, o tsja c'ua c'o nte o dat'üji cja c'o bü, o möji c'ua a Capernaum o ma jyodüji e Jesús.

Jesús, el pan de la vida

²⁵ 'Ma o chöt'üji a Capernaum nu 'nanguarü cja e ndeje o xipjiji:

—Xöpüte, ¿jinguā j säjägue a 'ñecjua?

²⁶ O ndünrö c'ua e Jesús:

—Na cjuana c'ü ri xi'ts'igöji. Ró da'ceji tjömech'i ngue c'ua ri unnc'ejji ngüenda c'ü ngue o T'izgö Mizhocjimi, ngue c'ua ri 'ñejmezüji. Pero c'ü va 'ñe jongöji, dya ngue para rí 'ñejmezüji. Ngue c'ü jñ neji rá da'c'üji na yeje c'o ra nijmi n pjemeji. ²⁷ C'e jñöñü c'ü rí sigöji, tjezetjo c'ü. Nguec'ua, dya me rí jyonnc'ejji c'o. Jyodüji c'e jñöñü c'ü dya ra tjeze, c'ü sido rí bübüttöji. Nutscö rvā ëcjö cja Mizhocjimi, nguetscö rá da'c'üji c'e jñöñü c'ü sido rí bübüttöji. Mizhocjimi c'ü mi Tatagö ya jizhi c'ü o ndäcjä rá da'ceji a cjanu.

²⁸ O ndünrü c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—¿Pje rá c'ajme ngue c'ua rá c'ajme c'ü ne'e Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nunu, ngueje c'ü ne Mizhocjimi: rí 'ñejmezügöji na ngueje o ndäcjä angueje.

³⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Pje na mbë c'o rí jítscöjme ngue c'ua rá jandagöjme; ngue c'ua rá ejmets'üjme? ¿Pje na mbëjë c'o rí tsjague? ³¹ C'o ín mboxtitaji o ziji o maná nu c'ja ndajyadü, 'ma mi cārāji nu, co e Moisés. C'ua ja nzi ga t'opjü: “O unüji ro ziji tjömëch'i c'o vi 'ñeje a jens'e”, eñe. ¿Cjo xo sö rí tsjague a cjanu?

³² O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. E Moisés dya ngue c'ü o dya c'üji o tjömëch'i c'o vi 'ñeje a jens'e; ngue mi Tatagö. C'e tjömëch'i c'ü o zi c'o ín mboxtitaji, dya ngue c'ü exna cjuana ni muvi. Mi Tatagö je unü c'e tjömëch'i c'ü exna cjuana ni muvi c'ü vi 'ñeje a jens'e. ³³ Na ngueje o tjömëch'i Mizhocjimi ngueje c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü unü c'ü ra bübütjo yo cārā texe cja ne xoñijömü, eñe e Jesús.

³⁴ O xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, sido rí dyacöjme ne tjömëch'i nu.

³⁵ E Jesús o xipjiji:

—Nuzgö, nguetscö e tjömëch'i c'ü ra dya c'ëji c'ü rguí bübütjogueji. Nu c'ü ra ëjë co nuzgö, dya ra zant'a. Nu c'ü ra 'ñejmezügö, dya ra ndüre. ³⁶ Ya ró xi'ts'iji, zö xi i jñandgaji ró c'agö c'ü na nojo, pero dya pje ín ejmezügöji. ³⁷ Texe nu c'o dacügö mi Tata, ra ëjëji co nutscö ra 'ñejmezüji. Nuzgö, dya rá tājägö ra ma c'ö. ³⁸ Rvā ëjëgö a jens'e; dya pje ngue c'ü rá c'agö c'ü rá ne'e. Rá cja'a c'ua ja ga ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä. ³⁹ Nunu, ngueje c'ü ne'e Mizhocjimi, nu c'ü o ndäcjä; ne'e c'ü dya rá bëzhi ne ri 'naja c'o o dyacü. 'Ma rá ëcjö na yeje rá xos'üji. ⁴⁰ Nunu, ngueje c'ü ne'e mi Tata c'ü bübü a jens'e: texe c'o unü ngüenda nguezgö o T'izü Mizhocjimi, y ejmezügöji, ra ch'unü c'ü rguí bübütjoji co Mizhocjimi. 'Ma rá ëcjö na yeje rá xos'üji.

⁴¹ C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi pötma mamatsjëji na ngueje dya mi ejmeji c'ü vi mama e Jesús: “Nguetscö e tjömëch'i c'ü vi 'ñeje a jens'e.” ⁴² Mi mamaji c'ua:

—Nunu, ¿cjo dya ngueje e Jesús nu o t'i e José? Nu tata 'ñe nu nana rí pärägöji. Nunu, ¿jenga mama dya nu: “Rvā ëjë a jens'e”?

⁴³ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dya rí pötqui mamatsjëgueji yo. ⁴⁴ Dya cjö sö ra ëjë co nutscö nu 'ma dya ra 'ñünbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a jens'e c'ü o ndäcjä. Nuzgö, 'ma rá ëcjö na yeje rá xos'ü nu c'o. ⁴⁵ Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta: “Mizhocjimi ra nda xöpüji.” A cjanu texe c'o ätä mi Tata, 'ñe pärāji pje pjëzhi c'ü mama, va ëji co nutscö.

⁴⁶ Zö ätpäji o jña Mizhocjimi, pero dya jandaji ja ga jmi. C'ü o jñanda nguex-tjozügö rvā ëjëgö cja Mizhocjimi. Nguezgö ró janda mi Tata. ⁴⁷ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü ejmezügö ra ch'unü c'ü rguí bübütjo co Mizhocjimi para siempre. ⁴⁸ Nguetscö e tjömëch'i ngue c'ua rí bübütjogueji. ⁴⁹ Nu c'o nin mboxtitaji o ziji c'e maná nu c'ja ndajyadü. Pero o ndü'ü c'o. ⁵⁰ Nguetscö nu e tjömëch'i nu vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua nu c'ü ra zi'i nu, dya ra ndü'ü, ra bübütjo. ⁵¹ Exi rgá büntcjö, nguec'ua sö rá da c'üji c'ü rí bübütjogueji. Je rvā ëjëgö a jens'e. 'Ma cjö c'o ra zi'i nu e tjömëch'i ra ch'unü c'ü rguí bübütjo. Ne

tjōmēch'i c'ü rá unügö nu, ngueje ín cuerpogö. Nuzgö rá unügö ngue c'ua ra bübütjo yo cārā texe cja ne xoñijōmü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel mi ña, mi ñatsjēji. Mi mamaji: —¿Ja rgá sō ra dyacōji o cuerpo rá siji?

⁵³ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'ōji. Nutscö rvá ēcjō cja Mizhocjimi. 'Ma dya rí si'iji ne tjōmēch'i c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe 'ma dya rí si'iji ín tsjigö, dya rí bübüji. ⁵⁴ Nu c'o ra zi'i e tjōmēch'i c'ü ngueje ín cuerpogö 'ñe ra zi ín tsjigö ra ch'unü c'ü rguí bübütjoji. Nutscö 'ma rá ēcjō na yeje rá xos'ü nuc'o. ⁵⁵ C'e jñōnū c'ü na cjuana c'ü rí siji ngue ín cuerpogö c'ü; 'ñe ín tsji'igö. ⁵⁶ Nu c'ü ra zi nu e jñōnū c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe ra zi ín tsjigö ra bübüzügö. Y nutscö je rá bñnc'ö cja o mü'bü angueze. ⁵⁷ Mi Tata c'ü o ndäcjä exi bübütjo c'ü. Nguec'ua exo rgá bübütjogö. Nu c'ü ra zi c'e jñōnū c'ü ngue ín cuerpogö 'ñe ín tsjigö, xo ra bübütjo, na ngueje exi rgá bñntcjö. ⁵⁸ Nguetscö e tjōmēch'i, rvá ējēgö a jens'e. Dya nza czazgö c'e maná c'ü o zi ín mboxtitaji. Nuc'o, o ndü c'o. Pero c'ü ra zi'ü nu e tjōmēch'i c'ü nguetscö, dya ra ndü, ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

⁵⁹ Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús 'ma mi bübü a Capernaum 'ma mi xöpü c'o nte cja c'ü o nintsjimiji.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, 'ma o dyäräji, o mamaji:

—Me na jyü yo jña'a yo. ¿Cjō ra sō'ö ra dyätä yo?

⁶¹ O mbärätsjē e Jesús c'o mi mamatsjēji. O xipjiji c'ua:

—¿Cjo ín ne rí chjench'ejí a xütjü na ngueje ró xi'ts'iji yo jña'a yo? ⁶² ¿Pje rí tsjagueji 'ma, 'ma rí jñandgaji rá magö a jens'e nu ja ot'ü rmi bñnc'ö? Nutscö rvá ēcjō cja Mizhocjimi. ⁶³ Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü da'c'üji rí bübüji. Dya pje ni muvi e cuerpo. Yo jña'a yo rí xi'ts'igöji je va ējē cja o Espiritu Mizhocjimi yo. Ngueje yo da'c'üji rí bübütjoji. ⁶⁴ Pero bübüts'ügueji c'o dya pje ejmezügö.

E Jesús ya mi pärā ndeze 'ma ot'ü cjō ngue c'o dya mi ejme. Ya nde mi pärätjo cjō ngueje c'ü ro nzhö'ö. ⁶⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Ya ró xi'ts'iji, dya cjō ra sō ra ējē co nuzgö, 'ma dya ra 'ññnbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a jens'e.

⁶⁶ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a, na puncjü c'o o chjench'e a xütjü, dya cja o ndünt'üji o xütjü e Jesús. ⁶⁷ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o doce discípulo:

—¿Cjo xo ín ne rí chjench'ejí a xütjü, c'ü dya cja rí chjünt'üji ín xütjügö?

⁶⁸ O ndñnrü c'ua e Simón Pedro:

—Pero ín Jmuts'üjme, ¿cjō rá ma teñegöjme? Na ngueje nguextjots'ügue ín xitsijme ja rga sō rá bübütjojme co Mizhocjimi para siempre. ⁶⁹ Nutscöjme rí ejmets'ügöjme. Rí päräjme ngue'tsc'e e Cristo. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi c'ü exi bübütjo.

⁷⁰ O ndñnrü c'ua e Jesús:

—In doceji. ¿Cjo dya ró juan'c'ügöji? 'Najats'ügueji bübü c'ü dya jo cja o mü'bü.

⁷¹ Nu c'ü mi mama e Jesús, mi ngueje e Judas Iscariote, c'ü mi ngue o t'i e Simón. Na ngueje nguejnu ro nzhö'ö e Jesús. Mi ngueje 'naja c'o doce discípulo.

7

Los hermanos de Jesús no le creían

¹ 'Ma o nguarü yo, mi nzhodü e Jesús a Galilea. Dya mi ne ro nzhodü a Judea, na ngueje mi cārā nu, c'o mi ne ro mbō't'üji e Jesús. ² Ya mi ngue ro zādātjo 'na mbaxua c'ü mi cja c'o nte. Mi ät'äji ts'ingumü c'o mi ngueje o dyēza. Mi mimiji cja c'o ts'ingumü 'ma mi cjaji c'e mbaxua. ³ C'o o cjuarma e Jesús o xipjiji c'ua:

—Na jo ri pedyegue va. Mague a Judea ngue c'ua c'o in discípulo c'o cārā nu, xo ra jñantc'aji yo in cjague yo me na nojo. ⁴ Nu c'ü ne'e pje ra tsja'a, ra tsja ngue c'ua ra jñanda yo nte. Nu 'ma in cja'a yo me na nojo, jizhitsjējē ngue c'ua ra jñanda texe yo nte.

⁵ Ne xo ri ngueje c'o o cjuarma, dya xo mi ejmeji e Jesús. ⁶ O mama c'ua e Jesús:

—Dya be va sädā nu 'ma ra mbārāji cjó nguetscö. Nuzgö dya be sö'ö rá magö. Pero nu'tsc'ejí sö ri mötjoji nu hora c'ü in ne rí möji. ⁷ Nu'tsc'ejí, dya sö ra nuc'ejí na ü yo cārā cja ne xoñijömmü. Nguetscö je nugüji na ü, na ngueje rí xipjigöji c'ü na cjuana, rí xipjigöji me na s'o cjaji. ⁸ Nu'tsc'ejí, möji cja c' e mbaxua. Nutscö dya be rá magö cja c'e mbaxua, na ngueje dya be va sädā c'ü ne'e Mizhocjimi c'ü ya rá magö.

⁹ Nu 'ma o mama yo, xe o nguejmetjo a Galilea.

Jesús en la fiesta de las chozas

¹⁰ Nuc'ua o ma cja c'e mbaxua c'o o cjuarma. E Jesús xo ma'a c'ua. Pero nuc'ü, dya cjó o xipji ja va ma. O matsjējē. ¹¹ Nu cja c'e mbaxua, c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte mi jodüji e Jesús, mi mamaji:

—¿Ja je ri bübüxā c'e Jesús?, eñeji.

¹² Na puncjü nte c'o me mi tsjojne mi mamaji ja cja mi cja e Jesús. Mi cārā c'o mi mama: “Na jonte c'e bëzo c'ü.” Nu c'o dyaja mi mamaji: “Dya jonte c'ü. Onpü yo nte.”

¹³ C'o nte mi süji c'o pje mi pjēzhi. Nguet'ua dya cjó mi mama na jo ja ma cja e Jesús.

¹⁴ Cja mi patjo nziyo pa'a c'ü mi cjaji c'e mbaxua. Xe mi bëzhi nziyo pa ro nguarü. O zāt'ā c'ua e Jesús cja c'e templo. Ya je nguejnu o xöpü c'ua c'o nte.

¹⁵ C'o pje mi pjēzhi mi cjiñjiji: “Nunca rí ärägöji a cjanu.” Pero mi mamaji:

—¿Ja ga mbārā yo? Dya o ma ja ro xörü.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu yo rrā xöpü yo nte, dya rí mamatsjējögö yo. Nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü je o xöcügö c'ü. ¹⁷ 'Ma cjó c'o ne ra tsja'a c'ü ne'e Mizhocjimi, ra mbārā cjo je va ëjē cja Mizhocjimi yo rí xöpügö yo nte, o maxxe rí mamatsjējögö yo.

¹⁸ Nu c'ü xöpü c'ü mamatsjējē, jodütsjējē c'ü ra mama yo nte: “Me na jo 'na xöpüte”, ra 'ñeñeji. Nuzgö rí jodügö c'ü ra mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü o ndäcjä. Nuzgö rí mamagö c'ü na cjuana, dya bëchjine.

¹⁹ 'Nu'tsc'ejí, ¿cjo dya o dya'c'üji c'e ley e Moisés? Pero ne ri 'najats'ügueji dya in cjaji c'ü mama c'e ley. Maco mama c'e ley c'ü dya rá pö't'üteji, ¿jenga in jöngügöji rí pötcüji?

²⁰ O ndünrü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'e, bübü demonio cja in mü'bügue. ¿Cjó ngue c'ü ra jyonc'ü ra mbö'tc'ü?

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—'Natjo c'ü ró c'jagö, pero nuc'ua texets'üji me o sjëyats'üji c'ü ró c'jagö. ²² Cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, xi'ts'iji rí meyaji in cuerpoji. C'ü ni tsjaji a cjanu, dya ngue e Moisés c'ü o mbürü; ngueje c'o ín mboxtitaji c'o o mbürü ndeze mi jinguã. Bübü 'ma in meyaji in cuerpoji nu pa c'ü rí sôyaji. ²³ Nu pa c'ü rí sôyaji in meyaji o cuerpo 'na bëzo ngue c'ua rí cumpleji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¿Jenga me in ünngügöji c'ü ró jopcügö texe o cuerpo 'na bëzo nu pa c'ü rí sôyaji? ²⁴ Tsjiññi na jo c'ua ja ga mama o ley e Moisés. Nuzgö, zö ró jocü 'na bëzo c'e pa c'ü rí sôyagöji, pero na jo c'ü rvã c'jagö.

Jesús habla de su origen

²⁵ Ja nzi c'o mi menzumü a Jerusalén o mamaji c'ua:

—Nujnu, ¿cjo dya ngueje nu jodüji ra mbö't'üji? ²⁶ Maco, ña'atjo dya nu. Dya pje sü'ü nu. Dya cjó pje xipji. Mbärã, c'o pje pjëzhi, ¿cjo ri cjiññi c'ü ngueje e Cristo nu? Po jiyö. ²⁷ Na ngueje nutscöji rí pärãgöji na jo ja je menzumü nu. 'Ma ra ëjë e Cristo, nuc'ü, dya cjó ra mbärã ja rguí 'ñeje.

²⁸ E Jesús o ña'a na jens'e nu cja c'e templo nu ja mi xöpü c'o nte, o xipji:

—Nu'tsc'ejí, ¿cjo in päcãji? ¿Cjo in pärãji na jo ja je rí menzumü? Nuzgö dya ró ëtsjéjögö. Na ngueje bübü 'naja c'ü exna cjuana o ndäcjägö, c'ü dya in pärãgueji. ²⁹ Pero nuzgö rí pärãgö c'ü, na ngueje je rvã ëcjö cja angueze. Ngueje angueze o ndäcjägö ró ëjë a 'ñecjua.

³⁰ Nuc'ua, mi ne ro zürüji c'ua. Pero dya cjó o pëñch'i, na ngueje dya be ne Mizhocjimi ro zürüji. ³¹ Na puncjü c'o nte c'o mi cãrã nu, o 'ñejmeji e Jesús. Mi mamaji:

—Dya cjó sö ra tsja c'o xe rrã nojo. ¿Cjo ri ngueje e Cristo nu?

Los fariseos mandan policías a llevar preso a Jesús

³² C'o fariseo o dyärãji c'ua c'o mi mama c'o nte. Na ngueje c'o nte mi tsjojne ma ñaji c'o mi cja'a e Jesús. Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o ndäjãji o policia ro ma, ro ma zürüji e Jesús. ³³ O mama c'ua e Jesús:

—Xe quejme ja nzi zana c'ü xe rá mimiji. Nuc'ua ra zädã c'e pa 'ma rá ma nu ja bübü c'ü o ndäcjä ró ëjë. ³⁴ Nuc'ua rí jyongügöji. Dya cja rí chöcügöji. Nu ja rá bübügö, dya sö rí möcjeji.

³⁵ Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o pötva mamaji:

—Mbärã, ¿ja je ra ma'a nu? ¿Jenga xitsiji c'ü dya cja rá töt'üji? Mbärã, ¿cjo je ra ma cja yo ín menzumügöji a Israel c'o pjöt'ü cja yo dyaja nte? Mbärã, ¿cjo ra ma xöpü c'o dyaja nte'e? ³⁶ Mbärã, ¿ja cja'a nu o mama: “Rí jyongüji pero dya rí chöcüji”? Xo o xitsiji: “Nu ja rá bübügö, dya pje ra sö'ö rí sãt'ãji.”

Ríos de agua viva

³⁷ C'e pa c'ü bëpja c'e mbaxua ngue c'ü xenda mi süpüji. Nuc'ua c'e pa'a c'ü, o böbü e Jesús. O zopjü c'ua c'o nte, o xipji:

—'Ma cjó c'o türe, xã dãji co nutscö. Si'iji c'e ndeje c'ü rá da'c'üji rí siji. ³⁸ Nu c'o ra 'ñejmezügö, ra zädã anguezeji c'ua ja nzi ga mama cja o jña Mizhocjimi: A mbo cja o mü'bü ra chjëntjovi nza cja 'na mberere c'ü peje na puncjü o ndeje. Nguec'ua xo ra zi'i c'o dyaja, ngue c'ua xo ra bübütjoji.

³⁹ Nujyo o mama e Jesús, nguejyo ro tsja o Espíritu Mizhocjimi c'ü ro ch'unü nu c'o ro 'ñejme e Jesús. C'e Espíritu dya be ma ëjë c'ü, na ngueje dya be vi ma e Jesús cja nu Tata c'ü bübü a jens'e.

División entre la gente

40 Nuc'ua 'ma o dyäräji yo jña'a yo, mi cārã c'o o mama:

—Nunu, na cjuana ngueje e profeta nu mi te'beji.

41 Dyaja c'o o mama c'ua:

—Ngueje e Cristo nu o ndäjä Mizhocjimi nu.

Mi cārã c'o dyaja c'o o mama:

—Nujnu je menzumü a Galilea. Nguec'ua, ¿ja rgá sò ra tsja e Cristo nu?

42 Na, ¿cjo dya mama cja yo ya t'opjü: “E Cristo je ri ngueje o mboxbêche e David”? ¿Cjo dya xo mama: “Je ra te'e cja c'e ts'ijñiñi a Belén nu ja mi menzumü e David”?

43 Nuc'ua a cjanu, o xögü c'ua c'o nte'e, na ngueje dya mi 'natjo o pjeñeji ma nguiññiji e Jesús. 44 Mi cārã c'o mi ne ro zürü e Jesús. Pero dya cjo xo o pëñch'i angueze.

Las autoridades no creen en Jesús

45 Nuc'ua c'o policia o nzhogü c'ua c'o. O möji cja c'o ndamböcjimi 'ñe cja c'o fariseo. Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o dyönüji c'ua:

—¿Jenga dya i siji e Jesús?

46 O ndünrü c'ua c'o policia:

—Nunca rí ärjme ra ña 'na bëzo c'ua nzi ga ña'a c'e bëzo c'ü.

47 O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipjiji c'o policia:

—¿Cjo ya xo o dyon'c'ügueji? 48 Tsjijñiji dya xã. ¿Cjo ya xo bübü o jmu'u 'ñe o fariseo c'o ya o 'ñejme e Jesús? Iyö. 49 Nu yo nte'e yo, dya pje pãrãji o ley Mizhocjimi. Dya pje sò ra zãt'ãji a jmi Mizhocjimi.

50 E Nicodemo nu c'ü vi ma'a 'na nu xömü cja e Jesús, mi ngueje 'naja c'o fariseo. O mama angueze:

51 —Cja ín leygöji, dya sò rá mamaji c'o na s'o vi tsja 'na bëzo c'ü dya be ri ärãji c'o mama angueze, y c'ü dya be ri pãrãji ja cja c'ü cja'a.

52 O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipjiji e Nicodemo:

—Nu'tsc'e, Nicodemo, ¿cjo xo ín menzumügue a Galilea? Ni jyodü rí ñu'u yo ya t'opjü, ngue c'ua rí ñuxã c'ü dya cjo ra te'e a Galilea c'ü ri ngueje profeta.

La mujer adúltera

53 Nuc'ua, como ya vi nguarü c'e mbaxua, o ma nzi 'najaji o ngumüji.

8

1 E Jesús o ma c'ua cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. 2 Nuc'ua 'ma mi xörtjo c'ü na yejnu pa, e Jesús o ma na yeje cja c'e templo. Nuc'ua texe c'o nte'e o chëzhiji a jmi e Jesús. O mimi c'ua e Jesús. Cjanu o xöpü c'ua c'o nte. 3 Nuc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo o sinpiji c'ua 'naja ndixü c'ü vi ch'ö'tp'ü bëzo c'ü dya mi ngueje o xira. O tsjapüji o mimi a nde'e nu ja mi bübü e Jesús.

4 O mamaji c'ua:

—Xöpüte, nu e ndixü nu, o zürüji. Mi bübüvi 'na bëzo c'ü dya ngueje o xira.

5 Cja c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés o mandazüji rá pjat'üji ndojo yo cja a cjanu. ¿Nu'tsc'e dya, pje rí xitsijme dya?

6 Nu yo mi xipjiji nguetjo ma sôji, ngue c'ua ro sò ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. Nuc'ua e Jesús o ñücü a jömü. O dyopjü c'ua a jömü co o ñidyë. 7 Nu 'ma sido mi önütjoji, o jñüs'ü o ñi'i. Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü dya tû o nzhübü ngue c'ü ra ot'ü ra pjat'ü ndojo ne ndixü.

8 Nuc'ua o ñücütjo na yeje a jömü e Jesús. O dyopjü a jömü co o ñidyë. 9 'Ma o dyärãji, o nguiññiji c'ua cja o mü'büji c'ü mi tûji o nzhübüji. Nuc'ua nde 'naja

va möji c'ua. Nu c'o xenda mi tita ngue c'o ot'ü o ma c'o. Cjanu o mbedye c'ua c'o cja mi t'i'i. Nuc'ua ya o nguejmetsjë c'ua e Jesús 'ñe c'e ndixü c'ü mi junrü a jmi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o jñüs'ü c'ua o ñi'i e Jesús. Dya cjó cja o jñanda. Ya mi nguetjo c'e ndixü c'ü xe mi bübü. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e ndixü, ¿ja je cãrã dya, nu c'o mi mama in tũgue nzhubü? ¿Cjo dya cjó pja c'ü ndojo?

¹¹ C'e ndixü o ndünrũ:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, dya cjó pjacö ndojo.

Nuc'ua o xipji e Jesús:

—Ne xo ri nguetscö, dya xo rí xi'ts'i ni jyodü rí chũgue. Ma'a dya. Pero dya cja rí tsja c'o na s'o.

Jesús, la luz del mundo

¹² E Jesús o zopjütjo na yeje c'o nte. O xipjiji: —Nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü. Nu c'ü ra ndünt'ü in xütjügö, dya ra nzhodü cja e bëxömü. Nuc'ü, ra bübü jya's'ü o mü'bü c'ü ra unü c'ü rgui bübütjo.

¹³ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in mamatsjëgue pje pjë'ts'i. Nu c'o in mamague dya cjuana.

¹⁴ O ndünrũ c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Zö rí mamatsjëgö pje pjëtsi, pero yo rí xi'ts'igöji na cjuana. Na ngeje rí pãrãgö ja je rvã ëjë, 'ñe ja rga ma'a. Nu'tsc'eji, dya in pãrãgueji ja rvã ëjëgö. Dya xo in pãrãji ja ngue c'ua rá ma'a. ¹⁵ Nu'tsc'eji c'ua ja nzi gui tsjinncjeji, in jünji nguenda in mamaji c'ü na s'ozgö. Pero nutscö, c'ü rvã ëcjö, dya ngue c'ü rá mangö c'ü cja na s'o 'naja, y c'ü cja na jo c'ü 'naja. ¹⁶ Zö dya ngue c'ü rvã ëcjö, pero 'ma rí mangö ja ga cja 'na nte ga nguiñi o mü'bü, na cjuana c'ü rí mangö. Na ngeje c'ü rí mangö, dya ngue c'ü rgã cjiñitsjëgö, ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi c'ü o ndãcjö c'ü rí bübübe. ¹⁷ Ya xo t'opjü cja in leygueji c'ü je mama a cjava: “Nu c'ü mama yeje nte ngue c'o na cjuana.” ¹⁸ Nuzgö rí mama pje pjëtsi. Nu c'ü mi Tatagö c'ü o ndãcjã, ngue c'ü xo mama pje pjëtsigö.

¹⁹ Nuc'ua o xipjiji c'ua:

—¿Ja je bübü c'ü nin Tata?

O ndünrũ c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ni xo ri nguetscö in pãcãji, ni ri ngeje mi Tata in pãrãji. Nu 'ma ri pãcãgöji, ngue 'ma xo ri pãcãji mi Tata.

²⁰ E Jesús mi xöpü c'o nte cja c'e templo. Je mi mama yo jña'a yo, nu ja mi sogüji o ofrendaji. Dya cjó o zürü e Jesús, na ngeje dya be mi jëzi c'ü nu Tata Mizhocjimi.

“A donde yo voy, ustedes no pueden ir”

²¹ Nuc'ua o ndünrũ c'ua na yeje e Jesús:

—Nutscö ya rá ma'a. Nu'tsc'eji rí jyongüji. Pero rí chũgueji na ngue c'o in nzhunc'eji c'o in tũgueji. Nguet'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'eji, dya ra sö rí sãt'ãji nu.

²² O mama c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel:

—Nu e bëzo nu, ¿cjo ra pö't'ütsjëjë? Nguet'ua mama: “Nu ja je rá magö, nu'tsc'eji dya ra sö rí sãt'ãji.”

²³ Nuc'ua o ndünrũ c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'eji, in menzumüji a jömü. Nutscö, je rí menzumügö a jens'e. Nu'tsc'eji, in menzumügueji cja ne xoñijömü. Nutscö, dya pje rí menzumügö va cja ne xoñijömü. ²⁴ Nguet'ua ró xi'ts'iji: “Rí chũgueji na ngue c'o in

nzhunc'ejí c'o in tũgueji." Na ngueje 'ma dya rí 'ñejmeji nguezgö extí búbü, c'o nzhubü c'o in tũji ngue c'o je rguí chũji c'o.

²⁵ O ndünrũ c'ua c'o nte:

—Xitsijme cjó ngue'tsc'e.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'igöji cjó nguezgö. ²⁶ Na puncjü c'o me rí ne rá zo'c'ũji. Me na puncjü c'o in cjaji c'o só rá mama in tũgueji nzhubü. Pero nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü na cjuana c'ü. C'o ró ätpägö o mama angueze nguejyo je rí zopjü yo cãrä cja ne xoñijömu.

²⁷ E Jesús mi xipjiji mi nguejnu Tata c'ü vi ndäjä. Pero dya mi pãrä c'o nte.

²⁸ O ndünrũ c'ua e Jesús:

—Nutcö rvã êcjö cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí rí chãpcöji cja ngronsi. Nu'ma, cja ra zädã 'ma rí unnc'ejí ngüenda c'ü nguezgö extí búbü. Dya pje rí cjagö c'ü rí cjatsjẽ. Ngue yo o xöcü mi Tata, yo rí xi'ts'iji. ²⁹ Nu c'ü o ndäcjã búbü co nuzgö. Dya pje jyëzguigö c'ü rá búbütsjögö c'ü, na ngueje sido rí cjagö c'o ne angueze.

³⁰ 'Ma o mama yo jña'a yo, na puncjü c'o o creo c'o mi mama e Jesús.

Los hijos de Dios y los esclavos del pecado

³¹ O xipji c'ua e Jesús c'o nte a Israel c'o ya vi 'ñejme angueze:

—'Ma sido rí 'ñejmeji yo jña yo rí ña'a, nu'ma, na cjuana in ätcöji 'ma. ³² 'Ma rí 'ñejmezügöji yo jña yo rí ña'a, rí pãräji c'ü na cjuana 'ma. 'Ma rí pãräji c'ü na cjuana, ra t'empc'ejí libre 'ma.

³³ O ndüntũji c'ua, o xipjiji:

—Nguetscöjme o mboxbêchejme e Abraham. Dya cjó rí pëpcöjme. ¿Jenga in mamague c'ü ra 'ñempcöjme libre?

³⁴ O ndünrũ e Jesús, o mama:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. Texe c'o cja'a c'o na s'o, dya libre c'o. Chjëntjovi nza cja 'na mbëpji c'ü tjünt'ü a xütjü, c'ü dya só ra xögü cja nu lamu. ³⁵ C'o tjünt'ü a xütjü o nzhubü, dya ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. Angueze ra pjongü nu c'o dya ngueje o t'i. C'o o t'i ra sido ra búbütjoi co Mizhocjimi. ³⁶ Nu c'ü na cjuana ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguetscö o T'izü Mizhocjimi. ³⁷ Rí pãrägö ngue'tsc'ejí o mboxbêchets'ũji e Abraham. Pero in ne rí pötcügöji, na ngueje in jñagö, dya pje in ench'e cja in mü'bũji. ³⁸ Rí ñagö nu c'o ró nugö cja o jmi mi Tatagö c'ü búbü a jens'e. Nu'tsc'ejí in cjaji nu c'o i dyãräji cja o jmi nin tataji.

³⁹ Nuc'ua o ndünrũji, o xipjiji:

—C'ü mi tatagöjme ngueje e Abraham.

O ndünrũ c'ua e Jesús, o xipjiji:

—'Ma ri ngue'tsc'ejí o t'its'ũji e Abraham, ri tsjaji c'ü o tsja e Abraham. ⁴⁰ E Abraham, nuc'ü, o dyãtä Mizhocjimi c'ü. Pero nudyã in jongũji rí pötcüji. E Abraham dya ro tsja a cjanu. Nutscö rí bëzo ró xi'ts'iji c'o na cjuana nu c'o ró ärägö cja Mizhocjimi. Nguec'ua in ne rí pötcüji. ⁴¹ Nu'tsc'ejí in cjaji c'ü cja c'ü nin tatagueji.

O xipjiji c'ua:

—Nutcöjme dya o t'izgöjme nandyo bëzo. 'Natjo mi Tata rí sicjöjme. Ngueje Mizhocjimi.

⁴² E Jesús o xipjiji c'ua:

—'Ma ri ngueje Mizhocjimi nin tatagueji, ri s'iyazügöji 'ma. Na ngueje nguezgö 'natjözügö o T'izü Mizhocjimi. Je ró pecjö cja Mizhocjimi. Dya ró

ējētsjēgō. Ngueje Mizhocjimi je ndäcjö ró ējē. ⁴³ ¿Jenga dya in pārāji ja cja c'ü rí mangō? Dya in pārāji na ngueje, dya in ne rí dyätcäji in jña'a. ⁴⁴ Nu'tsc'ejí, nu c'ü nin tatagueji ngueje c'ü dya jo. In ne rí tsjaji nu c'o ne'e nin tatagueji. Ndeze o mbürü, c'ü dya jo ngue mbó't'üte. Nuc'ü, dya pje mama c'ü na cjuana c'ü. Na ngueje c'ü na cjuana, dya pje búbü o mü'bü. Nu 'ma mama c'o dya cjuana ngueje c'o cijññitsjē cja o mü'bü c'o mama. Na ngueje c'ü dya jo, na mbēchjine. Nguejnu tata nu c'o xo mama c'ü dya cjuana. ⁴⁵ Dya in ejmezüji na ngueje nutscö rí mama c'o na cjuana. ⁴⁶ ¿Cjo búbütsc'ejí 'naja c'ü só ra mama rí cjangö c'o na s'o? Nu 'ma rí xi'ts'iji c'ü na cjuana, ¿jenga dya pje in ejmezügöji? ⁴⁷ Nu c'o ngueje o t'i'i Mizhocjimi ätpäji o jña'a. Pero nu'tsc'ejí, dya ngue'tsc'ejí o t'its'üji Mizhocjimi na ngueje dya in ätpägueji c'o o jña.

Cristo existió antes que Abraham

⁴⁸ O ndünrü c'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel. Me co üdüji. O xipjiji: —Rí pārājme na jo, búbü demonio cja in mü'bügue. Je i tegue a ma a Samaria, dya in pārāgue ja cja Mizhocjimi.

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Dya búbü demonio cja in mü'bügö. C'ü rí mamagö ngue c'ü ne'e mi Tatagö. Nu'tsc'ejí c'ü in cjaji, dya pje in ejmezügöji rvä ēcjö cja mi Tatagö Mizhocjimi. ⁵⁰ Dya rí jodügö c'ü rí mangueji na nojozügö; nu c'ü jodü c'ü rí mangueji na nojozügö, ngue mi Tatagö Mizhocjimi. Angueze ra jizhi c'ü na nojozügö. ⁵¹ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü sido ra dyätcö yo rí mangö, dya ra ndü'ü, ra búbütjo c'ü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji:

—Nadya, rí pārājme na jo dya, búbü demonio in mü'bügue. Ya o ndü'ü e Abraham. Ya xo o ndü'ü c'o profeta. Maco nu'tsc'e in mama nu c'ü sido ra dyä'tc'ägue, dya ra ndü'ü, sido ra búbütjo. ⁵³ Nu'tsc'e in cjinncje xenda na nojots'ügue que na ngueje mi tatajme e Abraham. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü. Xo o ndü'ü c'o profeta. ¿Cjö ngue c'ü je na cja pütsjēgue?

⁵⁴ O ndünrü e Jesús, o xipjiji:

—Nu 'ma ri jodütsjēgö c'ü ro mama yo nte na nojozügö, dya pje rvi muvi 'ma c'o. Mi Tatagö ngue c'ü jodü c'ü ra mamaji a cjanu. Maco in mamagueji que mi Tatagö ngueje in Mizhocjimigueji. ⁵⁵ Nu'tsc'ejí, dya in pārāgueji angueze. Pero nutscö rí pārāgö c'ü. 'Ma ro mama c'ü dya rí pārāgö Mizhocjimi, ri nguezgö 'na mbēchjine nza cjatsc'ejí. Jo rí pārāgö Mizhocjimi. Rí cjangö c'o mama angueze. ⁵⁶ E Abraham c'ü nin mboxtitaji me co mājā 'ma o 'ñejme ro jñandga ma ēcjö. A cjanu o jñandga. O mājā c'ua.

⁵⁷ C'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ua:

—Dya be xo in nzhodügue ni cincuenta cjē'ē. ¿Ja rvi jñandague e Abraham?

⁵⁸ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. 'Ma dya be mi búbü e Abraham, ya exmi búbügö.

⁵⁹ Nuc'ua o jñüs'üji ndojo c'o ro pjat'üji e Jesús. Pero nuc'ü, o tsjōjō c'ü. Dya cjö jñanda ja va ma. O mbedye cja c'e templo. O ma'a.

9

Jesús sana a un hombre que nació ciego

¹ 'Ma o cjogü e Jesús o jñanda 'naja bëzo c'ü mi ndēzhö. Mi ndēzhö 'ma o jmus'ü c'ü. ² Nuc'ua c'o o discípulo o dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—Xöpüte, ¿Cjó ngue c'ü o tsja c'o na s'o, nguec'ua va ndëzhö nu? ¿Cjo ngueje ne bëzo nu ndëzhö maxque ngueje c'o o tata?

³O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—C'ü vi ndëzhö, dya ngue c'ü vi tsja c'o na s'o nu. Dya xo ngue c'ü vi tsja c'o na s'o c'o o tata. C'ü vi ndëzhö ngue c'ü rguí 'ñetse c'ü me na nojo c'ü cja'a Mizhocjimi. ⁴Ni jyodü rá cjägö c'o ne'e nu c'ü o ndäcjä, ndeze 'ma xe ndempa. Va ëjë xömü, 'ma dya cja sô cjó ra pëppi. ⁵Ndeze c'ü xe rá mimigö cja ne xoñijömü, nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü.

⁶'Ma o mama a cjanu o zogü a jömü o c'ijñi, o mbopjü c'ua c'e jömü. Cjanu o ngans'a c'o mbëömmü. O ngosp'ü c'ua cja o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ⁷E Jesús o xipji c'ua:

—Ma xinzhö cja c'e t'ore c'ü ni chjü Siloé, eñe.
C'e tjü'ü ne ra mama 'naja c'ü däjä.

Cjanu o ma'a c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. O ma xinzhö. Nu 'ma o nzhogü c'ua, ya mi janda. ⁸Nuc'ua c'o o mejñiñi 'ñe c'o ya vi jñanda mi ndëzhö mi mamaji:

—¿Cjo dya ngueje nu mi ndëzhö nu ja nde mi junrü nu me mi örü pje ra zi?

⁹Mi cãrä c'o mi mama:

—Ngueje nu.

C'o dyaja mi mamaji:

—Dya ngue nu, pero exi nguetjo nu.

O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Nguetscö.

¹⁰O xipjiji c'ua:

—¿Ja va xogü dya, c'o in chö'ö?

¹¹O ndünrü c'ua angueze, o mama:

—C'e bëzo c'ü ni chjü'ü Jesús o ngans'a mbëömmü. O ngoscügö in chö'ö. Cjanu o xitsi c'ua: “Ma a Siloé, ma xinzhö.” Ró ma'a c'ua, ró ma xinzhö. Ya o xogü c'ua yo in chögö, ya ró janda.

¹²Nuc'ua o xipjiji:

—¿Ja je bübü dya, c'e bëzo c'ü?

Angueze o ndünrü:

—Dya rí pärägö ja je bübü.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³O zidyiji nu c'ü mi ndëzhö, o möji cja c'o fariseo. ¹⁴C'e pa 'ma söyaji ngue 'ma o ngans'a e Jesús o mbëömmü c'ü vi xopcü o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö.

¹⁵Nuc'ua o yepe o ña c'ua c'o fariseo, o dyonüji c'e bëzo pje vi ts'apü ngue c'ua va xogü o ndö'ö. Angueze o xipjiji:

—O ngoscügö mbëömmü in chö'ö. Cjanu ró xinzhö. Nudya ya rí janda dya.

¹⁶Nuc'ua mi cãrä o fariseo c'o mi mama:

—C'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya pje vi 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü; na ngueje dya pje süpü nu pa c'ü rí söyaji.

Dyaja c'o mi mama:

—C'e bëzo, dya cja'a c'o na s'o. 'Ma ri cja c'o na s'o c'e bëzo, dya ro sö ro tsja'a yo me na nojo yo nunca rí jandaji.

Dya mi 'natjo o pjeñeji.

¹⁷O yepe o dyönütjoji c'ü mi ndëzhö:

—¿Pje xo in mangue, pje pjëzhi nu c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö?

Angueze c'ua, 'ma o ndünrü o mama:

—Ngueje 'na profeta.

¹⁸ Nu c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel, dya mi ejmeji cjo mi ndëzhö c'e bëzo. Dya mi ejmeji cjo vi xogü c'o o ndö'ö. Cja 'ñejmeji 'ma cja o zojnüji nu tata c'e bëzo c'ü vi xogü o ndö'ö, 'ñe nu nana. ¹⁹ O dyönüji, o xipjiji:

—¿Cjo ngueje in ch'igüevi nu, nu nu in manguevi exmi ndëzhö 'ma o jmus'ü? ¿Jenga janda dya 'ma?

²⁰ O ndünrü c'ua c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana, o mamavi:

—Rí pãrãgöbe ngueje in ch'igöbe nu. 'Ma o jmus'ü nu, exmi ndëzhö nu.

²¹ Jenga ya janda dya, dya rí pãrãbe. Dya xo rí pãrãgöbe cjo je o xopcü o ndö'ö nu. Ya jo ndümbeñe angueze. Dyönütsjëji. Ya ra xi'ts'itsjëji.

²² O mama a cjanu c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana na ngueje mi sÿvi c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Na ngueje ya vi mamaji 'ma cjo c'o ro mama e Jesús ngueje e Cristo, ro pjongüji c'e nte'e cja o nitsjimiji. ²³ Nguec'ua va mama c'ü nu tata c'e bëzo 'ñe c'ü nu nana: “Ya jo ndümbeñe. Dyönüji angueze. Ya ra xi'ts'itsjëji.”

²⁴ Nuc'ua o yepe o zojnütjoji c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Unü 'na pöjö Mizhocjimi c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö. Nutscöjme rí pãrãjme na jo, c'e bëzo cja'a c'o na s'o c'ü.

²⁵ O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Dya rí pãrãgö c'ü, cjo cja c'o na s'o c'ü. Nguextjo nu rí pãrãgö, nutscö dya rmi jandagö. Nudya rí janda dya.

²⁶ Nuc'ua na yeje o xipjitjoji c'ua:

—Pero, ¿pje o tsja c'ü? ¿Ja va xo'c'üts'ü in chö'ö?

²⁷ C'ü mi ndëzhö o ndüntüji:

—Ya ró xi'ts'iji, pero dya i dyätcöji. ¿Jenga in ne rí yepe rí dyärãji? Maxque, ¿cjo xo in negueji rí chjünt'üji o xütjü?

²⁸ Nuc'ua o zadütjoji, o mamaji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nutscöjme rí tjünt'üjme a xütjü e Moisés. ²⁹ Nutscöjme rí pãrãgöjme, e Moisés o zopjü c'o nte. O mama c'o jña c'o vi mama Mizhocjimi. Pero c'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya rí pãrãjme ja je vi 'ñeje c'ü.

³⁰ O ndünrü c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Yo in xitsiji, me in cjacüji rá dyäxä. Maco o xocüzügö in chö'ö c'e bëzo, ¿jenga dya in pãrãji ja je vi 'ñeje c'ü? ³¹ Rí pãrãgöji, zö ra tsja 'na nte ra dyötü Mizhocjimi ra unü poder, pero 'ma cja na s'o c'e nte, Mizhocjimi dya ra dyärä c'ü örü c'e nte. Pero nu c'o ma't'ü Mizhocjimi 'ñe cja'a c'ua ja ga ne'e angueze, nuc'o, Mizhocjimi ra dyätä c'o. ³² Ndeze 'ma o mbürü ne xoñijömmü, cãrã c'o o jmus'ü ndëzhö. Pero dya rí ärägöji c'ü ri bübü 'na bëzo c'ü ri jocü c'o. ³³ Nu c'e bëzo, 'ma dya rvi 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü, dya xo ro sö'ö pje ro tsja'a.

³⁴ O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nu'tsc'e i tsja c'o na s'o; exvi chetjovi in nzhunc'e. ¿Jenga in cjinncje ra sö rí xöcügöjme?

Cjanu o pjongüji c'ua cja c'e nitsjimiji.

Ciegos espirituales

³⁵ O dyärä e Jesús ya vi pjongüji c'e bëzo. Nguec'ua va jyodü ja je mi nzhodü c'e bëzo. 'Ma o chöt'ü, o xipji:

—¿Cjo in ejmegue o T'i Mizhocjimi?

³⁶ O ndünrü angueze, o mama:

—Nu'tsc'e së'ë, xitsigö cjo ngueje o T'i Mizhocjimi; ngue c'ua ra sö rá ejmegö angueze.

³⁷ O ndünrū c'ua e Jesús:

—Ya i jñandague angueze. Nguetscö rrã ñavi.

³⁸ O mama c'ua c'e bëzo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí ejmets'ü. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

Cjanu o ndüñijö mü o ma't'ü c'ua.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Na ngue c'ü rvã ëcjö, exi 'ñetsetjo ja ga nguijñi o mü'bü yo nte. C'o unü ngüenda c'ü ni jyodü ra xogü o ndöji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji, ra xogü o ndöji ra mbârãji Mizhocjimi. Pero c'o cjiñi ya xogü o ndöji, nuc'o, ra ndëzhöji, dya ra mbârãji c'ü na cjuana.

⁴⁰ O dyärã ja nzi c'o fariseo c'o mi cãrã bëxtjo nu ja mi bübü e Jesús, o mamaji c'ua:

—A poco in cjiñigue c'ü xo rí ndëzhöjme.

⁴¹ O ndünrū c'ua e Jesús:

—'Ma ri unnc'ëji ngüenda c'ü ni jyonc'ëji o jya's'ü Mizhocjimi, ro perdonats'üji 'ma c'o na s'o. Pero in mangueji: “Ya xogü ín chögöjme, rí pãrãjme na jo”, in eñeji. Nguec'ua xe in tütjoji in nzhunc'ëji.

10

El ejemplo del corral

¹ Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nu c'ü dya ra cjogü cja o ngoxtji nu ja cot'üji o ndëncjürü, nu c'ü je dacütjo cja ndüngümü, nuc'ü ngueje mbë'ë c'ü; y xopcü nu ja cjot'ü o ndëncjürü. ² Nu c'ü je cjogü cja o ngoxtji nu ja cjot'ü o ndëncjürü ngueje e mbörü c'ü. ³ E mböngoxtji xopcü ngoxtji e mbörü. C'o ndëncjürü ätpãji o jña'a. Nu c'e mbörü nãnbã o tjü'ü yo o ndëncjürü. Ngueje c'ü pjongü c'ua c'o ndëncjürü ra ma ziji o t'ëbi. ⁴ Ma ra mbedye c'o o ndëncjürü, ra ot'ü e mbörü. Cja rron ma c'o o ndëncjürü. C'o ndëncjürü tjünt'üji a xütjü c'e mbörü, na ngueje pätpãji o jña'a. ⁵ Ma ra ëjë 'naja c'ü dya pãrãji, dya ra ndünt'üji a xütjü. Nu c'ü ra tsjaji, ra c'ueñeji; na ngueje dya pätpãji o jña'a c'o nandyo.

⁶ Nu yo jña'a yo, je zopjü e Jesús o fariseo. Pero anguesji dya o mbârãji ja cja c'ü mi xipjiji.

Jesús, el buen pastor

⁷ O ña c'ua na yeje e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nutscö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndëncjürü. ⁸ Texe c'o va ëtsc'ëji c'o ne c'ü rí chjünt'üji o xütjü, ne ra dyonc'ëji. Ngue o mbë'ë c'o xopcü nu ja cjot'ü o ndëncjürü. Pero c'o ndëncjürü dya pje ätäji. ⁹ Nuzgö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndëncjürü. Nu c'ü ra 'ñench'ezü o mü'bü, ngue c'ü sö ra cjogü. Nuc'ü, ngue c'ü ra jogü o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra chöt'ü texe c'o ni jyodü o mü'bü. Nguec'ua ra chjëntjovi nza cja 'na ndëncjürü c'ü ra cjogü, ra mbedye, ra chöt'ütjo o t'ëbi c'ü ra z'i.

¹⁰ E mbë'ë ni 'ñetjo ra ë pönü c'o ndëncjürü. Ra mböt'ü texe c'o. Nutscö rvã ëjëgö ngue c'ua ra bübütojji. Me ra mäpä Mizhocjimi rgá bübütojji.

¹¹ Va mama c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö 'na mbörü c'ü me na jo; ojtjo c'ü ri nza cjazgö. 'Na mbörü c'ü na jo, bübü dispuesto ra ñana c'o ndëncjürü cja c'o mbë'ë, zö ra mböt'üji c'ü. ¹² Pero 'ma cjó c'o ts'öt't'ü ra mbörü c'o ndëncjürü, dya ra mbörü na jo c'o, na ngueje dya exi ngue o cjaja c'o ndëncjürü. Nguec'ua 'ma ra jñanda rva ëjë e mindyo, exta zogü c'ua c'o ndëncjürü, ra c'ueñe ra ma. Nguec'ua

c'e mindyo ra pënch'i c'o ndënchjürü, nde ra mböt'ü c'ua c'o. ¹³ C'ueñe c'ü mi pjörü na ngueje ts'ö't'ütjo, dya ngueje o c'aja c'o ndënchjürü. Nguec'ua dya c'apü ngüenda pje ra ts'apü c'o.

¹⁴ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Nguetscö c'e mbörü c'ü me na jo. Rí pärägö c'o ngueje ín nzhënchjürügö. Anguezi xo päcägoji. ¹⁵ A cjanu, xo päcä mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nuzgö xo rí pärägö mi Tata. Nuzgö rá tügö ngue c'ua ra bübüto c'o ín nzhënchjürügö.

¹⁶ Xo rí tsäjägö c'o dyaja ndënchjürü c'o dya be tjünt'ü ín xütjügö. Nuc'o, xo ni jyodü xo rá pjörü c'o. Ra dyätcäji ín jñagö, ra ndünt'üji ín xütjü. A cjanu ri 'natjo nu ja ri cäräji, 'ñe ri 'natjo mbörü, c'ü ngezgö.

¹⁷ Me s'iyazü mi Tata c'ü bübü a jens'e; na ngueje rá tügö ngue c'ua rá yepe rá bübüto. ¹⁸ Dya cjó ra tsjacü rá tügö. Nguetscö rrä unütsjéje rá t'ü'ü. Sö'ö rá unütsjégö rá t'ü'ü, 'ñe sö'ö rá nanga. Ngueje c'ü vi ndäcjä mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

¹⁹ Na ngueje vi mama yo jña'a yo e Jesús, c'o nte o zöji na yeje co jña, dya mi 'natjo pjeñe mi c'ijñiji. ²⁰ Na puncjü anguesji c'o mi mama:

—Bübü demonio c'ja o mü'bü ne Jesús. Dya pärä pje mama. ¿Jenga ín ätäji c'ü xi'ts'iji nu?

²¹ Dyaja c'o mi mama:

—Ne bëzo nu, 'ma ri bübü c'ü dya jo c'ja o mü'bü, dya ro mama yo jña yo me na jo. C'ü dya jo, a poco sö'ö ra xopcü o ndö'ö 'na ndëzhö, c'ua ja nzi va tsja ne bëzo.

Las autoridades de Israel rechazan a Jesús

²² C'o pa'a c'o, c'o nte a Jerusalén o tsjaji 'na mbaxua, mi mbeñeji c'e pa 'ma o dyötüji Mizhocjimi ro nintsjimi na yeje c'e templo. Ma së c'o pa c'o. ²³ E Jesús je mi nzhodü nu c'ja c'e templo c'ja o porta e Salomón. ²⁴ Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi c'ja c'o nte a Israel, o jmurüji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga dya rí xitsijme na jo cjó je ngue'tsc'e? Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo extü xitsijme na jo.

²⁵ Nuc'ua o ndünrö e Jesús, o xipjiji:

—Ró xi'ts'iji cjó je nguetscö. Nu'tsc'eji dya ín ejmezüji. Nuzgö rrä c'agö c'o ne'e mi Tata a jens'e. A cjanu, 'mārā na jo cjó je nguetscö. ²⁶ Nu'tsc'eji, dya ín ejmezüji na ngueje dya ngue'tsc'eji ín nzhënchjürüts'üji. ²⁷ C'o ín nzhënchjürügö ätcäji ín jñagö. Rí pärägö c'o. Anguesji tjünt'üji ín xütjügö. ²⁸ Nu c'o ín nzhënchjürügö rí unügö c'ü sido ra bübütoji. Nuc'o, dya ra ndü'ü c'o. Nuc'o, dya cjó sö cjó ra zipqui c'ja ín dyégö. ²⁹ Mi Tatagö c'ü o dyacügö c'o, ngueje c'ü xenda na nojo texe c'ü. Nguec'ua dya cjó sö cjó ra zinbi c'ja o dyë'ë mi Tatagö c'o. ³⁰ Nutscö co c'ü mi Tata a jens'e rí 'natjobe, eñe e Jesús.

³¹ Nuc'ua o jñüs'ü na yeje o ndojo c'o pje mi pjëzhi c'ja c'o nte a Israel. Ro pjat'üji e Jesús. ³² O ndünrö c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na puncjü c'o na jo c'o ya ró j'it's'iji. Mi Tata a jens'e ngue c'ü o jítsgö c'o. Texe yo ró c'ja'a, ¿ja bübü c'ü na s'o c'ü rgui pjacüji?

³³ O ndünrö c'ua anguezeji, o mamaji:

—Nu yo na jo ín tsjague, dya nguejyo rga pja c'üjme yo. C'ü rga pja c'üjme, ngueje c'ü ín sadügie Mizhocjimi. Maco xo nguetjots'ügie 'na bëzo; pero ín c'apü que nguets'ü Mizhocjimi.

³⁴⁻³⁶ O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mbeñeji ja ga t 'opjü c'ja in leyji. Je t'opjü nu, c'ü ja va sjipji c'o o juajnü Mizhocjimi jingüa ro pätpäji angueze rvä zopjüji c'o nte. Je t'opjü a c'java:

“Ngue'tsc'eji in mizhocjimigueji”, eñe Mizhocjimi. Rí pārãgöji c'ü je va mama Mizhocjimi, na ngueje na cjuana c'ü t'opjü cja o jña. C'o nte c'o o juajnü Mizhocjimi mi jinguã, o mama Mizhocjimi o xiji mizhocjimi c'o. Nguec'ua, çjenga in mamaji rí sadügö Mizhocjimi na ngueje ró xi'ts'iji: “Exi nguejezü o T'izü Mizhocjimi”, maco Mizhocjimi o ndãcã ró ëjë cja ne xoñijömmü?³⁷ Tsjijñiji na jo cjo rí çjagö c'ü ne'e mi Tata; 'ma jiyö, dya rí 'ñejmezüji 'ma.³⁸ Pero 'ma in jandgaji rí çjagö c'ü ne'e angueze, extí unnc'eji ngüenda 'ma c'ü bübüzügö mi Tata, 'ñe nutscö rí bünc'öbe angueze. Extí unnc'eji ngüenda a cjanu zö dya in ejmezüji c'ü ró xi'tsc'öji exi ngue o T'izü Mizhocjimi.

³⁹ Nuc'ua mi neji na yeje ro zürütjoji. Nuc'ua o mbedyetjo e Jesús cja o dyëji.

⁴⁰ O ma mbes'e na yeje cja c'e ndare a Jordán nu ja ot'ü mi jichite e Juan. O nguejme c'ua nu. ⁴¹ Na puncjü c'o o zät'ã cja o jmi'i e Jesús, mi mamaji:

—E Juan dya pje o tsja'a c'ü me na nojo c'ü nunca rí jandaji. Pero ma cjuana c'o o mama e Juan ja ga cja ne bëzo, ne Jesús.

⁴² A cjanu, na puncjü c'o mi cãrã nu, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús.

11

Muerte de Lázaro

¹ Mi bübü c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö'dyë c'ü mi chjü'ü e Lázaro. Mi menzumü a Betania, nu ja mi menzumü e María 'ñe e Marta c'ü nu cjüjuë. ² Mi ngueje c'e María c'ü je o ngosp'ü o ngua e Jesús c'ü in Jmugöji c'e perfume c'ü ma jo ma yüdü. Cjanu o ndintspi c'ua o ngua'a co o ñixti. Nu c'ü nu 'ninzhömmü c'ü mi chjü e Lázaro, ngue c'ü mi sö'dyë c'ü. ³ C'o o cjü e Lázaro o mbenpevi c'ua na jña e Jesús, o xipjivi:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'üjme, nu c'ü me in s'iyague, sö'dyë c'ü.

⁴ 'Ma o dyärã e Jesús o mama:

—Nu c'e ndötc'ijeme c'ü, dya ngue c'ü rguí nzhü'ütjo. Na ngueje rá çjagö c'ü rguí unü ngüenda yo nte c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. A cjanu xo ra unüji ngüenda nguezgö o T'izü Mizhocjimi, me xo na zëtscö.

⁵ E Jesús me mi s'ya e Marta co c'ü nu cjüjuë 'ñe e Lázaro. ⁶ Nuc'ua 'ma ya vi dyärã mi sö'dyë e Lázaro, xe o nguejmetjo e Jesús yepa nu ja je mi bübü nu 'nanguarü c'e ndare a Jordán. ⁷ 'Ma ya o cjogü c'ua c'o yepa, o xipji c'o o discípulo:

—Möjö a Judea. Rá yepe rá sät'ätjoji nu.

⁸ C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Xöpüte, dya be mezhe 'ma mi ne ro pja'c'ü ndojo c'o pje pjëzhi cja c'o nte a Israel. ¿Cjo rí matjo na yeje a manu?

⁹ O ndünrü e Jesús, o xipjiji:

—¿Cjo dya cja'a doce hora nu pa'a? Nu c'ü ra nzhodü 'ma ndempa, dya ra pjeñe na ngueje janda e jya's'ü cja ne xoñijömmü. ¹⁰ Nu c'ü ra nzhodü 'ma xömmü ngue c'ü ra pjeñe c'ü, na ngueje dya bübü e jya's'ü c'ü ra jñanda ja ngue c'ua nzhodü.

¹¹ 'Ma o nguarü o mama a cjanu, o mama c'ua:

—Nu c'ü e Lázaro c'ü rí joji jñtjo. Rá ma'a, rá ma dyö'ö.

¹² O mama c'ua c'o o discípulo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, nu 'ma jñtjo, ra jogütjo 'ma.

¹³ C'ü mi mama e Jesús ngue c'ü ya vi ndü'ü e Lázaro. Pero c'o o discípulo o nguiññiji mi mama c'ü vi söyatjo vi jñ. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús ya xo xipjiji na jo:

—E Lázaro ya ndũ'ũ c'ũ. ¹⁵ Na jo c'ũ dya mi búbügö nu, ante c'ũ ro ndũ e Lázaro; ngue c'ua rí 'ñejmezüji dya, 'ma rí jñandaji c'ũ rá cjagö. Mõjö dya, rá ma nuji.

¹⁶ O mama c'ua e Tomás c'ũ xo mi chjũ'ũ Cuate, o xipji c'o o midiscípuloji:

—Xo rá mõjö ngue c'ua 'natjo c'ua rá ma tũji co e Jesús.

O mõji c'ua.

Jesús es la resurrección y la vida

¹⁷ 'Ma o zät'äji, ya o mbārā c'ua e Jesús ya mi pa nziyo pa'a c'ũ ya vi c'õt'ũ e Lázaro cja cueva. ¹⁸ C'e jñiñi a Betania mi bẽxtjo a Jerusalén. Mi jyađütjovi yeje kilometro nde. ¹⁹ Nguec'ua na puncjũ c'o mi menzumũ a Jerusalén c'o o ma a Betania, o ma jo'tp'ũji e Marta 'ñe e María, na ngueje ya vi ndũ e Lázaro c'ũ nu 'ninzhõmüvi. ²⁰ Nuc'ua o dyärā e Marta ma ejē e Jesús. Nzi va dyärā, nzi va mbedye; o ma ndünrũ. E María o nguentjo nu cja ngumũ. ²¹ E Marta o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, nu 'ma ri búbügue a 'ñecjua, dya ro ndũ'ũ 'ma c'ũ ín 'ninzhõmũ. ²² Nudya, xo rí pārāgö, texe c'o rí dyötũ Mizhocjimi, nde ra dya'c'ũ.

²³ O ndünrũ c'ua e Jesús:

—Ra te'etjo c'ũ nin 'ninzhõmũ.

²⁴ O xipji c'ua e Marta:

—Rí pārāgö c'e pa'a 'ma ra te'e c'o añima, xo ra te'etjo c'ũ mi 'ninzhõmũ.

²⁵ O xipji c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö rá xos'ũ c'o ya ndũ, rá cja pũ ra te'ejí. Rá unügö c'ũ rguí búbüji. Nu c'ũ ra 'ñejmezügö, zö ra ndũ'ũ, ra te'etjo, ra búbütjo na yeje. ²⁶ Texe c'o búbũ c'o ejmezügö, dya ra ndũ'ũji. ¿Cjo ín ejme yo rrā xi'ts'í?

²⁷ Nuc'ua e Marta o xipji c'ua:

—Jägā, ín Jmuts'ügö. Nutscö rí ejmegö ngue'tsc'e e Cristo, o T'its'ũ Mizhocjimi. Ngue'tsc'e o mama Mizhocjimi rí 'ñecje cja ne xoñijõmũ.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸ Nuc'ua 'ma o nguarũ o mama a cjanu e Marta, o ma c'ua. O ma zojnũ e María c'ũ nu cjũjuẽ. O tsjontp'ütjo va ña'a, o xipji:

—E xõpũte va sājā. Zon'c'ũ rí ma'a nu.

²⁹ E María nzi va dyärā, nzi va böbü. Nuc'ua o ma'a nu ja je mi búbũ e Jesús.

³⁰ E Jesús dya be mi sāt'ā cja c'e jñiñi. Xe mi búbütjo nu ja je vi chjēvi e Marta.

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel c'o mi jo'tp'ũ e María nu cja ngumũ, o jñandaji o böbü zacũ e María. O mbedye a tji'í. Anguezeji o ndünt'ũji a xütjũ, o mamaji:

—Ni ma cja c'e cueva. Ra ma huẽ'ẽ nu.

³² Nuc'ua o zät'ā e María nu ja je mi búbũ e Jesús. 'Ma o jñanda o ndũñijõmũ a jmi'í e Jesús. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, 'ma ri búbügue a 'ñecjua, dya ro ndũ'ũ 'ma c'ũ mi 'ninzhõmügö.

³³ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'ua e María mi huẽ'ẽ; 'ñe c'o nte a Israel c'o mi dyoji e María xo mi huẽji. Nuc'ua me co sentio cja o mü'bũ. Me mi chana o mü'bũ. ³⁴ O dyönũ c'ua e Jesús, o mama:

—¿Ja je ngue c'ua j tsõt'ũji c'e añima?

O xipjiji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũjme, xā'dā rí ē ñu'u.

³⁵ Nuc'ua o huẽ'ẽ e Jesús. ³⁶ O mama c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Nujnu me mi s'iya e Lázaro.

³⁷ Mi cārã anguesji c'o o mama:

—Nu e bēzo nu, maco o xopcü o ndö'ö c'ü mi ndëzhö. ¿Cjo dya ro sō ro jocü e Lázaro ngue c'ua dya ro ndü'ü?

Resurrección de Lázaro

³⁸ Nuc'ua e Jesús me co sentio na yeje cja o mü'bü. Cjanu o ma nu ja vi ngöt'üji e Lázaro. Mi c'ot'ü 'na ndojo. ³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Tsjüs'üji ne ndojo.

E Marta c'ü nu cjü e Lázaro c'ü ya vi ndü, o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Maco ya na xī'ī c'ü. Ya pa nziyo pa ndeze o ndü.

⁴⁰ O ndünrū c'ua e Jesús, o xipji:

—Ya rō xi'ts'i, nu 'ma ri 'ñejme, rí jñanda c'ü na zëzhi c'ü cja Mizhocjimi.

⁴¹ Nuc'ua o ngüs'üji c'ua c'e ndojo nu ja je vi ngöt'üji c'e añima. E Jesús o nã's'ä c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, rí da'c'ü na pöjō na ngueje i dyätcä, y rí tsjague c'ua ja nzi rvä ö'tc'ü. ⁴² Nutscö ya rí pãrãgö sido ín ätcä. C'ü cja rvä da'c'ü na pöjō, ngue c'ü ra dyärä yo cārã a 'ñecjua, ngue c'ua ra 'ñejmeji ngue'tsc'e i chäcjägö.

⁴³ Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e Lázaro, pedyegue a tji.

⁴⁴ Nuc'ua e Lázaro c'ü ya vi ndü'ü o mbedye c'ua. Mi 'mans'a o manta. O jmi'i mi bö's'ü 'naja bitu. O mama c'ua e Jesús:

—Xäpcäji dya ne manta. Jyëziji ra ma cja o ngumü.

Conspiración para prender a Jesús

⁴⁵ Nuc'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o mi dyoji e María, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús. Na ngueje vi jñandaji c'ü vi tsja e Jesús. ⁴⁶ Nuc'ua mi cārã anguesji c'o o ma c'ua cja o fariseo. O xipjiji c'o vi tsja e Jesús. ⁴⁷ Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o jmurüji c'ua. O pötva mamaji:

—¿Pje rá cjägöji? C'e bēzo Jesús, cja'a na puncjü c'o me na nojo. ⁴⁸ 'Ma rá jëzitjoji ra tsja a cjanu, ra nda 'ñejme angueze texe yo ín menzumügöji ra tsjapüji o jmuji. Nguec'ua c'o menzumü a Roma c'o mandazüji dya, ra 'ñe yätcöji ne templo nu ja rí ma't'üji Cjimi. A cja dya nu rá chorügöji.

⁴⁹ 'Naja c'o mi jmurü, mi chjü e Caifás. Nuc'ü, mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü. O xipjiji:

—Nu'tsc'eji, dya pje ín pãrãgueji. ⁵⁰ Dya ín pãrãji c'ü xenda na jo c'ü ri 'natjo bēzo c'ü ra ndü ngue c'ua dya ra ndü texe yo nte.

⁵¹ C'e Caifás mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü, nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o mama c'ü ro zäda zō dya mi pãrã e Caifás ja cja c'ü mi mama. O mama ro ndü'ü e Jesús ngue c'ua dya ro ndü c'o mejñiñi. ⁵² Dya nguextjo anguezeji c'o dya ro ndü. Xo ro ngärätjo na puncjü nte texe cja ne xoñijöümü c'o dya ro ndü na ngueje ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús, ro tsjaji o t'i Mizhocjimi. ⁵³ Ndeze c'e pa c'ü, mi pötma dyü't'ütsjëji ja rvä tsjapüji ro mböt'üji e Jesús.

⁵⁴ Nuc'ua e Jesús dya cja nzhodü c'ü ro jñanda c'o pje mi pjëzhi a Jerusalén. O mbedye cja c'e xoñijöümü a Judea. Je o ma'a cja c'e xoñijöümü c'ü bübü a jmi'i cja c'e ndajyadü. O ma cja 'naja jñiñi c'ü ni chjü'ü Efraín. Ya je nguejme nu, co nu c'o o discipulo.

⁵⁵ C'e mbaxua c'ü cja yo nte a Israel c'ü ni chjü Pascua ya ma sädätjo. Na puncjü c'o nte o möji a ma Jerusalén 'ma dya be mi sädä c'e mbaxua. Ro

'nintspiji ante c'ü ro mbedye c'e mbaxua. ⁵⁶ Nuc'ua mi jodüji c'ua e Jesús. Mi pötma mamaji 'ma mi bübüji cja c'e templo:

—¿Pje in mangueji? ¿Cjo ra rezga ra êjë e Jesús cja c'e mbaxua?, mi eñeji.

⁵⁷ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo ya vi mandaji, nu 'ma cjó c'o ro mbârã ja je mi bübü e Jesús ro ngös'üji anguezji ngue c'ua ro ma zürüji.

12

Una mujer unge a Jesús

¹ 'Ma xe mi bészto 'ñanto pa'a ro zädã c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o ma c'ua e Jesús a Betania nu ja je mi bübü e Lázaro c'ü vi ndü'ü. Nuc'ü, vi xos'ü cja c'o aña. ² O dyä'tp'äji nu 'na jñönü e Jesús. Ngueje e Marta c'ü mi xisp'i. E Lázaro mi ngue 'naja c'o mi junrü co e Jesús cja mexa. ³ Nuc'ua e María o tñ'ü nde kilo o ungüento c'ü mi dyavo nardo. Me mi muvi na mizhi. O ngosp'ü c'ua o ngua'a e Jesús. Cjanu o ndintspi co o ñixti. Nu cja c'e ngumü me co jyä'ã c'ü mi yüdü c'e ungüento. ⁴ Xo mi bübü nu, e Judas Iscariote c'ü mi ngue o t'i e Simón. Mi ngue 'naja c'o o discípulo e Jesús. Ngue c'e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús. O mama e Judas:

⁵ —¿Jenga dya vi bö'ö jñi ciento mbëxo ne ungüento; ro ch'unü c'o dya pje pë's'i?

⁶ C'ü vi mama a cjanu e Judas, dya ngue c'ü mi juentse c'o dya pje mi pë's'i. Na ngue dya mi juentse c'o. C'ü vi mama yo jña'a yo, ngue c'ü mi mbë'ë. Mi pjörü c'e cñimerio, y mi quibi c'o je mi üt'üji nu. ⁷ Nuc'ua e Jesús o mama:

—Jyëzigue. E María o ngoscü ne ungüento; ngue c'ü ra tsjacüji 'ma ya rga tñ'ü. Pero angueze na mbenze dya. ⁸ Sido in bübügueji yo dya pje pë's'i. Pero nutscö, dya sido rá bünc'öji.

Conspiración contra Lázaro

⁹ Nuc'ua na puncjü o nte c'o mi cãrã a Israel o mbârãji mi bübü nu e Jesús, nguec'ua va möji nu. Dya mi nguextjo c'ü ro ma nuji e Jesús. Xo mi möji ro ma nuji e Lázaro, c'ü vi xos'ü cja c'o aña. ¹⁰ Nguec'ua c'o ndamböcjimi o dyü't'ütsjëji ngue c'ua xo ro mbö't'üji e Lázaro. ¹¹ Na ngueje na puncjü o nte a Israel c'o mi xögüji co anguezeji mi möji cja e Jesús. Mi ejmeji angueze, na ngueje vi xos'ü e Lázaro.

Jesús entra en Jerusalén

¹² C'ü na yejnu pa'a na puncjü nte'e c'o vi möji cja c'e mbaxua o dyärãji ro êjë e Jesús a Jerusalén. ¹³ Nuc'ua o ngant'aji o dyë o palma. Cjanu o mbedyeji c'ua, o ma ndünrüji e Jesús. Mi mapjüji, mi mamaji a cjava:

—Aleluya. Me na jo nu va êjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji nutscöji rí menzumüji a Israel.

¹⁴ E Jesús o chöt'ü 'naja burru. O chägã c'ua, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava c'ü:

¹⁵ Nu'tsc'ëji in menzumüji a Sion, dya rí süji.

Jñandaji. Va êjë cjuã in Jmugueji.

Nuc'ü, va chägã 'naja burru c'ü, eñe cja o jña Mizhocjimi.

¹⁶ C'o o discípulo e Jesús, dya be mi pãrãji ja ma cja nu yo jña'a yo. Nuc'ua 'ma ya vi ma a jens'e e Jesús, ngue 'ma cja o mbeñeji c'ü ngueje e Jesús c'ü vi t'opjü yo jña yo. Cja nde o mbeñeji c'ua c'ü vi ts'a a cjanu.

¹⁷⁻¹⁸ C'o nte c'o vi jñanda e Jesús 'ma o tsjapü o te'e e Lázaro 'ma o zopjü ro mbedye cja c'e cueva, nuc'o, o xipijji c'o dyaja. Nguec'ua va mbârã c'o dyaja,

nguec'ua va ma ndünrÿji e Jesús ante c'ü ro säjä a Jerusalén. ¹⁹ O pötva mama c'ua c'o fariseo:

—Nu'tsc'eji ja i ñutsjÿji, dya sö pje rí tsjaji c'ü rí ts'a's'ÿji e Jesús. Texe yo nte ya tjünt'ÿji a xütjÿ angueze, ya nde möji c'ü.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰ Xo mi cārā ja nzi nte c'o mi ña griego c'o vi ma ma't'ü Mizhocjimi cja c'e mbaxua. ²¹ Nuc'ua c'o griego o zāt'āji cja e Felipe c'ü mi menzumü a Betsaida c'ü tsja a Galilea. O dyötÿji, o xipjiji:

—Nu'tsc'e sē'ē, nutscōjme rí negōjme rá chjÿjme e Jesús.

²² O ma c'ua e Felipe; o ma xipji e Andrés. O mēvi c'ua; o ma xipjivi e Jesús c'ü ya mi cārā o griego. ²³ O ndünrÿ c'ua e Jesús, o mama:

—Ya va sādā rá tÿgō, rá magō a jens'e cja Mizhocjimi nu ja rvá ěcjō.

²⁴ Nuzgō, na cjuana c'ü rí xí'ts'iji. 'Naja ndëxü c'ü ya ra zobü a jōmü, 'ma ra nguibi a jōmü, ra mbes'e ra unü na puncjü ndëxü. C'e ndëxü 'ma dya ra nguibi a jōmü, ra nguejme 'natjo ndëxü. ²⁵ Nu c'ü s'iyatsjÿjē o vida, nuc'ü, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü dya s'iyatsjÿjē o vida nu va cja ne xoñijōmü, nuc'ü, sido ra bübütjo c'ü. Dya ra ndü'ü. ²⁶ Nu c'ü ne ra ndünt'ü ín xütjÿgō, ni jyodü sido ra 'ñejme ín jñagō. Nu ja je rá bübügō je xo ra bübü nu. Mi Tatagō a jens'e ra s'iya nu c'ü sido ejme ín jñagō.

Jesús anuncia su muerte

²⁷ 'Nudya me sufrido ín mü'bügō. ¿Pje rá mamagō? ¿Cjo rá xipji mi Tata a cjava: “Mi Tatats'ü rí ts'a's'ü ngue c'ua dya rá tÿgō”? Jiyō, dya rá xipji a cjanu, na ngueje, ngueje yo rvá ějē cja ne xoñijōmü. Ró ē rá tÿgō. ²⁸ Nguec'ua rí tsjague c'ua ja nzi gui ñegue rá tÿgō, ngue c'ua ra mbārā yo nte c'ü me na nojots'ÿgue, nu'tsc'e mi Tatats'ü.

Nuc'ua o dyārāji 'naja jña a jens'e, o mama:

—Ya ró jíchi yo nte c'ü me na nojözügō. Pero xe rá jíchitjoji c'ü me na nozgō.

²⁹ C'o nte c'o mi cārā nu, o dyārāji c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O mamaji c'ua c'ü vi yürü. Pero bübü c'o mi mama:

—Ngueje 'naja o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü e Jesús.

³⁰ O ndünrÿ c'ua e Jesús, o xipjiji:

—I dyārāji c'e jña. Dya pje nguetjözügō o zocü. O zo c'ü ín texeji, ngue c'ua rí unnc'eji na puncjü ngüenda. ³¹ Na ngue c'o ya ngue ra tsjacōji, ra 'ñetse c'ü nugü na ü yo nte yo cārā cja ne xoñijōmü. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. C'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijōmü, Mizhocjimi ya ra pjongü a tji dya c'ü. ³² 'Ma ra ndāpcāji cja ngronsi, nuc'ua yo nte ra nguijnji cja o mü'büji. Ra mbārāji pje pjÿtscō.

³³ Mi mama a cjanu yo, ngue c'ua ro mbārāji ja rvá ndü'ü. ³⁴ O ndüntü c'ua c'o nte, o mamaji:

—Nutscōjme ya ró ārājme c'ü mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Mama a cjava: “É Cristo, nu c'ü ra ndājā Mizhocjimi, sido ra bübütjo”, eñe. ¿Jenga ín mangue ni jyodü ra dāpc'ā cja ngronsi? Maco ín mangue vi 'ñegue cja Mizhocjimi. ¿Cjo dya ri ngue'tsc'e 'ma e Cristo? O, ¿ja ga cja c'ü ín xitscōjme?

³⁵ E Jesús o ndünrÿ c'ua:

—Xe ja nzi pa xe rá bübütjogō rí jya's'ü c'ua ín cārāgueji. Jyëziji ra nguich'i jya's'ü cja in mü'büji 'ma xe rí bübütjogō va, ngue c'ua dya rí nzhodügueji cja bëxōmü. Na ngueje 'ma rí nzhodüji cja bëxōmü, dya rí pārāji ja rí möji 'ma.

³⁶ Nudya, nutscö rí jya's'ü xe rí bübügö a nde c'ua ja in cārãgueji. Rí 'ñejmezüji, ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi a mbo cja in mü'büji.

Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús. Cjanu o ma'a c'ua. Dya cja jñandaji ja vi ma'a.

Por qué la gente de Israel no creía en Jesús

³⁷ E Jesús ya vi tsja na puncjü c'o na nojo cja o jmi anguesji; pero dya mi ejmeji angueze. ³⁸ A cjanu o zädä c'o vi mama e Isaías c'ü mi profeta. O mama: Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö. ¿Cjõ ngue c'ü ya o 'ñejme nu c'o ró mamaji?

¿Cjõ ngue c'ü ya o unü na jo ngüenda c'ü me na zézhi c'ü in Jmugöji?

Dya cjõ 'ñejme. Dya cjõ ne ro jñanda, eñe c'e profeta.

³⁹ Nguec'ua dya cjõ só cjõ ro 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Xo o mama a cjava e Isaías:

⁴⁰ Mizhocjimi o tsjapü o ndézhöji. Xo o tsjapü o meze o mü'büji, nguec'ua dya o 'ñejmeji.

'Ma ro unüji na jo ngüenda, 'ma ro 'ñejmeji cja o mü'büji, nu'ma, ro nzhogü o mü'büji, nuc'ua ro mama 'ma Mizhocjimi:

“Nutscö rá jopcüji o mü'büji.”

⁴¹ Nu yo jña'a yo, o mama e Isaías na ngueje o jñanda c'ü me na nojo e Cristo. O mama c'ua ja rva cja e Cristo.

⁴² Na puncjü c'o pje mi pjéhi mi ejmeji e Jesús. Pero dya mi ne ro mamaji cjo mi ejmeji. Ngue c'o fariseo c'o mi süji. Mi sü anguesji ro pjongüji cja o nintsjimiji. ⁴³ Xenda mi süji c'o mama c'o bëzo que na ngueje c'o mama Mizhocjimi.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o ña na jens'e, o mama:

—Nu c'ü ench'ezügö cja o mü'bü, xo ench'e cja o mü'bü nu c'ü o ndäcjägö.

⁴⁵ Nu c'ü jandgagö, 'ñe unü ngüenda cjõ je nguetscö, xo unü ngüenda ja ga cja c'ü o ndäcjägö. ⁴⁶ Ró ëjê cja ne xoñijömü; nguetscö e jya's'ü. Texe c'o ench'ezügö cja o mü'büji, dya ra nzhodüji cja bëxömü. ⁴⁷ 'Ma cjõ c'o ra dyärä yo jña yo rí mangö, pero 'ma dya ätcä, dya nguezgö rá mama c'ü ni jyodü ra ma sufrido c'ü. Na ngueje c'ü rvä ëcjö cja ne xoñijömü, dya ngue c'ü rá cjapü ra ma sufrido yo cārã; ngue c'ü rá salvaji. ⁴⁸ Nu c'o dya ejmezü y dya xo ätcä yo rí mama, bübü c'ü ra jñünpü nguarü c'ü. Na ngueje 'ma rá ëcjö na yeje, yo jña yo ró mangö ngueje c'ü rguü tjünpü nguarü c'o vi tsja na s'o c'o. ⁴⁹ Na ngueje nutscö, dya ró mamatsjögö yo jña'a yo. Mi Tata a jens'e c'ü o ndäcjä ngueje c'ü o mandazü ró xi'ts'iji yo jña'a yo, xo xitsi ja rvä zo'c'üji. ⁵⁰ Rí pärägö yo jña'a yo o ndäcjä mi Tata ró ë mama ngueje yo jña yo cjapü sido ra bübütjo yo nte. Rí mangö yo jña yo xitsi mi Tatagö.

13

Jesús lava los pies de sus discípulos

¹ 'Ma xe mi bëzhitjo ro zädä c'e mbaxua c'ü xiji Pascua, ya mi pärä e Jesús ya vi zädä c'ü ro ndü; ro mbedye cja ne xoñijömü. Je ro ma cja nu Tata c'ü bübü a jens'e. Me mi s'iyä c'o mi cārã cja ne xoñijömü c'o mi ench'e o mü'bü angueze. Y o tsja c'ua c'ü ni 'ñetse me mi s'iyaji na puncjü.

² E Jesús 'ñe c'o o discípulo ma siji xëdyi. E Judas Iscariote c'ü mi nguejnu t'i e Simón, ya vi dyätä c'ü dya jo ro nzhö e Jesús. ³ Ya mi pärä e Jesús, c'ü nu Tata a jens'e ya vi unü texe poder ngue c'ua ro manda. E Jesús mi pärä je vi

'ñeje cja Mizhocjimi, y ro nzhögü cja Mizhocjimi. ⁴ O böbü c'ua e Jesús nu ja ma siji o xëdyi, o ngäcã o bitu c'ü mi tējē. Cjanu o ngājã c'ua 'naja bitu c'ü o mbä'bä. ⁵ Cjanu o xich'i c'ua ndeje 'naja ts'i ndamojmü c'ü mi xindyēji. Cjanu o mbürü o mbe'chp'e o ngua'a c'o o discípulo. Mi tjintspi c'ua co nu c'ü o bitu c'ü mi pä'bä.

⁶ Cjanu o böbü a jmi e Simón Pedro. E Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Jenga rí pechquegö ín cua'a?

⁷ O ndünrú e Jesús, o xipji:

—Nu yo rrã cjägö, dya ín pãrãgue dya. Cja rí pãrã después nu yo rrã cjägö.

⁸ O ndünrú c'ua e Pedro:

—Dya pje rá jé'tsc'i rí pechquegö ín cua'a.

O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma dya ri jyëtsqui rá pe'chc'e, dya pje rí jogövi.

⁹ O mama c'ua e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Dya nguextjo ín cua c'ü rí pechque. Xo rí pechque ín dyë'ë ñe ín jmi'.

¹⁰ O mama c'ua e Jesús:

—Nu c'o ya xaja, ya nguetjo o nguaji c'ü xe ra be'chp'ejí, ngue c'ua ra nda chjizí texe. Nu'tsc'ejí ya chjizits'üji na jo, pero dya chjizits'üji ín texeji.

¹¹ E Jesús ya mi pãrã cjó ngue c'ü ro nzhö'ö, nguec'ua o mama a cjanu: “Dya chjizits'üji ín texeji.”

¹² Nuc'ua 'ma o nguarü o mbe'chp'e o nguaji, cjanu o ngans'a c'ua o bitu, o ndējē. O mimitjo c'ua na yeje cja mexa. Cjanu o dyönüji c'ua, o xipjiji:

—¿Cjo ín pãrãji yo cja ró cja'c'üji? ¹³ Nu'tsc'ejí ín xitsiji que nguezgö in xöpütezüji, nguezgö in Jmuzüji. Na jo c'ü ín mamaji, na ngueje na cjuana.

¹⁴ Nuzgö in xöpütezüji, in Jmuzüji, ró pe'chc'egö in cuaji. Nguec'ua, nu'tsc'ejí xo ni jyodü rí pötqui pe'ch'e in cuaji. ¹⁵ Nuzgö c'ua ja nzi rvã cja'c'üji, nu'tsc'ejí, xo ni jyodü rí pötqui tsjagueji a cjanu. ¹⁶ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, 'naja mbëpji, dya xenda na nojo que na ngueje o lamu. Ne xo ri ngueje c'ü o däjã, dya xenda na nojo que na ngueje nu c'ü o ndäjã. ¹⁷ Nu 'ma ín pãrãji yo, me rí mäjãji 'ma rí tsjaji.

¹⁸ Rí pãrãgö ja ga cjatsc'ejí nu'tsc'ejí ró juan'c'üji. Rí pãrãgö bübüts'ejí 'naja c'ü ra tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: “Maco mi dyocjöbe c'e bëzo y ma sigöbe o xëdyi, pero ra nzhögü c'ü.” Dya ín texeji ri tsjaji yo. ¹⁹ Rí xi'ts'iji yo, 'ma dya be va sädã ngue c'ua 'ma ra zädã yo, rí ñejmeji, nu c'ü ya ró xi'ts'iji, rvã ëcjó cja Mizhocjimi. ²⁰ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu 'ma rá täc'öji rí zopjüji yo nte, nu c'ü ra säc'ejí nguetscö säcjö 'ma c'ü. Nu 'ma ra säcjö c'ü, xo säjä 'ma c'ü o ndäcjägö.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹ 'Ma o nguarü o mama a cjanu e Jesús, me go nguijñi go sufrido o mü'bü c'ua. O xipjiji na jo:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'ejí bübüts'ejí 'naja c'ü ra nzhögü.

²² Nuc'ua c'o o discípulo mi pötma jñandaji. Dya mi pãrãji cjó ngue c'ü je vi mama. ²³ 'Naja c'o o discípulo 'natjo c'ua mi junrúvi e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discípulo. ²⁴ E Simón Pedro o tsjapü seña c'e discípulo ngue c'ua ro tsja t'önü cjó je ngue c'ü mi xipji e Jesús. ²⁵ Nuc'ua c'e discípulo c'ü 'natjo c'ua mi junrúvi e Jesús o dyönü:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü ra nzhöc'ügue?

²⁶ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'ü rá unü ne xëdyi nu rá tü'bü cja ne jñõnü ngue c'ü ra nzhögü c'ü.

Cjanu o ndü'bü c'ua, cjanu o unü e Judas Iscariote c'ü nu t'i e Simón.
²⁷ Nuc'ua e Judas, 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, o nguich'i c'ua c'ü dya jo cja o mü'bü.
 E Jesús o xipji c'ua:

—Nu c'o rí tsjague, ya extí ma'a rí ma tsjague c'o.

²⁸ Nu c'o dyaja c'o mi junrü cja mexa, dya pje mbārāji jenga mi xipji a cjanu.

²⁹ E Judas mi tü'ü c'e c'jimerio. Mi cārā c'o discípulo c'o mi c'jijñi e Jesús mi xipji e Judas ro ma ndömü c'o mi jyodü cja c'e mbaxua. Mi cārā c'o mi c'jijñi mi xipji e Jesús c'ü ro ma unü merio c'o dya pje mi pë's'i. ³⁰ Nuc'ua e Judas 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, exo mbedye c'ua. Ya mi xömü.

El nuevo mandamiento

³¹ Nuc'ua 'ma o mbedye e Judas, o mama c'ua e Jesús:

—Nutschö rvá êcjö cja Mizhocjimi, rá cjagö dya nu c'ü rvá êjë rá cja'a. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojozögö. A cjanu xo ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö. ³² C'ü rá cjagö, ya zädä rá cjagö. Nguec'ua ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra 'ñetse c'ü me na nojozö, nutschö rvá êcjö cja Mizhocjimi. ³³ Nu'tsc'ëji ín ch'itsc'öji, ya 'natjo ndajme xe rá bübü co nu'tsc'ëji. Rí jyongügöji. C'ua ja nzi rvá xipji c'o pje pjëzhi cja c'o nte a Israel, a cjanu xo rí xi'ts'igöji dya. Nu ja je rá magö, nu'tsc'ëji, dya ra sö rá möcjöji dya. ³⁴ Rí xi'ts'öji 'na jña nu cja dadyo. Nguejnu rí tsjaji nu. Rí pötqui s'iyaji. C'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji, je xo rgui s'iyagueji a cjanu. ³⁵ 'Ma rí pötqui s'iyaji, a cjanu ra mbārā texe yo nte ngue'tsc'ëji ín discípolots'üji.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶ E Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö. ¿Ja je rí mague?

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu ja je rá magö, dya pje ra sö rá möcjöji dya. Cja ne rí sät'ägueji después nu ja je rá sätc'ö.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿jenga dya ra sö rá mëgovi dya? Nutschö rá nzhötsjējē ngue c'ua ra mbötcüji c'ü dya ra mbö'tc'ügueji.

³⁸ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, ín mangue rí nzhötsjējē ra bö'tc'ü ngue c'ua dya ra bötcügö. Pero na cjuana c'ü rí xi'ts'igö, 'ma rí dyärä ra huë'ë o chare, ya rí pa na jñi rgui tsänngä c'ü ín päcägö.

14

Jesús, el camino al Padre

¹ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Dya me ra triste ín mü'büji. Rí 'ñench'e ín mü'büji Mizhocjimi. Xo rí 'ñench'ezügö cja ín mü'büji. ² A jens'e nu ja bübü mi Tatagö, nunu, me järä na puncjü ja rá bübügöji. Nuzgö ya rá magö a manu, rá ma xā'mā nu ja rí bübügueji. Nu 'ma dya ri järä na puncjü o ngumü nu ja rí bübügueji, dya ro xi'ts'ijji a cjanu. ³ Nuzgö na cjuana rá magö, rá ma xā'mägö nu ja je rí bübügueji. Pero rá êtcjö na yeje. Rá sints'ijji ngue c'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'ëji xo rí ma bübügueji nu. ⁴ Nu'tsc'ëji ya ín pärāji nu ja je rá magö. Xo ín pärāji c'e 'ñiji c'ü je sät'ä nu.

⁵ Nuc'ua e Tomás o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'újme, dya rí pārāgōjme nu ja je rí mague. ¿Ja rgá sō rā pārāgōjme c'e 'ñiji c'ù je sāt'ā nu?

⁶ O ndünrū c'ua e Jesús, o mama:

—Nuzgō nguetscō e 'ñiji. Nguetscō rí jí'ts'iji c'ù na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Nguetscō rí da'c'uji c'ù sido rí búbütjoji. 'Ma cjó c'o ra 'ñench'ezü cja o mü'bü, ra zāt'ā a jens'e 'ma nu ja búbü mi Tatagō. 'Ma jiyō, dya ra sō ra zāt'ā. ⁷ Nu 'ma ya ri pácāgōji, ya xo ri pārāji mi Tata. Nudya, ya í pārāji mi Tata, ya í jñandaji dya angueze.

⁸ E Felipe o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'újme, jí'tsigōjme c'ù nin Tata. Nguextjo c'ù rí negōjme c'ù.

⁹ E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Felipe, ya mezhe rí búbügōji. ¿Cjo dya be ín pārā cjó je nguetscō? Nu c'ù ya o jñandga, ya xo jñanda mi Tatagō c'ù ngueje Mizhocjimi. ¿Jenga ín mamague: “Jí'tsijme c'ù nin Tata”? ¹⁰ ¿Cjo dya ín ejmegue je rí búbügō cja mi Tata, y mi Tata je búbüzügō? Yo jña'a yo rí xi'ts'igōji, dya pje rí mamatsjégō yo. Ngueje mi Tata c'ù je búbüzügō c'ù xitsi rá cja yo rí cjadō. ¹¹ Ya ró xi'ts'iji rí búbügōbe mi Tata, je xo búbüzügō mi Tata. 'Ma dya sō rí jñunt'ü in mü'büji c'ù ró xi'ts'itjoji, 'ñejmeji na ngueje yo na nojo yo rí cjadō. ¹² Nuzgō, na cjuana c'ù rí xi'ts'iji, nu c'ù ra 'ñejmezügō, xo ra tsja c'ua ja nzi rgá cjadō. Nuzgō ya ngue rá magō cja mi Tata. Nuc'ua nu c'ù ra 'ñejmezügō rá unü c'ù ra tsja c'ù xenda na nojo que na ngue yo rí cjadō. ¹³ 'Ma rí jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negō, ra sō rí dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua rá da'c'uji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ù. A cjanu ra 'ñetsc'e c'ù me na nojo mi Tatagō c'ù ngueje Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma pje rí dyörüji na ngueje ín ejmezü, nutscō rá cja'a.

Jesús promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵ Nu 'ma ín s'iyazüji, rí tsjaji yo rí mandats'ügōji. ¹⁶ Nutscō rá ötügō mi Tata a jens'e. Angueze ra ndājā ne 'naja ra ē búbü co nu'tsc'ejí c'ù ra 'ñe mböxc'üji. Sido ra búbüts'ügeji c'ù. ¹⁷ Nu c'ù ra dya'c'üji Mizhocjimi ngueje o Espiritu c'ù ra jí'ts'iji ja ga cja Mizhocjimi. Nu c'o cārā cja ne xoñijōmü c'o dya ench'ezü cja o mü'büji, o Espiritu Mizhocjimi dya sō ra búbüji, na ngueje dya pārāji angueze, ni xo pārāji ja ga pēpji c'ù. Pero nu'tsc'ejí ín pārāgueji na ngueje búbü co nu'tsc'ejí. Xo ra búbü cja in mü'bügueji. ¹⁸ Nuzgō dya rá sogüts'üji nza cja 'na jyoya. Nuzgō rá yepe rá nzhogütjogō rá ējē va ja ín cārāgueji. ¹⁹ Dya cja ra mezhe c'ù xe ra jñandga yo cārā cja ne xoñijōmü. Pero nu'tsc'ejí rí jñandgaji. Sido rá búbütjogō, nguec'ua nu'tsc'ejí xo sido rí búbütjogueji. ²⁰ Nu'tsc'ejí, 'ma ra zādā c'e pa'a c'ù ra ējē o Espiritu Mizhocjimi, rí pārāji je rí bünç'ōbe mi Tata. Xo rí pārāji ín bünç'ejí co nutscō, 'ñe nutscō rí bünç'ō cja in mü'bügueji. ²¹ Nu c'ù pārā yo rí mandagō, c'ù xo ra tsja'a yo rí mandagō, ngueje c'ù s'iyazü c'ù. Mi Tatagō xo ra s'iyā nu c'ù s'iyazü. Nuc'ü, xo rá s'iyagō c'ù. Nuc'ü, xo rá cchapü ra mbācā na jo'o.

²² O ndünrū c'ua e Judas c'ù dya mi ngueje e Judas Iscariote, o mama:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügōjme. ¿Ja rgá sō'ō rí tsjacüjme rá pā'c'ājme c'ù dya ra mbā'c'ā yo cārā cja ne xoñijōmü?

²³ O ndünrū c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'o s'iyazügō ra tsja'a yo rí mama. Nuc'ua ra tsja mi Tatagō xo ra s'iyaji anguezeji. Nuc'ua nutscōbe rá ē búbügōbe cja o mü'büji. ²⁴ Nu c'o dya s'iyazü,

dya xo cja'a yo rí mama. C'o jña'a c'o rí mangö, dya pje rí mamatsjögö yo. Mi Tatagö c'ü o ndäcjägö, xitsi rá mama yo jña'a yo.

²⁵ 'Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji dya yo, nudya xe rí bübü cja in jmiji. ²⁶ Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö ra ndäjä nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji c'ü ngueje o Espiritu angueze. Nuc'ü, ra pätcägö c'ü. Ra xö'c'üji texe, ra mbeñc'ejí texe c'o ró xi'ts'igöji.

²⁷ 'Yo nte 'ma zenguaji yo nín minteji, xipjiji ra söyaji. Pero c'o o mü'büji sido sũ'ü, dya söya. Nutscö, söya ín mü'bügö, rá cjäpü ra söya in mü'bügueji. Nuzgö ya rá magö. Pero dya rí sũ'üji, ra söya in mü'büji. ²⁸ Ya me sũ in mü'bügueji na ngueje ya i dyäräji c'ü ró xi'ts'iji ya rá magö. Rá nzhogü rá ètcjö c'ua ja ri cãrãgueji. Nu 'ma xenda ri s'iyazüji, me ri mäcjeji 'ma, na ngueje rá ma cja mi Tata a jens'e. Na ngueje mi Tatagö xenda na nojo que na nguezgö. ²⁹ Ya ró xi'ts'iji dya, nudya dya be sädä. Ngue c'ua 'ma ra zädä, sido rí 'ñejmezüji.

³⁰ 'Dya cja xe rá ñaji na puncjü, na ngueje va ëjë c'o nte c'o pépi c'ü dya jo. C'ü dya jo manda cja o mü'bü yo cãrã cja ne xoñijö mü. Pero dya sö ra manda cja ín mü'bügö. ³¹ Pero ni jyodü ra mbärä yo cãrã cja ne xoñijö mü, nuzgö me rí s'iyagö mi Tata. Nguec'ua rí cjägö c'o mandazü mi Tata. Böbüji. Rá pedyeji va.

15

La planta de uva y sus ramas

1 O mama e Jesús:

—Na cjuana nguetscö e za'a c'ü me na jo. Mi Tatagö a jens'e ngue c'ü pjörü c'e za'a c'ü. ² Texe o dyëza c'ü bübüzügö c'o dya quis'i, ra dyëch'iji. Texe dyëza c'o quis'i, ra dyodüji ngue c'ua xenda ra nguis'í na puncjü. ³ Nu'tsc'ejí ya i 'ñejmeji c'o jña'a c'o ya ró xi'ts'iji, nguec'ua ya jogü in mü'büji dya. ⁴ Sido rí 'ñejmezügöji, nuc'ua nutscö sido rá bübü cja in mü'büji. Chjëntjovi nza cja 'naja dyëza, 'ma dya ra bübü cja c'e za'a, dya ra nguis'i. Xo rga cjatjots'ügueji nu, nu 'ma dya sido rí 'ñejmezügöji, dya xo só rí tsjaji nu c'ü rí negö.

⁵ 'Nutscö nguetscö e za'a. Nu'tsc'ejí ngue'tsc'ejí o dyë'ë. Nu c'ü sido ra 'ñejmezügö, nutscö sido rá bübügö cja o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra sö ra tsja nu c'ü rí negö. Nu'tsc'ejí, dya ra sö pje rí tsjaji c'ü rí negö, 'ma dya rí 'ñejmezügöji. ⁶ Nu c'ü dya sido ra 'ñejmezügö chjëntjovi nza cja 'na dyëza c'ü dya jo, c'ü panatjoji, cja na dyot'ü c'ua, cja na jñüs'üji c'ua, cja na ngöt'üji a sivi, ra ndë'ë.

⁷ 'Nu 'ma sido rí 'ñejmezügöji, nu 'ma sido ra bübü ín jñägö cja in mü'bügueji, nuc'ua dyörtüji c'ü rí ñe'ejí. A cjanu ra dya'c'üji 'ma. ⁸ Nu 'ma rí tsjaji c'ü rí negö, ra 'ñetse 'ma c'ü ri ngue'tsc'ejí ín discípulots'ügöji. A cjanu ra 'ñetse 'ma, c'ü me na nojo mi Tatagö. ⁹ C'ua ja va s'iyazügö mi Tata a jens'e, je xo rvá s'iyats'ügöji. Sido rí tsjaji c'ü rí negö na ngueje rí s'iyats'üji. ¹⁰ Mi Tatagö a jens'e me sido s'iyazügö c'ü, na ngueje rí cjägö c'o mandazü angueze. A cjanu sido rá s'iyats'üji 'ma rí tsjaji c'o rí mandats'üji.

¹¹ 'Ró xi'ts'iji nu yo jña'a yo, ngue c'ua ra mäjä in mü'büji c'ua nzi rgá mäjägö. A cjanu, na cjuana me rí mäcjeji 'ma. ¹² Ngueje nu rí mandats'üji nu, rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji. ¹³ Nu c'ü xenda s'iyate ngue c'ü ra unütsjējē c'ü ra bö't'ü c'ü; ngue c'ua dya ra bö't'ü c'ü jovi. ¹⁴ Nu'tsc'ejí ngue'tsc'ejí rí jogöji, nu 'ma rí tsjaji yo rí mandats'ügöji. ¹⁵ Dya cja rá xi'ts'iji c'ü ri ngue'tsc'ejí ín mbëpjits'ügöji, na ngueje 'naja mbëpji dya pärä c'o cja'a o lamu. Rí xi'ts'iji dya, c'ü ngue'tsc'ejí rí joji dya, na ngueje texe c'o ró ärägö cja mi Tata a jens'e, ya ró xi'ts'iji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí dya i juancügöji. Nuzgö nguetscö ró juan'c'ügöji. Ró

empc'egöji ngue c'ua sido rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, rí ma zopjüji yo nte ngue c'ua sido ra 'ñejmezüji anguezeji. Nuc'ua texe c'o rí dyötüji mi Tata a jens'e na ngueje in ejmezüji, angueze ra dya'c'üji. ¹⁷ Nutscö rí mandats'üji rí pötqui s'iyagueji.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸ 'Ma ra nuc'üji na ü yo cārā cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, dya me rí tsjijnüji. Rí mbeñegueji nutscö ot'ü o nugöji na ü 'ma dya be mi nuc'ejí na ü. ¹⁹ Nu 'ma ri tsjaji c'ü cja yo cārā cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, nu'ma, ro s'iyats'ügueji 'ma yo. Pero nu'tsc'ejí ya i 'ñejmezügöji na ngueje ró juanc'ügöji. A cjanu, dya pje in cjaji c'ua ja nzi ga tsja c'o dya ejmezü, nguec'ua nuc'ügueji na ü. ²⁰ Mbeñeji c'e jña'a c'ü ró xi'ts'iji: “Naja mbëppi dya xenda na nojo que na ngueje o lamu.” Nu 'ma ya nugöji na ü, me trácjāji, xo 'ñetsc'ejí xo ra nugöji na ü, ra ndrác'āji. 'Ma o dyātcāgöji c'o ró xipjiji, xo ra dyā'tc'āgueji c'o rí xipjiji. ²¹ Ra tsja'c'üji a cjanu, na ngueje in ejmezügöji. Dya pārāji nu c'ü o ndācjā ró écjö cja ne xoñijömü.

²² 'Nudya tūji o nzhubüji dya, na ngueje 'ma ró ē zopjügöji in jñagö, dya 'ñejmezüji. ²³ Nu c'ü nugügö na ü, xo nu'u na ü c'ü mi Tatagö a jens'e. ²⁴ Ró cjagö c'o me na nojo a jmi anguezeji c'ü dya sö cjó ro tsja. Nguec'ua va unüji ngüenda c'ü o ndācjā mi Tatagö. Pero dya 'ñejmezüji. Nguec'ua, dya nguextjozgö nugöji na ü, xo nuji na ü c'ü mi Tatagö. Nguec'ua me tūji o nzhubüji dya. ²⁵ A cjanu, va sādā nu c'ü t'opjü cja o leyji c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Je mama a cjava: “O nugüji na ü, dya pje rmi cjagö”, eñe cja c'e ley.

²⁶ Xe mi ña e Jesús, o mama:

—Nuc'ua 'ma ra ējē nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ngue c'ü ra mama c'ü ja ga cjazgö c'ü. Nuzgö nguetscö rá tājā ndeze cja mi Tatagö a jens'e nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra j'its'iji c'ü na cjuana. ²⁷ Nu'tsc'ejí xo rí mamaji ja ga cjazgö, na ngueje rí dyocjöji ndeze 'ma ot'ü 'ma ró zopjü yo nte.

16

¹ 'Nuzgö rí xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua dya rí chjench'ejí a xütjü. ² Yo nte a Israel ra pjongüts'üji cja o nintsjimiji. Ra zādā 'ma ra nguijnüji c'ü ri ne Mizhocjimi ra tsja anguezeji ra mbö'tc'üji. ³ Ra tsjaji a cjanu na ngueje dya pārāji mi Tata, ne xo ri nguetscö pācāji. ⁴ Ya ró xi'ts'iji yo, ngue c'ua 'ma ra zādā c'e pa, rí mbeñeji ya rvā xi'ts'igöji yo.

Lo que hace el Espíritu Santo

'Cja rrā xi'ts'iji dya yo jña, na ngueje cja ni jyonc'ejí rí pārāgueji dya. ⁵ 'Nudya, rá ma'a nu ja je bübü c'ü o ndācjā. Pero nu'tsc'ejí, ne ri 'najats'ügueji, dya cjö öngü ja je rá ma. ⁶ Me in cjinüji na puncjü cja in mü'büji na ngueje ró xi'ts'iji yo. ⁷ Rí xi'ts'igöji c'ü na cjuana. Nuzgö ni jyodü rá magö, na ngueje 'ma dya rá magö, dya ra ējēts'ügueji nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Nu 'ma rá magö, rá tājā c'ü ra 'ñe mböxc'üji. ⁸ Nu 'ma ra ējē c'ü, ra tsjapü yo cārā cja ne xoñijömü ra mbārāji c'ü tūji o nzhubüji. Xo ra tsjapü ra mbārāji nguextjozgö me na jozgö, nguextjozgö só rá jocüji. Ya xo ra tsjapü ra mbārāji ngue Mizhocjimi c'ü ra jñünpü ngüenda anguezeji ra ma sufridoji. ⁹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbārāji c'ü tūji o nzhubüji na ngueje dya ench'ezügö cja o mü'büji. ¹⁰ Ra tsjapü ra mbārāji me na jozgö, nguextjozgö só rá jocüji. Na ngueje 'ma ya rga tügö, rá tetjogö. Nuc'ua rá magö cja mi Tata. Dya cja xe rí jñandgaji. ¹¹ Nu c'ü

ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbārāji, Mizhocjimi manda y ra tsjapü ra ma sufrido nu c'o dya ätä angueze. Na ngueje Mizhocjimi ya ri jizhi c'ü ra ma sufrido c'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijö mü.

¹²Xe rí pè's'itjogö na puncjü c'o rá xi'ts'iji. Pero dya be sö rí tendioji ja ga cja nu c'o ro xi'ts'iji. ¹³Nu 'ma ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi, nuc'ü, ra jí'ts'iji texe c'o na cjuana. Nuc'ü, dya pje ra ñatsjējē. Ra mama texe c'o ra dyärä c'o mama Mizhocjimi. Nuc'ü, ra 'ñe ngöxc'üji c'o cja ra zädä. ¹⁴Angueze ra jí'ts'iji c'ü me na nozgö, na ngueje ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o ín jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji. ¹⁵Texe c'ua ja ga cja mi Tatagö, nuzgö xo ga cjazgö nu. Nguец'ua ró mama: “O Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o ín jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji.”

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶'Dya cja ra mezhe c'ü xe rí jñandgagöji. Nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje.

¹⁷Nuc'ua c'o o discípulo бүбү c'o o pötva mama:

—¿Ja ga cja yo xitsiji: “Dya cja ra mezhe xe rí jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje”? ¿Jenga nde mama: “Dya rí jñandgaji na ngueje rá magö cja mi Tata”?

¹⁸Mi mamaji c'ua:

—Pārā, ¿ja ga cja yo mama: “Dya cja ra mezhe”? Nuzgöji, dya rí pārāgöji ja ga cja c'ü mama.

¹⁹O mbārā e Jesús, mi ne ro dyönüji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—In pötqui dyönütsjēji pje ne ra mama c'ü ró xi'ts'iji c'ü dya cja ra mezhe xe rí jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje. ²⁰Nuzgö na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'ejí me rí huē'ēji, me rí tristegueji rí mbenzeji. Pero yo cārā cja ne xoñijö mü c'o dya ejmezügö, nuyo, me ra mājā yo. Nu'tsc'ejí me rí tsjijñiji cja in mü'büji. Pero nu c'ü me rgui tristeji, exi ngue c'ü rgui mácjeji después. ²¹'Naja ndixü, nu 'ma mus'ü o t'i, me sufrido na ü'ü. Nuc'ua 'ma ya mus'ü c'ü nu ts'it'i, dya cja mbeñe c'ü na ü'ü. Ya mājätjo na ngueje c'ü ya vi mus'ü 'naja ts'it'i cja ne xoñijö mü. ²²Nu'tsc'ejí, je xo ga cjatsc'ejí dya nu. Me in sufridoji c'ü me in cjiñiji cja in mü'büji. Pero ra chjëtjoji na yeje. Nuc'ua me ra mājätjo na yeje in mü'büji. Dya cjo ra sö ra jñücüs't'ügeji c'ü me rí mājāji.

²³'Nu pa'a c'ü rá chjëtjoji na yeje, dya pje rí dyöngüji 'ma. Ya ri pārāji ja ga cja c'ü rí xi'ts'iji dya. Na ngueje in ejmezüji, sö rí dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. ²⁴Dya be in nāngāji ín chjügö c'ü pje ni dyötüji mi Tatagö. Dyötüji dya. Texe nde ra dya'c'üji, ngue c'ua me ra mājā in mü'büji.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵'Nu yo ró xi'ts'iji, dya be sö rí tendioji na jo ja ga cja yo. Ra zädä 'ma ya rá xi'ts'iji na jo ja ga cja mi Tata. ²⁶Dya rí xi'ts'iji nguetscö rá ö'tc'üji mi Tata. C'e pa'a c'ü, rí dyötütsjēji mi Tata, rí ñāngāji ín chjügö. ²⁷Na ngueje nguetsjē mi Tata c'ü s'iyats'üji, na ngueje nu'tsc'ejí me in s'iyazüji. I 'ñejmeji c'ü je rvá ěcjö cja mi Tata c'ü Mizhocjimi. ²⁸Je rvá ěcjö cja mi Tata a jens'e. Ró ěcjö cja ne xoñijö mü. Ya ngue rá pedye cja ne xoñijö mü. Rá nzhogü, rá ma cja mi Tata.

²⁹C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Nudya, 'ñetse na jo, yo jña yo in mangue. Ya ró tendiojme ja ga cja c'o in xitsijme. ³⁰Nudya ya rí pārāgöjme c'ü nde in pārāgue texe. In pätcöjme ín

mü'büjme, nguec'ua dya ni jyodü rá cja'c'üjme t'önü. Nguec'ua ya rí ejmejme je í pedyegue cja Mizhocjimi.

³¹ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Nudya, ¿Cjo ya in ejmezüji dya, 'ma? ³² Ya ngue ra zädä c'e hora, na cjuana ya o zädä, c'ü rí pjötc'ejí in texeji. Nde 'naja rgúi möcjeji cja in nzungueji. Nuc'ua ya rí sogüzütsjëji. Pero nutscö, dya rí búbütsjëgö. Nuzgö rí búnc'öbe mi Tata c'ü búbü a jens'e. ³³ Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji yo, ngue c'ua mas rí 'ñejmezüji, a cjanu rá da'cüji ra söya in mü'bügieji. Cja ne xoñijö mü me rí sufridogueji. Pero, dya rí süji na ngueje ró töpügö nu c'ü manda yo cärä cja ne xoñijö mü.

17

Jesús ora por sus discípulos

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama yo jña'a yo, o nä's'ä c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya zädä c'e hora 'ma rá tügö. Tsjapü ra mbärä yo nte cjó je nguetscö. Rí tsjapü ra mbäräji nguetscö in Ch'izgö me na nozgö. A cjanu, ngue c'ua xo ra mbä'c'äji me na notsc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ügö a jens'e. ² Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya í dyacö rá mandagö texe yo nte cja ne xoñijö mü. Nu c'o ench'ezügö cja o mü'bü, rá unügö c'ü sido ra búbütojoi. ³ Sido ra búbütojoi na ngueje pä'c'äji, nu'tsc'e nguetjots'ügie in Mizhocjimigüe c'ü na cjuana. Sido ra búbütojoi na ngueje xo päcäji, nutscö e Jesucristo í chäcjägö cja ne xoñijö mü.

⁴ 'Nutscö ró jíchi yo nte yo cärä cja ne xoñijö mü c'ü me na nots'ügie, na ngueje ró cja texe c'o í xitsi. ⁵ Nudya, mi Tatats'ü, rí tsjague ngue c'ua rá búbügö na yeje co nu'tsc'e nu ja me na nojots'ügie. Rí tsja ngue c'ua rá búbügövi c'ua ja nzi rmä búbügövi 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijö mü.

⁶ 'Nu c'o cärä cja ne xoñijö mü yo í dyacü, ngue'tsc'e je í 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua o 'ñench'ezü cja o mü'büji. Nujyo, ró jíchiji ja ga cjats'ügie, mi Tatats'ü. Anguesji sido cjaji nu c'o in mangue. ⁷ Texe c'o ró cjagö, 'ñe c'o ró mangö, ngue'tsc'e í xitscö ró cjagö, ngue'tsc'e í xitscö ró ñagö. ⁸ Na ngueje ya ró xipjiji c'o jña'a c'o í xitsi ro xipjiji. Anguesji o 'ñejmeji c'o ró xipjiji. Ya xo päräji cja o mü'büji c'ü na cjuana je rvä écjö cja in dyé'ë. Ya xo 'ñejmeji, ngue'tsc'e í chäcjä cja ne xoñijö mü.

⁹ 'Nu'tsc'e mi Tatats'ü, nutscö rí ö'tc'ügö yo o 'ñejmets'ü in jñague. Dya rí ö'tc'ügö yo cärä cja ne xoñijö mü yo dya ejme. C'o rí ö'tc'ügö ngueje c'o í dyacü na ngueje ngue'tsc'e je in 'ñeje dya yo. ¹⁰ Texe yo in ntegö ngueje in ntegue. Texe yo in ntegue ngueje in ntegö. Anguezeji päcäji exi ngue in Ch'izügö.

¹¹ 'Nutscö je rá magö nu ja je in búnc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Dya cja rá búbügö va cja ne xoñijö mü. Pero nu yo í dyacü, nuyyo, cäräji cja ne xoñijö mü. Mi Tatats'ü, nu'tsc'e me na jots'ü, rí ö'tc'ü rí tsjapü nu yo í dyacü, ra mbä'c'äji c'ü xo ngue'tsc'e nu Tatats'üji. A cjanu rí pjörüji. Nguec'ua ra 'natjoi c'ua ja xo nzi ga cjazgövi, rí 'natjogövi, mi Tatats'ü. ¹² Nutscö xe rí búbügö co anguesji, rí pjörügöji, na ngueje me na zè'ts'igüe, í dyacügö ja rgä pjörüji. Nguec'ua ne rí 'naja anguesji cjó ró bézhigö. Nguextjo 'natjo c'ü o dyo'o o mü'bü c'ü dya jo. O bézhi c'ü, c'ua ja nzi ga mama cja in jñague.

¹³ 'Mi Tatats'ügö, ya rá magö c'ua ja je in búnc'e. Rrä mangö yo jña'a yo, nudya xe rí búnc'ö cja ne xoñijö mü, ngue c'ua nu yo í dyacö, na cjuana ra mäjäji c'ua ja nzi rgä mäjägö. ¹⁴ Nu yo í dyacü, ró xipjigöji in jñagö. Yo cärä cja ne xoñijö mü c'o dya ejme, me nuji na ü nu yo ejme in jñagö. Na ngueje c'ua

ja nzi ga czazgö c'ü dya rí tsja va cja ne xoñijömmü, je xo ga cjatjonu yo ejme ín jñagö. ¹⁵ Dya rí ö'tc'ü c'ü rí sidyiji c'ü dya cja ra ngäräji cja ne xoñijömmü. Rrä ö'tc'ü rí pörüji nu va cja ne xoñijömmü nu ja manda c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngueje dya menzumüji va cja ne xoñijömmü. C'ua ja nzi ga czazgö, dya rí menzumü va cja ne xoñijömmü, je xo ga cjatjonu anguesji. ¹⁷ Anguezeji o 'ñejmeji in jñague, nguec'ua nu'tsc'e rí xöcüji ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue. Ngue in jñague jíchiji c'ü in ñegue. ¹⁸ I chäcjä, ró è zopjú yo cärä cja ne xoñijömmü ró xipjiji yo in jñague. C'ua ja nzi vi chäcjägö cja ne xoñijömmü, ró juajnú anguesji ra zopjúji yo nte yo cärä cja ne xoñijömmü. ¹⁹ Rá czagö c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö. Ngue c'ua anguezeji xo ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue.

²⁰ 'Dya nguextjo yo i dyacü rí ö'tc'ü yo. Xo rí ö'tc'ü c'o cja ra 'ñejmezügö na ngueje c'o ín jñagö c'o ra mama yo i dyacü. ²¹ Rí ö'tc'ü, texeji nde ra 'natjoi, c'ua ja nzi ga cjatsc'e mi Tatats'ü, in búbüzügö, nutscö rí búbüts'ügö. Rí ö'tc'ügö, texe yo xo ra 'natjoi co nutscövi. Rí ö'tc'ü a cjanu ngue c'ua yo cärä cja ne xoñijömmü ra 'ñejmezüji c'ü ngue'tsc'e i chäcjägö. ²² Nu'tsc'e mi Tatats'ü, c'ua ja nzi rgá 'natjovi, xo ró unü anguezeji c'ü ri 'natjoi anguesji co nutscövi. Nguec'ua ri 'natjoi anguesji c'ua ja nzi rgá 'natjovi. ²³ Na ngueje ri búbü cja o mü'bü anguesji. Y nu'tsc'e mi Tatats'ü, ri búbüzügö. Nguec'ua anguesji na cjuana ra 'natjoi. A cjanu yo cärä cja ne xoñijömmü ra mbäräji ngue'tsc'e i chäcjägö. Xo ra mbäräji ngue'tsc'e mi Tatats'ü in s'iyague anguesji, c'ua ja xo gui s'iyazügö.

²⁴ Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, nu yo i dyacü, rí negö c'ü xo ra búbüji nu ja je rá magö. Nguec'ua ra jñandaji c'ü me ma zö'ö rmá búbügö co nu'tsc'e 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijömmü. Ra jñandaji c'ü ja gui s'iyazügö ndeze 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijömmü. ²⁵ Nu'tsc'e, mi Tatats'ü, me in cjague me na jo. Yo cärä cja ne xoñijömmü, dya pä'c'äji. Pero nutscö rí pä'c'ä. Nu yo i dyacü xo päräji ngue'tsc'e i chäcjä. ²⁶ Ya ró unüji o mbä'c'äji, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Sido rá unüji yo, ra mbä'c'äji. Nguec'ua, c'ua ja gui s'iyazü, ra mbäräji cja o mü'büji c'ü xo in s'iyague anguesji. Xo rá búbügö cja o mü'bü anguesji.

18

Llevan preso a Jesús

¹ Ma o nguarü o mama yo jña'a yo e Jesús, nuc'ua o möji c'ua co o discípulo. O mbes'ejí cja c'e 'ñinzhe c'ü ni chjú Cedrón, o zät'äji nu ja je mi búbü 'naja huerta. Nuc'ua e Jesús co c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja c'e huerta. ² Nu c'ü e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús, xo mi pärä nu cja c'e huerta. Na ngueje e Jesús ñe c'o o discípulo sido mi póji nu. ³ E Judas o dyëdyi c'ua c'o xondaro. Xo dyëdyi c'o policia c'o mi pépi c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o möji cja c'e huerta. Ma tüji o lámpara 'ñe o tizhi c'o mi tjë'ë. Nde ma jünji c'o rví tsjaji o chü. ⁴ E Jesús ya mi pärä texe c'o ro tsjapüji c'ü. O ma chjëji c'ua, o dyönüji:

—¿Cjó ngue c'ü in jodügueji?

⁵ O ndünrü c'ua c'o nte c'o ma ë'ë e Judas, o xipjiji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

E Jesús o xipjiji:

—Nutscö nguetscö e Jesús.

Xo mi búbü co anguesji e Judas, nu c'ü ro nzhö'ö e Jesús. ⁶ Nzi va mama e Jesús: “Nguetscö”, nuc'ua o ndä't'ätsjëji na zézhi o xütjütsjëji, o nügüji. ⁷ E Jesús o yepe o dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue c'ü in jodügueji?

Anguesji o mamaji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

⁸ Nuc'ua o yepe o ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Ya ró xi'ts'íji que nguetscö. Nu 'ma nguetscö in jongüji, jyetsquiji yo in discípułogó ra möji.

⁹ A cjanu o zädä c'o rña'a c'o ya vi mama e Jesús. O mama: “Nu c'o i dyacü, dya pje ró bēzhigö ne ri 'naja c'o.” ¹⁰ E Simón Pedro mi jün 'na tjēdyi. O ngübü c'ua c'e tjēdyi cja o xipjadü. Cjanu o ya'bü c'ua c'ü nu mbēpi c'ü mi mero ndamböcjimi. O dyopcü c'ü nu ngö'ö cja o jodyē. Nu c'e mbēpi mi chjü'ü Malco. ¹¹ Nuc'ua e Jesús o xipji e Pedro:

—Tsöt'ü c'ü in chjēdyi cja o xipjadü. Dya rí ts'axcügö c'ü rá cjadö c'ü ne mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

Jesús ante el jefe de los sacerdotes

¹² Nuc'ua c'o xondaro 'ñe c'ü mi manda cja c'o xondaro 'ñe c'o policía c'o mi menzumü a Israel, o zürüji e Jesús. Ya nde jyü'tp'üji c'ua o dyē'ē. ¹³ Nuc'ua ot'ü o zidyiji e Jesús cja nu ndä e Caifás c'ü mi chjü Anás. C'e cjē'ē c'ü, mi mero ndamböcjimi e Caifás. ¹⁴ Mi ngueje e Caifás c'ü vi xipji c'o pje mi pjēzhi a Israel c'ü mi jyödü ro ndü'ü 'naja bēzo ngue c'ua dya ro ndü texe c'o mejñiñi.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵ E Simón Pedro mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Xo 'ñe 'naja o discípuło xo mi tjünxtjo a xütjü. Nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi pārä c'e discípuło c'ü. O cjogü c'ua c'e discípuło co e Jesús nu ja ma bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. ¹⁶ Nu c'e Pedro o nguejmetjo a tji'i cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua c'ü 'naja discípuło c'ü mi pārä c'e ndamböcjimi. O ma zopjü c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji. O jyēziji c'ua o cjogü a mbo c'e Pedro. ¹⁷ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji, o xipji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e 'naja o discípuło ne bēzo nu?

O xipji c'ua angueze:

—Nutsö, dya nguetscö o discípułozgö nu.

¹⁸ Nuc'ua c'o mbēpi 'ñe c'o policía nde mi böbüji nu. Vi 'ñörüji chjeme na ngueje ma sē'ē. Ma pa't'üji. Anguesji nde mi dyoji e Pedro ma pa't'üji cja sivi.

El jefe de los sacerdotes interroga a Jesús

¹⁹ Nuc'ua c'e ndamböcjimi o dyönü e Jesús, cjó mi ngue c'o mi tjünt'ü a xütjü angueze. Xo o dyönü pje nza cja c'ü mi xöpüji. ²⁰ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji: —Nutsö ró zopjü na puncjü o nte cja ne xoñjömü. Nutsö sido ró xöpüte cja yo nitsjimi va a Israel. Xo nde ró xöpüte cja c'e templo nu ja je jmurü na puncjü in menzumögöji. Dya pje ró mamagö c'ü dya cjó ro dyärä. ²¹ ¿Jenga in öngügö dya yo? Dyönüji c'o ya o dyärä, pje ni mbē c'ü ró xipji. Nuc'o, pārä na jo c'o ró mangö c'o.

²² Ma o mama a cjanu e Jesús, 'naja c'o policía c'ü mi bübü nu, o chötü 'naja mbädyē e Jesús. O xipji:

—¿Cjo je rga cjanu rgui chjüntügue ne ndamböcjimi?

²³ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ró tjüntügö na s'o, magague pje pjēzhi c'ü na s'o c'ü ró xipji. 'Ma ró tjüntügö c'ü na cjuana, ¿jenga i pjēchqui in jmigö?

²⁴ Nuc'ua e Anás cjanu o ndäjä e Jesús nu cja e Caifás c'ü xo mi mero ndamböcjimi. Xe mi tjüt'ütjo o dyē e Jesús.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵ Xe mi bõntjo e Simón Pedro, ma pa't'ütjo a sivi. O ña c'ua c'o xo mi cārã nu, o dyõnũji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e o discipulots'ü e Jesús?

E Simón Pedro o ngädã, o mama:

—Nuzgõ, dya pje nguetscõ 'naja o discipulo.

²⁶ C'ü mi mero ndambõcjimi mi 'ñeje 'na o mbëpji c'ü mi ngue o dyojui c'e bëzo c'ü vi dyogü o ngõ'õ c'ü vi dyopcü e Pedro. O ña c'ua c'e mbëpji o xipji e Pedro:

—Xo ró jantc'agõ cja c'e huerta, nde mi dyocjevi e Jesús.

²⁷ Nuc'ua o ngädätjo na jñi' i e Pedro. Nuc'ua jo ni huë'ë c'ua c'o chare.

Jesús delante de Pilato

²⁸ Nuc'ua o mbedyeci c'ua cja o ngumü e Caifás, o zidyiji e Jesús cja o palacio c'e gobernador. Xõxtjo o zät'ãji. Nu c'o pje mi pjëzhi a Israel dya o cjogũji nu cja c'e palacio. Na ngueje mi sũji 'na ro contaminaoji. C'ua ja nzi ga mama o ley anguesji, 'na ro contaminaoji, dya ro sõ ro zi'iji c'ü ch'unü cja c'e mbaxua c'ü ni chjũ Pascua. ²⁹ Nuc'ua o mbedye e Pilato nu ja je mi cārã anguesji. O xipji:

—¿Pje vi sicjeji va ne bëzo nu?

³⁰ O ndünrũji c'ua, o xipji:

—Nu 'ma dya ro tsja c'o na s'o nu, dya xo ro ã nzhõ'c'ũjme.

³¹ O ndünrũ c'ua e Pilato:

—Sidyigueji ngue c'ua rí jñũnpũji ngüenda c'ua ja nzi ga manda in leygueji. C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o ndünrũji c'ua:

—Dya in jëzguigõjme cjó rá põt'ũgõjme.

³² A cjanu o zädã c'o vi mama e Jesús ja cja rvã ndũ'ü. ³³ Nuc'ua e Pilato o cjogũ na yeje a ma a mbo'o nu cja c'e palacio. Nuc'ua o ma't'ü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o jmuts'ü yo nte a Israel?

³⁴ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo in ejmetsjëgue yo, maxque bübü c'ü o xi'ts'i cjó je nguetscõ?

³⁵ O ndünrũ c'ua e Pilato:

—A poco in cjinnce xo rí menzumügõ a Israel. Nguetsjë c'o ndambõcjimi 'ñe c'o dyaja in menzumütsjëgueji c'o o ã nzhõ'c'ũji va ja rí bñnc'õ. Nguet'ua rí õnnc'ü pje i tsjague.

³⁶ O ndünrũ e Jesús, o xipji:

—Nutsçõ, dya nza czazgõ c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijõmũ. 'Ma rva cjanu, nuc'ua nu c'o tjünt'ü in xütjügõ ro ñangagõ c'o. Nguet'ua dya ro nzhõgũji cja yo in menzumügõjme va a Israel. Nguet'ua rí xi'ts'i, dya nza czazgõ c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijõmũ.

³⁷ O ndünrũ c'ua e Pilato:

—¿Cjo ngue'tsc'e 'naja c'ü manda 'ma?

O ndünrũ c'ua e Jesús:

—In mamague c'ü rí mandagõ. Nguet'ua c'ü je rvã te'egõ c'ü. Nguet'ua rvã ëjë cja ne xoñijõmũ ngue c'ua rá mama c'o na cjuana. Texe yo nte c'o ätä c'ü na cjuana pãrãji cjó je nguetscõ.

³⁸ O dyõnũ c'ua e Pilato:

—¿Pje ni mbëjë c'ü na cjuana?

Jesús es sentenciado a muerte

'Ma o mama yo, o mbedye na yeje a tji e Pilato nu ja mi cārã c'o nte a Israel. O xipjiji:

—Dya pje rí tō'tp'ü c'ü na s'o c'ü ro tsja c'e bëzo c'ü. ³⁹ Nu'tsc'eji in menzumüji a Israel in pè's'iji 'na tjürü c'ü in cjaji 'ma pedye ne mbaxua nu ni chjü Pascua. In ötcöji rá pjongü libre 'naja c'ü na o'o a pjörü. ¿Cjo in ne rá pjongü libre e Jesús c'ü in mngueji?

⁴⁰ Nuc'ua o mapjüji na yeje texeji, o mamaji:

—Nuc'ü, dya rí pjongü c'ü. Pjongü e Barrabás.

Nu c'ü e Barrabás mi ngueje 'naja mbë'ë mi pō't'üte c'ü.

19

¹ Nuc'ua e Pilato o manda c'o xondaro o ndas'üji e Jesús. ² Nuc'ua c'o xondaro o mbeji 'naja corona c'ü mi dyavo bidyi. Nuc'ua cjanu o jñusp'üji cja o ñi e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ü ma cjipobü. ³ Cjanu o chëzhiji a jmi go mbë'chp'iji c'ua o jmi, o xipjiji:

—Nu'tsc'e in jmu'u cja yo nte a Israel, sido rí tsjague jmu'u.

Nuc'ua ya o chötüji c'ua c'o mbädÿe.

⁴ Nuc'ua e Pilato o mbedye na yeje a tji. O xipji c'o nte a Israel c'o mi cārã nu:

—Jñandaji. Rvã siñc'iji a tji e Jesús, ngue c'ua rí pãrãji dya pje ró tō'tp'ügö c'ü pje ro tsja'a c'ü.

⁵ Nuc'ua o mbedye c'ua a tji e Jesús. Mi juns'ü c'e corona c'ü mi dyavo bidyi. Nde mi je c'e bitu c'ü ma cjipobü. E Pilato o xipji c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji dya. Ya bübü va ne bëzo.

⁶ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o policia 'ma o jñandaji e Jesús, exo mapjüji c'ua, o mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi nu, chät'ä cja ngronsi nu.

O ndünrü c'ua e Pilato:

—Nu'tsc'eji, sidyigueji, rí ma chät'äji. Nuzgö dya pje rí tō'tp'ügö c'ü na s'o c'ü ro tsja'a.

⁷ O ndünrüji c'ua:

—Nutscojme rí pè'sc'öjme in leyjme. C'ua ja nzi ga mandazügöjme c'e ley, ni jyodü ra ndü ne bëzo, na ngueje o tsjapütsjé c'ü ngue o T'i Mizhocjimi.

⁸ Nuc'ua 'ma o dyärã yo jña'a yo, xenda o zü'ü c'ua e Pilato. ⁹ Nuc'ua o cjogütjo c'ua na yeje a mbo cja c'e palacio. O xipji c'ua e Jesús:

—¿Ja je in menzumügue?

E Jesús, dya pje o ndünrü c'ü.

¹⁰ Nuc'ua e Pilato o xipji:

—¿Jenga dya in tjüntcü yo rí zo'c'ü? ¿Cjo dya in pãrã pje pjëtsco? Sö rá emp'c'e libre. Xo sö rá nzhöc'ü c'ü ra ndät'äts'üji cja ngronsi.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Dya pje ro sö pje ri tsjacü 'ma dya ro dya'c'ü sjëtsi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua nu c'ü o ë nzhögü cja in dyëgue, ngue c'ü xenda na nojo o nzhübü c'ü.

¹² Ndeze c'e ndajme c'ua, e Pilato mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. Pero c'o nte a Israel mi mapjüji, mi mamaji:

—'Ma rí 'ñeme libre c'e bëzo, dya pje in joguevi 'ma e César c'ü mero jmu cja ne xoñijömü. Na ngueje 'ma cjó c'o xe ra tsjapü jmu nza cja ga tsja c'e bëzo, nu'ma, chüvi e César 'ma.

¹³ Nuc'ua e Pilato, 'ma o dyärã yo jña'a yo, o zidyitjo na yeje a ma a tji e Jesús. E Pilato o ma mimi c'ua, nu ja je mi jünpü ngüenda c'o nte. Cja jña hebreo mi

chjü Gabata c'e lugar, c'ü ne ra mama nu ja vi mbäbäji cemento. ¹⁴ C'e pa'a c'ü, mi ngue 'ma mi preparaaji ngue c'ua c'ü na jyas'ü ro tsjaji c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Ya vi zünü 'nanto c'ü xörü. Nuc'ua e Pilato o xipji c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Bübü va, nu in jmgueji, nu mandats'üji.

¹⁵ Anguesji o mapjüji:

—Sidyi ne bëzo nu, ma chät'ä cja ngronsi.

E Pilato o xipjiji c'ua:

—Nu nin jmgueji, ¿cjo in neji rá tát'ä cja ngronsi?

O ndünrü c'ua c'o ndamböcjimi, o mamaji:

—Nu c'ü in jmuyme nguetjo e César.

¹⁶ Nuc'ua e Pilato o nzhö e Jesús ngue c'ua ro dät'ä cja ngronsi. Cjanu o zidyiji c'ua e Jesús.

La crucifixión

¹⁷ Nuc'ua o nduns'ütsjë c'ua c'ü nu ngronsi. O mbedye, o ma nu ja je mi chjü'ü ñinte. Cja jña hebreo mi chjü'ü Gólgota. ¹⁸ Nunu ngue nu ja je ndät'äji cja ngronsi nu. O ndät'äji angueze, cja ne yeje bëzo c'o xo ndät'äji, 'naja cja o jodyë, c'ü 'naja cja o squierda. E Jesús, mi bübü a nde'e c'ü. ¹⁹ E Pilato o dyopjü c'ua 'naja xiscöma c'ü ro ma cuatüji c'ua cja o ngronsi e Jesús. C'ü mi t'opjü mi mama a cjava: “Nunu ngueje e Jesús, nu je menzumü a Nazaret. Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” ²⁰ Na puncjü c'o nte a Israel c'o o xörü nu mi cuat'ü cja o ngronsi e Jesús, na ngueje nu ja vi dät'ä e Jesús mi bëxtjo cja c'e jñiñi. C'o jña'a c'o, mi t'opjü cja jña hebreo 'ñe cja griego 'ñe cja latín. ²¹ C'o ndamböcjimi cja c'o nte a Israel o ma xipjiji c'ua e Pilato:

—Dya ri dyopjü a cjava: “Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” Ri dyopjü a cjava: “Mi cja pütsjë ne bëzo mi ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.”

²² O ndünrü c'ua e Pilato:

—Nuzgö, nu c'o ya ró opjügö, dya rá pötügö.

²³ Nuc'ua c'o xondaro 'ma ya o nguarü o ndät'äji e Jesús, o nganbaji c'ua c'o o bitu. C'o nziyo xondaro nde 'naja o bitu va ngana c'o. Nde o nganbaji c'ü mi tējë. C'ü mi tējë mi 'na ma cjatjo va be'e texe, dya mi ch'äcä. ²⁴ O pötva mamatsjë anguesji:

—Nu nu mi tējë, dya rá xü't'üji nu. Nu c'ü rá cjaji, rá eñeji cjó ra ndöjö ra tsjapü o cjaja.

A cjanu o zädä c'ü je t'opjü c'ü mama a cjava: “Ra nganngöji in bitügö, ra jydüji nde 'naja rgá nganaji. Y nu c'ü rí tējëgö, ra eñeji cjó ra ndöjö ra ngana c'ü”, eñe. Nuyo, o tsja a cjanu c'o xondaro.

²⁵ Mi cārā a jmi cja o ngronsi e Jesús, c'ü nu nana cja na 'ñe c'ü nu cjüjuë c'ü nu nana. Xo mi bübü nu e María c'ü nu su e Cleofas, 'ñe e María Magdalena.

²⁶ E Jesús o jñanda c'ua c'ü nu nana c'ü mi bübü nu, 'ñe c'ü nu discípulo c'ü mi s'ya, nde mi böbüvi nu. Nuc'ua o xipji c'ua c'ü nu nana:

—Jñanda dya, mamá, nunu in discípulogö, nu nde in böbüvi, ya ngueje in ch'igue dya nu.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ü nu discípulo:

—Jñanda, nu mi mamágö, ya ngueje nin mamágue dya nu.

Ndeze c'e hora c'ü, c'ü nu nana e Jesús o tsjapü nu nana c'e discípulo. Nuc'ua c'e discípulo, 'ma o ma o ngumü, o zidyi c'e ndixü.

Muerte de Jesús

²⁸ Nu 'ma ya o nguarü yo, ya mi pãrã e Jesús ya vi nguarü texe. Nuc'ua o mama c'ua:

—Me rí türe dya.

A cja dya nu o zädã c'ü mi t'opjü.

²⁹ Mi jãrã nu, 'naja s'ãbã c'ü mi nizhi o vinagre. Nuc'ua o popjüji 'naja esponja cja c'e vinagre. Cjanu o mbans'aji cja 'naja maza c'ü ni chjü'ü hisopo. Nuc'ua o c'uãsp'ãji c'e maza o zãt'ã cja o ne'e e Jesús. ³⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma ya o popjüji o ne co c'e vinagre, o mama c'ua:

—Ya o nguarü texe.

Nuc'ua ya ñücü c'ua, ngueje 'ma ya o ndü'ü.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel ya mi preparaaji, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngueje c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Nuc'ua o dyõtüji e Pilato ro 'huapcüji o ngua'a c'o añima c'o vi dät'ã cja ngronsi, ro ts'ücüji ngue c'ua dya ro bübüji nu cja ngronsi nu pa c'ü mi söya c'o nte. Na ngueje me mi süpüji c'e pa. ³² O ma c'ua c'o xondaro, o ma 'huapcüji o ngua c'o yeje c'o nde vi dät'ã 'ma o dät'ã e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma o zãt'ãji cja e Jesús, o nu'uji c'ua, ya vi ndü'ü. Nuc'ua dya cja o 'huapcüji o ngua'a.

³⁴ Nuc'ua 'naja c'o xondaro o chjopcü o ximãtjã e Jesús co 'naja lanza. Nuc'ua ya o mbedye c'ua o cji'i 'ñe o ndeje. ³⁵ Bübü 'na bëzo c'ü o jñanda texe yo o tsjapüji e Jesús, nguec'ua ga xi'tsc'ejí yo. Angueze pãrã na cjuana yo mama. C'ü ni xi'tsc'ejí yo, ngue c'ü xo rguí 'ñejmegueji e Jesús. ³⁶ O ts'a'a yo ngue c'ua ro zädã c'o mi t'opjü c'o mama a cjava: “Angueze, dya pje ra 'huapcüji ne ri 'naja o ndo'dyë.” ³⁷ Xo t'opjü c'ü mama a cjava: “Nu c'ü o chjocüji lanza, nuc'ü, ra jñandaji c'ü.”

Jesús es sepultado

³⁸ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Arimatea c'ü mi chjü José. Nuc'ü, xo mi ejme e Jesús, pero dya cjó ngós'ü na ngueje mi sü'ü c'o dyaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. C'e bëzo c'ü, o ma dyõtü e Pilato ro unü sjëtsi ro ma ts'ücü c'e añima c'ü mi ngueje e Jesús. Nuc'ua e Pilato o unü sjëtsi. ³⁹ Nuc'ua xo o ëjẽ c'ua e Nicodemo, nu c'ü vi ma'a c'ü xõmü cja e Jesús. Mi tü'ü o pjindyo c'o mi chjü mirra 'ñe c'o mi chjü áloes c'o vi huana. Nu c'o pjindyo c'o, o zö treinta kilo c'ü na jyü'ü. ⁴⁰ O ndunüvi c'ua c'e añima. O ngos'üvi c'o mirra 'ñe c'o áloes. Cjanu o mbös'üvi manta. Nuc'o, je mi cjavi a cjanu, na ngueje c'o nte a Israel je ga dyögüji a cjanu. ⁴¹ Cja c'e lugar c'ü, nu ja je vi dät'ã e Jesús, mi bübü 'naja huerta. Nu cja c'e huerta mi bübü 'naja cueva nu ja ro ngõt'üji o añima. Dya cjó be mi cõt'üji nu. ⁴² Ya mi ngue ro mbürü c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel. Nguec'ua je ngõt'üvi e Jesús cja c'e cueva, na ngueje mi bëxtjo nu ja vi ndãt'ãji c'ü.

20

La resurrección de Jesús

¹ C'ü ot'ü pa nu ngo'o, e María Magdalena o ma cja c'e cueva. Xe mi xõmütjo 'ma o ma. O jñanda c'e ndojo c'ü mi c'o't'ü, dya cja mi c'o't'ü cja c'e cueva. ² Nuc'ua cjanu o ma c'ua na niji. O ma nu ja mi bübü e Simón Pedro 'ñe c'ü 'naja discípulo. Nu c'e discípulo c'ü, me mi s'iyaji c'ü, mi cja e Jesús. E María o xipjivi:

—C'ü in Jmu'uji, ya o ndunüji c'ü. Dya pje rí pãrãjme ja je o ngõt'üji.

³ O ma c'ua e Pedro co c'ü 'naja discípulo. Je mëvi nu cja c'e cueva nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. ⁴ O mëvi na niji nza yejevi. Nu c'ü 'naja discípulo ngue c'ü xenda o ma na niji c'ü. Nuc'ü, ot'ü o zät'ä nu cja c'e cueva c'ü. ⁵ Nuc'ua o nguï'ch'ï c'ua c'e discípulo cja c'e cueva. O jñanda c'ua c'o bitu c'o ya mi bädätjo. Nu c'e discípulo, dya o nguich'i cja c'e cueva. ⁶ O säjä c'ua e Simón Pedro c'ü ma tjünt'ü a xütjü. Ngue c'ü ya je nguich'i cja cueva c'ü. O nu'u c'o bitu c'o vi mbös'üji ya mi bädätjo c'o. ⁷ C'e bitu c'ü mi bös'ü o ñi'i e Jesús, dya chjana c'o mi tējē c'ü. Mi bädä aparte c'ü. Mi ch'o't'ü na jo. ⁸ Nuc'ua ya xo o nguich'i c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü ot'ü vi zät'ä cja c'e cueva. O 'ñejme c'ua e Jesús ya vi te'e. ⁹ Dya be mi pārāvi ja cja c'ü mama yo ya vi t'opjü c'ü mama c'ü mi jyodü ro te'etjo e Jesús nu ja vi c'öt'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nuc'ua c'o discípulo o nzhogütjovi. O mëvi cja o gumüvi.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Nu c'e María mi böbütjo a tji'i. Me mi huë'ë c'ü. O nguï'ch'ï c'ua cja c'e cueva. ¹² Nuc'ua o jñanda c'ua yeje o anxe Mizhocjimi c'o mi je na t'öxü. Je mi junrüvi nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. 'Naja je mi junrü nu ja vi jñusp'üji o ñi'i. C'ü 'naja je mi junrü cja o ngua'a. ¹³ Nuc'ua c'o anxe o dyönüvi e María:

—¿Jenga in huë'ëgue?

O ndünrü c'ua e María:

—Rí huë'ëgö na ngueje ya o ndunngügöji c'ü in Jmu'ugö. Dya rí pārā dya, ja je ma ngöt'üji.

¹⁴ Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, e María o ñezhe a ma a xütjü. Ya o jñanda c'ua 'naja c'ü mi böbü cja o xütjü. E María dya pje mbärä c'ü, cjo mi ngueje e Jesús. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in huë'ëgue? ¿Cjō ngueje c'ü in jodügue?

E María mi cjiñi mi ngueje c'ü mi pjörü c'e huerta. Nuc'ua e María o xipji:

—Së'ë, nu 'ma i chunügue in Jmugö, xitsigö ja je i ma sogü, nguec'ua rá magö nu, rá tunü.

¹⁶ E Jesús o zopjü c'ua, o mama:

—Nu'tsc'e María.

O ñezhe c'ua e María. O ña cja jña hebreo, o xipji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in xöpütets'ügö.

¹⁷ E Jesús o xipji:

—Dya rí pēnzhuigö, na ngueje dya be rí pagö cja mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nu c'ü rí tsja, ma cja yo mi cjuarma. Xipjiji, nuzgö ya rá magö cja mi Tatagö a jens'e. Nuc'ü, xo ngueje nin Tatagueji. Angueze ngueje in Mizhocjimigö. Xo ngueje in Mizhocjimigueji.

¹⁸ O ma'a c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'ua c'o discípulo, o xipjiji:

—Nuzgö ya ró chjögöbe nu c'ü in Jmugöji.

O xipjiji c'ua c'o jña'a c'o vi mama e Jesús.

Jesús se aparece a los discípulos

¹⁹ Ya mi nzhä'ä c'ü ot'ü pa nu ngo'o. Mi cjot'ü c'e ngoxtji nu ja 'natjo c'ua mi cārā c'o o discípulo e Jesús. Vi ngot'üji na jo c'e ngoxtji na ngueje mi süji c'o nu menzumüji a Israel. O ëjē c'ua e Jesús, o ë böbü a nde anguesji. O ë zenguaji, o xipjiji:

—Cjimi in texeji in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

²⁰ Ma o xipjiji a cjanu, ya o jíchiji o dyë'ë 'ñe c'ü nu ximätjä. Me co mäjä c'ua c'o o discípulo 'ma o jñandaji nu c'ü nu Jmu'uji. ²¹ E Jesús o xipjitjoji c'ua na yeje:

—Ra sōya in mü'büji, dya cja rí sūgueji. C'ua ja nzi va ndäcjö mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, xo rgá täc'ägöji rí ma zopjüji yo nte.

²² Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o juipji e Jesús. O xipjiji:

—Ra bübü cja in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi. ²³ Nuc'ua, nu c'o rí perdonogueji o nzhubüji, ya perdonaoji c'ua c'o. Nu c'o dya rí perdonogueji o nzhubüji, dya perdonaoji c'o.

Tomás ve al Señor resucitado

²⁴ Nu 'ma o ëjë e Jesús, dya mi bübü co anguesji e Tomás c'ü xo mi chjü Gemelo. Nuc'ü, xo mi ngueje 'naja c'o doce discípulo. ²⁵ Nguec'ua c'o dyaja discípulo 'ma o chjëji e Tomás, o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e, Tomás, nuzgöjme ró jandajme ín Jmugöji.

E Tomás o xipjiji:

—Nuzgö dya pje rí ejmegö. Cja rá ejmegö 'ma rá nu'tp'ü o dyë'ë c'ua ja je o ndä'p'äji 'ñe 'ma rá c'ua't'ä ín nidyë c'ua ja je o chjopcüji o clavo, y 'ma rá c'ua't'ä ín dyë'ë cja o ximätjä nu ja je o chjopcüji. Ngue 'ma cja rá ejme 'ma.

²⁶ Nu 'ma o zö chjün'ü, ma cã'ã na yeje a mbo cja c'e ngumü c'o discípulo. E Tomás xo nde mi bübüji. Mi cjot'ütjo na jo c'o ngoxtji. Nuc'ua o ëjë c'ua e Jesús. O ë böbü a nde anguesji. Nuc'ua o yepe o mamatjo c'ua:

—Cjimi ín texeji, ín cjuarmats'üji. Ra sōya in mü'büji, dya cja rí sūgueji.

²⁷ E Jesús o xipji c'ua e Tomás:

—C'ua't'ä in ñidyë dya va. Jñandga ín dyëgö. C'uañã in dyë, c'ua't'ä cja ín ximätjägö. Dya rí tsjijñi cjo dya nguetscö. C'ü rí tsja, 'ñejmegue que nguetscö.

²⁸ Nuc'ua o ndünrü c'ua e Tomás, o xipji:

—Jägã. Ngue'tsc'e ín Jmuts'ügö. Ngue'tsc'e ín Mizhocjimits'ügö.

²⁹ E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Tomás, i 'ñench'ezü cja in mü'bügie na ngueje ya i ñutcü ín dyë'ë. Nu c'o dya nutcügö ín dyë'ë, pero ra 'ñench'ezü cja o mü'büji, me ra mäjä c'o, eñe e Jesús.

El propósito de este libro

³⁰ Xe ma puncjü c'o ma nojo c'o o tsja'a e Jesús cja o jmi c'o o discípulo. Pero nuc'o, dya pje t'opjü cja nu e libro c'o. ³¹ Nu c'o ya t'opjü dya va, t'opjü ngue c'ua rí 'ñejmeji e Jesús ngueje e Cristo c'ü o T'i Mizhocjimi. A cjanu, nu 'ma rí 'ñench'ejí in mü'büji e Cristo, angueze ra dya'c'üji c'ü sido rí bübütjoji co Mizhocjimi.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

¹ Dya cja mezhe c'ua, o matjo na yeje e Jesús nu ja mi cãrã c'o o discípulo cja c'e trazapjü a Tiberias, ngue c'ua xe ro unüji ngüenda c'ü vi te'etjo. Rá xi'tsc'öji ja va ts'a. ² Natjo c'ua mi cãrãji e Simón Pedro 'ñe e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Gemelo 'ñe e Natanael c'ü mi menzumü a Caná c'ü tsja a Galilea, 'ñe c'o yeje o t'i e Zebedeo, cja na xe yeje c'o o discípulo e Jesús. ³ E Simón Pedro o xipjiji:

—Nuzgö rá ma pagö o jmö'ö.

O ndünrü c'ua c'o dyaja discípulo:

—Xo 'ñezgöjme, xo rá möjö.

Nuc'ua o möji c'ua. O dat'üji cja 'naja bü'ü. C'e xömü c'ü, dya pje o zürüji.
⁴ Nu 'ma ya mi ngue ro jyas'ü, e Jesús ya mi böbü cja ñünü cja c'e ndeje. C'o discipulo dya mi päräji cjo mi ngueje e Jesús. ⁵ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ín ch'itsc'öji, ¿cjo ya ì sürügejei 'na jmö c'ü rí sagueji?

O ndünrüji, o mamaji:

—Jiyö. Ojtjo dya pje rí sürügöjme.

⁶ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Pät'äji dya c'e red a ma cja in jodyëji cja e bü'ü, ngue c'ua rí chöt'üji.

Nuc'ua o mbät'äji c'ua. Nuc'ua, dya cja mi sö ro ngüs'üji na ngueje me ma puncjü c'o jmö'ö c'o vi ngäjäji. ⁷ Nuc'ua c'ü o discipulo e Jesús c'ü me mi s'iya o xipji e Pedro:

—Nunu ngueje ín Jmuji nu.

'Ma o dyärä e Simón Pedro mi ngueje o Jmuji, o jye o bitu c'ü vi ndons'ü. Cjanu o dat'ü c'ua cja ndeje. ⁸ Nu c'e bü'ü mi jyadüvi cien metro ro zät'ä a ñünü c'e zapjü. C'o dyaja discipulo ma ëjëji cja c'e bü'ü, ma cjüt'üji c'e red c'ü me mi nizhi o jmö'ö. ⁹ Ma o zät'äji a ñünü cja c'e zapjü o jñandaji o chjeme c'o ya ma tjë'ë. Mi juns'ü c'ua o jmö'ö. Xo ma jä'ä o xëdyi. ¹⁰ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Ma jñüji dya, ja nzi jmö'ö c'o ì sürüji.

¹¹ E Simón Pedro o ndes'e c'ua cja c'e bü'ü. O ma tñ'ü c'e red. Cjanu o jyät'ä a ndeje, cjanu o ngüt'ü va ma cja ñünü c'e zapjü. C'e red ma nizhi o jmö'ö c'o nde ma nojo. Ma qui'i 'naja ciento cincuenta y tres o jmö'ö. Zö xi ma puncjüji, dya pje o xüt'ü c'e red. ¹² O mama c'ua e Jesús, o xipji c'o discipulo:

—Xä'däji dya. Rí siji o xëdyi.

C'o discipulo dya mi rezga ro dyönüji cjö mi ngueje. Anguezeji ya mi päräji mi ngueje o Jmuji. ¹³ Nuc'ua e Jesús o jñü'ü c'ua c'o xëdyi. Cjanu o unüji. Ya nde unüji c'ua c'o jmö'ö.

¹⁴ Nunu, ya ma jñi'i ma chjëji e Jesús ndeze vi te'e cja c'o añima.

Jesús habla con Simón Pedro

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü o ziji o xëdyi, e Jesús o xipji e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo xenda in s'iyazügö que na ngueje yo? E Pedro o xipji c'ua:

—Jägä. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, in pärägue rí nets'egö.

O ndünrü c'ua e Jesús:

—Huiñi c'o ín ts'imëgö.

¹⁶ E Jesús o xipji c'ua na yeje:

—Simón, nu'tsc'e o t'its'ü e Jonás, ¿cjo in s'iyazü?

O ndünrü c'ua e Pedro:

—Jägä. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, in pärägue rí nets'egö.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhënychjürügö.

¹⁷ E Jesús o xipji c'ua na jñi'i:

—Nu'tsc'e Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo in neze?

O nguijñi c'ua e Pedro na ngueje e Jesús vi xipji c'ü na jñi'i: “¿Cjo in neze?” O ndünrü c'ua, o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, in pärägue texe. In pärägue rí netsc'ö na puncjü.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhënychjürügö. ¹⁸ Na cjuana c'ü rí xi'ts'i. Nu'tsc'e, Pedro, ndeze 'ma cja mi t'igue, mi cjague c'ü mi cji in ñigue, y mi pague c'ua ja mi

negue. Nu 'ma ya rí titague, rí chjüdügue in dyë'ë, y ra zints'iji nu ja dya rí ñegue rí ma'a.

¹⁹ E Jesús o xipji e Pedro yo jña'a yo, ngue c'ua ro mbārā ja rvá ndü'ü na ngueje sido ro 'ñejme Mizhocjimi. Xo o xipji c'ua:

—Nudya, chjünt'ü ín xütjügö dya.

El discípulo amado

²⁰ O ñezhe e Pedro. O jñanda c'e discípulo c'ü mi junrüvi e Jesús 'ma o ziji o xëdyi ante c'ü ro bö't'ü e Jesús. Ngue c'ü vi mama: “Nu'tsc'e, ín Jmuts'ü, ¿cjó je ngue c'ü ra nzhöc'ügue?” C'e discípulo ma tjünt'ü a xütjü e Pedro 'ñe e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discípulo. ²¹ E Pedro 'ma o jñanda c'e discípulo, o xipji c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ne bëzo nu, ¿pje ra tsjapüji c'ü ra sufrido nu?

²² O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, Pedro, 'ma rá negö xe ra bübü nu hasta cja ne rá ëcjö na yeje, ¿pje mportats'ügue? C'ü ni jyodü rí tsjague, sido rí chjüntc'e ín xütjügö.

²³ Nguec'ua c'o cjuarma nde mi mamaji c'ü dya ro ndü'ü c'e discípulo. Pero e Jesús dya vi xipji c'ü dya ro ndü'ü. C'ü vi xipji je ngueje a cjava: “Ma rá negö xe ra bübü angueze cja rá ëcjö na yeje, nu'tsc'e, ¿pje mportats'ügue?”

²⁴ Nu c'e discípulo nguejnu na xi'tsc'eji nu c'o o ts'a'a. Nguejnu na opjü yo jña'a yo. Rí pāragöjme nu c'ü xi'tsc'eji c'e discípulo, na cjuana yo.

²⁵ Xe bübütjo c'o dyaja c'o me na puncjü c'o o tsja'a e Jesús. Nu 'ma ro t'opjü texe c'o, rí cjinncjö, dya xo ro chjënfi cja ne xoñijö mü c'o libro c'o ro t'opjü. Na cjuana texe yo rí xi'tsc'öji, amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

La promesa del Espíritu Santo

¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo, ya ró pen'c'e 'na carta. Ró xi'tsc'ö ja ga cja c'o o tsja e Jesús hasta 'ma o ma a jens'e, 'ma o zidyí Mizhocjimi. Ró xi'tsc'ö c'o o tsja, 'ñe c'o jña c'o o jíchi va zopjü c'o nte. Ante c'ü ro zidyíji a jens'e e Jesús, o zopjü c'o bëzo c'o vi juajnü c'o mi apóstole. O xipjiji c'ü ro ëjê o Espíritu Mizhocjimi; nguec'ua mi jyodü ro sidoji c'e bëpji c'ü mi cja e Jesús. ³ O ndü e Jesucristo cja ngronsi, cjanu o tetjo c'ua o bübütjo na yeje. Nuc'ua, ante c'ü ro zidyíji a jens'e, xe go mezhe cuarenta pa c'ü xe mi bübütjo cja ne xoñijö mü. Na puncjü vez va jñetse nu ja mi cārā c'o apóstole, o jizhi c'ü ya vi te'e. Anguezeji o jñandaji c'ü na cjuana vi te. E Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji c'ü ja rvá manda angueze. Na ngue ngue c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁴ Na nu pa mi cārāji e Jesús c'o o apóstole. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji:

—Dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí pedyeji va a Jerusalén. Rí che'beji ra ch'a'c'üji nu c'ü o mama Mizhocjimi c'ü ya ró xi'tsc'öji. ⁵ Ró xi'tsc'öji e Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero dya cja ra mezhe o pa, ra ëjê o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'bügeji, embeji c'o apóstole.

Jesús sube al cielo

⁶ Ma mi cārāji e Jesús c'o o apóstole, o mama c'ua c'o apóstole o dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, nutscöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma ot'ü, mi 'ñegöjme ín reygöjme c'o ín menzumügöjme. ¿Cjo ya ngue rí mandague rí tsjague ín reygöjme, ngue c'ua dya cja ra mandazüjme c'o 'ñaja nte?

⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü mama Mizhocjimi mi Tata ra zādā, nguextjo angueze ra mama jinguā ra zādā, 'ñe ja rga cja c'o pa c'o. Nu'tsc'eji, dya ngue'tsc'eji tocats'üji rí pārāji yo. ⁸ C'ü tocats'üji rí pārāji, ngueje c'ü ra êts'üji o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'büji ra dya'c'üji poder. Nguec'ua rí zopjügeji yo nte yo tsja va a Jerusalén rí xipjiji c'o ya i jñandaji ró cjagö, 'ñe c'o idyārāji ró xi'tsc'öji. Xo rí möji a Judea rí ma zopjüji c'o nte c'o cārā nu. Xo 'ñe a ma a Samaria, 'ñe texe cja ne xoñijö mü, eñe e Jesús va xipji c'o o apóstole.

⁹ Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, o jñanda c'o apóstole o nguins'i a jens'e e Jesús; o zidyí Mizhocjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngö mü; dya cja jñandaji c'ua c'ü. ¹⁰ Ma xe mi jandaji a jens'e, 'nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi nza cja o bëzo. Mi je'evi o bitu c'o me ma t'öxü. Mi böbüvi cja o jmi c'o apóstole.

¹¹ O xipjiji c'ua c'o apóstole:

—Nu'tsc'eji in menzumüji a Galilea, ¿jenga in jandaji a jens'e? Mizhocjimi ya zidyí a jens'e e Jesús. Ja c'o nzi vi jñandagueji va ma a jens'e, je xo rga cjatjonu 'ma ra ëjê na yeje, eñe c'o yeje anxe.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² C'o apóstole mi cārāji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivo. O mbedyeji nu, o möji a Jerusalén nu ja vi 'ñeji e Jesús. C'e t'eje mi bëxtjo a Jerusalén; mi jyadütjovi 'na kilómetro. Nguextjo c'ü mi mama c'o ley c'ü mi só ro nzhodüji c'e pa 'ma mi söyaji. ¹³ C'o apóstole mi chjü e Pedro, 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés

'ñe e Felipe' ñe e Tomás' ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo mi chjü e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas c'ü mi cjuarmavi e Jacobo. 'Ma mü o zät'äji a Jerusalén, o cjogüji cja c'e ngumü nu ja mi oxüji cjanu o ndes'eji o cjogüji cja c'e cuarto c'ü mi jäs'ä a xes'e. ¹⁴ Mi 'natjo o pjeñeji ma dyötüji Mizhocjimi. Xo mi bübü nu c'o o cjuarma e Jesús, 'ñe c'ü nu nana c'ü mi ngue e María, 'ñe c'ü 'ñaja ndixü. Xo mi ötüji Mizhocjimi.

¹⁵ Nu cja c'e jyäxcumü, mi cärä 'na ciento viente cjuarma. C'o pa 'ma mi cäräji nu, o böbü e Pedro a nde cja c'o cjuarma, cjanu o xipjiji:

¹⁶—Nu'tsc'eji mi cjuarmats'ügöji. Mi jinguä o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü ja rva cja nu c'ü ro mbös'ü c'o nte ro zürüji e Jesús. E Judas o jizhi ja mi cärägöji e Jesús, nguec'ua va zidyiji e Jesús cja c'o pje mi pjèzhi. Nguec'ua o zädä c'ü o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va mama e David. ¹⁷ Mi dyocjöji e Judas. E Jesús xo vi 'ñeme e Judas c'ü ro tsja c'e bëpji c'ü rá cjaji, eñe e Pedro.

¹⁸ E Judas o ngö't'üji para o tsja na s'o, o zidyí c'o nte c'o o ma zürü e Jesús. Nuc'ua cjanu o ma chjüns'ütsjë; o ndögü a jömü o mböt'ü texe c'o o xëpjo. Co c'e merio c'ü vi ngö't'üji e Judas, o ndömüji 'na juajma. ¹⁹ C'o mi menzumü a Jerusalén, 'ma mü o mbäräji c'o vi tsja e Judas, o jñusp'üji c'ua c'e juajma mi chjü Acéldama cja o jña anguezeji. C'e tjü Acéldama ne ra mama Cjijuajma c'ü.

²⁰ O sido o ña e Pedro o mama:

—Je t'opjü a cjava cja Salmos:

Dya cja cjó ri bübü cja o ngumü; dya cja cjó ri nzheñe nu, eñe.

Xo mama cja Salmos:

C'e bëpji c'ü o ch'unü ra tsja, ra tsja c'ü 'naja, eñe o jña Mizhocjimi.

²¹ Nguec'ua c'ü ro pëpji e Judas, rá juajnüji c'ü ra pëpji. Bübü va o bëzo c'o mi dyocjöji co e Jesús. ²² Mi dyocjöji co e Jesús ndeze c'o pa 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. 'Naja yo, xo ni jyödü ra tsja apóstole co nutscöji, rá xipjiji yo nte c'ü o te e Jesús, eñe e Pedro.

²³ Nguec'ua c'o mi cärä nu, o mamaji c'ü mi bübü yeje c'o dya mi apóstole c'o mi dyoji e Jesús ndeze 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. Nuc'o, mi chjü e José Barsabás 'ñe e Matías. E José Barsabás xo mi xiji Justo. ²⁴ Nuc'ua o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme, ín pätcägöjme ín mü'büjme nutscöjme rí ntegöjme. Rí ö'tc'öjme c'ü rí jitscöjme yo yeje cjuarma, ja ngue c'ü ya í juajnügue. ²⁵ Nguec'ua ra tsja apóstole ra tsja c'e bëpji c'ü ro tsja e Judas. Na ngue e Judas o xögü co nuzgöjme, o tsja c'o na s'o. Nguec'ua va ma sufre, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

²⁶ Nuc'ua cjanu o echaji suerte; o toca e Matías. Nguec'ua o zötjo c'o doce apóstole.

2

La venida del Espíritu Santo

¹ O zädä c'ua c'o pa 'ma mi pjongüji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pentecostés. C'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo, 'natjo c'ua mi cäräji. ² Nango dyäräji c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü me mi yürü nza cja 'ma vü na zèzhi o ndajma. Me go yürü c'ua na jens'e a mbo cja c'e ngumü nu ja ma jüji. ³ Nango jñandaji c'ua o c'ijñi c'o mi 'ñetse nza cja o sivi. Nuc'o, o mböt'ü o 'ñe toca nzi 'naji. ⁴ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o cjogü a mbo o mü'bü texeji, me

go 'ñünbũ o mü'bũji. Nguec'ua o mbürũ o ñaji c'ua nan'ño idioma, ja c'o nzi va unũ o Espĩritu Mizhocjimi o ñaji.

⁵ Mi cārã a Jerusalén c'o mi atã Mizhocjimi c'o mi ngue o dyoji c'o menzumũ cja c'e paĩs a Israel, pero vi jmus'ũji cja c'o 'ñaja paĩs. ⁶ Anguezeji 'ma mü o dyārãji, o möji c'ua nu ja mi cārã c'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. Dya mi pārã pje ro nguijñiji, na ngue mi ārãji mi ñaji o jña c'o mi ña anguezeji. ⁷ Me co zũji c'ua, me co mamaji:

—Nujyo na ña'a, ¿cjo dya menzumũji a Galilea? ⁸ Maco ña ín jñagõji yo, eñeji.

⁹ Nu c'o vi ã dyārã c'o mi ña c'o cjuarma, mi cārã c'o vi jmus'ũ cja c'e paĩs c'ũ mi chjũ a Partia. Xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Media 'ñe a Elam. Xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Mesopotamia. Xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Judea. Xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Capadocia 'ñe a Ponto 'ñe a Asia. ¹⁰ C'o o ã dyārã c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Frigia 'ñe a Panfilia. Xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Egipto 'ñe a Cirene 'ñe cja c'o 'ñaja paĩs a Cirene a manu. Xo mi cārã c'o vi 'ñeje a Roma. C'o vi 'ñeje a Roma, bũbũ c'o mi ngue o dyoji c'o menzumũ cja c'e paĩs a Israel; bũbũ c'o dya mi ngue o dyoji c'o menzumũ a Israel, pero mi ma't'ũji Mizhocjimi ja c'o nzi ma ma't'ũ Mizhocjimi c'o menzumũ a Israel. ¹¹ C'o o ã dyārã c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārã c'o vi jmus'ũ a Creta 'ñe a Arabia. Texe c'o o ã dyārã, põtũ va mamaji:

—Rĩ ārãgõji ña yo bëzo yo ín jñagõji nzi 'nazgõji. Mamaji c'o me na nojo c'o o tsja Mizhocjimi, mi eñeji.

¹² Anguezeji mi sũji, dya mi pārã pje ro nguijñiji. Mi põtũ ma mamaji:

—¿Pje ne ra mama c'ũ ñaji a cjanu yo ín jñagõji?, eñeji.

¹³ Bũbũ c'o me mi tjenje ma tsjapũ burla c'o cjuarma, mi mamaji:

—Nujyo, ya tĩ yo.

Lo que Pedro dijo a la gente

¹⁴ Nuc'ua o bõbũ c'o doce apóstole. Cjanu o ña c'ua na jens'e e Pedro o zopjũ c'o nte c'o vi 'ñe dyārã, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji ín cārãji a Jerusalén, dyārãji c'ũ rá xi'tsc'õji zõ ín menzumũji va a Judea o jiyõ. Rĩ unnc'ejji na jo ngũenda. ¹⁵ Bũbũts'ũji c'o pẽzhi rĩ tigõjme, pero dya ga cjanu. Maco xõxtjo, cja zũnũ a las nueve. ¹⁶ C'ũ rgã ñagõjme nan'ño idioma, ya zãdã c'ũ o mama e Joel c'ũ mi profeta. O mama a cjava:

¹⁷ O mama Mizhocjimi: C'o cjẽ c'o ya rguĩ ma ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijõmũ, rá tãjã ín Espĩritu ra ma bũbũ cja o mü'bũ yo nte yo cārã texe cja ne xoñijõmũ. Me ra 'ñünbũ o mü'bũji.

Nguec'ua c'o sã ra mamaji ín jñagõ; 'ñe c'o süngũ.

C'o sã 'ñe c'o tata ra nguinch'iji o t'ĩji ra mbārãji c'o ra zãdã.

¹⁸ C'o pa c'o, rá unũ ín Espĩritu c'o bëzo 'ñe c'o ndixũ c'o pẽpquigõ.

Ra 'ñünbũ o mü'bũji ra zopjũji yo nte ra xipjiji ín jñagõ.

¹⁹ Rã jizhigõ a jens'e o señal c'o me rrã nojo, c'o me rguĩ zũ yo nte. Xo 'ñe cja ne xoñijõmũ.

Ra jñandaji o cji, 'ñe o sivi, 'ñe o bipji c'ũ ri nza cja o trangõmũ.

²⁰ Ra bẽxõmũ e jyarũ. E zana ri jñetse nza cja o cji.

Nujyo, rá jizhõ yo. Nuc'ua ra ãjẽ c'in Jmugueji ra 'ñe manda.

Me rrã sjũ c'e pa c'ũ.

²¹ Nu c'o ra dyõtũ Mizhocjimi co texe o mü'bũ, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o, mama a cjanu o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va dyopjũ e Joel c'ũ mi profeta.

²² O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji a Israel, dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o unü poder e Jesús; nguec'ua va tsja c'o me na nojo a ndetsc'ëji c'o nunca mi jandagueji. Nuc'o, ngue c'o rvi pärägueji c'ü vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. ²³ Pero i dyötüji c'o dya in menzumügöji o ndät'äji cja ngronsi c'ü, maco dya tjëji o ley Mizhocjimi. Nguec'ua in pë's'i in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pöt'ügueji. Mizhocjimi ya mi pärä c'o ri tsjapüji e Jesús. Na ngue ndeze mi jinguã o mama c'ü ro ëjë e Jesús ro ë ndü. Nguec'ua o jyëzi i tsjaji a cjanu c'o na s'o. ²⁴ Zö o mböt'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te, o bübü'tjo na yeje. Dya sö ro nguejme cja c'e cueva nu ja vi ngöt'üji. Na ngue me na zëzhi e Jesús que na ngue e muerte. ²⁵ Mi jinguã o mama e David c'ü ja rvá te e Jesús. O mama: Rí pärägö Mizhocjimi bübü co nuzgö, dya jëzguigö.

Nuc'ü, bübü cja in jodyëgö pjöxcügö; dya ni jyodü pje rá sügö.

²⁶ Nguec'ua me mäjä in mü'bü, y me rí unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Zö rá tügö, pero rí pärägö c'ü rá tetjo.

²⁷ 'Ma rá tügö, rí pärägö c'ü dya rí jyëzi in aljmagö ra ma nu ja cärä c'o 'ñaja aljma.

Dya xo rí jyëzi ra dya'a in cuerpogö. Na ngue in Ch'izügö.

²⁸ I jítscö ja rgá sö rá bübü'tjo co nu'tsc'e para siempre.

Me rá mäcjö cja in jmigue, eñe e David.

²⁹ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, ixtá xi'tsc'öji ja ga cja, c'ü dya ngue e David c'ü ro zädä texe yo jña. E David c'ü in mboxatitagöji o ndü, cjanu o dyögüji c'ua c'ü. Zö ya mezhe, pero rí texeji rí pärägöji ja dyögüji. ³⁰ E David mi profeta mi mama c'o jña c'o o xipji Mizhocjimi ro mama. Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana o xipji e David ja rva cja e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. O xipji c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David; 'ñe c'ü ro manda ja c'o nzi ma manda e David. ³¹ Ante c'ü ro ëjë e Cristo, o mama e David c'ü ro tetjo e Cristo. O mama c'ü dya ro ma o aljma nu ja cärä c'o 'ñaja aljma; dya xo ro dya'a o cuerpo. ³² Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme Mizhocjimi o tsjapü o te e Jesús 'ma ya vi ndü. ³³ Cjanu o zidyí a jens'e o unü c'ü o mimi cja o jodyë Mizhocjimi nu ja mandaví dya. Nuc'ua Mizhocjimi o tsja ja c'o nzi va mama, o unü poder e Jesús o ndäjä o Espíritu Mizhocjimi o ëjë cja ne xoñijömmü. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü cja'a yo in jandagueji 'ñe yo in äräji. ³⁴ O mama e David:

Mizhocjimi o zopjü c'in Jmugö o xipji:

'Mimi cja in jodyëgö.

³⁵ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpu yo nuc'ü na ü', eñe e David.

In pärägueji, dya zidyíji e David a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi.

³⁶ Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji a Israel, ixtí jñunt'ü in mün'c'ëji ngueje e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Ngueje e Jesús c'ü ra 'ñevgueji libre rá cja'püji in Jmugöji. Maco i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi, eñe e Pedro.

³⁷ C'o nte c'o mi cärä nu, 'ma mü o dyäräji c'o jña, o zi'ch'i o mü'büji, o unüji ngüenda c'ü vi tsjaji c'o na s'o. Cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöjme, ró cjagöjme c'o na s'o. ¿Pje rá cjagöjme dya?

³⁸ O ndünrú c'ua e Pedro o xipjiji:

—C'ü rí tsjaji; jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Y rí jigueji. A cjanu rí jizhigueji c'ü rí dyätäji dya e Jesucristo. Nu 'ma rí tsjaji a

cjanu, ra perdonaots'uji 'ma Mizhocjimi. Xo ra dya'c'uji o Espiritu ra bübü cja in mü'büji. ³⁹ O mama Mizhocjimi c'ü in Imjugöji, c'ü ra dya'c'uji o Espiritu 'ma ra nzhogü in mü'büji. Ra dya'c'uji, 'ñe c'o in ch'igueji. Xo ra unü o Espiritu c'o nte c'o cãrã na jë. Ra unü o Espiritu texe c'o ra tsjapü o nte, eñe e Pedro.

⁴⁰ Xe na puncjü o jña c'o o mama e Pedro va zopjü c'o nte. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji:

—Nu'tsc'ejí in cãrãji yo cjë dya, na s'o in cjaji. Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji. Nguec'ua ra jogü in mü'büji.

⁴¹ Nu c'o o dyãtpã o jña e Pedro, o jiji. O zö como 'na jñi mil o nte c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ndeñeji co c'o ya mi creo. ⁴² Sido mi ärãji c'o jña c'o mi mama c'o apóstole. Me mi mãji ma ngãrãji. 'Natjo c'ua mi siji c'ü mi mbeñeji ja va ndü e Jesús. Sido mi ötüji Mizhocjimi.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ O Espiritu Mizhocjimi o unü poder c'o apóstole mi cjaji c'o me na nojo. Nguec'ua c'o nte o unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mama c'o apóstole. Y me mi süji. ⁴⁴ Nu c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya mi ne ro jñütsjëji, mi pjös'uji c'o pje mi jyodü. ⁴⁵ 'Ma cjó pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngümü, o pje c'o mi pa pö. Cja rrü unü c'ua c'o dya pje mi pë's'i. ⁴⁶ Pama mi jmurüji cja c'e templo. Cja o ngümüji mi pötü ma mbitaji mi siji o xëdyi ma mbeñeji ja va ndü e Jesucristo. Y me mi mãji, dya pje mi mbeñeji. ⁴⁷ Mi unüji na puncjü 'na pöjô Mizhocjimi. C'o nte, mi nuji na jo c'o mi creo e Jesucristo. Pama Mizhocjimi o jopcü o mü'bü na puncjü o nte. Nguec'ua pama mi jmurüji mas c'o ya vi creo.

3

Un cojo es sanado

¹ 'Na nu pa e Pedro o mëvi e Juan cja c'e templo, o ma dyötüvi Mizhocjimi nu. Ya vi zünü jñi'i c'ü nzhã; mi ngue 'naja hora c'o mi pa ötüji Mizhocjimi.

² 'Ma ya mi mëvi, ma tûji 'na bëzo c'ü dya mi sô ro nzhodü. Nuc'ü, je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. Nguec'ua pama mi pa emeji c'e bëzo cja 'na o ngoxtji c'e templo, ngue c'ua ro dyötü o merio c'o mi cjogü nu. C'e ngoxtji nu ja mi emeji, ni chjü Na Zö. ³ C'e bëzo o jñanda e Pedro 'ñe e Juan c'ü ya mi ngue ro cjogüvi cja c'e templo. Cjanu o dyötü o merio anguezevi. ⁴ Nuc'ua e Pedro o jñanda na jo c'e bëzo; xo 'ñe e Juan. O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Jñandgagöbe, eñe.

⁵ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda na jo anguezevi, mi te'be pje ro ch'unü. ⁶ O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Dya rí jüngö pje rá da'c'ü; dya rí jüngö plata ni oro. Pero rí xi'tsc'ö ra mböxc'ü e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Nuc'ü, ngue c'ü o ndãja Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguec'ua rí böbügue rí nzhodü, embeji c'e bëzo c'ü dya mi sô ro nzhodü.

⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o pënchp'i c'ua o jodyë c'e bëzo, cjanu o bö'bü. Ixco jogü c'ua o ngua 'ñe o bola, o zëzhi. ⁸ Nuc'ua ixco böbü c'ua o nzhodü. Cjanu o cjogü c'ua cja c'e templo co e Pedro 'ñe e Juan, mi nzhodü y mi dacü. Mi mama c'ü me na jo Mizhocjimi, mi unü 'na pöjô. ⁹ C'o nte c'o ma cãã cja c'e templo, o jñandaji mi nzhodü c'e bëzo 'ñe mi unü 'na pöjô Mizhocjimi. ¹⁰ Mi pãrãji ngueje c'e bëzo c'ü mi junrü cja o ngoxtji c'e templo c'ü ni chjü Na Zö, mi örü o merio. Me go züji c'ua, dya mi parã pje ro nguiñiji. Na ngueje ya vi jogü c'e bëzo, ya mi nzhodü.

Discurso de Pedro en el Portal de Salomón

11 Cja c'e templo, búbü 'na porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. Je mi búbü nu e Pedro 'ñe e Juan. C'e bëzo c'ü vi jogü o ngua, sido mi dyoji co anguezevi. C'o nte o möji c'ua na niñi nu ja mi búbü c'e bëzo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Me mi süji, na ngue vi jogü c'e bëzo. 12 E Pedro 'ma mü o jñanda ya vi mundo c'o nte, cjanu o xipji c'ua:

—Nu'tsc'ejí in menzumüts'öji a Israel, çjenga me in süji me in jandgagöbe? In pëzhgueji c'ü me na jozgöbe 'ñe me na zëzhi in jñagöbe, nguec'ua rvá jocübe ne bëzo. Pero iyö. 13 C'ü o jocü, ngue o T'i Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue in mboxatitagöji. Nudya Mizhocjimi ya unü poder e Jesús c'ü o T'i ngue c'ua ra manda. Nu'tsc'ejí i sidyiji e Jesús cja jmi e Pilato ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda. Mi ne e Pilato ro 'ñeme libre e Jesús, pero dya i ñegueji. 14 Maco e Jesús dya tsja c'o na s'o, pero dya i ñeji ro 'ñemeji libre c'ü. Maco ngue c'e bëzo c'ü mi pö't'üte c'ü i dyötüji e Pilato o 'ñeme libre. 15 I dyötüji e Pilato o mbö't'üji e Jesús, maco ngueje c'ü o ngambgagöji ya c'ü o dyacüji c'ü rgá búbütjoi. O mbö't'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o búbütjo na yeje. Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme o te. 16 Ngue o poder e Jesús c'ü o tsjapü o zëzhi o ngua ne bëzo, na ngue o 'ñench'e o mü'bü e Jesús, o creo c'ü ro jogü. Nujnu, in pãrãgueji c'ü dya mi sö ro nzhodü. Pero in jandaji ya jogü dya. O 'ñench'e o mü'bü e Jesús; nguec'ua o jogü ja c'o nzi guí jñandaji, eñe e Pedro.

17 O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji, rí pãrãgö c'ü dya mi pãrãgueji cjo ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo 'ñe c'o mböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi, dya xo mi pãrãji. 18 O zädä ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü texe c'o o profeta o mamaji c'ü ro sofre nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. 19 Ixti unnc'ejí ngüenda c'ü i tsjaji c'o na s'o. Nzhogüji cja Mizhocjimi rí dyötüji ra perdonaots'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonaots'üji 'ma. Nuc'ua Mizhocjimi ra dya'c'üji me rí mäcjeji, dya pje rí mbeñeji. 20 Xo ra ndãjä e Jesús ra ëjë na yeje. Na ngue ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. 21 Pero sido ra búbü e Jesús a jens'e hasta 'ma cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o o profeta o mamaji ra zädä 'ma ra jogü texe, ja c'o nzi ma cja 'ma cja vi dyät'ã Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü. 22 O mama e Moisés: “Mizhocjimi c'in Jmugöji o 'ñempquegö rí magagö o jña. Je xo rga cjatjonu, ra 'ñeme c'ü 'na c'o in menzumügöji xo ra mama o jña. Texe c'o ra xi'ts'iji c'ü, rí dyätãji c'ü. 23 'Ma cjó c'o dya ra dyätpä o jña, ra pjongüji cja c'o o nte, ra mbö't'üji.” Nuyo, ngue yo o mama e Moisés, eñe e Pedro va xipji c'o nte.

24 O sido o ña e Pedro o mama:

—E Samuel mi ngue c'e profeta c'ü ot'ü o mama yo ya zädä yo cjë dya. Xo mama a cjanu c'o 'ñaja profeta. 25 Mizhocjimi o xipji a cjava e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbëchegue, rá intsjimigö yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijömü”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham. C'o in mboxatitagöji mi te'beji ro zädä c'ü vi mama Mizhocjimi. Nutscöji o mboxbëchezüji anguezeji, nguezgöje ne ra intsjimizüji dya Mizhocjimi ja c'o nzi va xipji e Abraham, 'ñe ja c'o nzi va mama c'o profeta. 26 Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús. Nutscöji rí menzumüji a Israel, nguetscöji ot'ü o ë zocüji, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. A cjanu ra intsjimizüji. Nguec'ua rí

xi'tsc'oji ni jyodü rí dyätpäji dya o jña e Jesucristo, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, eñe e Pedro.

4

Pedro y Juan delante de las autoridades

¹Ma mi ña e Pedro ñe e Juan ma zopjüvi c'o nte, o ëjë c'ua c'o mböcjimi, ñe c'e comandante cja c'e templo, ñe c'o saduceo. ²Me mi sjëyaji na ngue e Pedro ñe e Juan mi jíchivi c'o nte, mi xipjiji c'ü vi te e Jesús nguec'ua ra zädä 'ma ra te'e texe yo ya ndü. ³Cjanu o zidyiji c'ua e Pedro ñe e Juan o ma pant'aji a pjörü. Je ro dyovi nu hasta c'ü na ye nu pa, na ngue ya vi nzhä. ⁴Na puncjü c'o o dyärä 'ma mi ña e Pedro, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua o zö como 'na tsi'ch'a mil o bëzo c'o ya mi creó.

⁵Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o zojnüji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, ñe c'o tita, ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jmurüji a Jerusalén. ⁶Xo mi bübü nu e Anás c'ü mi mero ndamböcjimi, ñe e Caifás, ñe e Juan ñe e Alejandro, ñe c'o 'ñaja o dyoji e Anás ñe e Caifás. ⁷O mandaji c'ua o ma siji e Pedro ñe e Juan. 'Ma mü o säjui, cjanu o xipjiji ro böbüvi a nde. Cjanu o dyönüji c'ua:

—¿Cjó dya c'üvi poder i jocüvi ne bëzo? ¿Cjó o tjü i ñänbäguevi?

⁸Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Pedro o ndünrü:

—Nu'tsc'ëji in mandaji cja yo nte, 'ñetsc'ëji in titaji. ⁹Ró cjägöbe c'o na jo, ró pjös'übe ne bëzo nu dya mi sö ro nzhodü. Maco nu'tsc'ëji in cjacübe t'önü ja rvä jocügöbe nu. ¹⁰Ixtí unnc'ëji ngüenda in texeji, ñe texe yo in menzumüji a Israel, ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o jocü ne bëzo, nguec'ua böbü dya cja in jmigüeji. E Jesús ngue e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nu'tsc'ëji i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi. Pero 'ma ya vi ndü, o tsjapü Mizhocjimi o te'e o bübüto na yeje. ¹¹In päräji c'ü mama o jña Mizhocjimi: “Nu c'e piedra c'ü dya go ne c'o mi jäbä o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina dya c'ü”, eñe c'e jña. Ya zädä c'e jña. Nu'tsc'ëji, dya i ñeji e Jesucristo. Pero Mizhocjimi ya 'ñeme ra manda. ¹²Ojtjo xe 'naja c'ü ra jocüzü in mü'büji c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo. Dya cjó xe ra ndäjä Mizhocjimi ra ë salvazüji; nguextjo e Jesús, eñe e Pedro.

¹³C'o mi jün ngüenda o nguiññiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü ni ñavi a cjanu? Dya süvi, dya xo tsejevi, mi eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue mi päräji c'ü dya xötpüvi cja yo ley, y dya pje xo mi pjëzhivi. Cjanu o mbeñeji c'ua:

—Mi dyoji e Jesús; ngue c'ü o jichi yo, eñeji.

¹⁴Dya mi sö pje ro xipjiji e Pedro ñe e Juan. Na ngue o jñandaji mi böbü nu c'e bëzo c'ü ya vi jogü. ¹⁵Nguec'ua o xipjiji e Pedro ñe e Juan ro mbedyevi a tji. 'Ma mü o mbedyevi a tji, nuc'ua cjanu o ñaji ja rvä tsjapüji. ¹⁶O mamaji:

—¿Ja rga cja püji? Texe yo cärä va a Jerusalén va päräji c'ü o tsjavi c'ü me na nojo, o jocüvi ne bëzo. Dya sö rá cädägöji. ¹⁷Para dya cja xe ra mbärä yo in menzumügöji a Israel, ni jyodü rá xipjiji yo ye bëzo pje c'o rá cja püji 'ma sido ra nänmbävi o tjü e Jesús rgá zopjüvi yo nte.

¹⁸Nuc'ua cjanu o ma't'üji e Pedro ñe e Juan. Anguezevi o cjogüvi c'ua na yeje nu ja mi jünji ngüenda. Nuc'ua c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji e Pedro ñe e Juan:

—Dya cja rí xipjivi yo nte ja ga cja e Jesús. 'Ma xe rí ñänmbävi o tjü, jo rí ñuvi 'ma, embeji e Pedro ñe e Juan.

19 O ndünrū c'ua e Pedro 'ñe e Juan o xipjiji:

—Tsjjñiji. ¿Cjo na jo a jmi Mizhocjimi ot'ü rá ä'tc'ägöbe que na ngue Mizhocjimi? 20 C'o ró jandabe 'ñe c'o ró äräbe, ni jyodü rá xipjibe yo nte c'o.

21 Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o menasaji na yeje e Pedro 'ñe e Juan, cjanu o 'ñemeji libre. Dya mi sö pje ro tsjapüji, na ngue mi süji c'o nte. Na ngue c'o nte me mi ma't'üji Mizhocjimi mi mamaji c'ü me na nojo, na ngue vi jogü c'e bëzo. 22 C'e bëzo ya mi pë's'i mas de cuarenta cjë.

Los creyentes piden confianza y valor

23 E Pedro 'ñe e Juan, 'ma mü o 'ñemeji libre, cjanu o mëvi c'ua nu ja ma cã c'o o dyoji; o ma xipjiji texe c'o vi mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita c'o pje mi pjëzhi. 24 'Ma mü o dyäräji, me go ma't'üji c'ua Mizhocjimi texeji o mamaji:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme, me na zë'ts'igue sö ri tsjague texe. Ngue'tsc'e i dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömü, 'ñe yo mar, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. 25 I chãjä in Espiritu o ë 'ñünbü o mü'bü e David c'ü mi ngue in mboxatitagöjme c'ü mi pë'pc'igue. Nguec'ua o mama a cjava:

C'o 'ñaja nte me üdü ga tsjaji o mbecuë.

Yo nte yo in menzumögöji me cjiññiji c'ü pje ra tsjaji, pero dya sö.

26 Yo rey cja ne xoñijömü 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi o jmurüji, mi nuji na ü Mizhocjimi 'ñe c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda, eñe in jñague c'ü o mama e David.

27 O sido o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Na cjuana o zädä ne jña nu o mama e David; o zädä cja ne ndajññi. Yo in menzumögöjme va a Israel 'ñe c'o 'ñaja nte mi 'natjo o pjeñeji va mamaji c'ü ro mbö't'üji e Jesús c'ü ngue in Ch'igue. Maco dya pje vi tsja. E rey Herodes 'ñe e gobernador Poncio Pilato o jyëzivi o mbö't'üji e Jesús. 28 Nu c'ü o tsjaji, ngue c'ü ya vi mangue ro zädä. I tsjapü o zädä. 29 Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme. C'o o jñünpü ngüenda yo in cjuarmagöjme, o mamaji c'ü pje ra tsjacüjme 'ma sido rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua rí ö'tc'öjme rí dyacöjme c'ü dya rá sÿjme, sido rá mamajme in jñague. Na ngue in mbëpjizüjme. 30 Xo rí ö'tc'öjme rí pjöxcüjme. Nguec'ua 'ma rá nänmbäjme o tjü e Jesús c'in Ch'igue c'ü me in mápague, nu'tsc'e rí jocü c'o sö'dyë y rí tsja c'o 'ñaja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte ra unüji ngüenda c'ü na cjuana c'ü rí xipjijme, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

31 'Ma mü o nguarü o dyötüji Mizhocjimi, o mbi c'ua na zëzhi nu ja ma cãji. O Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji texeji. Nguec'ua 'ma mü o xipjiji o jña Mizhocjimi c'o nte, sido mi zopjüji, dya mi süji.

Todas las cosas eran de todos

32 C'o mi creo e Jesús, mi 'natjo o mü'büji 'ñe o pjeñeji; mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya cjó mama: “Ngue in tsjacö nu”, ro 'ñeñeji. Na ngue c'o mi pë's'iji mi cjaüji nde mi ngue o cjaji. 33 C'o apóstole sido mi zopjüji c'o nte mi xipjiji c'ü vi te e Jesús. O ch'unüji ja va zopjüji; nguec'ua c'o jña o zi'ch'i o mü'bü c'o nte. Mizhocjimi o mbös'ü texeji. 34 C'o mi creo e Jesús, dya cjó cja mi bëzhi. Na ngue 'ma cjó c'o pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngumü. 35 Cja rrü jün c'o merio ra ë unü c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole ra unüji c'ua c'o pje mi jyodü. 36 Mi bübü 'na cjuarma c'ü mi chjü e José c'ü mi mboxbëche cja e Leví. Nuc'ü, je mi menzumü a Chipre. C'o apóstole xo jñusp'üji Bernabé c'e cjuarma. C'e tjü Bernabé ne ra mama: Nu c'ü cjacüji rá mäji. 37 C'e cjuarma o mbö 'na juajma, cjanu o jün c'o merio o unü c'o apóstole.

5

El pecado de Ananías y Safira

¹ C'ü 'naja cjuarma mi chjü e Ananías. Mi chjü e Safira c'ü nu su. O mbövi 'na juajma. ² Cjanu o ma c'ua e Ananías o ma unü c'o merio c'o apóstole. Dya unü texe, ndetjo c'o o unü. Pero o tsjapü c'ü vi unü texe. C'ü nu su, mi pãrã c'ü ro tsja a cjanu e Ananías c'ü dya ro unü texe. ³ Ma mü o unüji c'o merio c'o apóstole, o mama e Pedro o xipji e Ananías:

—Nu'tsc'e Ananías, ¿jenga i dyätägue e Satanás c'ü dya jo 'ma o 'ñünn'ü in mü'büge? C'o merio c'o o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi, i jñügue 'na parte pero i tsjapü i jñügue texe. Chjëntjui c'ü ri xique 'na bëchjine o Espiritu Mizhocjimi. ⁴ Ma dya be mi pöguevi c'e juajma, mi ngue in tsjacjevi; mi sö ri tsjapüvi ja c'o nzi mi ñeguevi. Nuc'ua 'ma vi pöguevi, mi sö ri gastovi c'o merio ja c'o nzi mi ñeguevi. Na ngue mi ngue in tsjacjevi. Nguec'ua, ¿jenga i tsjijñivi in mü'büvi yo na s'o yo i tsjaguevi? Mi cjaqqe nguextjogöjme mi xitscöjme c'o dya cjuana. Pero ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü i xipjigüe c'o, eñe e Pedro.

⁵ Nuc'ua e Ananías 'ma mü o dyärã yo jña yo, cjanu o nügü o ndü. Texe c'o o dyärã c'o jña c'o vi xipjiji e Ananías, me go züji c'ua. ⁶ O ëjë c'ua ja nzi o së o ë mböch'üji o manta c'e añima. Cjanu o ndunüji c'ua o ma dyögüji.

⁷ O mezhe c'ua jñi hora, o cjogü c'ua c'ü o su e Ananías; dya mi pãrã cjo vi ndü c'ü nu xïra. ⁸ O mama c'ua e Pedro o xipji c'e ndixü:

—Yo merio yo o jün e Ananías, ¿cjo nguextjo yo o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi?

O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Jã, nguextjo yo.

⁹ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—¿Jenga i ñaguevi c'ü nin xïra i tsjijñiguevi a cjanu yo na s'o? ¿Cjo i pëzhguevi c'ü dya ro castigaots'üvi o Espiritu Mizhocjimi? Rí ärägö ya va sãjä nu c'o o ndunü c'ü nin xïra o ma dyögüji. Xo ra ndunnc'üji in cuerpogue, embeji c'e ndixü.

¹⁰ Ixco nügü c'ua c'e ndixü cja o ngua e Pedro, o ndü. 'Ma mü o cjogü c'o së, o jñandaji ya vi ndü. O ndunüji c'ua c'e ndixü o ma dyögüji 'na lado nu ja vi dyögüji c'ü nu xïra. ¹¹ Me go zü c'ua texe c'o mi creo e Jesucristo; 'ñe texe c'o o mbärã ja va ndü e Ananías 'ñe e Safira.

Muchos milagros y señales

¹² Mizhocjimi o unü o poder c'o apóstole o tsjaji na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. C'o cjuarma mi jmurüji cja c'e porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. ¹³ C'o dya mi creo, mi süji ro ndeñeji c'o cjuarma. Pero c'o 'ñaja me mi mamaji c'ü me ma jonte c'o cjuarma. ¹⁴ Na puncjü o nte c'o xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji; o bëzo 'ñe o ndixü. ¹⁵ Nguec'ua mi pjongüji c'o mi sö'dyë, mi cö's'üji o ngama 'ñe o pjingua, mi pa cöbüji cja 'ñiji. Nguec'ua 'ma ro cjogü e Pedro, xa'ma ro ndöt'ü c'ü o xörü cja c'o mi sö'dyë ro jogüji. ¹⁶ Na puncjü o nte c'o vi 'ñeje cja c'o jñiñi c'o mi bëxtjo a Jerusalén, o siji c'o mi sö'dyë 'ñe c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Nde go jogüji.

Los apóstoles son perseguidos

¹⁷ C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o saduceo c'o mi dyoji, me mi sjëyaji. Na ngue na puncjü o nte c'o mi teñe c'o apóstole. ¹⁸ Nguec'ua o zürüji c'o apóstole, cjanu o pant'aji a pjörü nu ja ma cãjä texe c'o mi cja na s'o. ¹⁹ Nuc'ua c'e xömü,

o ëjê c'ua 'na o anxê Mizhocjimi o ë xocü c'o ngoxtji cja c'e pjörü, o 'ñeme libre c'o apóstole. Cjanu o xipjiji:

²⁰ —Möji cja ne templo, böbüji nu ja ra jñantc'aji yo nte. Nuc'ua rí xipjiji yo jña yo mama ja rgá sö ra salvaji ra bübüji co Mizhocjimi, embeji c'o.

²¹ O tsjaji ja c'o nzi va xipjiji. C'ü na jyas'ü o möji cja c'e templo o ma jíchiji c'o nte.

C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o mi dyoji o ëji nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o zojnüji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel o jmurüji ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda c'o apóstole. Cjanu o mandaji c'o mbëpji ro möji cja c'e pjörü ro ma siji c'o apóstole. ²² Ma mü o zät'ä c'o mbëpji cja c'e pjörü, dya cja chöt'üji c'o apóstole. Cjanu o nzhogüji o ë xipjiji:

²³ —Ró ma tötc'öjme cjet'ütjo na jo c'o ngoxtji. Y c'o guardia cja c'e pjörü, böbüji pjörüji. Pero 'ma ró xocüjme c'o ngoxtji ró cjogüjme a mbo, dya cja ró töt'üjme c'o bëzo c'o ro ma sigöjme, eñeji.

²⁴ C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja ndamböcjimi 'ñe c'ü mi comandante cja c'e templo, 'ma mü o dyäräji yo jña, dya mi pärä pje ro nguiñiji. O mamaji: —Pärä, çpje me ra tsja c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü?

²⁵ Nuc'ua o säjä c'ua 'naja c'ü o ë xipjiji:

—C'o bëzo c'o i pant'aji a pjörü, böbüji cja ne templo jíchiji yo nte, embeji.

²⁶ Nuc'ua c'e comandante 'ñe c'o mbëpji o möji cja c'e templo o ma siji c'o apóstole, pero dya pje tsjapüji. Na ngue mi süji c'o nte, 'na ro pjat'üji o ndojo.

²⁷ 'Ma mü o siji c'o apóstole, o xipjiji ro böbüji a nde nu ja ro jñünpüji ngüenda. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi cjanu o tsjapü t'önü c'o apóstole. ²⁸ O xipjiji: —¿Jenga sido in jíchiji yo nte? Maco ró xi'tsc'öjme c'ü dya cja ri ñänbäji o tjü e Jesús. Nudya, texe va a Jerusalén päräji c'o in mamaji. In neji c'ü ra nguiñiji yo nte c'ü ngue in s'ocüjme o mböt'üji e Jesús.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole o mamaji:

—Xenda ni jyodü rá ätcöjme Mizhocjimi que na ngue'tsc'ëji rá ätc'öjme. Na ngue in ntetjogueji nza cjazgöjme. ³⁰ I dyörüji c'ü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi, nza cja 'ma ro tsja c'o na s'o. Nguec'ua in pë's'i in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pöt'ügueji c'ü. Pero Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mboxatitagöji, o tsjapü o te. ³¹ O zidyí a jens'e e Jesús nu ja mimi dya cja o jodyë. O unü c'ü ra tsja in Jmugöji 'ñe c'ü ra salvazüji nutscöji rí menzumögöji a Israel. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra nzhogü o mü'bü, ra perdonao 'ma Mizhocjimi. ³² Rí xi'tsc'öjme yo, na ngue ró jandajme y ró äräjme. Xo 'ñe o Espiritu Mizhocjimi jizhi c'ü na cjuana c'ü rí mamajme. Mizhocjimi unü o Espiritu texe c'o ätpä o jña, eñeji.

³³ C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o mi mama e Pedro, me co üdüji c'ua na puncjü, mi ne ro mböt'üji c'o apóstole. ³⁴ Cja c'o mi jün ngüenda, mi bübü 'na fariseo c'ü mi chjü e Gamaliel. Mi xöpü o ley Mizhocjimi; me mi nântji cja c'o nte. E Gamaliel o böbü, o manda ro pjongüji a tji c'o apóstole.

³⁵ Cjanu o ñatsjëji c'o 'ñaja c'o mi jün ngüenda o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji rí menzumögöji a Israel. Tsjiñiji na jo c'ü rí tsjapüji yo bëzo.

³⁶ Mbeñegueji c'o pa 'ma mi bübü c'e bëzo c'ü mi chjü e Teudas. Nuc'ü, mi cjavü mi manda. Na puncjü o bëzo c'o mi teñe angueze, mi sö 'na nziyo cientoji. Pero o mböt'üji c'e bëzo, y o mböt'ü texe c'o mi dyoji. O bëzhi c'ü mi ne ro tsja.

³⁷ Nuc'ua c'o pa 'ma mü o tsjaji o censo, na puncjü o nte c'o mi teñe e Judas c'ü mi menzumü a Galilea. Pero o ndü, y c'o mi dyoji xo mböt'ü c'o. ³⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, jyëziji yo bëzo, dya rí pöt'üji. Na ngue 'ma nguetsjë anguezeji cjiñiji c'o jña c'o mamaji, 'ñe 'ma ngue o podertsjëji c'ü ni tsjaji yo me na nojo, dya

ra mezhe ra chjorü 'ma. ³⁹ Pero 'ma ngueje Mizhocjimi c'ü unü o poder yo bëzo, dya ra sö rí ts'a's'üji. 'Ma rí ts'a's'üji, chjëntjui c'ü in c'a's'üji Mizhocjimi, eñe e Gamaliel.

⁴⁰ C'o 'ñaja cjanu o mamaji:

—Na jo ja c'o nzi vi mangue. Dya rá pö't'üjme, eñeji.

Cjanu o xipjiji c'o apóstole ro cjogüji na yeje. O mbäräji c'ua, cjanu o xipjiji c'ü dya cja ro xipjiji o jña e Jesús c'o nte. Cjanu o 'ñemeji libre. ⁴¹ C'o apóstole cjanu o mbedyeji, me mi mäji. O mamaji:

—Zö o bëchqui in tseji va mbäräzüji, pero rí mäcjöji. Na ngue Mizhocjimi o dyacüji rí sufregöji por e Jesús, eñeji. ⁴² Sido mi pöji cja c'e templo mi jíchiji c'o nte, mi mamaji e Jesús ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo mi xöpüji cja o ngumü c'o nte.

6

Se nombran a siete diáconos

¹ Pama mi creo na puncjü o nte e Jesucristo. Nuc'ua 'ma ya ma puncjü c'o mi creo, c'o cjuarma c'o mi ña griego o reclamaoji o mamaji:

—Yo ndixü yo in dyocöjme yo ya ndü o xïra, dya nda ch'unüji pje ra ziji. Xenda ch'unü yo ndixü yo ña hebreo, embeji c'o apóstole.

² Nuc'ua c'o apóstole o ñaji cjanu o zojnüji texe c'o mi ätpä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nutsöjme rí xipijime o jña Mizhocjimi yo nte. Dya ra jogü rá jëzjime ne bëpji para rá nu'ujme cjo pës's'i pje ra zi texe yo cjuarma. ³ Nguec'ua rí xi'tsc'öjme cjuarma, rí juajnügueji siete cjuarma, rá unüji c'e bëpji ra unüji c'ü ra zi c'o cjuarma c'o pje ni jyodü. Rí juajnüji c'o me näntji cjaji na jo, 'ñe ätäji o Espiritu Mizhocjimi, 'ñe pës's'iji na jo o pjeñeji. ⁴ Nutsöjme rí apóstolejme sido rá ötcöjme Mizhocjimi, y sido rá xipijime o jña Mizhocjimi yo nte, eñeji.

⁵ Texe c'o mi cärä nu, o nguejmeji conforme c'o jña c'o vi mama c'o apóstole. Cjanu o juajnüji c'ua e Esteban c'ü mi creo co texe o mü'bü, y mi ätä o Espiritu Mizhocjimi. Xo juajnüji e Felipe 'ñe e Prócoro 'ñe e Nicanor 'ñe e Timón 'ñe e Parmenas 'ñe e Nicolás. E Nicolás mi menzumü a Antioquia, pero ante c'ü ro creo e Jesucristo, mi creo Mizhocjimi ja c'o nzi ga creo yo menzumü a Israel. ⁶ 'Ma mü o nguarü o juajnüji c'o siete cjuarma, o xipjiji ro böbüji cja o jmi c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole cjanu o 'ñe's'e o dyëji va dyötpüji Mizhocjimi.

⁷ Nuc'ua mas mi mamaji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua me na puncjü o nte a Jerusalén c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na puncjü o mböcjimi c'o xo dyätpä o jña Mizhocjimi xo 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo.

Toman preso a Esteban

⁸ Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban 'ñe o unü poder. Nguec'ua o tsja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ⁹ Mi bübü 'na nintsjimi c'ü mi chjü o Nintsjimi c'o nte c'o ya 'ñemeji libre. C'o mi pa nu, mi bübü ja nzi anguezeji c'o o zöji o jña e Esteban. Mi menzumüji a ma a Cirene 'ñe a ma a Alejandria 'ñe a ma a Cilicia 'ñe a ma cja c'e país a Asia. ¹⁰ O Espiritu Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban o unü o pjeñe ja rvá ñaji c'o. Nguec'ua anguezeji, dya cja sö pje ro mamaji.

¹¹ Nuc'ua cjanu o dyü't'üji c'ua ja nzi o bëzo. Nguec'ua ja c'o nde mi mamaji:

—Ró äräjme e Esteban o zadü e Moisés 'ñe Mizhocjimi, eñeji.

¹² Nguec'ua c'o tita c'o mi manda, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja nte, me co üdüji c'ua na puncjü. Nuc'ua c'o nte c'o vi zöji o jña e Esteban, ixco cjuan'diji go möji nu ja mi bübü e Esteban o ma pëñch'iji. Cjanu o zidyiji

nu ja ro jñünpüji ngüenda. ¹³ Cjanu o 'ñemeji c'ua o testigo c'o ro mama o bëchjine. O mamaji a cjava:

—Ne bëzo nu, sido sadü ne templo nu me na sjü. Xo sadü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¹⁴ Ró äräjme o mama c'ü ra ëjë e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret ra ë yä't'a ne templo. Ra xitsiji nan'ño rga cjaji c'o dya nza cja c'o o mama e Moisés, eñe c'o mi mama o bëchjine.

¹⁵ O jmi e Esteban me mi juëns'i nza cja o jmi 'na o anxë Mizhocjimi. Nguec'ua texe c'o mi jün ngüenda, me go jñandbaji o jmi c'ü mi juëns'i.

7

Defensa de Esteban

¹ Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü e Esteban o mama:

—¿Cjo na cjuana c'ü mama yo?

² O ndünrü c'ua e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda 'ñe c'o 'ñaja nte:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'öji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi a jens'e o zopjü e Abraham c'in mboxatitagöji 'ma mi bübü a Mesopotamia. Dya be mi pa a Harán. ³ O xipji: “Pedyegue cja in jñiñi rí sogü yo in dyocjeji, rí mague nu ja rá jí'tsc'ö”, embeji e Abraham. ⁴ O mbedye c'ua e Abraham a Caldea c'ü tsja a Mesopotamia, o ma mimi a Harán. 'Ma mü o ndü c'ü nu tata e Abraham, Mizhocjimi o xipji e Abraham o ëjë nu va ja rí cārāji. ⁵ Dya ch'unü e Abraham ne ri 'na juajma c'ü ro tsjapü o cjava. Pero o mama Mizhocjimi c'ü ro zädä 'ma ro unü e Abraham texe ne pais ro tsjapü o cjava. Xo mama c'ü ro tsjapü o cjava c'o o mboxbëche c'o ro tsājā. Zö dya mi 'ñeje e Abraham o t'i, pero Mizhocjimi o mama a cjanu. ⁶ Xo mama Mizhocjimi: “C'o in mboxbëchegue ra ma mimiji cja c'ü 'na país. Ra mezhe cuatro ciento cjë, nuc'ua c'o menzumü nu, ra tsjapüji me ra sufre c'o in mboxbëche, ra tsjapüji ra mbëpji anguezeji. ⁷ Pero rá castigao c'e nación c'ü ra mbëpji. Nuc'ua ra mbedye libre c'o in mboxbëchegue, ra ëji a 'ñeva ra ë matcügöji”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham.

⁸ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Abraham ro circuncidaoji c'ü o t'i 'ñe c'o o bëche. Ngue c'ü rví mbeñeji c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü anguezeji. 'Ma mü o jmusp'ü 'na t'i e Abraham, o jñusp'ü o tjü e Isaac. Nuc'ua cjanu o circuncidao 'ma o zö chjün. Je xo va cjanu e Isaac o circuncidao c'ü o t'i c'ü mi ngue e Jacob. Y e Jacob o circuncidao c'o doce o t'i c'o mi ngue in mboxatitagöji.

⁹ C'o once in mboxatitagöji me mi sjëyaji na ngue c'ü o tataji xenda mi s'iya e José que na ngue anguezeji. Nguec'ua o mböji e José, o mböpüji c'o mi pa a Egipto o zidyiji nu e José. Pero Mizhocjimi mi bübü co e José, o 'ñeme libre nu ja mi sufre. ¹⁰ O unü na puncjü o pjeñe; nguec'ua e Faraón c'ü mi rey a Egipto me go ne'e e José, o 'ñeme o tsja gobernador texe a Egipto. Xo unü o manda texe cja c'o o mbëpji e Faraón c'o mi cārā cja o palacio.

¹¹ O ëjë c'ua 'na tjiimi texe a Egipto, 'ñe texe a 'ñeva nu ja mi xiji Canaán c'o pa c'o. Me mi sufre c'o nte. C'o in mboxatitagöji mi ojtjo pje ro ziji. ¹² Nuc'ua e Jacob o dyärä mi pöji o ndëxü a Egipto. Nguec'ua o ndājā c'o o t'i c'o mi ngue in mboxatitagöji o möji a Egipto. ¹³ Nuc'ua 'ma mü o möji na yeje a Egipto, e José o xipjitsjë anguezeji: “Nutsco nguetscö e José in cjuarmazüji”, eñe. Nuc'ua e José cjanu o jichi anguezeji a jmi e Faraón. Nguec'ua va mbārā e Faraón anguezeji mi ngue o cjuarma e José. ¹⁴ Nuc'ua e José o mbenpe 'na jña e Jacob c'ü mi ngue o tata, o xipji ro möji a Egipto texe c'o o t'i 'ñe c'o o bëche. Mi söji

como 'na setenta y cincoji. ¹⁵⁻¹⁶ O möji c'ua. Nujnu, je nguejnu o ma ndũ e Jacob. Nuc'ua o tũji o cuerpo a 'ñe a Siquem, o ě ngõt'ũji cja c'e cueva c'ũ vi ndõmũ e Abraham. Vi ngõt'ũ ja nzi merio de plata c'o o t'i e Hamor c'o mi menzumũ a Siquem c'o mi ngue o cjaja c'e cueva. Je xo ngue a Egipto o ndũ c'o o t'i e Jacob c'o mi ngue ĩn mboxatitagõji. Xo tũji c'o o cuerpoji a 'ñe a Siquem, xo ngõt'ũji cja c'e cueva.

¹⁷ "Ma ya mi ngue ro zädä c'o vi xipji Mizhocjimi e Abraham, me co ngärä na puncjũ c'o ĩn mboxatitagõji c'o mi cärä a Egipto. Me ma puncjũji. ¹⁸ Nuc'ua o mimi c'ua rey 'na bëzo a Egipto c'ũ dya mi pärä c'o vi tsja e José. ¹⁹ C'e rey o tsjapũji na s'o c'o ĩn mboxatitagõji, mi xipjiji ra ma mbëziji c'o o ts'it'iji 'ma cja mi mus'ütjõji. A cjanu, dya nda rvá puncjũji 'ma. ²⁰ C'o pa c'o, o jmus'ũ e Moisés c'ũ me ma zõ a jmi Mizhocjimi. O mezhe jñi zana, c'ũ o tata 'ñe c'ũ o nana o mbõrũvi e Moisés. ²¹ Nuc'ua cjanu o pjongũvi c'ua cja o ngumũvi. Nuc'ua c'ũ o xunt'i c'e rey a Egipto o chõt'ũ, o mbõrũ nza cja 'ma ri ngue o t'i. ²² O jchiji e Moisés texe c'o mi pärä c'o mi menzumũ a Egipto. Nguec'ua mi pjëchi ra ña'a na jo, y mi pjëchi ja rvá tsja na jo 'na bëpji.

²³ "Ma ya mi ëdyi cuarenta cjë e Moisés, o nguijñi o mü'bũ na jo ro ma nu'u pje mi cja c'o ĩn menzumũji a Israel c'o mi esclavo a Egipto. Na ngue mi ngue o dyoji. ²⁴ O jñanda c'ua 'na c'o mi menzumũ a Egipto mi pärä 'na c'o mi menzumũ a Israel. Nuc'ua e Moisés cjanu o ñana c'ũ mi menzumũ a Israel, o mbõt'ũ c'ũ mi menzumũ a Egipto na ngue mi pärä c'e Israelita. ²⁵ O nguijñi e Moisés: "Yo ĩn menzumũgõjme ra unũji ngũenda c'ũ o 'ñempquegõ Mizhocjimi rá emeji libre", eñe. Je ga cjanu va nguijñi e Moisés c'ũ ro unũ ngũenda c'o ĩn mboxatitagõji. Pero dya unũji ngũenda. ²⁶ C'ũ na ye nu pa, e Moisés o jñanda mi chũ yeje c'o ĩn mboxatitaji. E Moisés mi jo'tp'ũvi o xipjivi: "Nu'tsc'evi, çjenga ĩn põtqui chũguevi? Maco ĩn dyocjevi", eñe e Moisés. ²⁷ Nuc'ua c'ũ mi jonbũ o chũ c'ũ 'na o dyoji, o ndütũji e Moisés cjanu o xipji c'ua: "Nu'tsc'e, çpje pë'sc'ũ rí ñu co nuzgõbe? Dya cjõ 'ñempc'e rí tsja juesi rí mandazũbe. ²⁸ ¿Cjo ĩn ne rí põtçügõ ja c'o nzi vi põt'ũgue c'e Egipcio a ndä'ä?", embeji e Moisés. ²⁹ Nuc'ua e Moisés 'ma mü o dyärä c'o mi mama c'e bëzo, o unũ c'ua ngũenda c'ũ ya mi päräji c'ũ vi tsja. Nguec'ua o c'ueñe o ma c'ua a ma a Madián nu ja dya cjõ mi pärä. Je chjüntũ nu. C'ũ nu su o musp'ũ yeje o t'i.

³⁰ O mezhe c'ua cuarenta cjë, e Moisés mi bübũ cja 'na majjadũ; mi bëxtjo cja 'na t'eje c'ũ ni chjũ a Sinaí. O jñetse c'ua 'na o anxë Mizhocjimi cja 'na zarza c'ũ mi tjë. ³¹ E Moisés 'ma o jñanda, me co nguijñi, dya mi pärä pje mi pjëzhi. 'Ma mü o chëzhi ro nu'u, o dyärä c'ua o ña Mizhocjimi. ³² O xipji e Moisés: "Nutscõ o Mizhocjimizügõ e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue ĩn mboxatitague", eñe Mizhocjimi. Me go mbi c'ua e Moisés, dya cja rezga xe ro nu'u. ³³ O mama c'ua Mizhocjimi: "Ts'o't'ũ c'o ĩn tin'ch'i. Na ngue me na sjũ na ja ĩn bõbũ. ³⁴ C'o ĩn menzumũgue ngue ĩn ntegõ c'o. Rí janda me cjapũji ra sufrejji a Egipto. Xo rí ärä me quejaji. Nguec'ua rvá ëgõ a jens'e rá emeji libre. Nudya rí xi'tsc'õ rí mague a ma a Egipto. A cjanu rá emeji libre", embeji e Moisés.

³⁵ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o ndäjä e Moisés o nzhogũ a ma a Egipto. Maco c'o ĩn mboxatitagõji vi xipjiji: "Nu'tsc'e, çpje pë'sc'ũ rí ñu co nuzgõjme? Dya cjõ 'ñempc'e rí tsja juesi rí mandazũjme", embeji c'ũ. Mizhocjimi o unũ e Moisés mi manda cja c'o ĩn mboxatitagõji o 'ñemeji libre. C'e anxë c'ũ vi jñetse cja c'e bidyi o mbõs'ũ e Moisés. ³⁶ E Moisés o tsja o seña c'o me na nojo a Egipto,

'ñe cja c'e ndeje c'ü ni chjü Mar Rojo. Nguec'ua va pjongü libre a Egipto c'o ín mboxatitagöji. C'o cuarenta cjë c'o mi cãrãji cja c'e majjadü, e Moisés mi manda anguezeji y mi cja c'o me ma nojo. ³⁷ E Moisés o xipji c'o nu menzumüji a Israel c'o mi ngue ín mboxatitaji: "Mizhocjimi ra 'ñeme 'na c'o ín menzumügöji ra mama o jña, ja c'o nzi va 'ñempquegö", eñe. ³⁸ E Moisés mi bübü cja c'e majjadü co c'o ín mboxatitaji c'o vi juañü Mizhocjimi. Mi cãrãji cja o ngua c'e t'eje c'ü ni chjü a Sinaí. 'Na o anxe Mizhocjimi o zopjü e Moisés o xipji c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o ro dyätä c'o nte. Nuc'ua e Moisés o xipji c'o ín mboxatitagöji. 'Ma ro dyätãji c'o ley, ro bübütoji co Mizhocjimi para siempre.

³⁹ Pero c'o ín mboxatitaji, dya go ne go dyätãji e Moisés. Dya neji ro manda e Moisés anguezeji. Me mi mbeñeji a Egipto nu ja vi mbedyeji. ⁴⁰ Nguec'ua 'ma mü o mezhe e Moisés a xes'e cja c'e t'eje, c'o ín mboxatitagöji o xipji e Aarón: "Rí dyätcãjme 'na ts'ita c'ü ri nza cja 'na ts'inzhünü c'ü rá ma'tc'öjme, c'ü ra zinzijme na jo cja 'ñiji. Na ngue e Moisés c'ü o pjongüzüjme a Egipto, dya rí pãrãgöjme pje tsja", eñeji. ⁴¹ Nguec'ua cjanu o dyät'ãji c'ü mi nza cja 'na ts'inzhünü. Cjanu o mbö't'üji o animale c'o o mbãsp'ãji a jmi. Me go mãpäji c'e ts'inzhünü, maco vi dyät'ãtjoci co o dyëtsjëji. ⁴² Nguec'ua Mizhocjimi o jyëzi anguezeji. Nguec'ua anguezeji o mbürü o ma't'üji e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Nguec'ua va dyopjü a cjava c'o profeta: Nu'tsc'eji ín menzumüji a Israel, 'ma mi cãrãji c'o cuarenta cjë cja majjadü, 'ma mi pö't'ügueji o animale cja rrí pä's'ãji, ¿cjo nguetscö mi matcügöji? Iyö.

⁴³ C'ü mi ma't'ügueji, ngue e Moloc 'ñe e Renfán. I dyät'ãji c'e ts'ingumü nu ja mi tãgã e ts'ita Moloc. Xo j dyät'ãji e ts'ita Renfán c'ü mi nza cja 'na seje. Nuc'o, mi tunügueji ja c'o mi pöcjeji.

Nguec'ua rá pjongüts'üji rí pjöt'ügueji a Babilonia a manu, eñe c'o profeta.

⁴⁴ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Moisés ro dyät'ã 'na ngumü de xipjadü nu ja ro bübü Mizhocjimi a nde cja c'o ín mboxatitaji cja c'e majjadü. O mama: "Rí dyät'ã c'ü ri nza cja c'ü ya ró jí'ts'i j jñanda", embe. ⁴⁵ 'Ma mü o ndü e Moisés, e Josué o tsja xo'ñi mi manda cja c'o o t'i c'o ín mboxatitaji c'o vi mbedye a Egipto. 'Ma mü o säji cja ne país, ya mi cãrã c'o 'ñaja nte. Pero Mizhocjimi o pjongü c'o. Nguec'ua c'o ín mboxatitagöji o tsjapüji o cja ne país. 'Ma mü o säji, ma tñji c'e ngumü de xipjadü. Mi bübü c'e ngumü de xipjadü hasta c'o pa 'ma mi rey e David. ⁴⁶ Mizhocjimi me mi ne e David. Nguec'ua e David o dyötü sjëtsi Mizhocjimi ro dyä'tp'ã 'na ngumü. Na ngue e Jacob c'ü nu mboxpale xo mi ma't'ü Mizhocjimi. ⁴⁷ Ngue o t'i e David c'ü mi chjü e Salomón c'ü o dyä'tp'ã 'na templo Mizhocjimi. ⁴⁸ Pero Mizhocjimi dya ni jyodü o templo nu ja ra mimi. Na ngue yo templo rí ä'tc'öji co ín dyëji. Dyärãji c'ü o mama 'na o profeta Mizhocjimi:

⁴⁹ E jens'e ngue nu ja rí bübü rí manda.

Ne xoñijömu ngue nu ja rí e'me ín cua.

Nguec'ua dya sö rá mimigö cja 'na templo c'ü rí dyät'ãji. ¿Ja rgá sö rá mimigö nu?

⁵⁰ Maco ró ä't'ägö texe yo bübü 'ñe texe yo cja'a, eñe Mizhocjimi.

⁵¹ O sido o ña e Esteban o xipji c'o mi jün nguenda:

—Nu'tsc'eji, dya in ne rí dyäräji. Ya meze in mü'büji, ya tsot'ü in tsöji. Zö 'ñünc'ü in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, pero in cjaŋi ja c'o nzi gui ñetsjéji. In chjéntcjeji nza cja c'o in mboxatitagöji. ⁵² Anguezeji o mbö't'üji texe c'o profeta. Mi mama c'o profeta c'ü ro ëjê 'naja c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Pero c'o in mboxatitaji o mbö't'üji c'o. Nu c'ü o ëjê, i sidijiji cja c'o pje pjêzhi o mbö't'üji; chjëntjui c'ü ri pö't'ügeji. ⁵³ C'o o anxë Mizhocjimi o ë unüji e Moisés c'ü o ley Mizhocjimi. In tjëgeji c'e ley, pero dya in ätäji, eñe e Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyärä yo jña yo vi mama e Esteban, me go üdüji me mi nguünxt'ü a zibiji. ⁵⁵ Pero e Esteban dya go zü; o Espiritu Mizhocjimi sido mi 'ñünbü o mü'bü. O nä's'ä a jens'e o jñanda nu ja bübü Mizhocjimi me mi juëns'i. Xo jñanda e Jesús mi böbü cja o jodyë Mizhocjimi. ⁵⁶ Cjanu o mama:

—Dyäräji. Rí jandagö ya xogü a jens'e. Rí janda nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi, böbü cja o jodyë Mizhocjimi, eñe.

⁵⁷ Anguezeji o ngo't'ü o ngöji co o dyëji, o mapjüji c'ua na jens'e va ma pënc'hiji e Esteban. ⁵⁸ Cjanu o pjongüji cja c'e ndajñiñi, cjanu o pjat'üji c'ua o ndojo. Ngue c'o testigo c'o vi xosp'ü o bëchjine e Esteban c'o ot'ü o pjat'ü o ndojo. Ante c'ü ro pjat'üji c'ü, o ts'o's'üji c'o mabitu c'o mi jeji, cjanu o unüji 'na sê c'ü mi chjü e Saulo ro mbörü c'o. ⁵⁹ 'Ma mi pjat'üji o ndojo e Esteban, o dyötü c'ua Mizhocjimi o mama:

—Jesús in Jmuts'ügö, sinngui dya in aljma, eñe.

⁶⁰ Cjanu o ndüñijömmü o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, na s'o yo na cjacöji. Pero rí ö'tc'ügö rí perdonagueji yo.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama a cjanu, cjanu o ndü c'ua.

8

Saulo persigue a la iglesia

¹ E Saulo me mi mäjä na ngue vi mbö't'üji e Esteban.

C'e pa c'ü, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo c'o mi cãrä a Jerusalén. Nguec'ua o mbö't'üji o möji cja na puncjü o jñiñi a Judea 'ñe a Samaria. Nguextjo c'o apóstole c'o dya c'ueñe; o nguejmetjoji a Jerusalén. ² 'Ma mü o ndü e Esteban, mi bübü c'o mi sũ Mizhocjimi o ma dyögüji me mi huëpiji. ³ E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi creo e Jesús. O cjogü cja c'o ngumü nu ja mi cãrä c'o cjuarma, o pjongüji cjanu o ma pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü.

Predicación del evangelio en Samaria

⁴ C'o cjuarma c'o vi mbedye a Jerusalén, mi mamaji o jña e Jesucristo texe nu ja c'o mi sät'äji, mi xipjiji c'o 'ñaja nte. ⁵ E Felipe o ma a Samaria o ma xipjiji:

—C'ü o mama Mizhocjimi ra ë 'ñevguegöji libre, ya ëjê. Ngueje e Jesús, eñe.

⁶ Na puncjü o nte c'o o dyärä c'o jña c'o o mama e Felipe. Xo jñandaji c'o me na nojo c'o o tsja. Nguec'ua na puncjü c'o o creo o jña e Jesucristo. ⁷ Na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Felipe mi xipji c'o s'ondajma ro mbedye; mi pedye c'ua c'o s'ondajma mi mapjüji na jens'e. Mi cãrä na puncjü a Samaria c'o dya mi sö ro 'ñömmü. Xo na puncjü c'o mi me'dye. O jogü c'o. ⁸ Nguec'ua me mi mäji cja c'e jñiñi.

⁹ A Samaria mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjũ e Simón. Ante c'ü ro ma nu e Felipe, mi sêro e Simón mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Mi cjavü me ma nojo. ¹⁰ Texe c'o mi cãrã nu, me mi ätpãji o jña, ndeze c'o dya pje mi pjëzhi hasta c'o mi pjëzhi na nojo. Mi mamaji:

—Nujnu ngue nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi nu mero na zëzhi, mi eñeji.

¹¹ C'o nte me mi ätpãji o jña e Simón. Na ngue ya vi mezhe mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi jandaji. ¹² Pero 'ma mü o zãt'ã a Samaria e Felipe, o xipjiji c'o nte:

—Ri xi'tsc'öji 'na jña c'ü rgui mäcjeji. E Jesucristo ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ngue c'ü rí dyätãji, embeji.

Nguec'ua na puncjü o bëzo 'ñe o ndixü c'o o dyätãpã o jña, cjanu o jiji. ¹³ Xo 'ñe e Simón o creo. Nuc'ua 'ma ya vi ji'i, mi teñe e Felipe. O jñanda mi cja e Felipe o señal c'o me na nojo. Nguec'ua dya mi pãrã e Simón pje ro nguiñi, na ngue nunca mi janda a cjanu.

¹⁴ C'o apóstole c'o mi cãrã a Jerusalén, o dyãrãji c'ü ya mi ätpãji o jña Mizhocjimi a Samaria. Nguec'ua o ndãji e Pedro 'ñe e Juan o mëvi a Samaria. ¹⁵ O mëvi ngue c'ua ro dyötpüvi Mizhocjimi c'o mi creo, ngue c'ua ro ch'unüji o Espiritu Mizhocjimi. ¹⁶ Na ngue dya be mi jizhi o Espiritu Mizhocjimi cjo mi ngue o nte Mizhocjimi c'o mi menzumü a Samaria. Ya vi jiji, pero nguextjo o tjü e Jesús c'ín Jmugöji c'ü o nãnbãji 'ma o jichiji. ¹⁷ Nuc'ua e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e o dyëvi c'o mi creo. O ë c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ë bübü cja o mü'büji.

¹⁸⁻¹⁹ E Simón o jñanda e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e o dyëvi c'o cjuarma. O jñanda ja ma cja 'ma o ëjë o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua o xipji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dyacövi ne poder rá cjõ'tc'üvi o merio. Nguec'ua 'ma cjó c'o rá ë's'ë in dyëgö, ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ë bübü o mü'büji, eñe.

²⁰ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ra ma a linfiernu in meriogüe. Xo 'ñetsc'e, 'ma dya ra nzhogü in mü'bü. Na ngue in pëzhgue ri chömü c'ü unü Mizhocjimi. ²¹ Dya rí pë's'igüe parte cja o jña e Jesucristo, na ngue dya jo in mü'bü a jmi Mizhocjimi. ²² Jyëzi nu na s'o nu in cjijñi, rí dyötü Mizhocjimi. Xa'ma ra perdonaots'ü. ²³ Rí unnc'ö ngüenda c'ü me na s'o in mü'bügüe. Xe in bübütjo cja o dyë e Satanás c'ü dya jo c'ü dya ne ra jyëtsc'i, eñe e Pedro va xipji e Simón.

²⁴ O ndünrü c'ua e Simón o mama:

—Dyötcügö Mizhocjimi ngue c'ua dya rá sufregö yo i xitsi, embeji e Pedro.

²⁵ E Pedro 'ñe e Juan o xipjivi o jña Mizhocjimi c'o nte, o mamavi c'o vi jñandavi 'ñe c'o vi dyärãvi. Nuc'ua cjanu o mbedyevi nu, ro mëvi a Jerusalén. 'Ma mü o cjögüvi na puncjü o jñiñi c'o tsja a Samaria, o xipjivi o jña e Jesucristo c'o nte.

Felipe y el hombre de Etiopía

²⁶ O ëjë 'na o anxë Mizhocjimi nu ja mi bübü e Felipe, o ë xipji:

—Ixtí magüe a ma a sur, rí chëpi c'e 'ñiji c'ü pedye a Jerusalén c'ü ni ma a Gaza, embe.

C'e 'ñiji cjögü cja 'na majyadü. ²⁷⁻²⁸ Ixco ma c'ua e Felipe. Cja c'e 'ñiji mi pa 'na bëzo c'ü mi menzumü a Etiopía. Mi tãgã cja 'na carro c'ü mi cjüt'ü o pjadü. Mi pjëzhi na nojo, mi pjötpü texe c'o mi pë's'i e Candace c'ü mi reina a Etiopía. C'e bëzo ya vi 'ñeje a Jerusalén nu ja vi ma ma't'ü Mizhocjimi. 'Ma mü o jñanda e Felipe c'e bëzo, ya ma nzhogü ro ma cja o país a Etiopía. Mi xörü o jña Mizhocjimi c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta.

²⁹ Nuc'ua o Espírítu Mizhocjimi o xipji e Felipe:

—Chèzhi cja ne carro.

³⁰ 'Ma mü o chèzhi e Felipe, o dyärä mi xörü c'e bëzo c'o vi dyopjü e Isaías. O mama c'ua e Felipe o dyönü:

—¿Cjo in pârâgue pje ne ra mama yo in xörügue?

³¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Ja rgä sö rá pârâgö, 'ma dya cjó ra jítzigö? Ches'e rá min'hui, embe.

³² C'ü o jña Mizhocjimi c'ü mi xörü, je mi t'opjü nu c'ü mama a cjava:

Ra zidyiji c'e nte ja c'o nzi ga zidyiji o ndênchjürü, ra mbö't'üji.

Ja c'o nzi ga cja o ndênchjürü 'ma äxâji, dya nzama o neji; je xo rga cjatjonu c'e nte 'ma ra tsjapüji c'o na s'o, dya pje ra mama.

³³ Ra tsjapüji burla c'e nte ra jñünpüji ngüenda ra tsjapüji ra sufre, zö dya pje vi tsja.

¿Ja rgä sö ra ñeje o t'i cja ne xoñjömü? Na ngue ra mbö't'üji c'ü, eñe o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Isaías.

³⁴ O mama c'ua c'e bëzo o xipji e Felipe:

—Tsjacü favor rí xitsi cjó ngue c'ü ra sufre a cjanu. ¿Cjo ngueje c'e profeta c'ü o dyopjü ne jña, o ngue c'ü nan'ño?, eñe.

³⁵ Nuc'ua e Felipe o xipji c'e bëzo pje mi ne ro mama c'e jña c'ü mi xörü, o xipji ja va mbö't'üji e Jesús; o xipji ngueje e Jesús c'ü ra salvazüji. ³⁶ Ya mi cjogüvi nu ja mi po'o o ndeje. O mama c'ua c'e bëzo:

—Po'o va o ndeje. ¿Cjo ra sö rá jigö?

³⁷ O ndünrü c'ua e Felipe o xipji:

—Jenga jiyö. Sö, 'ma in creo co texe in mü'bü.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Rí creogö e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi, eñe c'e bëzo.

³⁸ Cjanu o manda o bö'büji c'e carro. Nuc'ua e Felipe ñe c'e bëzo o dagüvi cja c'e carro, cjanu o dat'üvi cja c'e ndeje. O tsja c'ua e Felipe o jichi c'e bëzo.

³⁹ Cjanu o mbes'evi cja c'e ndeje. Nuc'ua o Espírítu Mizhocjimi 'nango zidyí e Felipe. Nguec'ua c'e bëzo dya cja jñanda. Pero sido mi pa cja c'e ñiji, me mi mäjä. ⁴⁰ Nuc'ua e Felipe mi bübü a Azoto. O mbedye a Azoto mi sät'ä nzi 'na jñiñi mi xipji c'o nte ja ga cja e Jesucristo, hasta o zät'ä a Cesarea.

9

Conversión de Saulo

¹ E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji, sido mi mama:

—Rá pö't'ügö texe c'o, eñe.

Nguec'ua o ma c'ua cja c'ü mi mero ndamböcjimi. ² O ma xipji:

—Rí ö'tc'ügö rí dyopjügue o carta c'o rá tjëdyi a ma a Damasco, rá jizhi cja c'o nintsjimi. Rí jñu's'ü c'ü ya i dyacügö sjëtsi nguec'ua 'ma cjó c'o rá töt'ügö a Damasco c'o sido o ñiji e Jesús, rá tjün't'ü co cadena rá siji a ñeva a Jerusalén, zö ri bëzo zö ri ndixü, eñe e Saulo.

O tsja c'ua c'e ndamböcjimi ja c'o nzi va xipji e Saulo. ³ O ma c'ua e Saulo. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä a Damasco, 'nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja ma ëjë e Saulo. ⁴ Cjanu o ndögü c'ua e Saulo c'ü mi chägä, cjanu o dyärä c'ü mi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjapü ra sufre yo creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö c'ü ri cjacö rá sufre.

⁵ O ndünrü c'ua e Saulo o mama:

—¿Cjó ngue'tsc'e, nu'tsc'e nin t'ecjañõmü?

O ndünrü c'ua c'ü in Jmugöji o xipji e Saulo:

—Nguetscö e Jesús. In cjavü ra sufre yo creozgö. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji, nguec'ua ga s'odü. Je xo ga cjatsc'e nu, 'ma dya rí dyätcägö in jña, mas ra s'odü in mü'bü.

⁶ Me go zü c'ua e Saulo me go mbi, cjanu o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿pje in ne rá cjagö?

O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Ixtí mague dya, rí sät'ä cja c'e ndajñiñi a Damasco; nujnu, ra xi't'siji c'ü rí tsja, embeji e Saulo.

⁷ C'o bëzo c'o mi pöji e Saulo, me go pizhiji, dya mi sö ro ñaji. O dyäräji c'ü mi ña pero dya jñandaji. ⁸ Nuc'ua e Saulo o nanga nu ja mi 'mana. Nuc'ua 'ma mü o xocü o ndö, dya cja mi janda. Nguet'ua o pënchp'iji o dyë, cjanu o ngüjnüji o zidyiji a ma a Damasco. ⁹ 'Ma mi bübü a Damasco, o zö jñi pa c'ü dya mi janda. Dya zi o jñönü, ne ri ndeje.

¹⁰ A Damasco mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Ananías, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Mizhocjimi o zopjü a t'jji e Ananías o xipji:

—Nu'tsc'e Ananías.

O ndünrü c'ua e Ananías:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, xitsigö pje in ne rá cjagö.

¹¹ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji:

—Ixtí mague cja c'e calle c'ü ni chjü Derecho. 'Ma rí sät'ä cja o ngümü e Judas, rí tsja t'önü cjo bübü nu 'na bëzo c'ü ni chjü e Saulo c'ü o jmus'ü a Tarso. Nudya na ötcügö. ¹² Ró unügö o nguinch'i 'na t'jji o jñantc'a nu'tsc'e Ananías, i tsjögü cja c' e ngümü nu ja bübü, cja ni 'ñe's'e in dyëgue. Nguet'ua o jogü o ndö, o sö o jñanda na yeje. Je ga cjanu ró unügö o nguinch'i e Saulo.

¹³ O ndünrü c'ua e Ananías o mama:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, na puncjü o cjuarma c'o o xitsi ja ga cja e Saulo. O tsjavü me go sufre c'o in ntegue c'o cãrã a Jerusalén. ¹⁴ Nudya, cja säjä va, tjë 'na carta c'ü o dyopjü c'o ndamböcjimi. C'ü mama c'e carta, e Saulo pë's'i sjëtsi ra zücüjme rí texejme nutscöjme rí ma'tc'öjme, ra pantcajme a pjörü.

¹⁵ O ndünrü c'ua Mizhocjimi o xipji e Ananías:

—Mague. Ya ró juajnügö e Saulo ra zopjü c'o in menzumügueji a Israel 'ñe c'o dya menzü a Israel, 'ñe c'o o reyji. Nguet'ua ra mbäcãji ja ga czazgö.

¹⁶ Rá xipji e Saulo c'ü ra sufre na puncjü, na ngue ra xipji in jñagö yo nte, eñe Mizhocjimi va xipji e Ananías.

¹⁷ O ma c'ua e Ananías o zät'ä cja c'e ngümü nu ja mi bübü e Saulo. O cjögü a mbo, cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë e Saulo, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e Saulo, mi cjuarmats'ügö. E Jesús c'in Jmugöji o jñetse, i jñanda 'ma ma ëcje cja 'ñiji. O ndäcjö ró ëjë, ngue c'ua ra jogü in chó rí jñanda na yeje, 'ñe ngue c'ua ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ë bübü in mü'bü, eñe e Ananías.

¹⁸ Ixco ndögü c'ua cja o ndö e Saulo c'o mi nza cja o ts'ixisquë. Nuc'ua ya jñanda c'ua na jo. Nuc'ua cjanu o ji'i; ngue e Ananías o jichi. ¹⁹ Cjanu o zi o xëdyi; nguec'ua o zëzhi. Nuc'ua e Saulo, o mimiji ja nzi pa a Damasco co c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

Saulo predica en Damasco

²⁰ Nuc'ua mi pa cja c'o nintsjimi mi pa zopjü c'o nte, mi xipjiji e Jesús ngue o T'i Mizhocjimi. ²¹ C'o o dyärä mi ña e Saulo, me mi cijñi mi mamaji:

—Nujnu ngue nu mi cjaḗḗ me ra sufre c'o creio e Jesús c'o cārā a Jerusalén. C'ü vi 'ñeje a 'ñeva ngue c'ü ro zürü yo creio, ro ndün't'üji co cadena cja rrü zidyiji cja c' o ndamböcimi. Maco nudya, ya xipji o jña e Jesús yo nte, eñeji.

²² Pama Mizhocjimi xenda mi pjös'ü e Saulo ja ma zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi cārā a Damasco. O mbenbeji c'o vi dyopjü c'o profeta ja rva cja c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda. A cjanu o jizhi c'ü ngueje e Jesús c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. Nguec'ua anguezeji, dya sö pje ro mamaji.

Saulo escapa de aquella gente de Israel que no creía en Jesucristo

²³ O mezhe c'ua, c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā a Damasco o ñatsjéji o mamaji ja rvá mböt't'üji e Saulo. ²⁴ O mbārā e Saulo c'ü mi ne ro mböt't'üji. Xömü ndempa mi pjörüji cja o ngoxtji c'e jñiñi, ngue c'ua 'ma ro mbedye e Saulo, ro mböt't'üji. ²⁵ 'Na nu xömü, c'o mi ejme e Jesucristo, o mbös'üji e Saulo o mbedye libre cja c'e jñiñi. O xipjiji e Saulo o dyo'o cja 'na bos'i. Cjanu o sjö'büji cja c'e varda c'ü mi c'ot'ü cja c'e jñiñi.

Saulo en Jerusalén

²⁶ 'Ma mü o zät'ä e Saulo a Jerusalén, mi ne ro ndeñe c'o mi cārā nu c'o mi creio e Jesucristo. Pero texeji mi süji e Saulo, dya mi creoji c'ü ya mi ätpä o jña e Jesucristo. ²⁷ 'Na cjuarma c'ü mi chjü e Bernabé o recibido e Saulo. Cjanu o zidyj cja c'o apóstole o xipjiji:

—'Ma mi pa cja 'ñiji e Saulo, o jñetse c'ín Jmugöji; e Saulo o jñanda. C'ín Jmugöji o zopjü nu. Y 'ma mi bübü a Damasco, o xipji c'o nte ja ga cja e Jesús, dya zü, eñe e Bernabé.

²⁸ Nguec'ua o recibidoji c'ua e Saulo texe ja c'o mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén. ²⁹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja ga cja e Jesús c'ín Jmugöji, y dya mi sü. 'Ma mi zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi ña griego, me mi söji o jña. Anguezeji o ñatsjéji o mamaji ja rvá mböt't'üji c'ü. ³⁰ 'Ma mü o mbārā c'o cjuarma, o möji e Saulo a ma a Cesarea. Cjanu o xipjiji:

—Ra sö rí sät'ägue na jo dya a Tarso, embeji e Saulo.

³¹ Nuc'ua c'o cjuarma c'o mi cārā cja c'e estado de Judea, dya cja mi nuji na ü c'o, dya cja pje mi cjaḗḗ. Xo 'ñe c'o mi cārā cja c'e estado de Galilea 'ñe cja c'e estado de Samaria. Y xenda mi pārāji ja ga cja e Jesucristo. Mi süji Mizhocjimi mi ätäji. O Espíritu Mizhocjimi mi pjös'ü anguezeji. Nguec'ua xe na puncjü c'o o creio.

Eneas es sanado

³² E Pedro mi pa texe nu ja mi cārā o cjuarma. 'Na nu pa, o ma a Lida o ma zengua c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. ³³ Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Eneas. Ya vi mezhe ocho cjé ma o'o cja ngama, dya mi sö ro 'ñömü. E Pedro o jñanda c'e bëzo. ³⁴ Cjanu o xipji:

—Eneas, e Jesucristo ra jocüts'ü. Rí ñanga rí xä'ma in nzama, embe.

Nuc'ua cjanu o nanga c'ua. ³⁵ C'o mi cārā a Lida 'ñe c'o mi cārā a Sarón, o jñandaji ya vi jogü c'e bëzo. O jyëziji c'ua c'o mi creoji, o creoji e Jesucristo.

Resurrección de Dorcas

³⁶ Cja c'e jñiñi a Jope, mi bübü 'na ndixü c'ü mi chjü e Tabita c'ü mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Cja c'e idioma griego mi chjü e Dorcas. C'e ndixü mi unü o merio c'no dya pje mi pè's'i; me ma jonte mi pjös'ü texe c'o nte. ³⁷ C'o pa c'o, o zürü 'na ngueme o ndü. O xatüji o cuerpo, cjanu o ngöbüji cja 'na jyäxcumü.

³⁸ A Jope mi bëxtjo a Lida. C'o cjuarma a Jope o dyäräji e Pedro mi bübü a Lida. Nguec'ua o ndäji ye cjuarma c'o o ma xipji e Pedro:

—Rvá ē ò'tc'òbe favor ixtá mö a Jope, eñevi.

³⁹ Nuc'ua e Pedro o möji c'ua anguezevi. 'Ma mü o zát'äji, cjanu o zidyiji e Pedro cja c'e jyáxcumü. Ma cã nu na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. O ma böbüji cja q jmi e Pedro, me mi huëpji e Dorcas. O jíchiji e Pedro c'o pajna 'ñe c'o 'ñaja bitu c'o vi ndä'bã e Dorcas 'ma xe mi bübü. ⁴⁰ E Pedro o xipji texe c'o ndixü ro mbedyeji. Nuc'ua cjanu o ndüñijömü o dyötü Mizhocjimi. Cjanu o jñanda c'e ndixü c'ü vi ndü, o xipji:

—Nu'tsc'e Tabita, ñanga.

Nuc'ua c'e ndixü o xocü c'ua q ndö o jñanda e Pedro. Cjanu o nanga o mimi c'ua. ⁴¹ Nuc'ua e Pedro o pënchp'i q dyë c'e ndixü o bö'bü. Cjanu o ma't'ü c'ua c'o ndixü 'ñe c'o 'ñaja c'o q nte Mizhocjimi, o jíchiji c'ü ya vi te e Tabita ya mi bübütjo na yeje. ⁴² Texe c'o mi cãã a Jope o dyäräji e Pedro vi tsjapü o te c'e ndixü. Nguec'ua na puncjü c'o o 'ñench'e q mü'bü e Jesucristo c'ïn Jmugöji. ⁴³ Nuc'ua e Pedro o mezhe na puncjü o pa va mimi a Jope. Mi oxü cja q ngumü 'na bëzo c'ü xo mi chjü e Simón c'ü mi corti q xipjadü o animale.

10

Pedro y Cornelio

¹ A Cesarea mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Cornelio. Mi manda cja 'na cien o tropa c'o mi xiji Tropa Italiana. ² Zö dya mi menzumü a Israel e Cornelio, pero mi sũ 'ñe mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo 'ñe texe c'o mi cãã q ngumü. Mi unü o merio c'o dya pje mi pë's'i. Pama mi ötü Mizhocjimi. ³ 'Na nu pa 'ma ya vi zünü jñi c'ü nzã, Mizhocjimi o unü e Cornelio o jñanda 'na anxe, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jï. O cjogü nu ja mi bübü o xipji:

—Nu'tsc'e Cornelio, eñe c'e anxe.

⁴ Me go zü e Cornelio me go jñanda c'e anxe. Cjanu o xipji:

—¿Pje pjëzhi, nu'tsc'e nin t'ecjañömü?

O ndünrü c'ua c'e anxe o mama:

—Rvá ē xi'ts'igö Mizhocjimi mä'c'ägue. Na ngue in ötügüe c'ü, 'ñe in unü o merio yo dya pje pë's'i. ⁵ Nudya rí chãjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. ⁶ Nuc'ü, je oxü cja q ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón c'ü corti q xipjadü o animale. C'e ngumü jãrä a squina cja nezapjü. Ra xi'ts'i e Simón Pedro pje ni jyodü rí tsjague, eñe c'e anxe va xipji e Cornelio.

⁷ O ma c'ua c'e anxe c'ü mi ñavi e Cornelio. Nuc'ua e Cornelio o ma't'ü c'ua yeje c'o q mbëpji, 'ñeje 'na c'o tropa c'ü mi teñe angueze, c'ü xo mi sũ Mizhocjimi. ⁸ O xipjiji texe c'o vi mama c'e anxe, cjanu o ndäji c'ua o möji a Jope.

⁹ C'ü na ye nu pa 'ma ya vi zünü jñisiarü, mi pöji cja 'ñiji ya mi ngue ro zát'äji a Jope. E Pedro o ndes'e a xes'e cja sotea cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o dyötü Mizhocjimi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o zant'a, mi ne o xëdyi. 'Ma ma ät'äji o jñönü, mi sô e Pedro nza cja c'ü dya cja mi bübü cja c'e sotea, mi sô nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jï. ¹¹ O jñanda ya vi xogü a jens'e. Cjanu o jñanda nza cja 'na manta c'ü me na nojo c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jömü. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënch'i nza nziyo squina. ¹² Cja c'e manta mi cãã o c'ijmi 'ñe o s'ü, 'ñe c'o pje nde ma animale c'o bübü nziyo q ngua. ¹³ Nuc'ua e Pedro o dyärã 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü o mama:

—Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pö't'ügüe 'na yo animale rí sa.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Pedro o mama:

—Iyö, ín Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme, eñe e Pedro.

¹⁵ O ndünrü c'ua c'ü mi zopjü e Pedro, o mama:

—Dya rí mangué na s'o nu c'ü ya ró tjintscö, eñe Mizhocjimi.

¹⁶ Jñi vez va xipjiji a cjanu e Pedro. Y jñi vez va ndünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹⁷ E Pedro me mi cjiññi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o vi jñanda. Jo nu säjä c'ua cja c'e ngoxtji c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio. Na ngue ya vi tsjaji t'önü ja mi bübü o ngumü e Simón. ¹⁸ O zenguateji c'ua, cjanu o tsjaji t'önü cjo mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón Pedro. ¹⁹ 'Ma mi cjiññi e Pedro pje mi ne ro mama c'o vi jñanda, o ña c'ua o Espíritu Mizhocjimi o xipji:

—Cja säjä jñi bëzo c'o va ñe jonc'ü. ²⁰ Dyagü cja ne sotea rí möji co anguezeji. Dya rí yembeñe; nutscö ró täcjö o ñeje c'o, embeji e Pedro.

²¹ O dagü c'ua e Pedro nu ja c'o ma böbü c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio, cjanu o xipjiji:

—Nguetscö in jongüji. ¿Pje vi 'ñecjeji?, embeji.

²² Anguezeji o mamaji:

—O ndäcjöjme 'na bëzo c'ü ni chjü e Cornelio c'ü manda o tropa. Nuc'ü, sü Mizhocjimi y cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. Texe yo in menzumügejei a Israel mamaji c'ü cja na jo c'e bëzo. Mizhocjimi o ndäjä 'na o anxe o ma zopjü e Cornelio. O xipji c'ü ro ndäcjöjme rá ñe sints'ijme rá mö o ngumü, ngue c'ua rí zopjügue. Angueze ra dyärä c'o rí xipjigue, eñe c'o bëzo va xipjiji e Pedro.

²³ Nuc'ua e Pedro o xipji c'o bëzo o cjogüji cja c'e ngumü o ziji o xëdyi. Y o oxüji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, e Pedro o möji c'o bëzo. Xo möji ja nzi c'o cjuarma c'o mi cärä a Jope.

²⁴ C'ü na jñi nu pa, o zät'äji a Cesarea. E Cornelio ya ma te'be anguezeji; ya vi mbita c'o o doyoji 'ñe c'o mi päräji. Nuc'o, ya ma cäji nu. ²⁵ 'Ma mü o zät'ä e Pedro 'ñe c'o mi pöji cja o ngumü e Cornelio, o mbedye c'ua e Cornelio o recibido e Pedro. O ndüñijömjü cja o jmi, nza cja 'ma ro ma't'ü Mizhocjimi.

²⁶ Nuc'ua e Pedro o pënchp'i o dyé o bö'bü. O xipji:

—Böbü. Dya pje pjëtscö, xo rí ntetjogö nza cjatsc'e.

²⁷ O cjogüvi c'ua mi ñavi. E Pedro o jñanda ya vi jmurü na puncjü o nte.

²⁸ Cjanu o xipjiji:

—In pärägueji nutscöjme rí menzumüjme a Israel, dya sö rá dyocjöji nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel, ni rá cjogüjme cja in nzungueji rá ñaji. 'Ma jiyö, 'na ra pëgazüjme c'o na s'o. Pero o jitscö Mizhocjimi c'ü dya cja rá mangö cjó na s'o. ²⁹ Nguet'ua 'ma mü o ma xitsi yo bëzo ro ecjöjme yo, dya ró mangö: “Iyö”, ro 'ñeñe. Nu'tsc'e Cornelio, xitscö pje vi chjä o ma sizgö yo, eñe e Pedro.

³⁰ O mama c'ua e Cornelio:

—Ya sö nziyo pa, mi ötügö Mizhocjimi y mi mbempje. Ya vi zünü jñi c'ü nzhä. O ñe c'ua 'na bëzo o ñe böbü in jmgö. Mi je'e o bitu c'o me mi juëns'i. ³¹ O xitsi: “Nu'tsc'e Cornelio, Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'o in ötü. Angueze pärä c'ü in cja, in unü o merio yo dya pje pë's'i”, enze. ³² Xo xitsi: “Rí chjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón, c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü järä a squina cja nezapjü”, enzgö c'e bëzo c'ü ró janda. ³³ Nguet'ua

ixtó täjä yo o ma sits'i. Pöcjü i 'ñeje. Rí cārājme a jmi Mizhocjimi rí texejme, rí ne rá ārājme c'o o jí'ts'i rí xitscōjme.

Discurso de Pedro en la casa de Cornelio

³⁴ Nuc'ua e Pedro o zopjü c'o nte o xipjiji:

—Dyārāji na jo. Nudya, rí pārāgō Mizhocjimi dya juajnü cjó ra s'iya; ix na cjuana s'iya texe yo nte. ³⁵ Zō ja menzumü 'na nte, pero 'ma ra zū Mizhocjimi 'ñe ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, nu'ma, ra mápā Mizhocjimi 'ma c'o. ³⁶ Mizhocjimi o ndājā e Jesucristo o ē zocūjme nutscōjme rí menzumūjme a Israel. O xitscōjme ja rgá sō ra mājā ín mü'būji rí texeji, dya pje rá mbeñeji. Na ngue e Jesucristo ngue ín Jmugōji zō ja nde rí menzumūji. ³⁷ In pārāgueji e Juan mi zopjü c'o nte mi jichiji co ndeje. Nuc'ua e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi nzhodü a Galilea mi zopjü c'o nte. Xo 'ñe a Judea. ³⁸ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús o zopjü c'o nte. O Espíritu Mizhocjimi c'ü mi búbüvi, o unü o poder. Nguec'ua mi pjös'ü c'o nte, y mi jocü c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Na ngue Mizhocjimi mi búbü co angueze. ³⁹ Nutscōjme rí apóstolejme ró jandajme c'o o tsja e Jesús a Jerusalén, 'ñe texe yo ja cārā c'o ín menzumūgōjme a Israel. Nuc'ua o ndät'āji e Jesús cja ngronsi va mbō't'ūji. ⁴⁰ Pero c'ü na jñi nu pa, Mizhocjimi o tsjapü o te. Cjanu o jizhi c'ü ya vi tetjo. ⁴¹ Pero dya texe yo nte o jñanda 'ma mü o te. Nguetscōjme ró jandajme. Na ngue o juancūjme Mizhocjimi rá xipijjme yo nte. 'Ma ya vi te e Jesús, ró sigōjme o xēdyi angueze. ⁴² O xitscōjme e Jesús rá zopjūjme yo nte, rá xipijjme c'ü ngueje angueze c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra jñünpü nguenda c'o ya rguí ndü 'ñe c'o xe rí cārā. ⁴³ Texe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesús. O mamaji 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o c'o vi tsjaji, eñe e Pedro.

Reciben el Espíritu Santo los que no son de Israel

⁴⁴ 'Ma xe mi ña e Pedro, 'nango ējē c'ua a jens'e o Espíritu Mizhocjimi o ē búbü cja o mü'bü c'o mi ārā c'o jña. ⁴⁵ C'o vi ēji e Pedro cja o ngümü e Cornelio, ya mi creoji e Jesucristo. Anguezeji xo mi menzumūji a Israel. Nguec'ua 'ma o ējē o Espíritu Mizhocjimi, me go nguijñiji cjanu o mamaji:

—¿Cjó ro mama ro unü o Espíritu Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel?, eñeji.

⁴⁶ O mbārāji c'ü vi 'ñeje o Espíritu Mizhocjimi, na ngue o dyārāji c'o nte mi ñaji nan'ño idioma; xo mi mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. O mama c'ua e Pedro o xipji c'o o menzumūji:

⁴⁷ —Na jo ra jí'i yo; dya sō rá c'a's'ūji. Na ngue Mizhocjimi o unü o Espíritu anguezeji, ja c'o nzi va dyacōji, eñe.

⁴⁸ Nuc'ua e Pedro o xipji c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel ro jiji, na ngue xo 'ñench'e o mü'būji e Jesús c'ü ín Jmugōji. Nuc'ua anguezeji o xipjiji e Pedro c'ü ro mimi ja nzi pa co anguezeji.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

¹ C'o apóstole c'o mi cārā a Judea 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o mbārāji c'ü vi creo o jña Mizhocjimi c'o dya mi menzumü a Israel. ² Cārā a Jerusalén c'o mama ni jyodü rá circuncidaoji. 'Ma mü o nzhogü e Pedro a Jerusalén, anguezeji o huēnch'iji c'ua e Pedro. ³ O xipjiji:

—¿Jenga i tsjogü o ngumü c'o dya ín menzumüji i siji o xëdyi? Maco dya circuncidao c'o, embeji e Pedro.

⁴ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji texe ja va cja. O mama:

⁵ —Mi bübügö cja c'e jñiñi a Jope. 'Na nu pa mi ötügö Mizhocjimi. Nuc'ua ró só nza cja c'ü dya cja mi bübü, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'jī. Ró janda c'ü nzi nza cja 'na manta c'ü ma nojo. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënch'i nza nziyo squina. Vi 'ñeje a jens'e o sājā a jömü cja ín jmigö. ⁶ 'Ma ró janda na jo cja c'e manta, ró janda o c'ijmi 'ñe o s'ü 'ñe o animale c'o na sate, 'ñe c'o 'ñaja animale c'o bübü nziyo o ngua. ⁷ Nuc'ua ró ärägö 'na jña c'ü o mama: "Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pö't'ügüe 'na yo animale rí sa", enzgö c'e jña. ⁸ Nuc'ua ró tjünrügö ró xipji: "Iyö, ín Jmuts'ügö, dya ra só. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama ín leygue c'ü dya rá sagöjme", rí embegö. ⁹ Nuc'ua c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e, o xitsi c'ua na yeje: "Dya rí mangue na s'o c'ü ya ró tjintscö", enzgö Mizhocjimi. ¹⁰ Jñi vez va xitscö a cjanu. Y jñi vez rvá tjünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹¹ Nuc'ua jo nu zät'ä c'ua jñi bëzo cja c'e ngumü nu ja mi bünc'ö. Vi 'ñeji a Cesarea o ë zinzgöji. ¹² O xitsi o Espíritu Mizhocjimi ro möjme c'o bëzo, dya ro yembeñe. Xo 'ñe yo 'ñanto cjuarma, xo ró möcjöjme yo. 'Ma ró sät'äjme, ró cjogüjme cja o ngumü c'e bëzo c'ü vi ndäjā c'o o ma a Jope o ma sizgö. ¹³ Nuc'ua c'e bëzo o xitscöjme c'ü vi jñanda 'na anxe cja o ngumü. C'e anxe o zopjü o xipji: "Rí chājā c'o ra ma a Jope ra ma siji e Simón Pedro. ¹⁴ Ra xi'ts'i ja rgui salvague, 'ñe texe yo cārā ín nzungue", eñe c'e anxe va xipji c'e bëzo. ¹⁵ 'Ma ró zopjügö c'o mi cārā c'e ngumü, 'nango ëjē c'ua o Espíritu Mizhocjimi o ë bübü cja o mü'büji, ja c'o nzi va ëjē cja ín mü'bügöji 'ma ot'ü 'ma mi cārāgöji va. ¹⁶ Ró mbeñe c'ua c'e jña c'ü vi mama e Jesus c'ín Jmugöji. O mama: "E Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero ra zädä 'ma ra ëjē o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja ín mü'büji", eñe e Jesucristo.

¹⁷ O sido o ña e Pedro o mama:

—Mizhocjimi o unüji o Espíritu anguezeji 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji, ja c'o nzi va dyacöji 'ma ró ench'e ín mü'bügöji c'ü. ¿Cjó nguetscö c'ü dya ro ätägö Mizhocjimi c'ü dya ro cjogü cja o ngumü c'e bëzo?, eñe e Pedro.

¹⁸ C'o nte c'o vi huëñch'i e Pedro, 'ma mü o dyärä c'o mi mama, go juemeji. Cjanu o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi. Xo unü c'o dya menzumü a Israel ra dyäräji o jña. Nguec'ua 'ma ra jyëziji c'o na s'o ra nzhogü o mü'büji, ra bübütojji co Mizhocjimi.

La iglesia de Antioquía

¹⁹ 'Ma mü o pjat'üji o ndojo e Esteban, o mbürü o tsjapüji o sofre c'o mi creó e Jesucristo. Nguec'ua o c'ueñeji o möji cja c'o 'ñaja jñiñi. Bübü c'o o ma hasta cja c'e país a Fenicia, 'ñe c'e país a Chipre, 'ñe c'e jñiñi a Antioquía. Mi xipjiji o jña e Jesucristo c'o nu menzumüji c'o mi cārā nu. Pero c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi xipjiji c'o. ²⁰ Mi cārā a Antioquía c'o vi 'ñeje a Chipre 'ñe a Cirene. 'Ma mü o sājī nu, o mbürü o zopjüji c'o mi ña griego c'o dya mi menzumü a Israel, o xipjiji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²¹ Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o zopjüji na jo c'o nte. Nguec'ua c'o dya mi menzumü a Israel, na puncjü c'o o jyëzi c'o mi creoji, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²² C'o cjuarma c'o mi cārã a Jerusalén, o mbārãji c'ü vi creo c'o dya mi menzumü a Israel. Nguец'ua o ndãji e Bernabé o ma a Antioquía. ²³ 'Ma mü o zât'ã, me go mājã. Na ngue o unü ngüenda Mizhocjimi vi intsjimi na puncjü c'o nte. Nuc'ua cjanu o xipjiji sido ro 'ñejmeji co texe o mü'büji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²⁴ Ma jonte e Bernabé. Mi cja ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi. Y mi creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Nguец'ua 'ma mü o zopjü c'o nte, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji.

²⁵ Nuc'ua e Bernabé o mbedye a Antioquía cjanu o ma c'ua a Tarso o ma jyodü e Saulo. ²⁶ 'Ma o chöt'ü, o siji a Antioquía. O mezhevi 'na cjë nu, mi zopjüvi c'o cjuarma y mi jíchivi o 'ñiji e Cristo na puncjü o nte. Je ngue a Antioquía c'ü o mbürü o xiji cristiano c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁷ 'Ma mi bübü a Antioquía e Bernabé 'ñe e Saulo, o ëjê ja nzi c'o mi profeta c'o vi 'ñeje a Jerusalén. ²⁸ 'Na c'o profeta mi chjü e Agabo. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü. Nguец'ua o böbü nu ja mi jmurü c'o cjuarma, o mama c'ü ro ëjê 'na tjjimi ro sufreji texe cja c'o país. O zädã c'e jña 'ma mi manda e Claudio. ²⁹ Nguец'ua c'o cjuarma c'o mi cārã a Antioquía o ñaji o mamaji c'ü ro mbenpeji o merio c'o cjuarma c'o mi cārã a Judea. C'ü ro sö nzi 'naja, ro mbös'üji c'o. ³⁰ Nuc'ua 'ma o jmutüji c'o merio, cjanu o ndãji c'ua e Bernabé 'ñe e Saulo o jñünüvi c'o merio o ma zopcüvi c'o mi pastor cja c'o cjuarma a Judea.

12

Muerte de Jacobo y encarcelamiento de Pedro

¹ C'o pa c'o, mi rey e Herodes. O manda o ma zürüji ja nzi c'o mi ma't'ü e Jesucristo, o tsjapü o sufreji. ² O manda o mbö't'üji co tjëdyi e Jacobo c'ü mi ngue o cjuarma e Juan. ³ Nguец'ua me co mājã c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. O unü ngüenda e Herodes c'ü me mi mãji; nguec'ua xo manda o ma zürüji e Pedro. Mi ngue c'o pa 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bãns'ã. ⁴ 'Ma o zürüji e Pedro, o manda e Herodes o pant'aji a pjörü. O manda c'ua dieciseis o tropa ro mbörüji e Pedro; ro pëpji nziyo tropa, cja rrü cambiaji c'ua. O nguijnë e Herodes, 'ma ro nguarü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte, cja rrü manda ro mbö't'üji. ⁵ Nguец'ua mi pjörüji na jo e Pedro. Pero c'o cjuarma c'o mi cārã a Jerusalén sido mi ötü Mizhocjimi co texe o mü'büji, c'ü ro mbös'ü na puncjü e Pedro.

Dios libra de la cárcel a Pedro

⁶ 'Na nu xömü 'ma ma bübü e Pedro a pjörü, mi 'nün't'ü o cadena nzi 'na o dyë. Y cada lado mi bübü 'na tropa c'ü xo mi tjün't'ü o dyë c'o cadena. Ma jji e Pedro. Xo mi bübü yeje tropa c'o mi pjörü cja o ngoxtji c'e pjörü. C'ü na jyas'ü, e Herodes ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte. ⁷ C'e xömü 'nango jñetse 'na o anxe Mizhocjimi. Y me go jya's'ü cja c'e cuarto. C'e anxe o 'ñünbü o ximatjü e Pedro ngue c'ua o zö. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Ixtí ñanga, embeji e Pedro.

Nuc'ua c'o cadena c'o mi 'nün't'ü o dyë, o ndögü c'ua. ⁸ Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji e Pedro:

—Nzünt'ü in mbünt'ü, chin'ch'i in mbäcua.

O tsja c'ua e Pedro ja c'o nzi va mama c'e anxe. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Chëj in bitu cja rrï 'ñeje. Rã ot'ügö, rí bëpjaque.

⁹ O mbedye c'ua e Pedro mi bēpja cja c'e anxe. Dya mi pārã cjo ix na cjuana mi pedye cja c'e pjörü. Mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'ĩjĩ. ¹⁰ O cjogüvi yeje ngoxtji nu ja xo mi pjörü o tropa. Cjanu o zät'ävi cja c'e ngoxtji de t'ēzi c'ü mi mbedyeji a tji. C'e ngoxtji o xogütsjē c'ua. O mbedyevi c'ua o caminaovi 'na calle. 'Nango ojto c'ua c'e anxe, ya mi 'natsjē e Pedro. ¹¹ Nuc'ua cjanu o mbārã c'ua e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye cja c'e pjörü. Cjanu o mama c'ua:

—Nudya, rí pārãgö Mizhocjimi o ndäjã c'ü o anxe o ē 'ñevgue libre. Nguec'ua dya ro tsjacügö e Herodes ja c'o nzi ga ne c'o ín menzumügö c'o dya creo, eñe.

¹² 'Ma mü o mbārã e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye libre, cjanu o ma c'ua cja o ngümü e María c'ü nu nana e Juan c'ü xo mi chjü Marcos. Nujnu, mi jmurü na puncjü o cjuarma mi ötüji Mizhocjimi. ¹³ 'Ma mü o zät'ä e Pedro cja c'e ngümü, o toca cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua 'na xunt'i cja c'e patio o ma dyärã cjó mi ngue. C'e xunt'i mi chjü e Rode. ¹⁴ C'e xunt'i o mbätpä o jña e Pedro 'ma mü o zenguete, pero dya xopcü c'e ngoxtji. Na ngue me go mājã. Cjanu o cjuan'di o cjogü a mbo, o ma xipji c'o ma cã nu:

—E Pedro böbü cja ngoxtji, embeji c'o.

¹⁵ O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Nu'tsc'e ĩn locague, eñeji.

O mama c'ua c'e xunt'i:

—Iyö. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, embeji c'o.

Anguezeji cjanu o mamaji:

—Iyö, dya ngue. Pe ngueje c'e anxe c'ü pjörü c'ü, eñeji.

¹⁶ E Pedro sido mi toca cja c'e ngoxtji. Nuc'ua c'o ma cã a mbo, cjanu o ma xopcüji c'e ngoxtji. 'Ma mü o jñandaji c'ü mi ngue e Pedro, me go nguijñiji c'ua o mamaji:

—Pärã, zja va mbedye a pjörü nu?

¹⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o tsja c'ua o seña co o dyë ro ngo't'ü o neji. Cjanu o xipjiji ja va 'ñeme libre Mizhocjimi angueze. Xo xipjiji:

—Nujyo, rí xipjigueji e Jacobo 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, eñe.

Cjanu o mbedye c'ua, o ma c'ü 'na lugar.

¹⁸ C'ü na jyas'ü, me mi sũ c'o tropa me mi pötü ma mamaji c'ü dya mi pārãji ja vi ma e Pedro. ¹⁹ Nuc'ua e Herodes o ndäjã c'o o ma jyodü e Pedro, pero dya chöt'üji. Nguec'ua o tsjapü t'önü c'o tropa c'o mi pjörü e Pedro, cjanu o manda o mbö't'üji c'o. Cjanu o mbedye a Judea o ma a Cesarea o ma mimi nu.

La muerte de Herodes

²⁰ E Herodes me mi ünüb c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. Nguec'ua anguezeji mi jodüji ja rvã jo'tp'üji c'ü. Na ngue c'o mi siji, mi tömüji cja c'e país nu ja mi manda e Herodes. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pjēzhi na nojo cja o palacio e Herodes. Nuc'ü, mi chjü e Blasto. C'o mi cārã a Tiro 'ñe a Sidón o möji cja e Blasto o ma ngö't'üji o merio o xipjiji:

—Pjöxcüjme rá jo'tp'ügöjme ne rey Herodes, embeji.

Nguec'ua e Blasto cjanu o ma cja e Herodes o ma xipji c'ü mi ne c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón ro ñaji e Herodes. ²¹ Nuc'ua e Herodes o mbä's'ã 'na pa, c'ü ro ñaji c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. 'Ma mü o zädã c'e pa, e Herodes o jye'e c'o me na zö, na ngue mi rey. Cjanu o ndägã cja c'ü o silla c'ü xiji trono. Cjanu o zopjü c'o nte. ²² Nuc'ua c'o nte chaque o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu na ña'a, dya nte nu, Mizhocjimi nu, eñeji.

²³ E Herodes o jyëzi c'o nte o ma't'üji angueze. Dya mama:

—Dya rí matcügöji; nguextjo Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e rí ma't'üji, ro 'ñeñe.

Nguec'ua o ëjë 'naja o anxe Mizhocjimi o ë tsjapü o zö'dyë e Herodes, o ngä'ã o dyoxü a mbeme. C'o dyoxü o zapü a mbo o pjeme; dya mezhe o ndü.

²⁴ Xe na puncjü o nte c'o o dyärä o jña Mizhocjimi o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁵ E Bernabé 'ñe e Saulo, 'ma o ma unüvi c'o merio c'o cjuarma a Judea, cjanu o mbedyevi a Jerusalén o nzhogü o mëvi a Antioquía mi sivi e Juan c'ü xo mi chjü Marcos.

13

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

¹ C'o cjuarma c'o mi cãrã a Antioquía, mi bübü c'o mi profeta 'ñe c'o mi xöpüte mi jizhiji o jña Mizhocjimi. Mi ngue e Bernabé, 'ñe e Simón c'ü mi xiji Negro, 'ñe e Lucio c'ü mi menzumü a Cirene, 'ñe e Manaén c'ü junto va tevi e Herodes c'ü mi manda a Galilea, 'ñe e Saulo. ² 'Na nu pa, mi ma't'üji Mizhocjimi y mi mbempjeji. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o ña c'ua o xipjiji:

—Ya ró juajnúgö e Bernabé 'ñe e Saulo ra mbëpquivi. Ixtí chãgueji ra ma tsjavi c'e bëpji, embeji c'o.

³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ma't'üji Mizhocjimi 'ñe o mbempjeji, cjanu o 'ñe's'eji o dyëji e Bernabé 'ñe e Saulo. Cjanu o ndäji ro mëvi cja c'o 'ñaja jñiñi ro ma mbëpivi Mizhocjimi.

Los apóstoles predicán en Chipre

⁴ Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü o ndäjä e Bernabé 'ñe e Saulo. Nuc'ua anguezevi cjanu o zidyivi e Marcos o möji c'ua a Seleucia. Nuc'ua o mbedyeji nu, o möji c'ua cja 'na barco o zät'äji cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre c'ü bübü a nde cja c'e ndeje. ⁵ O zät'äji a Salamina c'ü tsja a Chipre. Nuc'ua cjanu o möji c'ua cja c'o nintsjimi c'o bübü a Chipre nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. E Bernabé 'ñe e Saulo o zopjüvi c'o mi jmurü nu, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi dyoji e Marcos ngue c'ua ro mbös'ü anguezevi. ⁶⁻⁸ Cja c'e isla a Chipre, mi gobernador e Sergio Paulo. Nuc'ü, mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Mi dyojui e Sergio Paulo 'na bëzo c'ü mi menzumü a Israel c'ü mi céro. Nuc'ü, mi chjü e Barjesús. Xo mi xiji e Elimas. Nuc'ü, mi cjavü mi ña o jña Mizhocjimi, pero dya ma cjuana. E Bernabé 'ñe e Saulo 'ñe e Marcos o zät'äji texe cja c'o jñiñi cja c'e isla a Chipre. 'Ma mü o zät'äji cja c'e jñiñi a Pafos, nuc'ua e Sergio Paulo o zojnú c'ua anguezeji. Na ngue me mi ne ro dyärä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o ña e Bernabé 'ñe e Saulo, dya go ne e Elimas. Me mi jodü ja rvá ts'a's'ü, ngue c'ua c'e gobernador dya ro creo o jña Mizhocjimi c'o mi mama e Bernabé 'ñe e Saulo. ⁹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Saulo c'ü xo ni chjü e Pablo, me go jñanda e Elimas. ¹⁰ Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e in cjavü in jíchi yo nte, pero me na s'o c'o in cjague. In onpügue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. O t'its'ü e Satanás c'ü dya jo, in cjague o bëpji c'ü. In ngue na in texe c'o na jo. Me na jo o 'ñiji Mizhocjimi, pero nan'ño gui jchigüe yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. ¹¹ Dyärä. Ra castigaots'ügüe dya Mizhocjimi ra tsja c'ü rí ndëzhögüe. Ra mezhe ja nzi o pa, dya rí jñanda o jya's'ü e jyarü, eñe e Pablo.

Nuc'ua o bēxōmū o ndō e Elimas, dya cja mi janda. Nguец'ua mi örū cjó ro pēnchp'i o dyē ro ngūjnū. ¹² 'Ma mü o jñanda c'e gobernador ja va ndēzhō e Elimas, me go nguijñi c'ua:

—Nunca rí janda a cjanu. Me na zēzhi o jña Mizhocjimi, eñe.
Nguец'ua o 'ñench'e o mü'bū e Jesucristo.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³ Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o ndes'ejí c'ua cja 'na barco o mbedyeji a Pafos o möji c'ua a Perge c'ü tsja cja c'e estado de Panfilia. 'Ma mü o zāt'āji nu, nuc'ua e Juan Marcos o jyanbüji co anguezevi, o nzhogū o ma c'ua a Jerusalén. ¹⁴ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o mbedyevi a Perge o mēvi c'ua a Antioquía c'ü bēxtjo cja c'e estado de Pisidia. Nuc'ua c'e pa 'ma mi sōya c'o mi menzumū a Israel, o mēvi cja c'e nintsjimi, cjanu o mimivi c'ua. ¹⁵ Cjanu o böbü c'ua 'na c'ü o xörü o jña Mizhocjimi. O xörü 'na pasaje cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe 'na pasaje c'ü o dyopjü c'o profeta. Nuc'ua c'o mi manda cja c'e nintsjimi, cjanu o mandaji 'naja c'ü o ma xipji e Pablo 'ñe e Bernabé:

—Mi cjuarmats'ügövi, 'ma in jünguevi 'na jña, xitscöjme, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o böbü c'ua e Pablo o tsja o seña co o dyē c'ü dya cjó ro ña. Cjanu o mama:

—Nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji a Israel, 'ñetsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi, dyärāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. ¹⁷ Mizhocjimi o juajnū c'o in mboxatitaji nutscöji rí menzumüji a Israel, o tsjapüji o nte. 'Ma mi cārā anguezeji a ma a Egipto, Mizhocjimi o intsjimi anguezeji, nguец'ua va ngārāji na puncjü. Nuc'ua o pjongüji libre cjanu o möji c'ua, na ngue me na zēzhi angueze. ¹⁸ O mezhe c'ua cuarenta cje mi pjörü Mizhocjimi anguezeji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü. Zō mi cjaji c'o na s'o, pero Mizhocjimi mi pēsp'iji paciencia anguezeji. ¹⁹ Mizhocjimi o chjotü c'o siete raza c'o mi cārā a Canaán. Cjanu o unü a Canaán c'o in mboxatitagöji o tsjapü o cjaji. ²⁰ O mezhe cuatro ciento cincuenta cje va 'ñeme Mizhocjimi c'o mi cja juesi cja c'o nte, hasta e Samuel c'ü mi bēpja juesi, c'ü xo mi profeta. ²¹ O mezhe c'ua, c'o in mboxatitaji o dyötüji Mizhocjimi ro 'ñeme 'naja anguezeji c'ü ro tsja rey. O 'ñeme c'ua e Saúl c'ü mi t'i cja e Cis, 'ñe mi mboxbēche cja e Benjamín. O mezhe cuarenta cje c'ü mi rey, mi manda cja c'o in mboxatitaji. ²² Nuc'ua Mizhocjimi dya cja jyēzi xe ro manda e Saúl; o 'ñeme c'ua e David o tsja rey. O mama Mizhocjimi: “E David c'ü nu t'i e Isaí, me rí mǎpägö c'ü; rí janda ätcägö c'ü. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö”, eñe Mizhocjimi. ²³ O mama Mizhocjimi c'ü ro 'ñeme 'na c'o o mboxbēche e David ro 'ñe 'ñevgüegöji libre nutscöji rí menzumüji a Israel. Ya tsja Mizhocjimi ja c'o nzi va mama, o ndājā 'naja c'ü o ē 'ñevgüejí libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji. Nuc'ü, ngueje e Jesús. ²⁴ Ante c'ü ro zopjü e Jesús c'o nte, e Juan ya mi pēpi Mizhocjimi. Mi zopjü c'o in menzumügöji mi xipjiji ro jyēziji c'o na s'o, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²⁵ E Juan, 'ma ya mi ngue ro nguarü c'ü mi pēpi Mizhocjimi, o xipji c'ua c'o nte: “In pēzhgueji nguetscö c'ü o mama Mizhocjimi ra ē 'ñempc'ejí libre, pero dya nguetscö; ngue c'ü cja va ējē. Bübü o mbēpji c'o xāpcā o mbācua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjētscö rá pjösc'ö a cjanu c'ü cja va ējē. Na ngue angueze me na nojo na puncjü; nutscö, dya pje ni muvizügö”, eñe e Juan.

²⁶ O sido o ña e Pablo o mama:

—Rí zo c'öji nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji a Israel, o mboxbēchezüji e Abraham. Xo rí zo c'öji nu'tsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi.

Mizhocjimi ne c'ü rí pãrãgueji ja rgá sô rí salvagueji in texeji. ²⁷ Ma mü o ëjê e Jesús, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi, dya mi pãrãji cjo vi 'ñeje cja Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja nte a Jerusalén dya xo mí pãrãji. Dya un'üji ngüenda cjo ya vi zädä o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü c'o profeta, maco chjüma ma xabaro mi xörüji o jña Mizhocjimi. C'o profeta o mamaji c'ü mi jydü ro ndü e Jesús. Nguec'ua va zädä c'o vi dyopjü c'o profeta. ²⁸ Zö dya chö'tp'üji c'ü vi tsja na s'o c'ü rví ndü, pero o dyötüji e Pilato c'ü ro manda ro mbö't'üji c'ü. ²⁹ Nguec'ua va zädä texe c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja rvá tsjapüji e Jesús. Nuc'ua, bübü c'o o ma ts'üpcü o cuerpo cja c'e ngronsi, cjanu o ma ngöt'üji cja 'na cueva. ³⁰ Zö ya vi ndü e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübü'tjo na yeje. ³¹ O mezhe c'ua ja nzi c'ü o jñetse e Jesús, o jñanda na puncjü o nte c'ü ya vi te. C'o o jñanda, ngue c'o mi nzhodüji e Jesús ante c'ü ro mbö't'üji. Mi nzhodüji ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte a Galilea, hasta o zät'ä a Jerusalén. Nguec'ua zopjüji yo nte, xipjiji o te e Jesús.

³²⁻³³ 'Rí xi'tsc'öbe c'ü rgui mäcjeji. Nu c'e jña c'ü o xipji Mizhocjimi c'o in mboxatitagöji, ya zädä yo cjê yo rí cãrãgöji nutscöji o mboxbêchezüji c'o. O tsjapü o te e Jesús ja c'o nzi ga t'opjü cja Salmo dos. Je mama a cjava c'e Salmo: "Ixí ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e in Ch'itsc'ö", eñe Mizhocjimi. ³⁴ Mizhocjimi xo mama: "Rá intsjimits'ü ja c'o nzi rvá xipjigö e David." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ua mama a cjava c'ü 'na Salmo: "Rí pãrãgö c'ü dya rí jyëzi ra dya'a in cuerpogö. Na ngue i juancügö", eñe. ³⁶ E David o tsja rey cja c'o o menzumüji c'o mi ngue in mboxatitagöji; o tsja ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero 'ma o ndü, o dyögüji a lado nu ja ya vi dyögüji c'o in mboxatitaji. Cjanu o dya'a o cuerpo. ³⁷ Pero 'ma mü o ndü e Jesús, Mizhocjimi o tsjapü o te, dya go dya'a o cuerpo. ³⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, ngueje e Jesús c'ü ra perdonaots'üji in nzhubüji c'o in tjuji. ³⁹ C'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, dya ra 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, ra 'ñempc'ëji libre texe cja c'o na s'o. ⁴⁰ Pjötüpüji na puncjü ngüenda. Na ngue 'ma dya rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, ra zädä 'ma rí sufregueji ja c'o nzi va dyopjü c'o profeta. Je dyopjüji a cjava:

⁴¹ Nu'tsc'ëji in cjacüji burla. Pero jñant'maji, rá cjadö c'o me na nojo, c'ü dya rí creoji zö cjö ra xi'ts'iji.

Y rí mangujeji: "¿Ja rgá sô ra zädä yo?"

Pero rí chüji, eñe Mizhocjimi.

⁴² Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o mbedyeji c'ua cja c'e nintsjimi. C'o nte me go mamaji c'ua:

—Tsjacüjme favor rí 'ñejui ra chjün, rí ê yepe rí xitscöjme yo i xitsijme dya.

⁴³ Ma mü o nguarü c'e culto, na puncjü c'o mi menzumü a Israel c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'üji Mizhocjimi, anguezeji xo na puncjü c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'ua anguezeji o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji rí sido rí dyätpäji o jña e Jesucristo. Ngueje c'ü o ndäjä Mizhocjimi o ã mböxcüji.

⁴⁴ Nuc'ua c'ü na ye nu xabaro, o ã c'ua texe c'o mi cãrã c'e jñiñi o ã dyãrãji o jña Mizhocjimi. ⁴⁵ C'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o jñandaji xo vi jmurü na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel, o sjëyaji c'ua na puncjü. O zadüji

e Pablo o mamaji c'ü dya ma cjuana c'ü mi mama. ⁴⁶ Dya zû e Pablo 'ñe e Bernabé, o mamavi:

—Nu'tsc'eji rí menzumügöji a Israel, ngue'tsc'eji ot'ü ró xi'tsc'öbe o jña Mizhocjimi. Pero dya i ñeji. Nguec'ua, zö Mizhocjimi ne ra 'ñempc'eji libre cja c'o na s'o, pero dya sô. Na ngue dya in creoji c'ü xi'ts'iji. Nguec'ua dya cja rá zo'c'öbe; rá zopjübe c'o dya ngue in menzumügöji. ⁴⁷ Ngue c'ü o xitsibe Mizhocjimi. O mama a cjava:

Ró juan'c'ü rí zopjü yo nte yo dya menzumü a Israel yo cãrã texe cja ne xoñijö mü,

ngue c'ua ra salvaji ra bübü in jya's'ügö cja o mü'büji, eñe Mizhocjimi.

A cjanu va mama e Pablo.

⁴⁸ C'o dya mi menzumü a Israel, 'ma mü o dyärãji c'o jña c'o o mama e Pablo, me go mäji o mamaji c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Bübü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesús. Nguec'ua o bübütoji co Mizhocjimi. Nuc'o, ngue c'o ya vi juajnü Mizhocjimi. ⁴⁹ Nuc'ua o jña e Jesucristo c'in Jmugöji, o mamaji texe c'o jñiñi cja c'e estado. ⁵⁰ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel, o dyü't'üji c'o ndixü c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo dyü't'üji c'o bëzo c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua o nuji na ü e Pablo 'ñe e Bernabé, cjanu o pjongüji nu. ⁵¹ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbedyevi nu, cjanu o jyä'bävi c'ua o jömü c'o mi jäs'ã cja o mbäcuavi, ngue c'ua ro mbärã c'o mi menzumü nu, c'ü vi tsjaji c'o na s'o, dya recibidoji anguezevi. Cjanu o mëvi cja c'e jñiñi a Iconio. ⁵² C'o mi cãrã a Antioquia c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, zö mi nuji na ü c'o, pero o Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji o tsjapüji me go mäji.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

¹ Ma mi bübüvi e Pablo 'ñe e Bernabé a Iconio, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel. O zopjüvi c'o nte ja c'o nzi ma zopjüvi cja c'o 'ñaja jñiñi. Nuc'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. C'o o creo, mi cãrã c'o mi menzumü a Israel; xo mi cãrã c'o dya mi menzumü a Israel. ² C'o mi menzumü a Israel c'o dya go ne go creo, o dyü't'üji c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua va nguiññiji c'o na s'o, o nuji c'ua na ü e Pablo 'ñe e Bernabé. ³ E Pablo 'ñe e Bernabé o mezhe va mimivi a Iconio. Mi zopjüvi c'o nte, dya mi süvi. Mi xipjiji:

—Me s'iyats'üji e Jesucristo c'ü in Jmugöji, mi eñevi.

Nguec'ua c'ü in Jmugöji o unüvi poder o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua va mbärãji c'ü na cjuana c'o mi mama e Pablo 'ñe e Bernabé.

⁴ C'o mi cãrã a Iconio, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguiññiji. Mi cãrã c'o mi teñe c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpã o jña e Jesucristo; mi cãrã c'o mi teñe c'o apóstole c'o mi ngue e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁵ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätä c'o apóstole, cjanu o ma ñaji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. Xo ñaji c'o 'ñaja nte c'o dya mi menzumü a Israel. O mamaji c'ü ro tsjapüji burla c'o apóstole, cja rrü pjat'üji o ndojo. ⁶⁻⁷ Pero e Pablo 'ñe e Bernabé o mbärãvi. Nguec'ua o c'ueñe o mëvi c'ua a Listra 'ñe a Derbe c'o tsja cja c'e estado de Licaonia. Nujnu, o zopjüvi c'o nte o xipjiji ja rvã sô e Jesús ro 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Xo zopjüji c'o nte cja c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chãji.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸ A Listra mi bübü 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü, mi junrü a jöümü. Je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. ⁹ Nuc'ü, o dyärä mi ña e Pablo 'ma mi zopjü c'o nte. E Pablo o jñanda na jo c'e bëzo, o mbärä c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü ro sö Mizhocjimi ro jocü. ¹⁰ Nguec'ua o ña c'ua na jens'e e Pablo o xipji c'e bëzo: —Böbü dya, ri böbü derecho, eñe.

O böbü na zëzhi, cjanu o nzhodü c'ua. ¹¹ Na puncjü o nte c'o o jñanda e Pablo ja va jocü c'e bëzo. O mapjüji c'ua na jens'e o ñaji c'e jña Licaonia o mamaji: —Nujyo, ngue yo ín ts'itagöji yo rí ma't'üji. O mbëzhi o nte nza czazgöji. O ëjuí nu ja rí cãrãgöji o ë nugüji, eñeji.

¹² Cjanu o jñusp'üji c'ua ts'íta Júpiter e Bernabé. E Pablo, o jñusp'üji ts'íta Mercurio, na ngue mi ngue e Pablo c'ü mi zopjü c'o nte. ¹³ A tji cja o ngoxtji c'e jñiñi nu ja mi cjogüji, mi järä 'na templo nu ja mi ma't'üji e Júpiter. Nuc'ua c'ü mi mböcjimi cja c'e templo o siji o toro cja o ngoxtji c'e jñiñi. C'o toro ya vi ndepei o ndãjnã. C'e mböcjimi 'ñe c'o nte mi ne ro mbö't'üji c'o toro, cja rrü mbãsp'ãji e Pablo 'ñe e Bernabé c'ü rví ma't'üji. ¹⁴ E Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbärävi c'ü mi ne ro tsja c'o nte, o cjuan'diví o cjogüvi a nde nu ja mi cãrã c'o nte. O ts'üdü o bituvi, o mapjüvi c'ua na jens'e o mamavi:

¹⁵ —Nu'tsc'ëji ín bëzoji, zjenga ín ne rí pötcübe o toro? Maco rí ntetjogöbe nza cjatsc'ëji. C'ü rvã ëcjöbe, rá xi'tsc'öbe ja rgã sö ra 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o. Ni jyodü rí jyëziji yo ts'íta. Dya cja rí creoji, na ngue dya sö ra mböxc'üji. Rí 'ñench'e ín mü'büji Mizhocjimi c'ü bübü para siempre, c'ü o dyät'ã e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe texe yo bübü a jens'e 'ñe yo bübü cja ne xoñijöümü. Xo dyät'ã yo ndeje 'ñe texe c'o cã'ã nu. ¹⁶ Mi jinguã Mizhocjimi o jyëzi texe c'o nte mi cjai ja c'o nzi ma netsjëji. ¹⁷ Pero Mizhocjimi mi unü c'o mi jyodü c'o nte; xo 'ñetscöji dacöji c'o pje ni jyodüzüji. Va penqueji o dyebe; dacüji o ts'ítjô. Nguec'ua me rí mäcjöji, bübü c'ü rá sigöji. A cjanu, ngue c'ü rga pãrãgöji bübü Mizhocjimi, eñe e Pablo 'ñe e Bernabé.

¹⁸ Zö mi mamavi a cjanu, pero c'o nte siempre mi ne ro mbö'tp'üji o toro anguezevi. Pero o sido o xipjivi c'ü dya ro tsjaji a cjanu.

¹⁹ Cjanu o säjã c'ua a Listra ja nzi o nte c'o mi menzumü a Israel, vi 'ñeji a Antioquia 'ñe a Iconio. O dyu't'üji c'ua c'o mi cãrã a Listra o pjat'üji o ndojo e Pablo. Cjanu o ngüt'üji c'ua va pjongüji a tji cja c'e jñiñi. Mi pëzhiji ya vi ndü.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ë c'ua c'o cja vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ë böbüji nu ja mi 'mana e Pablo. Nuc'ua e Pablo cjanu o nanga c'ua, o cjogü na yeje cja c'e jñiñi. C'ü na ye nu pa, o mbedyevi nu e Bernabé o mëvi a Derbe.

²¹ A Derbe o zopjüvi c'o nte o xipjiji o jña Mizhocjimi. Na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nuc'ua cjanu o nzhogü o mëvi a Listra 'ñe a Iconio 'ñe a Antioquia. ²² O zopjüvi c'o mi creó e Jesucristo, o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji sido rí 'ñejmeji e Jesucristo. Dya pje rí tsjijñiji 'ma pje c'o cja c'üji. Na ngue 'ma cjó c'o unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätã, nuji na ü 'ma c'o, y pje c'o cjapüji, embeji c'o.

Nguec'ua o zëzhiji, dya züji. ²³ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o juajnüvi c'ua c'o ro tsja pastor nzi 'naja jñiñi. C'o cjuarma c'o mi cãrã nu, 'ñe c'o apóstole o mbempjeji. Nuc'ua c'o apóstole o dyötüvi Mizhocjimi ro mbös'ü c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, na ngue vi creoji. Cjanu o mbedyevi o mëvi c'ua.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquia de Siria

²⁴ O huench'evi c'ua cja c'e estado de Pisidia o zãt'ãvi a Perge c'ü tsja a Panfilia. ²⁵ Ma mü o nguarü o zopjüvi c'o mi cãrã nu, cjanu o zöbüvi o mëvi a ma a Atalia. ²⁶ Nujnu, o ndes'ëvi cja 'na barco c'ü mi ma a Antioquia c'ü

tsja a Siria. Je mi mëvi nu, na ngue nujnu ngueje nu ja vi dyötü Mizhocjimi c'o cjuarma, ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Bernabé cja c'e bëpji. Je mi mëvi nu, na ngue ya vi cjuatüvi c'e bëpji. ²⁷ Ma o zät'ävi a Antioquia, o zojnüvi c'ua c'o cjuarma. 'Ma mü o jmurüji, nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o xipjiji ja va mbös'ü Mizhocjimi va zopjüvi c'o nte. Xo xipjiji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o dya mi menzumü a Israel, xo dyätpäji o jña e Jesucristo. ²⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cäräji co c'o mi cärä a Antioquia c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

15

La reunión en Jerusalén

¹ C'o pa c'o, xo säjä c'ua ja nzi o bëzo a Antioquia c'o vi 'ñeja a Judea. O zopjüji c'o cjuarma o xipjiji:

—'Ma dya ra circuncidaots'üji ja c'o nzi va dyopjü e Moisés, dya ra sö rí salvagueji, embeji c'o cjuarma c'o mi cärä a Antioquia.

² E Pablo 'ñe e Bernabé o mamavi c'ü dya ro sö ro circuncidaoji c'o mi menzumü a Antioquia. Nguec'ua va zöji c'ua o jña c'o. Nguec'ua c'o cjuarma a Antioquia o xipjiji e Pablo 'ñe e Bernabé ro mëvi a Jerusalén, 'ñe ja nzi anguezeji, ro ma ñaji c'o apóstole 'ñe c'o pastor, ro dyönüji cjo mi jyodü ro circuncidaoji c'o dya mi menzumü a Israel.

³ Cjanu o möji c'ua. Bübü o cjuarma c'o o ma zogüji. 'Ma o cjogüji a Fenicia 'ñe a Samaria, o zät'äji c'o jña nu ja mi cärä o cjuarma. O xipjiji c'ü ya vi creo na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua me co mäjä c'o cjuarma.

⁴ 'Ma mü o zät'äji a Jerusalén, c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma o recibidoji e Pablo 'ñe e Bernabé 'ñe c'o ma dyoji. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o mamavi ja va mbös'ü Mizhocjimi o zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. ⁵ Mi bübü nu ja nzi o fariseo c'o vi creo e Jesucristo. O böbüji c'ua cjanu o mamaji:

—Ni jyodü rá circuncidaogöji c'o dya menzumü a Israel c'o ätpä o jña e Jesucristo. Xo rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, eñeji.

⁶ Nguec'ua o tsjaji 'na junta, o jmurü c'o apóstole 'ñe c'o pastor o ñaji ja rvá xipjiji c'o dya mi menzumü a Israel. ⁷ Nuc'ua 'ma ya vi mezhe vi zöji o jña, o böbü e Pedro o xipjiji:

—Mi cjuarmats'ügöji, in pärägueji ya mezhe ja nzi cjë, Mizhocjimi o juancügö nguetscö ot'ü ró zopjügö c'o dya menzumü a Israel ró xipjiji ja rvá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. 'Ma o dyäräji c'o ró xipjiji, o creoji. ⁸ Ja c'o nzi va dyacöji Mizhocjimi o Espiritu, je xo ga cjanu va unü yo dya menzumü a Israel c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na ngue Mizhocjimi pätpä o mü'bü texe yo nte. ⁹ Angueze dya juajnü cjó ra s'iya. O ndintspi o mü'bü yo dya menzumü a Israel 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ja c'o nzi va ndintsqui in mü'bügöji. ¹⁰ Maco Mizhocjimi ya recibido yo dya menzumü a Israel, ¿jenga in xipjiji ni jyodü ra dyätäji c'o ley? Dya rí tsjaji a cjanu; 'na ra ünnc'üji Mizhocjimi. C'o in mboxatitagöji mi söji na jyü c'o ley, dya sö ro cumpleji c'o. Ni xo ri nguetscöji. ¹¹ Rí pärägöji na s'ozgöji pero ra salvazügöji Mizhocjimi na ngue me s'iyazüji e Jesús c'in Jmugöji. Je xo rga cjanu rgá salva yo dya menzumü a Israel, eñe e Pedro.

¹² 'Ma mü o nguarü o ña e Pedro, dya cjó cja ndünrü. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'o mi cärä nu, o xipjiji ja va mbös'üvi Mizhocjimi va

zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. O mbös'ü o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹³ Ma mü o nguarü o ñavi, cjanu o ña c'ua e Jacobo o xipji c'o mi cãrã nu:

—Mi cjuarmats'ügöji, dyärãji c'ü rá xi'tsc'öji. ¹⁴ Ya xitsiji e Simón Pedro c'ü ya mezhe Mizhocjimi xo juentse yo dya menzumü a Israel, xo tsjapü o nte yo. ¹⁵ Nujoyo, ngue yo o dyopjü c'o profeta c'ü ro zädã. C'o o dyopjüji je mama a cjava:

¹⁶ Yo nte, dya cja matcüji ja c'o nzi va matcüji cja c'e ngumü de xipjadü c'ü o dyät'ã e David.

Nguec'ua 'ma ra zädã c'o pa, rá nzhogö rá cjavü yo nte ra matcüji na yeje.

¹⁷⁻¹⁸ Rá cjavü ín ntego c'o ñaja nte, zö ja nde menzumüji.

Ra jyongüji ra mbãcãji, eñe Mizhocjimi.

Nujoyo, o jítscöji ndeze mi jinguã yo.

Je ga cjanu va mama c'o profeta.

¹⁹ O sido o ña e Jacobo o mama:

—C'ü rí mangö, yo dya menzumü a Israel c'o ya ejme dya Mizhocjimi, dya ni jyodü rá xipjiji ra circuncidaoji ja c'o nzi ga mama c'o ley. ²⁰ C'ü rá cjai, rá penpeji 'na carta rá xipjiji c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o pãsp'ãji yo ts'ita. C'o bëzo, dya ra tsãji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsãji o bëzo. Xo ñe c'o dya be chjüntü. Xo rá xipjiji, dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. Dya xo ra ziji o cji. ²¹ Rá xipjiji a cjanu. Na ngue ya mezhe jizhiji o ley e Moisés texe cja c'o ciudad. 'Ma xabaro xörüji cja nintsjimi c'e ley, eñe e Jacobo.

²² Nuc'ua o nguejme conforme c'o apóstole ñe c'o pastor ñe c'o ñaja cjuarma. O juajnüji c'ua yeje cjuarma c'ü ro möji a Antioquía e Pablo ñe e Bernabé. Nuc'o, mí xo'ñivi cja c'o cjuarma. C'ü 'naja mi chjü e Judas Barsabás; c'ü 'naja mi chjü e Silas. ²³ O dyopjüji 'na carta o jñu's'üji a cjava:

“Nutscöjme rí apóstolegöjme ñetscöjme rí pastorgöjme rí pen'c'öjme ne carta. Rí zenguats'üjme cjuarma, nu'tsc'ejí dya ín menzumüji a Israel ín cãrãji a Antioquía ñe texe cja ne estado de Siria ñe ne estado de Cilicia. ²⁴ C'ü rgã pen'c'öjme ne carta, ró ärãgöjme bübü c'o o mbedye va ja rí cãrãgöjme c'o o ë nuc'üji. O xi'ts'ijí ni jyodü ra circuncidaots'üji ñe rí tsjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nguec'ua dya ín pãrãji ja ngue c'ü rí creoji. Nu c'o o ë xi'ts'ijí a cjanu, dya ró tãgöjme c'o. ²⁵ Ya ró ñagöjme ró juajnüjme yeje cjuarma rá tãcöjme ra ëji e Bernabé ñe e Pablo, ra ñe zenguats'üji. Me rí s'iyagöjme anguezevi. ²⁶ Zö cjogüvi na puncjü peligro 'na ra mbö't'üji c'o, pero sido zopjüvi yo nte, xipjiji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²⁷ Ró juajnüjme e Judas ñe e Silas ra ëji e Bernabé ñe e Pablo. E Judas ñe e Silas ra xi'ts'ijí nu yo rí opjüjme cja ne carta. ²⁸ Q Espíritu Mizhocjimi o dyacöjme o pjeñe, o jítscöjme c'o rá xi'tsc'öjme rí tsjaji. Y na jo, nguextjo c'o rá xi'tsc'öjme c'o. 'Ma jiyö, 'na rí sögueji na jyü. ²⁹ Yo rá xi'tsc'öjme, ngue c'ü dya rí saji o ts'ingue o animale c'o pãsp'ãji yo ts'ita. Dya xo rí siji o cji. Dya xo rí saji o animale c'o dya mbedye o cji. Nu'tsc'ejí ín bëzoji, dya rí tsãji o ndixü; ñetsc'ejí ín ndixüji, dya rí tsãji o bëzo. Xo ñetsc'ejí dya be ín chjüntüji. 'Ma dya rí tsjaji yo na s'o, ín cjai na jo'ma. Zenguaji, Mizhocjimi ra mböxc'üji”, eñe c'e carta va dyopjüji.

³⁰ Cjanu o ndãji c'ua e Judas ñe e Silas o ndëdyivi c'e carta, o möji e Bernabé ñe e Pablo a Antioquía. 'Ma mü o zãt'ãji, cjanu o xipjiji c'ua c'o cjuarma a Antioquía ro jmurüji. 'Ma o jmurüji, o unüji c'ua c'e carta. ³¹ 'Ma mü o xörüji c'e carta, me go mãji na ngue ma jo c'o jña c'o mi t'opjü nu. ³² E Judas ñe e

Silas mi profetavi. O xipjivi na puncjü o jña c'o cjuarma, o jíchiji ja ga cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua c'o cjuarma xenda go zèzhiji cja o jña Mizhocjimi. ³³ E Judas 'ñe e Silas o mezhevi ja nzi pa a Antioquía. Nuc'ua 'ma mü o nzhogüvi nu ja vi 'ñeji e Bernabé 'ñe e Pablo, c'o cjuarma a Antioquía o xipjiji anguezevi: —Mizhocjimi ra mböxc'üvi. Xipjivi ra mbörü Cjimi c'o o ndäc'äji, eñeji.

³⁴⁻³⁵ E Pablo 'ñe e Bernabé xe go mimivi a Antioquía. Anguezevi 'ñe c'o 'ñaja xöpüte mi jizhiji mi mamaji o jña Mizhocjimi.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ O mezhe c'ua ja nzi o pa, o mama c'ua e Pablo o xipji e Bernabé:

—Na jo rá më cja c'o jñiñi nu ja ya ró zopjüvi o jña Mizhocjimi c'o nte. Rá ma zenguavi c'o cjuarma, rá nuvi pje cjaji, eñe e Pablo.

³⁷ E Bernabé mi ne ro zidyivi e Juan Marcos. ³⁸ Pero o mama e Pablo c'ü xenda na jo 'ma dya ro zidyivi c'ü. Na ngue e Marcos vi jyanbüji co anguezevi a Panfilia; dya sido cja c'e bëpji co anguezevi. ³⁹ Nguec'ua o zövi c'ua o jña e Bernabé e Pablo. Nguec'ua va xögüvi c'ua. Nuc'ua e Bernabé cjanu o mëvi e Marcos. O mbes'evi cja 'na barco o mëvi a Chipre. ⁴⁰ Nuc'ua e Pablo o juajnü e Silas ro mëvi ro mbëpivi Mizhocjimi. C'o cjuarma a Antioquía o dyötpüji Mizhocjimi ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mëvi c'ua. ⁴¹ O zät'ävi texe cja c'e estado de Siria 'ñe cja c'e estado de Cilicia. E Pablo mi zopjü c'o cjuarma; nguec'ua va zèzhiji cja o jña Mizhocjimi.

16

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

¹ Nuc'ua cjanu o mëvi c'ua a Derbe 'ñeje a Listra. Mi bübü nu 'na t'i c'ü mi chjü e Timoteo. Nuc'ü, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu nana mi menzumü a Israel, y xo mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu tata mi menzumü a Grecia. ² C'o cjuarma a Listra 'ñe a Iconio mi mamaji c'ü mi cja na jo e Timoteo. ³ E Pablo o ne o zidyivi e Timoteo ngue c'ua ro mbös'üvi cja c'e bëpji. Pero ot'ü o circuncidao. Na ngue c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā cja c'o jñiñi nu ja ro möji e Pablo e Silas e Timoteo, mi pārāji c'ü mi griego c'ü o tata e Timoteo, dya mi menzumü a Israel. 'Ma o nguarü o circuncidao, cjanu o möji c'ua. ⁴ Texe cja c'o jñiñi ja c'o mi pöji, mi zopjüji c'o cjuarma mi xipjiji c'o vi mama c'o apóstole 'ñe c'o pastor c'o mi cārā a Jerusalén. ⁵ Nguec'ua c'o cjuarma xenda go mbārāji go creoji e Jesucristo. Pama mi bübü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Nuc'ua mi ne ro möji a Asia ro xipjiji o jña e Jesucristo c'o nte. Pero o Espiritu Mizhocjimi o tsjapü o mbārāji c'ü dya ro möji nu. Nguec'ua va cjogütjoi cja c'e estado de Frigia 'ñe cja c'e estado de Galacia. ⁷ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e estado de Misia, mi cja ro möji a Bitinia. Pero o Espiritu e Jesucristo dya jyëzi ro möji. ⁸ Nguec'ua va cjogütjoi c'ua cja c'e estado de Misia, dya mamaji o jña Mizhocjimi nu. Nuc'ua o zät'äji a Troas c'ü tsja a Misia. ⁹ 'Na nu xömü 'ma mi cārāji a Troas, Mizhocjimi o jichi e Pablo c'ü o jñanda, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jñ. O jñanda 'na bëzo c'ü mi menzumü cja c'e estado de Macedonia. Mi böbü ma xipji e Pablo: “Möji a Macedonia rí ma pjöxcüjme”, eñe c'e bëzo. ¹⁰ Nutscö e Lucas, je ngue a Troas ró chjégöjme e Pablo 'ñe c'o mi dyoji. Na ngue c'ü o jñanda e Pablo c'ü o jichi Mizhocjimi, ró

pārājme Mizhocjimi mi jítscōjme c'ü ro ma zopjūjme c'o mi cārā a Macedonia ro ma xipjijme o jña e Jesucristo. Ixtó xampjajme ro mōcjōjme nu.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Ró tes'ejme c'ua cja c'e barco c'ü ró töt'ūjme a Troas ró mōjme derecho ró sāt'ājme a Samotracia. C'ü na ye nu pa, ró sāt'ājme a Neápolis ró dagūjme cja c'e barco. ¹² Nuc'ua ró pedeyejme nu ró sāt'ājme a Filipos nu ja cārā na puncjū o nte c'o vi 'ñeje a Roma o 'ñe mandaji nu. A Filipos ngue 'na jñiñi c'ü me na nojo cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Macedonia. Ró mimijme ja nzi pa nu. ¹³ 'Ma mü o zādā c'e pa 'ma sōya c'o menzumū a Israel, ró pedeyejme cja o ngoxtji c'e jñiñi ró mōcjōjme a squina cja 'na ndare nu ja mi pa ötūji Mizhocjimi. Ró mimijme ró jíchijme c'o ndixū c'o mi jmurū nu. ¹⁴ 'Na c'o ndixū c'o mi ārā c'o mi mamajme, mi ngue 'na ndixū c'ü mi chjū e Lidia. Mi menzumū a Tiatira mi pō o bitu c'o ma cjpobū. Nuc'ü, mi ma't'ü Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbū o mü'bū o creo c'o jña c'o o mama e Pablo. ¹⁵ Cjanu o ji c'ua, 'ñe c'o mi cārā o ngumū. Nuc'ua cjanu o xítscōjme:

—Nu 'ma *in* mangueji c'ü na cjuana rí ench'e ín mü'bügō c'ü ín Jmugōji, rí mbitats'ūji rá mō ín nzungō rí ma oxqueji nu, enzgōjme c'ü.

O zūmpcūjme ró oxūjme nu.

¹⁶ 'Na nu pa, mi pōcjōjme nu ja mi pa ötūjme Mizhocjimi. Ró chjēgōjme 'na xunt'i c'ü mi esclavo. Mi o'o o mü'bū 'na o espíritu e Satanás c'ü dya jo, mi unū poder mi divinao. C'o o lamu c'e xunt'i mi tōji na puncjū o merio co c'ü mi divinao c'e xunt'i. ¹⁷ Nuc'ü, mi tjūnt'ü ín xütjügōjme nu ja mi pōcjōjme e Pablo, mi mapjū na jens'e mi mama:

—Nu yo bēzo, ngue o mbēpji Mizhocjimi c'ü bübū a jens'e. Xi'ts'iji ja rgá sö rí salvagueji, eñe c'e xunt'i.

¹⁸ O mezhe c'ua na puncjū o pa, mi cja a cjanu c'e xunt'i mi tjūnt'ü ín xütjügōjme mi mama a cjanu. O xicha c'ua e Pablo o pjünū o jñanda c'e xunt'i. Cjanu o xipji c'ua c'ü o espíritu c'ü dya jo:

—Me na zēzhi e Jesucristo; rí xi'tsc'ō rí pedye cja ne xunt'i.

Cjanu o mbedye c'ua.

¹⁹ C'o o lamu c'e xunt'i o mbārāji c'ua c'ü dya cja ro ndōji na puncjū o merio. Nguec'ua cjanu o zürūji c'ua e Pablo 'ñe e Silas o zidyiji a fuerza a jmi c'o pje mi pjēzhi, ngue c'ua ro jñünpūji ngūenda. ²⁰ 'Ma mü o zāt'āji cja c'o pje mi pjēzhi, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu yo bēzo, je menzumūvi a Israel. Va ē xipjiji nan'ño jña yo nte ga dyonpūji. Nguec'ua dya pārāji ja ngue c'ü ra creoji. ²¹ Mamavi o jña c'o mama ín leygōji c'ü dya sö rá cjaji ni xo rá creoji. Na ngue rí menzumūgōji a Roma, eñeji.

²² Nguec'ua c'o nte o üdüji, mi ne ro mbārāji e Pablo 'ñe e Silas. C'o pje mi pjēzhi cjanu o ts'ünbūvi c'ua o bitu e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mandavi o mbārāji co dyenza. ²³ Nuc'ua 'ma mü o nguarū o mbārāji na puncjū, cjanu o pant'aji c'ua a pjörū. Cjanu o xipjiji c'ua c'e mböpjörū ro mbörūji na jo e Pablo 'ñe e Silas para dya ro mbedyevi. ²⁴ Nguec'ua c'e mböpjörū o tsja ja c'o nzi va xipjiji, o siji e Pablo 'ñe e Silas o ē tsjocūji mas a mbo cja c'e pjörū. Cjanu o ngō'tp'ūji c'ua o nguavi cja yeje dyaxū c'o vi dyō't'ūji, para dya ro sö ro mbedyevi.

²⁵ Nuc'ua c'ü ndexōmū e Pablo 'ñe e Silas mi ötūvi Mizhocjimi y mi tōvi o himno ma ma't'ūvi Mizhocjimi. C'o 'ñaja c'o ma o'o a pjörū mi ārāji. ²⁶ 'Nango mbi c'ua na zēzhi ne xoñijōmū go 'ñōmū c'o cimientō cja c'e pjörū go xogū c'o

ngoxtji. C'o cadena c'o mi 'nün't'ü c'o ma o'o a pjörü, o ndögü nu ja mi sa'a cja ndüngümü. ²⁷ C'e mböpjörü 'ma mü o zö, o jñanda ya vi xogü c'o ngoxtji cja c'e pjörü. O ngübü c'ua o tjëdy ro pö't'ütsjë. Na ngue mi pëzhi ya vi c'ueñe texe c'o ma o'o cja c'e pjörü. ²⁸ Nuc'ua e Pablo o mapjü c'ua na jens'e o xipji:

—Dya rí pö't'ütsjë; rí cäxtjogöjme rí texejme, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'e mböpjörü o manda o tñji o sivi. Cjanu o cjuan'di o ma a mbo cja c'e pjörü, me mi mbi. Cjanu o ndüñjömü cja o jmi e Pablo 'ñe e Silas. ³⁰ Cjanu o zidyivi a tji o xipjivi:

—Nu'tsc'evi nin t'ecjañömüvi, çpje ni jyodü rá cjağö ngue c'ua rá salvagö?

³¹ Cjanu o ndünrivi o xipjivi:

—Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo rí tsjapü in Jmugue. Ra 'ñempc'e libre texe cja c'o na s'o; xo 'ñe yo cãrã in nzümü, embeji c'e mböpjörü.

³² Nuc'ua cjanu o xipjivi o jña Mizhocjimi c'e bëzo 'ñe texe c'o mi cãrã o ngümü. ³³ Nuc'ua mismo c'e xömü, c'e mböpjörü ixco zidy c'ua e Pablo 'ñe e Silas nu ja mi po o ndeje o mbe'chp'evi nu ja vi s'odü. Nuc'ua cjanu o jichiji co ndeje c'e mböpjörü 'ñe c'o mi cãrã o ngümü. ³⁴ Nuc'ua c'e mböpjörü cjanu o zidy e Pablo 'ñe e Silas cja o ngümü, o ma unüvi o xëdy o zivi. Me go mäjã c'ua c'e mböpjörü 'ñe c'o mi cãrã o ngümü, na ngue vi 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

³⁵ Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o pje mi pjëzhi cjanu o zopjüvi c'ua c'o policia o xipjivi:

—Mëvi ma xopcüvi c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü.

³⁶ 'Ma mü o zät'ävi nu, o xipjivi c'e mböpjörü. Nuc'ua c'e mböpjörü cjanu o ma xipji e Pablo:

—C'o pje pjëzhi o ndävi c'o o ë mama c'ü sô rí pedyevi libre. Nguец'ua pedyevi, Mizhocjimi rí möji, eñe c'e mböpjörü.

³⁷ Pero e Pablo dya nguejme conforme o xipji c'o policia:

—C'o pje pjëzhi o mandavi o mbärüzbe na puncjü, me go bëchquibe in tsebe cja yo nte, zö dya jñüncübe nguenda. Y o pandgabe a pjörü. O tsjacübe a cjanu, maco rí menzumögöbe a Roma. Nudya, nevi c'ü rá pedyebe, c'ü dya ra mbärã yo nte. Iyö. Ma xipjivi ra ëjui ra 'ñe pjongüzbe libre.

³⁸ Cjanu o ma c'ua c'o policia cja c'o pje mi pjëzhi, o ma xipjivi ja va mama e Pablo. 'Ma mü o dyärã c'o pje mi pjëzhi c'ü mi menzumü a Roma e Pablo 'ñe e Silas, me go züvi c'ua. ³⁹ Cjanu o mëvi c'ua cja c'e pjörü o ma xipjivi e Pablo 'ñe e Silas:

—Perdonaözbe c'ü ró cja'c'öbe.

Cjanu o pjongüvi c'ua libre cja c'e pjörü. Cjanu o xipjivi:

—Rí ö'tc'üjme 'na favor rí pedyevi cja ne jñiñi, eñe c'o pje mi pjëzhi.

⁴⁰ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Silas 'ma mü o mbedyevi libre cja c'e pjörü, cjanu o ma zenguavi e Lidia. Nuc'ua cjanu o zopjüvi c'o cjuarma c'o mi cãrã nu; nguec'ua o mäjji y o zëzhiji. O mbedye o möji c'ua co e Timoteo.

17

El alboroto en Tesalónica

¹ O zät'äji c'ua a Anfipolis 'ñe a Apolonia pero o cjogütjoji, o zät'äji cja c'e jñiñi a Tesalónica. Nujnu, bübü nu 'naja nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ² Texe nu ja mi sät'ã e Pablo mi pa cja nintsjimi. Nguец'ua o mezhe jñi nzo, chjünma mi pa cja c'e nintsjimi a Tesalónica mi pa jichi o jña

Mizhocjimi c'o nte. ³O jíchiji c'o mama o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ro mbärãji mi jyodü ro sufre rvá ndü e Cristo, cja rrü tetjo c'ua na yeje. O xipjiji:

—In te'beji c'ü o mama Mizhocjimi ra ë 'ñevgueji libre. Pero rí xi'tsc'öji, nuc'ü, ya ëjë. Ngueje e Jesús.

⁴C'o menzumü a Israel, bübü c'o o creo o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. C'o dya menzumü a Israel c'o xo mi sü Mizhocjimi, na puncjü c'o xo creo e Jesucristo. Nuc'ö, mi bübü ja nzi ndixü c'o pje mi pjëzhi. ⁵Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo, me go sjëyaji c'ua na ngue c'o nte o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. Nguec'ua cjanu o möji cja chöjmü nu ja mi cãrã c'o bëzo c'o ma s'o c'o dya mi pëpji c'o ja nde mi nzhodü. O xipjiji ro möji anguezeji. 'Ma mi pöji, o mbürü o mapjüji c'ua na jens'e. Nguec'ua va mundo c'ua na puncjü o nte. Nuc'ua cjanu o möji cja o ngumü e Jasón, Cjanu o xo'tp'üji o ngumü cjanu o cjogüji, ngue c'ua ro pjongüji e Pablo 'ñe e Silas ro zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda a jmi c'o nte. ⁶Pero dya chöt'üji. Nguec'ua o pëñch'iji c'ua e Jasón 'ñe ja nzi c'o 'ñaja cjuarma, o zidyiji a fuerza cja c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. O mapjüji na jens'e mi mamaji:

—E Pablo 'ñe e Silas nzhodüvi onpüvi yo nte. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü bübü c'o ya s'onbüji o mü'bü na ngue c'o jña c'o mamavi. Nudya, va ëjui va ë oncügöji. ⁷Nu ne Jasón o recibido cja o ngumü c'o, ngue c'ua sido oxüvi. C'o creo ja c'o nzi ga mama anguezevi, dya cjaji ja c'o nzi ga manda e César c'ü mero manda; mamaji e Jesús ngueje c'ü mero manda, eñeji.

⁸C'o nte 'ñe c'o pje mi pjëzhi 'ma mü o dyärãji a cjanu, me go züji, dya mi pãrã pje ro tsjaji. ⁹Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cjanu o cobraji o merio e Jasón 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o xipjiji c'ü ro nzhocpüji c'o merio 'ma ro mbedye e Pablo 'ñe e Silas cja c'e jñiñi. Cjanu o 'ñemeji c'ua libre.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰Nuc'ua c'o cjuarma cjanu o xipjiji e Pablo 'ñe e Silas c'ü ro mbedyevi c'e xöümü, ro mëvi a ma a Berea. 'Ma mü o zät'ävi nu, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹C'o mi cãrã a Berea xenda mi ärãji que na ngue c'o mi cãrã a Tesalónica. O dyärãji co texe o mü'büji c'o jña c'o mi mama e Pablo 'ñe e Silas. Pama mi nuji cja o jña Mizhocjimi cjo na cjuana c'o mi mamavi. ¹²Nguec'ua c'o menzumü a Israel, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo 'ñe na puncjü o ndixü c'o pje mi pjëzhi c'o mi griego c'o dya mi menzumü a Israel, xo creoji e Jesucristo. Xo 'ñe o bëzo c'o mi griego. ¹³Nuc'ua c'o mi cãrã a Tesalónica c'o mi menzumü a Israel, o mbärãji c'ua e Pablo 'ñe e Silas vi mëvi a Berea; e Pablo mi zopjü c'o nte mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Ixco möji c'ua o ma dyüt'üji c'o nte, ngue c'ua me go mundoji va mapjüji. ¹⁴Nuc'ua c'o cjuarma ixco ndãji c'ua c'o ro ma caminao e Pablo ro zät'ãji a squina cja c'e mar. E Silas 'ñe e Timoteo o nguejmevi a Berea. ¹⁵C'o cjuarma o ma caminaoji e Pablo hasta o zät'ãji a Atenas. Nuc'ua e Pablo o mama c'ua o xipjiji:

—'Ma rí nzhogueji a Berea, xipjiji e Silas 'ñe e Timoteo ra tsjavi posible ra ëjui, dya ra mezhevi.

Pablo en Atenas

¹⁶E Pablo mi te'be e Silas 'ñe e Timoteo ro säjui a Atenas. Me go sufre o mü'bü, na ngue o jñanda mi tãgã na puncjü o ts'ita cja c'e jñiñi. ¹⁷Nguec'ua mi pa cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji ja ga cja c'ü na cjuana. Xo mi ñaji c'o dya mi menzumü a Israel c'o xo mi ma't'ü Mizhocjimi. Y pama mi pa cja c'e chöjmü mi ñaji c'o mi pa nu. ¹⁸Nujnu, mi pa nu c'o mi

xiji epicureo c'o mi xötpü o jña e Epicuro, 'ñe c'o mi xiji estoico c'o mi xötpü o jña e Zenón. Anguezeji o zöji o jña e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Mbārā, ¿pje ra xitscöji ne bëzo nu ja nde pezhe o jña?, eñeji.

Bübü c'o o mama:

—Nza cja c'ü xitscöji rá creoji nan'ño ts'ita c'o ma't'üji nan'ño jñiñi, eñeji.

O mamaji a cjanu na ngue e Pablo mi xipji anguezeji ja ga cja e Jesús 'ñe c'e Resurrección. Anguezeji dya tendioji, mi cjaþüji e Jesús 'ñe c'e Resurrección mi ngue o tjü yeje ts'ita. ¹⁹ O zidyiji c'ua e Pablo nu ja mi chjü a Areópago nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipjiji:

—Rí ne rí xitscöjme ne jña nu in jizhgue ngue c'ua rá pãrãjme. ²⁰ In mangue yo nunca rí äràjme. Rí ne rá pãrãjme ja ga cja yo, embeji e Pablo.

²¹ C'o mi menzumü a Atenas 'ñe c'o dya mi menzumü a Atenas c'o mi cãrã nu, sido mi mamaji c'o jña c'o nuevo y me mi ne ra dyãrãji c'o jña c'o nuevo.

²² Nuc'ua e Pablo cjanu o böbü c'ua nu ja mi jünji ngüenda nu ja mi chjü a Areópago, cjanu o mama:

—Nu'tsc'ëji in bëzoji in cãrãji va a Atenas, rí unnc'ö ngüenda c'ü me in ma't'üji o ts'ita. ²³ Ma mi nzhodügö mi janda yo ts'ita yo in ma't'üji, ró janda 'na altar c'ü juns'ü a cjava: “Ne altar ngue para c'e ts'ita c'ü dya rí pãrãgöji”, je juns'ü a cjanu. Nudya rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya in pãrãji pero in mamaji in ma't'üji, c'ü ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Mizhocjimi o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Nuc'ü, manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijöümü. Nguec'ua dya bübü a mbo o templo 'ñe o ts'ingümü nu ja ra mimi. Na ngue nuyo, ät'ätjoji co dyë yo.

²⁵ Nu'tsc'ëji in cjinñiji c'ü pje c'o ni jyodü yo ts'ita rí unügeje. Pero Mizhocjimi dya pje ni jyodü. Maco ngue angueze o ngambgagöji va cja ne xoñijöümü, y dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá tsjons'ü in jñüji. Xo dacüji texe c'o ni jyongüji.

²⁶ Mizhocjimi o ngama texe yo raza 'ñe yo nación. Na ngue je mboxbëchiji cja c'e bëzo c'ü ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi. O mama Mizhocjimi jingüã ro mimi nzi 'na raza yo cãrã dya, 'ñe ja ngue c'ua ro ngãrãji. Xo 'ñe c'o cja ra ngãrã.

²⁷ O ngama a cjanu Mizhocjimi yo raza, ngue c'ua texeji ra jyodüji angueze, ra mbãrãji ja ga cja, ra 'ñench'e o mü'büji. Na ngue dya jë bübü Mizhocjimi co nuzgöji rí nteji. ²⁸ Na ngue dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá 'ñö'müji in dyëji 'ñe in cuaji. Nguec'ua só rá mamaji bübü co nutscöji c'ü. Xo mama a cjanu 'naja c'o in menzumügeje c'o mi xiji poeta c'o mi pjëchi ra ña c'o pje nde ma jña. O mama: “O t'izgöji Mizhocjimi”, eñe. ²⁹ Nu 'ma o t'izgöji Mizhocjimi, ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü dya Mizhocjimi yo ts'ita yo ät'ä yo nte. Na ngue ät'ãji ja c'o nzi ga nejí, de oro o de plata o de ndojo. ³⁰ Ma ot'ü, Mizhocjimi mi pësp'i na punciü paciencia c'o mi ma't'ü yo ts'ita. Na ngue dya mi pãrãji. Pero nudya, mama Mizhocjimi c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'bü texe yo cãrã cja ne xoñijöümü. ³¹ Mizhocjimi ya juajnü 'na pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. O 'ñeme 'na bëzo c'ü ra jñüncüji na jo ngüenda. 'Ma o ndü c'e bëzo, Mizhocjimi o tsjapü o te. Ngue c'ü rga pãrãgöji rí texeji, c'e bëzo ngueje c'ü ra jñüncüji ngüenda, eñe e Pablo.

³² Ma mü o dyãrãji c'ü mi mama e Pablo c'ü vi te e Jesús 'ma ya vi ndü, bübü c'o o tsjapü burla va ndenbe e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Xe rí xitscöjme 'na nu pa, eñeji.

³³ Nguec'ua e Pablo o mbedye nu ja mi cãrãji. ³⁴ Bübü c'o o ndeñe e Pablo o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. 'Na anguezeji mi chjü e Dionisio. Mi ngue 'na c'o bëzo c'o mi jün ngüenda. Xo creo 'na ndixü c'ü mi chjü e Dámaris.

18

Pablo en Corinto

¹ Nuc'ua e Pablo o mbedye a Atenas o ma a Corinto. ² Nujnu, o chjëvi nu 'na bëzo c'ü xo mi Israelita, pero vi jmus'ü cja c'e estado de Ponto c'ü tsja a Asia. Nuc'ü, mi chjü e Aquila. Cja vi 'ñejui c'ü nu su a Italia nu ja mi bübüvi. Na ngue e Claudio c'ü mi mero mi manda o xipji texe c'o mi menzumü a Israel ro mbedyeji a Roma c'ü tsja cja c'e país a Italia. C'ü nu su e Aquila mi chjü e Priscila. E Pablo o ma zengua e Aquila 'ñe e Priscila cja o ngumüvi. ³ C'e bëpji c'ü mi cja e Aquila 'ñe e Priscila, mi mismotjo c'e bëpji c'ü mi cja e Pablo. Mi tä'bäji o xipjadü o animale mi pöji. Y nu c'o mi tömü, mi ät'äji o ngümüji. Nguec'ua e Pablo o mimiji co anguezevi, mi tä'bäji o xipjadü. ⁴ E Pablo mi pa 'ma xabaro cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o menzumü a Israel 'ñe c'o dya menzumü a Israel, mi xipjiji ro dyätpäji o jña e Jesucristo.

⁵ Nuc'ua cjanu o säjä c'ua e Silas 'ñe e Timoteo, vi 'ñejui cja c'e estado de Macedonia. Nuc'ua e Pablo pama mi zopjü c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, e Jesús ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre, embeji.

⁶ Anguezeji dya go ne go creoji, y o zadüji e Pablo. Nguec'ua e Pablo o juancaja o bitu ngue c'ua ro unüji ngüenda c'ü ro mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja ro ma zopjü anguezeji. Cjanu o mama c'ua:

—C'ü rí ma sufregueji, dya ngue in s'ocügö; ngueje in s'ocügueji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ri 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, dya i dyätcäji. Nudya, rá zopjügö yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

⁷ Cjanu o mbedye c'ua cja c'e nintsjimi. O jogü c'ua cja 'na ngumü c'ü bëxtjo mi jära cja c'e nintsjimi. C'e ngumü mi ngue o ngumü e Justo. Nuc'ü, dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'ü Mizhocjimi. Nu cja c'e ngumü ngue nu sido mi ña e Pablo o jña Mizhocjimi. ⁸ C'ü mi manda cja c'e nintsjimi, mi chjü e Crispo. Nuc'ü, o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji; xo 'ñe texe c'o mi cärä o ngumü. C'o mi menzumü a Corinto, na puncjü c'o o dyätä e Pablo cjanu o creoji e Jesucristo. Cjanu o jiji. ⁹ 'Na nu xömü Mizhocjimi o unü e Pablo o jñanda nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji, o xipji:

—Dya rí sù. Sido rí zopjügie yo nte, dya rí jueme. ¹⁰ Na ngue rí bübügö co nu'tsc'e. Dya rá jëzi cjó pje ra tsja'c'ü. Na ngue cja ne jñiñi cärä na puncjü o nte c'o ra dyätcä in jña; nutscö rá cjapü in ntegö, eñe Mizhocjimi.

¹¹ O mezhe 'na cjë nde va mimi e Pablo a Corinto mi jichi o jña Mizhocjimi c'o nte.

¹² E Galión mi gobernador cja c'e estado de Acaya. 'Na nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo, o jmurüji o ñaji. Cjanu o ma zürüji e Pablo o zidyiji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. ¹³ Cjanu o xipjiji c'ua e Galión:

—Ne bëzo nu, onpü yo nte xipjiji nan'ño rgá ma't'üji Mizhocjimi. Maco dya mama a cjanu c'o ley, eñeji va xipjiji e Galión.

¹⁴ Nuc'ua e Pablo ya mi ngue ro ndünrü. Pero e Galión o ña c'ua o xipji c'o mi menzumü a Israel:

—Nu'tsc'eji in menzumüji a Israel, sido va ë molestaozügöji, ya xichazügö co nu'tsc'eji. 'Ma ro pö't'unte ne bëzo, o pje c'o ro tsjapü 'na nte, ro ä'tc'öji 'ma.

¹⁵ Pero dya pje tsja nu. C'ü ni ñugueji na ü nu, ngue c'ü dya jizhi ja c'o nzi ga mama c'o in leygueji. Nan'ño jña c'o mama y nan'ño tjü c'ü nädä. Nguec'ua ngue'tsc'eji sö rí reglatsjëji; nutscö dya pé'sc'ü rá nugö yo, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o manda o pjongüji c'o mi menzumü a Israel nu ja mi jün ngüenda. ¹⁷ Nuc'ua c'o dya mi menzumü a Israel, o pënch'iji c'ua e Sóstenes c'ü mi manda cja c'e nintsjimi a Corinto, o mbäräji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. Pero e Galión dya tsjapü ngüenda.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ E Pablo xe go mezhe c'ua na puncjü o pa, o mimi a Corinto. Nuc'ua cjanu o ñezhe c'ua c'o cjuarma. Cjanu o möji c'ua e Aquila 'ñe e Priscila a ma a Siria, mi pöji cja 'na barco. 'Ma mü o zät'äji a Cencrea, o ñaxpaji o ñi na ngue ya vi cuple c'e promesa c'ü vi mama va xipji Mizhocjimi. ¹⁹⁻²¹ O mbedyeji nu, o zät'äji a Efeso. E Pablo cjanu o cjogü cja c'e nintsjimi o ñaji c'o mi menzumü a Israel o xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Anguezeji mi süjmüji e Pablo xe ro mezhe rvá mimiji. Pero e Pablo o ndünrü o mama c'ü dya mi sö. Cjanu o 'ñezhe anguezeji o xipjiji:

—Ni jyodü rá magó a Jerusalén rá ma süpcó c'e mbaxcua c'ü ya ra zädä. Pero 'ma ra ne Mizhocjimi, rá nzhogü rá ã zenguats'üji na yeje.

Cjanu o ma ndes'e cja 'na barco c'ü mi cjogü a Efeso, o mbedye nu. E Aquila 'ñe e Priscila o nguejmevi a Efeso. ²² 'Ma mü o zät'ä c'e barco cja c'e jñiñi a Cesarea, o dagü e Pablo o ma'a nu ja mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén, o ma zenguaji. O mbedye c'ua nu, cjanu o ma c'ua a Antioquía. ²³ O mezhe ja nzi pa va mimi nu. Cjanu o mbedye o ma cja c'e estado de Galacia 'ñe cja c'e estado de Frigia. O zät'ä texe cja c'o jñiñi nu ja mi cãrã c'o mi ätpä o jña e Jesucristo, o zopjüji. Nguec'ua o máji y o zëzhiji.

Apolos predica en Efeso

²⁴ Dya go mezhe go säjä c'ua a Efeso 'na bëzo c'ü mi chjü e Apolos. Mi Israelita pero vi jmus'ü a Alejandría. C'e bëzo mi pärã na jo o jña Mizhocjimi, y mi pjëchi ra zopjü na jo c'o nte. ²⁵ Nuc'ü, ya vi jichiji ja ga cja o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. Mi zopjü c'o nte co texe o mü'bü, mi xipjiji ja ga cja e Jesús ja c'o nzi va dyärã. Pero dya mi pärã na jo ja ga cja. E Apolos mi pärã e Juan mi jichi co ndeje c'o nte. Pero dya mi pärã ja ga nãnbãji dya o tjü e Jesucristo 'ma jichiji c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁶ Nuc'ua e Apolos o mbürü o zopjü c'o nte cja c'e nintsjimi, o xipjiji texe c'ü mi pärã ja ga cja e Jesús. Y dya mi sü. Nuc'ua e Priscila 'ñe e Aquila 'ma mü o dyärãvi mi ña e Apolos, o zidyivi o ngumüvi. Cjanu o ñatsjëji c'ua o xipjivi c'o jña c'o xe mi bëzhi ro mbärã. ²⁷⁻²⁸ Nuc'ua e Apolos cjanu o mama c'ü ro ndes'e cja 'na barco ro ma cja c'e estado de Acaya. Nguec'ua c'o cjuarma a Efeso o xipjiji e Apolos:

—Jã, na jo rí mague, embeji c'ü.

Cjanu o dyopjüji 'na carta ro ndëdyi e Apolos, ngue c'ua c'o cjuarma a Acaya ro recibidoji c'ü. 'Ma o zät'ä a Acaya, Mizhocjimi o unü poder e Apolo o zopjü c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. Mi söji o jña anguezeji nu ja mi cãrã texe c'o nte mi ärãji. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji ja ga mama o jña Mizhocjimi; nguec'ua c'o nte va mbärãji e Jesús ngueje c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguec'ua c'o mi söji o jña e Apolos o bëzhiji. Nguec'ua c'o ya vi creo e Jesucristo xenda go zëzhiji.

19

Pablo en Efeso

¹ 'Ma mi bübü e Apolos a Corinto c'ü tsja a Acaya, e Pablo mi nzhodü cja c'o jñiñi c'o mi jãrã cja t'eje. Cjanu o zät'ä a Efeso. Cjanu o chjëji nu, ja nzi c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. ² Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma ĩ creogueji, ĩcjo o ěĵ o Espírítu Mizhocjimi cja in mü'bügueji?

O ndünrű c'ua anguezeji o mamaji:

—Dya rí ārājme cjo būbü o Espírítu Mizhocjimi.

³O ndünrű c'ua e Pablo o mama:

—ĭJa vi jigueji 'ma?

O ndünrű c'ua anguezeji:

—O nzhogű ĩn mü'bűjme ja c'o nzi va mama e Juan, cja rrű jigőjme.

⁴O ndünrű c'ua e Pablo o xipjiji:

—'Ma mi jichi e Juan c'o nte, mi xipjiji ro jyĕziji c'o na s'o ro 'ñench'e o mü'bűji c'ű cja ro ěĵ, c'ű ngueje e Jesús. Ngueje c'ű o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, eñe e Pablo.

⁵'Ma mü o dyārāji a cjanu, cjanu o jiji c'ua na yeje. O nānbāji o tjű e Jesús c'ĩn Jmugőji va jichiji. ⁶Nuc'ua e Pablo o 'ñe's'e o dyĕ anguezeji. Nuc'ua o ěĵ c'ua o Espírítu Mizhocjimi o ě būbü cja o mü'bűji. Nuc'ua o mbürű o ñaji c'ua nan'ño idioma, y mi mamaji o jña Mizhocjimi. ⁷Anguezeji mi sőji 'na doce bĕzo.

⁸O mezhe jñi zana e Pablo mi pa cja c'e nintsjimi, mi pa ñaji c'o nte mi xipjiji mi jyodű ro 'ñench'e o mü'bűji e Jesús, na ngue ngueje angueze c'ű o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ⁹Pero būbü c'o o meze o mü'bű, c'o dya go 'ñejme e Jesucristo. Anguezeji o zopjűji c'ua c'o 'ñaja c'o mi jmurű cja c'e nintsjimi, o xipjiji c'ű dya ma jo o 'ñiji e Jesús. Nguec'ua e Pablo o mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja mi pa zopjű nu c'o nte. Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi teñe angueze, cjanu o mőji c'ua cja 'na scuela nu ja mi xöpűte 'na bĕzo c'ű mi chjű e Tiranno. Nuc'ua e Pablo pama mi pa cja c'e scuela mi pa zopjű c'o nte. ¹⁰O mezhe yeje cĵ c'ű mi pa zopjű c'o nte nu. Nguec'ua texe c'o mi cārā cja c'e estado de Asia, o dyārāji o jña e Jesucristo c'ĩn Jmugőji, ző mi menzumű a Israel ző dya mi menzumű a Israel. ¹¹Mizhocjimi o unű poder e Pablo o tsja c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹²Nguec'ua c'o ts'imbayo c'o mi jüt'ű o ñi e Pablo 'ñe c'o o péchera, mi canaji mi pa cuatűji c'o mi s'odyĕ 'ñe c'o vi zürű c'o o s'ondajma e Satanás c'ű dya jo. Nguec'ua mi jogű c'o mi s'odyĕ y mi pedye c'o s'ondajma.

¹³Bűbü c'o menzumű a Israel c'o mi nzhodű mi cjua'ma c'o vi zürű o s'ondajma c'ű dya jo. Mi nānbāji o tjű e Jesús c'ĩn Jmugőji ma cjua'maji, xa'ma ro mbedye c'o s'ondajma. Mi mamaji:

—Pedye cja ne nte. Rí xi'tsc'ö co o poder e Jesús c'ű nādä e Pablo ga zopjű yo nte, embeji c'o s'ondajma.

¹⁴Cja c'o menzumű a Israel, mi būbü 'na ndamböcjimi c'ű mi chjű e Esceva. Mi 'ñeje yencho t'i c'o mi nānbä o tjű e Jesús ma cjua'maji. ¹⁵'Na nu pa 'ma o nānbāji a cjanu o tjű e Jesús, o ndünrű c'ua c'e s'ondajma o mama:

—Ri pārāgö cĵ ngueje e Jesús. Xo rí pārāgö cĵ ngueje e Pablo. Natsc'ejj, ĩpje pjĕ'tsc'ejj?, eñe.

¹⁶Nuc'ua c'e bĕzo c'ű vi zürű c'e s'ondajma, 'nango dacű o ma ndaji c'o o t'i e Esceva. Me go mbārāji go ndöpűji. Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja c'e ngumű, ya mi nzerгатjoji y ya me vi s'odűji. ¹⁷Nuc'ua c'o mi cārā a Efeso c'o mi menzumű a Israel, 'ma mü o mbārāji c'ű vi tsja c'o o t'i e Esceva, me go zűji c'ua. Xo 'ñe c'o dya mi menzumű a Israel. Na ngue mi pārāji, ző mi nānbāji o tjű e Jesús pero dya mi creoji, nguec'ua va tsjapűji a cjanu c'o o t'i e Esceva. Nguec'ua o mamaji c'ű me na nojo e Jesús c'ű ĩn Jmugőji.

18 O ějĕ c'ua na puncjü c'o ya mi creo e Jesucristo pero sido mi cĕroji, mi divinaoji y pje c'o nde mi cjaji. O mamaji c'ü dya ma jo c'o mi cjaji, y dya cja ro tsjaji. 19 Bübü o cĕro c'o mi cja o magia. O ma tjĕji c'o o libroji c'o mi juns'ü c'o magia, cjanu o ndüt'üji a jmi texe c'o nte. O tsjaji ngüenda c'ü ja nzi mi muvi c'o libro; o zäs'ä cincuenta mil o merio de plata. 20 Na puncjü o nte c'o o creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Na ngue me na zĕzhi o jĕna Mizhocjimi.

21 Nuc'ua o Espĕritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo ro ma na yeje cja c'e estado de Macedonia 'ñe cja c'e estado de Acaya, ro ma zengua c'o cjuarma. Nuc'ua cja rrü ma a ma a Jerusalén. O mama:

—'Ma rá sät'ä a Jerusalén, xo ni jyodü rá ějĕ a Roma, eñe.

22 Nuc'ua e Pablo o ndäjä yeje c'o nu mimbĕppjiji o mävi a Macedonia. Nuc'o, mi ngueje e Timoteo 'ñe e Erasto. E Pablo xe nguejme o mimi cja c'e estado de Asia.

El alboroto en Efeso

23 'Na nu pa 'ma xe mi bübü e Pablo a Efeso, me mi huĕñi c'o nte me mi mapjüji. Na ngue mi bübü c'o dya go ne o 'ñiji Mizhocjimi. 24 Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Demetrio. Mi ät'ä o ts'inana de plata c'o mi xiji ts'ina Diana. Xo mi ät'ä o ts'ingümü nu ja mi tägä c'o ts'ina Diana. Mi tsäjä o mbĕppi c'o mi pjĕchi ra dyät'ä o ts'inana; nguec'ua mi tōji na puncjü o merio. 25 E Demetrio o zojnü c'ua c'o o mbĕppi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ät'ä o ts'inana. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'eji nin t'ecjanöümüji, in päräji rí tōji na puncjü o merio rgä ät'äji yo ts'inana. 26 Pero xo in päräji ja ga cja ga tsja e Pablo, zopjü yo nte xipjiji c'ü dya mizhocjimi yo ts'inana; na ngue rí ät'tjoji co in dyĕgōji yo. Xo in äräji mama a cjanu e Pablo cja c'o 'ñaja jñiñi. Nguec'ua na puncjü o nte c'o dya cja ma't'ü yo ts'inana; ya creoji c'o mama e Pablo. Dya nguextjo va a Efeso; xo 'ñe texe cja ne estado de Asia. 27 Bübü peligro ra tsjacüji burla yo nte, dya cja ra ndöümüji yo ts'inana yo rí ätc'öji. Y dya nguextjo nu, xo ra tsjapüji c'ü dya cja ni muvi o templo e ts'ina Diana. Dya cja ra züpüji e ts'ina Diana. Maco nudya ma't'üji texe va a Asia 'ñe texe cja ne xoñijöümü.

28 'Ma mü o dyäräji c'o o mama e Demetrio, me go sjĕyaji c'ua na puncjü o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji.

Y sido mi mapjüji a cjanu. 29 Nguec'ua texe c'o nte cja c'e jñiñi o mbürü o huĕñiji, pero dya mi päräji pje mi pjĕzhi. Nuc'ua cjanu o cjuan'di o möji c'ua nu ja mi cjaji o junta. 'Ma mü o möji nu, o pĕnch'iji e Gayo 'ñeje e Aristarco c'o mi dyoji e Pablo, o zidyiji a fuerza nu ja mi cjaji o junta. Anguezevi mi menzumüvi a Macedonia. 30 E Pablo mi ne ro cjogü a nde cja c'o nte ro ñaji. Pero c'o mi creo e Jesucristo, dya jyĕziji ro cjogü. 31 C'o pje mi pjĕzhi c'o mi manda cja c'e estado de Asia, bübü c'o mi joji e Pablo. Anguezeji o ndäji c'o o ma'a nu ja mi bübü e Pablo o ma dyötüji 'na favor c'ü dya ro ma cja c'e junta, 'na pje c'o ro tsjapüji. 32 C'o nte me mi huĕñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua na puncjü c'o dya mi pärä pje vi jmurüji. 33 Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o juajnüji 'na c'o o dyoji c'ü mi chjü e Alejandro para ro frentaoji co c'o nte. Bübü c'o o xipji e Alejandro pje vi jmurüji cja c'e junta. Nuc'ua e Alejandro o tsja o seña co o dyĕ ngue c'ua ro ngo't'ü o ne c'o nte. Na ngue mi ne ro xipjiji c'o nte c'ü dya mi ngue o s'ocü c'o mi menzumü a Israel. 34 Pero c'o nte, 'ma

mü o jñandaji e Alejandro mi menzumü a Israel, cjanu o mapjüji c'ua na yeje. O mezhe c'ua yeje hora junto va mapjüji a cjava:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji va mapjüji.

³⁵ Nuc'ua c'ü mi representante cja c'e jñiñi, o xipji o ngo't'ü o ne c'o nte. Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji a Efeso. Yo nte yo cārã texe cja ne xoñijōmü pārãji nutscöji rí menzumüji a Efeso rí pjörügöji e ts'ina Diana c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jōmü. Xo rí pjörügöji o templo. ³⁶ Maco nde pārãji a cjanu y dya cjó sō ra ngädä, na jo, dya rí mapjüji. Dya pje rí tsjaji. ³⁷ I siji yo yeje bēzo, maco dya pje pōnūvi cja o templo c'ü in ts'inanaji. Dya xo zadūvi c'ü. ³⁸ Nujyo, 'ma o tsjavi na s'o, 'ma pje c'o o tsjapüji e Demetrio 'ñe yo 'ñaja yo ä't'ä yo ts'inana, nu'ma, sō anguezeji ra möji cja juei. Nuc'ua c'e juei ra jññpü nguenda yo yeje bēzo. ³⁹ 'Ma ngue 'na jña c'ü xe na s'ëzhi, rá ñaji 'ma ra zädä c'e pa 'ma rá cjaji junta, ja c'o nzi ga mama cja c'o ley. ⁴⁰ Nu c'o mandazüji, ra ëji ra ë huënzgöji jenga me ró huëñiji. Ra nguiññiji rí ne rá cjaji o revolución, dya cja rá ätäji o gobiernoji. Dya ra sō pje rá xipjiji, eñe c'e representante.

⁴¹ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, cjanu o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

¹ 'Ma o nguarü o huëñi c'o nte, nuc'ua e Pablo o mbenpe 'na jña c'o mi ejme e Jesucristo ro jmurüji. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o zopjüji. Cjanu o 'ñezheji cjanu o ma a ma a Macedonia. ² O zät'ä cja c'o jñiñi nu ja mi cārã o cjuarma, me go zopjüji ngue c'ua o mäji y o zëzhiji. Cjanu o mbedye a Macedonia o ma c'ua a Grecia c'ü xo xiji a Acaya. ³⁻⁶ O mezhe jñi zana va mimi nu. Nuc'ua o mama ro ndes'e cja barco ro ma a Siria. C'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo, mi mamaji ja rvá mbö't'üji e Pablo 'ma ro ma cja barco. O mbārã c'ua e Pablo; nguec'ua dya ndes'e cja barco. C'o o ndes'e ngue c'o mi dyoji e Pablo. Mi ngue e Sópater c'ü mi menzumü a Berea, 'ñe e Aristarco 'ñe e Segundo c'o mi menzumü a Tesalónica, 'ñe e Gayo c'ü mi menzumü a Derbe, 'ñe e Timoteo. Xo 'ñe e Tíquico 'ñe e Trófimo c'o mi menzumü cja c'e estado de Asia. Anguezeji ot'ü o möji cja barco. Pero e Pablo o nzhogü o ma na yeje a Macedonia. Nujnu, je ro ma ndes'e cja barco. Nutscö e Lucas ró chjögöbe e Pablo a Filipos c'ü tsja a Macedonia. O zädä c'ua c'e mbaxua 'ma siji o tjömëch'i c'o dya bāns'ä. 'Ma o cjogü c'e mbaxua, ró tes'ebe cja barco a Filipos xo ró mēbe a Troas. O mezhe tsi'ch'a pa, cja ró sät'äbe nu. Ya ma tepquegöbe c'o cjuarma c'o vi ot'ü. Ró mimijme siete pa nu.

Visita de Pablo en Troas

⁷ C'ü ot'ü pa nu ngo, ró jmurüjme c'o cjuarma c'o mi cārã a Troas, ngue c'ua ro sijme o tjömëch'i c'ü rva mbeñejme ja va ndü e Jesucristo. E Pablo o zopjü c'o cjuarma, na ngue ro pedyejme c'ü na ye nu pa. O mezhe ndexömü va ña. ⁸ Mi tjë na puncjü o sivi nu ja mi jmurüjme cja c'e ngumü c'ü na jñi piso. ⁹ 'Na t'i c'ü mi chjü e Eutico mi tagä cja ventana. O zürü o t'ijj na ngue o mezhe va ña'a e Pablo. Nguec'ua va ndögü a jōmü. 'Ma ró dagüjme ró ma nujme, ya vi ndü. ¹⁰ E Pablo xo dagü cja c'e jyäxcumü, o ma ndaja c'e t'i c'ü ya vi ndü. Nuc'ua cjanu o xitscöjme c'ua:

—Dya rí süji. Mizhocjimi o tsjapü o te, ya bübütjo na yeje, enzgöjme.

¹¹ Nuc'ua e Pablo 'ñezgöjme ró tes'ejme na yeje cja c'e jyäxcumü. E Pablo o mē'ch'i c'e tjomēch'i c'ü rvá mbeñejme ja va ndü e Jesús. Cja rrü sigöjme o xēdyi. E Pablo cjanu o ñaji c'ua c'o cjuarma hasta 'ma o jyas'ü. Cjanu o ma c'ua. ¹² O zidyiji e Eutico cja o ngumü, me mi mäji. Na ngue vi ndü pero Mizhocjimi o tsjapü o te na yeje.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³ Ante c'ü ro mbedye e Pablo a Troas, o xitscöjme ro tes'ejme cja barco nu, ro möjme a Asón; angueze ro matsjē cja 'ñiji. ¹⁴ Nguec'ua 'ma ró chjēgöjme e Pablo a Asón, xo ndes'e cja c'e barco. Cja rrü möcjöjme a Mitilene nu ja mi ma c'e barco. ¹⁵ C'ü na ye nu pa, o mbedye nu c'e barco ró möjme ró cjogüjme a lado cja c'e isla a Quío. C'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme cja c'e isla a Samos, y ró oxüjme cja c'e jñiñi a Trogilio. C'ü na ngiyo nu pa, ró sät'äjme a Mileto. ¹⁶ E Pablo mi xädä ro ma a Jerusalén, xa'ma ro zät'ä nu 'ma ro pjongüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pentecostés. Nguec'ua ya vi juajnü 'na barco c'ü ro cjogütjo a Efeso c'ü dya ro böbü. Na ngue dya mi ne ro metscöjme cja c'e estado de Asia.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷ 'Ma ró sät'äjme a Mileto, e Pablo o ndäjä c'o o ma a Efeso o ma siji c'o mi pastor cja c'o cjuarma. ¹⁸ 'Ma o ēji, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua anguezeji: —In pãrãgueji ja rvá minc'ö a ndetsc'ejí ndeze c'e pa 'ma cja rvá sägö va a Asia. ¹⁹ Ró pēpcö Mizhocjimi co texe in mü'bü. Y dya ró cjapü na nozü. Me mi huēgö na ngue c'o nte c'o dya go ne go creo. Y me mi sufregö na ngue c'o in menzumügöjme a Israel me mi jodü ja rvá mbötcüji. ²⁰ Ró xi'tsc'öji texe c'o mi jyodü ri pãrãgueji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. Ró zo'c'üji 'ma mi jmurügueji; xo ró zo'c'üji cja in nzungueji. ²¹ Ró zopjügö c'o in menzumügöjme a Israel, ró xipjiji co texe in mü'bü ro jyēziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, y ro 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'in Jmugöji. Xo 'ñetsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel, xo ró zo'c'öji a cjanu. ²² Nudya rrã magö a Jerusalén. Na ngue o Espiritu Mizhocjimi jitscö c'ü ni jyodü rá magö nu. Dya rí pãrã pje ra tsjacüji nu. ²³ Pero texe cja c'o jñiñi ja rí sätc'ö, o Espiritu Mizhocjimi xitscö c'ü ra pantcaji a pjörü nu, 'ñe me rá sufregö. ²⁴ Pero dya ra tsja zö rá sufregö zö ra mbötcüji. C'ü rí negö, ngue c'ü rá cjuatü ne bēpji nu o dyacü e Jesús c'in Jmugöji. O dyacü rí zopjügö yo nte rí xipjiji me s'iya Mizhocjimi anguezeji; ne ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o.

²⁵ "Ma mi bübü co nu'tsc'ejí, mi xi'tsc'öji c'ü ri unü in mü'bügueji e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nudya rí xi'tsc'öji c'ü dya cja rá chjēgöji. ²⁶ Tsjijñiji na jo c'ü rí xi'tsc'öji, na ngue ya rá jyanbüji ne pa dya. 'Ma cjö c'o bübüts'üji c'ü dya ra salva, c'ü ra ma sufre, dya ngue in s'ocügö. ²⁷ Na ngue ró xi'tsc'öji texe c'o ne Mizhocjimi rá pãrãgöji 'ñe rá cjaji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. ²⁸ Rí pjötpüji ngüenda ja rguí minc'ejí. Xo rí pjörüji texe c'o 'ñaja cjuarma c'o ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji. Na ngue chjëntjui nza cja o ndēnchjürü. O Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji ne bēpji rí tsjaji o mbörü. Rí pjörüji na jo, na ngue o pjödü o cji va ndü e Jesús; nguec'ua va tsjapü o ndēnchjürü c'o. ²⁹ Rí pãrãgö 'ma rá jyanbüji, 'ma rá magö, ra ējē c'o na s'o ga xöpunte. Nuc'o, ri chjëntjui nza cja o min'ño c'o me na sate, ra ē pjöt'üji c'o ndēnchjürü. ³⁰ Xo ra bübüts'üji c'o ra jichi c'o ya ri creo e Jesucristo, ra xipjiji o jña c'o dya cjuana, ngue c'ua c'o ya ri creo ra ndēñeji co anguezeji. Nguec'ua c'o ya ri creo e Jesucristo, bübü c'o ra creo c'o xöpüte. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji na puncjü ngüenda. Mbeñegueji, ró minc'ö jñi cjē a ndetsc'ejí. Zö xömü zö

ndempa pero sido mi zo'c'öji. Mi xi'tsc'öji ja rvi minc'ejí hasta bübü 'ma mi huëgö por nu'tsc'ejí.

³² Nudya cjuarma, rí ötcö Mizhocjimi ra mbö'c'üji y ra tsja'c'üji ra zi'ch'i in mü'bügueji o jña c'ü mama ja ga s'iyazügöji. Me na zëzhi o jña, ra mböxc'üji ra tsja'c'üji xenda rí dyätäji Mizhocjimi. Nguec'ua ra dya'c'üji c'o me na jo a jens'e c'o ra ch'unü texe c'o c'apü o nte. ³³ Ma mi bübügö co nu'tsc'ejí, dya c'jü mi nepegö o merio ne ri ngue o bitu. ³⁴ In päräji mi pëpcjö c'ü ma tötc'ö c'ü mi sigö 'ñe c'o mi jegö, 'ñe c'ü mi si c'o mi dyocjójme 'ñe c'o mi jeji. ³⁵ Ró jí'ts'iji 'na tjürü c'ü xo rí tsjaji. Rí pëpcjeji ngue c'ua rí pjös'üji c'o pje ni jyodü. Rí mbeñegueji c'ü o mama e Jesús c'ín Jmugöji: “Xenda rí mäcjeji 'ma rí unüji, que na ngue 'ma ra ch'a'c'üji”, eñe va mama.

³⁶ Nuc'ua e Pablo 'ma o nguarü o zopjü a cjanu c'o pastor, cjanu o ndüñijö mü o dyötü Mizhocjimi co texe anguezeji. ³⁷ Nuc'ua anguezeji me go huëji c'ua, na ngue ya ro ma e Pablo. Me go ndaji y me go zü'tp'üji o jmi. ³⁸ Me mi sentioji na ngue c'o jña c'o vi mama e Pablo c'ü dya cja ro chjëji. Nuc'ua ró möc'jójme e Pablo; anguezeji o ma zogüzújme hasta cja c'e barco.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

¹ Nuc'ua 'ma mü o 'ñetscójme c'o cjuarma, cja rrü möjme c'ua cja c'e barco. Ró möc'jójme derecho cja c'e isla c'ü ni chjü a Cos. C'ü na ye nu pa, ró möjme a Rodas. 'Ma ró pedyejme nu, ró möjme a Pátara. ² Nujnu, ró jodújme nu 'na barco c'ü ro ma a Fenicia. 'Ma ró tö't'újme, ró tes'ejme cja rrü möjme. ³ Ma ma möc'jójme, ró jandajme c'e isla c'ü ni chjü a Chipre ró cjogújme cja o jodyë. Ró sidojme hasta ró sät'ájme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Tiro c'ü tsja a Siria. Ró dagújme cja c'e barco, na ngue je ro sjö'büji nu c'o mi tunü c'e barco. ⁴ A Tiro ró jodújme ja mi cārā c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. Nujnu, ró minc'öjme nu siete pa. O Espíritu Mizhocjimi ya vi jíchiji c'o cjuarma c'ü me ro sufre e Pablo a Jerusalén. Nguec'ua o xipjiji e Pablo c'ü dya ro ma nu. ⁵ Ma o zädä c'o pa 'ma ro mbedye c'e barco, ró pedyejme cja c'e jñiñi a Tiro ro möjme. Nuc'ua texe c'o cjuarma 'ñe c'o o suji 'ñe c'o o t'iji o ma caminaozújme 'ma ró pedyejme cja c'e jñiñi. 'Ma ró sät'ájme cja squina c'e mar, ró ndüñijö müjme ró ötcójme Mizhocjimi. ⁶ Cjanu pötü rvä chagöjme, cjanu o 'ñetscójme c'ua. Nuc'ua cja rrü tes'ejme cja c'e barco; anguezeji cjanu o nzhogüji o ngumüji.

⁷ Ma ró pedyejme a Tiro, ró möjme a Tolemaida c'ü tsja a Fenicia. 'Ma ró dagújme nu, dya cja ró möc'jójme cja barco. A Tolemaida ró ma zenguaajme c'o cjuarma, y ró minc'öjme 'napa co anguezeji. ⁸ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma ró pedyejme a Tolemaida, cja rrü möjme a Cesarea. 'Ma ró sät'ájme nu, ró cjogújme cja o ngumü e Felipe ró oxújme nu. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvä sö ro salvaji. E Felipe mi ngue 'na c'o siete c'o vi uajnúji ro unü pje ro zi'i c'o ndixü c'o ya vi ndü nu xíra. ⁹ E Felipe mi tsjä nziyo o xunt'i c'o dya mi chjüntü. Mi mamaji o jña Mizhocjimi ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'büji. ¹⁰ Ró minc'öjme nu ja nzi pa. O ëjë c'ua 'na bëzo c'ü mi chjü e Agabo vi 'ñeja a Judea. Xo mi profeta mi mama o jña Mizhocjimi. ¹¹ O säjä nu ja mi cārājme. Cjanu o nganba c'ua c'ü mi nzünt'ü e Pablo, cjanu o jyüt'ü c'ua o ngua 'ñe o dyë. Cjanu o mama:

—Rí xi'tsc'öji c'ü mama o Espíritu Mizhocjimi. C'o cārā a Jerusalén c'o dya ätpä o jña e Jesucristo, je xo rgá cjanu rgá jyüt'üji o dyë 'ñe o ngua ne bëzo

nu ngue o cja ne mbünt'ü, cja rrü zidyiji ra ma nzhöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel.

¹² 'Ma ró äragöjme c'o o mama e Agabo, nuzgöjme 'ñe c'o cjuarma c'o mi cãrã a Cesarea me ró ötcöjme na puncjü e Pablo c'ü dya ro ma a Jerusalén.

¹³ O ndünrü c'ua e Pablo o xitscöjme:

—¿Jenga in huëji? In cjacüji xo rá sentiogö. ¿Cjo in neji c'ü dya rá cjägö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? Rí bübü dispuesto ra zücüji a Jerusalén ra jyütcüji in dyë 'ñe in cua, ra pantcaji a pjörü. Dya nguextjo nu; xo rí bübü dispuesto ra mbötcüji na ngue rí pëpigö e Jesús c'in Jmugöji, eñe.

¹⁴ 'Ma dya dyätcäjme, dya cja pje ró xipijjme. Ró mamajme:

—Ra zädã rí tsjague ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

¹⁵ Nuc'ua ró xampjajme, cja rrü möjme c'ua a Jerusalén. ¹⁶ Bübü ja nzi cjuarma a Cesarea c'o o ma zogüzüjme hasta ró sät'äjme a Jerusalén. C'o cjuarma o zinzgöjme cja o ngumü e Mnasón c'ü mi menzumü a Chipre; je ró oxüjme nu. C'e bëzo, ya vi mezhe vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo visita a Jacobo

¹⁷ C'o cjuarma a Jerusalén me go mäji va recibidozüjme. ¹⁸ C'ü na ye nu pa, ró möcöjme e Pablo ró ma zenguajme e Jacobo. Ya xo ma cãã nu texe c'o pje mi pjëzhi cja c'o cjuarma. ¹⁹ 'Ma ró cjuarü ró zenguajme, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'o cjuarma ja va mbös'ü Mizhocjimi angueze va zopjü c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel. ²⁰ 'Ma o dyärãji c'o o mama e Pablo, o mama c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Cjanu o xipjiji c'ua e Pablo:

—Na jo c'ua ja gui mangue, cjuarma. Pero dyärã na jo c'o rá xi'tsc'öjme. Cãrã na puncjü mil c'o in menzumügöji c'o ya creo e Jesucristo. Anguezeji me süpüji c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. Y neji texe c'o cjuarma xo ra züpüji c'o. ²¹ Anguezeji äräji nan'ño gui jíchigue c'o in menzumügöji c'o cãrã c'o nan'ño jñiñi; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra dyätãji c'o o dyopjü e Moisés; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra circuncidaoji c'o o t'iji, ni xo ra tsjaji c'o 'ñaja in chjürügöji. ²² Yo in menzumügöji ra mbärãji c'ü i 'ñecje, ra mundoji 'na pje c'o ra tsja'cüji. Nguec'ua, ¿ja rga cja'püji? ²³ Na jo rí tsjague c'o rá xi'tsc'öjme dya. Bübüzgöjme nziyo cjuarma yo o tsja promesa va xipjiji Mizhocjimi. ²⁴ Rí möcjeji yo cjuarma cja ne templo rí chömügö o animale c'o rí unügeji. Nuc'ua yo cjuarma ra unüji c'o mböcjimi ra mbäsp'äji Mizhocjimi. A cjanu ra jogüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua ra sö ra 'ñaxpaji o ñiji, na ngue ya rguí cumpleji c'o promesa. Nuc'ua yo in menzumügöji ra mbärãji c'ü dya cjuana c'ü äräji; in cjague ja c'o nzi ga mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ²⁵ Dya rí xi'tsc'öjme c'ü ni jyodü ra dyätã c'o ley c'o dya rí menzumügöji. Na ngue ya ró ñagöjme ró penpejme 'na carta ró xipijjme c'o ni jyodü ra tsjaji. Ngue c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o bäsp'ä yo ts'ita. Dya xo ra ziji o cji. Dya xo ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. C'o bëzo, dya ra tsãji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsãji o bëzo, eñe e Jacobo.

Toman preso a Pablo en el templo

²⁶ C'ü na ye nu pa, e Pablo o möji c'ua c'o nziyo cjuarma o cjogüji cja c'e templo. Nuc'ua e Pablo o xipji c'e mböcjimi c'ü ya mi ngue ro cumple c'o bëzo c'o promesa c'o vi xipjiji Mizhocjimi. Xo mama e Pablo:

—Nutsco nguetscö rá tömügö c'o animale c'o ra dya'cü yo bëzo, rí päsp'ägue Mizhocjimi, eñe.

²⁷⁻²⁸ Nuc'ua ya mi ngue ro zädä c'o xe siete pa 'ma ro cumpleji c'o promesa. C'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje cja c'e estado de Asia, búbü c'o o jñanda e Pablo cja c'e templo. O pëñch'iji c'ua e Pablo, cjanu o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu'tsc'ejí *in* bëzoji rí menzumüji a Israel, pjöxcüjme rá pëñch'ijme ne bëzo. Ngueje nu nzhodü texe cja ne xoñijömmü, jíchi yo nte c'o me na s'o. Nujnu, ña'a contra nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi. Xo ña'a contra o ley e Moisés, 'ñe ne templo nu me na sjü. Y dya nguextjo nu; o siji yo dya rí menzumügöji o cjogüji cja ne templo nu me na sjü o contaminaoji, eñeji.

²⁹ C'o vi 'ñeje a Asia o mamaji a cjanu, na ngue o jñandaji a Jerusalén e Tróximo c'ü mi menzumü a Efeso mi dyojui e Pablo. Mi pëzhiji e Pablo xo vi siji e Tróximo cja c'e templo.

³⁰ Me co üdü c'ua texe c'o mi cārā cja c'e jñiñi. Go cjuan'diji c'ua go mundoji. Cjanu o pëñch'iji e Pablo go pjongüji cja c'e templo. Ixco ngot'üji c'ua c'o ngotxi. ³¹ C'o nte mi ne ixto mbö't'üji e Pablo. Pero búbü c'o o ma cja c'e bëzo c'ü mi manda 'na mil o tropa romana, o ma xipjiji c'ü ya vi mundo texe c'o mi menzumü a Jerusalén ma huëñiji. ³² Nu c'e bëzo, ixco ma't'ü c'ua c'o tropa 'ñe c'o mi manda cada cien tropa, ixco dagüji c'ua cja c'e jyäxcumü nu ja mi cārāji c'ü mi chäjui c'e templo, o möji nu ja mi cārā c'o nte. C'o nte 'ma mü o jñandaji c'e bëzo 'ñe c'o tropa, o jyëziji c'ua, dya cja mbārāji e Pablo. ³³ O säjä c'ua c'e bëzo, cjanu o manda o pëñch'iji e Pablo cjanu o ndün't'üji yeje cadena. Nuc'ua cjanu o zopjü c'o nte o dyönüji pje mi pjëzhi e Pablo y pje vi tsja. ³⁴ C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua dya mi sö ro mbārā c'e bëzo pje vi tsja e Pablo. Nguec'ua cjanu o manda ro zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcumü. ³⁵⁻³⁶ 'Ma o zāt'ä c'o tropa 'ñe e Pablo cja c'e dezhe c'ü rví ndes'ejí cja c'e jyäxcumü, c'o tropa o ndës'iji c'ua e Pablo cjanu o ngö's'ü o jyöji. Na ngue c'o nte me mi chütüji y me mi mapjüji na jens'e mi mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo.

Pablo hace su defensa delante de la gente

³⁷⁻³⁸ 'Ma ya mi ngue ro cjogü c'o tropa a mbo cja c'e jyäxcumü, o mama c'ua e Pablo o xipji c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa:

—¿Cjo sö rá xi'tsc'ö 'na jña?, eñe e Pablo.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Mi pëzhgö mi ngue'tsc'e c'e bëzo c'ü menzumü a Egipto. Pero dya ngue'tsc'e, na ngue *in* ñague griego. Nuc'ü, mi dyoji c'o rí xicöjme o pö't'unte. Dya be mezhe mi jodü ja rvá tsjaji o revolución ro ndöpjüji ne gobierno. C'e bëzo o dyëdyi nziyo mil c'o mi pö't'unte o möji cja majyadü nu ja dya cjó nzheñe, eñe c'e bëzo va xipji e Pablo.

³⁹ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nutsö rí Israelitagö. O jmuxcü a Tarso c'ü tsja cja c'e estado de Cilicia. Rí tsjagö cja 'na jñiñi c'ü me manda. Rí ö't'ü favor rí jyëzgui rá zopjügö yo nte, eñe.

⁴⁰ O unü c'ua sjëtsi. Nuc'ua e Pablo o böbü cja c'e dezhe, o tsja o seña co o dyë ro ngo't'ü o ne c'o nte. Nguec'ua, dya cja nda mi mapjüji na jens'e. Nuc'ua e Pablo o ña c'ua c'e idioma hebreo va zopjü c'o nte, o mama:

22

1—Nu'tsc'ejí in menzumüts'ügöji, nu'tsc'ejí pjë'ts'íji in jünji ngüenda 'ñetsc'ejí dya pje pjë'ts'íji, rí zo'c'öji. Dyärägueji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, ngue c'ua rí pärägueji c'ü dya rí cjägö c'o na s'o, eñe e Pablo.

2 Ma o dyäräji e Pablo mi ña hebreo, xe go juemeji c'ua. O mama c'ua e Pablo:

3—Xo rí Israelitagö nza cjatsc'ejí. O jmuxcügö a Tarso c'ü tsja a Cilicia, pero ró tegö va cja ne ndajñiñi. Nu c'ü o jítscö, mi ngue e Gamaliel. O jítscö na jo c'o ley c'o o unü Mizhocjimi c'o in mboxatitagöji. Mi sügö Mizhocjimi; 'ma cjó c'o mi pëzhgö c'ü dya mi sũ Mizhocjimi, mi sjëyazgö na puncjü ja c'o nzi gui tsjagueji dya. 4 Nguec'ua mi nugö na ü c'o mi tépi o 'ñiji e Jesús, mi negö c'ü ro mbö't'üji texeji. Mi mandagö ra ndün't'üji o cadena cja rrü pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü. 5 Nu mero ndamböcjimi 'ñe yo jün ngüenda cja yo in menzumüji, päräji c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji je ma cjazgö nu. Na ngue anguezeji o dyacüji o carta c'ü ro tjëdyi a ma a Damasco ro jíchi c'o mi manda cja c'o nintsjimi nu. Nuc'ua ró ma c'ua ro ma sürü c'o mi creo e Jesús c'o mi cãrã nu, cja rrü tjün't'üji co cadena ro ëji va a Jerusalén ngue c'ua ro castigaoji.

Pablo cuenta de su conversión

6 "Ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya mi ngue ro sät'ã a Damasco, ya vi jñisiarü. 'Nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö. 7 Ró tögü a jömü c'ü mi chägägö. Cja rrü ärägö 'na jña c'ü o xitscö a cjava: "Nu'tsc'e Saulo, çjenga in cjapü ra sufre yo creozügö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre", enzgö. 8 Ró tjüntügö ró xipji: "Nu'tsc'e nin 'tecjañö mü, çcjö ngue'tsc'e?" O ndünrü c'ua c'ü mi ña: "Nguetscö e Jesús mi menzumügö a Nazaret. In cjapü ra sufre yo creozgö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre", enzgö. 9 C'o mi pöcjöjme, me co züji. O jñandaji c'e jya's'ü pero dya dyäräji pje pjëzhi c'ü o mama c'e jña c'ü mi zocügö. 10 Ró mamagö c'ua: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, çpje in ne rá cjägö?", ró embe. O ndünrü c'ua c'in Jmugö o xitsi: "Ixtí mague dya, rí sät'ã a Damasco. Nujnu, ra xi'ts'íji nu, c'e bëppi c'ü ya mama Mizhocjimi rí tsjague", enze. 11 Nuc'ua, dya cja mi jandagö na ngue me mi juëns'i c'e jya's'ü. Nguec'ua c'o mi pöcjöjme o pënzhuuji in dyë, cjanu o ngüncüji o zinziji a Damasco.

12 'Mi bübü 'na bëzo a Damasco c'ü mi chjü e Ananías. Mi sũ Mizhocjimi mi ätä c'o ley. C'o in menzumügöji c'o mi cãrã nu, mi mamaji c'ü mi cja na jo. 13 O ëjë c'ua e Ananías nu ja mi oxügö, o böbü in jmigö o xitsi: "Nu'tsc'e Saulo mi cjuarmats'ügö. Ra jogü dya in chö rí jñanda na yeje", enze. Ixco jogü c'ua in chö ró janda e Ananías. 14 Nuc'ua e Ananías cjanu o xitscö: "Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mboxatitagöji, o juan'c'ügue ndeze mi jinguã ngue c'ua rí pärägue c'o ne angueze rí tsja. O dya'c'ügue i jñanda e Jesús nu c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Xo dya'c'ü i dyärã o zo'c'ü. 15 Nguec'ua rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesús; rí xipjiji ja ga cja c'ü i jñanda 'ñe c'o i dyärã. 16 Nudya, dya cja pje rí che'be; ixtí jigüe dya. Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesús y rí tsjapü in Jmugue. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra ndin'tsc'i in mü'bü c'o na s'o", enzgö e Ananías.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los que no eran de Israel

17 "Ma ró nzhogö a Jerusalén, ró ëjë cja ne templo ró ë ötü Mizhocjimi. 'Ma mi ötügö Mizhocjimi, o dyacü c'ü ró janda, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'ñji. 18 Ró janda e Jesús; o xitsi: "Pura pedyegüe a Jerusalén, na ngue zö rí xipjigüe yo nte ja rvã zo'c'ügö y ja vi jñandagö, pero dya ra creots'üji", enzgö. 19 Pero ró

xicö c'ua: “Iyö ín Jmuts'ügö; ra creozüji. Päräji mi pagö cja c'o nintsjimi mi pa jodü c'o mi creots'ü. Mi mandagö ra pant'aji a pjörü y ra mbäräji. ²⁰Ma o mama e Esteban c'ü me na jots'ügue, 'ma o mböt't'üji c'ü, xo mi bönc'ö nu, me mi mäcjö. Ró pjötpü o bitu c'o o mböt't'ü c'ü”, ró embe c'ín Jmugö. ²¹O ndünrú c'ua o mama: “Pedyegue, rá täc'ä rí mague na jê nu ja cärã c'o dya menzumü a Israel, rí ma zopjüji”, enzgö. Nujoyo, ngueje yo o mama e Pablo va xipji c'o nte.

Pablo en manos del comandante

²²C'o nte o dyäräji na jo, hasta 'ma cja mama e Pablo c'ü vi ch'unü o bËpji mi zopjü c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu o mapjüji c'ua na yeje o mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo. Dya cja xe ra mimi cja ne xoñijömmü, eñeji.

²³'Ma mi mapjüji na jens'e, xo mi juant'aji o bituji y mi vos'üji o jömmü a jens'e. Na ngue me mi üdüji. ²⁴Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o manda o zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcumü nu ja mi cärã c'o tropa. Cjanu o manda ro ndas'üji o chirrio, ngue c'ua ro mama e Pablo pje vi tsja, nguec'ua ma mapjü c'o nte. ²⁵Ante c'ü ro ndas'üji, o ndün't'üji o xipjadü. Mi böbü nu 'na bëzo c'ü mi manda cien tropa. Nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Mama cja c'o ley c'ü dya sö rí chas'üji o chirrio c'o menzumü a Roma. Ni jyodü ot'ü rí jñünpüji ngüenda pje mbë c'ü o tsja, eñe e Pablo.

²⁶C'e bëzo 'ma o dyärã c'o o mama e Pablo, cjanu o ma c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, o ma xipji:

—Pjötü ngüenda ne bëzo, c'ü dya pje xe rí tsjapü. Na ngue menzumü a Roma.

²⁷Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o ëjë c'ua nu ja mi bübü e Pablo, o ë xipji:

—Xitsi. ¿Cjo ín menzumügue a Roma?

O ndünrú c'ua e Pablo:

—Jä.

²⁸O ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Maco ró cjöt'ügö na puncjü o merio para ró c jagö menzumü a Roma.

O ndünrú c'ua e Pablo o mama:

—Nutsö rí menzumügö a Roma ndeze 'ma o jmuxcügö, eñe.

²⁹Nuc'ua c'o ya mi ngue ro ndas'ü o chirrio e Pablo, o ndans'aji c'ua. Nuc'ua c'ü mi manda texe c'o tropa, xo zü c'ua. Na ngue vi manda o ndün't'üji co xipjadü e Pablo, maco mi menzumü a Roma.

Pablo delante de la Junta Suprema

³⁰C'ü mi manda c'o tropa, mi ne ro mbärã jenga mi mama c'o mi menzumü a Israel c'ü mi jyodü ro ndü e Pablo. Nguec'ua c'ü na ye nu pa, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe texe c'o mi jün ngüenda ro ë jmurüji. Nuc'ua cjanu o xäpcä e Pablo, cjanu o dagüvi cja c'e jyäxcumü. Cjanu o cjogüvi nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipji e Pablo ro böbü cja o jmiji.

23

¹Nuc'ua e Pablo o jñanda na jo c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, sido rí jodü rá c jagö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, eñe.

²Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü e Ananías, cjanu o xipji c'o bëxtjo mi böbü cja e Pablo ro mbë'chp'iji o ne. ³O ndünrú c'ua e Pablo o xipji c'ü mi mero ndamböcjimi:

—Nu'tsc'e in cjavü na jots'ügue, pero na s'o c'o in cjague. Mizhocjimi ra castigaots'ü. In cjavü in jüncüji ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o ley; maco in manda ra mbëchquiji in te, eñe e Pablo.

⁴O ndünrü c'ua c'o bëxtjo mi böbü, o mamaji:

—¿Jenga i sadügue nu? Maco o ñeme Mizhocjimi ra tsja mero ndamböcjimi.

⁵O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, dya mi pärägö cjo mi mero ndamböcjimi nu. 'Ma ro pärägö, dya ro xipji a cjanu. Na ngue cja o ley Mizhocjimi, mama c'ü dya pje rá xicöji yo in menzumügöji yo pje pjëzhi.

⁶Nuc'ua e Pablo o unü c'ua ngüenda c'o mi jün ngüenda, mi cārā 'na partido c'o mi saduceo, mi cārā 'na partido c'o mi fariseo. Nguec'ua o ña c'ua na jens'e:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, rí fariseogö o t'izgö 'na fariseo. In jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra zädä c'e pa 'ma ra te'e texe c'o ya ndü.

⁷Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, dya cja mi 'natjo o pjeñeji; ya nde mi nan'ño ma nguifñiji c'ua. ⁸Na ngue yo saduceo mamaji c'ü dya cja ra te c'o ya ndü. Xo mamaji c'ü ojtjo anxe. Xo mamaji c'ü dya bübü e Satanás c'ü dya jo, ne ri ngue c'o o mbëpji. Yo fariseo creoji bübü nza texe yo. Xo creoji c'ü ra te c'o ya ndü. ⁹Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o mbürü o zöji o jña, o ñaji na jens'e. Cjanu o böbü c'ua, ja nzi c'o fariseo c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mamaji:

—Dya pje rí tö'tp'ügöjme c'o na s'o c'o ri cja ne bëzo. 'Na ri ngueje 'na o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü. 'Ma ga cjanu, na jo, dya pje rá cjavüji. Na ngue 'ma rá c'a's'üji nu, chjëntjui c'ü ro c'a's'üji Mizhocjimi.

¹⁰Nuc'ua c'o fariseo mas go zöji o jña c'o saduceo, y o mbürü o chüji. Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zü c'ua 'na ro mbäräji e Pablo ro s'odü na puncjü. Nguec'ua o ma't'ü c'o tropa o dagüji cja c'e jyäxcumü o ñanaji e Pablo a nde c'o saduceo, cjanu o zidyiji c'ua na yeje cja c'e jyäxcumü.

¹¹Nuc'ua c'e xömü c'ü na ye nu pa, 'nango jñetse c'ua e Jesucristo c'in Jmugöji mi böbü cja o jmi e Pablo, o xipji:

—Nu'tsc'e Pablo, dya rí sügue; rí mäcje. I zopjügue yo nte va a Jerusalén, i xipjiji ja ga cjazgö. Xo ni jyodü rí mague a Roma xo rí zopjügue c'o nte c'o cārā nu, eñe e Jesús va xipji e Pablo.

Planes para matar a Pablo

¹²C'ü na ye nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o mamaji c'ü ro mbö't'üji e Pablo. O juraji Mizhocjimi va mamaji:

—Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üji e Pablo. Ra zücöji Mizhocjimi 'ma dya rá cjagöji a cjanu.

¹³Mi sö mas de cuarenta c'o o mama a cjanu. ¹⁴Anguezeji cjanu o möji c'ua cja c'o ndamböcjimi 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda, o ma xipjiji:

—Nutsöjme ró nádäjme Mizhocjimi. Ró mamajme c'ü dya cja rá sijme o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üjme e Pablo. Ra zücüjme Mizhocjimi 'ma dya rá cjaime a cjanu. ¹⁵Nguec'ua nu'tsc'ëji 'ñe c'o 'ñaja c'o jün ngüenda, chaque rí penpeji 'na jña c'e bëzo c'ü manda c'o tropa ra sin'c'iji e Pablo. Rí xipceji ni jyodü xenda rí pärägueji pje pjëzhi c'ü o tsja e Pablo. Nutsöjme ya rí bübüjme rá pö't'üjme ante c'ü ra säjä va, eñeji.

¹⁶A Jerusalén mi bübü nu c'ü nu sobrinu e Pablo, o t'i c'ü nu cjü. Nuc'ü, o dyärä c'o mi mama c'o bëzo ro mbö't'üji e Pablo 'ma ro cjögü. Cjanu o ma c'ua cja c'e jyäxcumü o ma xipji e Pablo. ¹⁷Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'ua 'naja c'o bëzo c'o mi manda cien tropa, cjanu o xipji:

—Rí ò'tc'ü favor rí mèvi ne t'i cja c'e bëzo c'ü manda texe yo tropa; va jün 'na jña pje ra xipji, embe.

¹⁸ O zidyí c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o xipji:

—C'ü rvá ëçjöbe, o matcügö c'e bëzo c'ü ró cotc'öji c'ü ni chjü e Pablo. O dyötcü favor ró sigö ne t'i; va jün 'na jña pje ra xi'ts'i, embe.

¹⁹ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o pënchp'i c'ua o dyé c'e t'i, cjanu o ndans'avi ro ñatsjëvi. Cjanu o dyönü:

—¿Pje pjëzhi c'ü rí xitsi?

²⁰ O ndünrü c'ua c'e t'i:

—Yo menzumü va, ya ñaji. Ra xörü chaque ra ë dyö'tc'üji rí sidyi e Pablo nu ja jünji ngüenda. Ra xi'ts'iji c'ü ni jyodü xenda ra mbäräji pje pjëzhi c'ü o tsja e Pablo. ²¹ Nguec'ua rí ò'tc'ügö c'ü dya rí tsjague c'ü ra ë xi'ts'iji. Na ngue sö mas de cuarenta bëzo c'o ne ra mbö't'ü e Pablo. Ya te'beji dya c'ü, ngue c'ua 'ma rí tsjogüvi, ra mbö't'üji. Anguezeji ya nädäji Mizhocjimi o mamaji a cjava: “Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pö't'üji e Pablo. Ra zücüji Mizhocjimi 'ma dya rá cjagöji a cjanu”, eñe anguezeji. Nguec'ua te'beji dya, c'ü rí tsjague ja c'o nzi rgá ë xi'ts'iji.

²² O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Pjötpügue na puncjü ngüenda, dya cjó rí xipji c'ü i xitscö yo. Mague dya, embe c'e t'i.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Nuc'ua c'e bëzo cjanu o ma't'ü c'ua yeje c'o mi manda cien tropa, o xipjivi:

—Mandaguevi yo yeje ciento tropa yo nzhontjo ra xampjaji rí möji a Cesarea. Rí pedyeji 'ma ra unü a las nueve ne xö mü. Xo rí möji setenta tropa c'o chägä o pjadü, cja na yeje ciento c'o qui o lanza. ²⁴ Xo rí xöcüvi o pjadü c'o ra chägä e Pablo. Rí pjörüji na jo, ngue c'ua ra zät'ä na jo cja e Félix c'ü gobernador, embeji c'o yeje c'o mi manda cien tropa.

²⁵ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o dyopjü 'na carta c'ü ro mbenpe e Félix. O jñu's'ü a cjava:

²⁶ “Nu'tsc'e Félix in gobernadorgue, rí zenguats'ügö nin t'ecjanö mü. Nguetscö e Claudio Lisias rí pen'c'ö ne carta. ²⁷ Rí xi'tsc'ö ne bëzo nu va siji yo tropa. C'o menzumü a Israel o zürüji ne bëzo, ya mi ngue ro mbö't'üji. 'Ma ró pärägö c'ü menzumü a Roma nu, ixtó ëdyigö in tropa ró ma ñanajme ró cjocüjme cja c'e jyäxcumü. ²⁸ Nutscö mi ne ro pärägö pje vi tsja ne bëzo, na ngue c'o nte mi mamaji c'ü vi tsja na s'o. Nguec'ua ró dagübe cja c'e jyäxcumü ró sidyi ne bëzo nu ja jün ngüenda c'o menzumü a Israel. ²⁹ Mi mama c'o nte c'ü vi tsja na s'o nu. Pero ró unnc'ö ngüenda nguextjo c'o o ley anguezeji c'o mi mamaji c'ü dya ätä nu. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o na s'o c'o ro tsja, c'ü rva pö't'ü ni xo ri ngue c'ü rva pant'a a pjörü. ³⁰ Nuc'ua o ëjë 'naja c'ü o 'ñe xitsi c'ü mi cärä o bëzo c'o ya vi ñaji ra rvá mbö't'üji ne bëzo. Nguec'ua ró täcjö yo tropa o siji nu. Y c'o nte c'o mama c'ü o tsja na s'o nu, ró xipjiji ra ëji ra ë xi'ts'iji”, eñe va dyopjü c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa c'o ma cäjä cja c'e jyäxcumü.

³¹ Nuc'ua c'o tropa cjanu o tsjaji ja c'o nzi va xipjiji; o zidyiji e Pablo c'e xö mü a Antípatris. ³² C'ü na ye nu pa, c'o tropa c'o mi nzhontjo o nzhogüji cja c'e jyäxcumü nu ja vi mbedyeji. C'o tropa c'o mi chägä o pjadü ngue c'o o möji e Pablo. ³³ 'Ma o zät'äji a Cesarea, o unüji c'e carta c'e gobernador, cjanu o nzhöji e Pablo. ³⁴ Nuc'ua c'e gobernador 'ma o nguarü o xörü c'e carta, cjanu o dyönü e Pablo pje ma estado mi tsja. 'Ma o mbärä mi tsja a Cilicia, cjanu o mama c'ua:

35 —'Ma ra säjä c'o mama i tsjague c'o na s'o, rá jün'c'ügö ngüenda, embeji e Pablo.

Cjanu o manda o zidyiji e Pablo cja o palacio e Herodes nu ja ro oxü. Xo manda ro mbörüji nu.

24

Defensa de Pablo delante de Félix

1 O mezhe c'ua tsi'ch'a pa, o säjä c'ua a Cesarea e Ananías c'ü mi mero ndamböcjimi, 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda. Ma siji 'na licenciado c'ü mi chjü e Tértulo. O möji cja c'e gobernador ngue c'ua ro cusaji e Pablo. 2 Nuc'ua c'e gobernador o manda o siji e Pablo. 'Ma mü o säjä e Pablo, nuc'ua e Tértulo o mbürü o cusa e Pablo, o xipji c'e gobernador:

—Nu'tsc'e Félix nin t'ecjañömü. Na ngue in gobernador, rí cārājme na jo, dya cjó rí chüjme. In pjöxcüjme na puncjü; nguec'ua dya pje bëtscöjme.

3 Nguec'ua rí da'c'üjme na puncjü 'na pöjö nu'tsc'e Félix, me na jontets'ü. 4 Dya rí ne rá bë'chc'ijme na puncjü in tiempo. Pero rí ö'tc'üjme rí dyätcäjme na ngue na jontets'ü. Dya puncjü o jña c'o rá ñagöjme. 5 Ne bëzo ró tö'tp'üjme me na s'o c'o cja'a. Nzhodü texe cja ne xoñijömmü, zopjü c'o ín menzumügöjme. Nguec'ua anguezeji, dya cja ne ra dyätäji in gobiernogue. C'o teñe angueze, ni chjü nazareno. Anguezeji dya cja ma't'üji Mizhocjimi nza czagöjme; nan'ño ga creoji. 6 Ne bëzo ya mi ngue ro contaminao c'ín templogöjme, pero ró sürüjme. Mi ne ro jünpüjme ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o ín leygöjme. 7 Pero o metio e Lisias c'ü manda c'o tropa nu, o möji c'o o tropa nu ja mi jünpüjme ngüenda ne bëzo, o ma zinnguijme a fuerza. 8 Cjanu o xitsijme ro ecjöjme cja in jmigue. Nguec'ua 'ma rí tsjapü t'önü ne bëzo, rí pärägue c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öjme o tsja na s'o nu.

9 C'o 'ñaja c'o mi menzumü a Israel cjanu o mamaji c'ua:

—Na cjuana yo mama e Tértulo, embeji c'e gobernador.

10 Nuc'ua c'e gobernador cjanu o tsjapü c'ua o seña e Pablo ro ña. O mama c'ua e Pablo:

—Rí pärägö ya pa ja nzi cjë c'ü in gobernador in jüngue ngüenda cja ín paísgöjme. Nguec'ua rí mägö; dya rí sū rá tjünrügö. 11 Ya mezhe como 'na doce pa, ró magö a Jerusalén ró ma ma't'ügö Mizhocjimi. 'Ma rí tsja t'önü, rí pärägue c'ü na cjuana yo rá xi'tsc'ö. 12 Nujyo, mamaji ró cjagö c'o na s'o 'ma ró magö a Jerusalén. Pero dya cjó ró sögöbe o jña para ro mundo c'o nte; ni ri ngue cja c'e templo, ni ri ngue cja c'o nintsjimi, ni ja xo ri ngue cja c'e ndajñiñi a Jerusalén. 13 Nujyo xi'tsc'eji, dya sö ra mamaji c'ü na cjuana. 14 Nutsö na cjuana rí creogö c'e jña c'ü cja jizhi Mizhocjimi. Nujyo ín menzumügöjme, mamaji c'ü nan'ño rgá creogö dya. Pero dya cjuana c'ü mama yo. Na ngue rí ma't'ügö Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o ín mboxatitagöjme. Rí creogö texe c'o mama c'o ley, 'ñe texe c'o o dyopjü c'o profeta. 15 Rí creogö c'ü o mama Mizhocjimi ra te c'o ya ndü, c'o o tsja na jo 'ñe c'o o tsja na s'o. Nu yo ín menzumügöjme xo creoji a cjanu. 16 Siempre rí jodügö rá cjagö c'o na jo, ngue c'ua dya rá cjagö na s'o a jmi Mizhocjimi, ni pje rá cjapcö yo nín minteji.

17 Ró magö ja nzi vez a Jerusalén, pero o mezhe ja nzi cjë c'ü cja ró magö. Mi doce pa, 'ma ró magö nu, ró jünügö c'o ró unü c'o poble. Xo ró jünü c'o ro unügö Mizhocjimi. 18 'Ma ró unügö Mizhocjimi cja c'e templo c'o ofrenda c'o mi jünügö, o jñandgaji nu. Pero nujyo, dya ngue yo o jñandga. C'o o jñandga, ngueje ja nzi ín menzumügöjme c'o vi 'ñeje a Asia. Ya rvá cumplegö c'o rvá

mama ro cjangö, ja c'o nzi ga cja ín chjürügöjme. Dya mi dyocjömje na puncjü o nte; dya cjó xo ró sögöbe o jña c'ü ro mundo o nte. ¹⁹ C'o vi 'ñeje a Asia c'o o jñandga cja c'e templo, 'ma o jñandgaji ró cjangö c'o na s'o, sö ra ëji ra 'ñe mamaji. ²⁰ O 'ma jiyö, ri dyönü yo ín menzumügöjme cjo ró cjangö c'o na s'o 'ma mi bünc'ö a jmi yo, 'ma mi jüncüji ngüenda. ²¹ 'Ma o jñüncüji ngüenda, ró ñagö na jens'e ró mama a cjava: "Ín jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra te texe c'o ya ndü", ró embeji. Nu c'o ró mama a cjanu, dya s'o c'o, eñe e Pablo.

²² E Félix ya mi pãrã na jo'ö ja ma cja o 'ñiji e Jesucristo. Pero dya nguarü o jñünpü ngüenda e Pablo. O xipjiji c'o nte:

—'Ma ra ëjë e Lisias c'ü manda c'o tropa, rá jünpü na yeje ngüenda ne bëzo cja in jmigueji, eñe.

²³ Cjanu o ma't'ü c'ua 'na c'o mi manda cien tropa, o xipji c'ü ro mbörüji e Pablo, pero ro jyëziji ro nzhodü libre cja c'e palacio, y c'o o dyoji e Pablo mi sö ro ma zenguaji ro ma zopcüji c'o mi jyodü.

²⁴ O mezhe c'ua ja nzi pa, o ëjë c'ua na yeje e Félix nu ja mi jün ngüenda, ma dyojui c'ü nu su c'ü mi chjü e Drusila. E Drusila mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Félix o manda ro ma siji e Pablo. 'Ma o säjä e Pablo, o zopjü e Félix 'ñe e Drusila o xipjivi ja ga cja e Jesucristo. ²⁵ O mama e Pablo ni jyodü 'na nte ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, y ra mbörütsjë ja rgá mimi, dya ra tsja ja c'o nzi ga netsjë. Na ngue ra zädä c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi texe yo nte. O zü c'ua e Félix cjanu o xipji e Pablo:

—Mague dya cja c'e palacio. 'Ma xe rá pë'sc'ö tiempo, rá zon'c'ü na yeje.

²⁶ C'ü vi mama e Félix c'ü ro ma e Pablo, xo ngeje c'ü mi te'be xa'ma ro unü o merio e Pablo, ngue c'ua ro 'ñeme libre. Nguец'ua na puncjü vez va zojnü o ñavi. ²⁷ O mezhe c'ua yeje cjë. Nuc'ua ya ro mbedye gobernador e Félix; ro tsja gobernador e Porcio Festo. E Félix dya 'ñeme libre e Pablo, na ngue mi ne ro unü favor c'o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo.

25

Pablo delante de Festo

¹ 'Ma o tsja gobernador e Festo, o mezhe jñi pa, cjanu o mbedye a Cesarea o ma c'ua a Jerusalén. ² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji e Festo c'ü vi tsja na s'o e Pablo. ³ O mamaji:

—Tsjacüjme favor rí manda ra siji a 'ñecjua e Pablo, eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue ya vi mamaji ja rvá mbö't'üji e Pablo 'ma ro cjogü cja 'ñiji. ⁴ O ndünrü c'ua e Festo:

—Je va cjot'ü a Cesarea e Pablo. Dya ra mezhe rá magö nu. ⁵ Nguец'ua yo pje pjëzhits'üji rá möcöjme a Cesarea. 'Ma pje c'o o tsja c'e bëzo, ra xitscöji 'ma rá sät'äjme nu, eñe e Festo.

⁶ E Festo o mezhe como dyëch'a o ocho pa a Jerusalén. Cjanu o nzhogü o ma a Cesarea nu ja vi 'ñeje. C'ü na ye nu pa, e Festo o mimi nu ja mi jün ngüenda, cjanu o manda o ma siji e Pablo. ⁷ 'Ma o säjä, ya ma cãjä c'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje a Jerusalén. Anguezeji o böbüji cja o jmi e Pablo, o mamaji na puncjü c'o na s'o c'o vi tsja. Pero dya sö ro mamaji c'ü na cjuana. ⁸ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Dya pje ró cjangö contra c'o mama ín leygöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Dya xo ró contaminao c'ü ín templojme. Dya pje xo ró mangö 'na jña contra e Cesar c'ü mero manda, embeji c'e gobernador.

⁹ E Festo mi ne ro unü favor c' o mi menzumü a Israel c' o mi nu' u na ü e Pablo. Nguec' ua va dyönüji e Pablo:

—¿Cjo in ne rá sints' i a Jerusalén? Je rá ma jün' c' ügö nu ngüenda cjo na cjuana yo mama yo in menzumügueji.

¹⁰ O ndünrü c' ua e Pablo o xipji:

—Iyö. Na ngue je ngue va o 'ñempc' e e César rí jñü ngüenda; dya ngue a Jerusalén. In pärägue na jo, c' ü dya pje ró c' japügö yo in menzumügöjme. ¹¹ Ma pje c' o i chötcü c' o na s' o c' o ró c' jagö c' ü rga tügö, rí bübü dispuesto rá tügö. Pero 'ma dya cjuana yo mama yo, dya in pé' s' i derecho rí nzhögögö cja o dyé yo, c' ü pje ra tsjacüji. Rí negö ra jñüncü ngüenda e César c' ü mero manda a Roma, eñe e Pablo.

¹² Nuc' ua e Festo cjanu o ñaji c' ua c' o mi pjöste c' o mi pärä c' o ley romana. Cjanu o xipji c' ua e Pablo:

—I dyötcü ngueje e César ra jñün' c' ü ngüenda. Nguec' ua ra zints' iji cja e César.

Pablo delante del rey Agripa

¹³ Dya mezhe pa, e Agripa c' ü mi rey 'ñe e Berenice o säjui c' ua a Cesarea, o'ñe zenguavi e Festo. ¹⁴ O mezhe va mimivi na na puncjü o pa. E Festo o xipji c' e rey ja ma cja e Pablo, o mama:

—Bübü va 'na bëzo cja ne palacio c' ü dya sö ra mbedye libre ndeze 'ma mi gobernador e Félix. Nuc' ü, ni chjü e Pablo. ¹⁵ Ma ró magö a Jerusalén, c' o mero ndamböcjimi 'ñe c' o 'ñaja c' o pje pjözhi cja yo in menzumügueji a Israel, o xitscöji c' ü vi tsja na s' o e Pablo. O dyötcüji c' ü ro mandagö ro mbö' t' üji.

¹⁶ Nuc' ua ró xipjigöji: “Iyö. Nutscöjme rí menzumüjme a Roma, dya rí c' ajme a cjanu. Zö cjö c' o ra ñe mama bübü 'na nte c' ü o tsja na s' o, pero dya xtá pö' t' ügöjme. C' e nte c' ü ri mamaji o tsja na s' o, pé' s' i derecho ra pjendio ra mama cja o jmi c' o va ñe cusa o tsja na s' o”, ró embe c' o. ¹⁷ Nuc' ua 'ma o ñeji a 'ñeva, c' ü na ye nu pa, ró ma mimigö nu ja rí jün ngüenda. Cja rrü mandagö c' ua o siji e Pablo.

¹⁸⁻¹⁹ Mi pözhgö 'na pje c' o vi tsja c' e bëzo c' o ma s' o. Pero dya ga cjanu. Na ngue 'ma o böbü o ña c' o mi cusa e Pablo, dya mamaji na cjuana pje pjözhi c' ü na s' o c' ü vi tsja. C' ü o mamaji, nguextjo c' ü ja ga cja ga ma' t' üji Mizhocjimi, 'ñe c' ü nan'ño ga creo e Pablo. Mama e Pablo c' ü o ndü 'na bëzo c' ü mi chjü e Jesús, pero o tetjo na yeje. Anguezeji, dya neji a cjanu.

²⁰ Dya mi pärä ja rva jünpügö ngüenda e Pablo. Na ngue, dya rí pärägö ja ga cja o religiön yo in menzumügueji a Israel. Nguec' ua ró önü e Pablo cjo mi ne ro sidyigö angueze a Jerusalén, je ro ma tjünpü ngüenda nu. ²¹ Pero dya ne e Pablo je ro ma tjünpü ngüenda a Jerusalén; o xitscö ngueje e César Augusto c' ü ra jñünpü ngüenda. Nguec' ua ró manda sido ra mbörüji va, hasta 'ma cja ra sö rá tãja ra zidyiji nu ja va bübü e César, eñe e Festo va xipji e Agripa.

²² O ndünrü c' ua e Agripa o xipji e Festo:

—Xo rí ne rá ärägö c' o mama c' e bëzo.

O ndünrü c' ua e Festo:

—Ra xörü rí dyärägue.

²³ Nuc' ua c' ü na ye nu pa, o säjä c' ua e Agripa 'ñe e Berenice cja c' e cuarto nu ja mi jün ngüenda c' e gobernador. Mi jevi o bitu c' o me ma zö, y ma dyoji na puncjü c' o o dyoji. Xo säjä c' o bëzo c' o mi manda 'na mil o tropa. Xo säjä c' o pje mi pjözhi cja c' e jñiñi a Cesarea. Nuc' ua e Festo o manda o ma siji e Pablo.

²⁴ Cjanu o mama c' ua e Festo:

—Nu' tsc' e Agripa in reygue, 'ñetsc' eji in texeji in cãräji va. Bübü in jmigueji ne bëzo nu in ne rí dyäräji c' o mama, eñe.

O sido o ña e Festo o xipji e Agripa:

—Texe c'o in menzumügueji a Israel c'o cārā a Jerusalén, 'ñe c'o cārā va, o xitscöji c'ü o tsja na s'o ne bëzo. O mapjüji na jens'e va mamaji c'ü mi jyodü ro ndü. ²⁵ Pero dya pje ró tò'tp'ü c'ü rví bö't'ü. Ne bëzo o xitscö ngueje e César c'ü mero manda a Roma ra jñünpü ngüenda. Nguец'ua ró mamagö c'ü rá manda ra zidyiji a manu. ²⁶ Pero dya ri pārá ja rga cja pü. Na ngue 'ma rá penpe 'na carta e César c'ín jmugö, dya ri pārá pje rá jü'sc'ö, na ngue dya pje ri tò'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo. Nguец'ua ró manda o siji cja in jmigueji in texeji ri dyārāji. Nu'tsc'e Agripa in reygue, ngue'tsc'e ri negö ri dyārāgue, ngue c'ua ri mamague pje rá jü'sc'ö cja c'e carta. ²⁷ Na ngue 'ma rá mandagö ra zidyiji ne bëzo cja e César ra jñünpüji ngüenda, pero 'ma dya rá mama pje ni cusaji, dya ra jogü, eñe e Festo.

26

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

1 O mama c'ua e Agripa o xipji e Pablo:

—Sö ri ñague; ri da'c'ü sjëtsi.

Nuc'ua e Pablo o c'ua's'ā o dyë, cjanu o mbürü o ña o mama:

²—Nu'tsc'e Agripa in reygue. Yo in menzumügöji me mamaji c'ü ró cja gë na s'o. Rí mājō na ngue ngue'tsc'e ri dyācā na jo c'o rá mangö. ³ Na ngue in pārāgue na jo yo in chjürügöji nutscöji ri menzumüji a Israel. Xo in pārāgue c'o partido c'o bübüzüji; dya 'natjo rgá cjiñji. Nguец'ua me ri sögöji o jña. Nguец'ua ri xi'tsc'ö ri pëscö paciencia ri dyātägö.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ Texe yo in menzumügöji pārāji ja ga cja rgá minc'ö ndeze 'ma cja mi ts'it'igö. Pārāji ja ma minc'ö cja in jñiñigö 'ñe a Jerusalén. ⁵ Ya mezhe pārāji c'ü ri bünc'ö cja c'e partido c'ü ni chjü fariseo. Nutscöjme ri cārājme cja c'e partido, xenda ri süpcöjme c'o ley que na ngue c'o cārā cja c'ü 'na partido. Yo in menzumügöji pārāji. 'Ma ro ne ro xi'ts'iji, ro mamaji c'ü na cjuana yo ri mangö. ⁶ Nudya in jüncü ngüenda; ri böbügö cja in jmigue na ngue ri creogö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü, ja c'o nzi va xipji c'o in mboxatitagöji. ⁷ C'o in menzumügöji c'o tsja cja c'o doce estado, sido ma't'üji Mizhocjimi na ngue te'beji c'e pa 'ma ra te c'o ya ndü. Nu'tsc'e Agripa in reygue, c'o in menzumügöji te'beji c'o ri te'begö, maco anguezeji mamaji ró cja gë c'o na s'o, embeji e Agripa.

⁸ O sido o ña e Pablo o xipji texe c'o ma cājä nu:

—¿Jenga dya in creoji c'ü sö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü?

Cómo Pablo antes perseguía a los cristianos

⁹ O sido o ña e Pablo o xipji c'e rey:

—'Ma ot'ü mi nugö na ü c'o mi creo e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi cja pü ra sufreji. Mi pëzhgö je ga cjanu ma ne Mizhocjimi. ¹⁰ Nguец'ü mi cja gë a Jerusalén. O dyacü sjëtsi c'o mero ndamböcjimi mi pant'agö a pjörü c'o o nte e Jesús, maco ma jo a jmi Mizhocjimi c'o. 'Ma mi jünpüji ngüenda, mi mangö c'ü mi jyodü ro ndüji. ¹¹ 'Ma mi tö't'ügö cja nintsjimi c'o mi creo e Jesús, mi cja pü ra sufreji; xa'ma ro mamaji c'ü dya ma jo e Jesús. Me mi ünbugö na puncjü c'o. Nguец'ua 'ma mi c'ueñeji, 'ma mi pöji cja c'o jñiñi c'o tsja cja c'o nan'ño país, mi pa jodügöji nu.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹²Nguec'ua 'na nu pa, ró magö a Damasco. Na ngue c'o mero ndamböcjimi ya vi dyacü sjëtsi ro jodügö c'o o nte e Jesús ro cjaþüji ro sufreji ja c'o nzi ma negö. ¹³Nu'tsc'e rey, 'ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya vi jñisiarü, ró jandagö 'nango ëjë a jens'e 'na jya's'ü c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö 'ñe c'o mi pöcjöjme. Me mi juëns'i que na ngue e jyarü. ¹⁴Nguec'ua ró tögöjme a jömü nu c'o mi chägäjme. Nuc'ua ró ärägö c'ü mi ña c'e jña hebreo o xitscö: "Nu'tsc'e Saulo, çjenga in cjaþü ra sufre c'o creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji; nguec'ua ga s'odü", enzgö. ¹⁵Ró tjünrügö c'ua ró mama: "Nu'tsc'e nin t'ecjanö mü, çcjo ngue'tsc'e?", ró embe. O ndünrö c'ua c'ín Jmugö o xitsi: "Nguetscö e Jesús. In cjaþü ra sufre yo creozügö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. ¹⁶⁻¹⁸Böbü. Ya ró juan'c'ügö rí pëpquigö. Ngue c'o rvä cja'c'ü i jñandga. Nguec'ua rá täc'ä rí mague cja c'o dya in menzumügueji, rí ma xipjiji ja vi jñandga dya. Xo rí xipjiji c'o cja xe rá j'tsc'ö 'ma rí jñandga. Nudya e Satanás c'ü dya jo, ya ngo'tp'ü o ndöji. Pero 'ma rí zopjügueji, ra xogü o ndöji, ra zi'ch'i o mü'büji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cja ra nzhodüji cja bëxö mü; ra jyëziji c'o na s'o, dya cja ra dyätäji c'ü dya jo. Ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra perdonaoji anguezeji c'o na s'o c'o cjaþi, ra tsjaþüji o nte na ngue ri ejmezügö c'o. Bübü c'o in menzumügueji c'o ra jyodü pje ra tsja'c'ü; xo 'ñe c'o dya in menzumügueji. Pero rá emp'egö libre, dya pje ra tsja'c'üji", enzgö e Jesús. Ngue yo o mama e Pablo va xipji e Agripa.

Pablo obedece la visión

¹⁹O sido o ña e Pablo o mama:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, nu c'o o xitsigö e Jesús 'ma vi 'ñeje a jens'e c'e jya's'ü, ró ätä; ngue yo rí cjaþö. ²⁰Ot'ü ró zopjü c'o cärä a Damasco. Ró xipjiji mi jyodü ro jyëziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, cja rrü tsjaji c'o na jo'o ngue c'ua ro jñetse c'ü o nzhogü o mü'büji. Xo ró zopjügö a cjanu c'o nte a Jerusalén 'ñe texe cja c'e estado de Judea. Xo ró magö nu ja cärä c'o dya in menzumügöji, ró ma zopjügö anguezeji. ²¹Nguec'ua 'ma mi bübügö cja c'e templo, o zücügö c'o in menzumügöji mi ne ro mbötcüji. ²²Pero dya mbötcüji. Na ngue o mböxcü Mizhocjimi. Nguec'ua xe rí bübüjtjo, rí böbügö cja in jmigueji. Rí zo'c'üji nu'tsc'ëji pjë'ts'iji na nojo, 'ñets'ëji dya pje pjë'ts'iji. C'ü rí xi'tsc'öji, ngue c'o o mama e Moisés 'ñe c'o profeta ro zädä. Dya rí mangö jña c'o nan'ño. ²³O mama e Moisés 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mama Mizhocjimi ro ë 'ñevgueji libre mi jyodü ro sufre 'ñe ro ndü. Nuc'ua cja rrü te ro bübüjtjo na yeje, ngue c'ua ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü yo menzü a Israel 'ñe yo dya menzü a Israel, eñe e Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴'Ma mi mama a cjanu e Pablo mi pjendiotsjé, 'nango mapjü c'ua na jens'e e Festo o mama:

—Nu'tsc'e Pablo in locogue, na ngue yo na puncjü yo in studiague.

²⁵O ndünrö c'ua e Pablo o xipji:

—Nu'tsc'e Festo nin t'ecjanö mü, dya rí locogö. Rí mangö c'o na cjuana. ²⁶Ne rey pärä texe yo rí mangö. Nguec'ua dya rí sügö rí xipjigö texe yo. Rí päragö, nujnu unü ngüenda texe yo o zädä, na ngue texe cja in paisgöjme päräji.

²⁷Nuc'ua e Pablo cjanu o zopjü c'ua e Agripa o xipji:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, çcjo in creogue c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta? Rí päragö in creogue.

²⁸ O ndünrü c'ua e Agripa o mama:

—Pe in cjiñi rá creogö e Jesús, na ngue yo ja nzitjo jña yo in mangue.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Zö ja nzitjo jña, zö na puncjü o jña, pero quera ri creogue e Jesús ja c'o nzi rgá creogö. Xo 'ñe texe yo ärä yo rí mangö ne pa dya. 'Ma rí creoji, xa'ma dya ra ngo'c'üji ja c'o nzi ga ngocöji, eñe.

³⁰ O böbü c'ua c'e rey 'ñe c'e gobernador 'ñe e Berenice 'ñe c'o ma jü'ü nu.

³¹ Cjanu o mbedyeji o ma ñatsjëji ja rvá tsjapüji e Pablo. O pötü va mamaji:

—C'e bëzo, dya pje cja c'o na s'o c'ü rguí ndü, ni ra dyo a pjörü, eñeji.

³² O mama c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—C'e bëzo, 'ma dya ro dyö'tc'ü ra jñünpü ngüenda e César angueze, ro sö ri 'ñemegue libre, eñe.

27

Pablo es enviado a Roma

¹ Nuc'ua e Festo cjanu o mama ro zidyiji e Pablo a Roma c'ü tsja a Italia, ro möji cja barco. E Festo o nzhö e Pablo cja 'na bëzo c'ü mi chjü e Julio c'ü mi manda cien tropa c'o mi xiji grupo Augusto. Xo nzhötüji e Julio c'o 'ñajante c'o ma o'o a pjörü, xo ro zidyiji a Italia. Nutscö e Lucas xo ró möcjöjme.

² Ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi 'ñeje cja c'e jñiñi a Adramitio, c'ü ro zät'ä cja c'o jñiñi a Asia c'o järä squina cja mar. Cja rrü möjme c'ua. Xo ró möcjöjme 'na bëzo c'ü mi chjü e Aristarco c'ü mi menzumü a Tesalónica c'ü tsja cja c'e estado de Macedonia. ³ C'ü na ye nu pa, ró sät'äjme a Sidón. Ma jonte e Julio o unü sjëtsi e Pablo o ma zengua c'o mi pärä nu. O ziji o xëdyi anguezeji, cjanu o oxüji cja o ngumüji. ⁴ Nuc'ua 'ma ró pedyejme a Sidón cja c'e barco, mi vü na zëzhi e ndajma, mi pjö's'ü c'e ndeje ma pjat'ü cja c'e barco. Na ngue e ndajma je mi 'ñeje nu ja ma möcjöjme. Nguec'ua 'ma ró cjogüjme cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre, ró cjogüjme cja c'e lado o jodyë nu ja mi tsjötü. ⁵ Sido ró möjme cja c'e barco ró cjogüjme bëxtjo cja c'e estado de Cilicia 'ñe cja c'e estado de Panfilia. Ró sät'äjme a Mira c'ü tsja cja c'e estado de Licia.

⁶ 'Ma mi cäräjme a Mira, c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa o jyodü 'na barco c'ü ro ma hasta a Italia. O chöt'ü c'ua 'na barco c'ü vi 'ñeje a Alejandría mi ma a Italia. Nuc'ua ró tes'ejme cja c'e barco. ⁷ Ró nzhodüjme ja nzi pa cja c'e ndeje, pero jmanch'a ma möjme. O metscöjme, co trabajo ró cjogüjme a Gnido nu ja mi bëxtjo. E ndajma mi vü na zëzhi, dya mi sö ro möcjöjme derecho. Nguec'ua ró unüjme vuelta cja in squierdajme, ró cjogüjme bëxtjo a Salmón cja c'e isla c'ü ni chjü a Creta. Cja rrü unüjme c'ua vuelta cja in jodyëgöjme, ngue c'ua ro cjogüjme a Creta cja c'e lado a sur nu ja mi tsjötü ts'ë. ⁸ Mi trávajo, pero ró sät'äjme nu ja ni chjü Puertos Buenos c'ü bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Lasea.

⁹ Ya vi metscöjme na puncjü o pa. Ya vi cjogü c'o pa c'o mi mbempje c'o menzumü a Israel. Ya vi zädä c'o pa c'o ma sé 'ma mi bübü na puncjü o peligro ro nzhodüjme cja barco. Nguec'ua e Pablo o zopjü c'o mi pöcjöjme. ¹⁰ O xipjiji: —Nu'tsc'eji nin t'ecjañömüji, rí mangö 'ma rá sidoji, 'na pje c'o rá cjaji. 'Na ra nguibi ne barco ra bëzhi texe yo tunü. Xo 'ñetscöji rá tüji, eñe.

¹¹ C'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, dya dyätä e Pablo; xenda dyätä c'ü mi ëdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaja c'e barco. O mamaji c'ü ro sidogöjme. ¹² Mi bübü ja nzi c'o mi ne ro nguejme c'e barco a Puertos Buenos. Pero xenda ma puncjü c'o dya ne. Na ngue a Puertos Buenos, dya nda ma jo'o ro böbü c'e

barco c'o pa c'o ma sē. Nguec'ua o mamaji c'ü ro pedeyjme a Puertos Buenos ro sidojme, xa'ma ro só ro sät'äjme a Fenice c'ü ngue c'ü 'na puerto cja c'e isla a Creta. Nujnu, je ro mimijme c'o pa c'o ma sē. Na ngue c'e puerto, dya cjugü e ndajme 'ma ni 'ñeje a noroeste 'ñe 'ma ni 'ñeje a suroeste.

La tempestad en el mar

¹³ O pötü c'ua ja mi 'ñeje e ndajma. Dya cja mi 'ñeje nu ja ni nguibi e jyarü, ya je mi 'ñeje a sur. Dya cja mi vü na zēzhi. Nguec'ua c'ü mi ēdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaia, mi pēzhivi c'ü ro só ro sät'äjme na jo a Fenice. Nguec'ua o mandavi o ngüs'üji c'o t'ēzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi pēnch'i c'e barco para dya ro ndütü e ndajma ro ma. Ró möjme c'ua ró cjugüjme bēxtjo a Creta. ¹⁴ Dya go mezhe c'ua go pötü na yeje e ndajma. 'Nango ē c'ua 'na trandajma c'ü vi 'ñeje a noreste cja c'e isla. ¹⁵ Nguec'ua, dya cja só xe ro möjme derecho ro cjugüjme lado cja c'e isla. Ró jēzjime c'ua c'e barco o ndütü e ndajma. ¹⁶ O zät'ä cja 'na ts'i isla c'ü ni chjü a Claudia, ró cjugüjme cja c'e lado c'ü mi tsjötü. Cja rrü cjüs'üjme c'e ts'ibü c'ü mi cjüt'ü c'e barco, me mi trávajo ma cjüs'üjme. ¹⁷ 'Ma ró cjuarü ró cjüs'üjme c'e ts'ibü, nuc'ua c'o mi pēppi cja c'e barco, cjanu o tsjapüji o ndü c'o cable c'ü mi 'nünt'ü nu, ngue c'ua ro zēzhi c'e barco. Mi süji 'na mas ro ndütü e ndajma c'e barco ro zät'ä nu ja ni chjü a Sirte nu ja já'a o 'ñöxömü nu ja dya nda ga jē e ndeje. Mi süji 'na ro 'huagü c'e barco 'ma ro zät'ä nu. Nguec'ua va sjö'büji ndeje manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua dya nda ro ndütü e ndajma. O jyēziji c'e barco, dya cja mi ēdyiji. ¹⁸ C'ü na ye nu pa, sido mi pa c'e barco ma ndütü e ndajma. Nguec'ua o mboch'üji a ndeje c'o mi tunü c'e barco, ngue c'ua dya nda ro jyübü. ¹⁹ C'ü na jñi nu pa, ró poch'üjme a ndeje texe c'o mi pē's'i c'e barco. ²⁰ O mezhe na puncjü o pa, dya mi cji e jyarü ne ri ngue yo seje. Sido mi vü na zēzhi e ndajma. Nguec'ua ró mamajme pãã cjo ro pedeyjme na jo; 'na ro tñjme.

²¹ Ya vi mezhe c'ü dya cja mi sijme o xēdyi. Nuc'ua e Pablo o böbü c'ua a ndezgöjme, cjanu o mama:

—Nu'tsc'eji nin t'ecjañömüji, ró xi'tsc'öji c'ü dya ro pedeyji a Puertos Buenos cja c'e isla a Creta. 'Ma ri dyätcäji, xenda rvä jo 'ma; dya ro sufrejji.

²² Pero nudya rí xi'tsc'öji, dya rí sügueji. Zö ra 'huagü ne barco, pero dya cjo ra ndüzgöji. ²³ Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue mi xömü o ējē 'na o anxe Mizhocjimi cja injmigö o ē zocügö. Mizhocjimi c'ü böbü a jens'e ngue c'ü rí ma't'ügö; ngue o ntezgö c'ü. ²⁴ O xitsi c'e anxe: “Nu'tsc'e Pablo, dya rí sügue. Dya rí chügue, na ngue ni jyodü rí sät'ägue a Roma rí böbügue a jmi e César c'ü mero manda. Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'ü i dyötü, nguec'ua dya cjo ra ndü yo in pöcjeji cja ne barco”, enzgö. ²⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí sügueji. Rí creogö Mizhocjimi c'ü ra zädä ja c'o nzi va xitsi c'ü o anxe. ²⁶ Pero 'ma ra 'huagü ne barco, rá sogjeji cja ndeje bēxtjo cja 'na ts'i isla rá pes'eji, eñe e Pablo.

²⁷ Ya vi mezhe ye nzo c'e barco ma ndütü e ndajma. Mi nzhodü cja c'e mar c'ü ni chjü Mar Adria. Ya vi xömü. Nuc'ua c'ü ndexömü, c'o mi pēppi cja c'e barco o mamaji:

—Cja c'ü ya rá sät'äji cja 'na isla, eñeji.

²⁸ Cjanu o dyēdyiji ja nzi mi pē's'i c'ü ma jē c'e ndeje. Mi só treinta y seis metro. Xe möji ts'ē, cjanu o dyēdyiji c'ua na yeje; ya mi sötjo veintisiete. ²⁹ Me go zñji c'ua, 'na ro sät'äjme nu ja mi quiji o ndojo. Nguec'ua o ma quiji c'o nziyo t'ēzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi 'nünt'ü o tñjümü, cjanu o mboch'üji a ndeje cja o xütjü c'e barco ngue c'ua 'ma ro zät'ä a jömü, xa'ma ro gancha ro böbü c'e barco. Me mi mamaji quera ro jyans'ü. ³⁰ Nuc'ua c'o mi pēppi cja

barco, o mbürü o sjö'büji c'ua c'e ts'ibü cja c'e ndeje. C'o t'ëzi c'o mi bübü a xo'ñi c'e barco, mi cjaþüji ro ndunüji na ts'ijë cja rrü mboch'üji, ngue c'ua dya nda ro ñömü c'e barco. Pero c'ü mi sjö'büji c'e ts'ibü, ngue c'ü mi ne ro c'ueñeji ro salvaji. ³¹ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, ñe c'o o tropa, o xipjiji:

—Nujoyo, ni jyodü, dya ra dagüji cja ne barco. 'Ma jiyö, rí chüji, dya rí salvaji, embeji c'o.

³² Nuc'ua c'o tropa cjanu o ma dyocüji c'o tjüjmü c'o mi sjö'büji c'e ts'ibü; o ndögü a ndeje.

³³ Nuc'ua 'ma ya ma jya's'ü, e Pablo o xipji anguezeji ro ziji o xëdyi. O mama: —Ya mezhe ye nzo c'ü dya in sigueji o xëdyi. ³⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí sigueji dya o xëdyi ngue c'ua rí zëzhiji. Nguec'ua, dya rí chügueji ni pje rí tsjaji, eñe.

³⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama yo jña, cjanu o jñü c'ua o tjömëch'i cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi a jmi nza texeji. Cjanu o më'ch'i c'ua, cjanu o zi c'ua.

³⁶ Anguezeji o mbürü o mäji c'ua, dya cja nda mi süji. Xo ziji c'ua o xëdyi. ³⁷ Mi söjme ye ciento setenta y seis mi cãrãjme cja c'e barco. ³⁸ 'Ma o nguarü o ziji o xëdyi o nijmiji, cjanu o mboch'üji a ndeje c'o mape c'o mi quiji o ndëxü. O tsjaji a cjanu ngue c'ua dya nda ro jyübü c'e barco.

Se hunde el barco

³⁹ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü na jo, ró jandajme c'e isla c'ü ya mi bëxtjo. C'o mi pëpji cja c'e barco, dya mi pãrãji ja mi ngue. Pero o jñandaji c'ü ma já'ã o 'ñöxömü cja squina c'e ndeje. O mamaji xa'ma ro sö ro zãt'ã c'e barco cja c'e 'ñöxömü. ⁴⁰ Nguec'ua o dyocüji c'o tjüjmü c'o mi 'nünt'ü c'o t'ëzi, ngue c'ua ro ma na yeje c'e barco. Y o xãpcãji c'e za'a c'ü mi dyëji. Xo ngüs'üji c'e manta c'ü ma mbãt'ã, ngue c'ua o ndütü e ndajma. Nguec'ua c'e barco o mbürü o ma c'ua cja c'o 'ñöxömü c'o mi já'ã a squina c'e ndeje. ⁴¹ Pero o zãt'ã c'e barco nu ja dya nda ma jë c'e ndeje nu ja mi sjöbü yeje 'ñinzhe c'o mi chjé nu. Nguec'ua o böbü c'ua c'e barco. A xo'ñi c'e barco o nguibi cja c'e 'ñöxömü, dya cja mi 'ñömü. Pero o xütjü c'e barco o 'huagü, na ngue c' o ndeje me mi pjö's'ü na zëzhi. ⁴² Nuc'ua c'o tropa cjanu o mamaji:

—Na jo ixtã pö't'üji yo rvã siji yo ma o'o a pjörü. 'Ma jiyö, 'na ra dyömpüji cja ne ndeje ra c'ueñeji, eñe c'o tropa.

⁴³ C'ü mi manda c'o tropa, dya ne'e c'ü ro mbö't'üji e Pablo. Nguec'ua dya jyëzi ro tsjaji ja c'o nzi ma mamaji. Cjanu o xitscöjme:

—'Ma in pjëchi rí dyömpüji cja ndeje, rí dyat'üji cja ndeje rí dyömpüji rí sãt'ãji cja squina ndeje. ⁴⁴ 'Ma dya in pjëchi rí dyömpüji, rí pënc'h'iji yo tabla yo ni ndunü e ndeje o yo pje nda ma za'a yo vi t'ãt'ã ne barco. Ra ndüxc'üji ngue c'ua rí sãt'ãji cja squina ndeje, enzgöjme.

Nguec'ua ró pesc'öjme cja ndeje rí texejme, dya cjö ndüzgöjme.

28

Pablo en la isla de Malta

¹ 'Ma ró pes'ejme cja c'e ndeje, ró pãrãjme c'e isla mi chjü a Malta. ² C'o mi menzumü nu, ma jonteji. O recibidozjüjme na jo, o 'ñörüji 'na sivi ró pa't'üjme na ngue ya mi ëjë o dyebe, y ma së. ³ E Pablo xo ma mbëchi 'na cjörü o za'a, cjanu o ma ngã's'ã cja c'e sivi. Nuc'ua 'ma mü o mbürü o pat'ü c'o za'a, 'nango mbedye c'ua 'na c'ijmi c'ü ma sate c'ü mi nza cja 'na pozü. O zapü o dyë e Pablo, o 'nünt'ü, dya ts'i vi c'ügü. ⁴ C'o mi menzumü a Malta 'ma o jñandaji mi 'nünt'ütjo c'e c'ijmi, o pötü va mamaji c'ua:

—Ne bëzo, pe o pö't'unte nu. Zö o mbes'e cja ndeje, dya ndü'ü, pero ya ngöt'ü dya c'o o tsja na s'o, eñeji.

⁵ Nuc'ua e Pablo o juanca o dyë; o c'ügü c'ua c'e c'ijmi o ndögü cja c'e sivi. Pero dya pje tsja e Pablo. ⁶ C'o mi menzumü nu, mi te'beji c'ü ro pjänt'a o ts'ingue e Pablo, o ro ndü. O mezhe mi te'beji pero dya pje tsja e Pablo. Nguec'ua, dya cja nguiññi c'ü vi pö't'unte e Pablo. Cjanu o mamaji e Pablo mi ngue 'naja c'o o ts'itaji c'o mi ma't'üji.

⁷ C'ü mi manda cja c'e isla a Malta mi chjü e Publio. Mi tjë o juajma c'o mi bëxtjo nu ja ró pes'ejme cja c'e ndeje. E Publio ma jonte, o recibidozjme na jo. O dyacjme ja ró oxjme, xo dyacjme c'o ró sijme. O metscöjme jñi pa nu. ⁸ C'ü nu tata e Publio, ma o'otjo cja ngama mi sö'dyë. Mi sö o pa'a 'ñeje mi unü posición. Nuc'ua e Pablo o ma'a nu ja ma o'o c'e tita. O 'ñe's'e o dyë, cjanu o dyötpü Mizhocjimi o jocü. ⁹ 'Ma o jogü c'e tita, cjanu o ëjë c'ua c'o 'ñaja c'o mi cãrã cja c'e isla c'o mi sö'dyë. E Pablo xo jocü anguezeji. ¹⁰ O dyacjme na puncjü o regalo. 'Ma o zädã c'e pa c'ü ro tes'ejme cja barco ro möjme a Italia, xo dyacjme texe c'o mi jyongöjme.

Pablo llega a Roma

¹¹ O mezhe jñi zana rvã minc'öjme cja c'e isla. Nuc'ua ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi böbü a Malta c'o pa c'o ma së. C'e barco vi ' ñeje a Alejandria. A xo'ñi cja c'e barco, mi cuat'ü c'e ts'ita Cástor 'ñe c'e ts'ita Pólux. ¹² 'Ma ró sät'äjme a Siracusa, ró cjogjme cja c'e puerto o metscöjme jñi pa nu. ¹³ 'Ma ró pedeyjme a Siracusa, ró cjogjme bëxtjo cja squina c'e ndeje ró sät'äjme a Regio. C'ü na ye nu pa, o mbürü o vü e ndajma c'ü vi 'ñeje a sur. Nguec'ua c'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme a Puteoli. ¹⁴ Nujnu ró dagjme cja c'e barco. Ró tö't'üjme nu ja mi cãrã o cjuarma c'o xo creo e Jesucristo. O mbitazjme ró mimijme co anguezeji. O mezhe 'na nzo ró mimijme nu. Nuc'ua 'ma ró pedeyjme nu, ró möjme cja c'e 'ñiji c'ü ni ma a Roma. ¹⁵ C'o cjuarma a Roma o mbãrãji c'ü ma möjme nu. Nguec'ua o mbedeyji nu, o ma ndüncjme. Bübü c'o ró chjëgöjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Foro de Apio; 'ñaja c'o cja ró ma chjëgöjme 'ma ró sät'äjme cja c'e jñiñi a Tres Tabernas. 'Ma o jñanda e Pablo c'o cjuarma, o unü 'na pöjö Mizhocjimi y me go mäjã o mü'bü. ¹⁶ 'Ma ró sät'äjme a Roma, c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zidyí c'ua c'o bëzo c'o vi siji cja c'e barco c'o ma o'o a pjörü a Cesarea, o zãt'ãji nu ja mi bübü c'ü mi mero mböpjörü, ngue c'ua ro mbörüji c'o. Pero e Pablo, o jyëziji o mimi cja 'na ngümü aparte; 'natjo tropa c'ü o mbörü.

Pablo predica en Roma

¹⁷ O mezhe c'ua jñi pa, e Pablo o zojnüji c'ua c'o menzumü a Israel c'o mi manda cja c'o nintsjimi a Roma. 'Ma o jmurüji, cjanu o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji, dya pje cjó ró cja pü ne ri 'naja c'o ín menzumügöji. Pero o zücüji a Jerusalén o zinziji cja c'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o pantcaji a pjörü. C'o ín menzumügöji mamaji ri cja pü c'ü dya ni muvi yo tjürü yo o zocüzüji c'o ín mboxatitaji, pero iyö. ¹⁸ C'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o jñüncjü ngüenda pero dya pje chötcjü c'ü rví mbötcjü. Nguec'ua mi ne ro 'ñevgeji libre. ¹⁹ Pero dya go ne a cjanu c'o ín menzumügöji. Nguec'ua rvã örügö sjëtsi o sizgöji va a jmi e César. Dya ngue c'ü rá cusagö c'o ín menzumüji; ngue c'ü ra jñüncü ngüenda e César rá mama pje vi cusazjü anguezeji. ²⁰ 'Nünt'ütjo o cadena ín dyë, na ngue yo me na jo yo

rí te'begö. Maco xo te'be a cjanu c'o ín menzumügöji. Ngue c'ü rvá zon'c'üji; ngue c'ua rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o na jo c'o ín te'beji, eñe.

²¹ O ndünrü c'ua anguezeji o xipjiji e Pablo:

—Dya rí pãrãgöjme cjo ñ tsjague na s'o. Na ngue dya cjó penquejme o carta ndeze a Judea. Dya cjó xo va êjë. C'ü pje ra ã xitscöjme. ²² Rí ne rí zocüjme rí xitscöjme ja ga cja c'o ín creogue. Na ngue rí pãrãjme, texe cja c'o jñiñi mamaji c'ü dya ga jo o 'ñiji e Jesús.

²³ Cjanu o mbäsp'ãji 'na pa c'ü ro ñaji na yeje. 'Ma o zädä c'e pa, o ëji na puncjüji cja c'e ngumü nu ja mi pjörüji e Pablo. O mbürü o ña e Pablo c'ü xörü; o böbü hasta c'ü nzhä. O mbenbeji c'ü mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta; o xipjiji c'ü ya vi zädä c'o vi dyopjüji. O zopjüji a cjanu, ngue c'ua ro unüji ngüenda e Jesús ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ²⁴ Bübü c'o o creo c'o mi mama e Pablo; bübü c'o dya creo. ²⁵ Nguec'ua, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguiñiji. Nuc'ua 'ma ya ro mbedyeji, o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—O Espíritu Mizhocjimi o xipji e Isaías c'ü mi profeta o zopjü c'o ín mboxatitagöji. Na cjuana c'e jña c'ü o mama ja ma cja anguezeji. Dyärãji c'ü o mama. Na ngue je xo ga cjatse'ejí nu. O mama a cjava:

²⁶ Mague cja yo nte, rí ma xipjiji c'ü ra dyärãji pero dya ra mbärãji.

Ra jñandaji pero dya ra mbärãji pje pjëzhi.

²⁷ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. Na ngue 'ma ro xogü o mü'büji, xa'ma ro zo'o o mü'büji ín jñagö.

Y'ma cjó c'o zopjüji, dya cja cja püji ngüenda. Na ngue 'ma ro tsjapüji ngüenda, xa'ma ro dyärãji ro mbärãji pje ri pjëzhi.

Ya tsot'ü a nzhöji. Na ngue 'ma ro jñandaji, xa'ma ro mbärãji, ro nzhogü o mü'büji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro emeji libre cja c'o na s'o, embeji e Isaías.

²⁸ O sido o ña e Pablo o mama:

—Dyärãji na jo c'ü rí xi'tsc'öji. Ngueje c'o dya ín menzumügöji c'o ra xipjiji dya o jña Mizhocjimi, ngue c'ua Mizhocjimi ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Anguezeji ra dyärãji.

²⁹ 'Ma o nguarü e Pablo o mama c'o jña, cjanu o mbedye c'ua c'o o menzumüji, me mi pötü ma zöji o jña.

³⁰ O mezhe ye cjë va mimi e Pablo cja c'e ngumü. Mi cjöt'ü o renta; nguec'ua mi sô ra recibido c'o mi pa zengua. ³¹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji c'ü ro dyätãji Mizhocjimi, na ngue ngueje c'ü manda. Xo mi jíchiji ja ga cja e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Dya cjó mi sũ pje ro xipji, y dya cjó mi c'a's'ü.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

Pablo escribe a la iglesia de Roma

¹ Nguetscö e Pablo. O mbëpizü e Jesucristo. O ñembguegö Mizhocjimi rá ma nu c'ua ja ra ndäcjä rá ma, rá ma zopjü yo nte rá xipjiji nu jña angueze, nu me na jo.

² Nguejne jña nu ya vi mama Mizhocjimi cja o jña angueze. Ngue c'o profeta c'o o dyopjü c'e jña'a c'ü. ³ Nu jña Mizhocjimi nu me na jo, mama ja cja c'ü nu T'i. O ëjê nza cja 'na nte cja ne xoñijö mü. Mi ngueje 'naja o mboxbéche e David. ⁴ O Espiritu Mizhocjimi me na zêzhi, o tsjapü o nanga c'ü nu T'i 'ma ya vi ndü. A cjanu o 'mără ngueje o T'i Mizhocjimi. Nujnu ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁵ E Jesucristo o nugü na jo. O ndäcjä rá cja o bëpji angueze. Ngue c'ua ra 'ñejmeji, ra dyätäji angueze, yo nte yo cārā texe cja ne xoñijö mü. A cjanu ra mamaji me na jo, me na nojo e Jesucristo. ⁶ Xo nzitjots'ügueji dya, xo o zon'c'üji e Jesucristo.

⁷ Nuts'c'ëji in cārāji a Roma, rí pen'c'ëji ne xiscömā, rí bö'tc'üji Cjimi. Me nets'ëji Mizhocjimi. O zon'c'ügueji o tsja'c'üji o nte angueze. Mizhocjimi c'ü mi Tataji ñe e Jesucristo c'ü in Jmuji me ra nuc'üji na jo, xo ra tsja'c'üji dya pje rí tsjijñiji.

Pablo quiere visitar Roma

⁸ C'ü ot'ü rá xi'ts'iji dya: texe cja ne xoñijö mü mamaji que in ejmeji e Jesucristo. Nguec'ua rí nädä e Jesucristo rgá unü na pöjō in Mizhocjimiji. ⁹ Ngue Mizhocjimi c'ü rí pëpigö co texe in mü'bü; rí mama yo na jo jña c'o mama ja cja c'ü nu T'i. Mizhocjimi pārā na jo, 'ma rí ötügö Mizhocjimi, dya rí jyombeñets'üji. ¹⁰ Rí ötügö Mizhocjimi, 'ma ra ne angueze, rá magö rá ma zenguats'üji. Ya mezhe rí ne rá ma'a. ¹¹ Rí ötügö angueze a cjanu, na ngueje me rí ne rá chjëji. Rí ne rá jí'ts'iji c'ü ya xo o jitsi Mizhocjimi, c'ua ja cja angueze, ngue c'ua xo ra zêzhi in mü'büji. ¹² Nu c'ü rí mangö dya, rí ne rá bübü c'ua ja in cārāji ngue c'ua ra mājā in mü'bügö. Xo 'ñets'c'ëji xo ra mājā in mü'bügueji na ngueje nde 'natjo c'ü rí ejmeji rí texeji.

¹³ Mi cjuarmats'ügöji. Rí negö rí pārāji, mi ne na puncjü ro ma'a. Pero hasta nuda dya be sö rá ma. Rí ne rá ma ngue c'ua c'ü rí pëpi Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí zêzhiji, c'ua ja xo nzi rvá cja'a 'ma mi nzhodügö cja yo dyaja jñiñi. ¹⁴ Ni jyodü na puncjü rá zopjü c'o ña griego. Dya nguextjo yo, xo texe yo nde ña nandyo jña. Ni jyodü rá zopjü c'o pjëchi ra xörü ñe c'o dya pjëchi ra xörü. ¹⁵ Nguec'ua me rí ne xo rá ma xi'ts'iji nu o jña e Cristo, nu'tsc'ëji in cārāji a Roma.

El poder del evangelio

¹⁶ Me rí mápägö ne jña nu mama ja cja e Cristo, na ngue me na jo. Yo nte 'ma ārāji ne jña, Mizhocjimi me pëpji na zêzhi ngue c'ua ra 'ñeme libre cja c'o na s'o texe c'o ra 'ñejme. Ot'ü ra dyārā c'o menzumü a Israel ra jogü o mü'büji. Nuc'ua xo ra dyārā c'o dyaja nte, xo ra jogü o mü'büji. ¹⁷ Nu na jo jña jitsiji ja ga sö ra mama Mizhocjimi ya na jözüji dya a jmi angueze. C'ü ra mama Mizhocjimi na jözüji, ni jyodü rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. Y sido rá ejmeji angueze. Je ga cjanu va t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Nu c'ü ra 'ñench'e

o mü'bü angueze, nuc'ü, ra mama Mizhocjimi ya perdonao; dya tû nzhubü dya c'ü. Xo ra bübütojo c'ü, na ngueje ejme”, eñe.

La culpa de la humanidad

¹⁸ Ya 'mãrã na jo, Mizhocjimi a jens'e me ra tsjapü ra sufrido c'o dya sü angueze, c'o cja na s'o. Jo pãrãji c'ü na cjuana c'ü ne Mizhocjimi ra tsjaji, pero cjaji c'o na s'o. ¹⁹ Pãrãji ja cja Mizhocjimi. Nguetsjë angueze o jíchiji. ²⁰ Mizhocjimi me na zëzhi; dya sô rá jandaji angueze. Pero ndeze 'ma o dyät'ã Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, yo nte pãrãji bübü Mizhocjimi. Pãrãji me na zëzhi angueze. Na ngueje unüji ngüenda texe yo o dyät'ã c'ü. Nguec'ua 'ma ra tjünpü nguarü c'o cja na s'o, dya ra sô ra mamaji c'ü dya mi pãrãji ja ga cja Mizhocjimi. ²¹ Zö xi mi pãrãji Mizhocjimi, dya mi cjapüji ngüenda. Dya xo mi unüji na pöjô. O pjeñeji c'ü mi cjijñiji, dya pje mi muvi. A cjanu, mi nzhodüji cja bëxömmü; ya mi ojto jya's'ü cja o mü'büji. ²² Mi cjapüji me mi pãrãji. Pero o zädã c'ü dya cja mi pãrãji Mizhocjimi. ²³ Dya cja ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo c'ü dya sô ra ndü'ü c'ü ra ojto. O mbürü o dyät'ãji nu c'o ro ma't'üji. O dyät'ãji o ts'ita, o ts'inana c'o jñetse nza czazgöji rí nteji, maco rí tû'üji. Nde dyät'ãji o ts'ita yo 'ñetse nza cja s'ü'ü. Nde o dyät'ãji o ts'ita yo tû nziyo o ngua, y yo cjüt'ü o pjeme. Ngueje yo o ma't'üji yo nza cja 'ma ri ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Nguec'ua Mizhocjimi o jyëzi c'ua o tsjaji texe c'o na s'o c'o mi ne o mü'büji. Mi pötma tsjaji c'o na s'o c'o me 'na tseje. ²⁵ Mizhocjimi o jyëzi o tsjaji a cjanu c'o na s'o, na ngue anguezeji ya vi jyëziji Mizhocjimi c'ü ixna cjuana c'ü o dyät'ã texe. Nujyo o dyät'ã Mizhocjimi nguejyo o ma't'üji yo. Mizhocjimi dya cja ma't'üji. Nguetjo angueze me na jo'o; me na nojo. Ni jyodü sido rá ma't'üji. Je rga cjanu.

²⁶ Na ngue c'ü mi cjaji a cjanu, Mizhocjimi o jyëzi c'ua me xe ne'e o cuerpoji c'o me na s'o. C'o ndixü dya cja mi ne ro mimivi co o xiraji. Mi obütsjëji c'o nu mirixüji. ²⁷ Je xo ma cjatjonu c'o bëzo. Dya cja mi mimivi co o suji. Mi obütsjëji co c'o o mibëzoji. Me mi pötma neji o cuerpoji c'ü ro tsjaji c'o na s'o. Mi cjaji me 'na tseje. C'ü na s'o c'ü mi cjaji ngue c'ü je tsjapü me go sufrido o cuerpoji.

²⁸ Dya cja mi ne ro mbãrãji ja ga cja Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o jyëziji c'ua ro nguiñiji o pjeñeji c'o na s'o, c'ü dya cja ro sô ro tsjaji c'ü na jo. Me ma s'o mi cjaji c'o me 'na tseje. ²⁹ Me mi cjaji c'o dya jo. C'o bëzo mi tsãjãji ndixü; c'o ndixü mi tsãjãji bëzo. C'o mi pë's'i c'o dyaja, mi nepeji. Y mi cjijñi na s'o o pjeñeji. Me mi pötma envidiaji c'o o minteji. Me mi pô't'üteji. 'Ma ra zöji jña'a, me ma s'o ma santeji. Me mi pjëchiji ra dyonpü o dyoji. Me mi nuji na ü c'o o minteji. Me mi pötma mbechpëtsjëji c'o o dyoji. ³⁰ Mi xosp'üji bëchjine c'o o minteji. Mizhocjimi ya me mi nuji na ü c'ü. Me na s'o jña ma ndünrüji. Me mi cjapüji na nojoji. Me mi cjapüji me na joji. Mi jodüji pje xe ro tsjaji c'ü xenda na s'o. C'o o tataji, dya cja mi ätäji. ³¹ Dya cja xo mi cjijñiji c'ü na jo ngue c'ua ro tsjaji. Dya cja xo mi cumpleji c'ü mi mamaji. Dya cja xo mi s'iyaji o menzumüji. Dya cja xo mi perdonaoji c'o o minteji. Dya mi juentseji c'o o minteji ngue c'ua ro mbös'üji. ³² Je ma cjanu ma tsja c'o nte, y je xo ga cjanu ga tsja dya yo nte. Me cjaji c'o na s'o, zö pãrãji mama Mizhocjimi ni jyodü ra ndü c'o. Dya xo nguxtjo cjaji a cjanu, me xo mãpäji c'o cja c'ua nzi ga tsja anguezeji.

2

Dios juzga conforme a la verdad

1 Nu'tsc'eji, zö cjó c'o ri ngue'tsc'eji, dya rí tsjijñiji c'ü dya in tñji nzhübü. Nu'tsc'eji me in so'büji yo in minteji. Pero nu c'o cja in minteji, xo in cjatjogueji. In mamaji c'ü dya jo c'o cjaji. Dya xo jo c'o in cjagueji. 2 Rí pãrãji me na jo'o c'ü cja Mizhocjimi. Me ra jñünpü ngüenda c'o cja'a c'o ya ró xi'ts'iji. Ra tsjapü ra sufridoji. 3 Nu'tsc'eji me in so'büji c'o dyaja c'o me cja c'o na s'o. Nde 'na ma cjaztjots'üji in cjaji c'o na s'o. ¿Cjo in cjiññiji, dya xo ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi? 4 Mizhocjimi me na jo, me pëscöji paciencia yo rí cjaçöji. ¿Cjo in cjiññiji c'ü dya ra fastidiao? ¿Cjo dya in pãrãji dya, me pëscöji paciencia ngue c'ua ra nzhogü in mü'büji? Pero in cjaçüji c'ü dya ni muvi c'ü ni mbëscöji paciencia. 5 Me na me in mü'büji. Dya in ne ra nzhogü in mü'büji. Me sido in cjagueji c'o na s'o c'o rgui sufridogueji nu pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, texe c'o ró cjaji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse me na jo rgã jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. 6 Ra tsjapü ra sufrido nu c'o cja na s'o. Nu c'o cja na jo, ra unüji c'ü na jo. 7 Bübü c'o te'be Mizhocjimi ra tsjapüji ra jogüji c'ua ja xo nzi ga cja angueze na jo. Jodüji c'ü ra mama Mizhocjimi cjaji na jo. 'Ma dya ra tögüji rgã tsjaji c'ü ne Mizhocjimi, angueze ra unüji 'ma c'ü ra bübü'tjaji, dya ra ndüji. 8 Pero bübü c'o dya ne ra dyätã yo jña yo na cjuana; cjaji c'o netsjëji. C'ü je ätäji ngue c'ü na s'o c'ü cjaji. Mizhocjimi ra ünmbü c'o. Ra tsjapü ra sufridoji na ngeje cjaji c'ü na s'o. 9 Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda ra tsjapü me ra sufrido texe c'o cja na s'o. Ra tjünpü ngüenda c'o menzumü a Israel. Nuc'ua xo ra tjünpü ngüenda c'o dyaja nte c'o dya menzumü a Israel. 10 Nu c'o cja na jo, ra chöt'üji c'ü me na zö. Mizhocjimi ra xipjiji cjaji na jo. Xo ra chöt'üji c'ü ra söyaji. Nu c'o menzumü a Israel c'o o tsja na jo, ra chöt'ü c'o. Nuc'ua c'o dyaja nte xo ra chöt'ü c'o.

11 Na ngeje Mizhocjimi nde jyëztjo ga nu'u yo menzumü a Israel 'ñe texe yo dyaja nte. 12 E Moisés o zopçüji o ley Mizhocjimi nu c'o menzumü a Israel. Dya o zopçüji c'o dya menzumü a Israel. Pero c'o dya menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, ra ndüji, zö dya ra jñünpüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama c'e ley. Nu c'o menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda cjo o tsjaji c'ü mama c'e ley, cjo jiyö. 13 C'o na jo a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'o pãrãtjo c'ü mama o ley angueze. Ngeje c'o cja'a c'ua ja nzi ga mama. 14 Rí tsjijñiji dya, yo dya menzumü a Israel. Dya tjëji o ley Mizhocjimi. Pero bübü 'ma cjaji c'ü mama c'e ley na ngeje pãrãji a mbo o mü'büji c'ü na jo. Nu c'ü ni mbãrãji a cjanu, chjëntjui c'ü ri tjëji 'na ley. 15 Nu c'o dya menzumü a Israel, 'ñetse c'ü pãrãji cja o mü'büji c'ü mama c'e ley. Na ngeje pãrãji cja o mü'büji 'ma cjaji na jo, y 'ma cjaji na s'o. Bübü 'ma cjiññiji: "¿Jenga ró cja na s'o?" Bübü 'ma mamaji: "Rí pãrã ró cjaçö na jo", eñeji. 16 Ra zädã c'e pa, Mizhocjimi ra unü e Jesucristo ra jñünpü ngüenda texe yo nte. Dya cjó pãtçaji in mü'büji. Pero e Jesucristo pãtçaji in mü'büji c'ü. Ra jñüncüji ngüenda nzi 'nazüji c'o ró cjaji. Ngue c'ü mama o jña e Cristo. Ngue c'o rí xipjigö yo nte.

La gente de Israel y la ley de Moisés

17 Nu'tsc'eji rí menzumögöji a Israel, in mangueji in pãrãji c'e ley c'ü o zocüzüji e Moisés. Me in cjaçütsjëji na nojo in mangueji nguextjogöji o nteçöji Mizhocjimi. 18 In mangueji in pãrãçueji c'ü ne'e Mizhocjimi. In mamaji: "Rí pãrãçö c'ü na jo rá cja, na ngeje ró xötpü ne ley", in eñeji. 19 In junt'ü in mü'büji in pjëchiji rí jíchiji c'o dya be xogü o ndö. In mangueji in pãrãji rí xöpüji yo nzhontjo cja bëxömü, ngue c'ua ra bübü jya's'ü cja o mü'büji.

20 In cjiññigueji me in pãrãji rí zopjütsjë yo dya pãrã. In mamaji me in pãrãji rí xöpüji yo cja xötpütjo. C'e ley c'ü in tjëgueji in mamaji je t'opjü c'ua c'ü, texe c'o ni jyodü rá pãrãji, 'ñe texe c'o na cjuana. 21 Nu'tsc'ejji in xöpüji, ¿jenga dya in cjaji c'ua ja gui xöpüji? Nu'tsc'ejji in zopjüji yo nte in xipjiji dya pje ra pönüji, ¿jenga in pönügueji? 22 Nu'tsc'ejji in xipjiji yo bëzo c'ü dya ra tsãjãji ndixü, yo ndixü c'ü dya ra tsãjãji bëzo, ¿jenga in tsãjãgueji? Nu'tsc'ejji me in üji yo ts'ita yo tãgã cja nitsjimi, ¿jenga in pönüji nu ja na tãgã yo? 23 Nu'tsc'ejji me in cjarpueji c'ü me na nojots'üji na ngueje in tjëji o ley Mizhocjimi, ¿cjo dya in cjiññigueji in bëchpji o tseje Mizhocjimi na ngueje dya in cjagueji c'o mama c'e ley? 24 Je xo ga cjatjonu, ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Nu yo dya menzumü a Israel sadüji Mizhocjimi na ngueje c'o menzumü a Israel cjaji c'o na s'o", eñe.

25 Nutsöji rí menzumüji a Israel rí meyaji in cuerpoji ngue c'ua ra 'mãrã o ntezüji Mizhocjimi. Ngue c'ü rí mangöji rí circuncidaoji. C'ü ni jmeya in cuerpogueji, ni muvi, 'ma rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma dya rí tsjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi jantc'aji nza cja 'ma dya ri jmeya in cuerpoji. 26 Nu c'o dya jmeya o cuerpo, 'ma ra tsjaji na jo c'ua ja nzi ga mama c'e ley, Mizhocjimi nutjoji nza cja c'ü rví jmeya o cuerpoji. 27 Nu c'o ra nguejme c'ua ja va jmus'ü, c'ü dya ra jmeya o cuerpoji, 'ma ra tsjaji c'ü mama c'e ley, jizhiji c'ü dya ga jots'ejji nu'tsc'ejji, dya in cjaji c'ua ja ga mama c'e ley. Jizhiji c'ü dya jots'ejji, zó in pãrãji c'e ley y zó ya xo jmeya in cuerpoji. 28 Dya ga cjuana ngue o nte Mizhocjimi nu c'ü a xes'etjo mama ngue o nte Mizhocjimi. Dya xo ga cjuana ngue o t'i Mizhocjimi nu c'ü jmeya o cuerpo pero dya ejme Mizhocjimi. 29 Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, ya o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü pötpü o mü'bü. Zó rá cjaji c'ü mama o ley Mizhocjimi, pero dya ngue c'ü rguí pötcü in mü'büji. Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, Mizhocjimi ra mama na jo'o c'ü, zó dya ra mama yo nte na jo'o c'ü.

3

1 Yo menzumü a Israel, ¿pje pë's'iji 'ma, c'ü dya pë's'i yo dyaja nte? ¿Pje ni muvi c'ü ni jmeya o cuerpoji? 2 Ni muvi na puncjü. C'ü xenda ni muvi c'ü pë's'i yo menzumü a Israel, ngueje nu jña Mizhocjimi nu o unüji ra dyätãji. 3 Pero c'o menzumü a Israel cãrã c'o dya ätä o jña Mizhocjimi. Na ngueje c'ü dya ejmeji, ¿pje in cjiññiji, cjo in cjincjeji c'ü dya ra cumple Mizhocjimi c'ü o mama ra tsja? Iyö. 4 Mizhocjimi tiene que ra cumple texe nu c'o o mama. Exna cjuana Mizhocjimi cja'a c'ü mama, zó ra mama texe yo nte c'o dya cjuana. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Nu'tsc'e Mizhocjimi, na cjuana nu c'ü in mama.

'Ma ra unüji ngüenda ja cja c'ü in cjague, ra mbãrãji in cjague na jo, eñe.

5 'Ma cjó c'o cja na s'o, rí mamaji c'ü dya ätä Mizhocjimi. A cjanu, ixi jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Maco jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi 'ma rí cjaji c'o na s'o, ¿jenga ra castigaozüji Mizhocjimi? Dya rí mangö a cjanu; c'ü rí mangö, ngue c'ü cjiññi yo nte ga cjanu. 6 Pero dya cjuana c'ü cjiññiji. Na ngue 'ma dya ro castigao Mizhocjimi, ¿ja rvã sö ro jñünpü ngüenda yo cja na s'o?

7 Bübü c'o mama a cjava: "Ma rí mamajme o bëchjine, rí cjarpüjme xenda ra 'ñetse c'ü na cjuana Mizhocjimi, 'ñe c'ü me na jo'o c'ü. Nguec'ua, ¿jenga ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi ra mama c'ü rí tñji in nzhubüji?", eñeji. 8 Mamaji: "¿Cjo dya ra jogü rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua ra 'ñetse na jonte Mizhocjimi?"

Bübü nte c'o mama rí mangö a cjanu. Dya cjuana c'ü mamaji. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji, na ngue na s'o c'ü mamaji.

Todos somos culpables

⁹ ¿Pje rá mangö 'ma? Rí menzumüji a Israel, ¿cjo xenda na jozüji que na ngueje yo dyaja nte? Jiyö. Ya ró jí'ts'iji c'ü nde tjünt'ü a xütjü nzhubü texe yo nte. Nutscöji rí menzumüji a Israel, xo nztijo yo dyaja nte nde rí cjai c'o na s'o. ¹⁰ Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Dya cjó búbü c'ü rrã jo, ne rí 'naja.

¹¹ Dya cjó pãrã ja ga cja Mizhocjimi. Dya cjó jodü Mizhocjimi.

¹² Ya xögüji cja Mizhocjimi, nza texeji. Ya s'odüji.

Dya cjó búbü c'ü ri cja'a na jo, ne rí 'naja.

¹³ Me na s'o jña c'o mamaji. Onpüji yo nte 'ma ñaji. Me xosp'üji bëchjine.

¹⁴ Pedye a neji c'ü me santeji. Me söji jña'a.

¹⁵ Me ts'iquëtjo c'ü jodüji mbo ra tsja dyëji. Mbö't'ütej.

¹⁶ Me s'odüji texe. Nu ja sät'äji me cjaþüji ra sufrido c'o cãrã nu.

¹⁷ Dya pãrãji ja rgã mimiji na jo, c'ü dya ra chüji.

¹⁸ Dya pje süji Mizhocjimi. Je ga cjanu ga mama cja o jña Mizhocjimi.

¹⁹ Rí pãrãgöji c'ü mama o ley Mizhocjimi je sjitscöji, nutscöji rí menzumüji a Israel, na ngueje rí tjëji c'e ley. Nguец'ua ixí 'ñetse c'ü dya nguextjo c'o dya menzumü a Israel c'o na s'o a jmi Mizhocjimi; xo 'ñezgöji rí menzumüji a Israel xo rí tñji ín nzhubüji. Dya sö rá mamaji c'ü na jozgöji. ²⁰ A jmi Mizhocjimi dya cjó búbü c'ü dya tñ o nzhubü, zö jodü ra tsja c'ü mama c'e ley. Na ngue c'e ley, ngue c'ü xitscöji c'ü nde rí tñji ín nzhubüji.

La salvación es por medio de la fe

²¹ Nudya o tsjacüji rá pãrãji ja rgã sö Mizhocjimi ra mama na jozüji dya. Ngue c'ü rí ench'e ín mü'büji e Cristo, dya ngue c'ü rí cjai c'o mama c'e ley. Ya xo mama a cjanu cja yo vi t'opjü mi jinguã, yo xiji ley 'ñe profeta. ²² Zö cjó c'o ri ngueje, nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama ya na jo dya c'ü. Yo menzumü a Israel'ñe yo dyaja nte nde 'na ma cjatjoji.

²³ Na ngueje texe yo nte cjai c'o na s'o. Dya cjai c'ü ne Mizhocjimi c'ü ra tsjaji. ²⁴ Na jonte Mizhocjimi. Dacütjoji c'ü dya ró tñjõji. Mizhocjimi mama c'ü dya rí tñji nzhubü na ngueje e Jesucristo o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. ²⁵ Mi jinguã, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi cja na s'o. Nguец'ua cãrã c'o mi mama c'ü dya mi cjaþü ngüenda Mizhocjimi zö mi cja na s'o c'o nte. Pero nudya, ya jitscöji Mizhocjimi c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngue Mizhocjimi o ndütü e Jesucristo c'o ín nzhubügöji, o pjödü o cji va ngötcüji c'o. Nguец'ua, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra perdonao o nzhubüji. ²⁶ Mizhocjimi jitsjiji dya c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngueje ya o ndü e Jesucristo, o ngötcüji ín nzhubüji. Pero nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama c'ü ya perdonao; dya tñ o nzhubü dya c'ü.

²⁷ Nguец'ua, dya sö rá cjaþütsjëji na nojo. ¿Cjo pje ro sö ro cjai c'ü ro cjõt'ütsjëji ín nzhubüji? Jiyö. Dya sö ro cjai texe c'ü mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü o ngötcüji ín nzhubüji, o mama Mizhocjimi c'ü na jozgöji dya a jmi. ²⁸ Nguец'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñ dya ín nzhubüji. Dya ngue c'ü ri cjai c'ü mama o ley.

²⁹ Nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿cjo nguettjozüji s'iyazgöji Mizhocjimi? ¿Cjo nguextjo ín Mizhocjimigöji? ¿Cjo dya xo ngue o Mizhocjimi yo dyaja nte?

Xo nde texe yo dya menzumü a Israel xo ngueje o Mizhocjimiji. ³⁰ 'Natjo Mizhocjimi bübü. Nu c'o menzumü a Israel, Mizhocjimi ra mama c'ü dya tü nzhübü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Xo 'ñeje c'o dyaja nte, Mizhocjimi xo ra mama c'ü dya tü nzhübü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. ³¹ ¿Cjo dya pje ni muvi c'ua c'ü o ley Mizhocjimi? Ni muvi c'e ley. Pero 'ma ri ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma na cjuana rí cjäpüji ni muvi c'e ley.

4

El ejemplo de Abraham

¹ Nu e Abraham c'ü ín mboxtitaji, nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿pje rá mamaji dya c'ü? ² 'Ma ro mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham na ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo; nuc'ua e Abraham ro sö ro tsjäpütsjä na nojo 'ma. Pero dya ngue c'ü ni tsja 'na nte c'o na jo, c'ü rguí jogü a jmi Mizhocjimi. ³ Nu yo o jña Mizhocjimi yo ya t'opji mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham." ⁴ 'Naja nte c'ü pëpji, tjöj c'ü ts'ö't'ü; dya ch'unütjo. Pero dya cjo sö ra ndöj c'ü unü Mizhocjimi. Mizhocjimi dacütjoji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü perdonao yo tü nzhübü. Ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tü nzhübü nu c'ü ra 'ñench'e angueze cja o mü'bü. Dya ngue c'ü cjö't'ü c'ü cja'a c'e nte. Mizhocjimi unütjo c'ü rguí jogü a jmi. ⁶ Je xo ga cjatjonu va mama e David, c'ü me ra mäjä 'na nte 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya tü nzhübü dya c'ü. Dya ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo c'e nte c'ü ro mama a cjanu Mizhocjimi. ⁷ O mama e David: Me ra mäjä 'na nte, 'ma ra perdonao Mizhocjimi o nzhübü y dya ra castigao. ⁸ Me ra mäjä 'na nte 'ma ya ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tü o nzhübü.

⁹ Rá önn'üji 'na t'önü dya. ¿Cjo nguetjo c'o menzumü a Israel c'o jmeya o cuerpoji c'o ra mäjä a cjanu, maxque xo ra mäjä c'o dyaja nte c'o dya jmeya o cuerpoji? Xo ra mäjä c'o. Tsjiñji e Abraham c'ü mi menzumü a Israel. O 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham. ¹⁰ 'Ma o mama a cjanu Mizhocjimi, ¿cjo ya vi jmeya o cuerpo e Abraham, cjo jiyö? Jiyö. Dya be mi jmeya o cuerpo 'ma c'ü. ¹¹ Pero ya vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; nguec'ua o mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham. O jmeya o cuerpo c'ü rví jizhi ya vi mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü c'ü. Nguec'ua e Abraham ngue o mboxtita texe c'o ench'e o mü'bü Mizhocjimi zö menzumüji a Israel, zö jiyö. Zö dya jmeya o cuerpo yo dya menzumü a Israel, pero 'ma ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ra tsjäpüji o mboxbéche 'ma e Abraham. Na ngueje ejmeji c'ua ja nzi xo va 'ñejme e Abraham. Y ra mama Mizhocjimi c'ü ya perdonaoji; dya ri tüji nzhübü. ¹² Xo 'ñetjo yo menzumü a Israel yo ya jmeya o cuerpoji, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham 'ma dya be mi jmeya o cuerpo, nu'ma, xo ra tsjäpüji o mboxbéche 'ma angueze.

La promesa es cumplida por medio de la fe

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham: "Rá da'c'ö ne xoñijöümü c'ü rí tsjäpü in tsjaje, cja na 'ñe c'o in mboxbéche, xo ra tsjäpüji o cjäjaji." O xipji a cjanu na ngueje e Abraham vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham. Dya mi ngue c'ü vi tsja c'o mama c'e ley. ¹⁴ 'Ma ri ngue c'o cja c'ü mama c'e ley ro ch'unü ne xoñijöümü,

dya rví muvi 'ma c'ü rgá ench'ejí ín mü'büji Mizhocjimi. A cjanu, dya xo ro cumple Mizhocjimi c'ü mi mama. ¹⁵ Nu 'ma bübü ley, 'ma dya rí cjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi ünngüji. Ra tsjacüji rá sufridoji na ngue c'ü rí cjaji. Pero nu ja ojtjo ley, dya cjó yödü ley.

¹⁶ O sjipji e Abraham ro ch'unü ne xoñijö mü. Xo 'ñe texe c'o o mboxbêche, xo ro ch'unüji. O mama Mizhocjimi ro zädä a cjanu, nu 'ma ro 'ñench'ejí o mü'büji angueze, y dya ro jyodütsjëji ja rvá ndöjôji ne xoñijö mü. Nguetsjëjë Mizhocjimi ro unütjo. Nguéc'ua na cjuana ro tsjapü o tsjaja texe c'o o mboxbêche e Abraham c'o cja ro ngärä. Dya nguextjo c'o o t'i e Abraham c'o tjë c'e ley ro ch'unü. Xo ro ch'unü nu c'o dya tjë c'e ley pero ench'ejí o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Mizhocjimi o jñanda e Abraham nza cja 'ma ri ngeuje ín mboxtitagöji texezüji rí ejmeji Mizhocjimi. ¹⁷ Nguéc'ua je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'e jña c'ü vi sjipji e Abraham. Mizhocjimi o xipji a cjava: “Ró juan'c'ü rí tsja mboxtita me na puncjü jñiñi texe cja ne xoñijö mü”, eñe. O mama a cjanu na ngeuje e Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. E Abraham o 'ñejme c'ü mi só Mizhocjimi ro tsjapü ro zëzhi na yeje 'na nte, zö ya ri pale, c'ü dya ro mezhe ro ndü. Xo o jñunt'ü o mü'bü c'ü mi só Mizhocjimi ro zojnú c'o cja ro jmus'ü nza cja 'ma ya ri cäräji.

¹⁸ E Abraham 'ma ya vi cjogü yo cjë 'ma ro 'ñeje t'i, xe mi te'betjo Mizhocjimi ro unü 'na t'i'i. Mi ejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi ejme ro tsja mboxtita e Abraham na puncjü jñiñi cja ne xoñijö mü. Mizhocjimi ya vi xipji a cjava: “Je rga cjanu c'ü rrä puncjü c'o ín mboxbêche; rrä puncjüji nza cja yo seje a jens'e”, eñe. ¹⁹ E Abraham dya tögü c'ü ro jyëzi Mizhocjimi; o 'ñejme cja o mü'bü Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi pärä c'ü ya mi tita angueze. Ya mi ngue ro sötü 'na ciento cjë'ë. Xo mi pärä ya vi cjogü c'ü ro muxt'i e Sara c'ü nu su'u. ²⁰ Pero sido mi junt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü vi mama Mizhocjimi. Me co zëzhi na puncjü. O 'ñejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. O mama me na nojo Mizhocjimi. ²¹ E Abraham ya vi jñunt'ü o mü'bü c'ü dya s'ëzhi ro tsja Mizhocjimi nu c'ü vi mama. ²² E Abraham o 'ñejme c'ü ro tsja c'ü vi mama. Nguéc'ua Mizhocjimi o mama c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham.

²³ Nu c'o jña c'o ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi mama a cjava: “O mama Mizhocjimi, e Abraham dya cja mi tñ nzhübü na ngeuje o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi.” Pero dya nguextjo e Abraham, ²⁴ xo 'ñezgöji ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji nzhübü 'ma rá ench'ejí ín mü'büji Mizhocjimi. Ngue Mizhocjimi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. E Jesucristo ngue c'ü ín Jmugöji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o ë ndü. A cjanu o ngötcöji c'o ín nzhübüji. Nuc'ua o te'etjo na yeje 'ma ya vi bö't'ü; nguec'ua ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji dya nzhübü.

5

El resultado de ser declarados sin culpa

¹ Mizhocjimi mama c'ü dya rí tñji nzhübü dya, na ngeuje ya ró ench'ejí ín mü'büji e Jesucristo. Ya xo rí pötü rgá nuji dya Mizhocjimi, na ngue c'ü o tsja'a e Jesucristo c'ü ngeuje ín Jmuji. ² Ya sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü nugüji na jo dya, na ngeuje c'ü o tsja e Jesucristo. Me na zö Mizhocjimi. Me rí majäji rgá te'beji angueze; c'ua ja nzi ga cja na zö angueze, je xo rga cjazgöji nu. ³ C'ü ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze, dya nguextjo c'ü rgá mäcjöji c'ü. Xo rí majäji 'ma pje rí sufridoji. 'Ma rí sufridoji ngue 'ma rí zëzhiji, dya tögü ín mü'büji. ⁴ 'Ma rí zëzhiji, rí cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguéc'ua rí te'beji

Mizhocjimi ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze. ⁵ Rí pãrãji na cjuana ra zädä. Rí pãrãji na ngueje me si'ch'i ín mü'bügöji c'ü s'iyazügöji Mizhocjimi. O Espiritu Mizhocjimi c'ü o ch'acüji ra bübü cja ín mü'büji, ngue c'ü cjacüji rá pãrãji me s'iyazüji Mizhocjimi.

⁶ Me ma s'ozgöji. Dya sö pje ro c jagöji c'ü ro jocüzégöji. Pero o säjä c'e pa o ndü e Cristo c'ü rva tügöji. ⁷ Casi dya cjó bübü c'ü me ri ne o minte ngue c'ua ro pätpä c'ü rví ndü nu minte. 'Na ri bübü c'o ro zëchi o mü'bü c'ü ro pätpä c'ü rví ndü 'na c'ü na jonte. ⁸ Pero ngueje 'ma rmí tüji ín nzhubüji, e Cristo o ë ndü c'ü rva tügöji. Je a cjanu, rí pãrãji Mizhocjimi me s'iyazüji. ⁹ Nudya, ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tüji dya nzhübü na ngueje o ë pjödü o cji e Jesucristo o böbü a nde. Nguec'ua rí pãrãji c'ü dya ra ünnügüji Mizhocjimi nu pa c'ü ra jñüncüji nguenda yo rí cjaji. ¹⁰ O ë ndü e Jesucristo 'ma mi ünnügüji Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí joji dya Mizhocjimi. Nguec'ua rí pãrãji sido böbü a ndezügöji; dacüji c'ü sido rá bübüttöji. ¹¹ Dya nguextjo rí mäjãji na ngueje rá bübüttöji. Exi ngue dya, rí mápãji Mizhocjimi na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji o tsjacüji rá pötca nuji Mizhocjimi. Mizhocjimi dya ünnügüji dya, na ngueje e Jesucristo o ngötcüji ín nzhübüji.

Adány Cristo

¹² Nu c'ü e Adán c'ü ot'ü nte o tsja c'ü na s'o. Nguec'ua je va te c'ua e nzhübü cja ne xoñijömmü. Je a cjanu va mbürü c'ü rí tüji. Nguec'ua dya, nde rí tüji, na ngueje nde rí cjaji c'o na s'o. ¹³ 'Ma dya be mi ch'unü c'ü o ley Mizhocjimi, ya mi cjaji c'o na s'o cja ne xoñijömmü. Pero 'ma dya bübü ley, dya tjünpüji nguenda cjo tüji, cjo dya tüji nzhübü. ¹⁴ Pero o ndü texe c'o nte zö dya be mi ch'unüji c'e ley. O ndüji texeji ndeze e Adán hasta e Moisés c'ü o dyopjü c'e ley. O ndüji zö dya o tsjaji mismo c'e nzhübü c'ü vi tsja e Adán. E Adán c'ü ot'ü bëzo, dya mi chjëntjuí c'e bëzo c'ü mi te'beji cja ro ëjë. Ngueje e Jesucristo.

¹⁵ E Adán o dyacöji c'ü na s' o; e Jesucristo o dyacöji c'ü na jo. Nde rí tüji rí texeji, na ngueje o tsja c'ü na s'o 'naja nte c'ü ngueje e Adán. Je xo ga cjatjonu, Mizhocjimi nu'ua na jo dya na puncjü nte, unüji c'ü rguí bübüttöji, na ngueje c'ü o tsja na jo 'naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo. ¹⁶ E Adán mi 'natjo bëzo. 'Ma o tsja 'natjo nzhübü, ndeze nu'ma, texe yo nte cjaji c'o na s'o. Nguec'ua va mama Mizhocjimi, texe yo nte tüji nzhübü. Na puncjü nzhübü c'o o tsja yo nte. E Jesucristo o ngö'tp'ü o nzhübü texeji. A cjanu Mizhocjimi sö ra mama c'ü dya tüji dya o nzhübüji. ¹⁷ Na ngueje o tsja c'ü na s'o 'natjo bëzo, texe yo nte tüji. C'ü 'naja bëzo c'ü ngueje e Jesucristo o ngö'tü texe yo nzhübü. Nguec'ua nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra mama Mizhocjimi c'ü dya tüji nzhübü. Nguec'ua ra 'natjoji co angueze rgá bübüttöji.

¹⁸ 'Natjo nzhübü c'ü o tsja 'naja nte, c'ü ngueje e Adán. O mama c'ua Mizhocjimi rí tüji nzhübü rí texeji. Je xo va cjatjonu, na ngue c'ü vi tsja na jo 'natjo nte c'ü ngueje e Jesucristo, ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tüji nzhübü y rá bübüttöji. ¹⁹ Na ngueje c'ü dya dyätã Mizhocjimi 'naja nte c'ü ngueje e Adán, ndeze nu'ma, rí tüji nzhübü rí texeji. 'Naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo o dyätã Mizhocjimi. A cjanu, na puncjü nte c'o ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tü o nzhübüji.

²⁰ Mizhocjimi o dyacöji c'ü o ley ngue c'ua ro pãrãji mi tüji na puncjü nzhübü. Zö mi tüji na puncjü nzhübü, me co juentsqueji Mizhocjimi. ²¹ A cjanu, c'o ín nzhübüji mi pötcöji. Pero me co juentscöji Mizhocjimi. O ndäjä e Jesucristo o ë ndü por nutscöji. Nguec'ua na jozgöji dya a jmi Mizhocjimi, y angueze dacüji c'ü rgá bübüttöji.

6

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

¹ ¿Pje rá mamaji 'ma? ¿Cjo sido rá cjaji c'o na s'o ngue c'ua xenda ra juentsqueji Mizhocjimi? ² Jiyö. Ya ró tūji. Ya 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua dya cja rá cjaji c'o. ³ ¿Cjo dya in pārāji, nutscöji rí ench'e in mü'būji e Jesucristo, 'ma ró jiji ró 'natjoji co e Cristo? Ne ra mama, ró 'natjoji co angueze 'ma o ndū. ⁴ Ma ró jiji ne ra mama ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndū 'ñe 'ma o t'ögü. Mizhocjimi c'ü na zēzhi o xos'ü nu T'i. A cjanu, c'ua ja nzi va tsjapü o te angueze, ya xo rí dadyoji ngue c'ua dadyo rga nzhodūji dya.

⁵ Na ngueje 'ma ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndū, xo ró 'natjoji co angueze 'ma o te'e. ⁶ Rí pārāgöji, me mi cjaji c'o na s'o c'ua ja nzi ma netsjēji, pero 'natjo c'ua o dāt'āzūji cja ngronsi co e Jesucristo. O dāt'āzūji nu, ngue c'ua dya cja rá ne rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua dya cja rá tjünt'ūji a xütjü e nzhubü. ⁷ Na ngueje 'naja nte c'ü ya ndū, dya cja cja'a c'o na s'o. ⁸ Ma a cjanu ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndū, rí pārāgöji rí bübütjogöji na ngueje bübü angueze. ⁹ Rí pārāji e Jesucristo o nanga 'ma o ndū. Dya cja sö'ö xe ra ndū. Sido ra bübütjo. ¹⁰ Natjo va ndū e Jesucristo; dya ni jyodü ra ngötcüji na yeje in nzhubūji. Ya bübütjo dya. Sido bübütjo a jmi Mizhocjimi. ¹¹ A cjanu rí jñunt'ü in mü'būji ya xo i chūji, c'ü dya cja rí chjünt'ūji a xütjü e nzhubü. Nudya, ya in bübütjoji, c'ü ya je rí chjünt'ūji a xütjü ngueje Mizhocjimi. Je a cja c'ua dya, na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo.

¹² Nguec'ua, dya cja rí sidoji e nzhubü c'ü xe rí tsjaji c'ü ne'e in cuerpoji. ¹³ Dya cja rí jyēziji in cuerpoji xe ra tsja c'o na s'o, ne rí ngue in chöji, ne rí ngue in ts'ijñiji, texe in cuerpoji. Pero rí unūji in mü'būji Mizhocjimi na ngueje i chūji co e Jesucristo, y ya xoxc'ūji Mizhocjimi. Xo rí unū in cuerpoji c'ü rguí tsjaji c'o na jo. ¹⁴ Dya cja xe ra mandats'ūji e nzhubü. Nudya, dya ra jñun'c'ūji ngüenda cjo i tsjaji c'o mama c'e ley. Na ngue Mizhocjimi nuc'ūji na jo dya, ya perdonaots'ūji.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵ Ya rí pārāji Mizhocjimi, dya ra jñüncüji ngüenda cjo ró cjaji c'o mama c'e ley. Na ngue me nugūji na jo Mizhocjimi. ¿Pje rá cjaji 'ma? ¿Cjo rá cjaji c'o na s'o 'ma? Jiyö. Dya rá cjaji c'o na s'o. ¹⁶ ¿Cjo dya in pārāji nu c'ü in ätäji c'ü in chjünt'ūji a xütjü, ngue in jmuji c'ü? 'Ma rí chjünt'ūji a xütjü e nzhubü, ngue in jmuji c'ü. Ngue c'ü ra mbö'tc'ūji c'ü. 'Ma rí dyätäji Mizhocjimi, ngueje in Jmuji c'ü. Ngue c'ü ra tsja c'ūji rí bübütjoji. ¹⁷ Sido mi cjagueji c'o na s'o. Pero rí unū na pöjö Mizhocjimi, ya in ätäji co texe in mü'būji nu na jo jña nu ró xi'ts'iji. ¹⁸ O 'ñempc'ejji libre e Jesucristo c'ü dya cja rí sidoji e nzhubü. Nudya, c'ü je rí sidoji ngue c'ü na jo. ¹⁹ Rrā xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua sö rí tendioji. Sido mi tjünt'ūji a xütjü c'o na s'o. C'o ma s'o mi cjaji, xe mi juns'ü c'o mi cjaji c'o na s'o. Nudya ni jyodü rí unū in mü'būji Mizhocjimi, 'ñe in cuerpoji, ngue c'ua rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze.

²⁰ Ma mi tjünt'ūji a xütjü e nzhubü, dya mi ätäji Mizhocjimi c'ü xi'ts'iji rí tsjaji na jo. ²¹ Nudya, ya in tsejeji dya c'ü mi cjaji c'o na s'o. ¿Pje mi töjögueji 'ma c'ü mi cjaji c'o na s'o? C'ü ra ts'ö't'ü c'o cja c'o, ngue c'ü ra ndū. ²² Ya o 'ñempc'ejji libre e Jesucristo ngue c'ua dya cja rí chjünt'ūji a xütjü e nzhubü. O 'ñempc'ejji ngue c'ua rí pēpiji Mizhocjimi; sido rí chjünt'ūji a xütjü angueze. C'ü ra dya c'ūji, ngue c'ü rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; y sido rí bübütjoji co Mizhocjimi. ²³ Nu c'ü ra ndünt'ü a xütjü e nzhubü, ra ndū'ü c'ü.

Ngueje c'ü je ts'õ't'ü c'ü. Nu c'ü tjünt'ü a xütjü e Jesucristo c'ü ín Jmuji, sido ra bübütjo c'ü, dya ra ndü. Ngueje c'ü je unü Mizhocjimi.

7

Un ejemplo tomado del matrimonio

¹ Nu 'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji, rí zo'c'üji, nu 'tsc'ejí ín pãrãji c'e ley. ¿Cjo dya ín pãrãji, 'ma xe ín bübütjoji ngue 'ma ín ätäji c'e ley? Dya ngueje 'ma ya ri chüji. ² Mama cja c'e ley, 'naja ndixü c'ü ya chjüntü, dya ra jyanmbüvi c'ü nu xïra 'ma xe ri bübütjo c'ü nu xïra. Pero 'ma ra ndü c'ü nu xïra, dya cja ni jyodü c'e ndixü ra dyätã c'e ley c'ü mama nguextjo nu xïra ra mimivi. Na ngueje ya ndü c'ü nu xïra. ³ Pero 'ma ra 'ñeje c'ü xe 'naja bëzo 'ma xe büntjo c'ü nu xïra, cja'a na s'o c'e ndixü, tsãjä bëzo. Pero 'ma ya rguí ndü c'ü nu xïra, c'e ley c'ü mama ja rvã mimivi c'ü nu xïra, dya cja manda c'e ndixü. Nuc'ua 'ma ra chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, dya tsãjä bëzo 'ma.

⁴ Je xo ga cjatjots'ügöje nu, nu 'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji. Í chügueji na ngueje í 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. Í chügueji, nguec'ua dya cja mandats'üji c'e ley. Ya ngue c'ü 'naja c'ü mandats'üji dya. Ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi o xos'ü 'ma ya vi ndü. Í 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, ngue c'ua rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁵ C'e ley o jítscöji pje pjëzhi c'o na s'o c'o dya ro cjaji. Nguec'ua, 'ma dya be mi ench'e ín mü'büji e Jesucristo, ma ëjë ín pjeñeji c'ü ro cjaji c'o na s'o o mama c'e ley c'ü dya ro cjaji. Mi cjaji; nguec'ua mi tÿji. ⁶ Pero ró 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. Nguec'ua ya 'ñembgueji libre, dya cja mandazüji c'e ley. Ngueje Mizhocjimi c'ü rí ätcöji dya. Dya cja rí jodÿji ja rga ätäji c'e ley. Pero sö rá cjaji dya c'o na jo, na ngueje o Espiritu Mizhocjimi bübü cja ín mü'büji.

El pecado que está en mí

⁷ Na ngue c'ü bübü c'e ley, xenda rí cjaji c'o na s'o. ¿Pje rá mangöji dya? ¿Cjo na s'o c'e ley? Jiyö. Pero 'ma dya ro ch'unü c'o ley, dya ro pãrãgö cjo mi tÿgö nzhubü cjo jiyö. A cjanu, 'ma cjó c'o pje ro nepegö, dya ro pãrã c'ü mi tÿ nzhubü 'ma dya ro bübü ley c'ü mama: "Dya cjó pje rí ñepegue", eñe. ⁸ C'ü mama c'e ley, o tsjapü xenda mi 'ñünngü ín mü'bü nguec'ua me mi ne ro cjagö texe c'o na s'o. 'Ma dya ro bübü ley, dya ro unü ngüenda cjo mi tÿ nzhubü. ⁹ 'Ma dya be rmí pãrãgö c'e ley, nutscö mi cjijñigö rmí bünc'ö na jo. Pero 'ma ró pãrã c'e ley, nuc'ua extó pãrã dya rmí bünc'ö na jo, mi tÿgö nzhubü. ¹⁰ Vi ch'unü c'e ley c'ü rva bübütjoji. Pero nutscö mi tÿgö. ¹¹ Na ngueje 'ma mi ärä c'e ley, ma ëjë ín pjeñe c'ü ro cjagö c'o na s'o. Mi cjagö c'ü rmí netsjë. A cjanu, me co dyoncü c'o nzhubü c'o mi cjagö. Nu c'o nzhubü c'o mi cjagö ngue c'o ma tÿgö.

¹² Rí pãrãji me na jo c'e ley, c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi me na jo. Texe c'ü mandazüji c'e ley, me na jo'o. Ngue c'o ne'e Mizhocjimi. ¹³ Nudya, c'e ley c'ü na jo, ¿cjo mi pötcü c'ü? Iyö, dya ngue c'e ley c'ü mi pötcügö; ngueje c'o na s'o c'o mi cjagö. Na jo c'e ley. Pero 'ma mi ärägö c'e ley, xenda mi cjagö c'o na s'o. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü me na s'o c'o va ëjë ín pjeñeji.

¹⁴ Rí pãrãji c'e ley je ni 'ñeje cja o Espiritu Mizhocjimi. Pero nutscö me na s'ozgö. Zó rí ne rá cja na jo, pero rí cja c'ü na s'o. ¹⁵ C'ü rí cjagö, dya rí pãrãgö jenga rí cjagö. Nu c'ü rí pãrãgö na jo rá cja, dya rí cjagö c'ü. Nu c'ü na s'o c'ü rí cjagö, me rí s'o'ogö c'ü. ¹⁶ 'Ma me rí s'o'o yo rí cja'a, ixi 'ñetsetjo c'ü rí pãrãgö c'ü na jo'o c'e ley. ¹⁷ C'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe, ngue c'o cjacü rá cja c'ü dya rí

ne rá cja. ¹⁸ Rí pãrãgö dya pje jozgö. Me na zëzhi c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe. Nguec'ua zö rí ne rá cja c'ü na jo, pero dya pje sözögötsjê. ¹⁹ Dya rí cjadö c'ü na jo c'ü rí ne rá cjadö. Nu c'ü na s'o c'ü dya rí ne rá cja'a, ngue c'ü rí cjadö c'ü. ²⁰ Nu 'ma rí cja c'ü dya rí ne rá cja, ngueje c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñegö, cjacü rá cjadö a cjanu.

²¹ Ya rí pãrã 'ma rí ne rá cja c'ü na jo, ya rrü ts'axcü c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe. ²² Cja ín mü'bü me rí mäpä ö ley Mizhocjimi. ²³ Zö rí mäpä ö ley Mizhocjimi, y rí pãrã c'ü na jo c'e ley, xe rí cjadö c'o na s'o. Nguec'ua dya pje sözögötsjê rá cjadö c'ü me ne ín mü'bügö rá ätä Mizhocjimi.

²⁴ Juenzgöji, ¿cjö ra sö ra böbü a nde, ra 'ñembgueji libre c'ü dya cja rá tjünt'üji a xütjü rá sidogöji e nzhubü c'ü pötcüji? ²⁵ Rí unügö na pöjö Mizhocjimi. Ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji c'ü o böbü a nde. O 'ñembguegöji libre. Rí yepe rí mangö, c'e ley c'ü o dyacüji Mizhocjimi, rí pãrã c'ü na jo' o c'ü. Pero c'e ley, dya sö ra 'ñembgueji cja yo nzhubü yo mandazüji.

8

La vida que es por el Espíritu de Dios

¹ Nuc'ua ya 'ñemeji libre dya, nu c'o 'natjoji co e Jesucristo, c'o cja c'ua ja ga ne ö Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ö mü'büji, y dya cja'aji c'ua ja ga netsjëji. ² Dya cja mandazüji e nzhubü c'ü mi pötcüji. Nu c'ü mandazüji dya, ngueje ö Espíritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá bübütojji na ngueje e Jesucristo o 'ñembgueji libre. ³ C'e ley, dya sö'ö ro 'ñembguegöji libre, na ngueje ma zëzhi c'o na s'o c'o ma ëjë ín pjeñeji. Pero Mizhocjimi c'ü na zëzhi o 'ñembgueji libre. O ndäjä e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñjömü. Mi nte nza cjadgöji, rí tñji nzhubü. Pero angueze, dya mi tñ nzhubü. C'o nzhubü c'o mi tügöji, ngue c'o je vi ndü angueze c'o. A cjanu mama Mizhocjimi, dya rí tñji nzhubü dya. ⁴ Nguec'ua sö rá cjaji dya c'ü mama c'e ley, 'ma rá cjaji c'ü ne'e ö Espíritu Mizhocjimi y dya rá cjaji c'ü rí netsjëji.

⁵ Nu c'o cja'a c'ua ja ga netsjëji, me jodüji c'ü netsjëji. Nu c'o cja'a c'ua ja ga ne ö Espíritu Mizhocjimi, me jodüji c'ü ne'e ö Espíritu Mizhocjimi. ⁶ Nu c'ü jodü ra tsja c'ü netsjë, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü ra jyodü c'ü ne ö Espíritu Mizhocjimi, ra bübütojjo c'ü, dya ra ndü. Ra mbãrã c'ü na jo angueze a jmi Mizhocjimi. ⁷ Nu c'ü ra jyodü ra tsja c'ü netsjë, üvi Mizhocjimi c'ü. Dya ne ra dyätpä ö ley Mizhocjimi. Dya xo sö'ö ra dyätä. ⁸ Nu c'o cja'a c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o c'o va ëjë ö pjeñeji, dya sö ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'ü rgui mäjä.

⁹ Pero nu'tsc'ejji ín ätäji ö Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü ín mü'büji. Dya ín cjaji c'ü ín netsjëji. Nu c'ü dya bübü ö Espíritu e Cristo cja ö mü'bü, dya je 'ñeje e Cristo c'ü. ¹⁰ Nu 'ma bübü cja ín mü'büji e Jesucristo, ra bübütojjo ín aljmaji na ngueje ö jocüts'üji Mizhocjimi. Pero ra ndü'ü ín cuerpoji na ngueje ín cjaji c'o na s'o. ¹¹ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. Nu 'ma bübü cja ín mü'büji ö Espíritu Mizhocjimi, Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, xo ra unü fuerza dya, ín cuerpoji c'ü ya ra ndü.

¹² Nguec'ua, nu'tsc'ejji mi cjuarmats'ügöji, ni jyodü c'ü dya rá sidoji e nzhubü c'ü rá cjaji c'o ne ín cuerpoji. ¹³ Nu 'ma rí sidogueji e nzhubü, rí chüji 'ma. Pero nu 'ma rí dyätäji ö Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ín mü'büji, dya rí tsjaji c'ü ín netsjëji 'ma. Y rí bübütojjeji 'ma.

14 Nu c'o ätä o Espiritu Mizhocjimi, y cjaji c'ua nzi ga ne angueze, ngue o t'i Mizhocjimi c'o. 15 'Ma mi jyodü ro ätäji e ley, dya mi sö. Me mi süji c'ua. Dya cja rí süji dya, na ngueje ya rí ätäji o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí ma'tc'öji a cjava: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, mi Tatats'ügöjme", rí empji. 16 O Espiritu Mizhocjimi cjacüji rá päräji cja ín mü'büji o t'izüji Mizhocjimi. 17 Nu 'ma o t'izüji Mizhocjimi, bübü c'ü ch'acüji. Ch'acüji c'ü pé's'i Mizhocjimi c'ü ín Tataji. C'ü ch'unü e Jesucristo c'ü nu T'i, xo 'ñezgöji xo ch'actüji c'ü. Je a cjanu, nu 'ma rí sufridoji na ngueje rí 'natjoji co e Cristo. Nuc'ua 'ma ra 'ñetse c'ü me na zö e Cristo, je xo rga czazgöji nu.

18 C'o me rí sufridoji yo pa dya yo, me ch'iquëtjo, na ngueje c'ü me na nojo c'ü cja rá jandaji. Rá jandaji c'ü me rrä zö. 19 Texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi me te'beji, me petsaji ra jñandgöji c'ü ya rvá nocüji cja o dyé angueze, nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi. 20 Texe yo o dyät'ä Mizhocjimi cja ne xoñjömü, o tsjapüji o s'odüji. Dya ngue c'ü v neji a cjanu. Mizhocjimi o tsjapüji a cjanu, ngue c'ua xo ra nde'beji Mizhocjimi c'ü ra jocü texe. 21 Mizhocjimi ra jocüji ngue c'ua dya cja ra s'odüji. Ya xo rrä zöji 'ma ra 'ñeme libre Mizhocjimi c'o o t'i angueze. 22 Rí päräji texe yo bübü chjëntjui 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë. Me mapjü ga sufrido yo, je ga cjanu yo ndeze 'ma o mbürü o tsjaji c'o na s'o, hasta nu pa dya. 23 Dya nguextjo yo, sufrido yo. Xo 'ñezgöji rí nteji, xo rí sufridoji. Chjëntjui c'ü rí mapjügöji a mbo ín mü'büji. Mizhocjimi ya o dyacüji c'ü o Espiritu, nguec'ua ya rí päräji nguetscöji o ts'it'izüji Mizhocjimi. Pero xe rí te'beji c'e pa, 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse na jo, c'ü o t'izüji Mizhocjimi. 24 Ya o jocüzüji ín mü'büji Mizhocjimi. Rí te'betjoji c'e pa 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. Dya cjó te'be nu c'ü ya zädä. 25 Pero nu 'ma rí te'beji c'ü dya be rí nuji, ni jyodü sido rá te'beji, dya ra tögü ín mü'büji.

26 O Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ín mü'büji cjacüji sido rá te'beji. Xo pjöxcüji dya. Dya nda rí päräji ja rga ötüji Mizhocjimi. Dya rí jünji jña c'ü rga mamaji. Pero o Espiritu Mizhocjimi ötcüji angueze. 27 Mizhocjimi pätpä o mü'bü yo nte. Xo pärä pje na ötü o Espiritu. Na ngue o Espiritu ötcüji Mizhocjimi nutscöji o ntezgöji, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Más que victoriosos

28 Nu c'o s'iyä Mizhocjimi, c'o o zojnü angueze c'ua nzi va ne angueze, rí päräji Mizhocjimi cjapü ra mbös'üji texe c'ü ra zädä; zö pje nde ra tsjapüji c'o. 29 Ndeze 'ma ot'ü, ya mi pärä Mizhocjimi c'o o t'i angueze 'ma dya be mi jmus'üji. Nuc'o, o xöcü Mizhocjimi c'ü ro zädä c'ü exti nguetjoji e Jesucristo c'ü nu T'i. Nguec'ua c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü ngueje e Jesucristo ra ngue o ndasë na puncjü o cjuarma. 30 Nu c'o vi mbeñe Mizhocjimi ro ngue c'o o t'i, xo o zojnü c'o. Nu c'o o zojnü angueze, o tsjapü o jogüji cja o jmi angueze. Nuc'o, xo o tsjapüji rrä zö'öji nza cja e Jesucristo c'ü nu T'i'i.

31 ¿Pje rá mangöji, yo ró xi'ts'iji? Bübüzüji Mizhocjimi. Dya ni jyodü cjó rá süji. 32 Mizhocjimi dya mama: "Jyäcätjo ín Ch'igö; dya rá täjägö nu", ro 'ñeñe. Iyö. Pero o ndäjä o è ndü va pätcäji. Nuc'ua, ¿cjo dya xo ra dyacüji texe c'ü ngue o tsjaja angueze? 33 ¿Cjó sö ra mama xe tü nzhubü yo o juajnú Mizhocjimi? Dya cjó sö. Nguetsjé angueze mama c'ü ya perdonaozüji, dya rí tüji nzhubü. 34 Nudya, ¿cjo sö ra mama ni jyodü rá tüji? Dya cjó sö, na ngueje ngue e Jesucristo c'ü o ndü c'ü rva tügöji, cjanu o te. Nudya, bübüttö dya c'ü, cja o jodyë Mizhocjimi nu ja sido ñacöji cja jmi Mizhocjimi. 35 ¿Cjó sö pje ra tsja c'ü dya cja ra s'iyazüji e Cristo? Dya sö'ö pje ra tsja'a 'naja. Zö pje rá nuji,

zö pje rá sufridoji; me s'iyazüji e Cristo. Zö nugüji na ü; zö ri söji tjiimi; zö ojtjo pje rá jeji, me s'iyazüji e Cristo. Zö ya ngue rá tüji, zö ra mbötcüji, me s'iyazüji e Cristo. ³⁶ C'ü rrä nuji nguejnu je ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava:

Yo nte me cja'a ra mbötcüji texe yo pa'a na ngueje je ngue o t'izüji Mizhocjimi. Rí chjëntjoji nza cja ndénchjürü c'o ya xöcüji ra mbö't'üji.

³⁷ Zö rí nuji texe yo, sido rí zëzhiji. Na ngueje e Jesucristo c'ü bübü cja ín mü'büji me na zëzhi c'ü. Me xo s'iyazüji. ³⁸ Cja ín mü'bügö rí pärã na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Ne ri ngue c'ü rga tüji; ne ri ngue c'ü pje ra tsjacüji 'ma xe rí bübüji. Ne ri ngue c'o o anxe Mizhocjimi; ne ri ngue e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o o dyoji. Ne ri ngue c'o va sädã dya; ne ri ngue c'o cja ra zädã. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. ³⁹ Ne ri ngue c'o bübü a jens'e; ne ri ngue c'o bübü a jömü. Texe yo o dyät'ã Mizhocjimi; dya pje bübü c'ü sö ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, rí pärã me s'iyazüji Mizhocjimi.

9

Dios ha escogido a los de Israel

¹ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji na ngueje bübüzü e Cristo. Dya bëchjine c'ü rí xi'ts'iji. O Espíritu Mizhocjimi cjacü rá pärã a mbo ín mü'bü c'ü na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. ² Na cjuana me rí cjiñi na puncjü; me nzhumü ín mü'bü c'ü dya c'ueñe. ³ Na ngueje nuzgö rí negö 'ma ro sö, ja rva cjavügö ro pätpägö yo ín menzumügöjme, dya cja ro bübüzü e Cristo, nu 'ma je rva cjanu ro jogü o mü'büji, ro bübütjo yo ín menzumügöjme. ⁴ Nu yo ín menzumügöjme je menzumüji a Israel. Ngue c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i. Ngue c'o mi jandaji na zö Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje mi ne angueze. Ngue c'o o ch'unü nu ley Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi ja rvã ma't'üji angueze. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje ro tsja angueze. ⁵ Nu c'o o mboxtita yo menzumü a Israel mi ngue c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. E Cristo je vi peje nu cja c'o menzumü a Israel 'ma o jmus'ü cja ne xoñijömü. Angueze ngue Mizhocjimi; manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijömü. Nguextjo angueze rá ma't'üji. Je rga cjanu, amén.

⁶ Nu c'o mi mama Mizhocjimi ro unü yo menzumü a Israel, jo na cjuana c'o. Pero dya texe c'o menzumü a Israel ngue o t'i Mizhocjimi. ⁷ Nu c'e t'i c'ü mi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, ngue e Isaac. Nguextjo c'o o mboxbëche e Isaac c'ü mama Mizhocjimi ngue c'o o mboxbëche e Abraham. ⁸ C'ü n' tsjapü o t'i Mizhocjimi 'na nte, dya ngue c'ü rí mboxbëche cja e Abraham, ngue c'ü ya mama Mizhocjimi ra tsjapü o t'i. ⁹ O mama Mizhocjimi a cjava, o xipji e Abraham: "Ra chjüncjé dya, rá ëjë. Nguec'ua e Sara c'ü nin su ra mus'ü 'na ts'it'i", eñe Mizhocjimi. C'e ts'it'i mi ngue e Isaac.

¹⁰ Nuc'ua e Rebeca mi tū yeje ts'it'i c'o mi cuate c'o ro musp'ü e Isaac c'ü mi ngue ín mboxtagöji. ¹¹⁻¹² Mizhocjimi c'ü zojnü yo nte, juajnü c'o ne ra juajnü. 'Ma dya be mi jmus'ü c'o ye t'i, 'ma dya pje be mi cjaví c'ü na jo ne ri ngue c'ü na s'o, Mizhocjimi o mama, o xipji e Rebeca: "C'ü ot'ü ra jmus'ü, ra mbëpi c'ü va bëpja", eñe. ¹³ Je xo ga cjatjonu c'ü mama cja c'ü t'opjü: "Nza yeje bëzo, ngue e Jacob c'ü ró juajnü rá intsjimigö; dya ngueje e Esaú", eñe Mizhocjimi.

¹⁴ ¿Pje rá mangöji, 'ma? ¿Cjo rá mamaji c'ü dya jo c'ü cja Mizhocjimi? Jiyö. Me na jo ga tsja Mizhocjimi. ¹⁵ O xipji e Moisés: “Nuzgö rá juentscö nu c'ü rí ne rá juentse”, eñe. ¹⁶ Mizhocjimi 'ma ra juentse 'na nte, dya ngue c'ü mi ne c'e nte c'ü rví juentse. Ne xo ri ngue c'ü me mi cja'a c'e nte c'ü rví juentse. Mizhocjimi ra juentse na ngueje ne ra juentse. ¹⁷ Je t'opjú c'ü o mama Mizhocjimi va xipji e Faraón: “Ró juan'c'ügö j tsja rey, ngue c'ua ra 'ñetse c'ü me na zëtsigö. Ró juan'c'ügö ngue c'ua ín chjügö ra 'mără texe cja ne xoñijö mü”, eñe. ¹⁸ Nguec'ua 'ñetse Mizhocjimi juentse c'ü ne ra juentse. C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi e Faraón ma me o mü'bü, je xo ga cjatjonu cjapü na me o mü'bü nu c'ü ne ra tsjapü a cjanu.

¹⁹ 'Na rí xitsiji: “¿Jenga mama Mizhocjimi c'ü ngue ín s'ocügöji c'ü rí cjaji 'ma? ¿Cjó ngue c'ü só ra zövi Mizhocjimi? Angueze cja'a c'ü ne'e”, rí 'ñenzgöji. ²⁰ ¿Pje pjé'tsc'e c'ü ni sövi jña Mizhocjimi? 'Na s'äbä, 'ma ro só ro ña'a, ¿cjo ro xipji c'ü vi dyät'ä: “¿Jenga j dyäcö a cjanu?”, ro 'ñeñe? ²¹ C'ü ät'ä o s'äbä, ¿cjo dya só ra dyät'ä 'natjo mbëjömü 'na s'äbä c'ü na zö, xo 'ñe 'na s'äbä c'ü rguí dyüt'ü o cañabü?

²² ¿Pje rá mangöji 'ma? Mizhocjimi ne'e ra jizhi c'ü ünmbü nzhübü; y ngue angueze c'ü na zëzhi c'ü só ra tsjapü ra sufrido c'o tü nzhübü. Zö Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji a cjanu, pero pësp'iji na puncjü paciencia anguezeji. ²³ A cjanu Mizhocjimi o mbësp'iji na puncjü paciencia; ngue c'ua ra 'ñetse me na zö c'ü cjapü nu c'o juentse angueze. Mizhocjimi o mama ndeze mi jinguä c'ü ra tsjapü a cjanu anguezeji. ²⁴ Ra tsjapü a cjanu Mizhocjimi nu c'o o zojnü angueze, dya nguextjo c'o menzumü a Israel; xo 'ñe c'o dyaja nte. ²⁵ Je xo ga cjatjonu c'ü mama Mizhocjimi c'ü o dyopjú e Oseas. O mama a cjava:

C'o dya mi ngue ín ntegö, rá mama ngue ín ntegö dya c'o.

C'ü dya mi s'iyagö, rá xipji dya: “Rí s'iyats'ügö dya”, rá embe.

²⁶ Nu ja vi sjipjiji: “Dya ngue'tsc'eji ín ntets'ügöji”, eñe, ngueje nu c'ua ja ra sjipjiji ngueje o t'iji Mizhocjimi c'ü bübüto.

²⁷ Xo 'ñeje e Isaías o mama co texe o mü'bü ja rva cja yo menzumü a Israel. O mama a cjava: “C'o o mboxbéche e Israel rrä puncjüji; ri chjëntjui 'ñöxijömü a ñünü e ndeje. Zö rrä puncjüji, pero ja nzitjo c'o ra jogü o mü'bü c'o. ²⁸ Dya cja xe ra mezhe ra tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama, ra jñünpü ngüenda yo cārā cja ne xoñijömü c'o cja na s'o, ra castigaoji”, eñe. ²⁹ Je xo ga cjatjonu va dyopjú e Isaías c'ü ro zädä. O mama a cjava:

Na ngueje me juentsete Mizhocjimi c'ü manda texe, o jyëzi c'ü xe ro cārāji ja rí nziji.

'Ma jiyö, ya ro tjorüzüji rí texeji, nza cja c'o mi menzumü a Sodoma 'ñe c'o mi menzumü a Gomorra. O tjorü c'o, eñe.

La gente de Israel y el evangelio

³⁰ ¿Pje rá mangöji 'ma? Nu c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi jodüji ja rvá jogüji a jmi Mizhocjimi. Pero o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi mama c'ü dya tñji nzhübü dya. ³¹ Nu c'o menzumü a Israel mi jodü ro tsjaji texe c'o mama o ley Mizhocjimi ngue c'ua ro jogüji a jmi angueze. Pero dya só ro tsjaji. Nguec'ua xe tñtjoji nzhübü. ³² ¿Jenga xe tñtjoji nzhübü? Xe tñtjoji nzhübü na ngueje dya 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. C'ü mi cjaji, mi jodü ro cumpleji ngue c'ua ro jogüji a jmi Mizhocjimi. O pjeñeji cja c'e ndojo, c'ua ja nzi ga t'opjú cja o jña Mizhocjimi. ³³ C'e jña mama a cjava:

Tsjijn̄iji na jo. Rí emegö a Sion 'na ndojo c'ü ni pje's'eji 'ñe c'ü ni nügüji. C'e ndojo ne ra mama e Cristo. Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra bēzhi o tseje; ra chōt'ü c'ü na cjuana c'ü mama angueze, eñe.

10

¹ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü ne'e ín mü'bügö, c'ü rí ötpügö Mizhocjimi yo menzumü a Israel ngue c'ü ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o, ra jogü o mü'büji.

² Rí pārā na jo, me jodüji c'ü me ra neji Mizhocjimi. Pero dya pārāji ra ma't'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze. ³ Anguezeji dya cja püji ngüenda Mizhocjimi ja rgá sō ra jopcü o mü'büji. C'ü cjai, jodütsjēji ra cumpleji o ley Mizhocjimi ngue c'ua ra jogüji cja o jmi. Dya ne ra dyätāji c'ü mama Mizhocjimi, c'ü ja rgá sō ra jopcü o mü'büji. ⁴ C'ü rguí jogü 'na nte a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra cumple c'ü o ley. Na ngue ya ējē e Cristo. Nu c'o ench'e o mü'bü e Cristo, nguextjo c'o mama Mizhocjimi ya jogüji cja o jmi.

⁵ Nu c'o ne c'ü ra jopcü o mü'büji na ngueje jodü ra dyätāji o ley e Moisés, je t'opjü a cjava cja c'e ley: “Para ra bübütjo 'na nte, ni jyodü ra tsja texe c'o mama c'e ley”, eñe. ⁶ Pero nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ra jogü 'ma a jmi Mizhocjimi. Dya ni jyodü ra nguiñi cja o mü'bü: “¿Cjó ra ma a jens'e ra ma sinquiji a 'ñecjua e Cristo?” ⁷ Dya xo ni jyodü ra nguiñi: “¿Cjó ra ma cja c'o ya ndü ra tsjapü ra te'e e Cristo?”, ra 'ñeñe, iyö. ⁸ Pero, ¿pje cjiñi cja o mü'bü nu c'e nte c'ü dya tū nzhubü na ngueje o 'ñench'e o mü'bü e Cristo? Mama c'e nte'e c'ü: “Ya ró ärā o jña e Cristo; bübü o jña cja ín mü'bügö, y rí ña'a o jña”, eñe. C'e jña, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. ⁹ Rí xi'ts'i: 'Ma na cjuana rí mangueji e Jesucristo ngue in Jmugueji y 'ma na cjuana ín ejmeji cja in mü'bü Mizhocjimi o xos'ü 'ma o ndü, ra jocüts'üji in mü'bü 'ma. ¹⁰ Na ngueje 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Cristo, ra mama Mizhocjimi ya perdonaots'üji, dya ín tūji dya nzhubü; y 'ma dya rí tseji rí mangueji e Cristo ngue in Jmugueji, Mizhocjimi ra jocüts'ü in mü'büji 'ma.

¹¹ O jña Mizhocjimi mama a cjava: “Nu c'ü ejme e Jesucristo, dya ra yembeñe na ngueje Mizhocjimi ra tsja texe c'ü o mama”, eñe. ¹² C'ü ra 'ñejme, dya ra tsja zō ri menzumüji a Israel; zō ja nde ri menzumüji. Na ngueje 'natjo o Jmu yo menzumü a Israel y yo dyaja nte. Ra 'nintsjimiji texe c'o ma't'ü angueze. ¹³ Na ngueje ra jogü o mü'bü texe c'o na cjuana ma't'ü c'ü ín Jmugöji.

¹⁴ Pero, ¿ja rgá sō ra ma't'üji nu c'ü dya be ejmeji? ¿Ja xo rgá sō ra 'ñejmeji nu c'ü dya be ärāji ja ga cja? ¿Ja xo rgá sō ra dyärāji nu 'ma ojtjo cjó ra zopjüji? ¹⁵ 'Ma dya cjó dājā, ¿ja rgá sō ra zopjüji? Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü c'ü mama a cjava: “Me na jo 'ma cjó c'o ra ma zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi.”

¹⁶ Dya texeji o 'ñejmeji nu o jña e Cristo. Ya zādā c'ua ja nzi va mama e Isaías. O mama a cjava: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü o 'ñejme c'o ró mamajme?”, eñe. ¹⁷ Ot'ü ra dyärā 'na nte o jña e Cristo; nuc'ua ra 'ñejme 'ma.

¹⁸ Pero rí mangö, ¿cjo dya dyärāji? Jā, na cjuana o dyärāji. O jña Mizhocjimi mama a cjava:

Nu e jña'a nu, o mamaji texe cja ne xoñijōmü.

Xo dyärāji texe c'ua ja jnorü ne xoñijōmü.

¹⁹ Rá önnc'üji na yeje. ¿Cjo dya unü ngüenda c'o menzumü a Israel? E Moisés ngue c'ü ot'ü o dyopjü a cjava:

Rá nu na jo yo dya ngue ín ntegö, ngue c'ua me rí envidiagueji anguezeji.

Yo nte yo dya pārā, rá cja püji na jo ngue c'ua rí ünmbügueji yo.

²⁰ Xo 'ñeje e Isaías o zēchi o mü'bü c'ü rví mama a cjava:

C'o dya mi jongü, ngue c'o o chöcügö c'o.

Ró jizhitsjë c'ü rví mbācā c'o dya mi jodü ja rvá mbācā, eñe.

²¹ Pero c'ü mi mama ja ga cja yo menzumü a Israel, o mama e Isaías a cjava: “Najpa, 'najpa, rvá te'beta rvá ma't'ü yo nte yo dya ne ra dyätcä. Pero dya cjacüji ngüenda c'ü rí mama”, eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

11

Los de Israel que son salvos

¹ Nguec'ua rí mangö: Nudya, ¿cjo ya jyëzi Mizhocjimi yo menzumü a Israel yo o juajnü mi jinguä? Jiyö; nutscö rí ejmegö e Jesucristo. Maco nguetscö 'naja yo menzumü a Israel. O mboxbëchezü e Abraham. Je xo rí bëche cja e Benjamín. ² Mizhocjimi dya jyëzi yo o nte angueze yo ya ví xöcü ro tsjapü o t'i angueze. Nudya, ¿cjo dya in pārāji ja ga mama nu t'opjü, nu nädä e Elías, 'ma o ngöt'ü c'o nu menzumüji a Israel? O ngöt'üji a jmi Mizhocjimi. ³ O mama e Elías a cjava: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ya mbö't'üji c'o mi mama in jñague. Ya yä't'āji c'o altar nu ja mi ma'tc'ügue c'o in nte'e. Ya nguetjozögö xe rí bünc'ö. Nudya jongüji ja rgá mbötc'üji”, eñe e Elías. ⁴ ¿Ja va ndüntü c'ua Mizhocjimi? O ndünrü a cjava: “Ró xöcügö yenko mil c'o dya ndüñjömü a jmi c'e ts'ita Baal. Nuc'o, matcügö c'o”, eñe Mizhocjimi. ⁵ Je xo ga cjatjonu yo pa dya yo. Cärä ja nzi yo menzumü a Israel yo ejme Mizhocjimi. Angueze o juajnüji na ngueje me na jonte c'ü. ⁶ O unütjoji c'ü ro jogü o mü'büji. Dya ngue c'ü pje vi tsja anguezeji c'o na jo c'ü o jogü o mü'büji. 'Ma ri ngue a cjanu, dya ro ch'unütjoji 'ma.

⁷ ¿Pje rá mangöji 'ma? Yo menzumü a Israel dya chöt'üji c'ü me mi jodüji. Pero c'o o juajnü Mizhocjimi, ngue c'o o chöt'ü c'o. C'o dyaja o tsjapüji ma me o mü'büji. ⁸ Anguezeji cjaji c'ua ja ga mama o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “Mizhocjimi o unüji 'na pjeñe c'ü dya ro tsjapüji ngüenda. O tsjapü o ndöji c'ü dya ro jñandaji, ñe o ngöji c'ü dya ro dyärāji. Je ga cjatjonu anguezeji hasta yo pa dya”, eñe. ⁹ Xo 'ñeje e David, o mama a cjava: Me ñöñüji na jo nguec'ua ga nguiññiji me mājā Mizhocjimi ga neji. C'ü o pjeñeji onpütjoji.

Pero Mizhocjimi ra nzhopcüji c'ü cjaji.

¹⁰ Ra ndëzhöji ngue c'ua dya ra sö ra jñandaji. Texe yo pa ra c 'oxütjüji, eñe.

La salvación de los que no son de Israel

¹¹ C'ü rí mangö, ¿cjo ya pjeñeji c'ü dya cja ra sö ra böbüji? Jägä ra sötjo, 'ma ra dyätāji Mizhocjimi. Pero yo menzumü a Israel, dya ne ro dyätāji o jña e Cristo; yo dyaja nte ngueje yo na ätä dya. Nguec'ua sö ra jopcü o mü'büji. A cjanu yo menzumü a Israel ra envidiaji na ngue c'ü ni jopcü o mü'bü dya, yo dyaja nte. ¹² O bëzhi yo menzumü a Israel 'ma dya ne ro dyärāji o jña e Cristo. Mizhocjimi o 'nintsjimi c'ua yo dyaja nte cja ne xoñjömü. Tsjiññiji. Xenda ra 'nintsjimi texe yo nte cja ne xoñjömü 'ma xo ra nzhogü o mü'bü yo menzumü a Israel ra 'ñejmeji e Cristo.

¹³ Nu'tsc'eji in pārāji, Mizhocjimi o ndäcjä rá zo'c'üji dya, nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel. Co texe in mü'bü rí zo'c'üji o jña e Cristo. ¹⁴ Xo rí xipji a cjanu yo in menzumügöjme c'ü ya jocüts'ü in mü'büji Mizhocjimi. Xa'ma xo ra ne ra 'ñejme ja nzi anguesji, ra jogü o mü'büji. ¹⁵ Nu c'o menzumü a Israel, o xögüji cja Mizhocjimi; ngue c'ua Mizhocjimi dya cja cjavü o nte c'o. Nguec'ua nudya, ngue yo dyaja nte cja ne xoñjömü c'o recibido dya

Mizhocjimi. Tsjijnji, nu 'ma ra 'ñejme e Jesucristo yo menzumü a Israel, ra recibido na yeje Mizhocjimi 'ma yo. Nu'ma, ra chjênjui c'ü ro nanga c'o ya vi ndü'ü. ¹⁶ E Abraham chjênjui 'na dyüza. C'o o mboxbêche chjênjui c'o o dyêza. A cjanu, Mizhocjimi 'ma o xöcü e Abraham xo o xöcü texe c'o o mboxbêche.

¹⁷ Bübü c'o dyêza c'o o 'huacüji cja c'e za'a. Anguesji ngue c'o menzumü a Israel c'o dya ejme e Jesucristo. Nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, in chjênjui o dyêza 'na olivo c'ü tetsjêjê. O ch'äcäts'üji nu ja vi 'huacü c'o dyêza c'e olivo c'ü exvi 'ñench'ejji. Xo 'ñetsc'ejji dya, je ni 'ñeje cja c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü ni nocüji. ¹⁸ Zö je ga cjatjonu, dya rí tsjijnji xenda na jotsc'ejji que na ngueje c'o dyaja c'o o 'huacüji. Nu 'ma ra êjê in pjeñeji a cjanu, rí unnc'ejji na jo ngüenda c'ü dya je ni 'ñejets'üji c'ü rguí nocü c'e dyü'ü. Ngue c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü rguí nocügeji.

¹⁹ 'Na ri bübüts'üji c'ü ra xitsi a cjava: "O 'huacüji c'o dyê olivo ngue c'ua o ch'äcüzögjme", ra 'ñenzeji. ²⁰ Jä, na cjuana c'ü in mangueji. Pero pjötpüji ngüenda. ¿Jenga o 'huacüji? O 'huacüji na ngueje dya 'ñejmeji Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji o ch'äcäts'üji na ngueje in ejmeji dya Mizhocjimi. Nguec'ua dya rí tsjapütsjêji na nojo. C'ü rí tsjaji, rí süji Mizhocjimi. ²¹ Tsjijnji na jo. Mizhocjimi o 'huacü yo dyêza c'o je vi mbeje cja c'e za. Pjötpüji ngüenda, 'ma. Mizhocjimi xo sö'ö ra 'huacüts'üji nu'tsc'ejji o ch'äcäts'ügeji cja c'e za'a. ²² Me na jonte Mizhocjimi. Pero me xo cjavü ra sufrido nu c'o dya o 'ñejme. O 'huacüji cja c'e za'a. Pero nu'tsc'ejji, me na jonte c'ua nzi ga nuc'üji 'ma sido rí 'ñejmeji. 'Ma dya sido rí 'ñejmeji, xo ra 'huacüts'ügeji cja c'e za'a. ²³ Xo nziito nu c'o menzumü a Israel, 'ma ra nzhogü o mü'büji ra 'ñejmeji Mizhocjimi, xo ra chäcä Mizhocjimi anguezeji. Na ngueje Mizhocjimi me na zêzhi. Sö ra chäcätjoji na yeje. ²⁴ Na ngueje c'o menzumü a Israel ngueje c'e olivo c'ü exo 'ñench'ejji. Nu'tsc'ejji ngue'tsc'ejji c'e za c'ü ni chjü olivo c'ü o tetsjêjê. O ch'äcäts'üji cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejji. Xe ra sö ra ch'äcätjo na yeje c'o dyê c'o je vi mbeje cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejji.

La salvación final de los de Israel

²⁵ Mi cjuarmats'üji. Bübü c'ü dya 'mārā 'ma ot'ü c'ü rí negö rí pārāgeji na jo. Rá xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjapütsjêji na nojo. Cārā c'o menzumü a Israel c'o o meze o mü'büji. Je rga cjatjoji c'ua dya, hasta 'ma cja ra sötü c'ua texe c'o ra 'ñejme Mizhocjimi yo dyaja nte. ²⁶ Nuc'ua ra jogü c'ua o mü'bü texe yo menzumü a Israel, c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ra êjê nu c'ü ra böbü a nde. Rguí 'ñeje a Sion, ra ndintspi o mü'bü yo o mboxbêche e Jacob.

²⁷ Nujnu ngue nu ró mama 'ma ot'ü c'ü rá cjagö; ró mama c'ü rá tjintspiji o mü'büji, eñe Mizhocjimi c'ü ra tsja'a.

²⁸ Anguezeji üji Mizhocjimi. Dya o dyätäji o jña e Cristo. Nguec'ua ya o säjä c'ua ja in cārāgeji c'e jña. Pero Mizhocjimi o juajnü yo menzumü a Israel na ngueje ngue o mboxbêcheji e Abraham. Mizhocjimi me s'iyaji.

²⁹ Nu c'ü mama Mizhocjimi ra tsja, ra cumple c'ü. O zojnü c'o menzumü a Israel. Mizhocjimi dya pötü c'ü cja'a. ³⁰ Nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, mi jinguā, dya mi negueji ri dyätäji Mizhocjimi. Pero ya juen'tsc'ejji dya angueze, na ngueje yo menzumü a Israel, dya ne ra 'ñejmeji. ³¹ Je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ne ra dyätäji. Pero c'ua nzi ga juen'tsc'egueji dya Mizhocjimi, xo ra zädä c'ü ra juentse anguezeji. ³² Mizhocjimi o tsjavü c'ü o

'ñetse c'ü tũ'ũ o nzhubũ texe yo nte, yo menzumũ a Israel 'ñe yo dyaja nte. Nguec'ua Mizhocjimi sũ ra juentseji texeji.

³³ Me na jo c'ü cjiñi Mizhocjimi. Me na nojo c'ü cja'a. ¿Cjõ sũ ra mbãrã jenga cja'a c'ü cja? Pero angueze, me na zõ texe c'o cja'a. ³⁴ Q jña Mizhocjimi mama a cjava: “¿Cjõ ngue c'ü o mbãrã c'ü mi cjiñi Mizhocjimi? ¿Cjõ ngue c'ü sũ ra tsja xõpũte ra xipji Mizhocjimi c'ü ra tsja? Dya cjõ sũ. ³⁵ ¿Cjõ ngue c'ü ya vi mbeñe Mizhocjimi ante c'ü ro tsja Mizhocjimi ro mbeñe c'e nte? Ojtjo dya cjõ bũbũ”, eñe. ³⁶ Texe yo bũbũ, texe yo ts'a, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi. 'Ma pje c'o ts'a, ngueje angueze vi mbeñe c'ü ro ts'a. 'Ma pje c'o ts'a, ngue c'ü ra 'mãrã Mizhocjimi. Dya rá jẽziji rga mamaji angueze me na zõ'õ. Je rga cjanu, amén.

12

La vida consagrada a Dios

¹ Mi cjuarmats'ũji, me co juen'tsc'ejji Mizhocjimi. Nguec'ua rĩ õ'tc'ũji rĩ nzhõtũtsjẽji Mizhocjimi co texe in mü'bũji texe yo pa c'o rĩ bũbũji, rĩ tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Ngue c'ü ni jyodũ rĩ tsjaji. Ngue c'ü rguĩ mãjã Mizhocjimi. ² Q Espĩritu Mizhocjimi da'c'ũji nuevo in pjeñeji. Nudya c'ü in dadyoji, ni jyodũ dadyo rguĩ nzhodũji. Dya cja rĩ nzhodũji c'ua ja nzi ga nzhodũ nu c'o dya pãrã Mizhocjimi. Nuc'ua sũ rĩ pãrãji c'ü ne Mizhocjimi. Sũ rĩ pãrãji c'ü na jo.

³ Mizhocjimi o dyacũ c'ü ja rgã sũ rá jí'ts'ijji c'ua nzi ga cja angueze. Nguec'ua rrã zo'c'ũji. Mizhocjimi o dya'c'ũji ja rguĩ pẽpiji angueze. Nguec'ua dya rĩ tsjiñĩtsjẽji que me na nojots'ũji. Dya rĩ tsjiñĩji que xenda ni muvits'ũji a jmi Mizhocjimi que na ngueje yo nin cjuarmaji. ⁴ Nu in cuerpoji bũbũ na puncjũ yo ch'ãcãzũji. Pero dya 'na ma cjatjo c'ü o bẽpiji anguezeji. ⁵ Je xo ga cjatjõzũgõji nu. Na puncjũzũji. Pero 'natjo in cuerpoji na ngueje e Cristo bũbũ cja in mü'bũji. Rĩ 'natjo cuerpoji rĩ texeji; rĩ põtũ rgã pjõxteji.

⁶ Yo bẽpiji yo sũ rá cjaji, nde nandyo yo, c'ua nzi va dyacũji Mizhocjimi rá cjaji. C'o o ch'unũ ra ña o jña Mizhocjimi, ra ña c'ua ja nzi va unũ Mizhocjimi ra ña. ⁷ C'o o ch'unũ ra tsja mbõxte cja o bẽpiji Mizhocjimi, ra tsjacjuana. C'o o ch'unũ ra xõpũ o jña Mizhocjimi, ra xõpũ na jo'o. ⁸ C'o o ch'unũ ra zopjũ yo cjuarma, ra zopjũji na jo o jña Mizhocjimi. Nu c'o ra unũ c'ü pje nde pẽ's'i, ra unũ co texe o mü'bũ. Nu c'o o ch'unũ ra tsja xo'ñi cja o bẽpiji Mizhocjimi, ra mbõtpũ ngũenda ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu c'ü pjõs'ũ c'o pje ni jyodũ, ra mãjã rgã mbõs'ũ.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Rĩ s'iyaji yo nin minteji co texe in mü'bũji. Jyẽzgueji c'o na s'o. Sido rĩ tsjaji c'o na jo. ¹⁰ Rĩ põtqui s'iyaji na ngueje nde in cjuarmaji in texeji. Dya rĩ envidiaji yo nin cjuarmaji. Pero rĩ tsjiñĩji c'ü xenda na jo nzi 'naja anguezeji que na ngue'tsc'ejji.

¹¹ C'ü rĩ tsjaji rĩ pẽpjigueji na jo; dya rĩ ndyemeji. Ngueje c'in Jmugõji in pẽpiji. C'ü rĩ tsjaji, rĩ tsjaji c'ua ja nzi ga ne o Espĩritu Mizhocjimi c'ü bũbũ cja in mü'bũji.

¹² Rĩ mãceji na ngue ra ch'a'c'ejji c'o me na jo'o. Zõ pje rĩ sufridoji, pero dya rĩ jyẽziji Mizhocjimi. Sido rĩ dyõtũji angueze.

¹³ Mizhocjimi ne'e, nu c'o in pẽ's'i rĩ unũji nin cjuarmaji 'ma pje ni jyodũji. Rĩ pjõtpũji ngũenda rĩ sãjãji na jo c'o cjuarma c'o va ãjẽ na jẽ'ẽ.

¹⁴ Rĩ ma'tp'ũtjõji Cjimi c'o nuc'ũji na ü. Rĩ xipijji na jo jña, dya rĩ sadũji.

15 'Ma cjó c'o mājā, xo rí mácjeji co anguezeji. 'Ma cjó c'o nzhumü o mü'bü, xo rí ndumüji co anguezeji.

16 Rí pötqui ñuji na jo. Dya rí tsjapüji na nojo c'ü ri nguetjo yo pje pjèzhi ri ñegueji y rí jogueji. Texe yo dya pje pjèzhi, xo rí ñeji yo, xo rí joji yo. Dya rí tsjñitsjèji c'ü me ri pârâgueji.

17 'Ma cjó c'o ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. C'ü rí tsjaji, mimiji na jo a jmi yo nte. 18 Rí tsjaji posible rí pötqui ñuji texe yo nte, zö dya ra nuc'üji anguezeji. 19 Nu'tsc'eji ri s'iyats'üji, 'ma cjó c'o pje ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. Nu'tsc'eji jyèziji ra nzhopcüji Mizhocjimi. Na ngueje o jña Mizhocjimi je t'opjü a cjava: "Nguetscö rá nzhopcö 'ma cjó c'o pje cjavü na s'o c'ü nu minteji. Nguetscö je rá castigao", eñe c'ín Jmuji. 20 Xo mama a cjava: "Nu 'ma ri sant'a c'ü in üvi, unügue c'ü ra zi'i. Nu 'ma ri türe, unügue ndeje. 'Ma rí tsjague a cjanu, xāmā ra nguijñi, ra tseje na ngue vi tsja'c'ü na s'o", eñe c'ín Jmuji. 21 C'ü pje ra tsja'c'üji c'ü na s'o, dya rí jyèzi ra ndö'c'üji c'ü rí tsjaji c'ua c'ü na s'o. C'ü rí tsjaji, tsjapüji c'ü na jo c'e nte. 'Ma rga cjanu, rí chöppüji c'ü na s'o 'ma.

13

1 Ni jyodü rí dyätäji yo pje pjèzhi in texeji. Mizhocjimi jèzi yo pje pjèzhi ra mandaji cja yo nu minteji. Ngue angueze o ngamaji ra tsjaji jmu. 2 Nguet'ua, c'ü dya ra dyätä c'o jmu, dya xo ätä Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda 'ma. Ra tsjavü ra sufrido. 3 C'ü vi ngamaji c'o pje pjèzhi, dya ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na jo; ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na s'o. Nu'tsc'eji, nu 'ma dya in neji rí süji yo pje pjèzhi, tsjagueji na jo 'ma. Nuc'ua anguezeji ra mamaji me na jots'eji. 4 Mizhocjimi o ngamaji yo pje pjèzhi ngue c'ua rí mimiji na jo. Pero nu 'ma rí tsjaji na s'o, rí sügueji 'ma. Na ngueje dya bëvatjo ga mbë's'i poder yo pje pjèzhi ra tsja'c'üji rí sufridoji. Ngue o mbëppiji Mizhocjimi ngue c'ua ra tsjavü ra sufrido c'o cja'a na s'o. Ra nzhopcüji c'ü vi tsjaji na s'o. 5 Nguet'ua rí dyätäji anguezeji. Dya nguextjo c'ü rgui süji c'ü pje ra tsja'c'üji rí sufridoji. Rí dyätäji na ngueje in pârâji c'ü na jo a cjanu. 6 Ngue yo ni tsjöt'üji o ndünjuajma yo pje pjèzhi. Na ngue ya ngama Mizhocjimi anguezeji ra mandaji.

7 Tsjöt'üji texe c'o in tüji. C'ü in tunpüji faina rí tsjaji. C'ü in tunpüji ndünjuajma, tsjöt'üji. C'ü ni jyodü rí süji, rí süji c'ü. C'ü ni jyodü rí respetaoji, rí respetaoji c'ü. 8 Dya cjó pje rí chüsp'üji ngüenda. Pero rí pötqui s'iyaji. C'ü ra s'iya nu minteji, cja'a c'ü mama o ley Mizhocjimi. 9 Je t'opjü a cjava: "Dya rí tsjājā ndixü. Ne xo ri ngue e ndixü ra tsjājā bëzo. Dya rí pó't'üte. Dya cjó pje rí pömbü. Dya cjó rí xosp'ü bëchjine. Dya cjó pje rí ñepe." Nujoy ley yo, ñe c'o pje nde ma ley, ya vi tsjagueji c'ü mama yo, nu 'ma rí dyätäji c'e ley c'ü mama a cjava: "Rí s'iya nin minteji c'ua ja gui ñetsjégue", eñe. 10 C'ü ra s'iya nu minteji, dya ra tsjavü c'ü na s'o. Nguet'ua 'ma cjó c'o ra s'iya nu minteji, ya tsja 'ma, texe c'ü mama c'e ley.

11 Dya cja rí ijñi, rí söji. Tsjaji c'ü mama Mizhocjimi. Nutscöji ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Dya cja ra mezhe ra cumple texe c'o na jo c'o o mama ra dyacüji. 12 E xömü ya ni ma'a. Ya va pā'mā a jömü e pa 'ma ra ëjē na yeje e Cristo. Dya cja rá cjaji c'o dya ma jo c'o mi cjaji 'ma rmi nzhodüji cja bëxömü. Rá zèzhiji, rá cjaji c'o na jo. Na ngueje ya rí nzhodüji cja e jya's'ü. 13 Rá mimigöji na jo nza cja 'ma ri ngue 'ma ndempa 'ma cjó c'o jandgaji. Dya me rá cjambaxuaji c'ü me rá tüji. Dya rá tsjājāji ndixü, ne ri ndixü ra tsjājāji bëzo. Dya rá cjaji c'ü pëndözüji in cuerpoji. Dya rá cjaji chü. Dya cjó rá envidiaji.

14 Rí jyëziji e Cristo c'ü bübü cja in mü'büji ra tsja c'üji rí zëzhiji. Dya rí tsjapüji ngüenda nu in cuerpoji c'ü rgui tsjijñiji ja rgui tsjaji c'ü ne'e nu in cuerpoji.

14

No critiques a tu hermano

1 Bübü cjuarma c'o cjiñi cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsjaji nu c'o in cjagueji, zö in cjiñiji cja in mü'büji ra jogü rí tsjagueji c'o. Rí sãjãji c'o cjuarma c'o. Pero dya rí söji jña c'ü rgui xipjiji c'ü dya jo c'ü cjiñi anguezeji. 2 Bübü c'o cjiñi na jo ra zi pje nde ma jñõnü. Xo bübü c'o ra zitjo c'ajna, na ngueje cjiñiji cja o mü'büji c'ü dya ra jogü ra zaji o ts'ingue. 3 Nu c'ü sa ts'ingue, dya ra tsjapü menu c'ü dya sa ts'ingue. C'ü si c'ajna, dya xo ra mama c'ü dya jo c'ü cja nu c'ü dya si c'ajna. Na ngueje Mizhocjimi sãjã nu c'ü sa ts'ingue; xo nzitjo c'ü si c'ajna. 4 ¿Jenga in so'büji yo nin cjuarmaji? Maco ngueje o mbëpjiji Mizhocjimi. Dya ngueje in mbëpjigüeji. Nguetsjë Mizhocjimi mama cjo na jo va mbëpji, cjo jiyö. Mizhocjimi sö ra tsjapüji ra mbëpji na jo na ngueje na zëzhi angueze.

5 Bübü c'o cjiñi c'ü bübü pa'a c'o xenda na sjü'ü a jmi Mizhocjimi que na ngueje c'o dyaja pa'a. Bübü c'o cjiñi nde 'na ma cjatjo yo pa'a a jmi Mizhocjimi. Ni jyodü nzi 'naja ra mbãrã na jo cja o pjeñe c'ü na jo c'ü cja'a.

6 C'o cjadü ngüenda c'o sjüpa, mbeñeji Mizhocjimi ga tsjaji. C'o dya cjadü ngüenda, xo mbeñeji Mizhocjimi. C'o si pje nde ma jñõnü, mbeñeji Mizhocjimi na ngueje unüji na pöjö. C'o dya xo si, xo mbeñe Mizhocjimi c'o. Xo unüji na pöjö.

7 Dya rí cãrãtsjëgöji. 'Ma rí tüji, dya xo rí büntsjëji. 8 Nu 'ma rí bübüji, ngueje in Jmuji c'ü rí bübüji a jmi. Nu 'ma rí tüji, xo ngueje a jmi e Jmu c'ü rí tüji. Nguec'ua zö rí bübütjoji o zö ya rga tüji, je 'ñezgöji e Jesucristo. 9 E Cristo o tsja o Jmu c'o ya ndü 'ñe yo cãrãtjo dya. Ngue c'ü vi ndü'ü e Cristo, cjanu o tetjo o bübütjo.

10 Nu 'tsc'ëji, ¿jenga in so'bügüeji nin cjuarma? ¿Jenga in cjadüji menu nin cjuarma? Maco texezüji nde rá bübüji a jmi Mizhocjimi c'ü rgüi jñüncüji ngüenda. 11 Je t'opjü a cjava c'ü o mama c'in Jmugöji:

Ixna cjuana rí bübügö. Je xo ga cjatjonu, na cjuana ra ndüñijöümüji texeji cja in jmigö;

ra mamaji c'ua nguezgö Mizhocjimi rí mandagö texe, eñe.

12 Nguec'ua nzi 'nazgöji rá nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ü pje nde ró cjaji nzi 'nazgöji.

No hagas tropezar a tu hermano

13 Nguec'ua dya cja rá pötca so'bü in dyoji. C'ü rá cjaji, rá cjiñiji na jo c'ü dya pje rá cjaji c'ü ra tsjapü ra nügü yo mi cjuarmaji, nguec'ua dya ra xögüji cja e Cristo. 14 E Jesucristo c'ü bübü cja in mü'bügö, o tsjacü rá pãrã c'ü dya cja c'o na s'o 'naja nte, zö ra za ts'ingue, zö dya ra za ts'ingue. Pero nu c'ü cjiñi c'ü cja c'o na s'o 'ma sa ts'ingue, o ma dya sa ts'ingue; nuc'ü, cja c'o na s'o 'ma c'ü. 15 'Ma ra nügü nin cjuarmaji na ngue in sagueji ts'ingue, nuc'ua c'ü in cjagueji je 'ñetse c'ua, dya in s'iyaji nin cjuarmaji. O ndü e Cristo ngue c'ua ro 'ñeme libre nin cjuarmaji. Dya rí tsjapüji ra xögüji cja e Cristo na ngue c'ü in ne rí saji ts'ingue. 16 Zö in pãrãgüeji c'o na jo rí tsjaji, pero rí pjötpüji ngüenda ja rgui nzhodüji ngue c'ua, dya ra sö ra mamaji na s'o c'ü in cjagueji. 17 Ngue Mizhocjimi c'ü mandazüji. Nguec'ua, dya ra tsja zö pje rá siji, zö dya pje rá siji. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rá nzhodüji na jo, 'ñe rá cãrãji na jo yo nte. Me xo

rá mājāji na ngueje búbü o Espíritu Mizhocjimi cja ín mü'büji. ¹⁸ Nu c'ü pēpi a cjanu e Cristo, Mizhocjimi ra mǎpǎ c'ü, y yo nte ra mbārǎ cja o mü'büji na jo ga nzhodü c'ü.

¹⁹ Sido rí jyodüji rí pötqui ñuji, rí pötqui pjös'üji ngue c'ua xenda rí pǎrāji Mizhocjimi in texeji. ²⁰ Dya pje rí sigueji c'ü rgui s'o'tp'üji c'ü cja Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü 'naja. Já, na cjuana na jo texe yo pje nde ma jñónü. Pero 'ma cjo c'o pje ra zi c'ü rgui tsja c'o na s'o c'ü 'naja, dya rga jo 'ma. ²¹ Na jo c'ü dya rí saji ts'ingue, dya xo rí siji vino. Dya pje rí tsjaji c'ü rí tsjapüji ra nügü nin cjuarmaji, o ra mamaji c'ü dya jo c'ü in cjagueji. ²² Nu c'ü o jí'ts'iji Mizhocjimi ra jogü rí tsjaji na ngueje in ejmeji angueze, ngue c'ü rí tsjaji c'ü. Pero nin cjuarmaji c'ü ejme cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsja a cjanu, dya rí tsjaji a jmi'i c'ü. Nu 'ma in pǎrǎ cja in mü'büji na jo in cjaji, me in mǎcjeji 'ma. ²³ Naja cjuarma c'ü dya pǎrǎ cjo na jo ra za ts'ingue cjo jiyö, 'ma ra za c'e ts'ingue, cja c'o na s'o 'ma. Na ngueje 'ma dya pǎrǎ 'naja cjuarma cjo na jo ra tsja cjo jiyö, pero 'ma ra tsja, cja c'o na s'o 'ma.

15

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

¹ Búbüzügöji rí ejmeji ra jogü pje rá cjai. Nutscöji rí ejmeji a cjanu, dya rá xipjiji c'o dyaja c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji c'ua ja nzi rgǎ ejmegöji. ² Búbü c'o rí ne rá cjai c'o rí pǎrāji c'o na jo. Pero ni jyodü rá cjiññiji yo in cjuarmaji. Na ngueje, dya ra jogü pje rá cjai c'ü rá cjapcöji ra tsja na s'o anguezeji. Rá cjai ngue c'ua xenda ra mbārǎji Mizhocjimi. ³ Je xo va cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjē nu c'ü mi ne'e; o tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o jña c'o sanc'üji nu'tsc'e in Mizhocjimits'ü, nguetscö je rí sēchigö c'o." ⁴ Texe c'o o t'opjü mi jinguǎ, je vi t'opjü c'o, c'ü rga xörüji ngue c'ua rá pǎrǎgöji. Nguec'ua rá te'beji na jo Mizhocjimi. Yo o jña Mizhocjimi yo t'opjü jitsiji rá sēchiji, nde rá mājāji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü cjacüji rá zēzhiji 'ñe rá mājāji. Angueze ra dya c'üji c'ü 'natjo rgui tsjiññiji, c'ua ja nzi va tsja e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua 'natjo jña rí mamaji. Rí mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü nu Tata ín Jmuji e Jesucristo.

El evangelio anunciado a los que no son de Israel

⁷ Nguec'ua rí pötqui sǎjāji, c'ua ja nzi va sǎcjāji e Cristo. 'Ma je rgui tsjaji a cjanu, ra 'mārǎ Mizhocjimi me na zö'ö. ⁸ Rí mangö e Cristo o tsja mböxte cja yo menzumü a Israel ngue c'ua ro mbārǎ yo nte c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. O tsja mböxte ngue c'ua ro zädǎ c'ü vi xipji Mizhocjimi c'o in mboxatitajme. ⁹ O ē tsja mböxte ngue c'ua xo ra juentse yo nte yo dya menzumü a Israel. Nguec'ua anguezeji me ra mamaji c'ü me na zö Mizhocjimi c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ngue nu rga tö'c'ügö tjójö a nde'e cja yo dya menzumü a Israel. Y rá ma'tc'ügö in chjügue, eñe.

¹⁰ Xo mama a cjava:

Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, rí mǎcjeji co yo o nte Mizhocjimi.

¹¹ Xo mama:

Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, rí ma'tc'eji ín Jmuji, in texeji.

Texe yo nte nde ra mamaji me na jo Mizhocjimi.

¹² Je xo ga cjatjonu va mama e Isaías:

Ra ējē 'naja o mboxbéche e Isaí, nza cja 'ma peje 'na dyüza c'ü ya ni dyocüji.

Ra 'ñejmeji ra tsja Jmu cja yo nte yo dya menzumü a Israel.

'Ma ra êjê c'ü, ngue c'ü ra 'ñench'e o mü'büji, eñe.

¹³ Mizhocjimi dacüji c'ü me rrä te'beji. Rí ötügö ra tsja'c'üji rí mäcjeji na puncjü. Me ra sóya na jo in mün'c'ejí na ngueje in ejmeji angueze. Nguec'ua me xo rí che'beji na jo na ngueje na zêzhi o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügëji.

¹⁴ Mí cjuarmats'ügöji, ya ró junt'ü in mü'bügö na jo c'ü in cjai. Xo nde in pārâji c'ü ni jyodü. Xo söts'üji rí pötqui zopjüji nzi 'natsc'ejí. ¹⁵ Nujyo rí opjügö, rí zo'c'üji co yo na zêzhi jña ngue c'ua rí mbennc'ejí. Ró opjügö a cjanu na ngueje o 'ñempcö Mizhocjimi rá zo'c'ejí nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. ¹⁶ O 'ñempcö Mizhocjimi rí pëpi e Jesucristo a nde cja yo dya menzumü a Israel. Rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra mājā Mizhocjimi. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi ra xöcüji.

¹⁷ Me ni muvi c'ü ni mböxcü e Jesucristo c'ü rí pëpi Mizhocjimi. ¹⁸ C'ü rá mama, nguextjo c'ü o mböxcü e Cristo ró cja. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel o dyätäji Mizhocjimi na ngue c'ü rvá zopjüji, 'ñe c'ü rvá c jagö. ¹⁹ O Espíritu Mizhocjimi c'ü na zêzhi o 'ñünnügö in mü'bü. O mböxcü ró c jagö c'o na nojo, c'o me mi cjiñi yo nte; nguec'ua mi unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mangö. Ró mama na jo nu jña nu mama ja ga cja e Cristo. Ró pjürü ró mama ne jña'a nu ndeze a Jerusalén; ró nzhodü ró zopjü yo nte cja na puncjü jñiñi hasta ró sät'ä a ma a Ilríco. ²⁰ Me ne in mü'bü rá mama o jña e Cristo nu c'ua ja dya be pārâji e Cristo. Nguec'ua, dya rí chjëntcjöbe nza cja c'ü jábä 'na ngumü nu ja ot'ü ví pjütü cimientö c'ü 'naja. ²¹ C'o rí zopjügö, ngue c'o nädäji a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'o dya sjippi ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'o ra mbärä ja ga cja angueze. Nu c'o dya dyärä, ngue c'o ra mbärä c'o.

Pablo piensa ir a Roma

²² Na ngue c'ü rgá nzhonc'ö cja yo jñiñi nu ja dya be äräji o jña e Jesucristo, dya sö ro ma zenguats'üji. ²³ Pero nudyä, dya cja xe bübü jñiñi a 'ñecjua c'ü xe ni jyodü rá zopjüji. Y ya mezhe cjê'ë me rí ne rá ma zenguats'üji. ²⁴ Nguec'ua 'ma rá ma a ma a España, rí negö rá cjogü rá ma zenguats'üji. Rí ne rá mimi ja nzi pa co nu'tsc'ejí, rá mäcjoji. Nuc'ua ra jogü rí pjöxcüji c'ü rga magö na jo cja 'ñiji. ²⁵ Pero nudyä, je rga magö a ma a Jerusalén. Rá ma socpö o merio c'o o nte Mizhocjimi c'o cärä nu. ²⁶ C'o ejme Mizhocjimi c'o cärä a Macedonia 'ñe yo cärä a Acaya, o ne ro jmutüji merio c'ü ro mbenpeji c'o o nte Mizhocjimi c'o cärä a Jerusalén c'o dya pje pë's'i. ²⁷ O ne ro tsjaji a cjanu. Na cjuana ni jyodü ra mbös'üji yo menzumü a Israel. Na ngueje anguezeji o mbös'üji yo dya menzumü a Israel 'ma o zopjüji o jña e Cristo. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel ni jyodü xo ra mbös'üji dya, c'o menzumü a Israel. ²⁸ Nguec'ua rá ma sogü a ma a Jerusalén yo na jmutü c'o menzumü a Macedonia 'ñe c'o menzumü a Acaya. Nuc'ua 'ma rá ma a ma a España, rá cjogü c'ua ja in cärägueji. ²⁹ Rí pārägö 'ma rá sät'ä nu ja in cärägueji, xenda ra 'nintsjimizüji e Cristo 'ma.

³⁰ Mí cjuarmats'ügöji rí ö'tc'üji rí pjöxcüji rí dyötcöji Mizhocjimi co texe in mü'büji na ngue c'ü rgá ejmegöji e Jesucristo c'ü in Jmuji. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi na ngue c'ü o dyacüji o Espíritu c'ü rá pötca s'iyaji. ³¹ Rí dyötcöji Mizhocjimi c'ü ra bóbü a nde, ra mböcü. Na ngueje me cärä a ma a Judea c'o dya ne ra 'ñejme. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi ngue c'ua c'o o nte Mizhocjimi c'o cärä a ma a Jerusalén me ra mājäji rgá nguiji c'o merio c'o rá ma socpüji. ³² Xo rí dyötcöji Mizhocjimi nu 'ma ra ne angueze, rá mājā rga sät'ä nu ja in

cārãgüeji, ngue c'ua rá sôyagô ja nzi pa. ³³ Mizhocjimi ngue c'ü dacüji c'ü ra sôya ín mü'büji. Angueze ra bübüts'üji, texets'üji. Je rga cjanu, amén.

16

Saludos personales

¹ Rí ne rí pãrãji nu e Febe, mi cjügôji na ngue xo ejme e Cristo. Va tjë'ë ne carta. Nujnu pjôxte, pêpi ín Jmuji nu cja c'o cjuarma c'o cãrã a Cencrea. ² Rí sãjãgüeji nu, c'ua ja xo gui sãjãji c'o dyaja c'o ejme c'ü ín Jmuji. Rí pjôs'üji texe c'o rgüi jyodü e Febe. Angueze ya mbôs'ü na puncjü cjuarma. Xo me co mbôxcü na puncjü.

³ Xipjiji ra mbörü Cjimi nza yejevi e Priscila co e Aquila. Rí mimbëpjijme cja e Jesucristo. ⁴ Nza yejevi mi nzhôtsjêvi c'ü rví ndüvi, c'ü dya ro mbôtcügö c'o nte. Rí unügö na pöjô anguezevi. Dya xo nguextjözügö. Xo 'ñe texe yo ejme Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel, xo unüji na pöjô e Priscila 'ñe e Aquila. ⁵ Xo rí bötpügö Cjimi c'o ejme Mizhocjimi c'o jmurü cja o ngümü e Priscila 'ñe e Aquila. Xo rí bötpügö Cjimi e Epeneto c'ü me rí s'iyagö. Ngue c'ü ot'ü o 'ñejme e Cristo nucluã a Acaya. ⁶ Xipjiji e María ra mbörü Cjimi. Angueze o pêpji na puncjü a ndetsc'ëji. ⁷ Xipjiji ra mbörüvi Cjimi e Andrónico 'ñe e Junias; rí cjaime c'o. Ma bübüjme a pjörü. C'o apóstole mamaji me na jonte anguezevi. Ot'ü o mbãrãvi e Cristo que na nguetscö.

⁸ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Amplias. Me rí s'iya na ngueje ejme e Jesucristo c'ü ín Jmuji. ⁹ Rí bötpügö Cjimi e Urbano c'ü o mbôxcüjme ró pêpijme e Jesucristo. Xo rí bötpügö Cjimi e Estaquis. Rí s'iyagö c'ü. ¹⁰ Xo rí bötpügö Cjimi e Apeles c'ü ya 'mãrã na jo c'ü ejme e Jesucristo. Xo rí xipjiji ra mbörü Cjimi c'o cãrã nu ngümü e Aristóbulo. ¹¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Herodiön c'ü rí cjabe. Rí bötpügö Cjimi e Narciso 'ñe c'o cãrã o ngümü c'o xo ejme e Jesucristo c'ü ín Jmugôji. ¹² Xo rí xipjiji e Trifena 'ñe e Trifosa ra mbörüvi Cjimi. Anguezevi pêpji na puncjü c'ua ja ga ne c'ü ín Jmuji. Xo rí xipjiji e Pérsida ra mbörü Cjimi. Me rí s'iyagö c'ü. Xo o pêpji na zêzhi c'ua ja ga ne ín Jmuji. ¹³ Xo rí bötpü Cjimi e Rufo. Nuc'ü, me nãdãji c'ü na jo ga dyatã c'ü ín Jmuji. Xo rí bötpügö Cjimi c'ü nu mamã e Rufo c'ü chjënjui nza cja 'ma xo rí ngue mi mamágö c'ü. ¹⁴ Xo rí bötpü Cjimi e Asíncrito 'ñe e Flegonte 'ñe e Hermas 'ñe e Patrobas 'ñe e Hermes 'ñe c'o cjuarma c'o jmurü co anguezevi. ¹⁵ Xo rí bötpü Cjimi e Filólogo 'ñe e Julia 'ñe e Nereo 'ñe c'ü nu cjü 'ñe e Olimpás 'ñe texe c'o o nte Mizhocjimi c'o jmurü co anguezevi.

¹⁶ Rí pötqui zengueteji co texe in mü'büji, na ngue c'ü ya je 'ñets'ügüeji Mizhocjimi. Bö'tc'üji Cjimi texe yo ja nde jmurü yo ma't'ü e Jesucristo.

¹⁷ Mi cjuarmats'üji, rí ô'tc'üji rí pjötpüji nguenda nu c'o nan'ño ga jizhi, nguec'ua ga xôcüji c'o cjuarma. Dya rí dyocjeji c'o. ¹⁸ Na ngueje c'o cja'a a cjanu, dya cjaji c'ü manda e Jesucristo c'ü ín Jmuji. Cjatsjêji c'ua ja nzi ga neji. Me t'ecjañumü ga ñaji. Me xo cjaþüji me pãrãji. A cjanu onpüji c'o cjuarma c'o ts'i ni 'ñejme c'o pje nde sjipjiji. ¹⁹ Pero texe yo nte ya pã'c'ãji nu'tsc'ëji ín átãji o jña e Cristo. Nguec'ua me rí mã'c'ãji. Rí negö rí pãrãgüeji ja rgui tsjaji na jo; dya rí ne rí pãrãgüeji c'ü na s'o. ²⁰ Mizhocjimi ngue c'ü cjaçüji dya pje rá cjiñjiji. Dya ra mezhe, angueze ra tsja'c'ü rí chöþüji c'ü dya jo c'ü ín chjü Satanás. Rí yödütoji c'ü. Rí ötcö e Jesucristo c'ü ín Jmuji me ra nuc'üji na jo.

²¹ Bö'tc'üji Cjimi e Timoteo c'ü ín mimbëpjibe. Xo 'ñeje e Lucio 'ñe e Jasón 'ñe e Sosipater c'o rí cjaime.

²² Xo bö'tc'üji Cjimi e Tercio nu na opjü ne carta. Xo ejme e Jesucristo c'ü ín Jmuji.

²³ Xo bö'tc'üji Cjimi e Gayo. Angueze o säcjä na jo nu cja ngumü. Xo säjä texe yo cjuarma a 'ñecjua. Xo bö'tc'üji Cjimi e Erasto c'ü ngue tesorero cja ne ndajñiñi va. Xo bö'tc'üji Cjimi e cjuarma Cuarto.

²⁴ Rí ötcö e Jesucristo c'ü ín Jmugöji me ra nuc'üji na jo nza texets'üji. Je rga cjanu, amén.

Alabanza final

²⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü sö'ö ra tsja'c'ü ra zë'ts'iji c'ua ja ga mama o jña e Cristo nu rí mama. Ngue nu cja 'mārā. Mi jinguā dya cjó mi pārā nu. ²⁶ Ya 'mārā ne jña dya nu. Nde 'na mā cjatjo ga mama nu jña'a nu, 'ñe c'ü o dyopjü c'o profeta. Mizhocjimi c'ü ra bübütjo para siempre, o manda c'ü ro jmama o jña, c'ü ro sjipji texe cja yo jñiñi texe cja ne xoñijömmü, ngue c'ua ra dyäräji, ra 'ñejmeji.

²⁷ Nguextjo Mizhocjimi c'ü me pārā na jo. Dya rá jëziji rá mamaji me na zö'ö Mizhocjimi na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo rí apóstolegö o juancügö e Jesucristo rá zopcjö yo nte. Nguetsjë Mizhocjimi o ne o juancügö a cjanu. Nutscö 'ñe e cjuarma Sóstenes rí pen'c'egöbe ne carta. ² Nu'tsc'eji in cãrãgueji a Corinto c'ü tsja a Grecia, in jmurüji in ma'tc'eji Mizhocjimi, ngue'tsc'eji rí pen'c'eji ne carta. Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'eji. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o tsja'c'üji Mizhocjimi o ntets'üji. Y o xöcüs'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya nguextjotsc'eji o ntets'eji Mizhocjimi; xo ngue o nte angueze texe c'o ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji, zö ja nde cãrãji. Dya nguextjogöji in Jmugöji c'ü; xo 'ñe anguezeji, xo ngue o Jmuji. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü ra sido ra nuc'eji na jo, ngue c'ua ra mãjä in mün'c'eji, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴ Texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi, rí unngö 'na pöjö c'ü ya me o mböxc'ügueji na jo. O mböxc'eji a cjanu, na ngue bübü in mü'büji dya e Cristo Jesús. ⁵ O mböxc'eji o dya'c'üji c'ü ja rgui pëpqueji c'ü. Nguec'ua sö rí zopcjeji dya yo nte, 'ñe rí pãrãgueji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. O dya'c'üji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje bübü in mün'c'eji dya e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua ya zãdã c'ua ja rvã xi'tsc'öji. Na ngueje 'ma mi bübü co nu'tsc'eji, ró xi'tsc'öji ro mböxc'üji e Cristo rí nzhodüji na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Y na cjuana ya o mböxc'üji a cjanu. ⁷ Nguec'ua, dya pje bẽ'tsc'eji dya; sö rí pëpqueji na jo dya Mizhocjimi. Y te'be in mün'c'eji dya c'ü ra ëjẽ na yeje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁸ Mizhocjimi ra sido ra dya'c'eji c'ü rgui zëzhiji, ngue c'ua texe c'o cjẽ c'o xe rí minc'eji, dya rí jyëzgueji c'ü. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ëjẽ e Jesucristo c'in Jmugöji, dya pje ra chötcöji c'o na s'o. ⁹ Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'eji nzi 'natsc'eji i 'ñench'e in mü'büji c'ü nu T'i c'ü ngueje e Jesucristo c'in Jmugöji. Nguec'ua 'natjo in mü'büji dya co angueze. Ixti jñunt'ü in mün'c'eji c'ü ra dya'c'eji c'ü rgui zëzhiji. Na ngueje angueze cja'a c'ua ja nzi ga mama.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Rí ö'tc'ügöji cjuarma, c'ü ri 'natjo jña c'ü rí ñagueji, dya rí söji o jña. Na ngue je ga cjanu ga mandazüji e Jesucristo c'in Jmugöji. Dya xo rí xögueji cja yo nin cjuarmaji. Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui ñeji ngue c'ua ri 'natjo pjeñe c'ü rí tsjijñigueji, 'ñe c'ü rí tsjagueji. ¹¹ Nu'tsc'eji mi cjuarmats'ügöji, o ngöxcö c'o cãrã o ngumü e Cloé c'ü ya in pötqui dyonpüteji. ¹² Bübütsc'eji c'o mama: "Rí teñejme e Pablo. Ngue c'ü xe na jo ga xöpüntẽ", eñeji. Bübü c'o mama: "Iyö. Ngue e Apolos rí teñejme." Bübü c'o mama: "Ngue e Pedro rí teñejme." Bübü c'o mama: "Nutscöjme rí teñejme e Cristo", eñeji. ¹³ ¿Cjo bübü na puncjü Cristo? Iyö, 'natjo c'ü bübü. Nutscö e Pablo, ¿cjo nguezgö o ndãt'ãzgöji cja ngronsi c'ü rva päjt'ãgöji? Iyö, dya nguezgö. ¿Cjo ngue in chjügö o nãnggöji 'ma i jigueji? Iyö, dya nguezgö; ngue o tjü e Cristo. ¹⁴ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü nguextjo e Crispo 'ñe e Gayo c'o ró jichö a ndetsc'eji. ¹⁵ Na ngue 'ma ro jichö na puncjü o nte, bübü c'o ro mama: "E Pablo jichi cja ndeje na puncjü o nte, ngue c'ua ra ndeñeji co angueze", ro 'ñeñeji. ¹⁶ Xo rí mbeñegö

xo ró jichcö c'o cārã nu ngumü e Estéfanas: Pero dya cja rí mbeñe cjó je nde ró jichcö. ¹⁷ C'ü vi juancügö e Cristo, dya ngue c'ü rá jichcö yo nte; ngue c'ü rá xipijji ja ga cja e Jesucristo. 'Ma rí zopcjó yo nte, dya rí jodü rá xicöji jña c'o me na zö, para ra mamaji me rí pãrãgö. 'Ma rva cjanu, dya ro tsjapü ngüenda 'ma yo nte c'ü o pãtcöji e Jesucristo va ndü cja ngronsi.

Cristo, el poder y la sabiduría de Dios

¹⁸ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopcjójme yo nte, rí xicöjme o ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Cārã o nte c'o cjavü dya ni muvi yo rí mangöjme a cjanu. Anguezeji ya ni ma ra bēzhi o aljmaji, dya ra salvaji. Pero nutscöji sido jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi ngue c'ua rá jēzgöji c'o na s'o. Nguец'ua c'o jña c'o mama ja va ndü e Jesucristo cja ngronsi, ngue c'o rgá pãrãgöji c'ü me na zēzhi Mizhocjimi. ¹⁹ Ya zādã c'ü t'opjü ga cjava:

Yo me pãrã, rá jünbüji c'ü ni mbãrãji.

C'o pē's'i na puncjü o pjeñe, rá cjavü c'ü dya cja rguí muvi c'o ra nguiñi c'o, eñe Mizhocjimi.

²⁰ Yo cārã cja ne xoñijö mü c'o dya pãrã Mizhocjimi, bübü c'o me pãrã. Xo bübü c'o me pjēchi ra jíchi yo nu minteji. Xo bübü c'o me pjēchi ra zöji o jña yo nu minteji. Pero, ¿pje ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o nte c'o? Ya jizhi dya Mizhocjimi c'ü dya ni muvi c'ü pãrãtsjē yo nte. ²¹ Mizhocjimi pē's'i na jo o pjeñe. Nguец'ua ndeze mi jinguã o mbeñe c'ü dya ro só ro nguiñitsjē yo nte ro mbãrãji angueze. Mizhocjimi o ne ro salva yo nte, nguec'ua va juajnü c'o ra zopjü yo nte, ra xipijji ja ga cja e Jesucristo. Nguец'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra 'ñeme libre cja c'o na s'o. C'o jña c'o mama ja va sofre e Jesucristo, ngue c'o cjavü yo nte c'ü dya ni muvi c'o.

²² Yo ín menzumüjme a Israel örüji 'na señal c'ü ra jñandaji. 'Ma jiyö, dya ra creoji zö cjó c'o ra zopjüji. Yo ín menzumügueji a Grecia me jodüji 'na c'ü me pãrã, ra zopjüji. 'Ma jiyö, dya xo ra creoji. ²³ Nutscöjme rí apóstolejme 'ma rí zopcjójme yo nte, rí xicöjme o ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Yo ín menzumüjme a Israel, dya ne ra creoji; cjiññiji dya pē's'i poder, na ngue o sofre. Yo ín menzumügueji a Grecia, cjavüji c'ü dya ni muvi c'ü vi ndü a cjanu e Cristo. ²⁴ Pero Mizhocjimi o 'ñünnü ín mü'büjme ja rí nzijme rí menzumüjme a Israel; nguec'ua rvã ejmegöjme e Jesucristo. Xo 'ñünnü ín mün'c'ejji ja nzitsc'ejji ín menzumügueji a Grecia. Nguец'ua 'ma rí äragöji c'ü ja va sofre e Cristo, rí unnc'öji ngüenda c'ü na zēzhi Mizhocjimi 'ñe c'ü me na jo va mbeñe. ²⁵ Mama yo ín menzumügueji c'ü dya ni muvi c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Pero xenda na jo o pjeñe Mizhocjimi que na ngue yo nte. Mama yo ín menzumügöjme c'ü dya ga zēzhi e Jesucristo na ngue o sofre. Pero xenda na zēzhi Mizhocjimi c'ü o jyēzi o sofre e Cristo, que na ngue yo nte. ²⁶ Tsjiññiji cjuarma ja ga cjatsc'ejji. Dya puncjüts'üji c'o pē's'i na puncjü o pjeñe c'ua ja nzi ga mbē's'i yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi o 'ñünnü ín mün'c'ejji j creoji e Jesucristo. Dya xo puncjüts'üji c'o pje pjēzhi, ni xo na puncjüts'c'ejji c'o ngue o t'i c'o me ma jonte, pero Mizhocjimi o 'ñünnü ín mü'büji j 'ñejmeji. ²⁷ Nu'tsc'ejji mama yo nte c'ü dya ín jüngueji ín pjeñeji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra bēchpiji o tseje nu c'o nãntji me pãrã. Nu'tsc'ejji mama yo nte c'ü dya pje pjē'tsc'ejji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra bēchpiji o tseje c'o me nãntji pje pjēzhi. ²⁸ Nu'tsc'ejji cja'c'üji yo nte c'ü dya ni muvitsc'ejji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra jññbü c'ü ni muvi c'o nãntji me ni muvi. ²⁹ Je va cjanu va tsja Mizhocjimi. Nguец'ua dya cjó ra tsjapütsjē na nojo a jmi Mizhocjimi.

³⁰ Nu'tsc'ejí búbü in mün'c'ejí dya e Cristo; nguec'ua in pãrãgüejí ja ga cja Mizhocjimi. Rí pãrãgöjì c'ü o ngötcüjì e Jesucristo c'o in nzhunc'öjì; nguec'ua dya cja rí tûjì c'o. Xo rí pãrãgöjì c'ü sîdo pëpjì cja in mü'büjì ngue c'ua xenda rá cjajì c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjê Mizhocjimi c'ü o dyacöjì c'ü ni búbü in mün'c'öjì dya e Cristo. ³¹ Nguec'ua, dya rá cjapüjì na nozûjì c'ü rgá pãrãgöjì yo. Rá cjajì c'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava: "Dya ra jogü cjó ra tsjapütsjê na nojo. Nguextjo Mizhocjimi rá cjapcöjì na nojo", eñe c'e jña.

2

El mensaje de Cristo crucificado

¹ Je xo va cjanu rvá cjagö 'ma ró sägö nu va ja in cãrãgüejí cjuarma. 'Ma ró xi'tsc'öjì ja ga salvazüjì Mizhocjimi, dya zö rvá zo'c'öjì. Dya xo ró xi'tsc'öjì jña c'o mama yo cjapü me pãrã. ² Na ngueje ró negö nguextjo ró xi'tsc'öjì ja ga cja e Jesucristo, 'ñe ja va pãtcöjì va ndü cja ngronsi. ³ Y 'ma ró minc'öjì va, dya mi sögö ma zëtscö. Xo mi mbigö ma sügö, 'na dya ro zo'c'öjì na jo. ⁴ Yo nte, me jodü ja rgá 'ñünbü o mü'bü yo nu mintejì, nguec'ua ga mamajì jña c'o 'ñetse me pãrãjì. Pero nutscö, dya je va cjanu rvá zo'c'öjì. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büjì j pãrãjì c'ü na cjuana c'o mi xi'tsc'öjì. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büjì e Jesucristo. ⁵ Dya ró negö c'ü rvi mamajì: "É Pablo pãrã na puncjü; na jo ga zocöjì. Nguec'ua ró creojì e Jesús", rí 'ñeñejì, iyö. Ró ötügö Mizhocjimi c'ü ro 'ñünnc'ejì in mü'büjì. Nguec'ua ix na cjuana vi 'ñench'e in mü'büjì e Jesucristo.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

⁶ Nutscöjme, zö dya zö rgá zopjüjme yo nte, pero rí pjëhcöjme na jo 'na jña. Pero nguextjo c'o nzhodü na jo co Mizhocjimi c'o rí xicöjme yo. Dya nza cja c'e pjeñe c'ü pë'si yo nte yo cãrã yo cjê dya yo dya pãrã Mizhocjimi. Ni xo nza cja c'ü pjëchi yo pje pjëzhi yo cjê dya. Na ngueje anguezejì, ra tsjapü Mizhocjimi c'ü dya cja pje ra mbëzhijì. ⁷ C'ü rí xipjijme c'o nzhodü na jo co Mizhocjimi, ngue c'ü cjiññi Mizhocjimi. 'Ma ot'ü, dya cjó mi pãrã c'e pjeñe c'ü. Na ngue dya be mi ch'acöjì ro pãrãjì. Pero 'ma dya be mi ät'ã ne xoñijö mü, ya xcuí mbeñe Mizhocjimi c'ü ra tsjactüjì me rguí muvizgöjì cja o jmi. ⁸ C'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mbãrã ne rí 'naja yo pje pjëzhi yo cjê dya. Nguec'ua va ndãt'ãjì e Jesucristo cja ngronsi, maco Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na nojo. ⁹ Anguezejì go zädã c'ua ja nzi va t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava:

Nunca go jñandajì c'o ya vi preparao Mizhocjimi ra unü c'o ejme angueze 'ñe neji.

Dya xo go dyãrãjì c'ü ja ga cja.

Ni xo go nguiññitsjêjì cja o mü'büjì c'o, eñe c'e jña.

¹⁰ Pero nutscöjì 'ma ró ench'e in mün'c'öjì e Jesucristo, o dyacüjì Mizhocjimi o Espiritu o ë búbü cja in mün'c'öjì. O Espiritu Mizhocjimi pãrã texe c'ü ya mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua rgá pãrãgöjì yo ya preparao Mizhocjimi ra dyacüjì.

¹¹ Dya cjó pãrã texe c'ua ja ga nguiññi c'ü 'na nte. Nguextjo c'e nte, pãrãtsjê o pjeñetsjê angueze. Je xo ga cjatjonu, dya cjó xo pãrã ja ga nguiññi Mizhocjimi; nguextjo c'ü o Espiritu angueze. ¹² Nutscöjì, dya ch'acöjì rá cjiññijì c'ua ja nzi ga nguiññi yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Mizhocjimi ya dyacüjì o Espiritu, ngue c'ua ra sö rá pãrãgöjì c'ua ja va s'iyazgöjì Mizhocjimi, 'ñe c'ua ja ga mböxcöjì. ¹³ Nujyo, nguejyo rí mangöjme yo. Pero dya ngue in jñatsjêjme yo rí

cjijñitsjêjme yo rí mangöjme. Yo rí mangöjme, nguejyo jña yo jítsijme o Espiritu Mizhocjimi. Y c'o nte c'o rí xipijime yo jña yo, ngue c'o ya búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi c'o.

¹⁴ C'o nte c'o dya búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi, dya ne ra creoji c'o mama c'ü. Na ngue c'apüji c'ü dya pje ni muvi c'o mama c'ü. Dya xo sö ra mbârâji pje pjêzhi c'o mama c'ü. Nguextjo c'o nte c'o búbü o mü'bü angueze c'o sö ra mbârâ pje pjêzhi c'o mama c'ü. ¹⁵⁻¹⁶ Nu c'o búbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi sö ra mbârâji c'o na cjuana ni muvi. Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: “Dya cjó sö ra mbârâ c'ü cjijñi c'ín Jmugöji. Nguéc'ua, dya cjó sö ra tsja xöpunte 'na nte, c'ü pje ra jíchi c'ín Jmugöji”, eñe c'e jña. Nuzgöji búbü ín mün'c'öji dya e Jesucristo, nguec'ua rgá mbeñeji c'e pjeñe c'ü cjijñi angueze. Nguéc'ua yo nte me dyátjözgöji, dya sö ra mbârâji ja ga cja rgá mbeñeji. Na ngueje anguezeji, dya búbü o mü'büji o Espiritu Mizhocjimi.

3

Compañeros de trabajo sirviendo a Dios

¹ Ma mi búbügö co nu'tsc'ejí cjuarma, ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. Y xe ro xi'tsc'öji mas o jña, pero dya be sö rvi jñunt'ü ín mün'c'ejí c'o. Na ngue dya í tsjagueji na jo c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi; í tsjaji c'o ín netsjéji. Dya xo í dyátâji na jo e Cristo. ² Nza cjatsc'ejí yo lèlè yo sibatjo, yo dya sö ra za o ts'ingue. Ró xi'tsc'öji jña c'o dya s'èzhi rvi pârâji. Na ngue dya be sö rvi jñunt'ü ín mün'c'ejí c'o xe 'ñaja jña. Dya be xo sö. ³ Na ngueje sido ín cjagueji c'o ín netsjéji. In pôtqui huínsteji y me xo ín pôtqui dyonpütsjéji. C'ü ni tsjagueji a cjanu, je ni 'ñetse nu, c'ü ín cjagueji c'o ín netsjéji. Je xo ni 'ñetse nu, c'ü ín nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o nte c'o dya pârâ Mizhocjimi. ⁴ Búbüts'ejí c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Pablo”, eñe c'o cjuarma. Búbü c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Apolos”, eñeji. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, nza cjatsc'ejí yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi.

⁵ Nuzgö e Pablo 'ñe e Apolos, dya ni jyodü rí mangueji nda ni muvizgöbe. Na ngueje rí mbëpjítjobe cja Mizhocjimi rí nza yejebe, nde ró zo'c'öbe ín texeji. Nguéc'ua ví 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo. Rí pëpcjöbe c'ua ja nzi va dyacöbe c'ín Jmuji. ⁶ Nguetscö e Pablo ot'ü ró zo'c'öji, nguec'ua rí chjëntcjöbe nza cja 'naja c'ü ro ngant'a o planta. E Apolos cja zo'c'ejí nguec'ua chjënjuí nza cja c'ü ro xi'chp'i o ndeje c'o planta. Pero Mizhocjimi ngue c'ü che'ts'ejí c'ü. ⁷ Nguéc'ua, dya nda ni muvi c'ü cant'a, ni xo rí ngue c'ü xi'chp'i o ndeje. C'ü na cjuana ni muvi, ngue Mizhocjimi c'ü c'apü ra nocü. ⁸ C'ü cant'a 'ñe c'ü xi'chp'i o ndeje, nde 'na ma cjatjovi. Pero zó nde 'na ma cjatjovi, ra ts'ö't'üvi c'ua ja nzi va pëpjivi. ⁹ Nutscö 'ñe e Apolos rí mimbëppjigöbe cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí ín chjëntcjejí nza cja 'na juajma c'ü ya ndujmüji c'ü ngue o cjava Mizhocjimi.

O ín chjëntcjejí 'na ngumü c'ü na jábâ angueze. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacö c'ü ja rgá zopcjö yo nte. Nguéc'ua rí chjëntcjöbe 'na bëzo c'ü rí pjêchi ra jyábâ na jo 'na ngumü. Nuzgö 'ma ró xi'tsc'öji rvi 'ñejmeji e Cristo, ró chjëntjobe 'na bëzo c'ü ro ngü'p'ü o cimientö 'na ngumü. C'o 'ñaja xöpunte c'o va 'ñe zo'c'ejí, chjëntjuí 'na bëzo c'ü ro bö'bü o ndüngumü. Pero ni jyodü nzi 'naji ra mbötpüji ngüenda ja ga zo'c'ejí. ¹¹ Yo nte, 'ma jábâji 'na ngumü, ot'ü cjü'p'üji o cimientö. Je xo va cjatjonu, nutscö ot'ü ró zo'c'öji, ró xi'tsc'öji rvi 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo. Y dya ra jogü cjó ra 'ñe xi'tsc'ejí nan'ño rgui 'ñejmeji. Na ngue ojtjo xe 'naja c'ü ra salvazüji. ¹² C'o 'ñaja xöpunte, zó xo ra xö'c'ejí ja ga cja e Cristo, pero ni jyodü ra mbëpji na jo Mizhocjimi. 'Ma ra mbëpji na jo, ra chjëntjuí

'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co oro, o co plata, o co ndojo c'o me ni muvi. 'Ma jiyö, ra chjëntjui 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co zatjo, o co zacatón, o co xitjijo. ¹³⁻¹⁵ 'Ma tjë'ë 'na ngumü, jñetse cjo na jo va dyät'äji cjo jiyö. Na ngueje 'ma zatjo o zacatón c'ü vi dyät'äji, ixta chjorü 'ma c'e ngumü. Pero 'ma ndojo vi t'ät'ä, iyö 'ma. Je xo rga cjatjonu c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda, ra ñetse ja va mbëpi Mizhocjimi nzi 'na xöpüte, cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo va mbëpi, ra ts'ö't'ü 'ma c'ü. 'Ma jiyö, ra chjëntjui 'na bëzo c'ü ri tjë'ë o ngumü. Zö ra sufre rgá mbedye c'e bëzo ngue c'ua ra salva, pero ra chjorü c'e ngumü c'ü vi dyät'ä. Je xo rga cjatjonu c'o vi ñench'e o mü'bü e Jesucristo pero dya ga jo va mbëpiji c'ü ín Jmugöji. Zö ra salvaji, pero dya rgui muvi a jmi Mizhocjimi c'e bëpi c'ü vi tsjaji. Nguec'ua, dya ra ngö't'üji.

¹⁶ ¿Cjo dya ín päräji, ngue o templots'üji Mizhocjimi? Na ngue nguetsjë c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'eji dya. ¹⁷ Nu 'ma rí sido ri huinsteji, ra zädä c'ü rí chjorütsjëji. Dya rí tsjaji a cjanu. Na ngue 'ma ín cjaji a cjanu, ín s'onbüji o templo Mizhocjimi c'ü me na sjü, c'ü ngue'tsc'eji. Nu c'o ra sido ra tsjatsc'eji a cjanu, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'o.

¹⁸ In cjiññiji c'ü me ni muvi 'ma cjó c'o pärä na puncjü. Pero dya rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o cjiññitsc'eji c'ü me pärä c'ua ja nzi ga mbärä yo nte yo cärä yo cjë dya, ni jyodü ra jyëziji c'e pjeñe c'ü cjiññiji a cjanu. Y ra mbürü ra nguiññiji c'e pjeñe c'ü cjiññi Mizhocjimi, zö mama yo nte c'ü dya ni muvi c'ü. A cjanu ra sö ra mbäräji c'ua c'ü na cjuana. ¹⁹ C'o pärä yo nte cja ne xoñijömü va, dya ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o. Na ngueje je t'opjü c'ü mama ga cjava: "C'o me pärä, pjëchiji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Pero Mizhocjimi c'asp'üji c'ü ni tsjaji ga cjanu", eñe. ²⁰ Je xo t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o cjapü me pärä, pärä c'ín Jmugöji c'ü dya ni muvi c'ü cjiññi c'o", eñe. ²¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji ín texeji, dya rí mamaji c'ü cjó nda ni muvi 'na nte na ngue c'ü pje ni mbëzhi c'ü, nza czazgöjme rí apóstolejme. Na ngue nde rí mbëpjijogöjme ngue c'ua rá pjöxc'üjme ín texeji. ²² Zö ri nguezgö e Pablo, zö ri ngue e Apolos o e Pedro, Mizhocjimi o dyacüjme ne bëpi ngue c'ua rá pjöxc'üjme. Zö pje c'o va sädä yo cjë yo ín cäräji cja ne xoñijömü, zö pje c'o xe ra zädä, zö rí chügejeji, pero Mizhocjimi ja mbeñe ja ga cja texe yo, y ra mböxc'üji. ²³ Nguec'ua, dya rí tsjacöjme ín jmuzgöjme. Na ngueje e Cristo ngue ín Jmugöji c'ü rá ätcöji. Y e Cristo ätä Mizhocjimi c'ü nu Tata.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Ni jyodü rí unnc'eji ngüenda c'ü rí mbëpjijogöjme cja e Jesucristo. Mizhocjimi o dyacöjme ne bëpi nu, c'ü rí xipijime yo nte yo o jña yo dya mi päräji mi jinguä. ² In pärägejeji o mbëpi ni jyodü ra tsjacjuanaji ja c'o nzi ga ne c'o o lamuji. ³ Nguec'ua, dya nda rí cja'c'öji ngüenda, 'ma ngue'tsc'eji ín mangueji cjo na jo rgá pëpcö e Jesucristo o iyö. Dya xo rí cjacpcö ngüenda yo nte zö xitscö yo, cjo na jo rgá pëpcö c'ü o iyö. Dya xo rí mbeñetsjëgö ja rgá pëpcö c'ü. ⁴ Zö rí cjiññitsjë c'ü rgá ätcö na jo, pero dya ngue c'ü rgui mamaji c'ü na jozgö. Nu c'ü ra jñüncügö ngüenda c'ü ja rvá pëpcö c'ü, nguextjo c'ín Jmugöji. ⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjiññiji 'na nte ja ga mbëpi Mizhocjimi. Na ngueje dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Che'beji hasta 'ma cja ra ëjë c'ín Jmugöji ra 'ñe tsjapü ra 'ñetse na jo, c'o dya 'ñetse dya. Ra tsjapü ra 'ñetse c'o cjiññi o mü'bü dya yo nte. Nuc'ua nu 'ma na jo rvá pëpcöji c'ü, nguextjo Mizhocjimi ra mama c'ü na jo rvá cjaji.

⁶ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü rvá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü dya rí tsjijñiji e Apolos c'ü me ni muvi, ni ri nguezgö c'ü me ni muvizgö; ngue c'ua rí tsjagueji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguец'ua ne rí 'natsc'ëji, dya rí tsjapqueji c'ü me in pãrãgueji c'ü rgui mamaji c'ü me na jo 'na nte'e, ñe c'ü rgui tsjapqueji menu c'ü 'naja. ⁷ Nu'tsc'ëji, ¿cjo dya'c'ëji sjëtsi c'ü in cjinnceji c'ü xenda na jots'ëji que na ngueje c'o ñaja? Dya cjo dya'c'ëji sjëtsi. C'ü in pãrãgueji, ¿cjo dya xo dya'c'ëji Mizhocjimi c'ü? Maco o dya'c'ëji, ¿jenga in cjaqueji na nots'üji nza cja 'ma ri ngue in pjeñetsjëji c'ü in cjijñiji?

⁸ Nu'tsc'ëji in pëzhgueji c'ü dya cja xe ni jyodü rá jí'tsc'öjme. In pëzhgueji c'ü dya pje xe ni jyodü rí pãrãji. In cjaþüji na nots'ëji nza cja 'ma ya me rí jmugueji; maco zügöjme rí apóstolejme, dya rí söjme cjo ri jmugöjme. Quera ri tsjagueji na jo, ngue c'ua rvá nots'ëji a jmi Mizhocjimi, ngue c'ua nuzgöjme xo ro mbëtsijme jmu'u co nu'tsc'ëji 'ma. ⁹ Nutscöjme rí apóstolejme, rí cjijñigö c'ü dya ni muvizgöjme va ngambgöjme Mizhocjimi; rí cjijñigö o ngambgöjme nza cja o nte. C'o ya tjünþü ngüenda ra bö't'ü. Rí cjijñigö a cjanu, na ngueje cja ne xoñijömü me bëchquigöjme in tsejme ga jñandgöjme yo nte, na ngue yo rí sufregöjme. Xo ñe c'o o anxë Mizhocjimi me xo jandgöjme rí sufregöjme. ¹⁰ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopjüjme yo nte rí xipjijme ja ga cja e Cristo. Nguец'ua ga xitscöjme c'ü dya rí pãrã c'ü rí cjaime. Pero nu'tsc'ëji bübü in mün'c'ëji dya e Cristo, in cjaqueji c'ü me in pãrãgueji. Nutscöjme, mama yo nte c'ü dya ni muvizgöjme; nu'tsc'ëji in cjaþüji c'ü me ni muvitsc'ëji. Nutscöjme me cjacüjme menu yo nte; nu'tsc'ëji me respetaots'üji yo. ¹¹ Hasta yo pa dya, bübü 'ma bëtsijme c'ü rá sijme ñe c'ü rá jejme. Yapcüjme yo nte, y ja c'o nde rí nzhonnc'öjme. ¹² Zö rí apóstolegöjme pero me po in cuëgöjme rgá pëpcjöjme ngue c'ua rá tötc'öjme 'na xëdyi. 'Ma sangöjme yo nte, rí ma'tp'üttojme Cjimi yo. 'Ma cjacüjme yo nte rá sufregöjme, rí pësp'ijme paciencia. ¹³ Zö hechquejme o bëchjine, pero sido rí zopcjöjme na jo. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, cjacüjme nza cja o cañabü. Hasta nudya cjacüjme c'ü dya ni muvizgöjme.

¹⁴ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rvi tsejueji. Ró xi'tsc'öji nza cja 'na bëzo c'ü zopjü o t'i ga unü consejo, na ngueje me ne'e c'e t'i. ¹⁵ Zö xi rí sö'ö 'na dyëch'a mil c'o in xöpütegueji c'o o xi'tsc'ëji ja ga cja e Cristo, pero dya in ñecjeji na puncjü nin tatagueji. Nguextjozgö chjëntjui c'ü ri nguezgö nin tatazügöji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ja rvá jocüts'ü in mü'büji e Jesucristo, i ñenche in mü'büji c'ü. ¹⁶ Nguец'ua rí ö't'öji rí nzhodügueji c'ua ja nzi rgá nzhodügö.

¹⁷ Ró täjä e Timoteo ra ë nuc'üji. Nuc'ü, rí s'iyagö chjëntjui c'ü ri ngue in ch'igö. Angueze ärä c'ü rí xipjigö, na ngueje xo bübü o mü'bü e Cristo c'ü in Jmugöji. Angueze ra mbennc'ëji ja rgá minc'ö rgá ätcö e Cristo. Je xo rgá jíchcö a cjanu texe c'ua ja nde jmurü c'o cjuarma. ¹⁸ Bübüts'ëji c'o cjaþütsjë na nojo, na ngueje pëzhiji c'ü dya rá ëgö nu va ja in cãrãgueji. ¹⁹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma ra ne Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ëgö rá ñe zenguats'üji. Jo rá ñe nugö c'o cjaþü me pãrã. Dya rá cjaþü ngüenda c'o jña c'o ri mama c'o. Pero rá nu'u cjo cjaþi ja c'o nzi ga ñünbü Mizhocjimi o mü'büji. ²⁰ C'ü ni mandazüji Mizhocjimi, dya nguextjo jña c'o ri äragöjme. C'ü ni muvi, ngue c'ü rá cjaþi c'ua ja nzi ga ñünngü Mizhocjimi in mü'n'c'öji. ²¹ ¿Ja ngue c'ü in negueji? ¿Cjo in ne ri sido rí tsjapqueji na nots'ëji ngue c'ua rá ë huënche'iji na zëzhi? ¿O rí jyëziji c'ü in cjaþi a cjanu ngue c'ua jmanch'a rga zo'c'öji, ngue c'ua rí pãrãgueji na jo c'ü ri s'iyats'ügöji?

5

Se juzga un caso de inmoralidad

¹ Me mamaji c'ü bübüts'ceji 'na cjuarma c'ü dyojui c'ü nu jänana. Me na s'o c'ü cja a cjanu, nguec'ua hasta yo nte yo dya ma't'ü Mizhocjimi mamaji c'ü dya cjó só ra tsja a cjanu. ² Maco nu'tsc'ceji in sido in cchapqueji c'ü me na jots'ceji. Xenda rvá jo 'ma rvi ndumügueji 'ñe rvi pjongueji c'e cjuarma a ndets'ceji. Na ngue me na s'o c'ü cja c'ü. ³ Nutscö, dya ri bünc'ö va ja in cārāgueji, pero chjëntjui c'ü ri bünc'öji, na ngue ri mbentsc'öji co texe in mün'c'ö. Nguec'ua chjëntjui nza cja 'ma ri bünc'öji, nutscö ya ró cjiñi ja rga xi'tsc'öji c'ü ri tsjapqueji c'e cjuarma c'ü cja na s'o ga dyojui c'ü nu jänana. ⁴ Rí jmurügueji. Nutscö chjëntjui c'ü xo rá bübü co nu'tsc'ceji. Y xo ra bübü e Jesucristo c'in Jmugöji co texe o poder angueze. Rí jñünpüji ngüenda c'e cjuarma na ngueje ya dya'c'ceji c'e poder e Jesús c'in Jmugöji. ⁵ Rí xi'tsc'öji ri pjongüji c'e cjuarma, ngue c'ua Mizhocjimi ra jyézi e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufre o cuerpo, ngue c'ua c'e cjuarma xa'ma ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ëjë e Jesús c'in Jmugöji, ya rguí jogü o mü'bü c'e cjuarma c'o na s'o.

⁶ C'ü ni tsjapqueji na jots'ceji, chjëntjui nza cja o levadura c'o ni bäns'ä o tjöméch'i. ¿Cjo dya in pärāgueji ra tsjapü ra bäns'ä na puncjü o tjöméch'i, zö ri ts'ëtjo o levadura c'ü ra huanbaji o harina? ⁷ In pärāgueji ja ga cja c'e mbaxua 'ma pöt't'üji o ts'imé y pjongüji o levadura cja o ngumüji. Je xo ga cjatjo dya nu, o mbö't'üji e Cristo ngue c'ua dya cja ra bübüts'ceji c'o na s'o. Nguec'ua, ja c'o nzi ga pjongüji o levadura, ri pjongüji c'e cjuarma c'ü cja na s'o a ndets'ceji. ⁸ Dya rá cjägöji c'o na s'o. Na ngue chjëntjui o levadura c'o. Rá cjaji c'o na jo'o 'ñe c'o na cjuana. Nuc'o, chjëntjui c'e harina c'ü dya huanbaji o levadura.

⁹ Ró opcjō 'na carta c'ü ró pen'c'ceji. Ró xi'tsc'öji c'ü dya ri dyocjeji c'o tsājā o ndixü, ni ri ngue c'o ndixü c'o tsājā o bëzo. ¹⁰ Pe in cjiñiñi ró xi'tsc'öji c'ü dya ri ñaji yo dya cjuarma c'o cja na s'o. Pero dya ngue c'ü ró xi'tsc'öji. Na ngue 'ma dya ri ñaji yo dya cjuarma, ¿ja rgá só ri chömüji, ja rgá só ri pögueji, ja rgá só ri minc'ceji? Na ngue cja yo dya cjuarma, na puncjü c'o tsājā o ndixü, 'ñe na puncjü c'o me nepe c'o pé's'i nu minteji. Xo na puncjü c'o me pjéchi ja ga dyonpü nu minteji, ngue c'ua pje c'o tjënbiji o pje c'o jünbüji. Xo na puncjü c'o ma't'ü o ts'ita. ¹¹ Rí mbenn'ceji dya c'ü ró xi'tsc'öji cja c'e carta. Ngue c'ü dya ri dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma tsāji o ndixü, o 'ma nepeji c'o pé's'i nu minteji, o 'ma ma't'üji o ts'ita. Dya xo ri dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma so'büteji, o 'ma t'ñji, o 'ma onpüji nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o pje c'o ra jñünbüji. Dya xo ri sigueji o xëdyi c'o. ¹²⁻¹³ Yo dya cjuarma, ¿pje pé'sc'ü rá nugöji co nujyo, c'ü rga jünpügöji ngüenda va yo? Nguetsjé Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji. C'o ni jyodü ri jñünpügueji ngüenda nguextjo c'o cjuarma. Nguec'ua ri xi'tsc'öji, pjongueji nu c'ü bün'hui c'ü nu jänana, na ngue me na s'o a ndets'ceji.

6

Pleitos delante de jueces que no son creyentes

¹ 'Ma pje c'o cja'c'ceji yo nin cjuarmagueji, in pöcjeji a jmi c'o juesi c'o dya creo Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünpüji ngüenda yo nin cjuarmaji. ¿Pje ma jmi in pé'sc'ceji c'ü in cjagueji a cjanu? Maco dya in pöcjeji a jmi c'o ngue o t'i Mizhocjimi nza cjatsc'ceji. ² ¿Cjo dya in pärāgueji 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra

tjün ngüenda, nguezgöji o t'izgöji Mizhocjimi rá jünpüji ngüenda texe yo cãra va cja ne xoñijömü? Maco rá jünpüji ngüenda texe yo nte c'e pa c'ü, ¿cjo dya xo sôtsc'ejí rí jñünpüji ngüenda dya yo nin cjuarmaji? ³ ¿Cjo dya in pärãgueji c'ü xo rá jünpügöji ngüenda c'o o anxe Mizhocjimi? Y 'ma rá jünpügöji ngüenda c'o o anxe Mizhocjimi, xo sô rá jünpügöji ngüenda yo mi cjuarmagöji c'o pje nde cja va cja ne xoñijömü. ⁴ Nguec'ua 'ma bübüts'ejí c'o ts'i pje ma chü, ¿jenga in pöcjeji a jmi c'o juesi c'o dya ejme Mizhocjimi? Na ngueje dya pje pjëzhi cja o t'i Mizhocjimi c'o. ⁵ Rí xi'tsc'öji a cjanu ngue c'ua rí tsegueji. A poco dya bübüts'ejí 'na cjuarma c'ü pë's'i na jo o pjeñe ra sô ra jñün'c'ejí ngüenda. ⁶ Pero c'ü in cjagueji, in sidyiji yo nin cjuarmaji nu ja ra ma jñünpüji ngüenda. Me na s'o ga cjanu. Pero c'ü xenda na s'o, ngue c'ü in sidyiji yo, a jmi c'o dya ejme Mizhocjimi.

⁷ C'ü ni sidyiji yo nin cjuarmaji ra tjünpüji ngüenda, in jëziji ga ndö'c'ejí c'ü dya jo. ¿Jenga dya in jëztjogueji zö cjó pje ra tsja'c'ejí? ¿Jenga dya in pësp'iji paciencia texe c'o pje nde jünnc'ejí ñe c'o pje nde tjënn'c'iji? Xenda na jo rí pësp'iji paciencia a cjanu. ⁸ Maco nu'tsc'ejí, xo bübü 'ma xo in cjaji c'o na s'o, hasta yo nin cjuarmaji in cjaþüji, pje c'o in jünbüji.

⁹⁻¹⁰ Pe in cjiññiji zö ra tsja na s'o 'na nte pero sô ra zät'ã nu ja manda Mizhocjimi. Dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o ma't'ü o ts'ita, dya sô ra zät'ãji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o tsãjã o ndixü, ni ri ngue o ndixü c'o tsãjã o bëzo, dya xo sô ra zät'ãji nu ja manda Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o dya be chjüntü c'o cja a cjanu c'o na s'o. Ni xo ri ngue c'o obütsjë nu mibëzoji. Ni xo ri ngue yo mbë'ë, dya xo sô ra zät'ãji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o nepe c'o pë's'i nu minteji. Ni xo ri ngue c'o t'ï. Ni xo ri ngue c'o sante. Ni xo ri ngue c'o onpü nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o ra jñünbüji. ¹¹ Bübüts'ejí c'o je xo ma cjanu ma tsja c'o na s'o. Pero ya j ñe o ndin'tsc'iji in mün'c'ejí. Ya xo o xöcüs'tüji Mizhocjimi. Y dya in tñji dya in nzhunc'ejí. Nguetsjë o Espíritu in Mizhocjimigöji c'ü o dya'c'ejí a cjanu. Je dya'c'ejí a cjanu na ngue c'ü vi ndü e Jesucristo c'in Jmugöji por nutscöji.

La santidad del cuerpo

¹² Bübü c'o mama c'ü sô rá cjagöji texe c'o ne in cuerpoji. Pero rí xi'tsc'öji c'ü dya ni jyodü rá cjagöji texe c'o, na ngueje dya pjöxcöji c'o. Dya xo rá cjagöji c'ua ja nzi rgá netsjëgöji. 'Ma jiyö, ra ndöcügöji c'o. ¹³ O jñönü ngue para in pjemegöji. Xo ñe in pjemegöji me ne o jñönü. Nguec'ua sô rá sigöji c'o pje nde ma jñönü, na ngueje ra zädã c'e pa 'ma ra chjotü Mizhocjimi o jñönü ñe in pjemegöji nza yejui. Pero dya rgá cjanu in cuerpogöji. Nguec'ua in cuerpoji, dya ngue para rá tsãji o ndixü. Xo ñe o cuerpo o ndixü, dya ngue para ra tsãji o bëzo. Nín cuerpogöji ngue para rá pëpcöji c'in Jmuji c'ü bübü a jens'e. Y c'in Jmugöji ni jyongöji ra bübü cja in cuerpoji c'ü. ¹⁴ Mizhocjimi o tsjapü o te c'in Jmugöji 'ma ya vi ndü. Nguec'ua je xo rgá czazgöji nu, ra tsjacöji Mizhocjimi rá tetcjöji c'ü ri nuevo in cuerpoji, na ngueje me na zëzhi angueze.

¹⁵⁻¹⁶ In pärãgueji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi: "Ma cjó c'o ra min'hui 'na ndixü, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'o mi yeje", eñe. Nguec'ua 'na cjuarma, 'ma ra juntava 'na ndixü c'ü dya ngue nu su, ya unü o cuerpo c'ë ndixü; maco ngue o cjaja e Cristo in cuerpogöji. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsãjã o ndixü, chjëntjui c'ü ri jünbü o cuerpo c'ü ngue o cjaja e Cristo, cja rrü unü c'e ndixü. Xo ñe yo hermana 'ma tsãji o bëzo. ¿Cjo rá cjaji a cjanu? Iyö, dya ra sô. ¹⁷ 'Na nte 'ma ra bübü o mü'bü e Cristo c'in Jmugöji, ya ri 'natjo o mü'büvi.

¹⁸ Pjōtpūji na puncjū ngüenda c'ü dya rí tsäcjeji o ndixū. Xo 'ñetsc'ejji in hermanaji, dya rí tsäcjeji o bëzo. Xo 'ñetsc'ejji, dya be in chjüntūji, dya xo rí tsjagueji c'o na s'o. Na s'o texe yo nzhubū. Pero 'ma cjō c'o tsājā o ndixū, me na s'o c'o. Na ngueje unū o cuerpo c'e ndixū, maco ngue o cjaja Mizhocjimi c'ü o cuerpo c'e bëzo. ¹⁹ ¿Cjo dya in pārāgueji, in cuerpogueji ngue o templo o Espiritu Mizhocjimi c'ü me na sjū'ü c'ü bübū in mün'c'ejji? Nguetsjē Mizhocjimi c'ü o dya'c'ūji c'ü. Dya ngue in tsjatsjēgueji in cuerpoji. ²⁰ Na ngueje Mizhocjimi o ngōt'ü me na mizhi va ndōmpc'ejji. Nguec'ua, dya rí tsjaji c'o netsjē in cuerpoji. Rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua xenda ra mbārā yo nte c'ü me na nojo angueze.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Nudya rá xi'tsc'ōji c'o t'önü c'o i dyōnngūji cja c'e carta c'ü i penquegōji. Rí xi'tsc'ōji, na jo e bëzo dya ra 'ñe nu su'u. ² Pero para dya ra ndō'c'ejji c'ü rgui tsäcjeji o ndixū, ni jyodū nzi 'na bëzotsc'ejji ra 'ñeje nu su'u. Xo 'ñe nzi 'na ndixütsc'ejji ra 'ñeje nu xīra. ³ E bëzo ni jyodū c'ü dya ra ngānbā o cuerpo c'ü nu su. Je xo rgā cjatjonu e ndixū, ni jyodū c'ü dya ra ngānbā o cuerpo c'ü nu xīra. ⁴ Na ngueje c'e ndixū c'ü ya chjüntū, dya mandatsjē c'ü o cuerpo. Ngue c'ü nu xīra c'ü manda c'ü. Xo 'ñetjo e bëzo, dya cja xo mandatsjē c'ü o cuerpo c'ü. Je ngue c'ü nu su c'ü manda c'ü. ⁵ Nu'tsc'ejji in bëzoji, dya rí tsānbāji in cuerpoji yo nin suji. Xo 'ñetsc'ejji in ndixūji, dya xo rí tsānbāji in cuerpoji yo nin xīraji. Ra sō rí pōtqui tsādāvi a cjanu, nguextjo 'ma rí ñatsjēvi in nza yejui c'ü xenda rí dyōtūvi Mizhocjimi. Nu'ma, ra sō rí jyēzi c'ü rgui juntavi 'ma. Pero dya xo ra mezhe pa c'ü rgui pōtqui jyēzivi. Nuc'ua ndo rí yepe rí juntavi c'ua. 'Ma jiyō, 'na ra ndō'c'evi 'ma c'ü dya jo, na ngueje dya ra sō rí sēchivi c'ü ne in cuerpovi. ⁶ Dya rí xi'tsc'ōji rí chjüntqueji, pero in pē'sc'ejji sjēsi rí chjüntqueji. ⁷ Quera ro tsja nza cjazgō texe yo cjuarma, dya ro chjüntūji. Pero nzi 'nazgōji sō rá cjaji c'ua ja nzi va dyacōji Mizhocjimi. Bübū c'o ya o ch'unū ra chjüntū, bübū c'o o ch'unū ra mintsjē.

⁸ Nu'tsc'ejji dya be in chjüntqueji, rí xi'tsc'ōji c'ü na jo rí tsjaji nza cjazgō c'ü dya rí chjüntqueji. Xo 'ñetsc'ejji ya ndū nin xīraji, dya cja rí yepe rí chjüntqueji. ⁹ Pero 'ma dya sō rí sēchiji cja in cuerpoji, rí chjüntqueji 'ma. Na ngueje xenda na jo rí chjüntqueji, que na ngue rí sufrefji rgui minc'ejji.

¹⁰ Nu'tsc'ejji ya in chjüntūji, dya rí c'uenbeji nin xīraji. Dya nguezgō ró cjiññitsjēgō yo; ngue c'in Jmugōji c'ü manda ga cjanu. ¹¹ 'Ma bübütsc'ejji c'ü ra jyanbūvi c'ü nu xīra, dya cja ra yepe ra chjüntū 'ma c'ü. O ra ma jo'tp'ü c'ü nu xīra, ngue c'ua ra mintjovi c'ua na yeje. Nu'tsc'ejji in bëzoji, dya rí pēzgueji nin suji.

¹² Xo bübū 'na jña c'ü rá xi'tsc'ōji nu'tsc'ejji 'ma dya ejme Mizhocjimi nin suji 'ñe nin xīraji. Dya ngue c'ü ixo mandazū c'in Jmugōji; nguezgō rí xi'tsc'ōji yo. Nu'tsc'ejji cjuarma, 'ma dya creo Mizhocjimi yo nin sugueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintcjeji c'o, dya rí jyanbūgueji 'ma c'o. ¹³ Xo 'ñetsc'ejji hermana, 'ma dya ejme Mizhocjimi yo nin xīrageji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintcjeji c'o, dya xo rí jyanbūgueji 'ma c'o. ¹⁴ Na ngueje Mizhocjimi ra intsjimi c'e bëzo c'ü dya creo, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu su'u. Xo 'ñe c'e ndixū c'ü dya creo, xo ra intsjimiji c'ü, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu xīra. 'Ma jiyō, dya ro intsjimi Mizhocjimi c'o o t'iji 'ma. Pero nudya, ya intsjimi Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma ne ra ma c'ü nin suji o c'ü nin xīraji c'o dya

ejme Mizhocjimi, nu'tsc'ejí rí jyézjizi ra ma c'o. Nu'ma, dya cja xe ni jyodü xe rí minc'ejí 'ma c'o nin xírají, o c'o nin suguejé. Na ngue ne'e Mizhocjimi c'ü rá cārājí na jo. ¹⁶ Nu'tsc'ejí in ndixüjé, pe in cjiññí 'ma dya rí jyézuguejé ra ma yo nin xírají, xa'ma ra salva 'ma c'o. Pero, ¿ja rguí pāraguejé? Xo 'ñetsc'ejí in bēzojé, ¿ja xo rguí pāraguejé cjo ra salva yo nin suguejé, 'ma dya xo rí jyézuguejé ra ma c'o? Dya ra só rí pāraguejé.

¹⁷ Nzi 'natsc'ejí rí tsjají c'ua ja c'o nzi va dya'c'ejí c'ín Jmugöjé. Je ga cjanu rgá xipcjó yo cjuarma texe nu ja jmurüjé. ¹⁸ Bübütsc'ejí c'o ya circuncidaotsc'ejí in cuerpojí. Nu 'ma ya ví circuncidaotsc'ejí 'ma o 'ñünn'ü in mü'büjé Mizhocjimi i 'ñench'e in mü'büjé e Jesucristo, nu'ma, dya rí jyodüjé ja rguí borrají c'o jmeja. Y 'ma dya ví circuncidaotsc'ejí 'ma o 'ñünn'ü in mü'büjé, dya ni jyodü rí circuncidaojí 'ma. ¹⁹ C'ü ni circuncidaojí 'na nte, dya ni muví c'ü. Dya xo ni muví c'ü dya ni circuncidaojí. C'ü na cjuana ni muví, ngue c'ü rá cjají c'ü mandazüjé Mizhocjimi. ²⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'öjé, c'ua ja c'o nzi ma cjatsc'ejí 'ma o 'ñünn'ü in mün'c'ejí Mizhocjimi, je rga cjanu rguí minc'ejí nzi 'natsc'ejí. ²¹ Nu 'ma ngue o cjatsc'ejí 'na hacendado 'ma mü o 'ñünn'ü in mü'büjé Mizhocjimi, dya rí pé'sc'ejí ndumü zó rí sido rí ngue'tsc'ejí o cjats'üjé c'e hacendado c'ü. Pero 'ma ra só rí reglajé ngue c'ua rí pedyeguejé libre, rí tsjají 'ma. Xenda na jo ga cjanu. ²² C'o ngue o cjaja 'na hacendado 'ma mü o 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi, ya libre a jmi e Cristo c'o, zó rí sidotjoi rí ngue o cjaja c'e hacendado. Y c'o libre c'o dya cjó o cjaja, ya ngue o cjaja dya e Cristo c'o, ra mbëpíjé angueze. ²³ E Cristo o ngöt'ü me na mizhi va ndömpc'ejí. Nguec'ua, dya xtí dyätquejé c'ü ra xi'ts'íjé yo nte; rí dyätájé c'ü xi'ts'íjé e Cristo. ²⁴ Mí cjuarmats'ügöjé, zó mi libreguejé o jiyö 'ma mü o 'ñünn'ü in mü'büjé Mizhocjimi, zó ví chjüntquejé o jiyö, zó ví circuncidaotsc'ejí o jiyö, pero c'ü ni jyodü, ngue c'ü rí sidojé Mizhocjimi.

²⁵ C'ü ra tsja c'ü dya be chjüntü, dya mandazü c'ín Jmugöjé rá xi'tsc'öjé. Pero o juentsquegö o dyacö rí apóstolegö. Nguec'ua rí cjiññí rí mamagö jña, c'ua ja nzi ga ne angueze. ²⁶ Rí cjiññigö xenda na jo 'ma dya ra chjüntü dya yo hermano 'ñe yo hermana. Na ngueje ya va sädä c'o pa c'o me ra tsjacüjé yo nte rá sufrejé va. ²⁷ 'Ma in 'ñeguejé nin sujé, dya rí jyodü ja rguí jyanbüjé. 'Ma dya in 'ñeguejé nin sujé, dya rí jyodüjé nin sujé 'ma. ²⁸ Pero 'ma rí chjüntquejé, dya s'o c'ü in cjaguejé 'ma. Xo 'ñetsc'ejí in ndixüjé, dya xo ga s'o 'ma rí chjüntquejé. Pero me rí sufreguejé va c'o pa c'o ya va sädä. Rí mangö c'ü na jo'o, dya rí chjüntquejé ngue c'ua xa'ma dya nda rí sufreguejé 'ma.

²⁹ Dyärājé na jo c'ü rá xi'tsc'öjé dya, cjuarma. Ya va sädä c'o pa c'o rá sufrejé va. Nguec'ua rí xi'tsc'öjé, c'o ya 'ñeje nu su'u, ra mbëpíjé Mizhocjimi rgá minjé co c'ü nu sujé, chjëntjui nza cja c'ü dya rí 'ñeje o sujé. ³⁰ C'o cjiññí ga ndumü, ra mimijé nza cja c'ü dya rí ndumüjé. C'o mājā, ra mimijé nza cja c'ü dya rí mājājé. C'o pje nde tömü, ra mimijé nza cja c'ü dya pje rí pé's'íjé. ³¹ Y 'ma bübütsc'ejí c'o mápā yo bübü va cja ne xoñijömmü, dya ra mápājé na puncjü c'o. Na ngue c'o cja yo nte cja ne xoñijömmü, ya va sädä c'ü dya cja rguí muví c'o.

³² Rí negö c'ü dya pje rí mbenn'c'ejí cja ne xoñijömmü. C'o cjuarma c'o dya chjüntü, me ne ra mbëpíjé c'ín Jmugöjé nguec'ua ra mājā angueze. ³³ Pero c'o cjuarma c'o ya chjüntü, me ne ra tsjajé c'ü cjajé cja ne xoñijömmü. Jodüjé ja rgá mājā c'o nu sujé. ³⁴ Je xo ga cjatjonu c'o ndixü c'o ya chjüntü, 'ñe c'o dya chjüntü. Nde nan'ño ga nguññíjé. C'o dya be chjüntü, me ne ra mbëpíjé c'ín Jmugöjé. Jodüjé ra dyätájé angueze co texe o cuerpojí, 'ñe co texe o mü'büjé.

Pero c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijöümü; jodüji ja rgá májä c'o nu xïraji.

³⁵ Dya ngue c'ü rgá c'axc'üji c'ü rí xi'tsc'öji c'ü dya rí chjüntqueji. Ngue c'ü rí ne rá pjöxc'ügöji, ngue c'ua ra sö rí sido rí pëpiji na jo c'ín Jmugöji, c'ü ri nguextjo angueze c'ü rí jyodüji c'ü rguí májä.

³⁶ Ma cjó c'ü 'ñeje 'na xunt'i c'ü dya chjüntü, 'ma ya cjogütjo va xunt'i, 'ma cjiñi c'ü nu tata c'ü ni jyodü ra chjüntü; nu'ma, ra tsja c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiñi, ra chjüntpü 'ma c'ü o xunt'i. Dya xo rrã s'o c'ü ra chjüntpü c'ü. ³⁷ Pero 'ma ya mbeñe na jo c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, 'ñe 'ma xo janda na jo c'ü dya ni jyodü ra chjüntpü; nu'ma, ra sö ra tsja 'ma c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiñi. 'Ma ya nguiñi na jo c'ü dya ra chjüntü c'ü nu xunt'i, na jo c'ü dya ra chjüntpü 'ma c'ü. ³⁸ Nu c'ü ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, na jo cja'a c'ü. Nu c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, xenda na jo c'ü cja'a c'ü.

³⁹ Dya ra sö 'na ndixü ra jyanbüvi c'ü nu xïra, 'ma xe büntjo. Pero 'ma ya rguí ndü c'ü nu xïra, ya sö ra chjüntüvi c'ü 'na bëzo 'ma. Pero ra chjüntüvi 'na bëzo c'ü xo ätpã o jña c'ín Jmugöji. ⁴⁰ Pero rí mangö nu 'ma ra mintsjë c'e ndixü, xenda na jo rgá mimi 'ma. Je xo ga cjanu rgá cjiñi c'ü ni zocöji o Espiritu Mizhocjimi.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹ Xo 'ñe i tsjacöji t'önü ja ga cja c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ã cja yo ts'ita. Já, na cjuana c'ü i xitscöji c'ü rí pärãgöji ja ga cja, rí texeji. Pero 'ma cjó c'o cjiñi me pärã, cjaüpütsjë na nojo 'ma c'ü. 'Ma cjó c'o s'iya c'ü nu cjuarma, ngue 'ma pjös'ü na jo 'ma c'ü. ² C'o cjiñi me pärã, ni jyodü ra unüji ngüenda c'ü dya be pärãji ja c'o nzi ga jyodü ra mbãrãji. ³ C'ü ni muvi, dya ngue c'ü rá pärãgöji na puncjü; ngue c'ü rá neji Mizhocjimi. Nu'ma, ra recibidozüji Mizhocjimi.

⁴ I dyönnögöji cjo na jo rí sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ã cja yo ts'ita. Rí pärãgöji, dya pje ni muvi yo ts'ita cja ne xoñijöümü, na ngue 'natjo Mizhocjimi c'ü bübü. ⁵ Cãrã na puncjü c'o xiji mizhocjimi cja ne xoñijöümü 'ñe a jens'e. Na cjuana cãrã na puncjü c'o xiji mizhocjimi c'o cjaüpü yo nte o jmuji. ⁶ Pero nutscöji rí ejmeji e Cristo, 'natjo Mizhocjimi c'ü rí ma'tc'öji, c'ü ngue in Tatagöji c'ü o dyät'ã texe ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü. C'ü vi ngambgöji, nguextjo angueze rá pëpcöji c'ü. Xo 'natjo c'ü rí cjapecöji in Jmugöji, c'ü ngue e Jesucristo c'ü o dyät'ã texe yo bübü. Ngue angueze o dyacöji c'ü rgá bünc'öji dya.

⁷ Pero yo cjuarma, dya texeji pärãji ga cjanu; dya texeji pärãji c'ü dya pje ni muvi yo ts'ita. Na ngueje cãrã o cjuarma c'o ot'ü mi ma't'ü yo ts'ita. Nguec'ua 'ma sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi bäsp'ã cja yo ts'ita, xe cjiñiñi yo ts'ita 'ma, 'ñe cjiñiñi c'ü na s'o c'ü na cjaji. Na ngueje dya be pärãji cjo na jo xe ra za'aji, cjo jiyö. ⁸ Dya ngue c'ü rá sigöji c'o, c'ü rguí recibidozüji Mizhocjimi. 'Ma rá sigöji c'o, dya pje ra mböxcöji c'o. Ni ri ngue 'ma dya rá sigöji, dya pje xo ra bëtscöji. ⁹ Sö rí sigueji c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ã cja yo ts'ita. Pero bübü cjuarma c'o dya be pärã cjo na jo xe ra ziji cjo jiyö. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya rí tsjaqueji ra tsja c'o na s'o anguezeji c'ü ra ziji. ¹⁰ Na ngue 'ma rí möji nu ja c'o bübü yo ts'ita rí ma siji c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ã yo, 'ñe 'ma ra jñantc'aji 'na cjuarma c'ü dya be pärã cjo na jo xe ra zi cjo iyö, ¿cjo dya ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi c'ü? Já, ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi.

¹¹ Y nu'tsc'eji na ngue c'ü in cjaqueji me in pärãji, 'ñe in siji c'o o bäsp'ã cja yo

ts'ita, nu'ma, 'na ra bēzhi o aljma c'o cjuarma c'o dya be pārã na jo. Maco c'ü vi ndü e Cristo, ngue c'ü dya ra bēzhi, ra büntjo c'o. ¹² Nguec'ua 'ma in sigueji a cjanu, in cjaji c'o na s'o contra e Cristo na ngueje in s'onbüji o bēpji angueze. Ngue c'ü in cjaji 'ma xo si yo nin cjuarmaji nu 'ma dya be pārãji na jo ra ziji o jiyö. Dya nguextjo c'ü in cjaji c'o na s'o contra anguezeji; xo in cjaji c'o na s'o contra e Cristo. ¹³ Nu 'ma ri cja c'o na s'o 'na mi cjuarmagö, na ngue c'ü rvã sigö c'o ts'ingue c'o vi bäs'p'ã cja yo ts'ita, nu'ma, nunca xe rá sigö 'ma c'o ts'ingue c'o. 'Ma jiyö, rá cjacpö ra tsja c'o na s'o 'ma mi cjuarma.

9

Los derechos de un apóstol

¹ Sö rá cjangö texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Na ngue e Jesucristo o 'ñevgueji libre, nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Y na yeje, pjëtscö apóstole. Ró janda e Jesús c'ín Jmugöji. Y 'ma ró pēpcjö a ndetsc'ejji, i 'ñench'e in mün'c'ejji c'ü. ² Bübü c'o mama c'ü dya rí apóstolegö. Pero nu'tsc'ejji in pārãgueji c'ü rí apóstolegö. Na ngueje bübütsc'ejji dya in mün'c'ejji c'ín Jmuji, na ngue ró zo'c'öji.

³ Ngue nu rí xicö c'o cjacö t'önü pje pjëtscö. ⁴ Nutscöjme rí apóstolejme, rí pē'sc'öjme derecho c'ü ra dyacöjme yo cjuarma c'ü rá sijme. ⁵ E Pedro 'ñe c'o nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe c'o 'ñaja apóstole, 'ma nzhodü ga zopjüji yo nte, sidyiji o suji c'o xo creo e Jesucristo. Natscö 'ma ri 'ñegö mi su'u, ¿cjo dya xo ro pē'sc'ö derecho ro dyocjöbe c'ü? ⁶ ¿Cjo in cjiñijji nguextjo c'o 'ñaja apóstole c'o pē's'i derecho ra ch'unü c'ü ra ziji? Pe in cjiñijji ni jyodü rá pēpjigö ngue c'ua rá töt'ü c'ü rá sigö; xo 'ñe e Bernabé, ra pēpji para ra chöt'ü c'ü ra zi. ⁷ Rí önc'üji, ¿cjo bübü 'na tropa c'ü ni jyodü ra gastotsjé o merio ra ndömü c'ü ra zi, 'ñe c'ü ra jye? Iyö, dya bübü. Y c'o cant'a o uva, ¿cjo dya xo sö ra ziji c'o ri quis'i? Jã, sö ra ziji. C'o c'as'ü o ndēnchjürü, ¿cjo dya sö ra ziji c'ü o lechi c'o? Jã, xo sö ra ziji. ⁸ ¿Cjo nguextjo rí mangö c'ua ja ga tsja yo nte? Iyö, xo mama ga cjanu yo o mandamiento Mizhocjimi. ⁹ C'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, t'opjü a cjava c'o: "Ma ra yödü o ndēxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne c'o; jyéziji ra ñönüji." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, dya ngue c'ü me s'iya o nzhünü. ¹⁰ C'e jña je vi t'opjü por nutscöji rí nteji, ngue c'ua rá pārãgöji, c'ü huajma ni jyodü ra ch'unü o ndēxü c'o ra mbedye cja c'e juajma. Xo 'ñetjo c'ü tagü o ndēxü. Nguec'ua 'ma cja huajmatjo, o 'ma ya tagü, ixta jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü c'o ndēxü. ¹¹ Ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¿Cjo me rí sögueji na jyü rguí pjöxcö c'o in pē'sc'ejji? ¹² C'o 'ñaja xöpüte, mamaji pē's'iji derecho ra dyö'tc'ügueji; nazgö, ¿cjo dya xenda rí pē'sc'ö derecho rá ö'tc'ö? Pero dya pje rí ö'tc'ö. C'ü rí cjangö, rí huanta texe 'ma pje c'o bētsi, ngue c'ua ra sö rá zopjü na puncjü o nte, ra dyärãji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Cristo. ¹³ ¿Cjo dya in pārãgueji, c'o pēpji cja c'ü o templo c'o in menzumüjme a Israel, si'iji c'o pje bübü cja c'e templo? Anguezeji pēpjiji cja c'e arta, nguec'ua ga zipiji c'o o ts'ingue c'o animale c'o pö'tp'üji Mizhocjimi nu. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu va manda c'ín Jmugöji, nu c'o zopjü yo nte ga xipijji ja rgá sö ra jogü o mü'büji, ni jyodü ra ch'unü c'ü ra ziji, na ngue xipijji o jña Mizhocjimi. ¹⁵ Pero nutscö, dya xo rí örügö c'ü rá sigö, 'ñe c'ü rá jegö. Dya xo ngue c'ü rgá pen'c'öji ne carta, c'ü pje rí dyacöji. Na ngue c'ü dya rgá örügö, ngue c'ü rgá mäcjö c'ü. Nguec'ua xenda na jo c'ü dya rá örügö, zö ro tügö o tjijmi.

¹⁶ Rí zopcejö yo nte rí xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Pero dya ra sö rá cjaüpütsjé na nojo. Na ngueje pé'sc'ü rá zopjüji a cjanu. 'Ma jiyö, juentscö ra jñüncö ngüenda 'ma Mizhocjimi. ¹⁷ Dya nguezgö ró juanncjötsjé ne bëpji nu rgá zopjü yo nte. Ma rva cjanu, ro ngötcüji 'ma. Pero o ch'acö ne bëpji; nguec'ua rá cjaögö zö dya ró juajnü. ¹⁸ ¿Pje ra ts'ötcö 'ma cja ne xoñijöümü? Ojtjo, dya pje ra ts'ötcö. Pero rí mäcjö na ngueje dya pje rí cobragö yo nte, 'ma rí xipjiji ja rgá sö ra jogü ö mü'büji. Dya pje rí örügö, zö xi rí pé'sc'ö derecho ra dyacöji.

¹⁹ Zö dya ngue ö mbëpjizü ne rí 'na nte, pero rí pjös'ügö texe yo nte, ngue c'ua c'o dya be ench'e ö mü'bü e Cristo, ra 'ñench'e ö mü'büji na puncjüji. ²⁰ 'Ma rí bübügö cja c'o ín menzumüjme a Israel, rí cjaögö nza cja anguezeji ngue c'ua ra 'ñench'e ö mü'büji e Cristo. Dya cja rí süpcö c'o ö ley Mizhocjimi c'o ö dyopjü e Moisés, pero 'ma rí cärägöjme c'o me süpü c'o ley, rí cjaögö c'ü mama c'o ley, nza cja c'ü me xo rí süpügö, ngue c'ua c'o me süpü c'o ley ra dyätpäji ö jña e Cristo. ²¹ 'Ma rí bübügö cja c'o dya tjé c'o ley, rí cjaögö nza cja c'ü dya rí mandazü c'o ley, ngue c'ua xo rá töjö c'o dya tjé c'o ley, ra 'ñejmeji e Cristo. Dya ngue c'ü dya mandazü Mizhocjimi, pero ngue c'ü ö jña e Cristo c'ü rí ätägö dya. ²² Cärä o nte c'o cjiñi c'ü bübü ö jñöñü c'ü dya sö ra ziji. 'Ma rí bübügö co anguezeji, rí cjaögö nza cja anguezeji, dya xo rí sigö c'o jñöñü. Rí cjaögö a cjanu, ngue c'ua rá töjögö c'o, ra 'ñench'e ö mü'büji e Jesucristo. Texe cja yo nte, rí cjaögö nza cja anguezeji. Rí cjaögö texe, ngue c'ua ra bübü c'o ra 'ñejme, ra jogü ö mü'büji. ²³ Texe nde rí cjaögö yo, ngue c'ua xe rrä puncjü ö nte c'o ra creo yo jña yo rí xipjiji c'ü ja rgá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Y ngue c'ua xo 'ñezgö xo ra mböxcö yo jña yo.

²⁴ In pärägueji cja 'na carrera, cjai carrera texeji. Pero 'natjo c'ü ra ndöjö, y ngue c'ü ra ch'unü c'e listön c'ü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí tsjacjuanaji rgui dyätäji Mizhocjimi, ngue c'ua ra ch'a'c'ejji c'o me na jo. ²⁵ C'o eñe pje nde ma t'eñe, jëziji texe c'o dya ni jyodü ra ziji, 'ñe c'o pje ra tsjaji, ngue c'ua ra sö ra ndöji. Maco ts'i ni tjeze c'ü ra ch'unüji 'ma ra ndöji. Pero nutscöji, c'ü ra dyacöji Mizhocjimi, nunca ra tjeze c'ü. ²⁶ Nutscö, dya nza cjaögö c'ü ri cja carrera c'ü dya rí pärä ja ra zät'ä. Dya xo nza cjaögö boxeador c'ü me ri c'uana a dyë, pero dya rí sürü ra yabü c'ü 'naja. ²⁷ Rí pjörütsjé ja rgá minc'ö, ngue c'ua dya rá cjaögö c'o na s'o c'o ne ín cuerpogö. 'Ma jiyö, ra ch'ötcö c'ü dya rvä ätcö na jo Mizhocjimi; zö rvä zopcejö na puncjü ö nte.

10

Consejos contra la idolatría

¹ Nguec'ua rí negö rí mbeñeji na jo cjuarma, ja va mbös'ü Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöjme o mbedyeji a Egipto. O ndünt'üji a xütjü cja c'e ngöümü. Y o mbes'ejji na jo cja c'e mar. ² 'Ma o zütüji c'e ngöümü, 'ñe 'ma o mbes'ejji cja c'e mar, o jizhiji texeji c'ü ro dyätäji e Moisés. ³ Mi ojtjo pje ro ziji nu, pero Mizhocjimi sido mi penpeji c'ü ro ziji. Nu c'e jñöñü, nde mi siji texeji c'ü. ⁴ Y xo mi siji texeji c'e ndeje c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Dya mi bëzhi o ndeje na ngueje mi pöji anguesji 'naja c'ü o tsjapü ro mbeje o ndeje cja c'e ndojo c'ü ro ziji. Mi nguetsjé e Cristo c'ü. ⁵ Zö vi mbös'üji a cjanu texe c'o vi mbedye a Egipto, pero yetjo nte c'o o tsja na jo c'ü va mäjä Mizhocjimi. Pero c'o 'ñaja c'o ma puncjü, iyö c'o. Nguec'ua va üdü Mizhocjimi, nguec'ua va ndü anguezeji mi bodüji cja c'e majjadü.

6 C'ü ja va mbös'üji c'o, 'ñe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü xo rga unnc'öji ngüenda, ngue c'ua dya rá ne rá cjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ma tsja anguesji. 7 Mi cãrã anguezeji c'o mi ma't'ü o ts'ita. Na ngueje mama a cjava o jña Mizhocjimi: "O mimi c'o nte, o ziji o xedyi. Cjanu o böbüji c'ua; go nemeji a jmi c'e ts'inzhünü c'ü vi dyät'äji", eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji, dya ri tsjagueji a cjanu ri ma'tc'ëji yo ts'ita. 8 Mi cãrã anguezeji c'o mi tsãã o ndixü. Nguec'ua 'na nu pa, o ndü veintitres milji. Nutscöji, dya rá c jagöji a cjanu. 9 Mi cãrã anguezeji c'o mi cja na s'o; mi nuji cjo ro castigao Mizhocjimi anguezeji. Nguec'ua ma êjë c'o c'ijmi mi saji c'o nte; nguec'ua mi tûji. Nutscöji, dya rá söji a cjanu o jña e Jesucristo rá nuji cjo ra castigaozüji o iyö. 10 Mi cãrã anguezeji c'o me mi reclamao. Nguec'ua va mbö't'üji c'o, o tsja 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji, dya ri reclamaoji a cjanu.

11 Texe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü rga unnc'öji ngüenda. Xo t'opjü c'o, ngue c'ua xo ra z'ch'i ín mün'c'öji c'o, ngue c'ua dya xo rá cjaji a cjanu c'o na s'o. Na ngueje ya ri cãrãji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. 12 Nguec'ua ri xi'tsc'öji, c'ü cjiñi me na jo cja o jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböngüenda c'ü. 'Ma jiyö, 'na ra tsja c'o na s'o. 13 Texe yo nte, bübü 'ma va êjë o pjeñeji ra tsjaji c'o na s'o. Pero Mizhocjimi sö ra mbös'üji na jo; dya ra tsjaji c'o. Nguec'ua 'ma va êjë in pjeñeji c'o na s'o, dya ni jyodü ri tsjaji c'o. Ixti jñunt'ü in mün'c'ëji, Mizhocjimi ra dya'c'üji ja rgui zëzhiji ngue c'ua dya ri tsjaji c'o na s'o.

14 Ri s'yatsc'öji cjuarma, nguec'ua ri xi'tsc'öji, dya pje ri tsjaji c'ü rgui pë's'iji parte co yo ts'ita. 15 Ri xi'tsc'öji a cjanu, na ngueje in pãrãgueji c'ü na jo. Ri tsjiñji na jo, ngue c'ua ri pãrãgueji c'ü na cjuana c'ü ri xi'tsc'öji. 16 'Ma ri jmurügoji ri mbeñeji ja va ndü e Cristo, ot'ü ri unngöji 'na pöjô, cja rrü sigöji c'ü po'o c'e vaso. 'Ma ri c jagöji a cjanu, ri jizhiji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgã pë's'iji parte co e Cristo c'ü o pjödü o cji por nutscöji. Xo 'ñe 'ma ri me'ch'öji c'e tjömëch'i cja rrü siji, xo ri jizhgöji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgã pë's'iji parte co e Cristo c'ü o sufre va ndü por nutscöji. 17 'Natjo c'e tjömëch'i c'ü ri sigöji rgã mbeñeji ja va ndü e Cristo. Nguec'ua zö na puncjüzüji ri ejmeji e Cristo, pero 'natjo in mü'büji rgã pë's'iji parte co e Cristo. Na ngueje ri sigöji c'ü 'natjo tjömëch'i ri texeji.

18 Tsjiñji c'o in menzumügöjme a Israel. Anguezeji 'natjo c'ua mi saji c'o o ts'ingue c'o animal c'o mi päsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Nguec'ua mi jizhiji c'ü mi 'natjo o mü'büji ma mbë's'iji parte co Mizhocjimi c'ü mi ngue o cjava c'e arta. 19 ¿Cjo in unnc'ëji ngüenda yo ri xi'tsc'öji? ¿Cjo in cjinncjeji ri mangö c'ü pje ni muvi yo ts'ita? Iyö. ¿Cjo in cjinncjeji ri mangö c'ü pje ni muvi c'o ts'ingue c'o päsp'äji cja yo ts'ita? Iyö, dya ri mangö ga cjanu. 20 Dyärãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma pje c'o pö't'ü c'o dya ejme Mizhocjimi, cja rrü mbã's'äji cja c'o o arta anguesji, dya ngue Mizhocjimi c'ü päsp'äji; ngue c'o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua 'ma in sagueji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, chjëntjui c'ü ri pë's'igüjeji parte co c'o demonio. Nguec'ua, dya ri negö ri sido ri sagueji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita. 21 'Ma in sigueji c'ü po'o c'e vaso gui mbeñeji e Jesucristo, dya sö ri sigueji c'ü vi mbäsp'äji yo ts'ita. 'Ma in sigueji c'o ni pë's'ëji parte co e Jesucristo, dya sö ri sigueji c'o rvi pë's'iji parte co c'o demonio. 22 Nu 'ma sido rá sagöji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, ra üdü 'ma c'ín Jmugöji, na ngue dya ri negöji 'ma angueze co texe in mü'büji. A poco in cjiñji c'ü xenda na zëtscöji que na ngue angueze.

²³ Sö rí tsjagueji texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Pero dya ni jyodü texe rí tsjagueji c'o. Y texe c'o, dya xo pjöxc'ejji c'o, ni xo ri ngue yo nin cjuarmaji. ²⁴ Dya rí tsjijñiji nguextjo cjo in pè'sc'ejji derecho c'ü pje rí tsjaji; xo rí tsjinnceji yo nin cjuarmaji. Na ngueje dya jo pje rí tsjaji c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o yo.

²⁵ Texe c'o pje nde ma ts'ingue c'o pöji cja böngue, ra sö rí sigueji c'o. Dya rí tsjaji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o ts'ingue. Na ngue dya ni jyodü rí tsjijñiji c'o. ²⁶ Na ngueje ne xoñijö mü, o cjaia in Jmugöji nu. Xo ñe texe yo bübü.

²⁷ 'Ma cjo c'o ra zon'c'ejji c'o dya ejme Mizhocjimi, ra xi'tsc'ejji rí möji rí ma siji o xèdyi cja o ngümüji, nu 'ma in ne rí möji, rí siji texe c'o ra ch'a'c'ejji. Dya rí tsjapüji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o jñönü. Na ngueje dya ni jyodü rí pärägueji. ²⁸ Pero 'ma cjo c'o ra xi'tsc'ejji: "Yo ts'ingue yo ch'a'c'ejji, o bäsp'ä cja ts'ita yo", ra ñents'ejji, dya rí sigueji 'ma. 'Ma jiyö, rí tsjapqueji ra tsja c'ü na s'o 'ma c'ü o xi'tsc'ejji. Na ngueje nuc'ü, cjiññi c'ü dya ga jo ra zi c'e ts'ingue. ²⁹ Dya ngue'tsc'ejji rí tsjijñigueji c'ü dya ra sö rí sigueji, jiyö. C'ü ra nguiññi dya jo ra zi, ngue c'ü o xi'tsc'ejji c'ü vi bäsp'ä c'e ts'ingue cja yo ts'ita. Nguec'ua dya rí sigueji c'o. Nu'tsc'ejji pe rí xitscöji a cjava: "Rí pè'sc'öjme derecho rá sigöjme c'o pje nde ma jñönü. Nguec'ua, dya cjo pè's'i derecho ra zopcöjme, zö rí cjiññi c'ü dya jo c'ü rí sigöjme. ³⁰ Nguec'ua, ¿jenga sopcöjme 'ma rí sigöjme c'o ts'ingue c'o päsp'äji cja yo ts'ita; maco rí unüjme 'na pöjö Mizhocjimi?" rí ñenzgöji. ³¹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueji o xèdyi, o 'ma pje c'o nde rí siji, o 'ma pje c'o rí tsjagueji, rí tsjaji c'ua ja ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra 'mārā me na jo angueze. ³² Rí tsjaji c'ü dya cjo rí tsjapüji ra tsja c'o na s'o, zö rí ngue yo in menzumüjme a Israel, o zö rí ngue yo in menzumüjueji a Grecia, zö creoji Mizhocjimi, zö dya creoji. ³³ Rí tsjaji ja c'o nzi rgä cjagö. Na ngueje nutsco, dya rí cjiññigö nguextjo cjo sö pje rá cjagö. Xo rí cjinncjö yo nte, na ngueje dya ra jogü pje rá cjagö c'ü rá cjapcö yo nte ra tsjaji c'o na s'o. Rí cjagö a cjanu ngue c'ua xa'ma ra ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra salvaji.

11

¹ Rí cjagö a cjanu, na ngue ngueje o 'ñiji e Cristo. Nu'tsc'ejji rí tsjagueji c'ua ja nzi rgä cjagö.

Las mujeres en el culto

² Me rí mä'c'ägöji cjuarma, na ngue in mbenzgöji texe c'ua ja rí nzhodü. Me xo in cjaia ja c'o nzi rvä xi'tsc'öji. ³ Pero bübü c'ü xe rí negö rí pärägueji. Mizhocjimi manda cja e Cristo. E Cristo manda cja e bëzo. E bëzo manda cja e ndixü. ⁴ E bëzo, 'ma ro jñus'ü o tjüs'ü 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go mama o jña Mizhocjimi, ro bëzhi o tseje 'ma c'ü. ⁵ Pero e ndixü, nu 'ma dya pje ra ngo'bü o ñi 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go ña o jña Mizhocjimi, xo ra bëzhi o tseje 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ro t'äxpä o ñi c'ü. ⁶ 'Na ndixü c'ü dya ra ngo'bü o ñi, ni jyodü ra t'äxä c'ü. Pero nu 'ma ix 'na tsetjo c'ü rguí t'äxä, ni jyodü ra ngo'bü o ñi 'ma c'ü. ⁷ E bëzo, dya ni jyodü pje ra jñus'ü. Na ngue o dyät'ä Mizhocjimi e bëzo c'ü ixi nguetjo angueze. Nguec'ua ngueje Mizhocjimi c'ü manda cja e bëzo. Pero e ndixü je vi 'ñeje cja e bëzo, nguec'ua ngue e bëzo manda cja e ndixü. ⁸ Dya ngue e ndixü, c'ü vi t'ät'ä e bëzo. Je ngue e bëzo c'ü vi t'ät'ä e ndixü. ⁹ Dya ngue e bëzo o t'ät'ä para ra mbös'üji e ndixü. Ngue e ndixü o t'ät'ä, ngue c'ua ra mbös'üji e bëzo. ¹⁰ C'ü ni ngo'bü o ñi yo ndixü, je jizhiji c'ü dya mandaji cja yo bëzo. Co'büji o ñiji a cjanu, na ngue janda c'o o

anxe Mizhocjimi. ¹¹ Mizhocjimi recibido yo bëzo 'ñe yo ndixū nza yejui. Na ngue 'ma ri ojtjo yo bëzo, dya ri бүбү 'ma yo ndixū. Ý 'ma ri ojtjo yo ndixū, dya ri бүбү 'ma yo bëzo. ¹² Na ngueje e Eva c'ü mi ot'ü ndixū, je vi 'ñeje cja e Adán c'ü mi ot'ü bëzo. Je xo ga cjatjonu e bëzo, je ni 'ñeje cja e ndixū. Zö ri bëzo, zö ri ndixū, pero ngue Mizhocjimi o ngambgagöji.

¹³ Nu'tsc'ëji ri tsjijñiji. ¿Cjo na jo ra dyötü Mizhocjimi e ndixū, nu 'ma dya ra ngo'bü o ñi? Iyö, dya ga jo. ¹⁴ 'Ma na maja o ñixte 'na bëzo, dya ni jyodü cjó ra xi'tsc'ëji c'ü ix 'na tsetjo; ixi jñetsetjo. ¹⁵ 'Ma na maja o ñixte 'na ndixū, dya pje ngue 'na tseje. O ch'unü yo ndixū ra mbe o ñixte yo, ngue c'ua ra ngo'p'üji a ñi. ¹⁶ Бүбүts'ëji c'o ra sjëya rgá ndünrū, na ngue yo jña yo ri xi'tsc'öji. Pero ri xicö c'o, dya ri pë'sc'öji xe 'na tjürü que na ngue nu ri xi'tsc'öji ri tso'büji in ñiji. Ni xo ri pë's'iji xe 'na tjürü c'ua ja nde jmurü yo cjuarma ga ma't'üji Mizhocjimi.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷ Бүбү 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. C'ü ni jmurügueji, ngue para ri ma't'üji Mizhocjimi; dya ngue para ri tsjaji yo na s'o. ¹⁸ C'ü xenda ni jyodü rá xi'tsc'öji, ri ärägö 'ma in jmurügueji, nde in xögueji nde ts'i grupots'ëji. Pe na cjuana c'o ri ärägö. ¹⁹ A poco in cjiñiji ni jyodü ra бүбүts'ëji c'o ts'igrupo, ngue c'ua ra 'ñetsets'üji cjó ngue c'o xenda pärâ na jo ja ga cja, ngue c'ua ra tsjapüji na nojo. ²⁰ Pero 'ma in jmurügueji nde ts'i grupots'ëji, ¿ja rgá sö 'natjo c'ua ja ri sigueji c'o rgui mbeñegueji ja va ndü c'in Jmugöji? ²¹ Na ngueje nde va tüttsjégueji in jñönüji, cja rrí sitsjégueji. Nguec'ua sant'a c'o dya nda pë's'i c'ü ra zi, y c'o ñaja, ja nijmiji hasta bünc'o ya ne ra tjtjo. ²² Nama, ¿cjo dya in pë'sc'ëji in nzungueji c'ua ja ri sigueji o xëdyi? Pe in cjiñiji c'ü dya ni muvi c'ü 'natjo c'ua ja ri jmurügueji ri ma'tc'ëji Mizhocjimi. Na ngueje c'ü ni sitsjégueji in jñönüji, in cjapüji ra tseje c'o dya pje pë's'i. C'ü ni tsjagueji a cjanu, ¿cjo rá xi'tsc'öji c'ü ri mä'c'öji? Iyö, dya ra sö.

La Cena del Señor

²³ Ya ró xi'tsc'öji ja rgui mbeñeji c'ua ja va ndü e Jesús c'in Jmugöji. Nguetsjë angueze c'ü o xitsigö c'ua ja va cja va tsja'a c'e xömü 'ma o zürüji o zidyiji cja c'o pje mi pjëzhi. O jñü c'e tjömëch'i. ²⁴ Nuc'ua o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëpi c'ua c'o o discípulo. Cjanu o xipjiji c'ua: “Nujyo ri xë'tsc'öji, jñüji ri si'iji yo. Ngue in cuerpogö yo. Co nín cuerpogö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya ri jyombeñe ri tsjagueji nu, ngue c'ua ri mbenzgöji”, eñe. ²⁵ Nuc'ua, 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'ua c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo: “Nujnu, ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji, ngue c'ü rgui pärägueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi, ja c'o nzi va mama. Texe 'ma ri sigueji a cjanu, ri mbenzgöji 'ma”, embeji. ²⁶ Nguec'ua ri xi'tsc'öji, 'ma ri sigueji a cjanu o tjömëch'i, 'ñe c'ü ri po o vaso, in jizhigueji 'ma c'ü o päjtc'äji va ndü c'in Jmugöji. Ri tsjagueji a cjanu, hasta 'ma ra ëjë na yeje.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷ 'Ma cjó c'o ra zi c'e tjömëch'i 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso, 'ma dya ra mbeñe e Jesucristo c'in Jmugöji ja va ndü, nu'ma, ra mercedo c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre, na ngueje c'ü dya vi tsjapü ni muvi c'ü vi sufre o cuerpo c'in Jmugöji, 'ñe c'ü vi pjödü o cji. ²⁸ Nguec'ua nzi 'natsc'ëji, ot'ü ri tsjijñiji. Nguec'ua 'ma ri бүбүts'üji c'o na s'o, ri dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'ëji c'o. Nuc'ua, cja rrí siji c'ua c'e tjömëch'i, 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso. ²⁹ Na ngueje 'ma cjó c'o ra zi i' c'o, nu 'ma dya ra mbeñeji c'ü o cuerpo c'in Jmuji ja va sufre por

nutscöji, Mizhocjimi ra castigao 'ma c'o. Na ngueje dya nguifñiji c'ua ja nzi ga jyodü. ³⁰ Nguec'ua ga bübüts'ceji na puncjü c'o s'ö'dyë, 'ñe c'o dya ga zëzhi, 'ñe c'o ya ndü. ³¹ Pero 'ma ot'ü rá cjiññiji, dya ra castigaozüji 'ma Mizhocjimi. ³² Castigaozüji a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ua rá xötpü rá ätcöji c'ü. Je ga cjanu ga castigaozgöji va c'ü, ngue c'ua c'e pa 'ma ra jññüpü ngüenda Mizhocjimi ra ma sufre c'o dya ätpä o jña, dya ra jññücögöji ngüenda 'ma. ³³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma in jmurügueji gui siji o xëdyi, rí pötqui che'beji. ³⁴ Nu'ma cjó c'o ri sant'a, ot'ü ra zi o xëdyi cja o ngumü c'ü. Nu 'ma rí tsjagueji a cjanu cja rri jmurügueji, dya ra castigaots'üji 'ma Mizhocjimi. Bübü c'o xe rá xi'tsc'öji, pero cja rá ë xi'tsc'öji.

12

Las capacidades que el Espíritu Santo da a cada uno

¹ Rí negö rí pärägueji cjuarma, ja ga 'ñünnü in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra só rá pëpji Mizhocjimi.

² In pärägueji ja ma cjatsc'ceji 'ma dya be mi ench'e in mü'büji e Jesucristo. Mi 'ñünc'ceji in mü'büji mi ma'tc'ceji o ts'tita yo dya ña. ³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra zadü e Jesús, ixtí pärägueji c'ü dya ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra mama co texe o mü'bü ngue in Jmuji e Jesús, nu'ma, ngue 'ma 'ñünbü o mü'bü 'ma o Espiritu Mizhocjimi.

⁴ Nde nan'ño ga dyacöji o Espiritu Mizhocjimi nzi 'nazgöji, ngue c'ua xo nan'ño rgá pëpcöji Mizhocjimi. Pero 'natjo c'e Espiritu. ⁵ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pjöstegöji nzi 'nazgöji, pero 'natjo c'in Jmuji. ⁶ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pëpjiji, pero 'natjo Mizhocjimi c'ü pjöxcöji rá cjaji texe c'ü rgá pëpcöji. ⁷ C'ü ni 'ñünnü in mün'c'öji o Espiritu Mizhocjimi c'ü rgá pëpcöji Mizhocjimi, ngue c'ü rga pötca pjösteji. ⁸ Bübüzügöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbäräji c'ü na cjuana. Pero nguetsjé o Espiritu Mizhocjimi c'ü unüji a cjanu. Bübüzügöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbäräji ja rgá mimiji. Pero nguetsjé c'e Espiritu c'ü 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua ra zopjüji a cjanu. ⁹ Bübüzüji c'o ya ch'unü ra nde'be o mü'büji c'ü ra tsja Mizhocjimi c'o me na nojo. Pero nguetsjé o Espiritu Mizhocjimi c'ü je unüji a cjanu. Bübüzügöji c'o ya ch'unü ja rgá jocü yo s'ö'dyë. Pero nguetsjé c'e Espiritu c'ü unüji a cjanu. ¹⁰ Bübüzügöji c'o ya ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo c'o nunca janda yo nte. Bübüzügöji c'o ya ch'unü ra ñaji o jña Mizhocjimi co poder. Bübüzügöji c'o ya ch'unü, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra mama 'na jña, ixta mbäräji cjo je ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'bü, o ngue e Satanás c'ü dya jo. Bübüzügöji c'o ya ch'unü ra ña nan'ño idioma c'o dya päräji. Bübüzügöji c'o ya ch'unü ra mbärä, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma, ra xipjiji c'o rrä cá nu c'o dya ri meya, pje ne ra mama c'o jña. ¹¹ Na puncjü bëpji, pero 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünnögöji in mün'c'öji rá cjaji texe yo bëpji. Nde dacüji ja c'o nzi ga netsjé.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² Na nte, 'natjo o cuerpo, pero na puncjü yo bübü o cuerpo c'ü. Na puncjü c'o, pero 'natjo cuerpo. Je xo ga cjatjonu e Cristo, 'natjo angueze pero na puncjüzgöji rí bünc'öji c'ü. ¹³ Nutscöji 'ma ró ench'e in mü'büji e Cristo, cja ch'acöji 'ma 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra bübü in mün'c'öji rí texeji. Nguec'ua rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri menzumüji a Israel, o zö ri

menzumüji a Grecia. Rí chjëntcjöji 'natjo cuerpo dya, zö ri esclavoji, o zö dya ri esclavoji. O ch'acöji 'natjo Espíritu rí texeji.

¹⁴ Q cuerpo 'na nte, dya 'natjo c'o búbü; na puncjü c'o. ¹⁵ Zö ro ña ín cuagöji ro mama: “Dya rí dyégö, nguec'ua dya rí búbü cja ne cuerpo”, ro 'ñeñe, pero búbü nín cuaji cja ín cuerpoji. ¹⁶ Xo 'ñe ín tsögöji, zö ro ña ro mama: “Dya rí ndögö, nguec'ua dya rí búbü cja ne cuerpo”, ro 'ñeñe, pero xo búbü nín tsöji cja ín cuerpoji. ¹⁷ Nu 'ma rí dyavü o ndö texe in cuerpoji, ¿ja rva arägöji 'ma? Xo 'ñe 'ma rí dyavü o ngö'ö, ¿ja rva püns'üji pje ri jyärä 'ma? ¹⁸ Pero Mizhocjimi o dyätcäji texe yo búbüzüji c'ü ri 'natjo ín cuerpoji. Je ga cjanu va ne angueze. ¹⁹ Nu 'ma nde ri búbü aparte yo búbüzüji, ¿ja ri búbü 'ma ín cuerpoji? ²⁰ Pero c'ua ja ga cja dya, búbüzüji na puncjü, pero 'natjo ín cuerpoji.

²¹ Nu 'ma ro sö ro ña ín chögöji, pero dya ro xipji ín dyëji: “Dya ní jyodüzü c'ü pje rí pjöxcö”, ro 'ñeñe. Na ngue pötca pjöstevi. Ni xo ri ngue ín ñigöji, 'ma ro sö ro ña, pero dya ro xipji ín cuaji: “Dya ní jyodüzü c'ü pje rí pjöxcövi”, ro 'ñembevi. ²² Búbü ín cuerpoji c'o nza cja c'ü dya nda ni jyodüzüji. Pero ni jyodüzüji texe yo. ²³ Yo búbü cja ín cuerpogöji c'o rí cjacpöji c'ü dya nda ni muvi, ngue c'o rí co'bügöji na jo c'o. Xo 'ñe yo dya jo ga jñetse, rí co'büji na jo, ngue c'ua xo na jo rgá jñetse yo. ²⁴ Yo búbü ín cuerpoji yo jñetse na jo, dya nda ni jyodü rá co'büji yo. Mizhocjimi o dyät'ä yo búbü ín cuerpoji, ngue c'ua xenda ni muvi c'o rí cjacpüji c'ü dya nda ni muvi. ²⁵ O dyät'äji a cjanu yo, ngue c'ua dya ra pépjitsjé aparte yo, ra pötca pjösteji. ²⁶ Nguec'ua 'ma ra zö'ö na ü'ü 'na yo búbü ín cuerpoji, nde ra zö na ü'ü 'ma texe ín cuerpoji. Xo 'ñe 'ma rá pjörüji na jo 'na yo búbü ín cuerpoji, xo na jo rgá zö 'ma texe ín cuerpoji.

²⁷ Nu'tsc'eji o cuerpots'ügueji dya e Cristo. In búbügueji cja o cuerpo nzi 'natsc'eji. ²⁸ Nutscöji rí jmurüji rí ma't'üji Mizhocjimi, Mizhocjimi ya dyacöji ín bëpcjöji nzi 'nazgöji. Búbü c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsja apóstole ra zopjüji yo nte. Ngue c'ü xenda ni muvi cja c'o bëpji c'o dacöji c'ü. Búbü c'o ra mama o jña angueze co poder. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. C'ü na jña, búbü c'o ra xöpü o nte. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. Búbü c'o ch'unü ja rgá tsja na nojo. Búbü c'o ra tsjapü ra ndis'i c'o rí sö'dyë. Búbü c'o ra pjöste, 'ñe c'o ra tsja xo'ñi ngue c'ua c'o 'ñaja cjuarma ra tsjaji o bëpjiji. Búbü c'o ra ña nan'ño idioma c'o dya päräji. ²⁹ ¿Cjo nde ri textcöji rí apóstoleji? ¿Cjo nde rí ñaji o jña Mizhocjimi co poder? ¿Cjo nde rí xöpüji yo nte? ¿Cjo nde ch'acöji ja rga cja c'o na nojo? Iyö, dya nde ch'acöji c'o. ³⁰ ¿Cjo nde ch'acöji rá jocüji yo sö'dyë? ¿Cjo nde rí ñaji nan'ño idioma? ¿Cjo nde sö rá xipjiji c'o cjuarma pje ne ra mama 'ma cjö c'o ra ña nan'ño idioma? Iyö. ³¹ Nu'tsc'eji rí jyodüji c'ü ra ch'a'ceji c'o xenda ni muvi ga bëpji yo cja ró xi'tsc'öji. Pero búbü 'na c'ü rí tsjaji c'ü xenda ni muvi que na ngue yo bëpji yo. Dyäräji na jo dya, c'ü rá xi'tsc'öji.

13

El amor

¹ Zö ch'acö rí ñagö c'o nan'ño idioma, y zö xo ro ñagö ja c'o nzi ga ña c'o anxe, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, ri chjëntcjöbe 'ma 'na t'ëzi c'ü zünü na jo, pero dya pje xe ni muvi. O ri chjëntcjöbe o címbalo c'o pjë'biji. Zö ro mbedye na jo jña ín tegö, pero ¿pje rví muvizgö 'ma? ² Zö ch'acö rá ñagö o jña Mizhocjimi co poder, y zö xi ro pärägö texe c'o dya mi 'mārā mi jingüā 'ñe texe c'o na cjuana, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. Zö xi ro ejme na jo Mizhocjimi, nguec'ua ro sö ro xipji yo t'eje: “Chjans'aji ga

manu”, ro empji, nuc'ua ro ndans'aji; pero 'ma dya ro s'iyaj yo nín mintegöji, dya pje rví muvizügö 'ma. ³ Zö xi ro jüngö texe c'o rí pè'sc'ö ro unügö c'o dya pje pè's'i, pero 'ma dya ro s'iyagö yo nín mintegöji, ¿pje ro dyezgö 'ma? Y 'ma ro zücöji ro pantcöji a sivi, zö ro sèchcö na jo rvá ndé in cuerpo, pero 'ma dya ro s'iyaj yo nín minteji, ¿pje xo ro dyezgö 'ma?

⁴ 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, rá pèsp'iji paciencia 'ma cjó pje nde ra tsjacüji. Rá jodüji ja rga pjös'üji anguesji. 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, dya rá mbidiaji. 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, dya xo rá cja pütsjéji na nojo rga mamaji: “Me na jozgöjme”, rá eñeji. ⁵ 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, dya pje rá mamaji c'ü rguí tseji anguezeji. Dya rá jodüji ja rga pjös'ütsjéji; rá jodüji ja rga pjös'üji yo nín minteji. 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, dya ra ünngöji 'ma cjó pje ra tsjacüji. Dya xo rá mbeñeji c'o pje vi tsjacöji c'o na s'o. ⁶ 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, dya rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja na jo. ⁷ 'Ma rá s'iyaj yo nín minteji, rá pèsp'iji paciencia zö cjó pje ra xitsiji o zö cjó pje ra tsjacüji. Y rá creoji 'ma ra mama ra tsja c'o na jo.

⁸ Ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü cjó ra ña o jña Mizhocjimi. Xo ra zädä c'ü dya cjó xe ra unü o Espíritu Mizhocjimi c'ü xe ra ña nan'ño idioma. Xo ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü ra dyacöji o Espíritu ja rga pāragöji. Pero, zö ya rguí nguins'i ne xoñijömü, Mizhocjimi ne'e c'ü rá pötca s'iyagöji. ⁹ C'ü rgá pāragöji Mizhocjimi nu va cja ne xoñijömü, dya xo rí pāragöji na jo. Xo 'ñe c'o rgá ñagöji o jña, dya xo rí mangöji na jo c'o. ¹⁰ Dya nda rí pāragöji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pāragöji na jo.

¹¹ 'Ma cja mi ts'it'igö, mi ñagö nzi ts'it'i, mi mbeñe nzi ts'it'i, mi cjiñi nzi ts'it'i. Pero 'ma ya ró bēzogö, dya cja ró cja gō nzi ts'it'i 'ma. ¹² Je xo ga cja zgöji nu, c'ü rgá pāragöji dya, chjēntjui c'ü ri jandatjoji cja jñeje, c'ü dya jñetsezüji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pārajī texe c'o dya rí pāragöji dya. Dya xo rí pāragö na jo dya. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pāragö texe c'o na cjuana ja c'o nzi ga mbācö Mizhocjimi. ¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, ni jyodü sido ra ejmeji Mizhocjimi, 'ñe rá te'beji c'ü ra zädä c'o ya mama angueze, 'ñe rá s'iyaj yo nín minteji. Nujoyo, siempre ni jyodü rá cja ji yo. C'ü xenda ne Mizhocjimi rá cja ji, ngue c'ü rá s'iyaj yo nín minteji.

14

El hablar en lenguas

¹ C'ü rí tsjaji, rí s'iyagueji yo nin minteji. Xo rí ñeji c'ü ra dya c'ejji o Espíritu Mizhocjimi ja rguí pēpqueji Mizhocjimi. C'e bëpji c'ü xenda rí ñeji, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. ² Nu 'ma cjó c'o vi unü o Espíritu Mizhocjimi ra ña nan'ño idioma c'ü dya pāra, dya ngue yo nte yo ri zopjü c'ü. Nguextjo Mizhocjimi c'ü ärä. Na ngueje dya cjó sō ra mbārā pje pjēzhi c'ü ri mama c'ü. Na ngueje 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra ña o jña c'o dya cjó ra mbārā. ³ Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngue yo nte yo ri zopjü c'ü, nguec'ua xenda ra mbārāji Mizhocjimi. Xo zopjüji ja rgá mimiji. Xo cja püji ra mä o mü'büji. ⁴ Pero 'ma cjó c'o ch'unü ra ña nan'ño idioma, nguextjotsjē c'e nte c'ü ri ña, c'ü xenda ra mbārā Mizhocjimi. Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngueje texe c'o ri jmurü c'o xenda ra mbārāji Mizhocjimi.

⁵ Quera ro dya c'üji ri ñagueji nan'ño idioma in texeji. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Na ngueje xenda na jo c'e bëpji

c'ü, que na ngue 'ma ri ñagueji nan'ño idioma c'o dya cjo pãrã. Pero 'ma sö ri xipjiji c'o ri jmurü pje ne ra mama c'o jña c'o in mamaji gui ñaji nan'ño idioma, nu'ma, na jo 'ma c'ü. Na ngue a cjanu, xenda ra mbãrãji Mizhocjimi. ⁶ Tsjiññiji cjuarma. 'Ma ro ëgö ro 'ñe zenguats'üji, 'ma ro ñagö nan'ño idioma, pero 'ma dya ro xi'tsc'öji c'ü vi jitscö Mizhocjimi, o c'ü ri pãrãgö, ¿pje ro dyeje 'ma? Nu 'ma dya pje ro xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, o 'ma dya pje ro jitsc'öji, ¿pje xo ro dyeje 'ma?

⁷ In pãrãji o pito, 'ñe o bizhi. Dya pë's'iji vida, pero zünüji. Pero 'ma dya ra cambia c'e tono c'ü ni mbë'biji yo bizhi, ¿ja rgá sö ra mbãrãji 'ma, pje pjëzhi c'ü ri bë'bi? ⁸ Xo 'ñe o corneta. Nu 'ma dya ra mbes'e na jo c'ü ra mbë'biji, ¿ja rgá sö ra xampja 'ma 'na tropa, ra ma cja chü? ⁹ Je xo ga cjatsc'ejji nu. Nu 'ma ri ñaji nan'ño idioma, ¿ja rgá sö cjo ra mbãrã pje pjëzhi c'ü ri mangueji 'ma? Chjëntjui c'ü ro ndunü o ndajma c'o jña c'o. ¹⁰ Bübü 'ma na puncjü o idioma yo ñaji cja ne xoñijö mü, y nde t'ärã nza texyo. ¹¹ Pero 'ma dya rá pãrãgö c'o jña c'o ri ña 'na nte, ra nguiñi 'ma c'e nte c'ü nguetscö dya ri menzumügöbe c'ü. Xo 'ñezgö xo rá unnc'ö ngüenda c'e nte, c'ü dya ri tsja cja in jñiñigö. ¹² Nu'tsc'ejji in jodüji c'ü ra 'ñünnc'ejji in mün'c'ejji o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö ri pëpqueji Mizhocjimi. Nguec'ua ri xi'tsc'öji, ri jyodü ri tsjaji c'o bëpji c'o ra mbös'ü texe c'o ri jmurü xenda ra mbãrãji Mizhocjimi.

¹³ Nguec'ua c'ü ña nan'ño idioma, ra dyötü Mizhocjimi ra unü c'ü rgui mbãrã pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña, ngue c'ua ra xipji c'o 'ñaja. ¹⁴ 'Ma ri ötcö Mizhocjimi, 'ma ri ñagö nan'ño idioma c'ü dya ri pãrãgö, pedye in tegö c'o je ni 'ñeje cja in mü'bügö. Pero dya ri cjiññi in ñigö pje ne ra mama yo jña. ¹⁵ Nguec'ua ni jyodü rá ötügö Mizhocjimi co in mün'c'ö, 'ñe in ñigö, nza yejui. Rá töpü o himno co texe in mün'c'ö 'ñe in ñigö. ¹⁶ 'Ma in unügueji 'na pöjö Mizhocjimi, 'ma ri ñaji nan'ño idioma, nu'ma, ¿ja rgá sö ra mbãrã c'o cja vi ndät'ã ra mamaji: “Na cjuana c'ü mama yo”, ra 'ñeñeji? Maco dya ra mbãrãji pje pjëzhi c'ü vi mangueji vi unngueji 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁷ Jã, pe ri unngueji na jo 'na pöjö Mizhocjimi. Pero 'ma je rga cjanu rgui ñaji nan'ño idioma, dya ra mbös'üji c'o 'ñaja nte c'o ri jmurü. ¹⁸ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü xenda ri ñagö nan'ño idioma que na ngue in texegueji. ¹⁹ Pero texe nu ja ri pa zopjügö yo cjuarma, xenda ri ne rá cjiññi in ñigö ja rga ñagö, zö ri tsi'ch'atjo jña, que na ngue c'ü ro ñagö 'na diez mil jña cja nan'ño idioma. Na ngue 'ma rá cjiññi in ñigö ja rga ñagö, rá jichö 'ma yo cjuarma.

²⁰ Xo 'ñetsc'ejji cjuarma. 'Ma in ñagueji nan'ño idioma, nu 'ma dya in pãrãji pje ne ra mama c'o jña c'o in mangueji, nu'ma, in chjëntc'ejji 'ma yo ts'it'i yo dya be cjiññi na jo o ñiji. Na jo ri tsjaji nzi ts'it'i c'ü dya cjo pje ri tsjapqueji c'o na s'o. Pero ri tsjiññiji nzi bëzo. ²¹ Tsjiññiji c'ü ya t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “Rá juajnü c'o nte c'o ri tsja a nan'ño nación c'o ri ña'a nan'ño idioma. Ra ëji ra 'ñe zopjüji in jñagö yo nte. Pero zö xi rá cjangö a cjanu, dya xo ra dyätcö in jña yo nte”, eñe Mizhocjimi. ²² Yo nan'ño idioma, ngue yo rgui mbãrã yo nte c'ü bübütsc'ejji Mizhocjimi. C'o ra unü ngüenda a cjanu, dya ngue yo ya creo; ngue c'o dya creo. Pero c'ü rgá ñaji o jña Mizhocjimi co poder, dya ngue c'o dya ejme c'o ra unü ngüenda; ngue c'o ya ejme. ²³ 'Ma in jmurügueji, 'ma nde ri ñagueji nan'ño idioma, y 'ma ra cjogü c'o cja ni ndäxtjo, o c'o dya ejme Mizhocjimi, ¿pje ra manxã c'o? ¿Cjo dya ra xi'ts'iji in locoji 'ma in ñagueji a cjanu yo nan'ño idioma? ²⁴ Pero 'ma nde ri mangueji o jña Mizhocjimi, y ra cjogü 'ñaja c'ü dya ejme, o c'ü cja ni ndäxtjo, ra z'ch'i o mü'bü 'ma c'ü, na ngue c'ü nde vi mangueji. Y ra unü ngüenda c'o na s'o c'o vi tsja c'ü. ²⁵ Cja ra

mbeñetsjê a mbo o mü'bü c'o vi tsja na s'o. Cja rrü ndüñijömu cja in jmigueji ra ma't'ü Mizhocjimi. Y ra mama na cjuana bübüts'c'ejí Mizhocjimi.

Hagan todo decentemente y con orden

²⁶ Nguec'ua rí xi'tsc'öji pje rí tsjaji cjuarma. Bübüts'üji c'o ra tö 'na himno. Bübüts'c'ejí c'o ra ña o jña Mizhocjimi rgá zo'c'ejí. Y c'o ya ch'unüts'c'ejí ra mbârâ, ra jí'tsc'ejí c'o. Bübüts'c'ejí c'o ra ña nan'ño idioma. Bübüts'ügueji c'o ra mama pje ne ra mama c'o jña c'o. Pero texe yo, rí tsjagueji yo, ngue c'ua texe yo cjuarma xenda ra mbârâji Mizhocjimi. ²⁷ Ma cjó c'o ra ñatsc'ejí nan'ño idioma, ra sô ra ñatsc'ejí yeje o jñi'i. Pero dya ra cjogü jñi'i. Y ra pötü rgá ñaji. Xo ni jyodü cjó c'o ra xi'ts'iji pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña c'o. ²⁸ Ma in jmurügueji, nu 'ma dya ri bübü 'na cjuarma c'ü vi ch'unü ra mbârâ pje ne ra mama c'o nan'ño idioma, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ñatsc'ejí nan'ño idioma. Ra ñatsjê, y ra ñavi Mizhocjimi. ²⁹ Je xo rga cjatjonu c'o ri ña o jña Mizhocjimi, ra ña'a yeje o jñi. Y c'o 'ñaja profeta c'o ri cârâ nu, ra unüji ngüenda cjo na jo o iyö. ³⁰ Y zö ya ri ña 'natsc'ejí, pero 'ma ra tsja Mizhocjimi pje c'o ra jíchi 'naja c'ü ri junrütjo, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ña. ³¹ Nu 'ma rí pötqueji a cjanu, ra sô nde rí mamaji o jña Mizhocjimi in texeji, ngue c'ua nde rí jñüns'üji nde 'na jña. Y nde ra zi'ch'i in mün'c'ejí in texeji. ³² Ma cjó c'o ya ri ña o jña Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü o Espiritu Mizhocjimi o mü'bü c'ü 'naja cjuarma ra ña, dya ni jyodü sido ra ña c'ü ot'ü. Ra sô ra jueme, ngue c'ua xo ra sô ra ña'a c'ü 'na. ³³ Na ngueje Mizhocjimi dya ne'e c'ü rá huëñiji. Ne angueze rá cjaí co orde.

³⁴ Ma nde rí jmurgueji, dya ra sô ra zo'c'ejí yo ndixü. Na ngue dya pës'iji derecho ra ñaji; ni jyodü ra dyätäji c'o pje pjêzhi nu ja in jmurüji. Je ga cjanu ga mama c'ü o ley Mizhocjimi. ³⁵ Ma pje c'o ne ra mbârâ yo ndixü, ra dyönütsjêji nu xírají cja o ngumüji. Na ngue ix 'na tsetjo c'ü ra ña 'na ndixü ra zopjü c'o ri jmurü.

³⁶ Rí cja'c'üji t'önü, ¿cjo ngue'tsc'ejí je mbedyets'üji nu o jña Mizhocjimi, nguec'ua dya ne in mü'büji yo rí xi'tsc'öji? ¿O cjo nguextjots'üji in pârâgueji? ³⁷ Ma cjó c'o cjiñits'üji c'ü pätpä Mizhocjimi, 'ñe c'ü 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi ra mbëpi Mizhocjimi, ni jyodü ra unü ngüenda yo rí xi'tsc'öji. Na ngueje ngue o jña c'in Jmugöji yo. ³⁸ Y c'ü dya ra tsjapü ngüenda yo, dya xo ra tsjapüji ngüenda c'ü.

³⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, rí jyodüji rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Pero 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma c'o ra unü o Espiritu Mizhocjimi, dya rí ts'a's'üji c'ü. ⁴⁰ Pero texe rí tsjaji na jo co orde.

15

La resurrección de Cristo

¹ Ma ot'ü, ró xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Nudya, cja ndo rá mbennc'ejí na yeje dya c'o jña c'o. Ngue c'o jña c'o i creoji y sido in creoji dya. ² Ró zo'c'öji, i dyätpäji o jña e Jesucristo. Nu 'ma i unnc'ejí na jo ngüenda c'ü ró xi'tsc'öji, 'ñe 'ma rí sido rí creoji, nu'ma, ni ma ra jogü in mün'c'ejí 'ma c'o na s'o.

³ C'ü ró xi'tsc'öji, nguetsjê Mizhocjimi c'ü o jítscö c'o. Y ngue c'o xenda ni jyodü rá pârâgöji. Ró xi'tsc'öji o ndü e Cristo va ngötcüji in nzhunc'öji, ja c'o nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro ndü. ⁴ Xo ró xi'tsc'öji o ngöt'üji cja cueva c'ü. Nuc'ua na jñi nu pa, o te'etjo c'ua ja nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro tetjo. ⁵ Xo ró xi'tsc'öji 'ma ya vi te'e e Jesucristo, o jñanda e Pedro c'ü ya ndo mi büntjo e Jesucristo. Nuc'ua, o jñanda na yeje e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole.

⁶ Nuc'ua, como 'na tsi'ch'a ciento cjuarma c'o 'natjo c'ua mi cārāji c'o o jñanda e Jesucristo. Xe cārātjo na puncjü anguesji, pero bübü c'o ya ndü. ⁷ Nuc'ua, e Jacobo xo jñanda e Jesucristo. Después texe c'o apóstole o jñandaji c'ua.

⁸ Nutscö e Pablo, rí bēpjagö cja c'o apóstole. Na ngueje o mezhe cja ró jandagö e Jesucristo. C'ua ja nzi ga cja 'na lèlè c'ü ya yöxcü 'nanga jmus'ütjo, je xo ma czagö nu 'ma o tsjacö apóstole; ni xo ró mbeñe c'ü ro cjagö apóstole. ⁹ C'o 'ñaja apóstole, xenda ma joji que na nguetscö. Dya ma jozgö c'ü ro juancügö Mizhocjimi rá cjagö apóstole. Na ngueje mi cjapcö ra sufre yo o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. ¹⁰ Pero rí apóstolegö dya, na ngue o juentscö Mizhocjimi o dyacö ne bēppi rí apóstolegö. Dya bëva va juentscö. Na ngueje xenda na puncjü c'ü rí pēpcjö, que na ngueje texe c'o 'ñaja apóstole. Dya rí cjatsjè ne bēppi nu; ngue Mizhocjimi me pjöxcö na puncjü. ¹¹ Pero zö ri nguezgö, o zö ri ngue c'o 'ñaja apóstole, nde rí mangöjme c'ua ja va ndü e Jesucristo, cjanu o te c'ua na yeje. Nu yo jña yo, ngue yo in creoji dya yo.

La resurrección de los muertos

¹² Rí zopjüjme yo nte, rí xipjijme c'ü o te'e e Cristo 'ma ya vi ndü o bübütjo na yeje. Maco bübüts'üji c'o mama c'ü dya sö rá tegöji na yeje 'ma ya rga tñji. ¹³ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te'e yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁴ Y 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, dya rví muvi 'ma c'o rí xi'tsc'öji. Ni ri ngue c'o xi'tsc'ëji c'o 'ñaja apóstole. Dya xo rví muvi 'ma, c'ü ni 'ñejmegueji e Cristo. ¹⁵ Nu'ma, xo ro ch'ötöcöjme c'ü rvá pezhejme o bëchjine c'ü ja va cja va tsja Mizhocjimi. Na ngueje ya ró xi'tsc'öjme c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Pero nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo. ¹⁶ Na ngueje 'ma dya rvá cjuana c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁷ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo, dya pje xo rví muvi 'ma c'ü ni 'ñench'e in mü'bügueji e Cristo. Xe ri tügueji 'ma in nzhunc'ëji. ¹⁸ Yo ejme e Cristo, bübü c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, xo 'ñetjo anguezeji, dya xo ro teji. Nguec'ua ro bëzhiji 'ma. ¹⁹ 'Ma dya rvá cjuana c'ü rá tegöji rá ma cārāji co e Cristo, juenzgöji 'ma; ¿pje rví muvi 'ma c'ü rgá ätpäji o jña angueze? Nu'ma, xenda na jo c'ü ro mápäji nguextjo yo bübü cja ne xoñijöümü, ja c'o nzi ga tsja yo dya ejme e Cristo.

²⁰ Pero dya je ga cjanu. Na ngueje Mizhocjimi o tsjapü o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa, cja nde ra te'e texe c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü. ²¹ Na ngue c'ü vi ndü 'na nte, nguec'ua nde rgá tñji. Je xo rga cjatjonu, na ngue c'ü vi te'e c'ü 'na nte, nguec'ua xo rá tetcöji rí texeji co in cuerpoji. ²² O ndü e Adán c'ü mi ngue in mboxpalegöji, na ngueje o tsja c'o na s'o. O jñuscöji xo rí cjaji c'o na s'o; nguec'ua xo rgá tügöji rí texeji. Je xo ga cjatjonu; ra tsjacöji Mizhocjimi nde rá teji rí texeji co in cuerpoji. Na ngue ya jñuscöji e Cristo; c'ua ja ga cja angueze, je xo ga czagöji dya nu. ²³ Pero cja rá teji 'ma cja ra zädä c'e pa. Ot'ü o te e Cristo. Nuc'ua 'ma ra ëjè na ye e Cristo, cja ra te texe c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁴ Nuc'ua ra nguins'i ne xoñijöümü. Y c'e poder c'ü pè's'i dya e Cristo ra manda, ra unüji Mizhocjimi, ra tsja e Cristo. Pero ot'ü ra tsja e Cristo ra ndöpü c'o pje nde pjèzhi, zö pje ma poder c'ü me rrã nojo ri pè's'iji. Nguec'ua dya pje xe ra mbèzhiji. ²⁵ Ni jyodü ot'ü ra manda e Cristo, hasta 'ma cja ra ndöpü texe c'o üji, ra chjotpüji texe o poderji. ²⁶ C'ü üvi e Cristo c'ü rguí nguarü ra ndöpüji, ngue e muerte. Nguec'ua dya cja xe

rá tŭji. ²⁷ Je t'opjŭ a cjava: "O unŭji texe poder ra manda", eñe. Dya ngue c'ŭ ra manda e Cristo cja Mizhocjimi; maco nguetsjĕ Mizhocjimi c'ŭ o unŭ c'e poder e Cristo. ²⁸ Nuc'ua, 'ma ya nde ra chjotpŭji o poder texe c'o ŭvi e Cristo, ra nzhocŭji texe poder Mizhocjimi; ra tsja e Cristo c'ŭ nguetsjĕ c'ŭ o T'i. Na ngueje nguetsjĕ Mizhocjimi c'ŭ ot'ŭ o unŭ c'e poder c'ŭ. Nguec'ua Mizhocjimi ra mbĕ's'i na yeje texe o poder.

²⁹ Bŭbŭ c'o ji'i c'ŭ ro ji c'o ya ndŭ. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ŭ ra te yo ańima, dya ro tsjaji 'ma a cjanu. Xo pĕrĕ anguezeji c'ŭ ra te yo ańima, ngue c'ua ga jji a cjanu.

³⁰ Nutscŭjme rí apŭstolejme, pama rí cjogŭjme peligro rgá zopjŭjme yo nte. Nu 'ma dya rvá cjuana ra te yo ańima, ĩpje rví muvi 'ma c'ŭ rgá sufregŭjme a cjanu? ³¹ Ya pĕpji dya e Cristo Jesús c'ín Jmugŭji a mbo cja in mŭn'c'ejĭ, nguec'ua nutscŭ rí mĕ'c'ŭji. In pĕrĕngueji c'ŭ na cjuana rí mĕ'c'ŭji. Je xo ga cjatjonu rí jńunt'ŭ in mŭn'c'ejĭ c'ŭ na cjuana pama rí cjogŭ peligro rá tŭ. ³² Ma ró sufre na puncjŭ a Efeso, chjĕntjui c'ŭ ro chŭgŭbe o animale c'o me na sate. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ŭ ra te yo ańima, ĩpje ro dyeje 'ma, c'ŭ rvá sufregŭ a cjanu? Xenda na jo c'ŭ ro cjaji ja c'o nzi ga mama yo nte. Mamaji anguezeji: "Xe rá sigŭji dya, nu dya xe rí bŭnc'ŭji. 'Ma rá tŭji, ra nguejme yo. Na ngue dya cja rá teji", eñeji.

³³ Dya cja xe rí jyĕzgueji cŭ xe ra dyon'c'ejĭ ra xi'tsc'ejĭ jńa a cjanu. Zŭ xi na jo in chjŭrŭgueji, pero nu 'ma rí dyoji c'o cjijńi na s'o, xo rí tsjijńiji a cjanu, y rí tsjaji c'o na s'o 'ma. ³⁴ Chjŭmbeñegueji. Jyĕziji c'ŭ ni dyocjeji c'o nte c'o, na ngue na s'o ga cjanu. Na ngue anguezeji, dya pĕrĕji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'ŭji a cjanu, xa'ma rí pjŭrŭ in tseji.

Cómo van a resucitar los muertos

³⁵ Bŭbŭ c'o ra xitscŭ: "Ľa rgá te yo ańima? 'Ma rá teji cja t'o, Ľa rgá cja c'ín cuerpoji 'ma?", ra ĩenzgŭji. ³⁶ Nu 'ma in mangueji a cjanu, dya in unnc'ejĭ ngŭenda ja ga cja. 'Ma in tujmŭji o ndĕchjŭ, ot'ŭ in ŭgŭji. Nu 'ma jiyŭ, dya ro mbes'e 'ma c'o. ³⁷ Y 'ma in tujmŭji, dya ngue c'o ts'itjŭ c'o in tujmŭji; ngue c'o ts'indĕchjŭ. Je xo ga cjatjonu o ndĕxŭ, o pje c'o nde in podŭji. ³⁸ Mizhocjimi cja'a c'ua ja c'o nzi ga ne. Na ngueje unŭ nzi 'na ts'igrano c'ua ja nzi ga mbes'ejĭ. Nde nan'ńoji. ³⁹ Je xo ga cjatjonu texe o ts'ingue, dya 'na ma cjatjo yo. Nan'ńo o ts'ingue o nte. Xo nan'ńo o ts'ingue yo animale nza cja e burro. Y xo nan'ńo o ts'ingue o jmŭ, ĩe o ts'ingue yo s'ŭ. ⁴⁰ Na jo va t'ĕt'ĕ yo bŭbŭ a jens'e. Xo na jo va t'ĕt'ĕ yo cĕrĕ cja ne xońijŭmŭ, ĩe yo cja'a. Pero nan'ńovi. ⁴¹ E jyarŭ ĩe e zana ĩe yo seje, nde zĕrĕ yo. Pero nde nan'ńo ga zĕrĕji nzi 'naji. ⁴² Je xo rgá cjatjonu, 'ma ra te'e yo ańima. Yo ańima yo ŭgŭji, dya'a o ts'ingueji. Pero 'ma ra teji, ra bŭbŭ o cuerpoji c'ŭ dya cja xe ra ndŭ. ⁴³ 'Ma ya ni ndŭji, dya cja ni muvi 'ma c'e cuerpo. Pero 'ma ra teji, ra bŭbŭ o cuerpoji c'ŭ me xe rrĕ jo. 'Ma ya ni ndŭji, dya cja ĩŭmŭ. Pero 'ma ra teji, ra bŭbŭ o cuerpoji c'ŭ xenda rrĕ zĕzhi. ⁴⁴ Nín cuerpoji nu bŭbŭzŭji dya, ngue para rá mimiji cja ne xońijŭmŭ. Pero ra dyŭgŭji in cuerpoji. Nuc'ua 'ma rá tegŭji, ra bŭbŭzŭji in cuerpoji para rá ma minc'ŭji co Mizhocjimi. Bŭbŭ in cuerpoji nu rgá cĕrĕji cja ne xońijŭmŭ. Pero in cuerpoji c'ua ja rga cja, ngue c'ŭ rga ma cĕrĕji co Mizhocjimi. ⁴⁵ Je xo ga cjanu va t'opjŭ c'ŭ mama a cjava: "'Ma mŭ o dyĕt'ĕ Mizhocjimi c'ŭ ot'ŭ Adán, o bŭbŭ c'ŭ o cuerpo c'ŭ.'" Pero 'ma ya vi mezhe, o ĕjĕ e Jesús c'ŭ sŭ rá xiji c'ŭ bĕpja Adán. Angueze, Mizhocjimi c'ŭ. Nguec'ua sŭ ra tsjacŭji rá bŭbŭtjogŭji na yeje. ⁴⁶ C'ín cuerpoji c'ŭ rga ma cĕrĕji co Mizhocjimi, dya nza cja nu ot'ŭ bŭbŭ. Nu ot'ŭ bŭbŭ, ngue nín cuerpoji dya,

nu rgá cārāji cja ne xoñijōmū. C'ín cuerpoji c'ū rga ma cārāji co Mizhocjimi, ngue c'ū cja ra ch'acūji c'ū. ⁴⁷ C'ū ot'ū nte, je vi 'ñeje cja ne xoñijōmū c'ū. Vi t'āt'ātjo co jōmū c'ū. C'ū 'na bēzo, je vi 'ñeje a jens'e c'ū. Nguetsjē c'ín Jmugōji c'ū. ⁴⁸ C'ua ja c'o nzi ma cja c'e bēzo c'ū vi t'āt'ātjo co jōmū, je xo ga cjazgōji nu. Na ngueje xo jōmūtjo nín cuerpogōji. Pero rí tsjagōji dya a jens'e, na ngue rí ench'e ín mü'būji e Jesucristo. Nguec'ua, ja c'o nzi ga cja c'ū tsja a jens'e c'ū ngue ín Jmugōji e Jesucristo, je xo rgá cjazgōji nu. ⁴⁹ Nutscōji o jñuscōji c'ua ja c'o nzi ma cja c'e bēzo c'ū vi t'āt'ā co jōmū. Je xo rgá cjatjonu, ra jñuscōji c'ua ja c'o nzi ga cja, nu c'ū vi 'ñeje a jens'e.

⁵⁰ Būbū c'ū rá xi'tsc'ōji cjuarma. Co nín cuerpogōji nu būbūzgōji dya, dya ra sō ra ch'acōji c'ū rá sāt'c'ōji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngueje nín cuerpogōji, būbū ts'ingue, 'ñe o cji nu. Co nín cuerpogōji, dya sō ra ch'acōji dya c'ū rá sāt'āji nu ja dya pje dya'a. Na ngueje nín cuerpogōji, dya'a nu. ⁵¹ Dyārā'maji. Rá xi'tsc'ōji dya o jña, c'o dya ch'unū ro mbārā c'o mi cārā mi jinguā. Dya rá tūgōji rí texejí. Pero rí texejí ra pōtcūji Mizhocjimi c'ū ja ga cja nín cuerpogōji. ⁵² 'Ma ra zūnū c'ū rguí nguarū trompeta, jo rrū pōtcūji. 'Ma cjó c'o c'uijmi a nzhō'ó, dya mezhe nada. Je xo rga cjanu rgá pōtcōji. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapū ra te'e texe c'o ya ndū. Ra būbū o cuerpoji c'ū nunca ra ndū. Xo 'ñetscōji rí cārāji, nde ra pōtcūgōji. ⁵³ Ni jyodū ra būbūzgōji 'na cuerpo c'ū dya ra dya'a. Na ngue nín cuerpogōji nu būbūzgōji dya, ra dya'a nu. Ni jyodū ra būbūzgōji 'na cuerpo c'ū dya ra ndū. Na ngue nín cuerpoji nu būbūzgōji dya, ra ndū nu. ⁵⁴ Nín cuerpoji nu būbūzgōji dya, ra ndū y ra dya'a nu. Pero ra zādāzgōji c'ū ri nuevo ín cuerpoji c'ū dya cja ra ndū. Nu'ma, ya rguí zādā 'ma c'e jña c'ū t'opjū a cjava: “Ya ndōpūji e muerte; ya chjotūji c'ū. ⁵⁵ Zō rá tūgōji, zō ra dyōgūzūji, pero dya ra ndōcūji e muerte. Na ngue, dya rá quejmeji cja t'o”, eñe o jña Mizhocjimi. ⁵⁶ Rí tūji, na ngueje rí cjaji c'o na s'o. Rí cjaji c'o na s'o, na ngue dya rí ne rá ātāji o ley Mizhocjimi. ⁵⁷ Pero rí unnō 'na pōjō Mizhocjimi. Zō rá tūji, pero ra tsjacūji Mizhocjimi rá tetcjōji na yeje. Na ngue o ndū e Jesucristo c'ū ín Jmugōji va ngōtcūji ín nzhunc'ōji, cjanu o tetjo c'ua na yeje.

⁵⁸ Rí s'iyats'ūgōji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'ōji c'ū dya rí yembeñeji c'ū rguí jyēzgueji Mizhocjimi. Rí sido rí pēpīji na puncjū c'ín Jmugōji. Y rí jñunt'ū ín mü'būji c'ū dya bēvatjo gui pēpqueji angueze. Na ngue rá tetcjōji na ye.

16

La colecta para los hermanos

¹ Rí xi'tsc'ōji ja ga cja o merio c'o rá jmutūji rá pjōs'ūji c'o o t'i Mizhocjimi c'o cārā a Jerusalén. C'ua ja c'o nzi rvá xipji c'o cjuarma a Galacia, je xo rga cjanu rguí tsjagueji. ² C'ū ot'ū pa nu ngo'o, nzi 'natsc'eji ra xōcū ja nzi merio c'ua ja va unū Mizhocjimi o ndōjō; ra mbē's'i cja o ngumū c'o. Nguec'ua 'ma rá sājō va ja ín cārāji, dya ní jyodū cja rí jmutqueji 'ma c'o merio. ³ Rí jaujnūgueji c'o ín confiaoji. Nguec'ua 'ma rá sājō va, rá tāji ra mōji a ma a Jerusalén. Y rá unūji 'na xiscōmū ra ndēdyaji ngue c'ua c'o cjuarma a Jerusalén ra recibidoji anguezeji. Cja rrū mōji c'ua, ra ma zogūji c'o merio. ⁴ 'Ma xo ni jyodū rá mōcjōjme c'o a ma a Jerusalén, ra jogū.

Planes de viaje de Pablo

⁵ 'Na nu pa, rá cjogō cja c'e nación a Macedonia. Cja rrū 'ñe zenguats'ūji. Na ngueje ni jyodū rá cjogō a Macedonia. ⁶ 'Ma rá sājō va ja ín cārāgueji, xa'ma rá mimiji co nu'tsc'eji yo pa yo rrā sē. Nuc'ua 'ma rá pedye, ra sō rí pjōxcōji

c'ü rga ma cja 'ñiji. ⁷Dya ngue c'ü rí ne rá zenguats'ütjoji cja rrü ma, iyö. Ne ín mü'bü rá mimiji ja nzi zana, nu 'ma ra dyacö sjëtsi Mizhocjimi c'ín Jmuji. ⁸Xe rá mimigö ja xe nzi pa a Efeso, hasta 'ma ra cjogü c'e mbaxua Pentecostés. ⁹Na ngueje ya recibidozüji na jo a Efeso rá ña'a o jña Mizhocjimi, y na puncjü o nte yo rí zopjü. Y xo na puncjü yo nugü na ü.

¹⁰Xa'ma ra säjä e Timoteo va ja in cãrãgueji. Nu 'ma ra säjä, rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjapüji ra tseje. Na ngue xo pëpi c'ín Jmugöji c'ü, c'ua ja c'o nzi rgá pëpigö. ¹¹Dya rí tsjapüji menu c'ü. Nuc'ua, 'ma ra mbedye va, rí pjös'üji ra ma, ngue c'ua ra ma nu ja rí bünc'ö. Na ngueje rí pëtsa ra ma nu. Xo 'ñe c'o cjuarma.

¹²E cjuarma Apolos ró ötü na puncjü ro ëji c'o cjuarma ro 'ñe zenguats'üji. Pero angueze o mama c'ü dya ro ëji c'o cjuarma. Cja ra ëjë, 'ma ra mbë's'i tiempo.

Saludos finales

¹³Nu'tsc'ëji rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjaji c'o na s'o. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí zëzhiji zö pje rí sufreji. ¹⁴Texe c'o rí tsjaji, rí s'iyaji yo nin minteji. ¹⁵Va in pãrãgueji, e Estéfanos 'ñe c'o cãrã nu ngümü ngue c'o ot'ü o dyãtpã o jña e Jesucristo va a Acaya c'o. Anguezeji me pjös'üji yo o t'i Mizhocjimi. ¹⁶Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí respetaoji e Estéfanos, 'ñe c'o cãrã nu ngümü. Xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste. Rí respetaoji texe c'o pëpji na zëzhi c'o pje nde ma mböste. ¹⁷Me rí mäcjö. Na ngueje o ma e Estéfanos, 'ñe e Fortunato, 'ñe e Acaico nu ja rí bünc'ö; o ma zenguazüji. Chjëntjui c'ü ro päjtc'ãgueji c'o, na ngue dya sö rvi möcjeji a manu. ¹⁸Na ngue c'ü vi möji anguezeji vi ma zocüzügöji 'na jña, guec'ua dya cja xe rí mbentsc'öji dya. Ni xo ri ngue'tsc'ëji, dya cja xe ni jyodü rí mbenzögöji. Nguec'ua rí tsjapüji ngüenda anguezeji, xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste.

¹⁹Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma texe nu ja jmurüji a ma a Asia. Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Aquila, 'ñe e Priscila. Xo va bö'tc'üji Cjimi c'o cjuarma c'o jmurü o ngümü anguezevi. Va bö'tc'ütjoji Cjimi na puncjü anguezeji; ö'tc'üji ra mböxc'üji e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²⁰Va bö'tc'üji Cjimi texe c'o cjuarma. Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji. Na ngue o t'itsc'ëji Mizhocjimi.

²¹Yo jña yo ni nguarü rgá ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co ín dyëgö yo.

²²C'o nte c'o dya ne'e e Jesucristo c'ín Jmugöji, jyëzgueji c'o. Xo ra jyëzi Mizhocjimi c'o. Rí mbennc'ëji a cjanu, na ngue ra ëjë c'ín Jmugöji.

²³E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji. ²⁴Rí s'iyats'üji na ngue bübü e Cristo Jesús a mbo ín mün'c'öji. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo o juancügö e Jesucristo rá c jagö apóstole, rá zopjü yo nte. Je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nutscöbe e cjuarma Timoteo rá pen'c'öbe ne carta. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi in jmurüji a Corinto c'ü tsja a Acaya in ma't'üji Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí rá pen'c'öbe ne carta. Dya nguextjots'ejí in cãrãji a Corinto rá zenguats'ügöbe. Xo 'ñetjo c'o cjuarma c'o cãrã c'o 'ñaja jñiñi a Acaya, rá xiquejei ra mbörü Cjimi c'o. ² Rí ötcöbe Mizhocjimi c'ín Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mäjã in mün'c'ejí, dya pje rá mbeñeji.

Sufrimientos de Pablo

³ Me na jo Mizhocjimi, rá unügö na puncjü 'na pöjö. Ngue nu Tata e Jesucristo c'ín Jmugöji. Mizhocjimi me juentsquejei 'ma pje c'o rá sufregöji, na ngue in Tatagöji c'ü. Y cjacüji rá mäjí, na ngue in Mizhocjimigöji c'ü. ⁴ Mizhocjimi cjacö rá mäjã. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra säjä o ndümü, o pje c'o ra sufre, ra sö rá zopjü c'o, ngue c'ua ra mäjí. Rá xicöji ja va tsjacö Mizhocjimi rvã mäjã 'ma mi sufregö. ⁵ Me go sufre e Cristo. Je xo ga cjazgönu, me rá sufregö na ngueje rá pëpcö c'ü. Pero angueze bübü in mün'c'ö ngue c'ua me cjacö rá mäjã. ⁶ Ró sufregö rvã zo'c'öji. Pero o 'ñempc'ejí libre Mizhocjimi cja c'o na s'o c'o mi cjaji, y me go mäjã in mün'c'ejí. 'Ma rá sufregö, Mizhocjimi cjacö rá mäjã. Nguec'ua ra sö rá zo'c'öji 'ma pje c'o rá sufreguejei ja c'o nzi rgã sufregö; ra sö rá zo'c'öji ngue c'ua xo rá mãcjeji. Y rá zëzhguejei, dya rá jyëzguejei Mizhocjimi. Ngue c'ua rá unnc'ejí ngüenda, zö rá sufregö, zö cjacö rá mäjã, pero nde ngueje para rá pjöxc'öji. ⁷ Zö rá sufreguejei c'ua ja nzi rgã sufregö, pero rá pãrãgö ra tsja'c'ejí Mizhocjimi rá mãcjeji, ja c'o nzi ga tsjacö rá mãcjö.

⁸ Rí negö rá pãrãguejei cjuarma, ja c'o rvã sufregö ga manu a Asia. Me ró sufregö na puncjü, dya mi pãrãgö cjo ro huantagö c'o ma s'ëzhi. Ró cjiñigö c'ü ro tügö nu. ⁹ O tsjacü Mizhocjimi ró cjiñi a cjanu, ngue c'ua ro unnc'ö ngüenda c'ü dya mi sö ro sëchtsjégö, ngue c'ua ro junt'ü in mü'bü c'ü ro dyacö Mizhocjimi c'ü rva zëzhi. Na ngueje angueze sö ra tsjapü 'na nte ra bübü na yeje 'ma ya rguü ndü. ¹⁰ Ya ro tügö c'ü me ró sufregö, pero o mböxcö Mizhocjimi. Nguec'ua dya ró tügö. Ngue Mizhocjimi c'ü pjöxcö. Rí pãrãgö ngueje c'ü ra mböxcö 'ma pje c'o xe rá sufre. ¹¹ Pero ni jyodü rá dyötcüji na puncjü Mizhocjimi ra mböxcö c'ü. A cjanu 'ma ra mböxcö Mizhocjimi, me na puncjü o cjuarma c'o ra unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Por qué Pablo se tardó en ir a Corinto

¹² Me rá mãcjö, na ngueje rá pãrãgö c'ü na jo rgã zo'c'öji. Xo rá pãrãgö c'ü na jo rgã zopjügö yo nte, dya rá jodügö c'ü ra dennguejei co nuzgö. Mizhocjimi me pjöxcö rá minc'ö na jo, 'ñe rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. ¹³⁻¹⁴ 'Ma rá pen'c'ejí 'na carta, xo rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. Nguec'ua 'ma rá xörüguejei, ra sö rá unnc'ejí ngüenda pje pjëzhi c'ü rá mangö. Bübüts'ejí c'o mãcö, na ngueje unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o rá xi'tsc'öji. Pero rá te'begö rá mãcöji na jo in texejei. Nutscö rá te'begö rá mã'c'öji c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji.

15-16 Ró cjiñi cja ín mü'bü nu'tsc'ejí mi mácöji mi creozüji. Nguec'ua ró mbeñegö ro 'ñe zenguats'üji, cja rrü magö c'ua a Macedonia. Nuc'ua 'ma ro pedye a Macedonia, ro nzhogü ro 'ñe zenguats'üji na yeje, ngue c'ua rvi mácjeji na yeje. Nuc'ua ro sö ri pjöxcöji ngue c'ua dya pje ro bëtscö cja 'ñiji 'ma ro magö a Judea. 17 Pero dya mi sö ro ëcjö c'ua ja nzi rvá mbeñe. Nguec'ua bübüts'ejí c'o mama c'ü ró amatjo ro ëjë, pero dya ró cjiñi, ngue c'ua dya rvá cumplegö. Bübüts'ejí c'o mama c'ü rí cjagö c'ua ja nzi ga tsja yo nte; mamaji c'ü rí mantjo c'ü rá cjagö, zö dya rí cjiñi cjo rá cumple. 18 Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi cumple c'ü mama. Je xo ga cjazgönu, 'ma pje c'o rí xi'tsc'öji, dya rí cjiñigö 'na jña, cja rrü mangö c'ü 'na jña c'ü ri nan'ño. 19 E Silvano 'ñe e Timoteo 'ñezgö ró zo'c'öjme ró xi'tsc'öjme ja ga cja c'ü nu T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, dya yembeñe o jña c'ü; siempre mama c'ü na cjuana. 20 'Ma o ëjë e Jesucristo, o zähä c'o ya vi mama Mizhocjimi. E Jesucristo o cumple texe c'o. Nguec'ua rí mangöji me na jo Mizhocjimi, na cjuana texe c'o mama. 21 Mizhocjimi ngue c'ü cjacöji rá zëzhgöji, rá sido rá ätpäji o jña e Cristo. Ngue angueze o juancüji. 22 Y o dyacöji o Espíritu o ëjë cja ín mün'c'öji; nguec'ua jñetsezgöji c'ü ya ngue o t'izgöji dya c'ü. Bübü ín mün'c'öji dya o Espíritu Mizhocjimi, ngue c'ua rí pärägöji c'ü xe ra dyacöji Mizhocjimi c'o me na jo.

23 Rá xi'tsc'öji jenga dya ró ëcjö a Corinto c'ua ja nzi rvá mangö. Pätcö ín mü'bü Mizhocjimi c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. 'Ma ro ëcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, rvi jyodü ro huënchc'íji na ngueje c'o ma s'o c'o mi bübü a ndetsc'ejí. Nuc'ua me rvi nzhumügueji 'ma. 24 'Ma ro huënchc'öji, dya ro xi'ts'íji c'ü dya ín creoji na jo. Na ngue ya ín ejmeji e Jesucristo. C'ü rva huënchc'íji, ngue c'ü ro pjöxc'üji xa'ma ri jyëzgueji c'o na s'o, ngue c'ua ri mácjeji.

2

1 Ró mbeñegö c'ü dya ro ëcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, na ngueje dya mi negö me ro sentiogö a ndetsc'ejí c'ua ja nzi rvá sentiogö 'na nu vez 'ma ró 'ñe zenguats'üji. Na ngueje 'ma ro tö'tc'üji c'ü xe ri cjaí c'o na s'o, me ro sentiogö. 2 Nuc'ua ro huënchc'öji, nu'tsc'ejí me xo ri sentiogueji 'ma. A cjanu, dya xo ro sö ro mácjö 'ma. 3 Nguec'ua, dya ró ëcjö. Pero ró pen'c'ejí 'na carta ró huënchc'öji, ngue c'ua 'ma ro ëcjö, ya rvi jyëzgueji c'o na s'o. Nuc'ua, dya cja ro sentiogö, ro mähä co nu'tsc'ejí. Na ngueje ró cjiñigö, nu'tsc'ejí ín neji c'ü rá mácjö. 'Ma jiyö, dya xo sö rí mácjeji. 4 'Ma ró pen'c'ejí c'e carta, me ró cjiñi cjo ri jyëzgueji c'o na s'o. Y me ró huëgö. 'Ma í xörügueji c'e carta, me xo í sentiogueji. C'ü rvá huënchc'öji, dya nguextjo c'ü ri sentiogueji; xo ngue c'ü ri unnc'ejí ngüenda me rí s'iyats'üji.

Perdón para el que había hecho mal

5 Me ró sentiogö ín mü'bü, na ngue c'ü vi tsja na s'o c'e cjuarma. Pero dya nguextjozgo ró sentiogö, xo 'ñetsc'ejí. 6 Nu'tsc'ejí í ñagueji í castigaaji c'e cjuarma. Ya na jo, dya cja ni jyodü pje xe rí tsjapüji c'e cjuarma. 7 C'ü rí tsjagueji dya, rí perdonaaji na ngueje ya nzhogü o mü'bü. Y rí zopjüji na jo'o ngue c'ua ra mähä. 'Ma jiyö, ra tögü o mü'bü c'e cjuarma rgá sentio na puncjü. 8 Rí ö'tc'üji rí recibidoji na yeje dya c'e cjuarma, ngue c'ua ra unü nguenda c'ü me ín s'iyagueji. 9 C'ü rvá pen'c'öji c'e carta, ngue c'ü rva pärägö cjo ri tsjagueji c'o rvá xi'tsc'öji rvi castigaaji c'e cjuarma. 10 'Ma cjó c'o rí perdonaogueji, xo 'ñetscö xo rá perdonaogö. Rá perdonao, na ngueje je ga cjanu ga ne e

Cristo c'ü jandgagö. Rá perdonao, ngue c'ua rí unnc'eji ngüenda ni jyodü rá perdonaoji. ¹¹ Ma jiyö, ra ndöcöji e Satanás nu c'ü dya jo. Rí pärägöji, dya ne c'ü dya jo c'ü rá pöta perdonaoji.

Intranquilidad de Pablo en Troas

¹² Ró magö a Troas ró zopjü c'o nte ró xipjiji ja ga cja e Jesucristo c'in Jmugöji. Y o recibidozüji na jo ró pëpcö c'in Jmuji rvá zopcjöji. ¹³ Mi te'begö mi cjuarmaji e Tito ro zät'ä a Troas rví 'ñeje cja in jñiñigueji a Corinto. Pero dya go zät'ä. Nguec'ua me mi mbentsc'öji pje mi cjagueji. Nguec'ua rvá êzhê c'o cjuarma a Troas, ró ma c'ua a ma a Macedonia; xa'ma je ro chjêgöbe nu e Tito.

Victoriosos en Cristo

¹⁴ Rí untögö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngue bübü in mün'c'ö e Jesucristo, pjöxcö Mizhocjimi. Nguec'ua pedye na jo in bëpjigö, zö pje c'o ri cjagö zö ri sufregö. Zö ja c'o ri sät'ägö, rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua ga inch'i o jña e Jesucristo texe cja ne xoñijömü, nzi ga inch'i o nguichjünü texe cja 'na ngumü. Nguec'ua na puncjü c'o ya mbärä e Jesucristo. ¹⁵ Yo nte me püns'üji na quijmi o nguichjünü. Je xo ga cjatjonu, me mäjä Mizhocjimi, na ngueje rí xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rá cjagö, zö bübü c'o ra dyätpä o jña e Cristo nguec'ua ra jogü o mü'büji, zö bübü c'o dya ra dyätpä o jña nguec'ua dya ra jogü o mü'büji. ¹⁶ Rí zopjü yo nte. Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra bübütjo c'o. C'o dya ra 'ñench'e o mü'bü, ra ndü c'o, dya ra salvaji. Nguec'ua me na sjü'ü ne bëpji. ¿Ja rga cuplegö nu? ¹⁷ Cärä na puncjü c'o xöpü o nte, nan'ño ga jchiji o jña e Jesucristo, cjai ra ndöji o merio. Nutscö, dya ga cjanu rgá jizhgö. Rí xipji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Ngue Mizhocjimi c'ü o juancügö c'ü xo jandgagö ja rgá cjagö ne bëpji. Y pjöxcö e Jesucristo c'ü bübü in mün'c'ö.

3

El mensaje del nuevo pacto

¹ Na ngue c'o cja rvá xi'tsc'öji, bübü c'o ra mama: “Ndo cja pütsjê na nojo e Pablo, me cja pü c'ü me na jo ga xöpüte”, ra 'ñeñeji. C'o nan'ño ga xöpü, tjêji o carta de recomendación. Nguec'ua gui recibidogueji c'o. A poco in cjiññiji xo ni jyodü rá tjêgö 'na carta de recomendación rá jí'tsc'öji, ngue c'ua rí recibidogöji na yeje. A poco in cjiññiji ni jyodü rí dyacöji 'na carta de recomendación rá jíchi c'o 'ñaja cjuarma, ngue c'ua xo ra recibidozüji. ² Ma ró zo'c'öji, i 'ñench'e in mün'c'eji e Jesucristo. Rí pärägö c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o xo ra unü ngüenda ja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, xo ra mbäräji 'ma c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. ³ Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, e Cristo o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji c'o jña. Nguec'ua gui nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguec'ua in chjëntcjeji 'na carta de recomendación, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. Nu o jña Mizhocjimi, dya jñu'sc'üji co o tinta; ngue o Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji. Mi jinguã 'ma o dyacöji Mizhocjimi c'o o mandamiento, o jñu's'ü cja laja c'o. Pero nudya, je ngue a mbo cja in mü'büji nu ja jü's'ü dya o jña.

⁴ Na ngue pjöxcö e Jesucristo, rí pärägö c'ü sö na jo rá pëpcö Mizhocjimi. ⁵ Nutscö, dya sö rá cjatsjêgö c'ü na jo. Ngueje Mizhocjimi c'ü dacö poder ngue c'ua sö rá pëpcö c'ü. ⁶ O dyacö poder rá pëpcö, rá zopjü yo nte rá xipjiji 'na jña

c'ü nuevo c'ü me na jo. C'e jña'a, dya ngue c'o mandamiento c'o o jñu's'üji cja c'o laja 'ñe cja c'o xipjadü; ngueje 'na jña c'ü ra jñu's'ü o Espiritu Mizhocjimi a mbo cja ín mün'c'öji. C'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndüji, dya ra salvaji. Pero o Espiritu Mizhocjimi ra dyacöji c'ü rga bübüjtöji.

⁷⁻⁸ Mizhocjimi o zopjü e Moisés, o unü c'o laja c'o mi juns'ü c'o mandamiento. E Moisés cjanu o tjënji c'o nu menzumüji a Israel. Me ma zö ma jya's'ü o jmi e Moisés 'ma o ch'unü c'o mandamiento. Nguec'ua c'o nte, dya mi sö ro jñandbaji o jmi. Zö ma zö o jmi e Moisés, pero ts'ë ts'ë va cambia ngue c'ua mi ma ma tjørü c'ü mi juëns'i. Me ma zö'ö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Na ngueje 'ma cjó c'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndü 'ma c'o. Pero 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra tsja o Espiritu Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübüjtö c'o. ⁹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero dya mi cumplegöji. Nguec'ua rvá unnc'öji ngüenda c'ü rí tügöji ín nzhunc'öji. Pero yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo, mamaji ja rgá sö ra perdonaozgöji ra jogü ín mü'büji a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua xenda na zö yo jña yo, que na ngueje c'o mandamiento. ¹⁰ E zana na zö ga jñetse, pero 'ma cji e jyarü, dya cja zärä na jo e zana. Je xo ga cjatjonu c'o mandamiento. Na zö c'o, pero ya ch'acöji dya 'na jña c'ü xenda na zö. ¹¹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero ro zädä 'ma dya cja ro mandazüji c'o. Nguec'ua ne jña nu cja ch'acöji, xenda na zö nu, na ngueje nunca ra nguarü.

¹² Rí pärägö c'ü dya ra nguarü ne jña nu. Nguec'ua, dya rí co'bügö ne rí'naja jña, rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹³ Ma ra jya's'ü o jmi e Moisés, mi co'bü c'ua o jmi 'na bitu. Mi co'bü o jmi, ngue c'ua c'o nu menzumüji a Israel, dya ro unüji ngüenda c'ü mi ma ma tjørü nu c'ü mi juëns'i. Pero nutscö, dya rí co'bügö ne rí 'na jña; rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹⁴ C'o nte c'o mi pöji e Moisés, dya unüji ngüenda pje vi ch'unüji c'o mandamiento. C'ua ja nzi va ngo'bü e Moisés c'ü o jmi, je xo ga cjatjonu c'o ín menzumügöjme a Israel hasta yo pa dya. 'Ma xörüji c'o mandamiento, nza cja c'ü ya tsot'ü o ndöji, dya unüji ngüenda ja ga cja. Nguextjo 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra unüji c'ua ngüenda ja ga cja. ¹⁵ Jã, hasta yo pa dya, 'ma xörüji o ley c'o o dyopjü e Moisés, tsot'ü o ndöji. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o ra nzhögü o mü'bü cja c'ín Jmugöji, dya cja ra tsot'ü 'ma o ndöji, ra unüji c'ua ngüenda c'ü dya ngue c'o mandamiento c'o ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo ra 'ñevgueji libre. ¹⁷ Ngue c'ín Jmugöji c'ü o dyacüji o Espiritu o ëjë co nuzgöji. 'Ma rá ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü o Espiritu ra dyacöji c'ü dya cja rá sũ rga chëzhiji a jmi Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji, dya cja tsot'ü ín chögöji. Nguec'ua 'ma rá sido rá chëzhiji cja e Jesucristo c'ín Jmugöji, 'ma rá sido rá unüji ngüenda ja ga cja c'ü me na zö angueze 'ñe me na jo, xo 'ñetscöji ya rguí ma ra pötcüji ín mü'büji c'ü. Nguec'ua ja c'o nzi ga cja angueze, je xo rga czazgöji nu. Na ngueje c'ü o Espiritu ra pëpji a mbo ín mü'büji.

4

¹ Mizhocjimi o s'iyazügö o dyacö ne bëpji. Nguec'ua, dya rí sügö rgá zopcjö yo nte, ni xo ri tögü ín mün'c'ö. ² Bübü c'o cja na s'o c'ü ix 'na tsetjo. Me päräji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Cjapü ñaji o jña Mizhocjimi, pero dya mamaji c'ü na cjuana. Pötüji c'e jña ngue c'ua yo nte ra ndeñeji co anguezeji. Nutscö, dya ga cjanu rgá cjaçö. Jandgagö Mizhocjimi c'ü rí mangö c'ü na cjuana c'ü ja ix ga cja o jña. 'Ma ra ne ra unü ngüenda yo nte, ra sö ra mbäräji

texeji c'ü na cjuana c'o rí xipjiji. ³ Ma rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo, bübü c'o dya creo c'o rí mangö. Ngueje c'o ya ni ma ra bēzhi o aljma, dya ra salvaji. ⁴ Anguezeji, dya ne ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; ätäji e Satanás nu c'ü dya jo, ätäji nza cja c'ü ri ngue Mizhocjimi. C'ü dya jo, co'tp'ü o ndöji. Nguец'ua 'ma äräji ja ga cja e Jesucristo, dya jya's'ü o mü'büji. Nguец'ua, dya päräji cjo Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na zö. ⁵ Nutscö, dya rí xi'tsc'öji ja ga c'azjgö; rí xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Rí xi'tsc'öji ngue ín Jmugöji c'ü. Rí zo'c'öji, na ngueje rí pēpcö angueze rgá pjöxc'öji. ⁶ Mi jinguä 'ma mi bēxömütjo, o mama Mizhocjimi que ro bübü o jya's'ü. O bübü c'ua jya's'ü. Je xo va cjatjonu, Mizhocjimi o dyacöji o jya's'ü a mbo cja ín mün'c'öji. Nguец'ua rí unnc'öji ngüenda, 'ma rí äräji ja ga cja e Cristo, rí päräji ja ga cja c'ü me na zö Mizhocjimi. Na ngueje e Cristo, xo Mizhocjimi c'ü.

El vivir por la fe

⁷ Yo nte pē's'iji c'o me ni muvi a mbo cja 'na s'äbä, maco dya ni muvi c'e s'äbä. Je xo ga c'azjgönu, me ni muvi o jya's'ü Mizhocjimi c'ü bübü ín mün'c'ö. Pero ín cuerpogö, dya ni muvi, dya ga zēzhi. A cjanu ga jñetse c'ü je ngue Mizhocjimi c'ü me na zēzhi, dya nguetscö. ⁸ Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö. Pero me na zēzhi Mizhocjimi, me pjöxcö na puncjü. Bübü 'ma me cijñi ín mü'bü ja rga c'apü, pero dya tögü ín mü'bü. ⁹ Me jongö yo nte, me ne ra tsjacüji rá sufre. Pero dya jēzguigö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ra mbötcöji, pero xe rí bübütjo. ¹⁰ Ja c'o nde rí nzhodügö, me jongöji ja rgá mbötcöji, ja c'o nzi va mbö't'üji e Jesús. Nguец'ua me rí sufregö. Pero Mizhocjimi pjöcügö. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübütjo e Jesucristo, y dacü c'ü rgá bübütjogö. ¹¹ Nu dya xe rí büntcjö, me jongöji ja rgá mbötcöji, na ngueje rí pēpigö e Jesús. Dya pje ga zētscö, pero angueze c'acü rá zēzhgö. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübü e Jesús a mbo cja ín mün'c'ö. ¹² Na ngue c'ü rgá zo'c'öji, o dya'c'üji nueva vida, pero rí bübü peligro rá tögö.

¹³⁻¹⁴ Topjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Ró creo c'ü ró ärä, nguец'ua rvá mangö", ñe. Je xo ga c'azjgönu. Rí creogö zö rá tögö, pero ra tsjacö Mizhocjimi rá bübütjo na yeje, c'ua ja nzi va ts'apü e Jesús o bübütjo na yeje. Y ra zinzgö co nu'tsc'ejí, rá ma cäräji cja o jmi. Nguец'ua rvá zo'c'üji. ¹⁵ Nu yo rí sufregö, ngue para rá pjöxc'öji. Na ngue c'ü rí zo'c'öji, xenda na puncjüts'üji c'o ra unü ngüenda ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguец'ua na puncjü c'o ra unü 'na pöj Mizhocjimi, ra mamaji c'ü me na nojo angueze, 'ñe me na jo.

¹⁶ Nguец'ua, dya ga tögü ín mün'c'ö. Zö ya ni ma rá titagö, pero pama pama pjöxcö Mizhocjimi, dacö cja ín mün'c'ö c'ü rga zēzhigö. ¹⁷ Yo rí sufregö, nza cja c'ü 'na ts'indajmetjo, chjëntjui c'ü dya rí sufregö. Na ngueje rí pärägö ra dyacö Mizhocjimi ja c'o me na zö, c'ü dya ra nguarü. ¹⁸ Dya rí c'apü ngüenda yo rí janda cja ne xoñijö mü. Rí c'apü ngüenda c'o bübü a jens'e c'o dya rí janda. Na ngueje yo rí janda, ra c'ogütjo yo. Pero c'o dya rí janda, ra mezhe c'ü dya ra nguarü c'o.

5

¹ Ma rá tögöji, ra chjorü nu ín cuerpogöji nu rí bübügöji cja ne xoñijö mü. Pero rí pärägö ra zädä 'ma ra dyacöji c'ü rí nuevo ín cuerpoji c'ü dya ra chjorü. Ngu Mizhocjimi c'ü ra dyacöji c'ü rí nuevo ín cuerpoji; dya ngue yo nte yo ra dyät'ä. 'Ma ya ri nuevo ín cuerpoji, rá sido rá bübügöji a jens'e para siempre. ²⁻³ Nu dya xe bübü dya ín cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Rí negö ra ch'acö c'ü rí nuevo ín cuerpo c'ü dya rá tögö. Na ngueje 'ma rá tögö, ra dya ín cuerpogö, y

dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo ín cuerpogö. Cja ra ch'acü a cjanu, 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo. ⁴ Nu dya xe bübü dya ín cuerpogö, me rí sô rgá sufre. Pero dya rí negö rá tügö dya. Na ngueje 'ma rá tügö, ra dya'a ín cuerpogö y dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo ín cuerpo. Rí negö ra ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo, nu dya xe ri bübügö. Ngue c'ua ra pötcügöji nu ín cuerpo nu ra chjorü, ixta ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo ngue c'ua dya ra chjorü. ⁵ Nguetsjë Mizhocjimi c'ü o mama ra dyacöji a cjanu. Y ya xipji o Espiritu o ëjê o 'ñe bübü cja ín mün'c'öji. Nguec'ua rí pärägöji c'ü xo ra dyacöji c'ü ri nuevo ín cuerpogöji.

⁶ Zö rá tügö, pero dya ra tsja'a, na ngue me mäjä ín mün'c'ö. Nu dya xe ri bübügöji, dya be rí cãrãji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. ⁷ C'ü rí mangö, rí ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo, zö dya be rí jandgöji dya c'ü. ⁸ Zö rá tügö, pero dya rí sügö. Na ngue rí pärägö nzi rá tügöji, ixtá ma bübügöji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. Zö dya be ri ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo, pero xenda na jo rá tügö rá ma bübügö a jmi c'ü ín Jmugöji, que na ngue ra mezhe rá sufre rga minc'ö va. ⁹ Zö xe ri bübügö 'ma ra ëjê e Jesucristo, zö ya rga tügö, pero dya ra tsja. Me rí jodügö rá cjagö ja c'o nzi ga ne angueze. ¹⁰ Na ngueje ri texeji rá cãrãji a jmi e Cristo nu ja ra jñüncöji ngüenda, ngue c'ua ra jñetse ja rvá minc'öji, ngue c'ua angueze ra ngötcöji nzi 'nazgöji texe c'o ró cjaji cja ne xoñijö mü. 'Ma rá cjaji ja c'o nzi ga ne angueze, ra ngötcüji 'ma c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra ngötcüji 'ma; ra jñetse c'ü rvá cjaji c'o na s'o.

El mensaje de la paz

¹¹ Rí sügö c'ín Jmugöji, na ngueje rí pärägö ra jñüncü ngüenda c'ü. Nguec'ua rí xipji yo nte ra unüji ngüenda nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. Mizhocjimi pätcö ín mü'bü c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne. Y rí te'begö c'ü xo 'ñetsc'eji xo rí unnc'eji ngüenda c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ¹² Ró xi'tsc'öji na yeje c'ü nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí cjapü na nojo; ngue c'ü rgui pärãgueji ja rgui chjünrüji 'ma pje c'o ra xi'tsc'eji c'o na s'o ga xöpüte. Anguezeji mamaji c'ü dya cjuanazgö 'na xöpüte. Na ngueje cjapüji ni muvi 'na nte, 'ma pje c'o pjëzhi o 'ma pjëchi ra ña'a na jo; dya cjapüji ngüenda c'ü bübü a mbo cja o mü'bü. Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua ra sô rí xipjiji c'o 'ña xöpüte c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹³ Na ngue c'ü rí mangö c'ü na cjuanazgö 'na xöpüte, bübü c'o xi'ts'iji ya rí locogö. Y mamaji c'ü rí cjapcö me na nozü. Pero rí xi'tsc'öji, c'ü rgá mangö na cjuanazgö 'na xöpüte, ngue c'ü rgui jñetse me na nojo Mizhocjimi. Y 'ma rí xi'tsc'öji na jo 'na pjeñe, ngue c'ü rgá pjöxc'öji c'ü. ¹⁴ Na ngue c'ü me go s'iyazgöji e Jesucristo, rí unnc'ö ngüenda xo ni jyodü rá s'iyagö yo nte rga zopcjö yo. Na ngueje ró unü ngüenda o ndü angueze c'ü ro tügöji rí texeji; nguec'ua chjëntjui c'ü ya ró tügöji. ¹⁵ O ndü por nutscöji rí texeji, nguec'ua 'ma rá ench'e ín mü'büji angueze, rá bübütjoi 'ma. Nuc'ua, dya cja rá cjaji ja c'o rgá netsjëji, rá cjaji dya ja c'o nzi ga ne angueze. Na ngueje o ndü por nutscöji, cjanu o bübütjo na yeje. ¹⁶ Nguec'ua nutscö, dya cja rí cjapü ngüenda zö ja ga jñetse 'na nte, o zö pje ri pjëzhi. 'Ma ot'ü, mi cjapcö dya mi muvi e Jesús, mi cjijñigö c'ü mi nguextjo 'na nte. Pero dya cja rí cjijñigö a cjanu, rí unnc'ö dya ngüenda e Jesús ngueje Cristo c'ü ne ra mama: Vi 'ñeje cja Mizhocjimi. ¹⁷ 'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ya ri nuerma 'ma o mü'bü 'ñe o pjeñe c'ü. Dya cja ri cjijñi nza cja 'ma ot'ü. Tsjijñiji cjuarna, ya ri nuevo rgá nguiñi o mü'bü 'ma c'e nte.

¹⁸ Nguetsjë Mizhocjimi o tsjacöji ya nuevo dya ín mün'c'öji. O ndãjä e Cristo o ëjê, o 'ñe ndü por nutscöji, ngue c'ua sô ra nugüji dya na jo Mizhocjimi. Y

nguetsjë Mizhocjimi c'ü o dyacö ne bëppi rá xipji yo nte, c'ü ya sö rá chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi, na ngue angueze ya sö ra recibidozüji. ¹⁹ Mizhocjimi o ndäjä e Cristo o ë ndü por nutscöji rí nteji. Nguec'ua sö dya Mizhocjimi ra perdonaozgöji dya c'o, ra nugüji na jo. O dyacö ne bëppi rá xipji yo nte, c'ü ra sö ra chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi. ²⁰ Rí pätpägö e Cristo rgá zopjü yo nte, chjëntjui c'ü ri nguetsjë Mizhocjimi ri ña'a. C'ü ro mama e Cristo, nutscö rí zopjü yo nte co texe in mün'c'ö, rí xicöji a cjava: "Chëzhgueji dya cja o jmi Mizhocjimi; angueze ra recibidots'üji", rí embe yo nte. ²¹ E Jesucristo mi ojtjo o nzhübü, nunca mi cja c'o na s'o. Pero Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo o ngötc'üji in nzhunc'öji, nza cja 'ma ri ngue angueze rví tsja c'o na s'o. O tsja a cjanu Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rá ench'e in mün'c'öji e Jesucristo, ra nugüji Mizhocjimi nza cja c'ü nunca rva cjangöji c'o na s'o.

6

¹ Rí pëpcö Mizhocjimi; nguec'ua rí zo'c'öji. In mangueji c'ü in junt'ü in mü'büji que Mizhocjimi nugüji dya na jo. Pero 'ma dya rí tsjaji ja c'o nzi ga ne, nu'ma, 'ñetse c'ü dya cjuana in creoji. ² O mama Mizhocjimi: C'e pa c'ü rvá mangö, ró äjtc'ägöji 'ma i dyötcöji. Ró pjöxc'öji c'e pa c'ü ya rvá mangö ro emp'öji libre, eñe Mizhocjimi. Rí tsjiñji, ya zädä c'o cje nu c'o o mama Mizhocjimi. Nudya, ngue dya, sö ra salvatsc'ëji Mizhocjimi.

³ Rí jodü ja rga minc'ö na jo, ngue c'ua dya ra sö cjó ra zopcügö ra mama: "Dya ga jo yo jña yo xitscöji e Pablo. Dya rí negö yo", ra 'ñeñe. ⁴ Zö pje rí sufregö pero rí sëhcö, dya rí jëzgö ne bëppi. Rí cjangö a cjanu ngue c'ua ra 'mārā na jo'o c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö, dya rí pāra ja rga cjavü. Pero rí sëhcö c'o. ⁵ Bübü 'ma jütcüji co chirrio. Xo bübü 'ma pantcaji a pjörü. Xo bübü 'ma me jmurü yo nte me mamaji pje ra tsjacöji. Pero rí sëhcö c'o. Rí pëpcö Mizhocjimi hasta ya me ni mbotjo in cuë. Nguec'ua rí bëzhi na puncjü in ch'tjī, y bün'ma dya rí sigö o xëdyi. ⁶ Siempre rí jodügö ja rga cjangö c'o na jo. C'ü rí pāragö ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. 'Ma cjó pje cjacö, rí pësp'iji paciencia. Rí cjangö na jontezgö ngue c'ua rá pjös'ü yo nín mintegöji. Me pjöxcö o Espiritu Mizhocjimi ja rgá pëpcö Mizhocjimi. Y rí s'iyagö yo nín mintegöji, dya rí cjavütjo que rí s'iyaji. Nujyo, ngue yo ni jñetse c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. ⁷ Bübüzgö o poder Mizhocjimi; nguec'ua rgá zopcjö yo nte rí xicöji o jña angueze c'o na cjuana. Ya na jozügö dya a jmi Mizhocjimi; nguec'ua ya dyacö texe c'ü ni jyongö, ngue c'ua rá tögö o nte ra dyätpäji o jña e Jesucristo, 'ñe ngue c'ua dya ra ndöcö e Satanás nu c'ü dya jo. ⁸ Bübü 'ma respetaozüji, bübü 'ma cjacöji c'ü dya ni muvizgö. Bübü 'ma xoscöji o bëhjime, bübü 'ma mamaji c'ü na jontezgö. Pero rí sido rí pëpcö Mizhocjimi rgá zopcjö yo nte. Zö mamaji c'ü rí onpü yo nte, pero rí sido rí xicöji c'ü na cjuana. ⁹ Zö cārā c'o cjacö c'ü dya ni muvizgö, pero bübü c'o unü nguenda ngue o mbëpjizgö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ngue rá tügö, pero rí jñandaji xe rí bübütjo. Zö pencö Mizhocjimi o ndumü, pero dya cjavü rá tügö. ¹⁰ Bün'ma me rí nzhumügö, pero Mizhocjimi cjacö rá mājā. Zö dya pje rí pë'sc'ö, pero rí xicö yo nte yo jña yo me ni muvi, ngue c'ua ra mbë's'iji c'o na cjuana ni muvi. Dya pje rí pë'sc'ö nzi ga mbë's'i yo nte. Pero rí pë'sc'ö texe c'o na cjuana ni muvi.

¹¹ Mi cjuarmats'üji in cārāji a Corinto, rí xi'tsc'öji texe c'o rí pë'sc'ö cja in mü'bü, dya pje rí co'bügö ne rí 'na jña. Me rí nets'ëji. ¹² In cjiñji c'ü dya rí

netsc'öji. Ngue'tsc'ëji, dya in nezgöji. ¹³ Rí xi'tsc'öji dya, nza cja 'na bëzo c'ü zopjü c'o o t'i. Rí ñezgöji ja c'o nzi rgá netsc'öji.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Dya sö rá 'hüech'iji cja 'na yovo 'na nzhünü co 'na burru. Je xo ga cjatjonu, dya sö rí nzhodüji c'o dya creo Mizhocjimi rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. C'o na jo, dya sö ra dyoji c'o na s'o. C'o ya bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi, dya sö ra dyoji c'o nzhodü cja bëxö mü. ¹⁵ Dya xo sö e Cristo rí 'natjo o pjeñevi e Satanás nu c'ü dya jo. 'Na nte c'ü ya 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya sö ra nzhodüji c'ü dya ne ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo. ¹⁶ Cja c'e templo nu ja ma't'üji Mizhocjimi, dya sö ra ndägä o santo. Je xo rga cjatsc'ëji nu, dya rí nzhodüji c'o dya ne ra 'ñejme Mizhocjimi. Na ngueje ngue o templotsc'ëji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. O mama a cjava:

Rá mimigö a nde anguezeji, rá nzhodügö co anguezeji.

Ri nguetscö o Mizhocjimizüji, y rá cjapcö in ch'igö c'o, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nguec'ua ni jyodü rí tsjaji ja c'o xo nzi va mama Mizhocjimi:

Rí xögüji cja c'o cja'a na s'o, dya cja rí dyocjeji.

Dya cja rí tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua rá recibidotsc'öji.

¹⁸ Ri nguetscö in Tatazögöji. Y rá cja'c'öji in ch'itsc'öji 'ñe in xunt'itsc'öji, eñe Mizhocjimi c'ü me na nojo.

7

¹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma; nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Na ngue yo o mama Mizhocjimi, ni jyodü rá xögüji texe cja c'o na s'o, ngue c'ua ra ndintsquigöji c'o. Na ngueje 'ma rá cjaji c'o na s'o, ra s'odü in cuerpogöji 'ñe in mü'büji. Ni jyodü rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, y nguextjo angueze rá sügöji.

El cambio de actitud de los corintios

² Rí ñezgöji co texe in mün'c'ëji. Dya pje ró cja'c'öji c'ü na s'o ne rí 'natsc'ëji. Dya pje ró xi'tsc'öji c'ü ro s'odü in mün'c'ëji ne rí 'natsc'ëji. Dya ró pe'chc'ëji bëchjine ne rí 'natsc'ëji. ³ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí mangö c'ü in cjiññiji c'ü rvá cja'c'öji c'o na s'o. Ya ró xi'ts'iji c'ü me rí nets'ëji co texe in mün'c'ö. Zö pje xe rá sufregö, pero rá sido rá nets'ëji hasta rí bübü rá tügö co nu'tsc'ëji. ⁴ Rí xi'tsc'öji me rí mä'c'öji. Y rí xipjigö c'o 'ñaja cjuarma c'ü na jo gui tsjagueji. Zö me rí sufregö, pero me rí mäjö.

⁵ 'Ma ró sät'ägö a Macedonia, dya sö ro söya in pjeñegö, na ngue mi bübü c'o pje nde ma problema. Mi sufregö, y me mi mbeñe in mün'c'ö. ⁶ Pero Mizhocjimi me cjapü ra mäjä 'ma cjó c'o ya ni tögü o mü'bü. Nuc'ü, xo tsjacö ró mäjä. Na ngueje e Tito o zät'ä nu ja mi bübügö. ⁷ C'ü vi zät'ä e Tito, dya nguextjo c'ü rvá mäjö c'ü. Xo ró mäjö, na ngue o xitscö e Tito c'ü vi mäjä angueze 'ma o 'ñe nuc'ëji. O xitscö c'ü me in ne rí jñandgagöji. O xitscö c'ü me i nzhumügueji por c'ü vi tsjagueji. Xo xitscö c'ü me in ne rí tsjagueji c'o ya rvá xi'tsc'öji. Nguec'ua xe mas ró mäjö.

⁸ Me i nzhumügueji 'ma i xörüji c'e carta c'ü ró pen'c'öji. Nguec'ua mi cjiññigö: "Na jo, dya ro penpegöji c'e carta", rí eñetsjögö. Pero rí pãrãgö dya, dya go mezhe vi nzhumügueji. Nguec'ua rí mäjö ró pen'c'öji c'e carta. ⁹ C'ü rgá mäjö, dya nguextjo c'ü vi nzhumügueji. Rí mäjö na ngueje i nzhumüji c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, i nzhumüji cjanu o nzhogü in mün'c'ëji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ixi jñetsetjo c'ü dya ró cja'c'öji na s'o 'ma ró pen'c'öji c'e carta. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra nzhümü ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra nzhogü o mü'bü

ra salva. Y dya ra yembeñe c'e nte c'ü xe ra nzhogü cja c'o na s'o. Na puncjü o nte c'o nzhümü, pero dya nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nguец'ua ra ndüji, dya ra salvaji. ¹¹ Nu'tsc'ëji i nzhümügueji ja c'o nzi va ne Mizhocjimi; nguец'ua me in ne ri tsjaji dya c'o na jo. Dya mi cjaqueji nguenda c'o na s'o c'o mi bübü a ndetsc'ëji. Pero 'ma i xörügueji c'e carta, ix i tsjapüji nguenda. Y mi negueji ro pärägö c'ü ja ma cja, c'ü dya i pë'sc'ëji in s'ocügueji in texeji. Me xo i s'ogueji c'ü vi tsja na s'o 'na cjuarmatsc'ëji. Me xo i sügueji. Me xo mi ne ri jñandgagöji, ri xitscöji c'ü in ne ri dyätcägöji. Xo i castigaoji c'e cjuarma na ngue vi tsja na s'o. I tsjaji texe c'o ró xi'tsc'öji; nguец'ua dya cja pje sö'ö pje xe rá xi'tsc'öji dya. ¹² Ró pen'c'öji c'e carta, ró xi'tsc'öji ri castigaoji c'e cjuarma c'ü vi tsja na s'o. Xo mi juentsegö nu c'ü vi tsjapüji na s'o. Pero c'ü xenda mi cijñigö, ngue'tsc'ëji. Ró pen'c'ëji c'e carta ngue c'ua ri unnc'ëji nguenda c'ü ix na cjuana in nezeji a mbo cja in mün'c'ëji, 'ñe in ne ri dyätcäji. Je a cjanu va ne Mizhocjimi.

¹³ Nguец'ua ri mäcjö dya, dya cja pje ri mbeñe dya. Y mas ri mäcjö, na ngueje ya xo vi mäjä e Tito. 'Ma o ëjë e Tito o 'ñe nuc'ëji, i recibidoji in texeji; nguец'ua dya cja pje xo mbeñe dya c'ü. ¹⁴ Ante c'ü ro ëjë e Tito ro 'ñe zenguats'üji, ya rvá xicö que ri dyätcäji. Y dya ró bëzhgö in tsegö. Na ngue i dyätcäji. Nguец'ua na cjuana c'o ró xipji e Tito. Je xo ga cjatjonu, texe c'o ri xi'tsc'öji, na cjuana c'o. ¹⁵ E Tito, me nets'ëji na puncjü, na ngueje mbeñe ja c'o vi recibidogueji angueze. Me i sügueji 'ma i dyäräji c'ü o xi'ts'iji. Me i dyätäji c'ü. ¹⁶ Me ri mäcjö, ri pärägö que ri tsjagueji na jo.

8

Dando generosamente

¹ Rí ne rá xi'tsc'öji cjuarma, c'o o tsja c'o cjuarma c'o jmurü cja c'o jñiñi c'o tsja a manu a Macedonia. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia ra mbös'üji c'o cjuarma a ma a Judea c'o pje ni jyodü. ² C'o cjuarma a Macedonia me go sufreji o prueba, pero me go mäji na puncjü. Nguец'ua va tsja anguezeji o jmutüji o merio ra mbenpeji c'o cjuarma a Judea. O jmutüji co texe o mü'büji zö dya pje xo teme anguezeji. ³ Rí xi'ts'iji c'ü na cjuana. Anguezeji o tsjaji mas posible o jmutüji o t'opjü c'ü o söji. Angezetsjëji o ne o jmutüji. ⁴ O dyötcöji na puncjü c'ü xo ro sö anguezeji ro mbös'üji c'o 'ñaja jñiñi rvá mbenpeji o merio c'o cjuarma a Judea. ⁵ Ya mi te'begö c'ü ro tsja anguezeji ro mbös'üji o merio. Pero dya nguextjo c'ü o tsjaji. Ot'ü o unüji o mü'büji c'in jmugöji ro dyätäji c'ü, 'ñezgö xo ro dyätcägöji. Na ngue je va cjanu va ne Mizhocjimi. ⁶ Nguец'ua ró xipji e Tito ra ëjë ra 'ñe cjuatü c'e bëpji c'ü o mbürü a ndetsc'ëji. Na ngue 'ma mi bübü e Tito co nu'tsc'ëji, o xi'tsc'ëji c'ü na jo ri jmutqueji o merio ri pjösc'ëji c'o cjuarma a Judea. ⁷ Na jo gui 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. In päräji na jo o jña Mizhocjimi, y in päräji ja gui zopjüji na jo yo nte. Me in jodü rí tsjaji c'o na jo. Me xo in nezeji. Ja c'o nzi gui tsjaji texe yo na jo, xo rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ⁸ Nujyo, dya xtí mandats'üji yo. Nguextjo c'ü rí unnc'ëji nguenda ja ga tsja c'o cjuarma a Macedonia me jodü ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. Nguец'ua je xo rgui tsjagueji a cjanu. A cjanu ra jñetse c'ua na jo, c'ü na cjuana in nezeji. ⁹ In pärägueji ja va s'iyazgöji e Jesucristo c'in jmugöji. Nutscoji, dya pje mi muvizgöji cja o jmi Mizhocjimi. E Jesucristo me ni muvi; nuc'ü, ixmi bübüvi Mizhocjimi c'ü. Pero o ëjë cja ne xoñijö mü nza czazgöji rí nteji, me go tsjapüji dya ni muvi c'ü. Nguец'ua me ni muvizgöji dya cja jmi Mizhocjimi.

¹⁰ A cjë'ë mi negueji ri pjös'üji c'o cjuarma a Judea; nguec'ua vi jmutqueji ja nzi o merio. Rí cjiñigö, na jo rí cjuatüji c'ü i pjürügeji. ¹¹ C'ü ya i pjürüji, nudya rí cjuatüji co texe in mü'büji ja c'o nzi vi pjürüji. Rí pjös'üji c'o cjuarma c'ü mas ra sötsc'ejí. ¹² 'Ma rí unügeji co texe in mün'c'ejí, ra mäjä 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi dya te'be rí unügeji c'o dya in pë's'iji, nguextjo c'o sötsc'ejí.

¹³ Rí negö rí pjösc'ejí c'o cjuarma a Judea. Pero dya rí tsjopqueji rgui unüji o merio. 'Ma ga cjanu, ngue'tsc'ejí me rí sufregueji c'o rgui jyodüts'üji. ¹⁴ Rí pjösc'ejí ngue c'ua anguezeji ra mbë's'iji algo, 'ñetsc'ejí xe xo rí pë'sc'ejí algo. Nu'tsc'ejí xenda in pë'sc'ejí dya; nguec'ua rí unügeji c'o ni jyodüji anguezeji dya. 'Ma ra zädä 'ma xenda ra mbë's'iji anguezeji, ra sö anguezeji ra dya'c'ejí c'o rgui jyodüts'üji. Nguec'ua nde rí pë'sc'ejí algo in texeji. ¹⁵ Mbeñeji ja c'o nzi ga t'opji cja o jña Mizhocjimi. Je mama a cjava: "Nu c'o na puncjü va jñüs'ü c'o maná, dya pje go mboncjú c'o. Nu c'o dya nda jñüs'ü, xo zötjo c'o, dya pje go bëzhi c'ü ro ziji."

Tito y sus compañeros

¹⁶ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje o 'ñünbö o mü'bü e Tito me xo ne'e c'ü rí tsjagueji a cjanu yo na jo. ¹⁷ 'Ma ró xipji e Tito ra 'ñe xi'ts'iji rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea, me go mäjä va dyätcägö. Ya xmi ne e Tito ra 'ñe nuc'ejí. Na ngue me ne'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹⁸ Rá xipji e Tito ra ëji yeje cjuarma. 'Na c'o cjuarma c'o ra ëji e Tito, me nädäji texe nu ja jmurü yo cjuarma. Na ngueje cja'a c'e cjuarma me zopjü yo nte, me xipjiji ja ga cja e Jesucristo. ¹⁹ C'o congregación o juajnüji c'e cjuarma rá ma sopcöjme c'o merio c'o cjuarma a Judea 'ma rí cjuarü rí jmutqueji. Nguec'ua 'ma rá ëcjöjme ja nzi cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, ya rgui jmutqueji c'o merio. Nguec'ua rá möcjöjme c'ua c'e cjuarma a ma a Judea, rá pjös'üji c'o merio. A cjanu ra jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Do ra jñetse c'ü me in ne rí pjösc'ejí c'o. ²⁰ Rá möcjöjme c'e cjuarma ngue c'ua dya ra jyäxcöji c'o merio c'o na puncjü c'o rru pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ²¹ Pärä c'ín Jmugöji c'ü dya rá tjörügö c'o merio. Pero rá möcjöjme c'e cjuarma. 'Ma jiyö, 'na ra mamaji c'ü ró tjörügö c'o merio.

²² C'e cjuarma c'ü ra ëji e Tito 'ñe c'e cjuarma c'ü cja ró xi'ts'iji, na jonte c'ü. Na puncjü rvá sögö c'e cjuarma; nguec'ua rí pärägö me jodü ja rgá tsja c'o na jo. Nudya, me ne'e angueze ra 'ñe zenguats'üji, na ngueje pärä c'ü rí tsjaji na jo. ²³ Nu'tsc'ejí, 'ma cjó c'o ra dyönn'c'ejí: "¿Pje pjëzhi e Tito?", ra 'ñentsc'ejí, rí xipjigueji: "Ngue o dyojui e Pablo nu pëppjivi. Anguezevi pjöxcöjme", rí 'ñembeji c'o. 'Ma cjó c'o ra dyönn'c'ejí c'ü pje pjëzhi c'o yeje cjuarma c'o ra ëji e Tito, rí xipjiji ngueje c'o vi juajnü c'o congregación. Rí xipjiji c'ü pëppjivi na jo cja Mizhocjimi; nguec'ua ga unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²⁴ C'o cjuarma c'o ra 'ñe zenguats'üji, rí xicöji c'ü in cjagueji na jo. Rí recibidogueji na jo c'o cjuarma. A cjanu ra jñetse c'ü in s'iyagueji c'o. Ra mbärä c'ua c'o cjuarma cja c'o ñaja congregación c'ü na cjuana c'o rí xicö anguezeji c'ü in cjagueji na jo.

9

La colecta para los hermanos

¹ Zö rí xi'tsc'öji cja ne carta ja rgui pjösc'ejí o merio c'o cjuarma a Judea, pero dya ni jyodü rá xi'ts'iji. ² Na ngueje rí pärägö in ne rí pjös'ügeji. Rí

xipjigö c'o cjuarma a ma a Macedonia ja gui tsjagueji nu'tsc'ejji in menzumüji a Corinto c'ü tsja a Acaya. Rí xicöji a cjava: "C'o cjuarma a ma a Acaya, ya bübüji dispuesto ra mbös'üji o merio c'o cjuarma a Judea. Ndeze a cjë'ë, neji a cjanu", rí embeji. Nguec'ua me xo ne o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia xo ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. ³Ró xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejji o merio c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua rá xipji e Tito 'ñe c'o yeje cjuarma ra éji, ngue c'ua rí pjürü rí jmutqueji c'o merio. 'Ma dya rí jmutügeji, ra mama c'o cjuarma a ma a Macedonia c'ü dya cjuana c'ü ró xicöji. ⁴Na ngueje 'ma rá écjöjme ja nzi o cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, 'ma ra chö'tc'ejji anguezeji c'ü dya be rí jmutqueji o merio, rá bëzhgö in tseje 'ma. Na ngue me rí mäjä rgá xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea. Xo 'ñetsc'ejji xo rí tsegeji 'ma. ⁵Nguec'ua ró cjiñigö c'ü mi jyodü ro xipji e Tito 'ñe c'o ra dyoji, ra éji ante c'ü rá écjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia. Ra xi'tsc'ejji ja rgui jmutqueji c'o merio c'o ya i mangueji rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ngue c'ua 'ma rá säcjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia, ya rí quixtjo c'o merio. 'Ma rí unügeji o merio, dya rí tsjiñigüejji c'o in meriogueji. Rí unüji co texe in mü'büji.

⁶'Ma rí unügeji in merioji, rí mbeñeji yo rá xi'tsc'öji dya: C'ü ts'inguilëtjo o ts'indëchjō ra ndujmü, ts'inguilëtjo o tjō ra xenze c'ü. C'ü na puncjü o ts'indëchjō ra ndujmü, na puncjü o tjō ra xenze c'ü. ⁷Rí unügeji ja c'o nzi va nguiñi in mü'bügeji nzi 'natsc'ejji. Dya rí sentio rgui unüji. Dya xo rí unüji nza cja c'ü rí cja'c'üji a fuerza. Mizhocjimi me ne'e nu c'ü me mäjä ga unü. ⁸Me na zëzhi Mizhocjimi, só ra dya'c'ejji texe c'o na jo, ngue c'ua rí pë'sc'ejji na puncjü, dya ra bë'ts'iji. Nguec'ua ra só rí pjösc'ejji c'o pje ni jyodü. ⁹Ra só rí tsjai c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü t'opjü a cjava: 'Ma cjō c'o ra mbös'ü yo nu minteji c'o pje rgui jyodüji, siempre ra mbë's'i 'ma c'ü, ngue c'ua ra só ra sido ra mbös'ü yo nu minteji.

¹⁰Mizhocjimi dacüji o semilla rá tujmüji. Xo dacüji c'o pje rá siji. Je xo rga cjatjonu ra dya'c'ejji texe c'o ni jyodüts'üji, y mas ra dya'c'ejji. A cjanu ra só rí tsjagueji rrü jontetsc'ejji rí pjösc'ejji yo nin mintegueji. ¹¹Ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'o na jo, ngue c'ua rí pjösc'ejji na jo c'o nin cjuarmagueji. Nguec'ua 'ma rá ma socpöjme o merio c'o cjuarma, anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjō Mizhocjimi. ¹²C'ü rgui pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, na jo c'ü. Na ngueje pje c'o ni jyodüji anguezeji. Pero c'ü xenda ni muvi, ngueje c'ü ra tsja anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjō Mizhocjimi na ngue vi pjösc'ejji c'o. ¹³In mangueji c'ü in ätqueji o jña e Cristo. 'Ma rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ra unüji 'ma ngüenda na cjuana in ejmeji e Jesucristo, ra mamaji me na nojo Mizhocjimi. Ra mamaji me na nojo Mizhocjimi por c'ü vi pjösc'ejji na jo anguezeji, 'ñe in pjös'üji 'ma cjō c'o pje ni jyodü. ¹⁴Anguezeji ra mbents'ejji ra dyö'tc'ejji Mizhocjimi. Na ngueje me go 'ñünc'ü in mün'c'ejji Mizhocjimi i pjös'üji. ¹⁵Dya rí jünji jña ja rga unüji na jo 'na pöjō Mizhocjimi. Na ngue o dyacöji c'ü me ni muvi c'ü ngueje e Jesucristo c'ü o ëjë cja ne xoñijömü por nutscöji.

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí dyätcägöji. Pero c'ua ja nzi ma cja e Jesucristo, je xo ga czazgönu, dya rí cjacpö na nojo rgá zo'c'öji, y rí bübü dispuesto rá perdonatsc'öji. Bübüts'ejji c'o mama me rí sü rgá zo'c'öji 'ma rí bübü

co nu'tsc'ejji, pero c'ü me rí huénchc'öji na zèzhi 'ma rí pen'c'öji 'na carta. ² Bübüts'üji c'o pèzhi que rí cjatsjögö ne bèpji nza cja 'na nte c'ü dya creo Mizhocjimi. Rí ò'tc'öji rí dyätcäji in texeji. 'Ma jiyö, ya ró cjiññigö, 'ma rá 'ñe zenguats'üji, rá huénch'i na zèzhi c'o mama rí sù rgá zo'c'öji. Dya rá sügö. ³ Rí ntejtögö, pero c'ü rgá zo'c'öji, dya nza cja ga zo'c'üji yo nte yo dya pãrà Mizhocjimi. ⁴ Cja ne bèpji nu rgá pèpcö Mizhocjimi, dya rí cjiññitsjögö in pjeñe ja rga zopjü c'o mama dya cjuana o jña Mizhocjimi; Mizhocjimi dacö o poder. ⁵ Yo nte, me cjiññitsjèji o pjeñe ga tsjapüji na nojo. Me üji yo jña yo mama ja ga cja Mizhocjimi. Pero co o poder Mizhocjimi rí zopcjöji, ngue c'ua na puncjü c'o jèzi c'e pjeñe c'ü cjiññiji, cja na dyätäji c'ua e Cristo. ⁶ Nguec'ua nu'tsc'ejji rí dyätcägöji. C'o dya ra dyätcägö, ya rí bübü rá castigaogö c'o.

⁷ Bübü c'o cjiññitsjè c'ü mbèpji cja Mizhocjimi, y mamaji c'ü dya ngue o mbèpjizü c'ü. Nu'tsc'ejji in creogueji c'o, na ngue dya in pãtpãji o mü'büji. Bueno, 'ma cjó c'o mama ngueje o mbèpji Mizhocjimi anguezeji, ni jyodü xo ra unüji ngüenda nutscö xo rí mbèppjigö cja Mizhocjimi. ⁸ Nguetsjè c'in Jmugöji o dyacö poder rá cjagö ne bèpji. Ne bèpji, dya ngue c'ü rá xöcüs't'üji; ngueje c'ü mas rí 'ñejmeje e Jesucristo. Zö xe rá xi'tsc'öji c'ü ja ga mbètscö na nojo, pero na cjuana. Dya cjó sö ra mama c'ü dya cjuana yo rí mangö c'ü rga bèzhgö in tseje. ⁹ Ixti unnc'ejji ngüenda, c'ü rgá pen'c'öji o carta, dya ngue c'ü rguí sügueji. ¹⁰ C'o xöpüte xi'tsc'ejji a cjava: "E Pablo 'ma pen'c'ejji o carta, me huénch'iji na zèzhi nza cja c'ü rí pè's'i o poder. Pero 'ma bübü co nu'tsc'ejji c'ü, dya huénchc'ejji a cjanu. Y dya ña na jo", ents'ejji c'o xöpüte. ¹¹ C'o xi'tsc'ejji a cjanu, ni jyodü ixta unüji ngüenda, 'ma rá ècjö co nu'tsc'ejji rí bübü rá castigaots'üji c'ua ja nzi rgá mangö cja yo carta 'ma dya rí bübü co nu'tsc'ejji.

¹² C'o xöpüte, me mamatsjèji c'ü me na jo ga jizhiji. Cjiññitsjèji que na jo ga xöpüntejji, na ngue nde dyotji ga jizhiji. Pero dya ni muvi c'ü ni jyètsitsjèji a cjanu. Nutscö, dya rá mangö cjo nda na jozgö que na ngue anguezeji. ¹³ Dya rá cjapütsjögö a cjanu na nojo. C'ü rá mangö, nguextjo c'ü ja va cja va dyacö Mizhocjimi ne bèpji nu rgá zopcjö yo nte. Ngue angueze o dyacö ró 'ñe zo'c'öji. ¹⁴ Nguetscö ot'ü ró 'ñe xi'tsc'öji ja ga cja e Cristo. Nguec'ua rí pè'sc'ö derecho rá zo'c'öji; nu'tsc'ejji ni jyodü rí dyätcägöji. ¹⁵ Dya rí cjagö ja c'o ga tsja c'o xöpüte. Anguezeji pöji nu ja ya vi ma'a c'ü 'naja vi ma zopjü yo nte. Cjapüji na noji nza cja 'ma rí nguetsjè anguezeji ot'ü vi zopjüji yo nte. Rí te'begö rí 'ñejmeje na jo Mizhocjimi. A cjanu ra sö rá magö cja c'o 'ñaja jñiñi ja c'o nzi va dyacö Mizhocjimi rá ma pèpji. ¹⁶ Rá magö cja c'o jñiñi c'o mas na jè, rá ma xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Y 'ma rá sät'ägö nu ja ya mbürü o creoji o jña Mizhocjimi, dya rá onpü yo nte, cja rrü mangö: "Na puncjü o nte va yo ya ndenngue co nuzgö", rá eñegö, iyö. Na ngue ri ngue c'ü 'na cjuarma c'ü ya vi pjütü c'e bèpji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra mbèpi na jo Mizhocjimi, dya ni jyodü ra mama: "Nutscö ró cjagö ne bèpji." C'ü ni jyodü ra mama: "Mizhocjimi o mböxcü ró pèppjigö ne bèpji", ra'ñeje. ¹⁸ Zö ra mama 'na nte: "Me na jozgö", ra 'ñeñe, pero dya ngue c'ü ni jñetse cjo na jo. Pero 'ma mama Mizhocjimi c'ü na jo 'na nte, ix na cjuana na jo 'ma c'ü.

11

Pablo y los apóstoles falsos

¹ Xa'ma rí pè'sc'ejji paciencia co nutscö c'o xe rá xi'tsc'öji. Na ngue c'ü rí cjapcö me ni muvi ne bèpji nu rgá zopcjö yo nte, bübü c'o ra mama que rí

locogö, dya rí jüngö ín pjeñe. Pero rí ö'tc'öji rí pëscöji paciencia c'o xe rá xi'tsc'öji. ² 'Na bëzo me pjörü c'ü nu xunt'i, ngue c'ua 'ma ra chjüntpü c'ü o xunt'i, dya be ri chjëvi o bëzo. Nguец'ua nguextjo c'ü nu xïra ra dyojui. Je xo ga cjazgö nu, me rí pjö'tc'öji c'ua ja nzi ga mbö'c'ejí Mizhocjimi. Rí negö nguextjo e Cristo rí ñegueji. ³ C'e c'ijmi o dyonpü e Eva, mi cjavü mi xipji c'o na cjuana pero iyö. Je xo ga cjatjonu, rí sügö 'na cjö c'o ra dyon'c'üji ra s'onnc'üji ín pjeñeji; nguec'ua dya cja rí ñegueji e Cristo co texe in mün'c'ejí. ⁴ Ró xi'tsc'öji ja rgá sö e Jesús ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua vi creogueji. Y Mizhocjimi o dya'c'ejí c'ü o Espíritu o ëjë cja in mün'c'ejí. Pero bübü o xöpüte c'o va ëtsjë c'o nan'ño ga zo'c'üji. Maco ín pësp'iji paciencia anguezeji, xo ni jyodü rí pëscöji paciencia yo rí xi'tsc'öji. ⁵ Anguezeji cjavüji me na noji, mamaji c'ü ngue anguezeji o apóstole e Jesucristo. A poco ín cjiññiji c'ü xenda na nojo anguezeji que rá nguetscö. ⁶ Anguezeji mamaji c'ü dya zö rgá ñagö. Zö ga cjanu, pero rí pärägö na jo yo rí xi'tsc'öji. In pärägueji c'ü rí pärägö na jo. Na ngueje 'ma ró zo'c'öji, dya ró co'bügö ne rí 'naja jña.

⁷ 'Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, dya ró jüngö c'o mi dacöji. A poco ín cjiññiji c'ü rvá cja na s'o, na ngue dya ró jün'c'üji. Nu c'ü rvá zo'c'öji, dya ngue c'ü pje ro jün'c'üji; ngueje c'ü rví muvitsc'ejí a jmi Mizhocjimi. ⁸ Ró jüngö c'o merio c'o o dyacö c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación. Nguец'ua o sö ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ⁹ 'Ma mi bübü co nu'tsc'ejí, 'ma pje c'o mi bëtscö, dya ró ötü ne rí 'natsc'ejí. Pero c'o cjuarma a ma a Macedonia o ndäji c'o o ëjë o 'ñe zocüzügöji c'o mi jyodüzü. Nguец'ua dya ró jün'c'üji, dya pje xo rá jün'c'üji. Na ngueje dya rí negö rí sögueji na jyü. ¹⁰ Bübü e Cristo co nutscö; nguec'ua na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Me rí mäcjö na ngueje dya ró jüngö c'o mi dacöji nu'tsc'ejí ín tsjaji texe a 'ñe a Acaya. Y nunca dya pje rá jün'c'üji. ¹¹ Bübü c'o mama c'ü dya rí nets'egöji, nguec'ua dya rgá jüngö c'o ri dyacöji. Pero pätcö ín mü'bü Mizhocjimi rí nets'ejí.

¹² C'o 'ñaja xöpüte, neji c'ü rá jüngö c'o ri dyacöji. A cjanu ra sö ra xi'ts'iji: "Jñanchjaji, e Pablo rí chjëntcjöjme c'ü", ra 'ñeñeji. Nguец'ua, dya rgá jün'c'üji c'o ri dyacöji, dya xo rá jün'c'üji. ¹³ Anguezeji me nzhodüji ga dyonpüji yo nte. Cjavüji c'ü ri ngue o apóstole e Cristo, maco dya juajnü e Cristo anguezeji. ¹⁴ Dya ni jyodü rí tsjiññiji na puncjü c'ü ni tsja a cjanu anguezeji. Na ngue je xo ga cjanu ga tsja e Satanás nu c'ü dya jo, bün'ma cjavü c'ü ri ngue 'naja c'o o anxé Mizhocjimi. ¹⁵ Nguец'ua dya ni jyodü rí tsjiññiji na puncjü c'o xöpüte c'o cjavü ri xi'tsc'ejí c'o na jo. Na ngueje anguezeji, ngue o mbëpji c'ü dya jo. Mizhocjimi ra tsjavü ra sufreji, na ngueje cjaji na s'o.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶ Me rí xi'tsc'öji ja ga mbëtscö na nojo, pero dya rí ma tsjiññiji cjo rí locogö. Zö rí tsjiññiji c'ü rí locogö, pero xe rí pëscöji paciencia c'ü xe rá mangö c'ü ja ga mbëtscö na nojo. Maco ín pësp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjavü na nojo. ¹⁷ Dya mandazgöji c'ín Jmugöji me rá mangöji pje pjëtscöji. Pero xe ni jyodü rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö rí mangueji rí locogö. ¹⁸ C'o xöpüte me cjavüji na nojo na ngue c'ü pjëzhiji. Xo rá mangö dya c'ü ja ga mbëtscö na nojo. ¹⁹ In cjiññiji ín pë'sc'ejí na puncjü ín pjeñeji; nguec'ua gui pësp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjavü na nojo. ²⁰ C'o xöpüte me mandatsc'ejí, pero ín sïdo ín pësp'iji paciencia ín ätägueji c'o. Anguezeji me jün'c'üji in merioji, pero ín sïdo ín pësp'iji paciencia. Anguezeji me cjavüji in jmugueji, me cja'c'ejí c'ü dya ni muvitsc'ejí. Xo pjë'chc'ejí in jmiji, pero ín sïdo ín pësp'iji paciencia ín ätäji. ²¹ A

poco in cjiññiji xe na jo 'ma xo ro cjacpö chala a ndetsc'ejja c'o nzi ga tsja c'o xöpüte. Rí perdonaozgoji c'ü dya ró cja'c'öji a cjanu c'o na s'o.

C'o xöpüte, me mäjä ga tsjapütsjëji na nojo. Je xo rga cjazgö dya nu, c'o mama anguezeji ja ga mbëzhiji na nojo, xo ngue c'o xo sö rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö rí mangueji rí locogö. ²² C'o xöpüte cjacüji na nojo na ngueje ñaji hebreo. Xo 'ñezgö xo rí ñagö hebreo. Anguezeji mamaji je menzumüji a Israel. Xo 'ñezgö je xo rí menzumögö nu. Xo mamaji je mboxbëcheji cja e Abraham. Xo 'ñezgö xo ngue o mboxbëchezü c'ü. ²³ Xo mamaji c'ü mbëpjiji cja e Cristo. Nutscö mas na jo rgá pëpcö c'ü. Bueno, rí mangö yo, zö rí tsjiññiji c'ü me rí locogö. Mas ró pëpji na zëzhi que na ngue anguezeji. Mas o jyücüji co chirrio que na ngue anguezeji. Y mas go pantcaji a pjörü. Na puncjü rvá cjogü peligro c'ü ya ro tügö. ²⁴ C'o in menzumögöjme a Israel, ts'ch'a vez va jyücüji co chirrio. O zö treinta y nueve c'o o dyacöji nzi 'na vez c'ü mi jücüji. ²⁵ Jñi vez va jyücüji co dyenza. 'Na vez o pjacöji o ndojo. Jñi vez va chödü a nde c'o barco 'ma mi nzhodügö cja mar. Nguet'ua 'naxömu cja na 'napa ró sufregö cja ndeje. ²⁶ Na puncjü rgá nzhodügö rgá zopjügö yo nte. Rí cjogü peligro rgá pes'egö cja ndare. Rí cjogü peligro ra ts'acüzgö o mbëë. Rí cjogü peligro 'na pje c'o ra tsjacö yo in menzumögöjme, 'ñe c'o dya ngue in menzumögöjme. Rí cjogü peligro 'ma rí nzhodügö cja c'o jñiñi, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja majyadü, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja barco. Xo rí cjogü peligro 'ma rí chjégöjme c'o cjacü cjuarma. ²⁷ Bübü 'ma rí pëpcö na zëzhi hasta me ni mbotjo in cuëgö, 'ñe me rí sögö na ü. Bübü 'ma rí bëzhi na puncjü in ch'ijigö. Bübü na puncjü 'ma dya rí sigö o xëdyi, na ngueje ojtjo pje rá sigö. Na puncjü rgá tüsëgö, na ngueje bëtsi c'ü rá jegö.

²⁸ Nujyo, dya nguextjo yo rí sufregö yo. Pama me rí mbeñegö c'o cjuarma texe cja c'o congregación. ²⁹ 'Ma bübü na cjuarma c'ü dya nda ejme Mizhocjimi, me rí sentigö nza cja c'ü rí nguetscö c'ü dya nda ri creo. 'Ma cjo c'o cjacü ra tsja na s'o 'na cjuarma, rí ügöbe c'e nte c'ü. Y rí tsegö nza cja 'ma rí nguezgö ro cjacö c'o na s'o. ³⁰ Pe in neji xe rá mangö c'ü pje pjëtscö. Iyö. C'ü rá cjacö dya, rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya zëtscö. ³¹ Na cjuana yo rí xi'tsc'öji; nzi ga mbärä Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü ngue o T'i. Me na nojo Mizhocjimi; ni jyodü nunca rá jëzi rga cjacüji na nojo c'ü. ³² 'Ma mi bünç'ö a Damasco, o tsja c'e gobernador c'ü vi 'ñeme e rey Aretas, o ngama c'o mi pjörü cja c'o trangoxtji, ngue c'ua 'ma ro pedyegö, ro ts'acüzüji. ³³ Pero c'o in dyocöjme go pjongüzüji cja 'na ventana c'ü mi bübü cja c'e varda, cjanu o sjöpcüji cja 'naja bos'i. Ró c'ueñegö c'ua cja c'e ciudad, dya pje tsjacö c'e gobernador.

12

Visiones y revelaciones

¹ Dya ni muvi c'ü me rgá mangö c'ü pje pjëtscö. Pero bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o o dyacö e Jesucristo c'in Jmugöji ró cjinch'igö, 'ñe c'o o jítscö. ²⁻³ Ya cjogü catorce cjë 'ma o zinzgö a jens'e Mizhocjimi. Dya rí pärägö cjo o zinzgö co texe in cuerpo, cjo nguextjo in aljma c'ü o zinnui. Nguextjo Mizhocjimi pärä. ⁴ O zinzgö nu ja me na zö. Je ró ärägö nu c'o jña'a c'o me na sjü c'o dya sö rá xi'tsc'öji. ⁵ Pero dya rá cjacütsjë na nojo. Ngue Mizhocjimi c'ü rá cjacpö na nojo, na ngueje ngue c'ü o zinzgö c'ü. C'ü rá xi'tsc'öji ja ga cjazgö, dya ngue c'ü me na nozgo; ngueje c'ü dya ga zëtscö. ⁶ Zö ri negö ro xi'tsc'öji c'o

me na zö rvá jandagö, pero dya ri locogö. Na ngueje na cjuana c'ü ro xi'tsc'öji. Pero dya rá xi'tsc'öji c'o. In jandgaji ja rgá nzhodügö. Xo in äräji c'o jña c'o ri xi'tsc'öji. Nguec'ua dya ni jyodü rá xi'tsc'öji c'o me na zö c'o ró jandagö. 'Ma jiyö, ri cjiññigueji c'ü me na jozgö na puncjü, zö dya ga cjazgö nu.

⁷ Me na zö c'o o jítscö Mizhocjimi. Pero dya go ne Mizhocjimi c'ü rá cjacpö na nozü rga mangö c'o ró jandagö nu. Nguec'ua o jyézi Mizhocjimi e Satanás nu c'ü dya jo cjacü rá sufregö nza cja 'ma ri tjocüzgö 'na bidyi. Nuc'ü, me ri sufregö c'ü, ngue c'ua dya rá cjacpö na nozü. ⁸ Jñi vez rvá ötügö c'ín Jmugöji ro tsjapü ro c'ueñe c'ü rgá sufregö. ⁹ O ndünrú c'ua c'ín Jmugöji o xitsigö: "Me ri s'iyats'ügö. ¿Pje xe ni jyonc'ü? 'Ma dya pje ga zézhi 'na nte, je ngue 'ma jñetse c'ü me na zétscö, na ngueje ri pjös'ügö c'ü", enzgö c'ín Jmugöji. Nguec'ua me ri mäcjö na puncjü na ngue dya pje ga zétscö. Rí mäcjö na ngueje bübüzü o poder e Cristo. ¹⁰ Na ngue c'ü rgá pépcö e Cristo, me cjacö na s'o yo nte me pjongüzüji cja o jñiñiji, y pje c'o nde ri sufregö. Pero ri mäcjö. Na ngueje 'ma dya ga zétscö, ngue 'ma ix na cjuana na zétsi.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Na ngue me ró xi'tsc'öji pje pjétscö, pe in mamaji c'ü ri locogö. Pero, ¿ja rva cjacpü? 'Ma o xi'tsc'öji c'o xöpüte c'ü dya jo rgá jizhigö, dya i xiquejeji c'ü na jo rgá xöpütege. Nguec'ua ni jyodü rá xi'tsc'öji pje pjétscö. C'o xöpüte cjacpüji ri ngue o apóstole e Cristo c'o me ni muvi. Pero xenda na nozgö, zö dya ni muvizgö. ¹² 'Ma mi bünc'ö co nu'tsc'öji, ró sufregö. Pero ró sido ró pépcö e Cristo. Y ró cjacö c'o me na nojo c'o nunca mi jandagueji. Nguec'ua vi unnc'öji ngüenda c'ü na cjuana c'ü mi xi'tsc'öji. Nguec'ua in pärägueji c'ü ngue o apóstolez e Jesucristo. ¹³ A poco in cjiññiji c'ü xenda ró s'iyagö na jo c'o 'ñaja congregación que na ngue'tsc'öji. Bueno, c'ü ró cjacö, ngueje c'ü dya ró jün'c'üji in meriogueji. 'Ma jiyö, rvi sögueji na jyü. Perdonaozgoji c'ü dya ró jün'c'üji in merioji.

¹⁴ Dya ra metscö rá 'ñe nuc'üji. Ra zö'ö na jñi c'ü rga ëjë. Y dya rá jün'c'üji in meriogueji. Dya ngue in meriogueji c'o ri mbeñegö, ngue'tsc'öji me ri mbents'öji. Dya ngue yo t'i c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rguí mbös'üji nu tataji; ngueje yo nzhante c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rguí mbös'üji nu t'iji. ¹⁵ Me ri mäcjö rgá pépcö Mizhocjimi rgá pjöxc'öji, zö me potjo in cuégö. Nza cja c'ü mas ri netsc'öji, y dya nda in nezgöji.

¹⁶ Bübüts'öji c'ü ra mama, zö dya ró jüngö c'o merio c'o mi dacöji, pero ró jodügö ja rvá on'c'üji. ¹⁷ Rí xi'tsc'öji, 'ma ró xipji c'o cjuarma o ëji o 'ñe zo'c'öji, dya pje xo jñün'c'üji. ¹⁸ Ró xipji e Tito ro ëjui c'ü 'na cjuarma, o 'ñe nuc'öji. ¿Cjo pje c'o o jñün'c'üji e Tito? Iyö, dya pje xo jñün'c'üji. ¿Cjo dya xo mbents'öji angueze, ja c'o nzi rgá mbents'öji? Já, xo mbents'öji. ¿Cjo dya xo tsja ja c'o nzi rgá cjacö? Já, je xo va tsjatjo a cjanu.

¹⁹ Nu yo ri xi'tsc'öji, pe in cjiññiji c'ü rrä ñanatsjë cja in jmigueji nza cja 'ma ro cjacö na s'o. Pero dya je ga cjanu. Nu yo ri xi'tsc'öji, jandgagö Mizhocjimi. Y bübü e Cristo co nutscö. Rí s'iyatsc'öji cjuarma. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü mas ri päräji Mizhocjimi. ²⁰ Rí negö ri nzhodügueji na jo. In negueji c'ü rá mä'c'öji. Pero ri sügö 'ma rá 'ñe nuc'öji, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya ri nzhodüji na jo. 'Ma rga cjanu, dya ra só rá mä'c'öji 'ma. Rí sügö 'na rá tö'tc'üji c'ü me ri sögueji o jña, 'ñe me ri ne ra mbë'ts'iji na nojo c'ua ja nzi ga mbëzhi c'o 'ñaja. O rá tö'tc'üji ri pötqui sjëyaji, 'ñe ri pötqui huí's'iji. O rá tö'tc'üji ri pötqui xos'üji o bëchjine, 'ñe me ri pötqui tsjojneji. O rá tö'tc'üji ri cjacquetsjëji rrü

notsc'eji nzi 'natsc'eji, 'ñe me ri ñatsjē ri ñatsjēgueji. ²¹ Bübütsc'eji c'o cja na s'o. In cjiññiji na s'o cja in mü'bügueji. In tsägueji o bëzo o ndixū, 'ñe pje c'o nde in cjai a cjanu c'o na s'o. Rí sūgō, 'ma rá 'ñe nuc'eji, 'na rá tō'tc'ūji c'ü dya be ri nzhogū in mü'büji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjacō me ra sentio ín mü'bügō me rá huē'c'ōji.

13

Advertencias y saludos finales

¹ Ma rá ěcjō na yeje, ya ra zō na jñi c'ü rvá ěgō va. Tsjiññiji c'ü t'opjū a cjava: "Ma cjō c'o ra tsja na s'o, ni jyodū yeje o jñi'i c'o o jñanda vi tsja na s'o, c'o ra cōste. Nu'ma, ra sō ra castigaōji 'ma c'ü", eñe. ² Ma ró 'ñe zenguats'ūji c'ü na yeje, ró zopjū c'o mi cjats'ügueji na s'o, ró xicōji ro nzhogū o mü'büji. 'Ma jiyō, ro castigaogō c'o, 'ma ro ěgō na jñi'i. Nudya, dya rí bünc'ō co nu'tsc'eji. Pero rí zo'c'ōji nu'tsc'eji in sido in cjai c'o na s'o, rí xi'tsc'ōji, 'ma rá ěcjō na jñi, rá castigaots'ūji. ³ Nu 'ma dya in pārāgueji cjo rí pātpāgō e Cristo, jo rí ñugueji 'ma, 'ma rá ěcjō. Me na zēzhi angueze, dya sū ra castigaots'ūji. ⁴ 'Ma o ndābāji e Cristo cja ngronsi, o jñetse nza cja c'ü dya ma zēzhi. Pero bübütjo dya c'ü, na ngueje c'ü o poder Mizhocjimi o tsjapū o bübütjo na yeje. Je xo ga cjazgōnu. Na ngueje bübü ín mün'c'ō e Cristo, jmancha'á rgá zo'c'ōji na jo, nza cja c'ü dya rí pé'sc'ō poder. Pero bübüzū o poder Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma dya ra nzhogū in mü'bügueji, rí bübü rá castigaots'ūji.

⁵ Nu'tsc'eji, ngue'tsc'eji ni jyodū rí ñutsjēji cjo na cjuana i 'ñenche in mün'c'eji e Cristo. ¿Cjo bübü in mün'c'eji e Cristo? ¿Cjo 'ñünn'c'ü in mü'büji rí tsjaji ja c'o nzi ga ne? 'Ma jiyō, dya cjuana in ejmeji 'ma. ⁶ Pero 'ma bübü in mün'c'eji e Cristo, rí te'begō rí unnc'eji ngüenda xo 'ñetscō xo bübüzügō c'ü, y ngue o apóstolezügō c'ü. ⁷ 'Ma rá 'ñe castigaots'ūji, nu'ma, rí pārāgueji c'ü rí bünc'ō o poder e Cristo. Pero rí ötcō Mizhocjimi c'ü rí jyēzgueji c'o na s'o. Zō rí negō ra jñetse c'ü ngue o apóstolezū e Cristo, pero rí negō mas c'ü rí tsjagueji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ⁸ Ra sō rá zo'c'ōji ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo. Pero 'ma ya rgui tsjaji c'o na jo, dya cja ra sō rá castigaots'ūji 'ma. ⁹ 'Ma na zē'tsc'eji, 'ma in cjai c'o na jo, dya ni jyodū rá castigaots'ūji co o poder Mizhocjimi. Ngue c'ü rgá mājō c'ü. Y ngue c'ü rí ötcō Mizhocjimi, c'ü rí tsjagueji dya c'o na jo. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacō poder, pero dya ngue c'ü rga chjojts'ōji; ngueje c'ü rga pjōxc'ōji mas rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua nudya dya rí bünc'ō co nu'tsc'eji, rí pen'c'eji ne carta rí xi'tsc'ōji yo, xa'ma rí dyātcāgōji ante c'ü rá ěcjō. 'Ma rí tsjaji a cjanu, dya rgui jyodū rá huēnche'ōji 'ma rá ěcjō.

¹¹ Ya rá cjuatügō ne carta. Mizhocjimi ra mbōxc'ūji cjuarma. Jyēziji c'o na s'o, mas rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Dyātcāji c'o rí xi'tsc'ōji, ngue c'ua ra mājā in mün'c'eji. Rí tsjiññiji 'natjo in pjeñeji, rí tsārāgueji na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra bübütsc'eji Mizhocjimi c'ü s'iyazgōji 'ñe cjacōji ra mājā in mün'c'ōji, ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. ¹² Rí pōtqui zenguateji co texe in mü'büji, na ngueje ngue o t'itsc'eji Mizhocjimi. ¹³ Bö'tc'ütjōji Cjimi c'o cjuarma c'o rí cārāgōjme.

¹⁴ Rí ötcō Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'eji ngüenda in texeji c'ü me nugūji na jo e Jesucristo c'ín Jmugōji. Xo rí ötcō Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'eji ngüenda c'ü me s'iyazgōji Mizhocjimi, 'ñe c'ü bübü ín mün'c'ōji o Espiritu. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

Pablo escribe a las iglesias en Galacia

¹ Nguetscö e Pablo rí pen'c'öji ne carta. Bübü c'o xi'tsc'ejí nguetsjé yo nte yo o juancü rá c'jagö apóstole. O 'ma jiyö, xi'ts'iji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü yo nte o juancüji. Pero iyö. C'ü o juancü nguetsjé e Jesucristo c'ü o te 'ma ya vi ndü, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata c'ü o tsjapü o te. ² Nu'tsc'ejí in jmurüji a Galacia in ench'e in mün'c'ejí e Jesucristo, ngue'tsc'ejí rí pen'c'öji ne carta. Nutscö 'ñe texe yo cjuarma yo rí cārāgöjme, rí zenguats'üjme. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ün Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. ⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji in nzhunc'öji. O 'ñevgueji libre, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'ü na s'o c'ü bübü cja ne xoñijö mü. O ndü a cjanu e Jesucristo na ngueje je ga cjanu va ne Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji. ⁵ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Je ga cjanu angueze texitjo c'o cjé, 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijö mü. Amén.

No hay otro mensaje de salvación

⁶⁻⁷ 'Ma ró zo'c'öji, o 'ñünn'c'ejí in mün'c'ejí Mizhocjimi o jí'tsc'ejí c'ua ja va s'iyatsc'ejí e Cristo va ndü. Nguet'ua vi 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Pero nudya va öts'ejí c'o nan'ño ga zo'c'ejí; dya xi'tsc'ejí c'ü nguextjo e Cristo ra salvats'ejí. Nguet'ua in yembeñeji; in ne rí creoji c'e jña c'ü xi'tsc'ejí c'o nan'ño xöpüte. ¿Jenga me ts'i ni jyëzgueji a cjanu c'e jña c'ü o dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü ja ga cja e Cristo? Mi c'japcö mi nzhodügueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. C'e jña c'ü in ne rí creoji, dya ngue c'ü ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o.

⁸ Nutscöjme ya ró xi'tsc'öjme ja rga 'ñevgueji libre e Cristo. Nguet'ua rí xi'tsc'öji, zö rí apóstolegö pero 'ma ro xi'tsc'öji nan'ño jña, nu'ma, ro jyëzgö 'ma Mizhocjimi ro tsjacü ro ma sufregö. Je xo rga c'jatjonu c'o o anxé Mizhocjimi c'o ixi cārā a jens'e, 'ma ro é xi'tsc'ejí nan'ño jña, xo ro tsjapü Mizhocjimi ro ma sufre 'ma c'o. ⁹ Ya ró xi'tsc'öji ja rguí salvagueji. Xo ró xi'tsc'öji 'ma cjó c'o ra 'ñe xi'ts'iji nan'ño jña, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'ü. Y rí yepe rí xi'tsc'öji a cjanu.

¹⁰ C'ü rvá xi'tsc'öji a cjanu, ngue c'ü rguí unnc'ejí ngüenda c'ü dya ngue c'o xöpüte c'o rí jodügö ra mácägö, ni xo rí ngue'tsc'ejí; ngue Mizhocjimi rí jodü ra mácägö. Nu 'ma cjó c'o rí ngueje cja yo nte c'ü ro jodü mácägö, dya ngue e Cristo c'ü rí pëpcö 'ma.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹ Rí mbeñeñeji cjuarma. C'o jña c'o ró xi'tsc'öji ja ga jogü in mün'c'öji, dya ngueje yo nte yo o nguññitsjé o mü'bü c'o. ¹² Na ngueje dya cjó xitsigö yo nte ja ga cja, ni cjó xo ro xöcü. Nguetsjé e Jesucristo o jítsi ró pārāgö ja ga jocüzü in mü'büji.

¹³ Ya ró xi'tsc'öji ja ga cja rmá minc'ö 'ma dya be mi ejmegö e Cristo. Mi c'jagö in chjürügöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Ró xi'tsc'öji c'ü me mi c'japcö ra sufre c'o o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. Y me mi c'jagö ro chjotcö c'o. ¹⁴ Xenda mi c'jagö in chjürügöjme, que na ngueje na puncjü c'o in menzumügöjme c'o cja nde mi sëgöjme. Na ngueje xenda mi tēpcö o tjürü c'o mi mboxpalejme. ¹⁵ Pero ante c'ü ro jmuxcü, ya vi xöcüzü

Mizhocjimi c'ü ro pëpcö c'ü. Na ngue c'ü vi s'iyazügö Mizhocjimi, o ë 'na nu pa o 'ñünnü ín mü'bü. Y nutscö ró ench'e ín mü'bü e Jesucristo na ngueje c'ü vi s'iyazügö c'ü. ¹⁶Y go ne Mizhocjimi go tsjacü ró pãrãgö ja ga cja e Jesucristo c'ü nu T'i. O jítsgö a cjanu ngue c'ua rá magö cja yo nte yo dya menzumü a Israel, rá ma xipjiji ja rgá sö e Cristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. 'Ma o jítsgö a cjanu Mizhocjimi, dya cjó ró öñü ne rí 'naja nte ja rva cja rva zopcjö yo nte. ¹⁷Dya xo ró magö a ma a Jerusalén ro ma öñü c'o ot'ü vi mbëzhi apóstole que na nguezgö. C'ü ró cjagö, ixtó xögütsjë ró magö a ma a Arabia. O cjogü ja nzi pa, cja rrü nzhogö ró ë c'ua a Damasco.

¹⁸Nuc'ua 'ma ya vi cjogü jñi cjë, ró magö a ma a Jerusalén c'ü tsja a Judea. Pero dya ngue c'ü ro ma öñngö ja rva zopcjö yo nte. Ngue c'ü rvá ma pãrãgö e Pedro. Y dya mezhe rvá minc'ö nu, c'ü ro ñabe; yenzotjo. ¹⁹Xo ró chjégöbe nu, e Jacobo c'ü nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmugöji. Pero c'o 'ñaja apóstole, dya ró chjégöjme c'o. ²⁰Nujoyo rí xi'tsc'öji, dya bëchjine yo. Na cjuana yo, c'ua ja nzi ga mbãtcã ín mü'bü Mizhocjimi.

²¹Nuc'ua ró pedyegö a Jerusalén ró magö a ma a Cilicia 'ñe a Siria. ²²C'o cjuarma c'o mi jmurü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, dya be mi pãcãgö c'o. ²³Pero mi ärají c'o mi mama c'o o dyoji: “E Pablo dya mi ne cjó ro 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguec'ua mi cjacüjme rá sufrejme y me mi ne ro mbötcüjme. Pero nudya, e Pablo xipji dya yo nte xo ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo”, mi eñe c'o cjuarma ma xipjiji c'o o dyoji. ²⁴Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cãrã a Israel mi mamaji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, na nguezgö e Pablo xo ró ench'e ín mü'bügö e Jesucristo.

2

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

¹O cjogü c'ua catorce cjë ró magö a ma a Jerusalén, ró mëbe e Bernabé. Xo ró sidyibe e Tito. ²Nguetsjë Mizhocjimi o tsjacü ró pãrãgö c'ü mi jyodü ro möcjöjme nu. Ró ma ñatsjëjme c'o pjëzhi apóstole nu. Ró xipjiji ja ga cja rgá zopcjö yo dya menzumü a Israel rí xipjiji ja rgá sö e Jesucristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Mi negö c'ü ro unü ngüenda c'o apóstole, c'o jña c'o rí xipjigö yo nte, chjëntjui c'o jña c'o mama c'o apóstole. 'Ma jiyö 'na dya rví muvi 'ma c'ü rvá pëpcjö na puncjü, 'ñe c'ü cja xe rá pëpcjö. Na ngueje 'na dya ro mböxcügö c'o apóstole cja ne bëpji. ³⁻⁵Na ngueje cãrã c'o 'ñaja c'o vi mama c'ü ni jyodü ra circuncidaoji yo dya menzumü a Israel ra dyopcüji o cuerpoji. Nutscöji bübü ín mün'c'öji dya e Cristo Jesús; nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Pero bübü c'o chaque cjapü cjuarma; mi nugütjome cjo mi cjaime c'ua ja nzi ga t'opjü c'o ley cjo iyö. Na ngueje anguezeji mi neji ro nzhogüjme ro jodü ro ätcöjme c'o ley c'o. Mi neji ro circuncidaoji e Tito c'ü mi dyocjöjme, na ngueje dya mi menzumü a Israel, nguec'ua dya vi circuncidaoji c'ü. Pero dya ró negö ro circuncidaoji e Tito. Ni xo ro negö ro circuncidaoji c'o 'ñaja cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje mi mbentsc'öji nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel, ró negö rí sido rí 'ñejmeji c'ü na cjuana c'ua ja rgui salvagueji. Nguec'ua 'ma ró cjuarü ró ñajme c'o apóstole, cjanu o mama c'ua anguezeji c'ü dya ni jyodü ra circuncidaoji c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, ni xo rí ngueje e Tito.

⁶C'o pjëzhi apóstole, dya pje xitsigöji c'ü pje xe ro jíhcö yo dya menzumü a Israel. Para nutscö, dya ra tsja zö pje pjëzhiji, na ngueje Mizhocjimi ra juajnü 'na nte'e zö dya pje rí pjëzhi. ⁷C'o pjëzhi apóstole, c'ü o tsjaji, o unüji ngüenda

c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá sátc'ö cja yo dya menzumü a Israel, rá xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Xo unüji ngüenda vi juajnü Mizhocjimi e Pedro ra zopjü yo menzumü a Israel. ⁸Xo mbäräji ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü e Pedro ra tsja apóstole, ngue c'ua ga zopjü yo menzumü a Israel. Y xo mbäräji ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünnü ín mün'c'ö ngue c'ua xo pjëtsi apóstole rí zopjü yo dya menzumü a Israel.

⁹C'o apóstole c'o me mi nántji pjëzhi na puncjü, ngueje e Jacobo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Anguezeji o unüji ngüenda c'ü vi tsja Mizhocjimi vi tsjacügö apóstole, 'ñe vi mböxcü na puncjü. Nguec'ua va dyacüji o dyëji va mäcäbe e Bernabé, cjanu xitsibe: "Nu'tsc'evi 'ñetscöjme rí mbëpjiji cja e Cristo. Nu'tsc'evi rí ma zopjüvi yo nte yo dya menzumü a Israel, nutscöjme rá ma zopjüjme yo rí menzumüji a Israel. ¹⁰Pero dya rí jyombeñevi rí pjös'üvi c'o ín menzumügöji c'o dya pje pë's'i", o 'ñenzgöbe c'o. C'e jña'a ró negö c'ü, na ngueje siempre rí mbeñe c'o cjuarma c'o dya pje pë's'i.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹Na nu pa, zö mi pãrä e Pedro c'o na jo, pero nan'ño va tsja. Nguec'ua rvá huënc'ö c'ua. Rá xi'tsc'öji dya, ja va ts'a. Ot'ü o ma e Pedro a ma a Antioquía. ¹²Nuc'ua 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu säjä c'ua ja nzi c'o menzumü a Israel c'o mi ngue o dyoji e Jacobo. Nguec'ua mi sü e Pedro xe ro ziji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje 'na ro mama c'o ya vi säjä, jenga mi siji o xëdyi e Pedro c'o cjuarma c'o 'ñaja menzumü. Nguec'ua zö mi pãrä e Pedro ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, pero go xögü c'ua; dya cja 'natjo c'ua go ziji o xëdyi c'o. ¹³Xo 'ñetjo c'o 'ñaja cjuarma c'o menzumü a Israel c'o mi cãrä a Antioquía, zö xo mi pãräji ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o 'ñaja cjuarma, pero xo tsjaji c'ua ja va tsja e Pedro go xögüji. Y 'ma o nu'u ga cjanu e Bernabé, xo xögü c'ü. ¹⁴Nguec'ua ró unnc'ö ngüenda c'ü dya ma jo c'ü mi xögüji. Na ngueje c'o 'ñja c'o mama ja ga salvazüji, dya mama c'ü rá xögüji a cjanu. Nguec'ua rvá huënc'h'i e Pedro nu ja mi cãräji texeji, ró xipji a cjava: "Nu'tsc'e ín cjague c'ü t'opjü c'o ín leygöji c'ü dya rá cjaji nutscöji rí menzumüji a Israel; ín sigueji o xëdyi yo dya menzumü a Israel. Dya s'o c'ü ín cjague dya a cjanu, na jo c'ü. Nguec'ua, ¿jenga j xögue cja yo cjuarma yo dya menzumü a Israel? Ra nguiñjiji c'ü ni jyodü ra tsjaji c'ua ja nzi ga tsja yo ín menzumügöji, xo ra jyodü ra cumpleji texe c'o ín leygöji. Pero dya ni jyodü."

La gente de Israel, igual que todos, se salva por fe

¹⁵Xo ró xipji a cjava e Pedro: "Yo dya menzumü a Israel, dya tjëji c'o o ley Mizhocjimi; nguec'ua nutscöji rí menzumüji a Israel mi xicöji cja'a na s'o c'o. Nutscövi, ixtí menzumügövi a Israel. ¹⁶Pero ró unnc'övi ngüenda zö ra jyodü 'na nte ra dyätä texe c'o ley, pero xe ri tütjo o nzhubü a jmi Mizhocjimi. Xo ró unnc'övi ngüenda nguxtjo 'ma ra tsja 'na nte ra 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tü o nzhubü 'ma c'ü. Nguec'ua xo 'ñezgövi xo ró ench'e ín mün'c'övi e Jesucristo ngue c'ua dya cja xe rá tuns'üvi ín nzhunc'övi. Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: 'Zö cjó c'o ra tsja ra dyätä texe c'o ley, pero xe ri tütjo o nzhubü a jmi Mizhocjimi c'e nte c'ü', eñe."

¹⁷Xe ró xicö e Pedro: "Nutscövi ró negövi c'ü dya cja xe ra bübüzüvi c'o na s'o. Nguec'ua rvá ench'e ín mün'c'övi e Cristo. Nguec'ua sö rá jyëtsitsjëvi dya yo dya menzumü a Israel yo xiji na s'o. Na ngueje c'ua ja nzi ga cja anguezeji,

dya tjëji c'o ín leygöji, je xo ga cjazgövi dya nu, dya cja mandazüvi c'o ley. 'Ma ró jëzgövi c'o ley ngue c'ua ro ench'e ín mün'c'övi e Cristo, ¿cjo ix ma s'o ga cjanu? Iyö. ¹⁸ Rí xi'tsc'ö na cjuana cjó ngue c'ü cja na s'o. 'Ma cjó c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, 'ma ra nzhogü na yeje ra jyodü ra cumple c'o ley, nu'ma, ngue 'ma ix na cjuana tuns'ü o nzhubü c'ü. ¹⁹ Nuzgö ró unnc'ö ngüenda c'ü dya sò ro cumplegö texe c'o ley. C'ua ja nzi ga cja 'na mbëpji c'ü ya ndü'ü, dya cja manda c'ü nu lamu, je xo ga cjazgö dya nu, dya cja mandazü c'o ley. Nguec'ua nza cjazgö c'ü ya ró tügö. Pero a jmi Mizhocjimi ri büntcjö dya, y nguextjo angueze ri ätcö c'ü. ²⁰ 'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügö nu. Nguec'ua dya cja nza cjazgö 'ma ot'ü. Zö xe bübüzü ín cuerpogö, pero bübü dya a mbo cja ín mün'c'ö e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Nguec'ua nudyä, ri ench'e ín mü'bü c'ü recibidozü dya Mizhocjimi, na ngueje o s'iyazög e Cristo o ne o pätcä va ndü c'ü. ²¹ Bübü c'o cchapü dya ni muvi c'ü vi s'iyazüji Mizhocjimi va ndjä ä c'ü o T'i o ë ndü; mamaji ni jyodü rá cumplegöji c'o ley, ngue c'ua rrä jozüji a jmi Mizhocjimi. Pero nutsö, dya rí mangö a cjanu. Na ngue 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü vi ë ndü e Cristo?', ró embe e Pedro.

3

La ley o la fe

¹ Nu'tsc'ëji cjuarma ín cäräji a Galacia, ró xi'tsc'öji na jo'o ja va ndü e Cristo cja ngronsi por nutsöji. Pero nudyä ín ne rí dyäräji 'na jña c'ü dya cjuana. ¿Jenga i jyëzgueji o dyon'c'ëji? Dya ín cjiññiji na jo 'na pjeñe. ² Bübü c'ü rí negö rí önc'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji o Espíritu o ë bübü cja ín mü'büji. ¿Cjo i tsjaji texe c'ü t'opjü c'o ley nguec'ua va dya'c'üji c'ü? Jiyö. O dya'c'üji c'ü, na ngueje 'ma i dyäräji ja ga cja e Cristo, i 'ñench'e ín mün'c'ëji c'ü. ³ 'Ma i 'ñench'e ín mün'c'ëji e Jesucristo, o tsja Mizhocjimi o ndjä ä o Espíritu ra dya'c'ëji poder rí tsjaji na jo. Maco ín jodü rí tsjatsjëji c'o na jo rguí cumpleji c'o ley. Dya jo c'e pjeñe c'ü ín cjiññiji. ⁴ 'Ma i pjürü i 'ñejmeji o jña e Cristo, i sufregueji na puncjü. Pero 'ma rí jyëzgueji dya c'e jña, dya ni muvi dya 'ma c'ü i sufrejji. Xa'ma dya rí jyëzgueji c'ü. ⁵ O Espíritu Mizhocjimi da'c'ëji o poder. A cjanu Mizhocjimi da'c'üji ín cjaji c'o na nojo c'o nunca mi janda yo nte. ¿Cjo ín ätqueji texe c'o ley nguec'ua ga dya'c'ëji Mizhocjimi o poder? Iyö. Da'c'ëji a cjanu o poder, na ngueje 'ma ín äräji ja ga cja e Cristo, ín creoji.

⁶ Je xo va cjatjonu e Abraham mi jinguä, o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, o creö c'ü ro tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü o nzhubü e Abraham. ⁷ Nguec'ua ixtí unnc'ëji ngüenda, c'o je ga cjanu ga 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, je ngueje c'o na cjuana mboxbéche cja e Abraham c'o, na ngueje ench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. ⁸ Mizhocjimi xo xipji a cjava e Abraham: "Na ngue i creö c'ü ró xi'ts'i, ró intsjimits'ü. Je xo rga cjanu yo cärä texe cja ne xoñijömü, xo rá intsjimigö yo", eñe. Nguec'ua t'opjü dya cja o jña Mizhocjimi. O mama a cjanu Mizhocjimi, na ngue ya ixmi pärä c'ü xo 'ñetjo c'o dya menzumü a Israel xo ro 'ñench'e o mü'büji angueze. Y 'ma ro 'ñenche o mü'büji, dya cja ri tütji o nzhubüji 'ma. ⁹ Nguec'ua c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ngue c'o ra intsjimi dya Mizhocjimi, ra mama c'ü dya cja ri tütji o nzhubüji, c'ua ja nzi va mama c'ü dya cja mi tü e Abraham o nzhubü, na ngue xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi.

¹⁰ Cärä c'o cjiññi c'ü dya cja ri tü o nzhubüji nu 'ma ra cumpleji texe c'o o ley Mizhocjimi. Pero dya cjó sò ra cumple texe c'o o ley Mizhocjimi. Nguec'ua

c'o cjiñi a cjanu, ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngue je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Ma cjó c'o dya ra cumple texe c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi, ra ma sufre 'ma c'o”, eñe. ¹¹ C'o jodü ra cumple texe c'o ley ngue c'ua ra jogüji a jmi Mizhocjimi, rí pãrãgöji c'ü xe tütjoji o nzhubüji a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “C'ü ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ngue c'ü ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tütü o nzhubü c'ü, y ra ch'unü c'ü rguí bübütjo c'ü”, eñe. ¹² Pero c'o ley, nan'ño ga mamaji. Je t'opü ga cjava c'o ley: “Na nte, 'ma dya ra cumple texe c'o ley, dya ra ch'unü c'ü rguí bübütjo”, eñe c'o ley.

¹³ Nguec'ua ixi jñetse cja c'e ley c'ü ro tsjacüji Mizhocjimi ro ma sufreji, na ngueje dya sö ro cumpleji texe c'o mama cja c'e ley. Pero Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo c'ü ro ma sufregöji, ngue c'ua dya cja xe ni jyodü rá ma tüji. C'ü rguí unnc'ëji ngüenda c'ü ngue Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo, ngue c'e jña c'ü je t'opjü ga cjava: “Mizhocjimi je ngue c'ü cjapü ra sufre 'ma cjó c'o ra sufre rgá ndü cja ngronsi”, eñe o jña Mizhocjimi. ¹⁴ O pätcägöji va ndü e Cristo. Nguec'ua nu'tsc'ëji zö dya in menzumüji a Israel, pero xo 'ñetsc'ëji ra intsjimits'üji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonao'ts'üji. Y ra dya c'üji o Espiritu; 'ñetscöjme xo ra dyacüjme. Na ngue rí ench'e in mü'büji e Jesucristo.

La ley y la promesa

¹⁵ Tsjiñji cjuarma, ja rgá cjai va cja ne xoñijö mü. 'Naja nte 'ma ya rguí mbäb 'naja xiscö mü, y 'ma ya rguí cuatüji sello c'e xiscö mü c'ü, dya cjó ra sö ra ts'a's'ü ni cjo pje xe ra jñu's'ü c'ü. ¹⁶ Ma mü o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte, dya nãdãji c'o o mboxbëche e Abraham. Na ngue 'ma rva cjanu, rvã puncjü o mboxbëche c'o ro jñädã 'ma. Pero 'natjo c'ü o mboxbëche e Abraham c'ü o jñädã, c'ü ngueje e Cristo. Na ngue je ga cjava va mama Mizhocjimi va xipji e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbëche, rá intsjimigö c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijö mü”, eñe. ¹⁷ Dyãräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi o mama c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijö mü. C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mbäbãvi 'na xiscö mü e Abraham, cja rrü cuatütsjê sello. Xe go mezhetjo c'ua cuatrociento treinta cj'ë, cja ch'unü 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Nguec'ua zö bübü c'o ley, pero ya zãdã c'e jña c'ü ot'ü vi mama Mizhocjimi va xipji e Abraham. Na ngueje na cjuana ya intsjimizüji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ¹⁸ C'ü rguí cumple 'na nte o ley Mizhocjimi, dya ngue c'ü rguí perdonao Mizhocjimi c'e nte. Na ngue 'ma dya be mi ch'unü c'o ley, o mama Mizhocjimi 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü, ra perdonao Mizhocjimi c'ua ja nzi va perdonao e Abraham.

¹⁹ ¿Cjo dya ni muvi 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés? Dyãräji c'ü rá xi'tsc'öji. Zö ya vi mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimizüji, pero xo dyacüjme c'o ley nutscöjme rí menzumüjme a Israel, ngue c'ua ro unnc'öji ngüenda rí texeji c'ü rí tügöji in nzhunc'öji, dya rí ätcöji Mizhocjimi. O dyacüjme c'o ley hasta 'ma cja ro ëjê c'ü o mboxbëche e Abraham c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, ngueje c'ü vi mama Mizhocjimi ro intsjimizüji ja c'o nzi va xipji e Abraham. C'o ley, ngue Mizhocjimi o manda c'o o anx'e o 'ñe unü c'o in mboxpalejme c'o. O unüji a dyë e Moisés. ²⁰ Ma o unüji c'o ley, dya je ngue anguezeji o unüji; je ngueje a dyë e Moisés c'ü o unüji c'o. Pero 'ma o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cãrã texe cja ne xoñijö mü, nguetsjê Mizhocjimi o zopjütsjê e Abraham.

El propósito de la ley

²¹ ¿Pje rá mangöji 'ma? Maco Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi yo nte yo cārā texe cja ne xoñijōmü, ¿cjo dya ni muvi 'ma c'o ley? Iyö, na jo c'o ley. Pero c'o ley, dya sō ra dyacüji c'ü rga bübütjoji, dya sō ra dyacüji poder. 'Ma jiyö, ro sō ro cumplegöji 'ma c'o ley, ngue c'ua dya ro tūji ín nzhunc'öji. ²² Pero dya je ga cjanu. Na ngueje je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü rí tügöji ín nzhunc'öji rí texeji; dya cjö bübü c'ü rí ätä texe c'o ley. Nguec'ua nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra intsjimi Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaoji.

²³ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ma dya be rmi ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, mi mandazüjme c'o ley, pero dya sō ro cjagöjme c'o mi mandazüjme c'o. Mi mandazüjme a cjanu, ngue c'ua 'ma ro ëjë e Jesucristo, ro ench'e ín mün'c'öjme angueze. ²⁴ Tsjijnñiji ja ga cja c'o pēs'i o bëppi ra mbörü o t'i. Pjörüji hasta 'ma cja ra ndümbeñe c'o t'i. Je xo ga cjatjonu c'o ley, mi pjöcüjme ngue c'ua 'ma ro ëjë e Cristo, ro ench'e ín mün'c'öjme 'ma c'ü, ngue c'ua ro mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja ri tügöjme ín nzhunc'öjme. ²⁵ Nguec'ua nudya ya zädä c'ü rí ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazüjme dya c'o ley.

²⁶ Zö ri menzumügeji a Israel o jiyö, pero ya o t'itsc'ejí dya Mizhocjimi, na ngueje ín ench'e ín mün'c'ejí dya e Jesucristo. ²⁷ Ya í jigueji, ín 'natjoji co e Jesucristo. C'ua ja ga cja angueze, xo rga cjatsc'ejí dya nu. ²⁸ A jmi Mizhocjimi, dya ra tsja zö ri menzumü a Israel 'naja nte, o jiyö. Dya ra tsja, zö ri esclavo o zö ri libre. Dya ra tsja, zö ri bëzo o zö rí ndixü. Nde 'na ma cjatsc'ejí dya, na ngueje bübü dya e Jesucristo cja in mün'c'ejí ín texeji. ²⁹ Ngue o ntetsc'ejí dya e Cristo. Nguec'ua zö dya ín menzumü e Abraham, pero o mboxbëchets'üji dya c'ü, na ngueje ín ench'e ín mün'c'ejí dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Nguec'ua xo 'ñetsc'ejí ra dya c'ejí Mizhocjimi c'ü vi xipji ro unü angueze.

4

¹ 'Ma ra ndü 'na bëzo, ra zopcü c'ü nu t'i'i texe c'o pēs'i. Nuc'ua c'ü nu t'i, zö ri mentsjaja texe c'o o s'opcü, pero 'ma dya be ri tjümbeñe, chjëntjui c'ü ri mbëpjitjo c'ü. ² Na ngueje bübü c'o pjörü c'e t'i c'ü, 'ñe c'o vi s'opcü. Nguec'ua c'e t'i ni jyodü ra dyätä anguezeji hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü o mbä's'ä c'ü ndü nu tata, cja ra tsjapü o cjaja 'ma c'o. ³ C'ua ja nzi ga cja c'e t'i, je xo ma cjazgöji nu. 'Ma dya be mi ngue na cjuana o t'izgöji Mizhocjimi, mi nza cjaztjogöji mbëppi na ngue mi mandazügöji c'o ley, 'ñe yo tjürü yo cjaji va cja ne xoñijōmü. ⁴ Pero 'ma mü o zädä c'o pa c'o vi juajnü Mizhocjimi, o ndäjä c'ua c'ü nu T'i c'ü ngue e Jesucristo o ë o 'ñe jmus'ü cja 'naja ndixü, o jmus'ü nza cjazgöji. O ë o 'ñe cumple c'o ley c'o mi mandazüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. ⁵ O ëjë para o 'ñe ndü va 'ñevgueji libre. Nguec'ua nutscöji, dya cja xe ra mandazüji dya c'o ley 'ñe yo tjürü, ngue c'ua Mizhocjimi sō ra tsjacüji o t'izgöji dya c'ü.

⁶ Na ngueje o t'itsc'ejí dya Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi o dya c'üji c'ü o Espíritu o ë bübü cja in mün'c'ejí dya. Nuc'ü, 'ñünnnc'ejí in mün'c'ejí c'ü, nguec'ua gui xipjiji Mizhocjimi: "Mi Tatats'üjme", ín embeji c'ü. ⁷ Nguec'ua, dya cja ín mbëpjitjoji ne rí 'natsc'ejí; o t'itsc'ejí dya Mizhocjimi. Nguec'ua ga dya c'ejí c'ü o mama mi jinguä va xipji e Abraham. Dacüji a cjanu na ngueje c'ü vi 'ñe ndü e Cristo.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ 'Ma dya be mi pãrãgueji Mizhocjimi, mi nza cjatjotsc'eji mbëpji, na ngueje me mi sũgueji yo ts'ita, mi cjaji c'o o mandamientoji. Maco dya Mizhocjimi yo. ⁹ Pero nudya, ya in pãrãgueji dya Mizhocjimi. C'ũ xenda na jo, ngue c'ũ ya mbã'c'ãji Mizhocjimi ya tsja'c'eji o t'itsc'eji dya c'ũ. Nguec'ua, ¿jenga in ne rí nzhogũ rí dyãtqueji c'o ley 'ñe yo tjũrũ c'o mi mandats'ũji? Maco dya sò ra 'ñempc'eji libre cja c'o na s'o, ni pje ra mbõxc'ũji c'o. ¹⁰ In sũpũji yo pa, 'ñe yo zana, 'ñe yo cjë'ë, cja na 'ñe yo mbaxua. ¹¹ Nguec'ua me rí cjiññi cja in mü'bũgö cjo na cjuana i 'ñench'e in mün'c'eji e Jesucristo. 'Ma jiyö, ¿pje dyeje c'ũ rvã pëpcjö na puncjũ a ndetsc'eji?

¹² Nu'tsc'eji, dya mi mandats'ũji c'o ley, na ngueje dya mi tjëgueji c'o. Nutsçöjme ri tjëgöjme, pero nutsçö ró ench'e in mün'c'ö e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazũ c'o. In ne rí cumpleji c'o ley. Pero rí xi'tsc'öji co texe in mü'bũ cjuarma, rí tsjaji c'ua ja nzi rgã cjangö dya, dya rí jyëzgueji ra mandats'ũji c'o ley. C'ũ rvã xi'tsc'öji a cjanu, dya ngue c'ũ pje vi tsjacũji, iyö. ¹³ Na ngue rí mbeñegö c'ũ na jo vi recibidozũji 'ma. Mi sò'dyëgö 'ma, nguec'ua rvã 'ñe mimigö cja in jñiñji. Nguec'ua ró xi'tsc'öji ja rgã sò ra salvatsc'eji e Cristo. ¹⁴ Nu c'e ngueme, zö mi xichats'ũji pero dya i tsjapqueji c'ũ dya rvã muvi c'o jña c'o mi xi'tsc'öji 'ma. Dya xo i xitsçöji: "Dya rí ne rá ärajme", ri 'ñenzgöji. C'ũ i tsjaji, i recibidozũji nza cja 'ma ri nguezgö e Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Jenga dya cja in ne rí dyãtcãji? Maco mi mãcjeji 'ma ró zo'c'öji 'ma ot'ũ. Me mi ne rí pjõxcöji hasta mi cjiññiji quisiera ro sò ri dyacũ in chõgueji. ¹⁶ Pero nudya, pe rí xitsigöji ya rí nuc'öji na ü dya, na ngueje c'ũ rvã xi'tsc'öji c'ũ na cjuana.

¹⁷ Nu c'o xõpũte c'o xi'tsc'eji rí circuncidaogueji, me ne ra xi'tsc'eji jña c'o rgui mãgueji, pero dya jo c'ũ xi'tsc'eji c'o. Na ngueje ne ra tsja'c'eji rí xõgueji co nuzgö, cja rrí cheñeji co nu c'o. ¹⁸ 'Ma cjö c'o ne ra xi'tsc'eji jña c'o rgui mãgueji, na jo c'ũ, zö ri bũnc'ö co nu'tsc'eji zö jiyö. Pero ni jyodũ ra xi'tsc'eji jña c'o na cjuana. 'Ma jiyö, dya jo 'ma. ¹⁹ Nu'tsc'eji in ch'itsc'öji, c'ua ja nzi ga cja 'na ndixũ c'ũ ya ra zö'dyë sò'ö c'ua ja na ü'ü, je xo ma cjangö nu; me mi sentio in mü'bũ por nu'tsc'eji hasta 'ma i creoji. Nudya, me sentio na yeje in mü'bũ. Na ngueje rí pëtsa c'ũ rí jyëzgueji c'e pjeñe c'ũ in cjiññiji dya, ngue c'ua ra 'ñetse na jo c'ũ na cjuana i 'ñench'e in mü'bũji e Jesucristo. ²⁰ Me cja in mü'bũ ro bũnc'ö co nu'tsc'eji, ngue c'ua xenda ro pãrãgö ja rva zo'c'öji. Na ngueje dya rí pãrãgö jenga in ne rí creoji c'o xõpũte c'o va 'ñe on'c'eji.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹ C'o netsc'eji ra mandats'ũji c'o ley, xitsixãji, ¿cjo dya in unũji na jo ngũenda pje pjëzhi c'ũ mama c'o ley? ²² C'o ley, je t'opjũ nu, c'ũ mi 'ñeje yeje t'i e Abraham. C'ũ 'naja, vi mus'ũ 'na ndixũ c'ũ mi mbëpite. C'ũ 'naja, vi mus'ũ 'na ndixũ c'ũ dya cjo mi ngue o mbëpite c'ũ, c'ũ mi nguetsjé c'ũ nu su e Abraham. ²³ Nu c'ũ o t'i c'e mbëpite, o jmus'ũ c'ua ja va netsjë e Abraham. Pero c'ũ o t'i c'e ndixũ c'ũ dya mi mbëpite, o jmus'ũ c'ũ, na ngueje Mizhocjimi ya vi xipji e Abraham ro jmus'ũ. ²⁴ C'o ndixũ c'o, rá jyëtsçö c'o ye jña c'ua ja va zocũji Mizhocjimi. C'e mbëpite c'ũ mi chjũ'ũ e Agar, ngueje c'ũ rá jyëtsçö c'o ley c'ũ, c'o o unũ Mizhocjimi c'o in mboxatitajme cja c'e t'eye a Sinaí. Na ngueje c'o me jodũ ra cumple c'o ley c'o, nza cjatjo mbëpji, dya libre c'o. Na ngueje me sũpũji c'o ley. ²⁵ E Agar, xo rá jyëtsçö c'e t'eye a Sinaí c'ũ je bũbũ a Arabia. Xo rá jyëtsçö c'e jñiñi a Jerusalén yo pa dya. Na ngueje c'o in menzumũjme a

Jerusalén chjëntjui nza cja mbëpji c'o, na ngueje me jodü ra cumpleji c'o ley. ²⁶ Nu c'e ndixü c'ü mi libre c'ü dya mi mbëpíte, rá jyëtscö c'e Jerusalén a jens'e c'ü. Nutscöji je rí menzumüji nu, nguec'ua dya cja nza czazgöji mbëpji, ya rí libregöji dya. ²⁷ Ra sö rí unnc'eji ngüenda a cjanu, na ngueje ya t'opjü a cjava: Mäjägue, nu'tsc'e dya i ndunte, ni xo rí muxt'i.

Mapcje na zëzhi rgui mäcje, nu'tsc'e dya i sö c'ua na ü'u rvi muxt'i.

Na ngueje zö dya in muxt'igüe, pero xenda rrä puncjü c'o in ch'igüe, que na ngueje c'o o t'i c'e ndixü c'ü mbëpíte c'ü o musp'ü t'i c'ü nin xirague, eñe.

²⁸ C'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi libre, mi ngue e Isaac. O jmus'ü c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu, cjuarma, o t'izgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ²⁹ C'o pa c'o, mi nuji na ü c'e t'i c'ü vi mama Mizhocjimi ro jmus'ü; mi cja c'e t'i c'ü vi jmus'ü na ngue c'ü mi netsjë a cjanu c'ü nu tata. Je xo ga cjatjo dya nu, c'o me jodü ra cumple c'o ley, nugüji na ü c'o, nutscöji rí ätäji e Jesucristo. ³⁰ Pero dyärä'maji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Chäjnä ne ndixü nu mbëpíte rí xipji ra mëvi nu t'i. Na ngueje nu o t'i ne ndixü nu, dya pje ra ch'unü ni pje xo ra s'opcü nu. Nguextjo nujnu t'i ne ndixü nu dya mbëpíte, nu ra s'opcü texe", eñe cja o jña Mizhocjimi. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, dya cja mandazüji c'o ley, dya cja nza czazgöji c'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi mbëpíte. O ñevguegöji libre e Cristo; nguec'ua nza czazgöji dya c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte.

5

Sigan firmes en la libertad

¹ E Cristo o ñevgueji libre ngue c'ua dya cja ra mandazüji nza cja o mbëpji. Nguec'ua dya rí tsjapüji ngüenda c'o ñaja xöpüte, dya rí jyëzgueji ra mandatsc'eji c'o ley.

² C'o xöpüte neji ra circuncidaots'üji. Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji nutscö e Pablo rí apóstolegö. Dya rí jyëziji ra circuncidaots'üji. Na ngueje, dya ngue c'ü rgui salvagueji; nguextjo e Cristo ra salvats'üji. ³ Xo rá yepe rá xi'tsc'öji ñaja jña. Texe c'o cja ra circuncidaoji, xo ni jyodü ra tsjaji texe c'o ñaja jña c'ua ja nzi ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. 'Ma jiyö, dya ra salva 'ma c'o. ⁴ Bübütsc'eji c'o ne ra cumple c'o ley, na ngueje cjiññiji 'ma ra tsjaji a cjanu, dya cja rí t'ü o nzhubüji. Pero rí xi'tsc'öji, 'ma cjiññiji a cjanu, dya ench'e o mü'büji 'ma e Cristo, ya xögüji co angueze. Y ya o jyëziji Mizhocjimi, maco o s'iyazüji va ndjä e Cristo. ⁵ Nutscöji ró ench'e in mü'bügöji e Jesucristo, bübü in mün'c'öji dya o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua rí pärägöji 'ma rá sätc'öji cja jmi Mizhocjimi, ra xitsiji c'ü dya rí tügöji in nzhunc'öji. ⁶ 'Ma cjö c'o bübü o mü'bü e Cristo Jesús, dya ra tsja zö ya vi circuncidaoji o jiyö. Na ngueje 'ma cjö c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra s'iya yo nu minteji 'ma. Ngue c'ü ni muvi c'ü.

⁷ Nu'tsc'eji mi nzhodügueji na jo cja o ñiji e Cristo. ¿Jenga i jyëzgueji o dyon'c'eji, nguec'ua dya cja in ne rí dyätqueji dya c'o jña c'o na cjuana? ⁸ C'ü o ñünnc'eji in mü'büji ngue c'ua vi jyëzgueji c'o jña c'o na cjuana, dya ngue Mizhocjimi. C'ü o tsja Mizhocjimi, o ñünnc'ü in mün'c'eji 'ma ot'ü, ngue c'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁹ Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'o jña c'o ni dyon'c'eji, na ngueje chjëntjui nza cja o ixcjünü. In pärägueji co ts'inguiljë c'ü rrä ixi, ra s'odü texe o cjünü. ¹⁰ Bübüzügöji dya c'in Jmugöji, nguec'ua rí juntc'ö in mü'bü c'ü xo rí tsjiññiji c'e pjeñe c'ü rí cjiññigö, c'ü dya nan'ño rgui

tsjijñiji. Pero nu c'ù cja'c'ejí rí yembeñeji, ra nduns'ù ǒ nzhübü c'ù, zó cjó ri ngueje y zó pje ri pjèzhi.

¹¹ Rí xipjigö yo nte c'ù o pätcäji va ndü e Cristo cja ngronsi. Nguec'ua ga nugüji na ü. 'Ma ro jü'sc'ö xe 'na jña c'ù xe ro xicöji c'ù ni jyodü ra circuncidaoji, jo ri ñu'maji cjuarma, dya cja ro nugü na ü 'ma c'ö. ¹² Ya ponch'ü in mün'c'ejí na ngueje c'ö xöpüte c'ö va 'ñe xi'tsc'ejí c'ù ni jyodü ra circuncidaots'üji ra dyocüts'üji in cuerpoji. Maco c'ö xöpüte cjaüpüji ni muvi c'ù ni dyopcüji ǒ cuerpo 'na nte, çjenga dya ne c'ö xöpüte ixta cji'p'itsjéji?

¹³ Nu'tsc'ejí o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mün'c'ejí e Cristo, ngue c'ua ri libregueji, dya cja xe ra mandats'üji c'ö ley. Pero dya rí tsjijñiji: "Rí libregöji dya, nguec'ua só rá cjaí dya texe c'ua ja nzi rgá netsjégöji", rí 'ñeñeji. Iyö. Nu c'ù rí tsjaji, rí pötqui s'iyaji y rí pötqui pjösteji. ¹⁴ Mama a cjava ǒ jña Mizhocjimi: "S'iyagueji yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji", eñe. Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu yo nin minteji, nu'ma, ya i cumpleji 'ma c'ù mama c'ö ley. ¹⁵ Pjötüpüji na jo ngüenda. Na ngue 'ma in pötqui ñuji na ü, 'ñe 'ma in pötqui chüji, 'na rí chjörütsjéji 'ma.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶ Dyäräji c'ù rá xi'tsc'öji. Nu 'ma rí dyätäji ǒ Espiritu Mizhocjimi, dya in cjagueji 'ma c'ua ja nzi gui ñetsjéji c'ö na s'ö. ¹⁷ C'ö va èjë in pjeñetsjéji rá cjaí, dya ne ǒ Espiritu Mizhocjimi c'ö. Y c'ù ne ǒ Espiritu Mizhocjimi c'ù rá cjaögöji, dya rí netsjégöji c'ö. Nguec'ua bübü 'ma rí yembeñeji c'ö rí cjaí. ¹⁸ Pero 'ma rí dyätqueji ǒ Espiritu Mizhocjimi, dya cja xe ra mandats'üji 'ma c'ö ley.

¹⁹ Ixi jñetsetjo 'na nte, 'ma cja'a c'ua ja ga netsjé c'ö na s'ö. C'ö nte c'ö cja c'ua ja ga netsjé, cärä c'ö 'ñeje ndixü c'ö dya ngue nu su'u. Y cärä ndixü c'ö 'ñeje bëzo c'ö dya ngue nu xïra. Xo cärä c'ö pje nde cja ga cjanu c'ö na s'ö, cjaí c'ö va èjë ǒ pjeñetsjéji, dya c'a's'üji. ²⁰ Yo nte c'ö cja c'ua ja ga netsjé c'ö na s'ö, cärä c'ö ma't'ü yo ts'ita. Xo cärä c'ö cëro. Cärä c'ö nu'u na ü yo nu minteji. Cärä c'ö jonbü chü yo nu minteji. Cärä c'ö nepe c'ù pë's'i yo nu minteji. Cärä c'ö me ts'i ni üdü. Cärä c'ö me jodü nguextjo c'ö netsjé. Cärä c'ö me xöcü yo nte, y me üji c'ö dya ngue ǒ dyotsjéji. ²¹ Yo nte c'ö cja c'ua ja nzi ga netsjéji c'ö na s'ö, cärä c'ö me jodü ja rgá tsjapüji ǒ cjaí c'ö pë's'i yo nu minteji. Cärä c'ö pö't'ünté. Cärä c'ö t'ï'l. Cärä c'ö me cja c'ö na s'ö cja mbaxua. Y pje c'ö xe nde cjaí. Ya ró xi'tsc'öji 'ma ot'ü, y nudya rí yepe rí xi'tsc'öji, c'ö cja ga cjanu, dya ra só ra zät'äji a jmi Mizhocjimi ja manda.

²² Pero 'ma rá ätcöji ǒ Espiritu Mizhocjimi, ra 'ñünnügüji 'ma in mün'c'öji ngue c'ua rá s'iyaji yo nín minteji, y rá mäpäji Mizhocjimi, y rá mimiji na jo, dya pje rá mbeñeji. Y 'ma rá ätcöji c'ù, rá pësp'iji paciencia zó cjó pje ra tsjacüji, dya pje rá nzhopcüji c'ö na s'ö. Y rá cjaögöji rrä jontezgöji rá pjös'üji yo nín minteji. Y 'ma pje c'ö rá mamaji c'ù rá cjaí, rá cumpleji c'ua ja rvä mangöji. ²³ Xo 'ñeje 'ma rá ätcöji ǒ Espiritu Mizhocjimi, rá ätäji Mizhocjimi, dya rá cjaöpöji rrä nozgöji. Y rá pjörütsjéji ngue c'ua dya rá cjatsjéji c'ù rá cjiññitsjéji. 'Ma rá cjaögöji a cjanu texe yo na jo, dya bübü ne rí 'naja ley c'ù ri mama na s'ö rí cjaögöji 'ma. ²⁴ 'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügöji nutscöji ya rí ench'e in mü'büji. Nguec'ua rí jéziji c'ö na s'ö c'ö netsjé in mü'büji. ²⁵ Je ngue por ǒ Espiritu c'ù ni bübü Mizhocjimi cja in mü'büji dya. Nguec'ua angueze rá ätcöji dya.

²⁶ Dya rá jodüji c'ù ra mama yo nte c'ù me na jozgöji. Dya cjó rá xipjiji: "Xenda na jozgö que na ngue'tsc'e", rá embeji. Iyö. Dya xo rá pötca mbidiaji.

6

Ayúdense unos a otros

¹ Mi cjuarmatsc'öji, бүбү 'ma ra tsja na s'o 'na cjuarma. 'Ma ga cjanu, nu'tsc'ejí in ätqueji o Espíritu Mizhocjimi ngue'tsc'ejí rí zopjüji, ngue c'ua ra nzhogü o mü'bü ra jyézi c'o na s'o c'ü. Pero jmanch'a rguí zopjüji, dya rí tsjapütsjéji rrä jotsc'ejí. Xo rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya xo ra ndö'c'ü in mün'c'ejí c'ü xo rguí tsjagueji c'o na s'o. ² 'Ma cja na s'o 'na cjuarma, chjéntjui c'ü ri tuns'ü 'na pöjö c'ü me na jyü. Nguéc'ua rí pjösc'ejí 'ma c'ü. O zö pje ri pjézhi c'ü ni jyodü 'na cjuarma, rí pjösc'ejí c'ü. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, ya i tsjagueji c'ü o xitsiji e Cristo.

³ Nu 'ma cjó c'o cjiññitsjé c'ü me na jo c'ü cja'a, pero 'ma dya je ga cjanu ga tsja, nu'ma, dya cjuana 'ma c'ü cjiññi c'e nte. ⁴ Yo nín cjuarmatsjéji, dya ngueje yo rí jñandagueji c'ü cja yo, cja rrí mangueji: “Xenda na jozgö que na ngue ne cjuarma nu”, rí ñeñeji. Iyö. Je nguetsjé c'o in cjagueji rí ñuji cjo na jo c'o o jiyö. Y 'ma na jo c'o in cjagueji, je ngue c'o rguí mägueji 'ma c'o. ⁵ Nzi 'nazgöji ra nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi rvá minc'öji; dya ngueje c'ua ja va mimi c'ü 'naja mi cjuarmagöji.

⁶ C'o xötpü o jña Mizhocjimi ni jyodü ra mbös'üji c'o jizhi o jña Mizhocjimi, ra unüji c'o rguí jyodüji.

⁷ Pe in cjiññiji c'ü dya ra tsja, zö ja rgá mimi 'na nte. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. Na ngueje Mizhocjimi dya sö cjó ra tsjapü burla c'ü. Na ngue c'ua ja ga tsja 'na nte, je xo rgá cjanu rgá nzhopcüji c'ü. Chjéntjui nza cja 'na c'ü ra mbodü o ndéxü, ra ndagü o ndéxü. Pero 'ma ra mbodü o ndöbidiy, bidyi ra ndagü. ⁸ Nu c'o sido cja'a c'ua ja ga netsjé nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, dya ra бүбүji co Mizhocjimi c'o, ra ndüji. Pero c'o sido ätä o Espíritu Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na jo, ra ch'unüji c'ü rguí бүбүji Mizhocjimi, dya ra ndüji. ⁹ Nguéc'ua ni jyodü, dya ra tögüzüji rga cjaji c'o na jo. Na ngueje 'ma dya rá jéziji, ra ngötcüji na jo 'ma Mizhocjimi 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda. ¹⁰ Nguéc'ua texe 'ma sö'ö, ni jyodü rá pjös'üji texe yo nín mintegöji. C'o xenda rá pjösc'öji ngue yo mi cjuarmagöji yo ench'e o mü'bü e Cristo.

Advertencias y saludos finales

¹¹ Jñant'maji dya yo letra yo na nojo yo rí opjütsjégö. Ngué yo rguí nguarü. ¹² C'o xöpüte neji c'ü ra mama yo in menzumüjme: “Na jo c'o xöpüte, na ngueje xo cjaji in chjürügöji”, ra ñeñeji. Nguéc'ua ga xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ü rí circuncidaogüejí. Nu 'ma dya ro xi'ts'iji a cjanu, ro tsja yo nte ro nuji na ü 'ma c'o xöpüte. Na ngueje c'o xöpüte creoji c'ü o pätcägöji e Cristo va ndü cja ngronsi. Pero dya neji cjó ra nuji na ü. ¹³ Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejí ra circuncidaots'üji, dya xo cumpleji c'o ley. Pero neji c'ü ra circuncidaots'üji ngue c'ua ra má'c'äji ra mamaji: “Jñant'maji, ja circuncidaoji c'o cärä a Galacia”, ra ñembeji c'o nu menzumüji. ¹⁴ Pero nutscö, dya cja rí ne rá cjacpö rguí muvi c'ü rguí circuncidaoji 'na nte o c'o pje ri pjézhi. C'ü rá cjacpö rguí muvi, nguextjo c'ü o pätcäji e Jesucristo c'in Jmugöji va ndü cja ngronsi. Na ngueje c'ü vi ndü cja ngronsi e Jesucristo, chjéntjui c'ü ró tügö. Nguéc'ua dya cja mandazü yo na s'o yo бүбү cja ne xoñijömmü. Y nguec'ua yo nte yo dya ejme Mizhocjimi, dya xo cjacü ngüenda yo. ¹⁵ 'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya ni muvi c'ü ya vi circuncidaoji o jiyö. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü ya ngue o t'i Mizhocjimi 'na nte, ngue c'ua nuevo ga nguiñi dya,

y nuevo ga mimi. ¹⁶ Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo ngue c'ua ra mbös'üji nuevo rgá mimiji, Mizhocjimi ra juentse c'o, y ra unü c'ü rguí mäjä o mü'büji, dya pje ra mbeñeji. Na ngueje c'o ra tsja a cjanu, ngueje c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte c'ua ja nzi va tsja mi jinguã o tsjapü e Israel o nte.

¹⁷ Ndeze dya, ga ma a xo'ñi, dya rí negö cjó ra mama c'ü dya rí apóstolegö o ra tsjapü ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpoji ga circuncidaoji yo nte. Na ngueje xo 'ñezgö xo bübü yo jñetse cja in cuerpogö, pero ngueje c'ua ja rvá sufregö na ngue rí pëpi e Jesús.

¹⁸ Mi cjuarmats'ügöji, e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü bübü cja in mün'c'ejj ra mböxc'üji nuevo rguí minc'ejj. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

Pablo escribe a la iglesia en Efeso

¹ Nuzgõ e Pablo, rí apóstolegõ cja e Jesucristo, na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí pen'c'eji ne carta, nu'tsc'eji in cārāji a Efeso; o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje in ejmeje e Jesucristo. ² Rí òtcõ Mizhocjimi c'ü in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugõji ra sido ra nuc'eji na jo'o. Nguec'ua ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones espirituales en Cristo

³ Me na jo Mizhocjimi c'ü ngueje nu Mizhocjimi c'ü in Jmugõji e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugõji, na ngueje xo Mizhocjimi e Jesucristo. Mizhocjimi ngue c'ü o nintsjimizüji c'ü; na ngueje rí 'natjoji dya co e Cristo. Me co nintsjimizügõji Mizhocjimi co texe c'ü je va ëjē a jens'e cja e Jesucristo. ⁴ 'Ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijõmü, o juancügõji Mizhocjimi c'ü ra nguezüji o t'i angueze c'ü dya rá tü in nzhubüji a jmi angueze. O juancügõji c'ü exti nguetjözügõji e Cristo. ⁵ Me co s'iyazügõji Mizhocjimi. O ne o tsjacüji o t'i. O tsja c'ua ja nzi va nguijñi angueze. Ngue c'ü o ndājā e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijõmü ngue c'ua o tsjacüji o t'izüji Mizhocjimi. ⁶ Sido rí ma't'ügõji Mizhocjimi na ngueje me co mbenzeji. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. Me xo s'iyazügõji na ngueje rí 'natjoji dya co c'ü nu T'i. ⁷ Me co s'iyazügõji Mizhocjimi. O ndājā e Jesucristo cja ne xoñijõmü. E Jesucristo o ë pjödõ o cji va ndõmbgüji. A cjanu o perdonao Mizhocjimi in nzhubügõji. ⁸ Mizhocjimi o jitsiji c'ü me co s'iyazüji. O dyacüji rí pārāji ja cja angueze. ⁹ Nu c'ü mi ne Mizhocjimi ro tsja'a, dya cjó mi pārā. Pero ya o tsjacüji Mizhocjimi ró pārāji dya, nu c'ü o mbeñe o tsja. ¹⁰ Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngueje e Cristo ra manda texe c'o bübü a jens'e 'ñe cja ne xoñijõmü. Nguec'ua a cjanu ya ra 'natjoji. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ya cja dya, na ngueje ya zādā c'o cjē c'o ya vi mama.

¹¹ Nutsçõji rí 'natjoji co e Cristo. Nguec'ua, c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, o tsjacüji o t'izüji angueze. Na ngueje Mizhocjimi cja'a texe c'ua ja nzi ga nguijñi. ¹² Nutsçõjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma dya be ma ëjē e Jesucristo, ya rmi te'bejme angueze. Rí cārāgõjme ja rí nzijme c'ü ot'ü ró ejmejme e Jesucristo. Mizhocjimi o ne o tsjacüjme nguezüjme o t'i angueze; ngue c'ua yo nte ra jñandaji nu c'ü o tsjacüjme angueze, ra mamaji c'ü me na nojo c'ü, 'ñe me na jo. ¹³ Nu'tsc'eji, dya in menzumügeje a Israel, xo 'ñetsc'eji i 'ñen'ch'e in mü'büji e Jesucristo 'ma i dyārāgeje c'e jña c'ü na cjuana c'ü mama ja rga jocüt's'ü in mü'büji. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi c'ü vi mama Mizhocjimi ro ëjē, o ë mimi cja in mü'bügõji. A cjanu xo 'ñetsc'eji o tsja'c'üji Mizhocjimi o t'its'üji dya. Ya xo in 'natjoji dya co e Jesucristo. ¹⁴ O Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügõji. Ngue angueze cjacüji rí pārāji, ra cjuatü Mizhocjimi nu c'ü cja'a. Nu c'ü cjacüji Mizhocjimi ngue c'ü exti nguetjözüji e Jesucristo, 'ma rá sät'āji a jens'e nu ja bübü angueze. Nguec'ua rá ma't'üji dya Mizhocjimi na ngueje me na nojo.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

15 Rí ärägö c'ü mamaji sido in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji; y me xo in s'iyaji c'o dyaja c'o xo ngue o nte Mizhocjimi. 16 Nguец'ua nuzgö, dya rí söyagö rgá unü na pöjö Mizhocjimi. Rí mbents'ejí 'ma rí ötügö Mizhocjimi. 17 Mizhocjimi ngueje o Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi ngueje mi Tataji c'ü me na nojo. Nuzgö rí ötügö Mizhocjimi xenda ra jí'ts'íji ja cja angueze; ngue c'ua xenda rí părăgueji angueze cja in mü'bügueji. 18 Me rí ötügö Mizhocjimi ra dya'c'üji jya's'ü cja in mü'büji c'ü rí tsijñigueji na jo, ngue c'ua xenda rí tendiogueji na jo nu c'ü o tsja'c'üji Mizhocjimi me na zö. O zon'c'ügueji ri ngue o t'its'üji angueze. Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'üji xo rí părăgueji c'ü exti nguetjots'üji e Jesucristo. Ngue c'ü in te'beji dya. Nguetzgöji o t'izüji Mizhocjimi ra dyacöji a cjanu. 19 Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü xo rí tendiogueji c'ü me na zéhi Mizhocjimi. Angueze sö ra tsja texe. Nutscöji rí ejmeji Mizhocjimi, ngue o Espirítu angueze c'ü me na zéhi ga pëpji cja in mü'bügöji. 20 Mizhocjimi, c'ua ja nzi o pëpji na zéhi 'ma o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, je xo va cjanu ga pëpji na zéhi cja in mü'bügöji. 'Ma ya vi xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, nuc'ua o tsjapü c'ua o mimi Jmu a jens'e cja o jodyé Mizhocjimi. 21 Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe cja yo gobierno, 'ñejoyo jmu, 'ñeje texe yo pje nde pjéhi cja yo nte. E Jesucristo manda texe dya. Dya ra nguarü c'ü ra manda c'ü. 22 Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe; texe bübü a jömu cja o ngua'a. Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo in ñigöji, nutscöji rí jmurüji rí ejmeji angueze. 23 Nguetzüji o cuerpozüji angueze. Ngue angueze c'ü manda cja in mü'bügöji. A cjanu 'ñetse cja ne xoñijömu ja cja e Jesucristo, 'ñetse c'ü sädä texe c'ü o mbeñe Mizhocjimi.

2

Salvos por el amor de Dios

1 Nu'tsc'ejí, xo o xoxc'ügueji Mizhocjimi; o dya'c'ügueji c'ü gui bübütojueji. Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. 2 Nu'tsc'ejí mi cjagueji c'o na s'o; mi nzhodügueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pără Mizhocjimi. Mi ätägueji e Satanás c'ü dya jo c'ü ndaxojñi texe yo demonio. Ngue e Satanás c'ü pëpji cja o mü'bü yo nte yo dya ätä Mizhocjimi. 3 Nutscöji, dya rmi ätägöji Mizhocjimi. Rmi cjagöji c'o mi netsjéji; texe c'o mi ne in cuerpozöji. Rmi cjagöji texe c'o ma ëjë cja in ñigöji. Mizhocjimi rmi ünngügöji c'ua ja xo nzi ga ünmbü texe c'o dyaja c'o cja na s'o. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. 4 Pero Mizhocjimi me juentsquegöji me go s'iyazüji na puncjü. 5 Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagöji chjëntjui c'ü ya rvä tügöji. Pero o dyacüji Mizhocjimi c'ü rí bübütjöji, na ngueje e Jesucristo bübütjö. A cjanu Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, na ngue me s'iyazüji. 6 Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü; xo 'ñetscöji o xoxcügöji 'ma. Nguец'ua Mizhocjimi o tsjacüji rí 'natjöji dya, co e Jesucristo c'ü manda a jens'e. C'ua ja nzi ga nugüji dya Mizhocjimi, ya 'natjö c'ua rí mimiji co e Jesucristo. 7 Mizhocjimi o tsja texe yo, ngue c'ua texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömu; texezüji rá unüji ngüenda c'ü me o s'iyazüji Mizhocjimi, me o juentsquegöji, nutscöji ya rí 'natjöji co e Jesucristo. 8 C'ü vi jogü in mü'bügueji, dya ngue c'ü rvi tsjagueji c'o na jo. Ngue c'ü me o s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguец'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o jocüts'üji Mizhocjimi in mü'büji. Mizhocjimi o ne o tsja a cjanu. 9 Dya cjó sö cjó ra tsjapütsjë na nojo c'ü ra mama: "Na jözügö a jmi Mizhocjimi na ngueje ró cjagö na jo", ra 'ñeñe. 10 Ngue Mizhocjimi c'ü o jocüzüji in mü'bügöji.

O tsjacüji rí 'natjoji co e Jesucristo, nguec'ua dadyo ín mü'büji. Nudya, ne'e Mizhocjimi dadyo rga mimiji dya, ngue c'ua rá cjangöji c'o na jo c'ua ja ya nzi va mbeñe Mizhocjimi.

La paz tenemos por medio de Cristo

¹¹ Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, mbeñeji ja ma cjats'üji mi jinguã. Nutscöjme rí menzumüjme a Israel mi ocüjme ín cuerpójme ngue c'ua ro 'mārā mi ngue o ntezüjme Mizhocjimi. Mi mamajme que nu'tsc'ejí, dya mi nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje, dya pje mi ocüji in cuerpogueji. ¹² Mi jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ro ējē e Cristo ro 'ñe jopcü o mü'bü yo nte. Nguetscöjme rí menzumüjme a Israel o xitsijme a cjanu Mizhocjimi. Nguec'ua mi te'bejme e Cristo. Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi te'begueji e Cristo c'ua ja nzi rmá te'begöjme. Y dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi nza czangöjme. Dya mi pārāgueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹³ Pero nudya, ya ín 'natjoji co e Jesucristo. Nu 'ma ot'ü, dya pje mi ngue'tsc'ejí o ntets'üjueji Mizhocjimi. Pero nudya, dya nguextjozújme o ntezüjme Mizhocjimi, xo 'ñetsc'ejí ya xo ngue o ntets'üji dya c'ü; na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngötcüji ín nzhubüji. ¹⁴ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, e Jesucristo ya o tsjacüji ya 'natjo jñiñi c'ua ja rí menzumüji dya. Nutscöjme 'ñetsc'ejí mi pötü rmá nuji na ü. Pero nudya e Jesucristo ya tsjacüji c'ü rí cārāji na jo dya. ¹⁵ Mi pötü rmá nuji na ü, na ngueje nutscöjme mi tjějme c'o o ley Mizhocjimi; nu'tsc'ejí, dya mi tjégueji c'o. Pero o 'ñe ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua dya cja mandazújme c'o ley. A cjanu o tsjacüji ya rí 'natjo ntezüji c'ü cja rí dadyoji; nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüjueji a Israel. A cjanu xo o tsjacüji rá cārāji na jo. ¹⁶ Ngue cja ngronsi o ndü e Jesucristo. O böbü a nde'ezüji 'ñe cja Mizhocjimi, nguec'ua rí pötca mājāji dya Mizhocjimi. Nudya, dya cja rí pötca üji Mizhocjimi. E Jesucristo o ndü cja ngronsi va ngötcüji ín nzhubügöji. A cjanu, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, ya rí 'natjo cuerpóji, dya cja rí pötca üji.

¹⁷ O ējē e Jesucristo, nguec'ua rí pārāji ya nugüjme na jo Mizhocjimi, nuzgöjme rí menzumüjme a Israel. Xo 'ñetsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, xo nuc'üji na jo. ¹⁸ Nudya nutscöjme rí menzumüjme a Israel ya sō rá chēzhijme a jmi Mizhocjimi c'ü ngueje ín Tatagöji. Xo 'ñetsc'ejí sō rí chēzhigüejí na ngueje 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügüejí 'ñe ín mü'bügöjme. ¹⁹ Nu'tsc'ejí, dya ín menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi. Pero nudya, ya ngue o ntets'üji dya c'ü. A cjanu xo ín menzumüji dya a jens'e cja Mizhocjimi. ²⁰ Nu'tsc'ejí dya; xo 'ñezgöjme nguezgöji 'na templo nu ja bübü Mizhocjimi na ngueje rí ejmeji e Jesucristo. Angueze ngue c'e ndojo c'ü ot'ü o tjumü cja squina c'ü. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesucristo. Anguesji ngueje c'o ndojo c'o o jñumüji cja c'e cimientó. Nutscöji rí ejmeji o jña Mizhocjimi, nguezgöji c'o ndojo c'o o dyü's'üji a xes'e cja c'e cimientó. ²¹ Ra nocü c'e templo c'ü nguezgöji o ntezüji Mizhocjimi. Texe c'o ejme e Jesucristo ngue c'o ndojo c'o na jü's'üji a xes'e cja c'e cimientó. Texe c'o ejme e Jesucristo ya 'natjoji co angueze. C'e templo c'ü na jábāji me na sjü, na ngueje ngue o tsjaja Mizhocjimi. Nunu, je bübü nu angueze. ²² Xo 'ñetsc'ejí xo na jü'sc'ügüejí cja c'e templo c'ü ngue o nte Mizhocjimi, na ngueje xo 'ñetsc'ejí bübü in mü'bügüejí dya, o Espiritu Mizhocjimi.

3

Pablo encargado del evangelio para los que no eran de Israel

1 Nutscö e Pablo, rí mbêpjitjogö cja e Jesucristo. Nguec'ua rí ogö cja pjörü na ngueje rí zo'c'öji o jña e Jesucristo, nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel. 2 Ya jo in pârâgueji me s'iyazügö Mizhocjimi. O ñembgö rá xi'ts'iji c'ü me s'iyats'üji angueze. 3 Ya ró xi'tsc'öji ja nzi jña cja ne carta ngue c'ua rí pârâgueji nguetsjê Mizhocjimi o jitsi pje na mbê c'ü o mbeñe angueze. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mi pârâji mi jinguã. Pero nudya, ya 'mârã dya. 4 'Ma rí xörügueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öji cja ne carta, ra só rí unügueji ngüenda c'ü rí pârâgö nu c'o o mbeñe Mizhocjimi, nguec'ua va ndãjä e Cristo. 5 Nu c'o nte c'o mi cãrã mi jinguã, nuc'o, dya mi pârâji c'ü o mbeñe Mizhocjimi c'o. Yo cjê dya yo, o Espiritu Mizhocjimi jichi c'o apóstole 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mbeñe. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta ngue c'o o xöcü Mizhocjimi ra mbêpiji angueze. 6 Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoji co e Jesucristo 'ma rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. A cjanu, nu'tsc'eji, dya in menzumügueji a Israel, 'ñezgöjme rí menzumüjme a Israel, nudya, ya rí 'natjo cuerpoji cja e Jesucristo. Nu c'o o mama Mizhocjimi ro dyacüjme, ya xo da'c'üji. 7 Me co s'iyazü Mizhocjimi. O juancü ngue c'ua rí zopjü yo nte rí xipjiji ja rgá sô ra jogü o mü'büji. Me na zêzhi o pèpji cja in mü'bügö 'ma o juancügö. 8 Nguezgö e Pablo, xenda rí menutjogö cja texe yo o nte Mizhocjimi. Pero me co s'iyazügö Mizhocjimi. O juancügö rá zo'c'üji, nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel. Rá zo'c'üji o jña e Jesucristo c'ü mama ja ga cja angueze, me na nojo, me s'iyats'üji. 9 Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji nu c'ü o mbeñe angueze. Ndeze 'ma o dyät'ã Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömmü o mbeñe angueze c'ü ra 'natjoji cja e Cristo texe yo nte. Pero c'o nte, dya mi pârâji c'o mi mbeñe Mizhocjimi. 10 Na ngue c'ü rí zo'c'öji nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua nu'tsc'eji 'ñezgöjme rí 'natjoji dya. Na ngue c'ü rí 'natjoji, pârã yo anxe a jens'e me na nojo Mizhocjimi, me pè's'i na puncjü o pjeñe. Xo 'ñe yo demonio xo pârâji a cjanu. 11 'Ma dya be mi t'ät'ã ne xoñijömmü, Mizhocjimi o mbeñe c'ü rá 'natjoji co e Cristo. Ya o ëjê e Jesucristo. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, 'natjoji co e Cristo. 12 Nguec'ua, dya rí sügöji rgá chêzhiji a jmi Mizhocjimi; na ngueje ró ench'e in mü'büji e Jesucristo; ya rí 'natjoji co angueze. 13 Nutscö e Pablo, rrã sufridogö na ngueje rí zo'c'öji nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel; ngue c'ua rí pârâgueji nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Me rí ö'tc'üji, dya ra tögü in mü'bügueji na ngueje c'ü rrã sufridogö. Rí mácjeji na ngue c'ü rí zo'c'üji o jña Mizhocjimi.

El amor de Cristo

14 Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, nudya, ya xo ngue o 'tits'üji Mizhocjimi dya; na ngueje in ench'e in mü'bügueji e Jesucristo. Nguec'ua, nutscö e Pablo, rí ndüñijömmü a jmi Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Me rí unügö na pöjö angueze. 15 Mizhocjimi xo ngueje nu Tata texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguejnu Tata nu c'o va ndü c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo nguejnu Tata nu c'o bübüto c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. 16 Mizhocjimi c'ü in Tatagöji me na nojo; me na zêzhi c'ü. Rí ötügö angueze c'ü xenda rí zêzhiji na ngueje o Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji. 17 Rí ö'tc'üji Mizhocjimi c'ü sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo; ngue c'ua sido ra bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji. A cjanu rí s'iyaji Mizhocjimi.

Xo rí s'iyagueji nin minteji. ¹⁸ A cjanu ra sò rí pãrãgueji co texe yo o nte Mizhocjimi c'ù me s'iyazüji e Jesucristo. Dya ts'iquëtjo va s'iyazüji c'ù. Me s'iyazüji na puncjü. ¹⁹ Rí ò'tc'üji Mizhocjimi c'ù rí pãrãgueji ja me ga s'iyazügöji e Cristo; zò dya sò rá tendioji texe c'ua ja ga s'iyazügöji c'ù. A cjanu xo rí ò'tc'ügöji Mizhocjimi c'ù ra manda cja in mü'bügueji angueze; ngue c'ua rí nocüji cja o dyë angueze. Ngue c'ua, c'ua ja ga cja angueze, je xo rgá cjats'ügueji nu.

²⁰ Mizhocjimi pëpji cja in mü'bügöji. Sò ra tsja xenda na puncjü que na ngueje c'ù sò rá ötüji. C'ù rí cjiññiji rá ötüji Mizhocjimi, ts'iquëtjo; pero c'o cja'a Mizhocjimi, me na puncjü. ²¹ Me na nojo Mizhocjimi. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra tsjapüji o nte c'o. Ra tsjapüji ri 'natjoji co e Cristo. Texe yo cjë yo va ëjë ra 'ñetse me na nojo Mizhocjimi; xo 'ñe 'ma ya rgüi nguins'i ne xoñijömu. Je rga cjanu, amén.

4

Unidos por el Espíritu

¹ Nuzgö e Pablo, rí ogö a pjörü na ngueje rí zopjügö yo nte rí xipjiji o jña c'ù in Jmugöji. O zon'c'ügueji Mizhocjimi rí 'natjots'üji co e Jesucristo. Nguec'ua me rí ò'tc'üji c'ù rí nzhodüji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ² Dya rí tsjapüji c'ù me rrã nojots'üji. Me na jontets'ü rgui mimiji. 'Ma cjó pje ra tsja'c'üji, dya rí tsjapüji na s'o c'o. Rí pësp'iji paciencia, rí s'iyaji. ³ Tsjacjuanagueji rí pötqui ñugueji na jo. A cjanu rí 'na ma cjatjo in mü'bügueji c'ua ja nzi va dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi. ⁴ Na ngueje, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'eji, dya in menzumüji a Israel, ya 'natjo in cuerpogöji co e Jesucristo. Nutscöji, 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ù bübü cja in mü'bügöji. Nuzgöji o zoncüji Mizhocjimi rí nguezüji o t'izüji angueze; nguec'ua texezüji ya rrã te'begöji c'ù exti nguetjözügöji e Jesucristo. ⁵ 'Natjo in Jmugöji c'ù ngueje e Jesucristo. 'Natjo c'ù joczüzü in mü'bügöji c'ù ngueje e Jesucristo c'ù ró ench'e in mü'büji. Nu'tsc'eji 'ñezgöjme ró jigöji. A cjanu ró jizhiji c'ù rí 'natjoji co e Jesucristo. ⁶ Nuzgöji rí ejmeji e Jesucristo; 'natjo Mizhocjimi c'ù ngueje in Tatagöji. Ngueje angueze c'ù manda texe; je pëpji cja in mü'bügöji, rí ndexeji.

⁷ Rí 'natjoji cja e Jesucristo. Pero angueze nandyo ga dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze. ⁸ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu c'ù mi manda o ndöpü c'o mi üji, cjanu o zidyiji; o nguins'i cja t'eje o zät'äji nu ja mi manda.
Nuc'ua c'ù mi manda o jñü c'o vi jñünbüji c'o vi ndöpü, cjanu o unü c'o o nte angueze.

⁹ Je xo va cjatjonu e Jesucristo; o nguins'i o ma a jens'e. Pero ot'ü vi 'ñeje a jens'e o ëjë cja ne xoñijömu. ¹⁰ Angueze o ëjë cja ne xoñijömu, nuc'ua 'ma o ndü, 'ma o nanga; cjanu o ma a jens'e. Nguec'ua angueze manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijömu. ¹¹ E Jesucristo o dyacüji nzi 'najazüji ja rgá pëpji angueze. Bübü c'o o ch'unü ra tsja apóstole. Bübü c'o ra zopjü yo cjuarma ra xipjiji c'ù ne Mizhocjimi. Bübü c'o ra zopjü yo nte ngue c'ua ra mbãrãji ja rga jopcü o mü'büji. Bübü c'o ra mbörü o nte Mizhocjimi. Bübü c'o ra xöpü o jña Mizhocjimi yo nte. ¹² A cjanu Mizhocjimi o dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze, ngue c'ua rá zëzhiji nutscöji o cuerpocüji e Jesucristo. ¹³ Mizhocjimi ne c'ù xenda rá pãrãgöji e Jesucristo c'ù nu T'i c'ù ya ró ench'e in mü'bügöji. Ne Mizhocjimi c'ù sido rá nocüji cja o dyë angueze; ngue c'ua exti nguetjözügöji e Cristo. ¹⁴ Bübü o xöpüte c'o dya pãrã o 'ñiji Mizhocjimi. Me

mamaji bëchjine ga dyonpüji yo nte. Nu'tsc'ëji, dya rí 'ñejmeji c'o. Yo ts'it'i me pötüji o pjeñeji; texe c'o äräji, nde ejmeji. Mizhocjimi, dya ne c'ü rga cjatsc'ëji o ts'it'i. ¹⁵ Mizhocjimi ne c'ü rá s'iyaji yo ín minteji; ne'e c'ü rá mamaji c'ü na cjuana, dya rá cjaji o bëchjine. A cjanu rá nocüji cja o dyë'ë Mizhocjimi; exti nguetjözögöji e Jesucristo. E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze. ¹⁶ Nutscöji ngue o cuerpozüji angueze; rí 'natjoji co angueze. Na ngue c'ü bübü angueze cja ín mü'büji, ra sö rá pötü rga s'iyaji ra sö rá pötü rga pjös'üji, ngue c'ua rí texeji mas rá nocüji cja o dyë Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

¹⁷ Nguec'ua me rí ö'tc'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne ín Jmugöji; dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pje ejme Mizhocjimi. Anguezeji me cjaji c'ua ja nzi ga netsjëji; dya jo c'ü cjiññiji. ¹⁸ Dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji. Me na me o mü'büji, dya ne ra dyätäji Mizhocjimi, nguec'ua, dya päräji Mizhocjimi. A cjanu, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'büji. ¹⁹ Me cjaji c'o na s'o, c'o ix 'na tsejetjo; pero dya tsejeji. Me cjaji texe c'o me netsjë o cuerpoji, 'ñe c'o va ëjë o ñiji, dya c'a's'üji c'o. ²⁰ Pero nu'tsc'ëji, ín pärägueji, dya a cjanu c'ü ne e Jesucristo c'ü rí tsjagueji. ²¹ Nu'tsc'ëji, ya ín pärägueji ja cja e Jesucristo. In pärägueji c'o ne angueze rí tsjaji. ²² Ne e Jesucristo c'ü dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi mi nzhodügueji 'ma dya mi pärägueji angueze. Nu c'o mi cjagueji 'ma, ma s'o c'o. Mi pëzhgueji c'ü me rí mäcjeji a cjanu; pero dya ma cjuana. Na ngue c'o mi cjagueji, ngue c'o rvi chügueji c'o. ²³ Nudya, ni jyodü dadyo rgui tsjiññigueji dya. ²⁴ Mizhocjimi ya tsja'c'üji o t'itsc'ëji dya. Nguec'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Na ngueje je ga cjanu angueze, me na jo c'ü.

²⁵ Dya rí pezheji bëchjine. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötü rgui xipjiji c'o na cjuana. Rí tsjaji a cjanu na ngueje ya 'natjo ín cuerpoji co e Jesucristo.

²⁶ Nu 'ma ünnc'üji, dya rí jyëziji ra ndö'c'üji c'ü rí tsjagueji na s'o. Dya rí sjëyaji 'napa. ²⁷ 'Ma ín sido ín sjëyaji, ya ín jëziji 'ma c'ü dya jo ra tsja'c'ü rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁸ Nu 'ma ín mbëgue, rí jyëzigue c'o, dya cja rí pönü. Nu c'ü rí tsja, rí pëpji na jo, ngue c'ua rí pë's'i pje rí unü nu c'o pje ni jyodü.

²⁹ Dya xo rí ñaji na s'o jña. Dya rí ñagueji c'o jña c'o dya pje ni muvi. Rí ñagueji jña c'o na jo c'o ra mbös'ü c'o ärä. ³⁰ Bübü o Espiritu Mizhocjimi cja ín mü'bügöji. A cjanu rí pärägöji, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo, ya exti nguetjözüji angueze. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda rí ñagueji jña c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi. 'Ma jiyö, dya ra mäjä angueze.

³¹ Nguec'ua, dya cja rí pötqui ñugueji na ü. Nu'tsc'ëji, dya cja rí tsja in cuëji. Rí jyombeñeji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Dya cjó xo rí sannc'ëji; dya cjó xo rí xosp'üji o bëchjine. Dya cjó cja rí tsjapüji na s'o. ³² Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui tsjagueji c'o na jo. Nu'tsc'ëji rí pötqui juentsegueji. Rí pötqui perdonaot na ngueje Mizhocjimi o perdonaots'ügueji in nzhubüji. Na ngueje e Jesucristo o ndü; o ngö'tc'üji in nzhubüji.

5

Cómo deben vivir los hijos de Dios

¹ Nu'tsc'ëji, o t'its'üji Mizhocjimi dya. Mizhocjimi me s'iyats'üji. Nguec'ua, nudya, xo rí s'iyagueji dya yo nin minteji. ² Rí s'iyaji rgui nzhodüji, c'ua ja nzi

o tsja; o s'iyazüji. O ne o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. Mizhocjimi me co mäpä e Jesucristo na ngue c'ü o tsja e Jesucristo.

³ Nu'tsc'ejji, ya nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi dya. Nguet'ua, nudya, rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji, ín bëzoji, dya rí tsjäägüejji o ndixü. Nzitjots'ügueji ín ndixüji, dya rí tsjäägüejji o bëzo. Dya rí ñepuejji c'ü pë's'i yo nin minteji. Nuyo, dya rí tsjagueji yo; dya xo rí mamaji yo. ⁴ Dya rí mamaji c'o na s'o jña ngue c'ua dya rí bëzhi ín tsejeji. Dya rí ña, ñagueji jña c'o dya pje ni muvi. Dya rí enmbegüejji c'o jña c'o mama c'ü rí tsjagueji c'ü na jo. Nu c'ü rí tsjagueji, rí mamaji jña c'o rgui unüji na pöjü Mizhocjimi. ⁵ Ya ín pärägüejji, c'o bëzo c'o tsjää ndixü, 'ñe c'o ndixü c'o tsjää bëzo, nuc'o, dya ra zät'äji a jens'e nu ja manda e Jesucristo co Mizhocjimi; ne ri ngue c'o nepe c'ü pë's'i c'o dyaja, dya xo ra zät'äji a jens'e. Nuc'o, chjëntjovi c'ü ri ma't'üji yo ts'ita. ⁶ Bübü c'o ra xi'ts'iji c'ü dya ra tsja, zö rí tsjaji a cjanu c'o na s'o. Pero dya cjuana. Nguet'ua, dya rí jyëziji ra dyon'c'üji. C'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu c'o na s'o, ya mama Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁷ Nu'tsc'ejji, dya rí dyocjeji c'o cja'a c'o.

⁸ Me ma bëxömü a mbo ín mü'bügüejji. Ya o jya's'ü cja ín mü'bügüejji na ngueje ya ín 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmugöji dya; nguec'ua ya ín 'natjoji co angueze. Nguet'ua rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁹ Nu 'ma rí nzhodügueji cja jya's'ü, rrä jontets'ügueji 'ma; rí ñagueji c'o na cjuana 'ma, rí mimigüejji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ni jyodü rí xötpügüejji rí tsjagueji c'o rgui mäjä e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ¹¹ C'o me bübü bëxömü cja o mü'bü, me cjaji c'o na s'o. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjagueji a cjanu. C'ü rí tsjaji, rí zopjüji c'o cja a cjanu, rí xipjiji c'ü dya ne Mizhocjimi a cjanu na ngueje c'ü me na s'o cjaji. ¹² Anguezeji 'ma cärätsjëji, cjaji c'o me na s'o. Nguet'ua me rí tsecjöji rá mamaji c'o cja'a c'o. ¹³ Pero 'ma rá xipjiji a cja c'ü mama Mizhocjimi; nu'ma, ra unüji ngüenda c'ü na s'o c'ü cjaji. Nuc'ua 'ma ra dyötüji Mizhocjimi, ra ndintspiji c'o o mü'büji, ya ra jya's'ü cja o mü'büji 'ma. ¹⁴ Nguet'ua mama a cjava cja o jña Mizhocjimi: Nu'tsc'ejji ín cjaji c'o na s'o, chjëntjovi c'ü ín İcjeji, dya ín ätäji Mizhocjimi. Nguet'ua rí sögueji rí unnc'ejji ngüenda c'ü na s'o ín cjaji. E Jesucristo ra dya'c'üji jya's'ü cja ín mü'büji, eñe.

¹⁵ Nguet'ua pjötpügüejji ngüenda ja rgui nzhodügueji. Dya rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o dya pärä Mizhocjimi. Rí nzhodügueji na jo, na ngueje ya ín pärägüejji Mizhocjimi c'ü ne angueze rí tsjaji. ¹⁶ Cja ne xofijömü me cjaji na puncjü c'o na s'o. Pero nu c'ü rí tsjagueji, sido rí jyodü rí tsjagueji c'o na jo. ¹⁷ Dya rí tsjaji c'o na s'o nza cja c'o dya pärä Mizhocjimi. Jyodügueji rí pärägüejji c'ü ne Mizhocjimi rí tsjaji. ¹⁸ Dya rí tügüejji. 'Ma cjö c'o tĩtĩ, sö'ö c'ü me mäjä, pero cja c'o na s'o. Nu'tsc'ejji rí jyëziji o Espiritu Mizhocjimi ra manda cja ín mü'büji. Nu'ma, na cjuana ín mäcjeji 'ma. ¹⁹ Rí pötqui ñagueji o salmo, 'ñeje o himno. Rí ma't'üji ín Jmugöji co texe ín mü'bügüejji 'ma rí tøjöji o himno. ²⁰ Texe c'o ra tsja'c'üji, pero sido rí unüejji na pöjü. 'Ma rí unüji na pöjü Mizhocjimi rí ñädägüejji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji.

La vida familiar del cristiano

²¹ Me rí pötqui dyätäji na ngueje ín sügueji c'ü ín Jmugöji.

²² Nu'tsc'ejji ín ndixüji 'ma ya ín chjüntüji, rí dyätägüejji c'ü nin xiraji. Na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji. ²³ Na ngueje e bëzo ngueje o ñi c'ü nu su; c'ua ja xo nzi ga cja e Jesucristo, ngueje o ñi yo ejme angueze. E

Jesucristo ngue c'ü jopcü o mü'bü yo ejme angueze. Nu yo ejme e Jesucristo ngue o cuerpo angueze. ²⁴ C'ua ja nzi ga cja'a yo ejme e Jesucristo me ätäji angueze; xo rga cjanu yo ndixü yo ya chjüntü ni jyodü ra dyätä c'ü nu xïra.

²⁵ Nu'tsc'ëji, in bëzoji 'ma ya in chjüntüji, ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su; c'ua ja xo va s'ïya e Jesucristo yo o nte angueze. E Jesucristo o ë ndü; ngue c'ua ro unü c'ü ro bübütojo yo o nte angueze. ²⁶ O ndü e Jesucristo ngue c'ua ra ndintspi o mü'bü yo o nte angueze. A cjanu o tsjacüji e Jesucristo o ntezüji dya c'ü. C'ü rvä jigöji, ne ra mama e Jesucristo o ndintsquigöji c'o na s'o c'o mi cjangöji, na ngueje rí ejmegöji o jña angueze. ²⁷ E Jesucristo o ndintsquiji in mü'büji nutscöji o ntezüji c'ü; ngue c'ua 'ma ra ëjë na yeje angueze, me ra mäjä rgá recibidozüji. Na ngueje ya rrä zözüji a jmi angueze, nza cja 'na novia c'ü dya pje bübü c'o na s'o, na zö cja jmi c'ü nu novio. ²⁸ E Jesucristo me s'ïya yo o nte angueze. A cjanu, nu'tsc'ëji in bëzoji 'ma ya in chjüntüji, xo ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su. 'Ma cjö c'o s'ïya c'ü nu su, nguetsjë o cuerpo c'ü s'ïya c'ü, na ngueje 'natjo o cuerpovi co nu su. ²⁹ Nguec'ua me s'ïya nu su; unü pje ra zi 'ne pje ra jye. Na ngueje 'natjo o cuerpovi co c'ü nu su. Je xo ga cjanu e Jesucristo s'iyazüji nutscöji o ntezüji dya angueze. ³⁰ Na ngueje 'natjo in cuerpoji co angueze. E Jesucristo ngue in ñigöji; nutscöji nguetscöji c'o chäcä cja o cuerpo. ³¹ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi: "A cjanu 'ma ra chjüntü 'na bëzo, ra zogü nu tata 'ñejnu mamá, ngue c'ua ra bübüvi nu su. Nuc'ua ya rí 'natjo o cuerpovi", eñe. ³² Me na zö a cjanu c'ü ni 'natjo o cuerpovi 'na bëzo nu su. Pero c'ü rí negö rí unnc'ëji ngüenda, ngue c'ü xenda ni muvi. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo, 'natjo in cuerpoji co angueze. 'Ma ot'ü, dya cjö mi pärä a cjanu. ³³ C'ü rá xi'ts'ïji dya, nu'tsc'ëji cjuarma ya in chjüntüji, ni jyodü rí s'iyagueji c'ü in sugueji c'ua ja xo gui s'iyatsjëji. Xo 'ñetsc'ëji in ndixüji, ni jyodü nzi 'najats'üji rí respetaoji c'ü in xïrageji.

6

¹ Nu'tsc'ëji in t'i'ïji, ni jyodü rí dyätäji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ne a cjanu. ² Rí respetaojeji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje nujnu manda Mizhocjimi. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, Mizhocjimi ra nintsjimits'üji. Nu e mandamiento nu, ngue nu ot'ü c'ü mama Mizhocjimi ra nintsjimits'üji 'ma rí tsjagueji nu. ³ Mama Mizhocjimi, 'ma rí respetaoji nin tataji 'ñejni mamáji, rí mäjägueji 'ma; y rí mimiji na puncjü cjë cja ne xoñijö mü 'ma.

⁴ Xo 'ñetsc'ëji in tataji, rí zopjüji na jo yo in ch'igueji; dya rí huënc'h'ïji na zëzhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji. Nu c'ü rí tsjaji, rí jíchiji ra dyäräji. Rí xöpügeji o jña Mizhocjimi.

⁵ Nu'tsc'ëji in mbëpjiji rí dyätägueji yo in lamuji cja ne xoñijö mü. Rí dyätäji co texe in mü'büji nza cja gui dyätägueji e Jesucristo c'ü in lamugueji a jens'e.

⁶ Rí pëpigueji na jo nin lamuji; dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguesji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Rí pëpji na jo nin lamuji na ngueje in pëpigueji e Jesucristo. Rí pëpigueji co texe in mü'büji, na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me rí mäjäji rgui pëpigueji na jo yo in lamuji; na ngueje, dya xo nguextjo yo bëzo yo in pëpji. Xo ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji in pëpigueji c'ü. ⁸ Ya in pärägueji, nu c'ü ni tsjagueji na jo cja yo in minteji, e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra ngö'tc'üji c'ü in tsjagueji c'o na jo. Dya ra tsja, zö rí mbëpjigueji, zö dya rí mbëpjigueji.

⁹ Xo nzitjots'ügueji in lamugueji, xo rí ñugueji na jo nuyo in mbëppjgueji. Dya rí menasaoji. In pârâgueji nu c'ü nu Jmu anguesji, xo ngueje c'ü in Jmugueji c'ü. Ngueje e Jesucristo c'ü je bübü a jens'e. Angueze dya juajnú; ra dyötü ngüenda yo lamu, xo 'ñe yo mbëppi.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰ Mi cjuarmats'ügöji, xe bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. Nguéc'ua me rí zëzhiji, na ngueje na zëzhi angueze. ¹¹ E Satanás c'ü dya jo, me jodü ja rga dyoncüji c'ü dya cja rá cjami c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi me dacüji ja rga sö rá zëzhiji. 'Na xondaro je'e c'ü pjötpü o cuerpo cja chü. Xo ga cjanu Mizhocjimi me dacüji c'ü rgá zëzhiji, ngue c'ua, dya ra ndöcüji c'ü dya jo. ¹² Nu yo rí ügöji yo rí chügöji, dya ngueje yo nte. C'o rí chügöji, ngueje c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëppi c'o dya rí jandaji. C'ü dya jo 'ñe c'o o mbëppi ngue c'o manda cja ne xoñijö mü. Nuc'o, me na s'o c'o. Ngue c'o cja pü me na bëxö mü cja o mü'bü yo nte; nguec'ua yo nte, dya ätäji Mizhocjimi. ¹³ Nguéc'ua ni jyodü rí zëzhigueji rgüi 'ñejmeji Mizhocjimi. A cjanu, 'ma ra jyonnc'üji chü c'ü dya jo, dya ra ndö'c'üji 'ma. A cjanu, dya rí ñügüji, dya rí tsjaji c'o na s'o. ¹⁴ A cjanu rí zëzhiji. 'Na xondaro nzünt'ü na jo o mbünt'ü c'ü na jo rga zëzhi. A cjanu ra zë'ts'iji na jo 'ma sido rí mamaji c'ü na cjuana. 'Na xondaro co'bü o tñimi co 'na t'ëzi nguec'ua nu c'o üvi, 'ma pjat'üji, dya ra chötpü cja ts'ingue. A cjanu 'ma sido rí tsjagueji c'o ne Mizhocjimi, angueze ra mbö'c'üji na ngueje e Jesucristo ya je bübü cja in mü'bügueji. Nguéc'ua dya pje ra nguich'i cja in mü'büji c'o na s'o. ¹⁵ 'Na xondaro t'ch'i o dyatsi, ngue c'ua dya pje ra chjocü o ngua cja chü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Ya i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, nguec'ua Mizhocjimi cja'c'üji ra söya in mü'bügueji, dya rí sügueji cja ne chü nu jonnc'üji e Satanás c'ü dya jo. ¹⁶ 'Na xondaro jün 'na escudo ngue c'ua, dya ra chöt'ü c'o flecha c'o ya rí tjë'ë c'o ra pana c'o enemigo. Je xo ga cjatsc'ëji nu, sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o ndin'tsc'igüjeji in mü'bügueji. A cjanu, dya ra ndö'c'üji e Satanás c'ü me jonnc'ü ja rgá ndö'c'üji. ¹⁷ 'Na xondaro junt'ü 'na casco o ñi ngue c'ua ra mbörü o ñi cja chü. Je xo ga cjats'ügueji nu. In pârâgueji e Jesucristo o jocüts'üji in mü'büji; o 'ñempc'ëji libre ngue c'ua, dya rí tsjijñiji c'o na s'o cja in ñigueji. 'Na xondaro xo jün 'na tjëdyi. Co c'e tjëdyi c'ü jün, cja pü ra c'ueñe c'o chüvi. Je xo ga cjats'ügueji nu. C'ü dya jo, me jonnc'üji chü. Pero in pârâgueji o jña Mizhocjimi. Co c'e jña, o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji ngue c'ua, dya rí dyätäji c'ü dya jo; rí tsjapüji ra c'ueñe. ¹⁸ Nu'tsc'ëji, sido rí dyötügueji Mizhocjimi ra mböxc'üji. Xömü, ndempa rí dyötügueji Mizhocjimi. Rí dyötüji c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügueji. Rí dyötügueji Mizhocjimi ra mbös'ü texe c'o o nte angueze. ¹⁹ Nutscö e Pablo, xo rí dyötcügöji Mizhocjimi ra dyacügö jña rá zopjü yo nte. Xo rí dyötcüji Mizhocjimi c'ü dya rá sügö rga zopjüji, pero rá xipjiji na jo c'ü mama Mizhocjimi c'ü ja rgá sö yo nte ra 'natjoji co e Jesucristo, zö menzumüji a Israel o jiyö. ²⁰ Mizhocjimi o 'ñembgüegö c'ü rá zopjü yo nte rá xipjiji c'o o jña angueze. Na ngue c'ü rí zopjügö yo nte, rí ogö a pjörü. Pero rí dyötcügöji Mizhocjimi c'ü rá zopjü yo nte c'ua ja nzi ga ne angueze; c'ü dya rá sügö.

Saludos finales

²¹ E Tíquico c'ü in cjuarmagöji ra xi'ts'iji pje rí cja gö 'ñe c'o bëppi c'o rí pëpcö Mizhocjimi. Nuc'ü, me rí s'iyagö c'ü. Angueze me pjöxcügö cja o bëppi in

Jmugöji e Jesucristo. ²² Nguéc'ua rvá täjägö e cjuarma Tíquico ngue c'ua rí pārāgueji pje rí cjaime. Nguéc'ua a cjanu ra mājā in mü'bügueji.

²³ Rí ötügö e Jesucristo c'ü in Jmugöji, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata ra tsja'c'üji ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Xo rí ötügö anguezevi ra dya'c'üji rí pötqui s'iyaji. Ra dya'c'üji a cjanu, 'ma rí jñunt'ü in mü'büji ra dya'c'üji c'o.

²⁴ Nuzgö, xo rí ötügö Mizhocjimi ra nintsjimi texe c'o na cjuana ätä in Jmugöji e Jesucristo, 'ñe neji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Pablo escribe desde la cárcel a la iglesia de Filipos

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Timoteo, rí mbëppjigöbe cja e Jesucristo. Nutscöbe rí pen'c'egöbe ne carta, nu'tsc'ejí cjuarma in cãrãji a Filipos, co texe c'o pastor 'ñe c'o pjös'ü c'o pastor. Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi. In 'natjoji co e Jesucristo. ² Mizhocjimi c'ü in Tatagöji 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'ejí na jo; y ra tsja'c'üji ra mãjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Oración de Pablo por los creyentes

³ Texe 'ma rí mbents'egöji rí unü na pöjö Mizhocjimi. ⁴ Rí mbents'egöji texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi. Me mãjä in mü'bügö rgã ötü Mizhocjimi. ⁵ Rí unügö na pöjö Mizhocjimi na ngueje ndeze nu pa 'ma ot'ü i dyärãgueji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Jesucristo, hasta nudya, yo pa dya yo, nutscö 'ñetsc'ejí rí 'natjoji. Na ngueje nu'tsc'ejí sido in ejmegueji e Jesucristo 'ñe in zopjüji yo nte c'ua ja nzi rgã zopjügö. ⁶ Ngue Mizhocjimi c'ü o pëpji cja in mü'bügueji ngue c'ua i 'ñen'ch'e in mü'büji angueze. Rí pãrãgö Mizhocjimi sido ra pëpji cja in mü'büji hasta 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo; ngue c'ua rí nocüji cja o dyê Mizhocjimi. ⁷ Na jo rã mbents'ejí a cjanu, na ngueje me rí s'iyats'üji. Exi 'ñetse pëpji Mizhocjimi cja in mü'büji. Na ngueje dya i jyombeñezügöji c'ü rrã ogö a pjörü. Xo i pjöxcüji 'ma o zinzigöji a jmi c'o pje pjëzhi, 'ma mi xipjigöji ja ga cja o jña e Cristo. ⁸ Mizhocjimi pãrã c'ü me rí s'iyats'ügöji in texeji, na ngueje 'natjo in mü'büji co e Jesucristo c'ü me s'iyazüji. ⁹ Nu'tsc'ejí in s'iyaji Mizhocjimi. Xo in pötqui s'iyaji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü xenda me rí s'iyaji. A cjanu xenda rí pãrãgueji Mizhocjimi. Xo rí ötügö Mizhocjimi ra j'its'iji c'o ne angueze rí tsjaji. ¹⁰ A cjanu sö rí pãrãji c'ü na jo rí tsjagueji. Ngue c'ua 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo, ra 'ñetse vi tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze, nguec'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji. ¹¹ A cjanu 'ma sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'büji, rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi 'ma. Nuc'ua ra 'ñetse c'ua c'ü me na nojo Mizhocjimi, 'ñe me na jonte.

Para mí la vida es Cristo

¹² Mi cjuarmats'ügöji, zö rí ogö a pjörü, pero nu o jña e Cristo, dya c'a's'üji. Na cjuana, nudya ngue dya xenda ãrãji dya, ne jña. ¹³ Texe yo xondaro yo pjörü va cja ne palacio, y textetjo nu va a Roma pãrãji c'ü rí ogö a pjörü na ngueje rí ejmegö e Jesucristo. ¹⁴ Yo cjuarma pãrãji c'ü sido rí ñagö o jña Mizhocjimi zö rí ogö a pjörü. Nguec'ua na puncjü anguezeji xenda o zëzhiji. Nudya, dya cja süji ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Na ngueje pãrãji c'ü in Jmugöji, dya jëzguigöji; me pjöxcüji.

¹⁵⁻¹⁷ Bübü cjuarma c'o zopjü yo nte, xipjiji o jña e Cristo, na ngueje me juentsqueji. Anguezeji me neji e Cristo. Xo s'iyazügöji. Pãrãji Mizhocjimi o 'ñembgue rá zopjü yo nte rá xipjiji o jña e Cristo. Pero bübü cjuarma c'o cña o jña e Cristo, na ngueje neji c'ü ra xögü na puncjü cjuarma co nuzgö, cja rrü möji co anguezeji. Anguezeji nzhodüji libre ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Pero xöcüji c'o cjuarma. Cjijñiji, 'ma rá ãrãgö xögü c'o cjuarma ngue c'ua ra ndünt'ü a xütjü anguezeji, xenda ra sufrido in mü'bügö va a pjörü. ¹⁸ Pero

dya ra tsja zö neze c'o cjuarma c'o ña o jña e Cristo, zö nugü na ü c'o. Nu c'ü je me ni muvi, ngue c'ü zopjüji yo nte.

Nguec'ua me mäjä in mü'bügö dya. ¹⁹ Sido rá mäjägö, na ngueje rí pärägö texe c'o ts'acü ra mbedye na jo c'o. Rí pärägö ra mbedye na jo na ngueje me in ötcüji Mizhocjimi. Xo pjöxcügö o Espíritu e Jesucristo. ²⁰ Nu c'ü je rí negö, rí te'begö cja in mü'bügö c'ü dya rá sügö. Rí ne sido rá zopjü na zèzhi yo nte, rá xipjiji nu o jña e Cristo c'ua ja nzi rvá cjagö 'ma cja rvá ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Dya ra tsja zö ra mbötcüji, zö ra 'ñevgegöji libre xe rá mimitjo cja ne xoñijömmü; pero c'ü rí negö ngue c'ü ra unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²¹ Rí 'natjogöbe co e Cristo, nguec'ua me rí mäjä xe rí bübüjtögö cja ne xoñijömmü. Pero xenda na jo rá tügö, na ngueje rá ma bünc'ö co e Cristo. ²² 'Ma xe rá mimitjo cja ne xoñijömmü, xe sö rá pëpitjo c'ü mi Jmugöji e Jesucristo. Nuc'ua na puncjü c'o ra dyärä o jña e Cristo. Nguec'ua, dya rí pärägö ja ngue c'ü xenda na jo; cjo xenda na jo xe rá mimitjögö cja ne xoñijömmü, o cjo ya ra zixqui e Cristo. ²³ Bübü 'ma rí mangö na jo rá tügö; bübü 'ma xo rí mangö na jo xe rá mimitjögö. Nuzgö, nu c'ü rí negö, rá tügö ngue c'ua rá ma bübügöbe e Cristo. Ngue c'ü xenda na jo. ²⁴ Pero por nu'tsc'ejí xenda na jo xe rá mimitjo va cja ne xoñijömmü ngue c'ua xe ra sö rá zo'c'üji nu o jña e Cristo. ²⁵ Ni jyodü rá zo'c'üji, nguec'ua rí pärägö c'ü xe rá mimitjo, rá ē zo'c'üji na yeje, ngue c'ua xenda rí pärägueji na jo e Cristo, y rí mäjäji rgui 'ñejmeji angueze. ²⁶ 'Ma rá ē zenguats'üji na yeje, rí mäjceji na puncjü, rí manguerji c'ü me na nojo e Jesucristo na ngueje ya rgui pjongüzü libre cja pjörü.

²⁷ Zö rá écjö; zö dya rá écjö, rí minc'ejí na jo c'ua ja nzi ga mama o jña e Cristo. Nguec'ua rá ärägö c'ü ri mamaji c'ü sido in ejmeji e Jesucristo; c'ü 'na ma cjatjo c'ü in cjiññiji; c'ü in cjacjuanaji in zopjüji o jña e Jesucristo yo nte. ²⁸ Dya pje rí sü'üji c'o nuc'üji na ü. Nu c'ü ni nuc'üji na ü exi 'ñetse c'ü ra ndüji. Mizhocjimi, dya ra unüji c'ü ra bübüjtöji. Pero nu'tsc'ejí c'ü rgui zèzhigüejí, rí 'ñetse c'ü ya o 'ñempc'ejí libre Mizhocjimi. ²⁹ Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü i dyäräji o jña angueze; nguec'ua i 'ñejmeji e Jesucristo. Mizhocjimi xo o dya'c'üji c'ü in sufridoji na ngueje in ejmeji e Jesucristo. Me na jo nu yo o dya'c'üji Mizhocjimi. ³⁰ I jñandgüejí o tsjacüji ró sufrido na puncjü, na ngueje rí pëpigö e Jesucristo. Xo in äräji c'ü rí sufridogö dya. Nu'tsc'ejí 'ñetscö 'na ma cjatjo c'ü rgá cjagöji na s'èzhi; rí sèchitjöji.

2

La humillación y la grandeza de Cristo

¹ E Cristo bübü cja in mü'bügüejí. Me s'yats'üji angueze nguec'ua me cja'c'üji rí mäjceji. O Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji ngue c'ü cja'c'üji rí s'yají yo in minteji. Xo cja'c'üji rí juentseji yo in minteji. ² Na ngueje texe yo cja ró xi'ts'iji, ri 'na ma cjatjo c'ü rí tsjijññiji ngue c'ua rí tsjacüji xenda rá mäjcö. Rí pötqui s'yají c'ua ja nzi ga s'yats'üji e Cristo, ri 'na ma cjatjo in mü'büji. ³ Dya rí huinsteji, dya rí jyodügüejí ja rgá mbë'ts'iji na nojo. Nu c'ü rí tsjají, nu'tsc'ejí tsjapüji xenda ni muvi nzi 'na yo nin cjuarmaji que na ngue'tsc'ejí. ⁴ Dya nguetjo cja in bëpjiji rí jyodü rí pëpjiji. Xo rí jyonnc'ejí ja rgui pötü rgui pjös'üji.

⁵ C'ua ja nzi va nguiññi e Cristo Jesús, xo rgui tsjijññigüejí c'ua. ⁶ C'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, xo ga cjanu e Cristo Jesús, na ngueje angueze Mizhocjimi. Pero dya o tsjapütsjé na nojo e Cristo Jesús c'ü dya ro dyätä nu

Tata. ⁷ Mizhocjimi angueze, pero o ã jmus'ü nza cjatscöji rí nteji. O ëjë o ë dyätã Mizhocjimi c'ü nu Tata. ⁸ Mi nte'e e Jesucristo. O ne o tsja texe c'ü mi ne Mizhocjimi c'ü nu Tata; nguec'ua o ne o ndü. Je ngue cja 'na ngronsi o ndü. 'Ma cjó c'o t'ü cja 'na ngronsi, mamaji c'ü me na s'o c'ü. ⁹ E Cristo Jesús o tsja c'ü mi ne Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü o mbëzhi me na nojo a jens'e. Dya cjó búbü c'ü ra mbëzhi nza cja e Cristo Jesús. Angueze manda texe. ¹⁰ Na ngueje me na nojo e Jesús, nguec'ua ra ndüñjómüji a jmi angueze texe c'o cãrã a jens'e 'ñe yo cãrã cja ne xoñjómü, 'ñe c'o cãrã a linfiernu. ¹¹ Texeji ra nãdãji e Jesucristo ngueje c'ü Jmu'u. A cjanu ra 'mãrã c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü nu Tata.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹² 'Ma mi bñnc'ö co nu'tsc'ëji ì dyätãgueji Mizhocjimi; ì tsjagueji c'o ne angueze. Nudya ri bñnc'ö na jë, pero rí ö'tc'ügöji sido rí dyätãgueji Mizhocjimi. E Jesucristo o 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o, nguec'ua sido rí tsjacuanaji, rí sÿji Mizhocjimi. ¹³ Ra sö rí dyätãji Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi ngue c'ü pëpji cja in mü'bügueji. Ngue angueze cja c'üji rí ñe rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Xo pjöxc'üji nguec'ua sö rí tsjaji c'o.

¹⁴ Nu'tsc'ëji, dya rí pötqui reclamaoji. Dya xo rí pötqui söji o jña. ¹⁵ Nguec'ua, dya ra sö cjó pje ra xi'ts'iji. Ra 'ñetse in ätäji Mizhocjimi co texe in mü'bügueji. A cjanu ra 'ñetse exi nguetjots'ügueji Mizhocjimi, nu'tsc'ëji o t'its'üji angueze. In cãrãji a nde yo nte yo dya nzhodü na jo. Pero nu'tsc'ëji 'ñetsets'üji a nde anguesji c'ü búbü o jya's'ü Mizhocjimi in mü'bügueji. ¹⁶ Nu'tsc'ëji rí zopjügueji yo nte, rí xipjiji ja rgã sö e Cristo ra unü c'ü rgüi búbütjoji. Nuc'ua 'ma ra ëjë na yeje e Cristo, me rá mã'c'ägöji na ngueje ì dyätãji c'ü me ró zo'c'ügöji. ¹⁷ Nu'tsc'ëji in ëjmeji e Cristo, ya ì unügueji in mü'büji, in pëpji angueze. Zó ra mbötçügöji, pero nuzgö me rí mã'c'ägöji. ¹⁸ Nguec'ua a cjanu xo rí mãjãgueji. Rí mãjãgueji co nutscö.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, rí negö, dya cja ra mezhe c'ü rá täcjö e Timoteo ra ëjë c'ua ja in cãrãji. Rá mãcjö 'ma ya rá pãrãgö pje in cjaji. ²⁰ Dya cjó búbü co nutscö c'ü rí cjiñi nza cja e Timoteo. Angueze ra jyodü na cjuana ra mböxc'üji. ²¹ C'o dyaja cjuarma c'o búbü co nutscö dya, jodütsjëjeji c'o netsjëjeji. Dya pje jodüji c'ü ra mbös'üji c'o dyaja c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²² Nu'tsc'ëji ya in pãrãgueji c'ü na jonte e Timoteo. Nuc'ü, chjëntjovi 'ma ri ngueje in ch'igö, me o mböxcügö na puncjü ró zopjübe yo nte nu o jña e Cristo. ²³ Nuzgö, 'ma rá pãrãgö cjo ra bötçügö cjo ra pjongüzüji libre, rí negö extã täcjö e Timoteo ra ëjë c'ua ja in cãrãgueji. ²⁴ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü in Jmugöji, dya ra mezhe ra pjongüzüji libre xo rá ëcjö c'ua ja in cãrãgueji.

²⁵ Rí mangö c'ü xo ni jyodü rá täcjö e cjuarma Epafrodito nu ja in cãrãgueji. Ngueje in mimbëpjibe. Ngue c'ü rí dyocjöbe c'ü. Mi zopjügöbe o jña e Cristo yo nte. Nguetsjë e Epafrodito nu c'ü ì chãjãji c'ü; nguec'ua ro ë mböxcü. ²⁶ E cjuarma Epafrodito me mbents'ëji in texeji. Angueze me ne ra ma zenguats'üji. Me mbents'ëji na ngueje vi pãrãgueji mi sö'dyë c'ü. ²⁷ Na cjuana ndã mi cja c'ü e cjuarma. Ya mi ngue ro ndü'ü. Pero Mizhocjimi o juente angueze. Xo 'ñezgö, me xo o juentscö Mizhocjimi. Ya mi sufrido in mü'bügö. Pero 'ma ro ndü c'e cjuarma, xenda ro sufrido na puncjü in mü'bügö 'ma. ²⁸ Nguec'ua rí negö extã täjãgö c'ua ja in cãrãgueji; nguec'ua 'ma ya rí jñandaji na yeje angueze, me rí mãjãji. Nutscö dya, dya cja me rá

cjijñigö 'ma. ²⁹ Nu'tsc'ejí rí mäjägueji rguí tsjocüji in nzumügueji, na ngueje ngue 'naja cjuarma c'ü ejme in Jmugöji e Jesucristo. Rí respetaogüejí texe c'o nza cja angueze. ³⁰ Nune cjuarma nu, ya mi ngue ro ndü na ngueje pëpi e Cristo. Nu'tsc'ejí me mi ne rí pjöxcüji. Pero dya söts'ügüejí, na ngueje dya mi bünc'ö c'ua ja in cärägüejí. Nguec'ua e Epafrodito mi cja posible ro tsja texe c'o mi jyongü, zö 'na ro bö't'ü angueze.

3

La rectitud verdadera

¹ Nu'tsc'ejí in cjuarmats'ügöji, xe bübü'tjo c'ü xe rá xi'ts'iji. Sido rí mähpägüejí c'ü in Jmugöji. Nuzgö, dya pje xichazügö c'ü rá opcjö na yeje c'o ya ró xi'tsc'öji. Nuc'o, ni jyodü rá xi'ts'iji na yeje c'o, ngue c'ua rí mbeñegüejí na jo. ² Rí pjötpügüejí ngüenda c'o me na s'o ga xöpüte. Nuc'o, chjëntjovi dyo'o c'o me na sate. Anguezeji jodü ra cumpletsjëji c'o na jo, pero cjaji c'o na s'o. Mamaji ni jyodü rí meyají in cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra tsja c'ejí Mizhocjimi o t'its'üji 'ma. ³ Pero nutscöji na cjuana o t'izüji Mizhocjimi na ngueje ya ró ench'e in mü'büji e Jesucristo; nguec'ua rí ma't'üji Mizhocjimi cja in mü'büji. Rí mamagöji nguetjo e Jesucristo c'ü embgüejí libre. Dya rí jodüji rá cumpletsjëji c'o na jo. ⁴ Bübü c'o mama ngueje o t'iji Mizhocjimi na ngueje pje pjëzhiji cja yo nte a Israel. Nutscö xenda pjëtsi que na ngueje texe anguesji. ⁵ Nutscö je rí menzumögö a Israel. O mboxbëchezügö e Benjamín. 'Ma ya vi cjogü c'o ocho pa 'ma ya vi jmuxcügö, nuc'ua o meyazüji in cuerpogö c'ua ja nzi ga cja yo in menzumüjme a Israel. Rí ñägö c'e ñña hebreo. Xo mi ñña hebreo mi tatagö 'ñe mi mamágö. Nuzgö ró cjagö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Ró cjagö c'ua ja nzi ga cja c'o fariseo na ngueje xo rmi fariseogö. ⁶ Me mi süpügö c'o in leygöjme, y mi negö texeji nde ro züpüji c'o. Nguec'ua me mi cjapü ra sufrido c'o vi 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Mi jodü ja rva chjotüji. Nuzgö mi ätägö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, nguec'ua dya cjö mi sö ro huënzghui. ⁷ Texe yo, ró mangö c'ü me ni muvi yo. Pero ya rí pärägö na jo c'ü dya pje ni muvi yo, mi c'axcöji yo, ngue c'ua dya ro jocüzü in mü'bügö. Nu c'ü ni muvizügö ngue c'ü bübü e Jesucristo cja in mü'bügö dya. ⁸⁻⁹ Rí pärägö na jo c'ü pje mi pjëtsigö, dya pje ni muvi; ne rí ngue c'ü pje xe ra mbëtsi c'ü rguí muvi. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rí pärägö e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugö. Nu c'o rmi cjapügö me ni muvi, nudyä ya rí cjapütjogö ngue cañabü. Nuzgö ró jëzi texe c'o, ngue c'ua ro 'natjobe co e Cristo. Zö ró cjagö c'o mama cja o ley e Moisés, dya ngue a cjanu o jözü a jmi Mizhocjimi. O jocüzügö Mizhocjimi 'ma ró ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Mizhocjimi ra jocü texe c'o ra 'ñejme e Jesucristo. ¹⁰ Rí negö rá pärägö texe c'ua ja ga cja e Cristo. Mizhocjimi me na zëzhi. O tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü. O te'e ngue c'ua ra dyacüji c'ü rá bübü'tjoi. Nguec'ua rí negö dadyo rga mimigö dya. O sufrido e Jesucristo; nguec'ua nuzgö, rí ne rá ätägö c'ü, zö xo rá sufridogö. Dya cja xo rí negö ra mandazü yo nzhubü, na ngueje o ndü e Jesucristo va ngötcüji in nzhubüji. ¹¹ A cjanu, nuc'ua 'ma rá tügö, ra tsjacü Mizhocjimi rá tetcjö nu pa'a 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

La lucha para llegar a la meta

¹² Nuzgö dya be exi nguetjözügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero nutscö rí cjacjuanagö ngue c'ua exti nguetjözügö angueze, na ngueje ngue c'ü vi 'ñevgue libre. ¹³ Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji; rí pärägö c'ü dya be exi

nguetjozögö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero dya cja rí cjiñgö c'ua ja nzi rmá c jagö. Nuzgö c'ü rí c jagö, rí cjacjuanagö, sido rá tjünt'ü a xütjü e Cristo; ngue c'ua exti nguetjozögö c'ua ja nzi ga cja angueze. ¹⁴ Nu c'ü rí c jagö rí chjëntcjöbe nza cja 'naja nte c'ü me cja carrea. Nu c'e nte c'ü, ne ra ndöjö c'ü ra ch'unü. A cjanu, nuzgö rí cjacjuanagö, rí tjünt'ügö a xütjü e Jesucristo; ngue c'ua rá tögö c'ü ra unü Mizhocjimi. Mizhocjimi ra dyacü rá sät'a a jens'e nu ja бүбү angueze; ra dyacü c'ü exti nguetjozögö e Jesucristo.

¹⁵ 'Ma in cjiñgüejü c'ü ya exi nguetjots'ügüejü e Jesucristo, ni jyodü rí mbeñegueji c'ü xe bë'ts'iji. Mizhocjimi ra jí'ts'iji c'ü ni jyodü xe rí tsjacjuanagueji sido rí chjünt'üji a xütjü e Jesucristo. ¹⁶ Nu 'ma rí pärägöji c'ua ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü rá c jagöji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya rá yembeñegöji.

¹⁷ Nu'tsc'ejü in cjuarmats'ügöji, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá c jagö. Nu'tsc'ejü rí unüji ngüenda nu c'o nzhodü c'ua ja nzi rgá nzhodügö. ¹⁸ Cärä na puncjü c'o dya nzhodü a cjanu. Ya na puncjü rgá xi'ts'iji, nudya rí huë'ë dya, rgá xi'ts'iji; dya cjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. Nza cja c'ü me nuji na ü e Jesucristo c'ü o ndü cja ngronsi. ¹⁹ Nu c'ü je ra tsjapüji yo, ngue c'ü ra ndüji; je ra möji a linfiernu. Anguezeji cjsajsëji c'o netsjëji; dya cjaji c'o ne Mizhocjimi. Cjaji c'o na s'o c'o ex 'na tsejetjo, pero me mäpäji c'o. C'o cja'a yo nte cja ne xoñijömü ngue c'o me jodü ra tsjaji c'o. ²⁰ Pero nutscöji je rí menzumüji a jens'e. Nutscöji rí ten'öji je rguí 'ñeje nu, nu c'ü o 'ñevgueji libre. Ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²¹ Angueze ra pötcüji in cuerpoji nu tsjaja cja ne xoñijömü. Nuc'ua c'ü in cuerpoji ya exti nguetjo o cuerpo angueze c'ua ja nzi ga cja ndeze o te, o ma a jens'e. Ra pötcügöji in cuerpoji na ngueje na zëzhi angueze. Nde manda texe.

4

Alégrese siempre en el Señor

¹ Nu'tsc'ejü in cjuarmats'ügöji, me rí s'iyats'üji. Me rí negö rá ma nuc'üji. Me rí mä'c'ägöji na ngueje i dyätäji o jña Mizhocjimi c'ü ró zo'c'üji. Exi 'ñetse ró pëpcö na jo Mizhocjimi rvá zo'c'üji. Nuzgö rí ö'tc'üji, dya ra tögüts'üji, sido rí dyätäji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Rí xi'ts'iji yo, na ngueje me rí s'iyats'ügöji.

² Nudya бүбү 'na jña c'ü rá xipjivi yo hermana, e Evodia 'ñeje e Síntique. Nu'tsc'evi ni jyodü ri 'na ma cjatjo rguí tsjiñivi na ngueje in ejmevi e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ³ Xo 'ñetse e mi cjuarmats'ügö, 'ma rí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte, dya tögü in mü'bügie gui pjöxcü. Rí ö'tc'ügö rí zopjü nza yeje c'o hermana ngue c'ua ri 'na ma cjatjo rgá nguiñivi. Rí zopjüvi na ngueje nza yeje c'o hermana o mböxcügö 'ma rmi zopjügö nu o jña e Cristo yo nte. Xo o mböxcü e Clemente 'ñe c'o dyaja. Texe c'o, o 'ñenche o mü'büji e Jesucristo; nguec'ua o tjü'ü anguesji je t'opjü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü c'o ra бүбүtjo.

⁴ Nu'tsc'ejü, dya ra tögü in mü'bügieji rguí mäjäji, na ngueje in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Nuzgö rá yepcö rá xi'ts'iji, rí mäjägueji. ⁵ Zö cjó pje ra tsja'c'üji, pero rí pësp'iji paciencia. Nuc'ua ra mbärä yo nte c'ü me na jopü in mü'bügieji. Rí tsjaji a cjanu na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ya ngue ra ëjë.

⁶ Dya pje rí tsjiñigueji. Rí xipjigueji Mizhocjimi texe c'o ni jyonc'üji. Rí dyötügieji angueze. Rí unüji na pögö. ⁷ Nuc'ua Mizhocjimi ra tsja'c'üji ra söya in mü'bügieji c'ü dya pje rí tsjiñiji, na ngue in 'natjoji co e Jesucristo. Me na nojo Mizhocjimi. Dya cjó sö ra mbärä ja ga tsjacüji rá mäjäji cja in mü'büji.

Piensen en lo que es bueno

⁸ Xe bübütjo c'ü xe rá xi'ts'iji cjuarma. Rí unüji ngüenda texe c'o na cjuana, 'ñe texe c'o ni jyodü rá respetaoji. Rí unüji ngüenda texe c'o na jo, 'ñe c'o dya pje bübü c'ü na s'o. Rí unüji ngüenda texe c'o me na zö, 'ñe texe c'o me na jo rgá äräji. Nguejyo je rí tsjijñiji yo.

⁹ Rí tsjagueji c'o ró jí'tsc'öji. Ya in pârâgueji xo ngue c'o rí cjagö c'o. Nuc'ua ra bübü Mizhocjimi cja in mü'bügueji c'ü cja'c'üji rí mäjäji cja in mü'büji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰ E Jesucristo c'ü in Jmugöji me cjacügö rá mäjçö na ngueje ya na yeje c'ü i mbenzegöji i pjöxcüji. Dya pje rí mangö c'ü ya vi jyombeñezüji. Pero dya pje mi töt'ügueji ja rvi pjöxcüji. ¹¹ Dya rí mangö c'ü pje ni jyongü; na ngueje ya rí pârägö ja rga mäjägö 'ma pje rí pè'sc'ö, y 'ma dya pje rí pè'sc'ö. ¹² Nuzgö ró nugö 'ma rí jün pje rá si; ya xo ró nugö 'ma dya rí jün. Zö rí sant'agö, zö rí nijmigö, zö ri ojtjo, zö ri bübü texe; pero nutscö rí pârägö ja rga mäjägö rga mimigö. ¹³ Nuzgö sö rá cjagö texe na ngueje e Jesucristo cjacü rá zèzhi. ¹⁴ Zö mi zèzhigö, pero i tsjagueji na jo c'ü i pjöxcüji c'ü pje mi jyongü.

¹⁵ Nu'tsc'ëji cjuarma in câräji a Filipos; in mbeñeji 'ma ró pedyegö cja c'e estado de Macedonia. Nu'tsc'ëji cja vi 'ñejmeji o jña e Jesucristo. Pero i penqueji o ofrenda 'ma. In pârâji nguextjots'üji i pjöxcüji a cjanu. I tsjagueji na ngueje me i gradacidogueji yo jña yo ró zo'c'ügöji. Nu c'o cjuarma cja c'o dyaja jñiñi, dya cjö o mbenque o ofrenda 'ma. ¹⁶ Ma xe mi bünc'ö a Tesalónica yengüi pjöxcüji. I penquegöji o ofrenda. ¹⁷ Nuzgö, dya ngue c'ü me rí negö pje rí dyacüji. Nu c'ü je rí negö, rí tsjagueji c'ü ne Mizhocjimi. Nguec'ua xenda ra nintsjimits'üji 'ma angueze. ¹⁸ Ya rí pè'sc'ö dya texe c'o ni jyongö. Na cjuana poncjütjo. Nuzgö rí mäjçö na ngueje ya o dyacü e Epafrodito nu c'o merio c'o i penqueji. Me xo mäjä Mizhocjimi na ngueje chjëntjovi c'ü ri unüji angueze nu c'o merio c'o i dyacüji. ¹⁹ Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e xo ra dya'c'üji texe c'o bë'ts'iji na ngueje texe ngueje o tsjaja angueze. Ra dya'c'üji na ngueje rí 'natjoi co e Jesucristo. ²⁰ Mizhocjimi c'ü in Tatagöji me na nojo. Dya ra nguarü rá mamaji c'ü me na nojo angueze. Je rga cjanu, amén.

Saludos finales

²¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi texe c'o ya 'ñenche o mü'bü e Jesucristo. Nu yo cjuarma yo rí bünc'öjme bö'tc'ütjoi Cjimi. ²² Yo cjuarma yo cârä cja o ngümü e César c'ü manda, bö'tc'üji Cjimi. Xo 'ñe texe yo cjuarma yo cârä va.

²³ E Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'üji na jo, in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

Pablo escribe a la iglesia de Colosas

¹ Nutscö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo; na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí opjügö ne carta rá pen'c'ejí. E Timoteo c'ü ín cjuarmagöji xo va bö'tc'ügueji Cjimi. ² Rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí ín menzumüji a Colosas. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Sido ín ejmegueji e Jesucristo. Mizhocjimi c'ü ín Tatagöji ra nuc'üji na jo, y ra tsja'c'ü ra sóya ín mü'bügueji c'ü.

La oración de Pablo por los creyentes

³ Ma rí ö'tc'ügöbe Mizhocjimi, rí unübe na pöjö Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ⁴ Na ngueje ró äragöbe mamaji c'ü ín ejmegueji e Jesucristo. Me xo ín s'iyagueji texe yo dyaja o nte Mizhocjimi. ⁵ Xo ín te'begueji Mizhocjimi ra dya'c'üji c'ü 'natjo c'ua rí bübüji a jens'e co angueze. Ngue c'ü o mama nu c'o o xi'ts'íji o jña e Jesucristo. Na cjuana o jña angueze. ⁶ Ya o zo'c'ügueji o jña e Cristo. Nguec'ua vi 'ñen'che in mü'büji angueze, y ya dadyo guí mimiji. Xo zopjüji c'o dyaja nte cja ne xoñijö mü. Nguec'ua xo ejmeji o jña e Jesucristo; y ya xo dadyo ga mimiji dya. 'Ma í dyärägueji o jña e Jesucristo, nuc'ua ya í pärägueji me na cjuana me nugüji na jo Mizhocjimi. ⁷ Ngue e Epafras c'ü rí s'iyaji c'ü o zo'c'ügueji o jña e Jesucristo. Rí mimbëpjijme e Epafras cja e Jesucristo. Nuc'ü, pépi na jo e Jesucristo c'ü. C'ü ro êcjö ro ê zenguats'üji, o pätcägö e Epafras o êjë. ⁸ Angueze o xitsibe c'ü ín pötqui s'iyaji yo cjuarma na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji.

⁹ Nguec'ua ndeze c'e pa 'ma ró pärägöjme c'ü ín ejmeji e Jesucristo, dya rí sóyajme rgá ö'tc'üjme Mizhocjimi. Rí ötüjme Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí pärägueji na jo c'ü ne angueze rí tsjaji. Xo ra tsja'c'üji rí pärägueji c'ü mbeñe Mizhocjimi. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ín mü'bügueji c'ü ra tsja'c'üji rí pärägueji yo. ¹⁰ Rí ötüjme Mizhocjimi c'ü rí nzhodügueji na jo c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. A cjanu ra mä'c'äji angueze. A cjanu rí tsjaji c'o na jo; y xenda rí pärägueji angueze. ¹¹ Rí ötüjme Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zëzhiji na ngueje Mizhocjimi me na zëzhi. Ngue c'ua zö pje c'o rí sufridoji, pero rí mácjeji, dya ra tögü ín mü'büji. ¹² Nuzgöjme rí ötüjme Mizhocjimi c'ü ín Tataji c'ü sido rí unügueji na pöjö angueze. Na ngueje o jocüts'ü ín mü'bügueji. O tsja'c'üji o t'its'üji angueze. Nguec'ua ín nzhodügueji cja e jya's'ü; y 'na nu pa rí tsäräji a jens'e cja Mizhocjimi co texe c'o o t'í Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o 'ñembgueji libre, ngue c'ua dya cja mandazüji e Satanás c'ü cja pü ra bëxö mü cja o mü'bü yo nte. O tsjacüji Mizhocjimi o t'izüji, nguec'ua c'ü mandazüji dya, ngue e Jesucristo c'ü o T'í. Mizhocjimi me s'íya c'ü nu T'í. ¹⁴ E Jesucristo o ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua va perdonaozüji Mizhocjimi.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

¹⁵ Mizhocjimi, dya cjó janda. Pero rí unüji ngüenda ja ga cja, na ngueje texe c'ua ja ga cja angueze je xo ga cjatjonu e Jesucristo c'ü ya exmi bübüvi Mizhocjimi 'ma dya be mi t'ät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijö mü. ¹⁶ E Jesucristo o dyät'ä e jens'e 'ñeje ne xoñijö mü c'ua ja nzi ma mbeñe Mizhocjimi. O dyät'ä yo rí jandaji 'ñe c'o dya rí jandaji. O dyät'ä c'o anxe c'o ätä angueze; 'ñe c'o dya

cja ätä angueze. O dyät'ä texe, ngue c'ua ra dyätäji angueze, y ngue c'ua ra zädä texe c'o o mbeñe angueze ra tsja'a. ¹⁷Ya exmi bübü e Jesucristo 'ma dya pje be mi t'ät'ä. Yo o dyät'ä angueze, xe bübüto jo yo, na ngueje ngue angueze c'ü pjörü yo. ¹⁸E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze; nutscöji ngue o cuerpozüji angueze. E Jesucristo o te'e na yeje 'ma ya vi ndü. Ngue c'ü of'ü o te'e c'ü dya cja ra ndü. Nguec'ua unü c'ü rguí bübüto c'o ejme angueze. Nguec'ua ngueje angueze c'ü manda texe. ¹⁹Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Cristo. Je va ne a cjanu Mizhocjimi. ²⁰Mizhocjimi o ndjäjä e Jesucristo cja ne xoñijö mü ngue c'ua o 'ñe pjödü o cji cja ngronsi. A cjanu e Jesucristo o jocü texe c'ü vi s'odü a jens'e 'ñe cja ne xoñijö mü, ngue c'ua texe yo nte ra sö ra nzhogüji cja Mizhocjimi.

²¹Nu'tsc'eji, dya mi pärägueji Mizhocjimi. Me mi nugueji na ü Mizhocjimi. Me mi cjagueji c'o na s'o. Pero nudyä, ya tsja Mizhocjimi ngue c'ua dya cja in nuji na ü dya c'ü. ²²O ndjäjä e Jesucristo o ëjë nza czazgöji rí nteji. O ndü va ngötcüji ín nzhubügöji; ngue c'ua dya cja in nugueji na ü dya Mizhocjimi. Nudyä, a jmi Mizhocjimi ya 'nin'tsc'iji in mü'büji, dya cja bübüts'üji c'o na s'o. Y dya cjo sö pje ra xi'ts'iji. ²³Pero ni jyodü sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, dya rí chjench'egueji. Sido rí che'begueji c'ü ra dya c'üji e Jesucristo c'ü rí mimiji co Mizhocjimi a jens'e. Nu yo jña'a yo, ya i dyärägueji yo. Ya xo o dyäräji texe cja yo jña'ni. Nutscö e Pablo, rí zopjügö yo nte rí xipjiji yo jña'a yo.

Pablo encargado de servir a la iglesia

²⁴Rí mäcjö dya, nu c'ü me rrä sufridogö na ngueje rí zo'c'ügöji o jña Mizhocjimi. E Jesucristo o sufrido ngue c'ua ro ngärä c'o ejme angueze. Nuc'o, ngueje o cuerpo angueze. Nguec'ua rrä sufridogö, y xe rá sufridogö ngue c'ua xenda na puncü nte ra dyärä o jña Mizhocjimi. ²⁵Mizhocjimi o 'ñembguegö rá cjagö mbörü cja yo ejme angueze. Nguec'ua rrä zo'c'ügöji dya, yo o jña Mizhocjimi; nguec'ua só rí pärägueji na jo, ja cja c'ü mama Mizhocjimi. ²⁶C'e jña c'ü mama Mizhocjimi, dya mi päräji ndeze 'ma o mbürü o ngäräji. Pero nudyä, yo ejme e Jesucristo, Mizhocjimi cja püji ra mbäräji c'e jña c'ü dya mi päräji. ²⁷Nutscöji rí ejmeji Mizhocjimi, Mizhocjimi ne'e c'ü rá päräji c'e jña c'ü dya mi 'mārā mi jinguā. Me na zö c'e jña; mama c'e jña c'ü nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, xo 'ñetsc'eji bübü e Jesucristo cja in mü'bügieji, nguec'ua in pärägueji 'na nu pa rí bübüji co angueze a jens'e, y exti nguetjots'üji angueze.

²⁸Ngueje e Jesucristo c'ü rí nännc'öjme 'ma rí zopjüjme yo nte. Rí xipjigöjme texe yo nte c'o rí chjögöjme c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji e Jesucristo. Rí xipjigöjme ra jyéziji c'o na s'o. Rí xipjigöjme texe c'ua ja ga dyacüjme pjeñe Mizhocjimi, ngue c'ua sido ra 'ñejmeji e Jesucristo. Ngue c'ua a cjanu ra nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze na ngueje angueze ri bübü cja o mü'büji. ²⁹Ngue c'ü rí pëpji na zëzhi texe yo pa, dya pje rí söyagö rgá xipji yo nte c'ua ja ga cja e Jesucristo. Me na zëzhi e Jesucristo c'ü dacü rá zëzhigö ngue c'ua rá cjagö o bëpji angueze.

2

¹Rí ne rí pärägueji c'ü me rí mbents'eji; me rí ö'tc'ügöji Cjimi, nu'tsc'eji in cārāji a Colosas. Me xo rí ötpü Cjimi c'o cārā a Laodicea; xo 'ñe textets'üji cjuarma, dya rí chjögöji. ²Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü ra zëzhi in mü'bügieji; c'ü rí pötqui s'iyaji ngue c'ua ri 'natjo in mü'bügieji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü rí tendiogueji na jo ja ga cja c'e jña c'ü mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo.

C'e jña, dya mi pãrãji mi jinguã. ³ Na ngueje nguextjo e Jesucristo c'ü pãrã texe c'ü mbeñe Mizhocjimi. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü me na zö'ö c'ü. Nu 'ma bübü e Jesucristo cja ín mü'bügöji; ngue 'ma ri pãrãgöji ja ga cja Mizhocjimi 'ma. ⁴ Nujoyo rí mamagö yo, ngue c'ua dya cjó ra dyon'c'üji. Na ngueje bübü c'ö me pãrã o jña ja ga dyonpü yo nu minteji. ⁵ Nuzgö, zö dya rí bünc'ö nu ja ín cãrãgueji, pero ri mbents'ejí cja ín mü'bügö. Me ri mäjãgö c'ü ín nzhodügueji na jo; na cjuana ín ejmegeje e Cristo.

⁶ Ya ÿ ñench'egueji ín mü'büji e Jesucristo. Angueze ngue c'ü ín Jmugueji dya c'ü. Nguec'ua sido rí ñejmegeje angueze, na ngueje ín 'natjoji co angueze dya. ⁷ Ni jyodü xenda rí pãrãgueji e Jesucristo. Nuc'ü, bübü cja ín mü'bügueji c'ü. Rí zëzhigueji rgui ñejmeji angueze, c'ua ja ya nzi va xö'c'üji. Y me rí unügueji na pöjô Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

⁸ Bübü o xöpüte c'o va ã on'c'üji. Mamaji me pãrãji, pero dya pje ni muvi c'ü xi'ts'iji na ngue dya mamaji c'ua ja ga cja e Jesucristo. Nu c'ü xi'ts'iji, ngueje o tjürü yo nte; c'ua ja nzi ga nguiñji cja ne xoñijömü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya rí jyëziji ra dyon'c'üji.

⁹ E Jesucristo ngue Mizhocjimi. Texe c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Jesucristo. ¹⁰ Texe c'o ni jyodüts'üji, ra dya'c'üji Mizhocjimi, na ngueje ya ín 'natjoji co e Jesucristo. Ngueje angueze c'ü je manda texe c'o pje nde pjëzhi, c'o pje nde manda, zö ri ngue a jens'e, zö ri ngue cja ne xoñijömü. ¹¹ Nu c'o na s'o ga xöpüte, mamaji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ngue c'ua rrã jots'üji a jmi Mizhocjimi. Pero, dya je a cjanu. Na ngueje e Jesucristo o ndin'tsc'iji ín mü'büji. Nguec'ua ya na jots'üji dya a jmi Mizhocjimi. ¹² Nu c'ü vi jigueji ne ra mama ya ÿ 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, 'ñe 'ma o t'ögü. A cjanu xo ÿ 'natjoji co angueze 'ma o te'e. Nudya ya dadyo ín mü'büji dya. Na ngueje ín ejmeji Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. ¹³ Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. Mi cjagueji c'ua ja nzi mi netsjëji. Pero 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo, o perdonaozüji Mizhocjimi texe c'o ín nzhubügöji, o tsjacüji rá bübütjoji. Na ngueje o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, y bübütjo dya. ¹⁴ Dya rmi cjagöji c'ua ja nzi ga mama cja o ley Mizhocjimi; nguec'ua rmi tügöji ín nzhubüji c'o ro ma cjöt'üji. Pero e Jesucristo, o ndãt'ãji cja ngronsi. A cjanu o ndü va ngötcüji ín nzhubügöji. Nguec'ua nudya, dya cja mandazüji c'ü o ley Mizhocjimi. ¹⁵ Mi ätãgöji c'ü dya jo ñe c'o o mbëpi, nguec'ua rvã tunc'ö ín nzhubüji. Pero 'ma o ndü cja ngronsi e Jesucristo, o ngötcügöji texe ín nzhubügöji c'ü. A cjanu e Jesucristo o jizhi c'ü xenda na zëzhi angueze que na ngueje e Satanás c'ü dya jo; o jizhi c'ü nguetsjë angueze c'ü manda texe.

Busquen las cosas que son del cielo

¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte so'pc'üji c'o. Mamaji c'ü bübü o ts'ingue c'o dya sö ri sagueji, y bübü c'o dya sö rí sigueji. Xo mamaji c'ü ni jyodü rí süpügueji yo mbaxua, zö ri ngue c'o cjaji chjümü o zã'mã o tsjë'ma. Dya rí jyëziji ra zo'pc'üji a cjanu. ¹⁷ C'o ley c'o mama anguezeji rí tsjaji, ngue c'ü rvi unü ngüenda c'o ín mboxitajme c'ü ro ëjë e Cristo. Ya ëjë dya c'ü, nguec'ua dya cja mandazüji c'o ley. ¹⁸ Dya rí ñejmeji 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi dya ra recibidots'üji, nu'tsc'ejí ín ench'ejí ín mü'büji e Jesucristo. Cãrã c'o xöpü c'ü dya cjuana. Mamaji c'ü dya sö rí chëzhiji a jmi Mizhocjimi na ngueje ín ntetjoji. Mamaji ni jyodü rí ma't'üji c'o anxe c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Me cjaþüji na nojo na

ngueje dya бүбү Mizhocjimi co anguezeji. Mamaji c'ü xenda pärâji na ngueje pje c'o cjinch'iji. ¹⁹ C'o xöpüte, dya cjavüji ngüenda e Jesucristo c'ü me na nojo. E Jesucristo ngueje in ñigöji. Texe c'o ejme angueze, angueze cjavüji ra nocüji cja o dyë c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, na ngueje 'natjoji co e Jesucristo.

²⁰ I 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o ndü. Ngueje angueze o 'ñempc'ej libre, nguec'ua, dya cja mandats'ügueji dya c'o ley. ¿Jenga in cjavatjogueji nza cja yo nte yo dya pje ejme e Jesucristo? ¿Jenga in ätägueji c'o xi'ts'iji c'o xöpüte?

²¹ Anguesji xi'ts'iji c'ü pje nde ma jñöñü na jo rí siji, 'ñe c'ü dya jo rí sigueji. Mamaji c'ü бүбү c'o dya jo rí chjörüji. ²² Texe c'o xi'tsc'ej ngue c'o cjiññitsjé yo nte yo. Zö rí siji, o dya rí siji, nuc'o, dya ngue c'o ra jocüts'ü in mü'bügueji. Nuc'o, ra tjeze c'o. ²³ C'o nte c'o tjünt'ü a xütjü c'o xöpüte mamaji, dya sö ra chëzhiji cja jmi Mizhocjimi; mamaji ni jyodü ra cumpleji c'ü mamatsjëji anguesji na jo ra tsjaji. Mamaji ni jyodü ra huanta o cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra recibido Mizhocjimi anguezeji. C'ü ni huantaji a cjanu, nza cja c'ü na jo cjaji. Pero dya pjös'üji ra jyëziji c'o na s'o c'o cjiññi o mü'büji. Na ngue sido cjaji c'o netsjëji.

3

¹ Nu'tsc'ej i 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, 'ñe 'ma o ma manda cja o jodyë Mizhocjimi c'ü бүбү a jens'e. Nguec'ua jyodügueji dya, co texe in mü'büji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ² Rí tsjiññigüej ja ga cja Mizhocjimi c'ü je бүбү a jens'e. Dya me rí jyodügueji yo бүбү cja ne xoñijömü. ³ Na ngueje nu'tsc'ej i 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o ndü. Nguec'ua xo in 'natjoji co Mizhocjimi c'ü nu Tata, zö dya tjanda. ⁴ Pero 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo; c'ua ja rga jandaji angueze, je xo rgá jñandgagöji a cjanu. Rí бүбүtjogöji na ngueje e Cristo бүбү cja in mü'bügöji.

La vida antigua y la vida nueva

⁵ Nu'tsc'ej i 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü; nguec'ua dya rí tsjaji c'o cjaji cja ne xoñijömü. Nu'tsc'ej in bëzoji, dya rí tsäjägueji ndixü; xo 'ñetsc'ej in ndixüji, dya xo rí tsäjägueji bëzo. Y 'ma dya be in 'ñeji nin su, dya cjó rí tsjaji c'o na s'o. Dya rí tsjiññigüej c'o me na s'o. Dya xo rí tsjagüej c'o me na s'o. Dya xo rí ñegüej c'o pë's'i c'ü 'naja in dyoji. 'Ma rí ñegüej c'o pë's'i c'ü 'naja, rí pë'sc'ej in s'ocügueji 'ma, chjëntjovi 'ma rí ma't'üji o ts'ita. ⁶ Ngue c'o nte c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu. Mizhocjimi ra tsjavü ra ma sufridoji, na ngue yo me na s'o yo cjaji. ⁷ Xo nzitjots'ügueji xo mi cjavüej c'o na s'o, dya mi ätägueji Mizhocjimi. ⁸ Nudya ni jyodü rí jyëziji texe yo. Dya rí tsjaji cuë. Rí jyombeñeji 'ma cjó pje ra tsja c'üji. Dya xo rí tsjiññiji c'ü cjó rí tsjavügueji c'ü na s'o. Dya xo rí santegüej. Dya ra mbedye c'ü na s'o jña cja in tegüej. ⁹ Dya rí pötqui pezhgüej bëchjine. Nu'tsc'ej c'ua ja nzi ma cjats'üji, dya cja cjatsc'ej dya nu. Na ngueje i jyëzgueji c'o na s'o. ¹⁰ Nu'tsc'ej ja dadyo in mü'bügueji dya. Ya ni ma ra jñu'sc'ügueji dya e Jesucristo c'ü бүбү cja in mü'bügueji. Ngue angueze c'ü cja c'üji xenda rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹¹ 'Ma rí ejmegöji e Jesucristo, dya ra tsja zö rí menzumügöji a Israel, o zö dya rí menzumüji nu. Dya xo ra tsja, zö rí cjavöji c'o tjürü c'o cja yo menzumü a Israel, zö dya rí cjavöji c'o. Dya xo ra tsja zö rí pjëchiji rá xörüji, zö dya rí pjëchöji. Dya xo ra tsja zö rí mbëpcjöji, o dya rí mbëpcjöji. C'ü ni muvi, ngueje e Jesucristo c'ü ya je бүбү cja in mü'bügöji rí texeji 'ñe mandazüji.

¹² Mizhocjimi me s'iyats'üji. O juan c'üji rí tsjagüej o ntets'üji angueze. Nguec'ua xo rí juentseji yo nte. Rí tsjagüej na jonte. Nu'tsc'ej, dya rí

tsjatsjêgûeji c'û me na nots'ûji. Tsjapûji c'û xenda na jonte c'o dyaja que na ngue'tsc'êji. Dya rí nzhopcûji c'û cja'c'ûji c'û na s'o yo nin minteji. ¹³ Rí pôtqui pêsp'iji paciencia. Rí pôtqui perdonaogueji 'ma cjô pje ra tsja'c'ûji. Nu'tsc'êji o perdonaots'ûgueji e Jesucristo. Nguec'ua xo rí perdonaogueji c'o in dyoji. ¹⁴ Texe yo rrâ xi'ts'iji, ni muvi yo. Pero c'û xenda ni muvi ngue c'û me rí pôtqui s'iyaji. A cjanu rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ Rí pôtqui ñegueji na ngueje Mizhocjimi ya o zon'c'ûji c'û rí 'natjoji co e Jesucristo. Y rí unûgueji na pøjô Mizhocjimi.

¹⁶ Me na zô o jña e Cristo; jyêzi ra zi'ch'i cja in mü'bûgueji. Jyodûji rí pârâgueji ja ga cja Mizhocjimi. A cjanu rí pôtqui xöpûgueji ja cja o jña e Cristo. Rí chöpûgueji o salmo Mizhocjimi, 'ñe o himno. Rí unûji na pøjô Mizhocjimi co texe in mü'bûji. ¹⁷ Texe c'o rí mamagueji, rí mamaji na ngueje o ntets'ûji e Jesucristo. Texe c'o rí tsjagueji, rí tsjaji na ngueje o ntets'ûgueji e Jesucristo. Xo rí unûgueji na pøjô Mizhocjimi c'û in Tatagöji, na ngueje c'o o tsja e Jesucristo.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸ Nu'tsc'êji in ndixûgueji 'ma ya in chjüntûji, rí dyâtâji nin xîraji c'ua ja ga ne'e e Jesucristo c'û ngueje in Jmugöji. ¹⁹ Nu'tsc'êji in bêzöji 'ma ya in chjüntûji xo rí s'iyagueji c'o in suji. Dya na s'o rguí huênch'iji. ²⁰ Nu'tsc'êji in t'îji, rí dyâtqueji nin tataji texe c'û ra mandats'ûji; na ngueje je a cjanu ga ne'e e Jesucristo c'û ngueje in Jmugöji. ²¹ Nu'tsc'êji in tataji, rí zopjûji na jo yo in ch'igûeji, dya rí huênch'iji na zêzhi. 'Ma jiyô, 'na ra sjêyaji, y ra tögü o mü'bûji. ²² Nu'tsc'êji in mbêppigûeji, tsjagueji texe c'o ra mandats'ûji nu c'o rí pêpîji cja ne xoñijômü. Dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguezeji, para ra mamaji c'ua c'û na jo c'û in cjagueji. Rí pêppîji co texe in mü'bûji na ngueje in sÿji Mizhocjimi. ²³ Texe c'o rí tsjagueji, tsjaji co texe in mü'bûji. Dya nguextjo yo nte yo in pêpîji; xo ñe e Jesucristo c'û ngueje in Jmugöji, xo in pêpîji. ²⁴ In pârâgueji e Jesucristo c'û in Jmugöji ra dya'c'ûji nu c'û mbeñe Mizhocjimi, na ngueje e Jesucristo ngueje c'û in pêpigûeji c'û. ²⁵ Mizhocjimi dya juajnú. Zô cjô rí ngueje, 'ma ra tsja c'û na s'o, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda; ra tsjapü ra sufrido na ngue c'û vî tsja na s'o.

4

¹ Nu'tsc'êji in lamuji, rí tsjapûgueji na jo yo in mbêpji. Rí tsjô't'ûji c'ua ja nzi ga pêppîji. Rí tsjagueji a cjanu na ngueje in pârâgueji in Jmugöji c'û bûbü a jens'e ngue in lamugeji c'û.

² Sido rí dyötûji na pøjô Mizhocjimi. 'Ma rí unûgueji na pøjô Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji yo tsja cja ne xoñijômü. ³ Ma rí dyötûji Mizhocjimi, rí dyötcöjme ra mböxcûjme, ngue c'ua ra sô rá zopjûjme yo nte rá xipijime c'û mbeñe Mizhocjimi c'û dya me pârâji. Nu c'û mbeñe Mizhocjimi ngue c'û rá 'natjoji co e Jesucristo. Nutsö e Pablo, rí ogö a pjörü na ngueje rí zopjügö yo nte rí xipijji o jña e Jesucristo. ⁴ Rí dyötcûji Mizhocjimi c'û ra sô rá zopjü na jo yo nte; ngue c'ua ra dyârâji na jo nu c'o o mbeñe Mizhocjimi. A cjanu ne Mizhocjimi c'û rá ñagö.

⁵ Rí nzhodûgueji na jo. A cjanu, nu c'o dya ejme e Jesucristo ra unûji ngüenda c'û na cjuana o jña e Jesucristo. Jyodûgueji ja rguí zopjûgueji yo dya ejme e Jesucristo. ⁶ Jyodûgueji ja rguí xipijji c'o o jña e Cristo c'o ni jyodü ra dyârâji. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'û je bûbü cja in mü'bûgueji c'û je ra mböxc'ûji, ngue c'ua rí pârâgueji ja rguí zopjûji nzi 'naja.

Saludos finales

⁷ Texe c'o rí cjangö, ra xi'ts'iji e Tíquico c'ü in mimbëpjibe. Ngue in cjuarmagöji c'ü me rí s'iyagöji c'ü. E Tíquico sido pëpi na jo e Jesucristo c'ü in Jmugöji, y pjöxte na jo. ⁸ Rrä täjägö e Tíquico ngue c'ua rí pärägueji pje rí cjangöjme. Nu c'o ra xi'ts'iji dya c'ü, ra tsjapü ra mäjä in mü'bügueji. ⁹ Ra ëjêvi e cjuarma Onésimo c'ü ngueje in menzumügueji, nu c'ü me rí s'iyagöji. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo. Anguezevi ra xi'ts'iji texe c'o rí cjamme a 'ñecjua.

¹⁰ E Aristarco c'ü rrä ogöbe a pjörü va bö'tc'üji Cjimi in texeji. Xo va bö'tc'üji Cjimi e Marcos c'ü nu primo hermano e Bernabé. Ya xo ró xi'ts'iji, 'ma ra ë e Marcos va ja in cärägueji rí recibidogueji na jo. ¹¹ Xo va bö'tc'üji Cjimi e Jesús, c'ü xo xiji Justo. Cja yo menzumü a Israel c'o ejme e Jesucristo nguextjo e Aristarco 'ñe e Marcos 'ñe e Justo c'o pjöxcügö rá zopjüjme yo nte rá xipjijme ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji. Nza jñi'i yo, me cjacügö ra mäjä in mü'bügö yo. ¹² Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Epafras c'ü xo ngueje in menzumügueji. Nuc'ü, xo pëpi e Jesucristo. E Epafras sido ö'tc'ügueji Mizhocjimi. Me ö'tc'ügueji Mizhocjimi c'ü rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi; c'ü rí pärägueji c'o ne Mizhocjimi rí tsjaji, y rí tsjacjuanaji rí tsjaji c'o. ¹³ Rí mangö, e Epafras me mbents'ejji, nu'tsc'ejji in cäräji a Colosas. Me ötü Mizhocjimi ra mböxc'üji. Me xo ötü Mizhocjimi ra mbös'ü c'o cärä a Laodicea 'ñe c'o cärä a Hierápolis. ¹⁴ Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Lucas c'e médico c'ü me rí s'iyagöji. E Demas xo va bö'tc'üji Cjimi.

¹⁵ Nuzgö e Pablo, xo rí bötpügö Cjimi c'o cjuarma c'o cärä a Laodicea. Xo rí bötpügö Cjimi e Ninfas 'ñeje c'o ejme e Jesucristo c'o jmurü cja o ngumü.

¹⁶ Nu 'ma rí xörüji ne carta, nuc'ua rí penpegueji c'o cjuarma a Laodicea xo ra xörüji. Nu'tsc'ejji xo rí xörügueji c'e carta c'ü je rá pejñe a Laodicea. ¹⁷ Rí negö rí xipjiji a cjava e Arquipo: “Ngue Mizhocjimi o 'ñempc'egue ngue c'ua rí pëpi angueze. Sido rí tsjacjuana rí tsja c'ua ja nzi ga ne angueze”, rí 'ñembeji.

¹⁸ Yo jña yo cja ni nguarü yo rvá bö'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo ró opjütsjögö yo. Nuzgö rrä ogö a pjörü. Rí ö'tc'üji rí mbenzeji. Mizhocjimi me ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'öjme ne carta. Rí pen'c'öjme ne carta nu'tsc'ejí in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mün'c'ejí Mizhocjimi c'ín Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ügueji na jo, ngue c'ua ra mäjä in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

² Texe 'ma rí ö'tc'öjme Mizhocjimi c'ín Tataji, rí nännc'öjme in chjüji nzi 'natsc'ejí, y rí unngöjme 'na pöjö angueze. ³ Na ngueje sido rí mbeñeje c'o na jo c'o in cjaji. I 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo nguec'ua gui tsjaji dya c'o na jo. In s'iyagueji yo nin minteji nguec'ua na zèzhi gui pjösteji hasta 'ma ya me ni mbo in cuègueji. Xo in te'beji 'ma ra èjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cārāji a jmi Mizhocjimi c'ín Tatagöji. Nguec'ua c'o pje nde in sufregueji, in sèchqueji c'o. ⁴ Xo rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi cjuarma, na ngueje rí pārajme me netsc'ejí c'ü, 'ñe o juan'c'ügueji c'ü. ⁵ Rí pāragöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró 'ñe xi'tsc'öjme ja rga salvats'üji e Jesucristo, dya i dyārāgueji nza cja 'ma ri ngue pje nde ma jña'a. Pero o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünn'üji na zèzhi in mün'c'ejí, nguec'ua vi pāragueji c'ü ngue o jña Mizhocjimi c'ü rvá xi'tsc'öjme. In pāragueji c'ü rvá zo'c'öjme a cjanu, nguextjo c'ü ro pjöxc'üjme xo ri 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

⁶ Xo rí pāragöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje i chēpqueji c'ín 'ñijigöjme c'ü ngue o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. 'Ma i creoji o jña Mizhocjimi, me go tsja'c'üji yo nte i sufregueji na puncjü; pero o Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü me go mājä in mün'c'ejí. ⁷ C'ü vi mājceji a cjanu vi 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ngue 'na 'ñiji c'ü o mbürü o ndēpi texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o tsja a Macedonia 'ñe c'o tsja a Acaya. ⁸ I xipjiji c'o 'ñaja, nguec'ua ja c'o nde go mbārāji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. Dya nguextjo a Macedonia 'ñeje a Acaya; texe cja yo jñiñi pārají dya c'ü i 'ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ni jyodü pje rá xicöjme ja vi 'ñejmegueji. ⁹ Na ngueje anguezeji mamaji ja va cja vi tsjagueji 'ma ró 'ñe zo'c'öjme. Mamaji c'ü i jyègueji c'o ts'ita, i 'ñench'e in mün'c'ejí dya Mizhocjimi c'ü ix na cjuana c'ü ixi bübüto. Nguec'ua nudya in pēpqueji dya angueze. ¹⁰ Xo mamaji c'ü in te'beji rgui 'ñeje na yeje a jens'e e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e 'ma ya vi ndü. Nuc'ü, o è 'ñevgueji libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya ra tsjacüji Mizhocjimi rá ma sufregöji.

2

El trabajo de Pablo en Tesalónica

¹ In pāragueji cjuarma, 'ma ró 'ñe zo'c'öjme, dya ndunü ndajma in jñagöjme. ² In pāragueji ante go ró sājme cja in jñiñigueji, me ró sufregöjme na puncjü a ma a Filipos, y me go bëchquijme in tsegöjme va tsjacüjme c'o na s'o. Xo 'ñe cja in jñiñigueji mi bübü c'o mi cja ro ts'axcüjme. Pero Mizhocjimi o tsjacüjme ró zèzhgöjme ngue c'ua dya ró sügöjme ró xi'tsc'öjme ja ga ne Mizhocjimi ra jogü

ín mún'c'öji. ³ C'o jña c'o ró xi'tsc'öjme, dya ngue o bëchjine c'o rva creojme. C'ü rvá zo'c'öjme, dya xo ngue c'ü rvi tsjötçöjme o me rvi sücüjme. Dya xo ró on'c'öjme c'ü ro xi'tsc'öjme o bëchjine. ⁴ Ngue Mizhocjimi o dyacöjme ne bëpji nu rgá zo'c'öjme, na ngueje o nutcügöjme c'ü rí cjacjuanajme. Nguec'ua rvá 'ne zo'c'öjme. Dya ngue c'ü rvá 'ne xi'tsc'öjme jña c'o rvi mäcjeji, pero c'ü rvi mäjä Mizhocjimi c'ü pätçä ín mún'c'öjme. ⁵ Ín pãrãgueji c'ü dya xo ró xi'tsc'öjme c'ü ma jotsc'ejji ngue c'ua rvi creozüjme. Dya xo ró zo'c'öjme para rvi tsjötçöjme. Pätçö ín mü'büjme Mizhocjimi c'ü na cjuana yo rí xi'tsc'öjme a cjanu. ⁶ Dya ró jodüjme c'ü me ri mäcöjme, ró jodügöjme c'ü me ri mápqueji Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja jñiñi ro jodügöjme c'ü ro mäcöjme. O juancüjme e Cristo rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua ro sö ro cjaçöjme c'ü rvi sücüjme. ⁷ Pero dya ró cjaçöjme a cjanu. C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü me s'iya ga mböru c'o o ts'it'i, je xo va cjanu rvá pjö'c'öjme. ⁸ Ró netsc'öjme me na puncjü. Nguec'ua c'ü mi negöjme, dya nguextjo c'ü ro xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi; xo ró ne ró pjöxc'öjme co texe ín mún'c'öjme. Na ngueje rí netsc'öjme na puncjü. ⁹ Ín mbeñeji cjuarma, ja ma pëpcjöjme na zëzhi hasta 'ma me mi po ín cuëgöjme. Mí zo'c'öjme o jña Mizhocjimi, pero zö xömü zö ndempa mi pëpcjöjme c'o 'ñaja bëpji, ngue c'ua dya ri tsjötçöjme. 'Ma jiyö, 'na rvi sögueji na jyü.

¹⁰ Nu'tsc'ejji ín ench'e ín mü'büji dya e Cristo, ín pãrãgueji ja rvá minc'öjme a ndetsc'ejji. Ró ätçöjme Mizhocjimi y ró cjaçöjme c'o na jo'o, nguec'ua dya sö çjô pje ro xitscöjme. Xo pãrã Mizhocjimi c'ü je ga cjanu rvá cjaçöjme. ¹¹ Ín pãrãgueji c'ü ró zo'c'ötsjéjme nzi 'natsc'ejji, c'ua ja nzi ga tsja 'na bëzo zopjütsjé c'ü nu t'i'i. 'Ma mi nzhumügueji, ró xi'tsc'öjme jña c'ü vi mäcjeji. ¹² Xo ró zo'c'öjme na zëzhi c'ü ni jyodü rí nzhodügueji na jo, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngueje nguetsjé angueze mbitats'üji rí möji nu ja manda angueze nu ja me na zö'ö.

¹³ Rí sido rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi, dya í dyärätjoji nza cja 'ma ri ngue o jña yo nte. Pero í jyëziji o zi'ch'i ín mü'büji na ngueje í unnc'ejji ngüenda c'ü ngueje o jña Mizhocjimi. Y ixna cjuana ngueje o jña angueze c'ü, c'ü pëpji na zëzhi a mbo cja ín mún'c'ejji nu'tsc'ejji ín ench'e ín mún'c'ejji dya e Cristo. ¹⁴ Nguec'ua 'ma o tsja'c'ejji yo nte í sufregueji cjuarma, í séchqueji c'ua ja nzi va séchi c'o congregación a Judea c'o ench'e o mü'bü e Cristo 'ñe ma't'üji Mizhocjimi. Yo ín menzumügueji o tsja'c'ejji í sufregueji, chjëntjui nza cja c'o ín menzumügöjme o tsjapüji o sufre c'o ín dyocjöjme a ma a Judea. ¹⁵ C'o ín menzumügöjme a Judea ngue c'o o mbö't'ü e Jesús, maco ngue ín Jmugöji c'ü. O tsjaji c'ua ja nzi va tsja c'o mi mboxpalegöjme va mbö't'üji c'o profeta c'o ín menzumütsjéjme. Ngue c'o ín menzumügöjme a Judea c'o o pjongüzüjme cja ín jñiñigueji, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi. Mizhocjimi üdü na ngue anguezeji cjaji c'o na s'o. Anguezeji na s'o ga ts'asp'üji yo nu minteji. ¹⁶ 'Ma rí zopjüjme c'o dya menzumü a Judea ja rgá salvaji, c'axcöjme c'o ín menzumügöjme a Judea c'o dya ejme e Cristo. Nguec'ua ya nduns'üji na puncjü o nzhubüji. Nguec'ua me ra tsjapü Mizhocjimi ra sufreji.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷ Dya mezhe rvá pedeyjme cja ín jñiñigueji, 'ma ró pjürü ró jonc'üjme cjuarma. Zö mi nzhodüjme na jé'ë, pero ín mún'c'öjme, dya mi nzhodü na jé co nu'tsc'ejji. Me mi mbeñe ín mún'c'öjme ro 'ñe zenguats'üjme. ¹⁸ Nuzgö

e Pablo na puncjü mi mbeñe ro 'ñe zenguats'ujme, pero dya ró ãcjojme na ngueje e Satanás c'ü dya jo, o ts'axcöjme c'ü. ¹⁹ ¿Cjo in cjaqueje c'ü dya rí mã'c'öjme, ngue c'ua dya rvá 'ñe zenguats'ujme? Iyö. Rí junt'ü in mün'c'öjme c'ü rí tsjagueji c'o na jo. Nguec'ua 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cãrãgöji a jmi, me rá mãc'öjme 'ma ra xi'tsc'ejji angueze c'ü vi tsjagueji c'o na jo. ²⁰ Jã, ngue'tsc'ejji rí mã'c'öjme.

3

¹⁻² 'Ma ró pedeyjme cja in jñiñigüeji, me mi mbents'ejme na puncjü. Nguec'ua rvá mbeñebe e Silvano ró tãjãbe c'ín cjuarmagöji e Timoteo o 'ñe nuc'ejji. Ró tãjãbe zö ro sufregöbe rva quentsjêbe a ma a Atenas. E Timoteo rí pëpcöjme Mizhocjimi rgá xipcöjme yo nte c'ü ja rgá sö e Cristo ra jopcü o mü'büji ra salvaji. Pero ró tãcjöbe c'ü, ro 'ñe zo'c'ejji, ngue c'ua xe nda rvi zëzhgüeji, y ngue c'ua ro mãjä in mün'c'ejji. ³ O 'ñe zo'c'ejji e Timoteo ngue c'ua dya ro tögü in mü'büji ri jyëzgueji e Cristo na nguejyo in sufregüeji. In pãrãgüeji c'ü ya ch'acöji rá sufregöji nutscöji rí ätpãji o jña e Jesucristo. ⁴ Na ngue 'ma xe mi bünc'öjme co nu'tsc'ejji, mi xi'tsc'öjme c'ü mi pë'sc'ü ro sufregöji. In pãrãgüeji dya, c'ü ya zädã c'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme. ⁵ C'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme cja ne carta, me mi mbents'ejme na puncjü. 'Na ya rvi dyon'c'ejji c'ü dya jo, ri jyëzgueji e Cristo. Y 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü rvá pëpcöjme a ndetsc'ejji hasta 'ma me mi potjo in cuëgöjme? Nguec'ua ró tãjä e Timoteo ro ë nuc'üji, para ro pãrãgö cjo xe in ejmeji.

⁶ Cja nzhogü e Timoteo, cja jüncübe 'na jña c'ü me rvá mãc'öbe e Silvano. O xitscöbe in ejmeji na jo e Jesucristo, y in pötqui s'iyaji. Xo xitscöbe me in mbenzögjme na puncjü. O xitscöbe me ne in mün'c'ejji rí jñandgöbe in jmgöbe, c'ua ja xo nzi ga ne in mün'c'öbe rá jantc'öbe in jmgüeji. ⁷ Nguec'ua zö pje nde rí cjogüjme, zö rí sufregöjme cjuarma, pero mãjä in mün'c'öjme na ngueje sido in creoji e Jesucristo. ⁸ Nguec'ua 'ma rí sido rí 'ñejmeji e Cristo, nutscöjme rá mãjä rga minc'öjme. ⁹ Me rí mãpcöjme na puncjü Mizhocjimi na ngue in sido in ejmegüeji e Jesucristo. Dya rí jünjme jña c'ü ja rga nzhopcöjme na jo 'na pöjö angueze. ¹⁰ Zö xömü zö ndempa rí ötcöjme Mizhocjimi co texe in mün'c'öjme ra dyacöjme sjëtsi rá jantc'ajme in jmgüeji. Nguec'ua c'ü xe bë'tsc'ejji, ra sö rá jí'tsc'öjme. Nguec'ua xenda na jo rgui dyätãji e Jesucristo.

¹¹ Rí ötcöjme Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sizijme na jo rá säjme va ja in cãrãgüeji. ¹² Rí ötcöjme c'ín Jmugöji c'ü ra mböxc'ejji, ngue c'ua xenda rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji, 'ñe c'ü xenda rí s'iyagueji yo nte'e c'ua ja nzi rgá s'iyatsc'öjme. ¹³ Nguec'ua ra sö rí zëzhgüeji na jo. Nguec'ua 'ma ra ëjê e Jesús c'ín Jmugöji co texe c'o ejme angueze c'o ya cãrã a jens'e, me rrã jots'ejji a jmi Mizhocjimi, c'ü dya ra sö pje ra xi'tsc'ejji.

4

La vida que agrada a Dios

¹ In pãrãgüeji cjuarma, ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí nzhodüji na jo c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra mã'c'ejji c'ü. In nzhodüji na jo c'ua ja rvá xi'ts'ijme. Pero rí ö'tc'üjme co texe in mün'c'öjme c'ü xenda rí tsjaji na jo. Rí xi'tsc'öjme c'ü rí tsjagueji a cjanu na ngueje je ga mandazüji a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

² Ya in pãrãgüeji c'o jña c'o ró xi'tsc'öjme. Nguetsjê e Jesucristo c'ín Jmugöji o 'ñünngü in mün'c'öjme ró xi'ts'ijme. ³ Ne'e Mizhocjimi c'ü rí tsjaji c'ua ja ga ne

angueze c'o na jo. Ne'e c'ü dya rí tsãgueji o ndixü. Ni ri ngue'tsc'ejí in ndixüji, dya rí tsãji o bëzo. ⁴ Xo ne'e c'ü rí pärãji nzi 'natsc'ejí ja rgui pjörüji na jo in cuerpoji, ngue c'ua nguextjo c'ü nin chjüntqueji rí mimiji. Na ngueje ni muvi in cuerpogöji, ni jyodü rá cjaji c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ⁵ C'ü ne in cuerpoji, dya rí jyëziji ra zints'iji rí tsjaji c'o na s'o. Ngue c'o dya pärã ra dyätä Mizhocjimi c'o cja ga cjanu. ⁶ Dya rí 'ñeji c'ü 'na lado 'na ndixü. 'Ma jiyö, in cjaþüji na s'o c'ü nu xíra; maco ngue nin cjuarmaji c'e bëzo c'ü. Texe c'o ra tsja a cjanu, ra tsjapü c'ín Jmugöji ra sufreji, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. Nujyo, ya ró xi'ts'ijme. ⁷ C'ü vi 'ñünngü in mü'büji Mizhocjimi, dya ngue c'ü rá cjaji c'o na s'o. Ngue c'ü rá cjaji c'o na jo. ⁸ Nguec'ua 'ma cjó c'o dya ra ne ra dyärã yo jña yo, dya ngue o jña yo nte c'ü na jünpütjo, ngue o jña Mizhocjimi. Maco nguetsjé angueze o dyacüji o Espíritu c'ü me na jo'o, ngue c'ua rá cjaji na jo.

⁹ Dya ni jyodü rá xi'ts'iji cja ne carta c'ü ni jyodü rí pötqui s'iyaji. Na ngue Mizhocjimi sido jí'ts'iji in pötqui s'iyaji. ¹⁰ Xo in s'iyaji texe yo cjuarma yo cãrã a Macedonia. Pero rí xi'ts'ijme cjuarma, xenda rí pötqui s'iyaji. ¹¹ Dya cja rí tsjijñiji c'e pjeñe c'ü ixtí jyëziji in bëpjiji. Dya cja rí ma ñu'uji c'o o bëpji c'o 'ñaja. C'ü rí tsjaji, rí pëpjitsjëji in bëpjiji c'ua ja rvã xi'ts'ijme. ¹² Nguec'ua dya ra bë'ts'iji pje rí siji 'ñe pje rí ryeji. Y nguec'ua c'o dya pärã Mizhocjimi ra mamaji na jo in cjaji.

La venida del Señor

¹³ Rí negöjme rí pärãji cjuarma, ja rga cja c'o ya ndü'ü. C'o dya ma'tü Mizhocjimi, 'ma cjó c'o tũ anguezeji, me ndümü ga huëpji. Na ngue dya pärãji cjo ra te'e c'e aña ma ra ma bübüvi Mizhocjimi o jiyö. Pero nu c'ü rá xi'tsc'öjme dya, ngue c'ü dya rí huëpji a cjanu c'o ya ndüts'ejí. ¹⁴ Rí creoji e Jesús o ndü, cjanu o tetjo. Nguec'ua rí pärãgöji c'o ya ndü c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi xo ra tsjapü ra tetjo c'o, ra ngãrãji e Jesucristo 'ma ra ëjë na yeje.

¹⁵ Yo jña yo rá xi'ts'ijme, ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü o tsjacöjme ró pärãgöjme yo. 'Ma ra ëjë angueze, c'o xe ri bübüzüji, rá chjëji angueze. Pero dya rá otc'öji cja c'o ya ndü'ü. ¹⁶ Na ngueje nguetsjé c'ín Jmugöji c'ü rgui 'ñeje a jens'e. Y ra ña'a na jens'e. Y xo ra ña'a na jens'e 'naja c'o o anxé Mizhocjimi c'ü xenda manda. Y ra mbë'biji o trompeta Mizhocjimi. Nguec'ua c'o aña c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ot'ü ra te c'o. ¹⁷ Nuc'ua c'o xe ri bübüzüji, 'nandga zinzgöji cja ngömü co anguezeji. Nuc'ua, ngue c'ü rga chjëji c'ín Jmugöji. Y nunca ra nguarü rga mintcöji co angueze. ¹⁸ Nujyo, rí pötqui xipijji yo, ngue c'ua rí mäjãji, dya rí huëpji c'o ya ndüts'ejí.

5

¹ Pero mi cjuarmats'üji, dya ni jyodü rá xi'ts'ijme cja ne carta jingüã ra ëjë e Jesucristo, 'ñe ja rgã cja c'o pa c'o. ² Na ngueje in pärãji na jo, ja rgã zädã c'e pa'a 'ma ra ëjë c'ín Jmugöji. Ra zädã c'ü dya ri te'beji, chjëntjui nza cja 'ma ra ëjë 'na mbë'ë 'ma xömü, 'ma dya cjó te'be. ³ C'o dya ri ench'e o mü'bü e Jesucristo ra mamaji: "Rí cãrãji na jo, dya pje cjacöji", ri eñeji. Pero nu'ma, ngue 'ma ra ëjë c'ín Jmugöji. Y c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ndunte 'nanga zö na ü, je xo rga cjatjonu anguezeji, 'nandga mbãrãji c'ü ya bëzhiji, y ra tsjapüji ra sufreji. Y dya ra sô ja ra möji c'ü dya ra sufreji. ⁴ Pero nu'tsc'ejí mi cjuarmats'üji, dya in nzhodüji cja bëxömü. Nguec'ua c'e pa'a, dya ra zädãts'üji nza cja 'na mbë'ë. ⁵ Na ngueje textets'üji bübü in mün'c'ejí o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua rí tsãrãji e Jesucristo c'e pa 'ma ra ëjë. Nutscöji, dya rí nzhodüji cja

bëxômü. ⁶ C'o nzhodü cja bëxômü ga tsja c'o na s'o, dya cja püji ngüenda c'e pa c'ü ra zädä. Nza cja c'ü ri itji. Nutscöji, dya rá cjai a cjanu. Rá te'beji c'e pa y rá pjötpüji ngüenda ja rga mimiji. ⁷ Yo nte'e, xômü itji. C'o tíi, xômü tji. ⁸ Nutscöji rá cáräji e Jesucristo c'e pa c'ü. Nguec'ua ni jyodü rá pjötpüji ngüenda rá sido rá ejmeji e Jesucristo. Xo rá sido rá s'iyaji yo nín minteji. Xo rá sido rá te'beji rá 'ñe zinzgöji Mizhocjimi rá mimiji co angueze. Je ga cjanu rga pjörütsjëji ín aljmaji. ⁹ Dya ne Mizhocjimi ra tsjacöji rá sufreji. O ne o ndäjä e Jesucristo o 'ñe sufre. Nguec'ua 'ma rá ench'e ín mün'c'öji c'ü, dya ra tsjacöji Mizhocjimi rá ma sufreji. ¹⁰ C'ü ro tögöji, o ndü e Jesús. Nguec'ua zö ri búbütjogöji 'ma ra ëjë, zö ya rga tütji, pero rá búbütjogöji co angueze. ¹¹ Nujyo jña yo, rí pötqui zopjüji yo. Nguec'ua rí mäjäji, y xenda rí zëzhgueji. Ya ín pötqui zopjüji a cjanu, pero rí sidoji.

Pablo aconseja a los hermanos

¹² Bübü c'o in xo'ñigüeji cja o jña c'ín Jmuji. Anguezeji pëpji zö ya me rgui mbotjo o cuëji. Y zo'c'ëji 'ma pje ín cjai. Ni jyodü rí respetaoji anguezeji, cjuarma. ¹³ Xo rí xi'tsc'öjme rí ñeji yo, y rí dyätäji, na ngueje c'e bëpji c'ü cjai. In texeji rí tsäräji na jo.

¹⁴ Mi cjuarmats'üji, xo rí xi'tsc'öjme rí huënc'h'iji c'o dya ne ra pëpji. C'o me tögü o mü'bü, rí xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra mäji. C'o dya nda ätpä na jo o jña Mizhocjimi, rí pjös'üji. Jmanch'a rgui zopjüji texeji, dya ra ünnc'ëji.

¹⁵ Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí nzhopqueji 'ma cjo c'o pje ra tsja'c'üji na s'o. C'ü rí tsjaji, rí pötqui pjös'üji yo nín cjuarmaji, y rí s'iyaji texe yo nte.

¹⁶ Dya rí jyëzi rgui mäjäji. ¹⁷ Dya rí jyëzi rgui dyötüji Mizhocjimi. ¹⁸ Zö pje rí sufreji, pero rí unngueji 'na pöjö Mizhocjimi. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji nu'tsc'ëji bübü in mün'c'ëji dya e Cristo Jesús.

¹⁹ 'Ma cjo c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra zo'c'ëji o jña Mizhocjimi, dya rí ts'a's'üji. ²⁰ Dya rí tsjapüji menu 'ma cjo c'o ra pätpä Mizhocjimi rgá zo'c'ëji. ²¹ Pero dya xtí creoji texe c'o ra xi'ts'iji c'o. Rí tsjijñiji cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo, rí tsjaji 'ma c'o xi'ts'iji. ²² Rí xögüji texe cja c'o na s'o.

²³ Mizhocjimi ngue c'ü cja püji ra mäjä ín mü'büji ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ëji rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze. Ra mbö'c'üji co texe in aljmaji 'ñe in mü'büji 'ñe in cuerpoji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmuji, dya pje ra chö'tc'ëji c'o na s'o. ²⁴ Jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra mböxc'ëji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje ixi nguetsjë o 'ñünnc'ü in mü'büji j 'ñejmeji e Jesucristo.

Saludos y bendición final

²⁵ Mi cjuarmats'ügöjme, rí dyötcüjme Mizhocjimi.

²⁶ Xipjiji texe c'o cjuarma ra mbörüji Cjimi. Xipjiji c'ü rí ne anguezeji co texe ín mü'bü. Na ngue o t'izgöji Mizhocjimi.

²⁷ Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí pjötpüji na puncjü ngüenda rí xörüji ne carta nu, ra dyärä texe yo cjuarma. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi.

²⁸ Rí ötügö e Jesucristo c'ín Jmuji ra sido ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'ejme ne carta. Rí zen-guats'újme nu'tsc'ejí in jmurúji a Tesalónica in ench'e in mü'búji Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. ² Anguezevi ra nuc'ejí na jo. Xo ra tsja'c'úji ra mäjä in mü'búji, dya pje rí mbeñeji.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo venga

³ Mi cjuarmats'úji, dya rí jézi rgá unújme 'na pöjö Mizhocjimi na ngueje xenda in ejmeji na jo e Jesucristo, 'ñe xenda in pötqui s'iyaji in texeji.

⁴ Nguec'ua texe c'o ja nde jmurú c'o ma't'ü Mizhocjimi, rí mäjä rgá xipijjime c'ü me na jo gui tsjagueji. Rí xipijjime c'ü cja'c'ejí na s'o yo nte, 'ñe me va sätsc'ejí o ndumú, pero in zézhiji, dya in jéziji c'ü ni 'ñench'e in mü'búji Mizhocjimi. ⁵ In sufregueji yo, na ngueje in ätqueji Mizhocjimi c'ín Jmugöji. C'ü ni zézhgueji cja yo in sufreji, ngue c'ü rgui unnc'ejí ngüenda Mizhocjimi ra ngö'tc'úji na jo 'ma rí sätc'ejí nu ja ri manda angueze. Ra mama c'ü na jo vi tsjagueji, ngue c'ua rí tsärägueji nu co angueze.

⁶ Pero nu c'o cja'c'ejí na s'o, Mizhocjimi mbeñe c'ü na jo ra tsjapü ra sufreji.

⁷ Xo mbeñe c'ü na jo ra tsja'c'ejí rí sóyaji, dya cja pje rí sufregueji, ni ri nguezgöjme. Nujoy, ra zädä yo, 'ma ra ëjë e Jesucristo rá jandaji rí texeji. Rguí 'ñeje a jens'e. Y na ngueje pè's'i na puncjü o poder, ra dyoiji c'o o anxe. Ra ëjë cja 'na trasivi c'ü ri tjé. ⁸ Ra tsjapü ra sufre c'o dya vi 'ñench'e o mü'bü angueze para ro jogü o mü'búji. Na ngue dya ne go dyätäji Mizhocjimi. ⁹ C'o cja a cjanu c'o na s'o, nunca ra zät'äji cja jmi Mizhocjimi, nunca ra jñandaji ja ga cja Mizhocjimi c'ü me na zö'ö 'ñe me na zézhi. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji para siempre, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. ¹⁰ Nujoy, ra zädä yo, c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo. Texe c'o ench'e o mü'bü e Cristo, ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. C'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo, ra 'ñetse c'ua c'o o t'i Mizhocjimi c'ü ya ri chjëntji angueze. Na ngueje 'ma ró zo'c'öjme, j 'ñench'e in mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua c'o ra jñanda c'e pa, me ra nguiñiji ra mamaji c'ü me na jo e Jesucristo, 'ñe me na nojo.

¹¹ Nguec'ua dya rí jézi rgá ö'tc'öjme in Mizhocjimigöji nu c'ü o 'ñünc'ü in mü'búji j dyätpäji o jña e Jesucristo. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ejí xenda rí 'ñejmeji c'ü. Nuc'ua, ra sö rí tsjaji texe c'o na jo c'o in mbeñe rí tsjaji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo, Mizhocjimi ra xi'ts'ijí c'ü j tsjaji c'o na jo. ¹² Y me ra nántji e Jesucristo c'ín Jmugöji ra mamaji me na jo angueze, na ngue vi tsjagueji c'o na jo. Me xo ra nanc'äji me na jots'c'ejí na ngueje c'ua ja va mböxc'úji angueze.

2

El hombre de pecado

¹⁻² Mi cjuarmats'úji, ró xi'ts'ijme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra 'ñe zinzgöji rá bübüji co angueze. Pe bübü c'o xi'tsc'ejí: "O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo o mama c'ü ya zädä c'o pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji", ents'ejí. O 'ma jiyö, xi'tsc'ejí c'ü rí zopcjöjme yo cjuarma rí xipijjime c'ü ya zädä c'o pa. O 'ma jiyö, c'ü rvä jü'sc'öjme a cjanu

cja 'na carta. Pero dya rí mangöjme a cjanu. Nguec'ua dya ra pi'ts'iji, dya rí süji. ³ Dya rí dyätqueji c'o xi'ts'iji a cjanu c'o dya cjuana. Na cjuana ra ëjë e Jesucristo. Pero ante c'ü ra ëjë, yo nte dya cja ra züji Mizhocjimi zó ya vi mbârâji o jña. Y ra üji Mizhocjimi. Ante c'ü ra ëjë e Jesucristo, ra ëjë c'e nte c'ü me na s'o c'ü ra juajnü e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü o mbëpji. Ra 'ñe jizhi c'ü me na rí pjëzhi na nojo. Pero ya mama Mizhocjimi ra ma sufre c'e nte. ⁴ C'e nte c'ü, dya ra ne cjó xe ra ma't'ü Mizhocjimi, ni yo pje nde ma't'ü yo nte. Ra tsjapütsjé na nojo, ra tsjapü dya pje ni muvi yo. Nguec'ua angueze ra mimi cja o templo Mizhocjimi, ra mama ri ngue Mizhocjimi.

⁵ Ma xe mi bübügö co nu'tsc'ejí, ró xi'ts'iji yo. ¿Cjo dya in mbeñeji? ⁶ Nudya in pârâji c'ü c'a's'ü, nguec'ua dya be va ëjë c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo. Xo in pârâji pje pjëzhi c'ü c'a's'ü. Cja ra 'ñe jizhitsjé c'e nte 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ya ch'unü. ⁷⁻⁸ Nu yo ri xi'ts'iji, ya va pjürü yo, zó dya be jñetse na jo. Ya cärä o nte c'o dya ne ra dyätä Mizhocjimi, ngue c'ua ga tsjaji c'o na s'o. Pero c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo ra tsjapü o mbëpji, dya be va ëjë. Na ngueje bübü c'ü c'a's'ü. 'Ma ya rguí ojtjo c'ü c'a's'ü, ixta jñetse 'ma c'e nte c'ü me na s'o. Pero 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguextjo c'ü ra ña c'o o jña, ixta ndü 'ma c'e nte. Y nguextjo c'ü rva juëns'i e Jesucristo, ra chjotpü c'o na s'o c'o vi tsja c'e nte. ⁹ Ma ra ëjë c'e nte, ya ri ench'e o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü ra unü poder. Nguec'ua ra tsja na puncjü c'o na nojo. Nguec'ua yo nte'e ra dyonpüji yo, ra creoji c'ü ri mero na zëzhi. ¹⁰ Y na ngue c'ü me rrä s'o c'e nte c'ü, ra zopjü c'o nte c'o ya rguí bëzhi o aljma, ra xipjiji c'o dya cjuana. Na ngueje anguezeji ya ri ärâji yo jña yo na cjuana c'ü rví salvaji, pero dya ri neji. ¹¹ Nguec'ua Mizhocjimi ra mbenpeji c'ü ra pëpji a mbo cja o mü'büji, ngue c'ua ra creoji c'e bëchjine c'ü ri mama c'e nte. ¹² Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufre texe c'o ya ri ärä yo jña yo na cjuana pero dya ri ätä, y ri mápâji c'o na s'o.

Escogidos para ser salvados

¹³ Pero nu'tsc'ejí mi cjuarmats'üji, s'iyats'üji c'ín Jmugöji. Ni jyodü c'ü dya rá jëzjime rga unüjme 'na pöjö Mizhocjimi, na ngueje ndeze mi jinguä o juan'c'üji c'ü rguí jogü in mün'c'ejí. Nguec'ua 'ma i creoji yo jña yo na cjuana, o xöcüs't'üji o Espíritu Mizhocjimi o tsja'c'ejí o t'itsc'ejí Mizhocjimi. ¹⁴ Ma ró xi'ts'ijme ja rvá jogü in mü'büji, ngue Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büji. Ya vi ne Mizhocjimi c'ü me xo rrä jots'üji c'ua ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji me na jo.

¹⁵ Nguec'ua dya rí creoji c'o ra xi'ts'iji o bëchjine, dya xo ra pi'ts'iji. Dya xo rí jyëziji c'o jña c'o o dyacöjme Mizhocjimi ró xi'tsc'öjme. Rí sido rí 'ñejmeji c'o ró xi'tsc'öjme 'ma mi bübüjme co nu'tsc'ejí. Xo 'ñe c'o ró xi'tsc'öjme cja carta. ¹⁶⁻¹⁷ Mizhocjimi o s'iyazgöji va ndäjä o T'i. Y o nugüji na jo, nguec'ua va tsjapü o zëzhi in mün'c'öji, dya ni jyodü nunca xe rá süji. Rí junt'ü in mün'c'öji dya, c'ü rá ma minc'öji co Mizhocjimi. E Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe Mizhocjimi c'ín Tataji, rí ötcöjme ra tsjapü ra zëzhi in mün'c'ejí. Y ra mböxc'ejí rí tsjaji texe c'o na jo, y rí mamaji texe c'o na jo.

3

Oren por nosotros

¹ Nguextjo yo rí xi'tsc'öjme yo. Mi cjuarmats'üji rí dyötcüjme Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö rá zopjüjme na puncjü o nte rá xipijjme o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ra dyätä na puncjü o nte c'ua ja nzi vi dyätqueji. ² Xo rí dyötcüjme

Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde'e ra mböxcöjme. Na ngueje cārã nte c'o me na s'o c'o pje nde cjacöjme, na ngueje dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. ³ Pero jñunt'ü in mü'büji, ra tsja c'in Jmugöji c'ua ja va mama. Ra tsja'c'ü ra zè'ts'iji 'ñe ra mbö'c'üji na ngueje c'ü dya jo'o me jodü pje ra tsja'c'üji. ⁴ Na ngue c'ü ya ni mböxc'üji a cjanu c'in Jmugöji, rí pārãjme c'ü in cjai c'o ró xi'ts'ijme, 'ñe c'ü xe rí tsjaji. ⁵ Rí ö'tc'öjme e Jesucristo c'in Jmugöji, c'ü rí unnc'ejí na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma pje c'o rí sufrejí, rí sèchiji c'ua ja nzi va tsja e Cristo, dya rí jyéziji Mizhocjimi.

El deber de trabajar

⁶ Nujoya rá xi'tsc'öjme dya cjuarma, nguetsjë e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü manda. 'Ma mi bübüjme co nu'tsc'ejí, o ch'acöjme ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí pëpjí. 'Ma bübüts'ejí o cjuarma c'o dya ne ra pëpji, dya rí dyocjéji c'o. ⁷ Nu'tsc'ejí in pārãji c'ü ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá cjacöjme. Dya mi ndemegöjme 'ma mi bübüjme a ndets'ejí. ⁸ Dya cjó ró sipcöjme o xèdyi c'ü dya ro cjö't'üjme. Ró pëpjíme na zèzhi. Zö xömü zö ndempa mi pëpjíme, ngue c'ua dya rvi tsjötöcöjme 'ne rí 'nats'ejí. 'Ma jiyö 'na rí sögueji na jyü. ⁹ Mi pë'sc'öjme derecho ro ch'acöjme c'ü ro sijme, pero dya cjó ró ötcöjme. Ró pëpcöjme ngue c'ua xo rvi tsjagueji c'e tjürü c'ü rvá cjaime a cjanu. ¹⁰ 'Ma xe mi bübüjme co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öjme 'ma cjó c'o dya pëpji, dya xo ra zi o xèdyi, ró ents'ejí. ¹¹ Rí ärãjme bübüts'üji c'o na maña, dya pëpjí. C'ü cjai, me nzhodü ga nu'tp'üji o bëpji yo nín minteji c'o dya ni jyodü ra nuji. ¹² Nu'tsc'ejí in cjai a cjanu, nguetsjë e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü manda yo rá xi'tsc'öjme dya. Rí xi'tsc'öjme c'ü dya cja rí nzhodü rí ñu'tp'ügueji o bëpji c'o 'ñaja, pero rí pëpjí ngue c'ua rí chöt'üji c'ü rí sigueji.

¹³ Mi cjuarmats'üjme in texeji, rí tsjaji c'o na jo. Dya ra tögüts'üji rgui tsjaji a cjanu. ¹⁴ 'Ma cjó c'o dya ra dyätcãjme yo jña yo ró xi'ts'ijme cja ne carta, ixtí unnc'ejí na jo ngüenda cjó ngueje, ngue c'ua dya rí dyoji c'o. Xa'ma ra tseje c'o. ¹⁵ Pero dya rí ñugueji na ü c'o. Jmanch'a rgui zopjüji rí xipjiji ra jyéziji c'o na s'o. Na ngueje ngue nín cjuarmaji.

Bendición final

¹⁶ C'in Jmugöji ngue c'ü dacöji c'ü rgui mãjä in mün'c'öji. Nguec'ua rí ötcö angueze ra dya'c'ejí c'ü dya ra nguarü rgá mãjä in mün'c'ejí, zö pje c'o nde rí tsjogüji. Rí ötcö angueze ra bübüts'üji nzi 'nats'ejí.

¹⁷ Yo jña yo ni nguarü yo rgá ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co in dyëgö yo. Texe cja yo carta yo rí pejñe, rí opjü ja nzi jña co in dyëgö, ngue c'ua ra 'mãrã nguezgö rí pejñe yo. ¹⁸ E Jesucristo c'in Jmuji ra nuc'üji na jo in texeji. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. O juancügö e Cristo Jesús rá c jagö apóstole rá zopjü yo nte. O mandazü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji rá zopcjöji a cjanu. Mizhocjimi o ndjä e Jesucristo o ê 'ñevgeji libre, nguec'ua rí pãrãgöji rá salvagöji. ² Nu'tsc'e Timoteo rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ö nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró zo'c'ö, xo í 'ñen'ch'e ín mü'bü e Jesucristo. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e, ngue c'ua ra mäjä in mü'bügüe, dya pje rí mbeñe. Je xo rgá ötcö a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³⁻⁴ Mizhocjimi ne'e c'ü rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Pero cãrã a Efeso c'o nan'ño ga jizhi. Mamaji ja ma cja c'o ín mboxatitagöji, pero xe jü's'üji jña c'o dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua c'o nte c'o ärä c'ü mama c'o xöpüte, me söji o jña pje ne ra mama c'o jña, y dya sö ra mbãrãji na jo Mizhocjimi. Y dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ró magö a Macedonia, ró xi'tsc'ö í tsejme a Efeso. Ró xi'tsc'ö rvi zopjü yo nan'ño ga xöpüte, rvi xipjiji c'ü dya cja ro xöpüji a cjanu yo nte, 'ñe dya cja ro mbezheji c'o me mamaji. Y rí xi'tsc'ö dya na yeje, rí zopcjeji c'ü dya cja ra xöpüji a cjanu.

⁵ Ni jyodü rá unü ín mü'büji rá cjaji c'o na jo, 'ñe rá creoji Mizhocjimi co texe ín mü'büji. 'Ma ga cjanu, ra só rá s'iyaji yo nín minteji, 'ñe rá ne'eji Mizhocjimi.

⁶ Pero bübi c'o dya ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. Dya ätäji na jo Mizhocjimi. Nguec'ua ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, me mamaji jña c'o dya pje ni muvi.

⁷ Ne anguezeji ra xöpüji yo nte ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi; me xipjiji: "Je ga cjava ne ley", embeji. Pero dya pãrã c'o xöpüte ja ga cja c'e ley, ni xo pãrãji c'o jña c'o mamaji.

⁸ Bueno, rí pãrãgöji c'ü me na jo c'ü o ley Mizhocjimi. Pero ni jyodü rá unüji na jo ngüenda pje vi ch'acöji c'ü. ⁹ C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, dya ngue para c'o ätä Mizhocjimi c'o cja na jo; ngue para c'o dya ne ra dyärã, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjaji. C'ü o ley Mizhocjimi ngue para c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja na s'o. Xo ngue para c'o dya sü Mizhocjimi c'o me yönbü o jña'a. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o pãrã nu tata 'ñe nu nana, xo 'ñe c'o pö't'üte. ¹⁰ Xo 'ñe c'o tsjä o ndixü, 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bëzo. Xo 'ñe c'o dya be chjüntü c'o cja na s'o. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o obütsjévi nín mibëzovi, 'ñe c'o pönü nu minteji para ra tsjapüji o mbëpjiji, 'ñe c'o mbëchjine, 'ñe c'o nädä Mizhocjimi y mamaji c'o dya cjuana. Xo ngue para c'o pje nde cja, c'o dya ätä o jña Mizhocjimi c'ü me na jo. ¹¹ Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga cja angueze me na nojo 'ñe me na jo.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹² E Cristo Jesús c'ín Jmugöji, ngue c'ü o dyacö ja rgá zopjü a cjanu yo nte. Nuc'ü, rí unügö 'na pöj o na ngueje mi pãrã angueze c'ü ro ätcö, nguec'ua va juancü rí pëpigö c'ü. ¹³ O juancü zö na s'o mi c jagö 'ma ot'ü. Mí sadügö e Jesucristo. Y mi cjapü ra sufre c'o ätpä o jña c'ü; mi cjapcö ma nozgö, dya mi juentsegö anguezeji. Pero o juentsque e Jesucristo, na ngue dya be mi

ench'e ín mü'bügö c'ü, dya mi pãrãgö pje pjëzhi angueze. Nguec'ua mi pëzhgö ma jo c'o mi cjägö. ¹⁴ O nugü na jo Mizhocjimi o perdonaozû texe c'o na s'o. Nguec'ua rí ench'e ín mü'bü e Cristo Jesús nguec'ua rí s'iyagö dya yo nte.

¹⁵ Bübü 'na jña c'ü na cjuana c'ü ni jyodü ra creo yo nte. Je ga cjava ne jña: "O ëjë e Cristo Jesús cja ne xoñijömmü, o ëjë para o ë jocüzü ín mü'büji nutsçöji rí cjaji c'o na s'o." Texe cja yo nte, nutsçö xenda ma s'ozgö. ¹⁶ Zö me ma s'o mi cjägö, pero e Jesucristo o mezhe va mbësquigö paciencia o juentsçö a cjanu, ngue c'ua c'o cjë c'o ra ëjë, ra unü ngüenda yo nte c'ü me pë's'i paciencia e Cristo ga juentseji. Nguec'ua ra 'ñench'e o mü'büji c'ü, ra ch'unü c'ü rguí bübütjoi. ¹⁷ Mizhocjimi nunca ra nguarü rgá manda. Zö ya rguí nguins'i ne xoñijömmü, pero Mizhocjimi ra bübütjo para siempre. Dya sö rá jandagöji. Dya cjö bübü c'ü ri pãrã nza cja angueze; ojtjo xe 'na Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü, y rá mamaji c'ü me na nojo. Nunca rá jëziji rga ma't'üji. Amén.

¹⁸ Nu'tsc'e Timoteo ín ch'itsc'ö, 'ma dya be mi pëpque Mizhocjimi, bübü o cjuarma c'o o pätpä Mizhocjimi va mamaji c'ü rí pëpque na jo c'ü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö dya, rí pëpcje na jo cja Mizhocjimi, ja c'o nzi ga tsja na jo o chü 'na tropa ga mbëpi c'ü nu gobierno. ¹⁹ I 'ñench'e ín mü'bü e Jesucristo; dya rí jyëzi. Y rí tsja c'o ín pãrãgue c'o na jo. Bübü c'o mi pãrã pje pjëzhi c'o na jo, pero go ne go tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua o s'odü o mü'büji, dya cja ejmeji e Jesucristo. ²⁰ Nza cja e Himeneo 'ñe e Alejandro. Ró xipji c'o cjuarma o pjongüji anguezevi cja c'o cjuarma. Ngue c'ua ra sö e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufrevi. Xa'ma ra nzhogü o mü'büvi, dya cja ra tsjavi c'o na s'o. Na ngue 'ma cjö c'o ra tsja a cjanu, nu'ma, cja c'ü na s'o, chjëntjui c'ü ro zadü Mizhocjimi.

2

Instrucciones sobre la oración

¹ Nu'tsc'e Timoteo, rá xi'tsc'ö c'ü xenda ni jyodü rí xipeje texe yo cjuarma. Ni jyodü ra chëzhiji a jmi Mizhocjimi ra dyötüji 'ma cjö c'o pje ni jyodü. Y ra unüji 'na pöjö. 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, dyötpüji texe yo nte. ² Rí dyötpüji Mizhocjimi yo gobierno 'ñe texe yo pjëzhi na nojo, ngue c'ua rá mimiji na jo, rá cãrãji paz. Y ngue c'ua rá süji Mizhocjimi, 'ñe rá mimiji na jo cja yo nte. ³ Mizhocjimi ne ra salvazüji rí nteji ra jocüzü ín mü'büji. Nguec'ua 'ma rá ötpöji texe yo nte, na jo 'ma, y ra mãjä 'ma angueze. ⁴ Na ngue ne'e angueze ra jogü o mü'bü texe yo nte, ra mbãrãji c'ü na cjuana. ⁵ Na ngue 'natjo Mizhocjimi. Xo 'natjo c'ü ñacöji cja jmi Mizhocjimi; ngueje e Jesucristo. Nuc'ü, Mizhocjimi c'ü, pero xo nte. ⁶ Nuc'ü, o ne o pätcöji va ndü va ngötcüji c'o na s'o. O 'ñe ndü e Jesús 'ma o zädä c'o pa c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua ra unüji ngüenda c'ü ne Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre rí texeji. ⁷ Mizhocjimi o juancü rá cjägö apóstole rá zopji yo nte rá xipjiji ja ga s'iyazüji c'ü. Pätcö ín mü'bü e Cristo c'ü dya bëchjine yo rí mangö c'ü o juancü Mizhocjimi; na cjuana. O juancü rá xöpü yo dya menzumü a Israel, ngue c'ua ra mbãrãji c'ü na cjuana, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo.

⁸ Rí xi'tsc'ö, texe c'ua ja jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo bëzo ra dyötüji Mizhocjimi. 'Ma neji c'ü ra tsja Mizhocjimi ra dyätãji, ni jyodü ra tsjaji c'o na jo. 'Ma nzhãnt'ã na ötüji Mizhocjimi, rí 'natjo o pjeñeji, dya cjö ra sjëya na ngue c'ü vi tsja na s'o 'na nu cjuarmaji. ⁹ Yo hermana, rí xipjiji c'ü dya ra jyodüji c'ü rguí jñetse rrü zöji cja yo nte. Bübü o ndixü c'o je'e o bitu c'o dya ni jyodü ra jye'ëji. Cjapüji me rrü zö o ñi'iji. Me teveji o tjeve de oro 'ñe de plata.

Je'eji o bitu c'o me na mizhi ngue c'ua ra mama yo nte me na zöji. ¹⁰ C'ü rguí jñetse na zö yo hermana, ngueje c'ü ra pjösteji cja yo nte. Ngue c'ü ni jyodü ra tsja yo ndixü yo sü Mizhocjimi. ¹¹ 'Ma jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo ndixü ra dyäräji na jo 'ma cjó c'o ra zopjúji, dya ra ndünrüji. ¹² Dya rí jëzigö yo ndixü ra xöpüji yo cjuarma, ni xo ra mandaji cja yo bëzo. C'ü ra tsjaji, ra dyäräji, dya pje ra ndünrüji. ¹³ Na ngueje ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi c'e bëzo c'ü mi ngue e Adán. Cjanu o dyät'ä c'e ndixü c'ü mi ngue e Eva. ¹⁴ Y 'ma o tsja na s'o e Adán 'ñe e Eva c'ü dya dyätävi Mizhocjimi, dya ngue e Adán c'ü o dyonpüji. C'ü o creo c'ü o mama e Satanás c'ü dya jo, ngueje e Eva. Ngue e Eva c'ü ot'ü o tsja na s'o. ¹⁵ Nguec'ua yo ndixü, söji na ü 'ma mus'üji o t'i. Pero ra salvaji nu 'ma ra dyätpäji o jña e Jesucristo. Xo ni jyodü ra s'iyaji yo nín minteji, 'ñe ra tsjaji na jo y ra nguijñiji na jo o pjeñeji.

3

Cómo deben ser los obispos

¹ Na cjuana ne jña'a nu: Na jo, 'ma cjó c'o ne ra tsja pastor cja yo cjuarma. Ngueje 'na bëpji c'ü na jo. ² Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ra nguijñi na jo o pjeñe. Y ra mimi na jo cja yo nte. C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Xo ni jyodü ra jichi na jo yo nte. ³ Xo ni jyodü c'ü dya ra t'í. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra jyodü ja rgá jñü na puncjü o merio. Y 'ma cjó pje ra xipji, ra mbë's'i paciencia, dya ra ndünrü. Dya cjó me ra zövi o jña. Dya xo ra ne'e o merio. ⁴ Ni jyodü ra tsja c'e pastor ra zopjú na jo c'o ri cārā o ngumü. Ngue c'ua c'o o t'i ra respetaoji ra dyätäji. ⁵ 'Ma dya pârā 'na bëzo ra manda na jo c'o o t'i, zja rgá sö ra mbörü yo o t'i Mizhocjimi? ⁶ Dya sö ra tsja pastor 'na bëzo nu 'ma cja ni creo. 'Ma jiyö, 'na ra tsjapü na nojo. Nguec'ua Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra sufre ja c'o nzi va jñünpü ngüenda e Satanás c'ü dya jo, na ngue xo tsjapü na nojo c'ü. ⁷ C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua yo nte yo dya ejme e Jesucristo ra mamaji: "Me na jonte nu", ra 'ñejeji. 'Ma jiyö, ra mamaji c'ü dya jo cja c'ü. Je ga cjanu ga ne e Satanás c'ü dya jo c'ü rá bëzhgö ín tseji cja yo nte.

Cómo deben ser los diáconos

⁸ Je xo rga cjanu yo diácono. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. C'ü ra mamaji, ra mamaji c'ü na cjuana. Dya ra t'íji. Dya xo ra jyodü ja rgá jñüji na puncjü o merio. ⁹ Ya ch'acöji rá pâräji dya yo jña yo dya cjó mi pârā mi jingüā. C'ü ra tsja diácono ni jyodü ra sido ra creo yo jña yo. Pero dya nguextjo ra creo; xo ni jyodü ra tsja c'o na jo. ¹⁰ Ot'ü ra mama texe yo cjuarma cjo na jo ra tsja diácono c'e cjuarma o jiyö. Nuc'ua 'ma dya pje töt'p'üji c'o na s'o, na jo ra tsja diácono 'ma c'ü. ¹¹ Je xo rga cjatjonu c'o ndixü c'o ra tsja mböste. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. Ni jyodü dya ra xos'üji o bëchjine. Ra nguijñiji na jo o pjeñeji. Ra tsjaji na cjuana texe c'o cjaji. ¹² Yo diácono, nguextjo nu suji ra dyojui, dya ra 'ñejeji c'ü 'na lado. Ni jyodü ra zopjúji na jo c'o o t'iji, 'ñe cjó c'o xe bübü o ngumüji, ngue c'ua ra ngäräji na jo. ¹³ Nu c'o ra tsja na jo diácono, me ra nädätjoji cja yo nte c'ü cjaji na jo. Nguec'ua ra sö na jo c'o diácono ra zopjúji yo nte, ra xipjiji ra 'ñejmeji e Jesucristo.

El secreto de nuestra religión

¹⁴ Rí pëtsagö c'ü dya ra mezhe rá ëgö rá 'ñe nuc'ü. Pero nujyo, rí xi'tsc'ö cja ne carta yo. ¹⁵ Na ngue 'na ra metse. Rí xi'ts'i yo, ngue c'ua rí pãrãgue ja rgá mimi yo o t'i Mizhocjimi. Yo o t'i, ngue o templo angueze, na ngue angueze bübü cja o mü'büji. Ni jyodü c'o o t'i Mizhocjimi ra zopjüji yo nte ra xipjiji c'o jña c'o na cjuana. Y ra sido ra tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o. ¹⁶ C'o jña c'o na cjuana c'o rí creogöji, dya mi pãrãji mi jinguã c'o. Y rí mangöji me na zö: E Jesucristo ngue Mizhocjimi, pero o 'ñe jmus'ü nza czazgöji ri nteji. Q Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o jñetse e Jesucristo c'ü ixi ngue o T'i Mizhocjimi.

C'o anxe, me co jñandaji e Jesucristo.

C'o dya menzumü a Israel, sjipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü, ench'e o mü'büji c'ü.

O s'idyi a jens'e e Jesucristo nu ja me na nojo c'ü, 'ñe me na zö.

4

Los que se apartarán de la fe

¹ Mama o Espíritu Mizhocjimi ja rga cja c'o cjë 'ma ya ra nguins'i ne xoñijöümü. Ra bübü o xöpüte c'o ra 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o demonio, me ra dyonpüji yo nte rgá xöpüji. Nguec'ua bübü c'o ra creo c'o ri mama c'o xöpüte, ra jyëziji c'o jña c'o ya dyacöji Mizhocjimi. ² C'o xöpüte ra tsjapüji me rrã joji, pero ri bëchjine c'o ri mamaji. Me ri cjaji c'o na s'o, pero dya cja ri söji cjo na s'o c'o ri cjaji. ³ C'o xöpüte ra xipjiji c'o nte c'ü dya ra sö ra chjüntüji. Y ra xipjiji c'ü bübü o jñöñü c'ü dya jo ra ziji. Maco yo jñöñü, nguetsjë Mizhocjimi dacöji yo, nguec'ua nutscöji rí nteji rá unüji 'na pöjö Mizhocjimi, cja rrü sigöji. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo y rí pãrãgöji dya c'ü na cjuana, xo sö rá siji c'o pje nde ma jñöñü. ⁴ Na ngueje na jo texe yo o dyät'ã Mizhocjimi. Nguec'ua rá siji texe o jñöñü. Pero ot'ü rá unüji 'na pöjö Mizhocjimi cja rrü siji. ⁵ O mama Mizhocjimi na jo rá sigöji c'o pje nde ma jñöñü. Nguec'ua 'ma rá unüji 'na pöjö, ra intsjimi 'ma Mizhocjimi c'e jñöñü ngue c'ua ra jogü rá siji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶ Yo jña yo rí xi'tsc'ö, rí xipcje yo cjuarma. Xo 'ñetsc'e ni jyodü rí xörü c'o jña c'o rí creoji, y rí tsjiñi c'o. O jí'tsc'eji c'o na jo; ni jyodü rí sidogue c'o. 'Ma rí tsjague a cjanu, na jo 'na mbëpjitsc'e cja e Jesucristo. ⁷ Dya rí tsjapü ngüenda c'o jña c'o mama c'o na s'o ga xöpüte. C'o pezhe c'o, dya pjöxcöji rá ätäji Mizhocjimi, na ngueje dya ni muvi c'o. Nu'tsc'e rí xötpü rí dyätä Mizhocjimi. ⁸ 'Ma rá xötpü rá cjaji jercicio, rgüi muvi para ín cuerpoji, pero ts'inguilëtjo. Pero 'ma rá xötpü rá ätäji Mizhocjimi, me rgüi muvi na puncjü 'ma. Na ngueje ya mama Mizhocjimi, 'ma cjö c'o ra dyätä angueze, ra tsja angueze ra mbös'üji va, y ra unüji c'ü rgüi mimitjoji a jens'e. ⁹ Na cjuana ne jña'a nu, y ni jyodü ra creo nza texe yo nte. ¹⁰ C'ü rí ench'e ín mü'bügö, ngueje Mizhocjimi c'ü bübütjo 'ñe dacüji c'ü rgá bübütjoji. Rí ench'e ín mü'bü na ngueje ne angueze ra 'ñeme libre yo nte texe cja c'o na s'o. C'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra salva c'o. Nguec'ua rí pëpcjö rgá zopjü yo nte hasta me potjo ín cuëgö, y rí sufregö c'o pje nde xitscöji.

¹¹ Nujoyo jña'a yo, rí xipcjeji ra tsjaji yo, y rí xöpqueji yo. ¹² Bübü c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o cja c'ü menu na ngueje cja ín t'igue. Pero rí tsja 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo ra tsja anguezeji. Rí ñague jña c'o na jo, y rí nzhodü

na jo. Rí s'íya yo nte co texe in mü'bü. Rí 'ñejme na jo Mizhocjimi. Y dya rí tsjague c'o na s'o. 'Ma rí tsjague a cjanu yo na jo, dya cjó ra tsja'c'ü menu 'ma. ¹³ Hasta 'ma cja rá egó va ja in búbü, rí pjótpügue ngüenda rí xörügue o jña Mizhocjimi, ra dyäráji texeji. Rí zopjúji y rí xópúji. ¹⁴ C'o cjuarma o pátpáji Mizhocjimi va mamaji c'ü rí tsjague ne bépji, y c'o tita cja c'o cjuarma o 'ñe'sc'ejí o dyéji. Nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'ü ja rgui tsjague ne bépji. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, dya rí jyézi ne bépji, sido rí tsjague.

¹⁵ Nu yo rí xi'tsc'ö, rí tsjijñi yo y rí jyodü rí tsja, ngue c'ua texeji ra jñantc'aji c'ü xenda na jo gui tsja. ¹⁶ Rí pjótpütsjé ngüenda ja rgui dyätque Mizhocjimi. Xo rí pjótpü ngüenda ja rgui xópque c'o 'ñaja. 'Ma rí sido a cjanu, ra jogü in mü'bügue 'ñe c'o o mü'bü c'o ra dyä'tc'ägue.

5

Cómo portarse con los creyentes

¹ 'Ma pje c'o ra tsja yo cjuarma c'o ya tita, dya rí huénch'igüe na zézhi c'o. Rí zopjúji na jo nza cja 'ma rí ngueje nin tatague. Xo 'ñe yo s'é'ë, rí zopjúji nza cja 'ma rí ngueje nin cjuarma. ² Yo nita, rí zopjúji na jo nza cja 'ma rí ngueje nin nana. Yo süngü, rí zopjúji nza cja 'ma rí ngueje nin cjü'ü; y dya rí tsjapügüe na s'o yo.

³ Yo ndixü yo ya ndü nu xíra, 'ma dya 'ñeje cjó ra mbös'ü, rí pjös'üji yo. ⁴ Pero 'ma 'ñejeji o t'i'ti, ni jyodü c'o o t'i ra mbös'üji c'ü. C'o t'i, 'ma mi ts'it'íji, o mbös'üji anguezeji, o tsja c'ü nu nanaji. Nguec'ua nudya ni jyodü anguezeji ra nzhopcüji ra mbös'üji c'ü. Je xo rga cjanu 'ma 'ñeje o bëche c'e ndixü, ra mbös'üji c'ü. 'Ma ra tsjaji a cjanu, ixí na cjuana respetaoji 'ma c'ü. Y ngue c'ü rgui májä Mizhocjimi. ⁵ C'e ndixü c'ü dya cjó 'ñeje, junt'ü o mü'bü nguextjo Mizhocjimi ra mbös'ü. Nguec'ua sido ötü Mizhocjimi zö xömü zö ndempa. ⁶ Nu c'ü ya ndü nu xíra, nu 'ma me mápá yo búbü cja ne soñijömü, chjéntjui c'ü ya ndü, na ngue dya cja mápá Mizhocjimi. ⁷ Rí xipjigüe c'o cjuarma ra mbös'üji c'o ndixü c'o dya cjó 'ñeje. 'Ma ra tsjaji a cjanu, dya cjó só cjó pje ra xipjiji 'ma. ⁸ C'o ejme Mizhocjimi, ni jyodü ra mbös'üji c'o cārā o ngumü 'ñe c'o 'ñaja o dyoji. 'Ma cjó c'o dya pjös'ü c'o o dyoji, dya ejme na jo 'ma c'ü. Maco c'o dya ejme, pjös'üji c'o o dyoji.

⁹ Yo ndixü yo ya ndü nu xíra, búbü c'o rí juajnügüe ra tsjaji 'na bépji cja yo cjuarma. Pero ngue 'ma ya rí édyi sesenta cjé'ë, 'ñe 'ma 'natjo nu xíra c'ü mi 'ñeje. ¹⁰ Xo 'ñe 'ma o tsja na jo nguec'ua ga mama yo nte: "Nujnu, na jo va mbös'ü yo nte'e. O s'íya c'o o t'i, y o unü sjétsi ro oxü c'o nan'ño menzumü, y o mbe'chp'e o ngua c'o o t'i Mizhocjimi, y o mbös'ü na puncjü c'o mi sufre na puncjü. O mbös'ü 'ma cjó pje mi jyodü", eñe yo nte. 'Ma ga cjanu, na jo ra tsja 'na bépji cja Mizhocjimi 'ma.

¹¹ Yo ndixü yo ya ndü nu xíra c'o cja xe xunt'i, dya rí juajnügüe ra tsjaji 'na bépji. Na ngueje 'ma xenda ra neji o bëzo que na ngueje e Cristo, ra ne ra chjüntüji na yeje 'ma. ¹² Na s'o a cjanu, na ngueje dya mbépji e Jesucristo ja c'o nzi va mamaji. ¹³ Xo 'ñe ra xótpüji rrü mañaji, ra nzhöt'ütjoi cja ngumü. Dya nguextjo nu; xo ra mamaji jña c'o dya pje ni muvi. Xo ra zo'p'üji c'o o bépji c'o 'ñaja. Y me ri ña ri ñaji c'o dya ni jyodü ra ñaji. ¹⁴ Nguec'ua yo ndixü yo ya ndü nu xíra c'o cja xe xunt'i, rí negó c'ü ra chjüntüji na yeje, ra mus'üji o t'i'i. Y ra zopjúji na jo c'o cārā o ngumü ngue c'ua ra ngārāji na jo. Nguec'ua dya ra só pje ra xitscöji c'o nugüji na ü. ¹⁵ Búbü ndixü c'o ya ndü nu xíra c'o ya xögü cja o 'ñiji Mizhocjimi. Ya möji c'ü dya jo.

¹⁶ 'Ma ra ndü c'ü nu xīra 'na o dyoji 'na cjuarma, ni jyodü c'e cjuarma ra mbös'ü c'e ndixü. C'e cjuarma, dya ra nde'be texe yo cjuarma ra mbös'üji c'e ndixü. Pero 'ma bübü 'na ndixü c'ü dya cjó 'ñeje cjó ra mbös'ü, ni jyodü texe yo cjuarma ra mbös'üji c'ü.

¹⁷ C'o tita c'o na jo ga manda cja yo cjuarma, 'ma pëpjiji na zëzhi ga zopjüji yo nte 'ñe ga xöpüji, ni jyodü rí pjös'üji na jo o merio. ¹⁸ Na ngueje t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne'e c'o; jyëziji ra ñöñüji." Xo t'opjü a cjava: "Na mbëpji pë's'i derecho ra mbös'üji o merio."

¹⁹ 'Ma cjó c'o ra 'ñe xi'tsc'e c'ü o tsja na s'o 'naja c'o tita, dya xtí creogue. Nu 'ma bübü yeje o jñi'i c'o o ndäcä vi tsja na s'o, rí creogue 'ma. ²⁰ 'Ma cjó c'o s'ido cja na s'o, rí huëñch'i 'ma cārāji texeji. Nguec'ua ra zü'ü c'o 'ñaja cjuarma.

²¹ Pätcö ín mü'büvi Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe c'o o anxé c'o o juajnü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pjötpügüe ngüenda ixtí tsjapü na jo t'önü ante c'ü rí huëñch'i 'na cjuarma. Y dya cjó rí unügüe favor. ²² Dya ts'i rgui juajnü c'o tita c'o ra manda cja yo cjuarma; ot'ü rí ñu'u cjo bübü na jo. Na ngueje 'ma rí juajnügüe 'na tita c'ü cja na s'o, xo in pë's'i in s'ocügüe. Nu'tsc'e xo ni jyodü rí tsjague c'o na jo.

²³ Dya rí sitjogue ndeje. Xo rí si'i ts'inguilëjë vino como 'ñechjë, xa'ma ra ndis'i in pjeme c'ü ndajmetjo ga ü'ü.

²⁴ Bübü o nte c'o ixtí pārāji c'ü na s'o cjaji. Bübü c'o dya rá pārāji o nzhubü hasta 'ma cja rá fijaji na jo ja ga nzhodüji. ²⁵ Xo bübü o nte c'o ixi jñetsetjo c'ü cjaji na jo. O 'ma dya jñetse, dya ra mezhe ra 'mārā.

6

¹ Bübütsc'ëji o cjuarma c'o pëpji cja o lamu c'o dya ejme Mizhocjimi. Zö me cja püji ra pëpjiji o bëpji c'o na jyü, pero ni jyodü ra respetaoji c'o no lamuji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya jo Mizhocjimi 'ñe yo o jña", ra 'ñeñeji. ² Bübütsc'ëji c'o pëpji cja o lamu c'o ejme Mizhocjimi. C'e cjuarma c'ü mbëpji, zö cjuarmavi dya c'ü nu lamu, pero dya ra jogü ra tsjapü c'ü dya ni muvi c'ü nu lamu. C'ü ra tsja, xenda ra mbëpi na jo'o, na ngueje cjuarma c'e lamu c'ü pëpi, nguec'ua ga tsja c'e mbëpji s'iya c'ü nu lamu. Nujyo rí xöpügüe yo, y rí xipjiji ra tsjaji yo.

La religión y el contentamiento

³ C'o o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, me na jo c'o. Na ngueje jítscöji ja rga ätäji Mizhocjimi. Pero bübü c'o nan'ño ga nguijñi 'ñe nan'ño ga xöpü. ⁴ Cjapüji na nojo, pero dya pārāji ja ga cja. Y s'odü o pjeñeji, nguec'ua me cjaji o t'önü 'ñe me söji o jña. Nguec'ua ne ra huinste rgá xöpüteji, y cjaji o chü, y sadüji c'ü nu mixöpüteji, y me ne ra mbëzhiji c'ü pjëzhi c'o 'ñaja. ⁵ Me söji o jña'a na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pārāji c'ü na cjuana. Cjijñiji 'ma ra ma't'üji Mizhocjimi, ra jñüji 'ma na puncjü o merio. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o ga cjanu ga tsja. ⁶ Nu 'ma rá quejmetjoji conforme co nu yo rí pë's'iji, 'ñe 'ma rá süji Mizhocjimi, nu'ma, ngue 'ma rá tóji na puncjü que o merio. ⁷ Dya pje ró jünji 'ma o jmuxcüji cja ne xoñijömmü. Y na cjuana c'ü dya xo sö pje rá jünüji 'ma rá tügöji. ⁸ Nguec'ua 'ma rí pë's'iji pje rá si'iji 'ñe pje rá je'ëji, rá mājāji, dya pje rá mbëñeji. ⁹ Nu c'o ne ra mbë's'i na puncjü o merio, cjiññiji o mü'bü pje c'o nde ra tsjaji, maco na s'o c'o, dya ni jyodü ra tsjaji. Nguec'ua ga bëzhiji o aljmaji y ra möji a ma a linfiernu. ¹⁰ 'Ma cjó c'o me ne ra jñü na puncjü o merio, ra mbürü ra tsja c'o nde na s'o, ngue c'ua ra jñü. Bübü c'o me ne o

merio, nguec'ua ts'ë ts'ë va xōgūji cja e Jesucristo. Nguec'ua dya cja creoji dya c'ū. Nguec'ua me sufre ga ndumū o mū'būji.

La buena lucha de la fe

¹¹ Nu'tsc'e o juan'c'e Mizhocjimi rí pēpque, nguec'ua rí xi'tsc'ō rí xōgue texe cja yo na s'o. Sido rí tsja na jo. Y rí sūgue Mizhocjimi. Y sido rí 'ñejme e Jesucristo. Y rí s'iya yo nte. Zō pje ri sufregue, pero dya rí jyēzgue Mizhocjimi. Y dya rí tsjapū na nots'ū. ¹² O 'ñūnnc'ū in mū'būgue Mizhocjimi nguec'ua i mangue c'o jña c'o me na jo; i mangue e Jesucristo ngue in Jmugue, o dyārā na puncjū o nte. Nguec'ua rí xi'tsc'ō, zō búbū c'ū c'axc'ū, pero rí sido rí creó e Jesucristo, ngue c'ua siempre rí búbūtjogue co Mizhocjimi. ¹³ Jantc'ague Mizhocjimi c'ū dacōji c'ū rgá búbūtjoji. Xo jantc'ague e Jesucristo. 'Ma o tsja e Poncio Pilato o tsjapū t'ōnū e Jesucristo c'ū pje mi pjēzhi, dya zū e Jesús, o mama na jo. ¹⁴ Nguec'ua texe yo rí xi'tsc'ō, xo rí tsjague y dya rí sū rgui xōpūgue yo. Ngue c'ua dya ra s'odū in mū'bū, y ngue c'ua dya ra sō cjó pje ra xi'ts'i. Rí tsjague a cjanu hasta 'ma cja ra ējē e Jesucristo c'in Jmuji. ¹⁵ Ngue Mizhocjimi ra tsjapū ra jñetse a cjanu e Jesucristo 'ma ra zādā c'e pa c'ū o mama. Na ngueje me na zēzhi Mizhocjimi; ojtjo xe 'naja c'ū ri nza cja angueze me na zēzhi, 'ñe me na jo. Me na nojo Mizhocjimi; manda texe cja yo rey 'ñe cja yo gobierno. ¹⁶ Angueze ixi búbū, y je ni 'ñeje nu, c'ū rgá búbūgōji. Búbū cja jya's'ū c'ua ja dya cjó sō cjó ra chēzhi. Dya cjó jñanda Mizhocjimi ne ri 'na nte'e; dya cjó xo sō cjó ra jñanda. Me na jo angueze, y dya nunca ra nguarū c'ū ra manda. Nguec'ua ni jyodū rá sūgōji c'ū. Je rga cjanu, amén.

¹⁷ Nu c'o rico cja ne xoñijōmū, rí xipcjeji c'ū dya ra confiaoji o merio. Na ngue 'na ndajme jūnji, 'na ndajme ojtjo. C'ū ra confiaoji, ngue Mizhocjimi c'ū dacōji texe c'o ni jyodūzūji ngue c'ua rá mājā rga mimiji. ¹⁸ Nguec'ua rí xipcje c'o rico ra mbōs'ūji c'o pje ni jyodū. 'Ma ra tsjaji ga cjanu, ix na cjuana ri rico 'ma anguezeji a jmi Mizhocjimi. Xipcjeji 'ma cjó pje ni jyodū, ra unūji, dya ra mamaji "jijyō." ¹⁹ Nu'ma, ix na cjuana ri ricoji 'ma a jmi Mizhocjimi, y dya ra zū'ūji c'e pa 'ma ra jñūncūji ngūenda Mizhocjimi. Na ngueje ra búbūtjoji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

Encargo final a Timoteo

²⁰ Nu'tsc'e Timoteo, Mizhocjimi o dya'c'e in pārāgue yo jña yo na cjuana. Nguec'ua rí tsjague yo, 'ñe rí xipji yo nte xo ra tsjaji yo. Búbū c'o me cjapū pārā pero dya cjuana. Anguezeji me sōji o jña c'o dya pje ni muvi. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o xōpū ga cjanu. ²¹ Na ngue c'o xōpū ga cjanu, búbū c'o ya xōgū, dya cja ejmeji e Jesucristo.

Mizhocjimi ra mbōxc'ū. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutsö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Ndeze mi jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ra unü c'ü rguí búbütjo yo nte. Nguec'ua o juancügö rá c jagö apóstole rá zopcjio yo nte, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo Jesús, ra búbütjo c'o. ² Nu'tsc'e Timoteo, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngueje in ch'itsc'ö, y me rí s'iyats'ü. Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Xo 'ñe e Cristo Jesús c'ín Jmugöji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Nguec'ua ra mäjä in mü'bügue, dya pje rí mbeñe.

Dando testimonio de Cristo

³ C'o in mboxatitagöji mi ma't'üji Mizhocjimi y mi cjaji na jo. Je xo ga czazgö nu, rí ma't'ü Mizhocjimi y rí c jagö c'o rí pãrãgö c'ü na jo. Xo 'ñetsc'e. Nguec'ua 'ma rí ötcö Mizhocjimi xömü ndempa, rí unügö 'na pöjö. ⁴ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi, rí mbeñegö ja vi huëgue 'ma ró jyanbügövi. Me rí ne rá jantc'a in jmi, ngue c'ua me rá mäjä. ⁵ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi xo rí mbeñegö ja gui dyätpä o jña e Jesucristo. Ot'ü o creo e Loida c'ü nin nitague, 'ñe e Eunice c'ü nin nana. Y rí pãrãgö, xo 'ñetsc'e xo in creogue na cjuana e Jesucristo co txe in mü'bügue.

⁶ Nguec'ua rí mbennc'egö ja rvá ë's'ë in dyëgö cja in ñigue. Mizhocjimi o dya'c'ü ja rguí tsjague 'na bëpji cja yo cjuarma. Rí mbennc'egö dya, rí tsjacuana rí tsjague c'e bëpji. ⁷ C'ü o dyacöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra zü in mü'büji. Ngueje c'ü ra zëzhi in mü'büji, 'ñe c'ü rá s'iyaji yo nte, 'ñe c'ü rá cjiññji na jo 'na pjeñe. ⁸ Nguec'ua, dya rí tsejegue 'ma pje ra xi'ts'i yo nte. Rí xipcjeji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nutsö rí xipji c'ü o jña e Jesucristo yo nte, nguec'ua rrü ogö a pjörü. Pero nu'tsc'e, dya rí sügue c'ü rrä ogö a pjörü. Zö ra tsja'c'ü yo nte rí sufregue c'ua ja nzi rgá sufregö, pero xo rí sido rí xipji yo nte ja rgá sö e Jesucristo ra ndintspi o mü'büji c'o na s'o. Mizhocjimi me na zëzhi; ra dya'c'ü c'ü rguí zëzhgue. ⁹ Nguetsjë Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, y o 'ñünngü in mü'büji rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. C'ü vi salvazgöji, dya ngue c'ü rva cjaji c'o na jo. C'ü vi salvazgöji Mizhocjimi, ngue c'ü ya vi ne a cjanu, 'ma dya be mi ä't'ä ne xoñijöümü. Me go s'iyazgöji go mama c'ü ro ndjä e Cristo Jesús. ¹⁰ Rí pãrãgöji c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi. Na ngueje o ëjë e Jesucristo o 'ñe 'ñevgueji libre. O ndü'ü, cjanu o tetjo o búbütjo na yeje, nguec'ua dya cja ni jyodü rá sügöji c'ü rá tñji. Y cja o jña, rí unüji ngüenda c'ü rá búbütjoji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguí nguins'i ne xoñijöümü.

¹¹ Nu o jña angueze, ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá xipji yo nte yo dya menzumü a Israel, 'ñe c'ü rá xöpügöji. ¹² Nguec'ua rrü sufregö a pjörü. Pero dya rí tsegö rgá sufre. Rí ench'e in mü'bü Mizhocjimi, rí pãrãgö c'ü na zëzhi angueze, nguec'ua ga tsja'a ja c'o nzi ga mama. Na ngueje ró unü in mü'bügö c'ü, rí pãrãgö ra mböcügö ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, dya pje ra chötcö c'o na s'o.

¹³ Ró xi'tsc'ö c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Je xo rguí xipjigue a cjanu yo nte, dya nan'ño rguí xipcjeji. Rí sido rí 'ñejme Mizhocjimi y rí s'iyague yo nte. Na ngueje búbü e Cristo Jesús a mbo in mün'c'e. ¹⁴ Mizhocjimi o

dya'c'ü in pārāgue c'o jña c'o na cjuana. Nguec'ua rí pjötpügue ngüenda c'ü rgui tsjague c'o, 'ñe xo rí xipji yo nte c'ü xo ra tsjaji yo. Ra mböxc'ügue o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'öji.

¹⁵ Ya in pārāgue o xögü e Figelo 'ñe e Hermógenes co nutscö. Xo 'ñeje c'o 'ñaja cjuarma a Asia. ¹⁶ Rí ötcö Mizhocjimi ra juentse c'o cārā o ngumü e Onesíforo. E Onesíforo o mböxcö na puncjü, nguec'ua me va mājā in mün'c'ö. Angueze dya tseje c'ü rrü o'a p'jörü. ¹⁷ Na ngueje 'ma o sājā a Roma, me go jyongö na puncjü hasta 'ma o chöcö. ¹⁸ Xo in pārāgue ja va mböxcöji na puncjü a Efeso. Rí ötcö Mizhocjimi c'in Jmugöji ra juentse c'e cjuarma 'ma ra jñüncüji ngüenda.

2

Un buen soldado de Jesucristo

¹ Rí zo'c'ö dya, nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'ö. Rí zēzhgue, ra mböxc'ü e Cristo Jesús rí zēzhgue. ² Ró xi'tsc'ö ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja ga cja e Jesucristo. Na puncjü c'o cjuarma c'o xo mi cārāgöji c'o xo dyārā 'ma mi xi'tsc'ö. C'o jña c'o ró xi'tsc'ö, rí xipjigüe c'o cjuarma c'o ra tsjacjuana c'o ra sö ra xöpü c'o 'ñaja cjuarma.

³ Rí tsjijñigüe ja ga cja o tropa. Zö sufreji, pero sēchiji ga mbēpji c'ü nu gobiernojí. Je xo rga cjatsc'e nu, zö ri sufregue, pero ri sido ri pēpque na jo e Cristo Jesús. ⁴ 'Ma cjó c'o ra tsja o tropa, ni jyodü ra jyombeñe c'e bēpji c'ü mi cja'a 'ma dya be mi tropa ngue c'ua ra dyätä co texe o mü'bü c'ü manda cja yo tropa. ⁵ 'Ma cjó c'o ra tsja carrera, ni jyodü ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e orde cja c'e carrera. 'Ma jiyö, dya ra ndöjö 'ma c'e listón, zö ot'ü ra zāt'ä cja c'e raya. ⁶ 'Na campesino ngue c'ü ot'ü ra zi'i c'o ra mbedye cja juajma. Pero ni jyodü ra pēpji na jo zö ri po'o o cuē. ⁷ Tsjijñi na jo pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'tsc'ö. C'in Jmugöji ra mböxc'ü rí tendiogüe yo.

⁸ Rí mbeñegüe e Jesucristo c'ü o mboxbēche e David. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü, pero o tetjo na yeje. Ngue c'ü rí xipjigö yo nte 'ma rí zopjüji. ⁹ Na ngue c'ü rí zopjü a cjanu yo nte, o ts'axcüji o pantcaji a pjörü nza cja 'ma ri cjagö c'o na s'o. Nguec'ua me rí sufregö. Pero o jña Mizhocjimi, dya sö ra ts'a's'üji. ¹⁰ Zö me rí sufregö, pero rí sēhcö, dya rí jēzi rgá zopjü yo nte. Na ngueje rí pārāgö cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi. Anguezeji ra dyārāji c'e jña c'ü rá xipjiji, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua ra jogü o mü'büji y ra ma mimiji co Mizhocjimi nu ja me na zö'ö.

¹¹ Na cjuana ne jña nu cja rá xi'tsc'ö dya: O ndü e Jesucristo por nutscöji. 'Ma rá bübüji dispuesto rá tñji na ngue c'ü rgá ätpägöji o jña, xo rá bübüt'oji 'ma co angueze.

¹² Zö rá sufregöji, pero 'ma rá sēhcöji, rá mandaji 'ma co e Jesucristo. Pero 'ma rá mamaji: "Dya rí pārāgö c'ü", rá eñeji, nu'ma, xo ra mama angueze c'ü dya pācöji.

¹³ Zö dya rá sidoji angueze c'ua ja nzi rgá mangöji, pero angueze ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra ngötcüji 'ma rá sidoji, y ra castigaozüji 'ma rá jējiji. Siempre cumple c'ü mama.

Un trabajador aprobado

¹⁴ Rí mbenmbegüe o cjuarma, rí xipjiji c'ü ra mbötpüji na puncjü ngüenda c'ü dya ra zöji o jña. Na ngueje dya ne ga cjanu Mizhocjimi c'in Jmugöji. Rí xipjiji c'ü dya ra zöji o jña, na ngueje ra s'onbü o mü'bü c'o ri ärä. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpügue na puncjü ngüenda rí zopjü yo nte c'ua ja nzi ga t'opjü o jña

Mizhocjimi c'ü na cjuana. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra mä'c'ä 'ma Mizhocjimi. 'Ma jiyö, rí bëzhgue 'ma in tseje. ¹⁶ Cärã o xöpüte c'o me ña jña'a c'o dya ni muvi, na ngueje dya süji Mizhocjimi. Dya rí dyocjeji anguezeji ni xo rí sögueji o jña c'o. Na ngueje co c'o jña c'o mamaji, xenda ra tsjaji c'o na s'o, cja na 'ñe c'o nte c'o ri ärã. ¹⁷ C'o o jña c'o xöpüte ra s'onbü o mü'büji, chjëntjui nza cja 'na herida c'ü ni ma ni nguibi c'ü ni dya'a. Nza cja e Himeneo 'ñe e Fileto c'o xöpüte. ¹⁸ Anguezevi ya xögüvi cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana. Mamavi c'ü ya ró tetcjöji 'ma o dyacöji nueva vida. Na jo c'ü. Pero dya nguextjo nu. Xo mamavi c'ü dya rá tetcjöji na yeje c'ü ri nuevo ín cuerpoji. Nguec'ua bübü c'o ya s'onbü o mü'bü, dya cja creoji e Jesucristo. ¹⁹ Pero c'o na cjuana o t'i Mizhocjimi, dya ra xögüji cja e Jesucristo. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngümü c'ü na jo va jyäbäji c'ü dya ra tunü. Na ngueje c'ín Jmugöji pärã cjó ngueje c'o o t'i, y pjörü c'o. Y 'ma cjó c'o mama: "E Jesucristo ngue ín Jmugö c'ü", eñe, ni jyödü ra jyëzi texe c'o na s'o. ²⁰ Cja o ngümü 'na rico, bübü o traste de oro 'ñe de plata c'o me ni muvi c'o cant'aji o ndäjñä, 'ñe c'o ni sirveji o jñönü. Xo bübü o traste de za'atjo o de varrotjo c'o na sucio c'o üt'üji o basura. ²¹ 'Ma cjó c'o ra jyëzi c'o na s'o c'o ya ró xi'tsc'ö, ri chjëntjui 'ma 'na traste de oro c'ü dya sucio. Nu'ma, ra sö c'e cjuarma ra mbëpi na jo 'ma c'ín Jmugöji, ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo.

²² 'Ma cja t'itjo 'na nte, bübü na puncjü c'o na s'o c'o ne ra tsja. Nu'tsc'e, dya rí tsjague c'o, ni rí tsjijñi c'o. C'ü rí tsjague, sido rí tsjague na jo, y rí sido rí 'ñejme e Jesucristo. Sido rí s'iyague yo nte. Xo 'ñe, sido rí dyocjeji c'o ma't'ü Mizhocjimi c'o xo xögü cja c'o na s'o. Rí tsärãgueji na jo nu c'o cjuarma c'o. ²³ Cärã c'o me söji o jña ga mamaji c'o jña c'o dya ni muvi. Na ngueje dya pärãji pje pjëzhi c'ü na cjuana. Nu'tsc'e, dya rí tsjapü ngüenda c'o nte c'o ri söji o jña. In pärãgue, je ngue c'ü ni mbürü o chü. ²⁴ Ngue o mbëpjits'ügue c'ín Jmugöji. Nguec'ua dya cjó ni jyödü cjó rí söguevi o jña. Jmanch'a rguí zopjü yo nte. Rí jichiji na jo o jña Mizhocjimi. Zö cjó c'o pje ra xi'ts'i, pero rí pësp'li paciencia, dya rí chjünrü. ²⁵ 'Ma cjó c'o dya ra ne ra dyä'tc'ägue, jmanch'a rguí zopjüji. Xa'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji ra nzhogüji. Ra mbärãji 'ma o jña angueze c'ü na cjuana, ra 'ñejmeji. ²⁶ Nudya, c'o dya ne ra dyä'tc'ägue, ya zo'oji cja o dyë e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ga ne e Satanás. Pero 'ma ra nzhogü o mü'büji, dya cja ra dyätãji c'ü dya jo.

3

Cómo será la gente en los últimos días

¹ Ixtí unnc'e ngüenda yo cjë yo ya va chëzhi ra nguins'i ne xoñijödmü, ra zädä cjë'e c'o me rrü s'ëzhi. ² Yo nte'e ra s'iyatsjëji; dya ra s'iyaji yo nín minteji. Me ra neji o merio. Me ra pötü rgã mamatsjëji me na joji. Me xo ra tsjapütsjëji na nojo, ra tsjapüji menu c'o 'ñaja. Ra zadüji Mizhocjimi y ra zadüji yo nín minteji. Dya ra dyätãji c'o nu tataji. Dya cjó ra gradecidoji c'ü rguí unüji 'na pöjö. Dya cjó ra respetaoji. ³ Dya ra s'iyaji c'o o dyoji. Dya ra jo'tp'üji c'o ri üji, zö ri ne c'o ri üji. Ra xosp'üji o bëchjine yo nín minteji. Y c'ü ra ëjë o ñiji, ixta tsjaji, dya ra ts'a's'üji. Nguec'ua ri chjëntjui nza cja o animale c'o na sate. Y ra nuji na ü texe c'o na jo. ⁴ Ra zidyiji yo nín minteji cja c'o pje pjëzhi. C'ü ra nguijñi o ñiji, ra tsjaji. Ra tsjapü me ri pärãji. Ra tsja yo nte, dya ra mäpäji Mizhocjimi; ra mäpäji c'o netsjëji. ⁵ Ra tsjapü ri ma't'üji Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, anguezeji dya ra dyätãji c'ü.

Nu c'o ra tsja ga cjanu, dya pje rí dyocjeji c'o. ⁶ Nuc'o, ngue c'o me zenguate cja yo ngumü, me xipjiji jña yo ndixü ga dyonpüji. Bübü o ndixü c'o unü ngüenda c'ü tü na puncjü o nzhubü, nguec'ua ga creoji c'ü mama c'o na s'o ga xöpüte. Na ngue c'o pje nde ne c'o ndixü, cjai c'o na s'o. ⁷ C'o ndixü siempre neji cjó ra jíchiji, ra dyäräji c'o. Pero dya nunca ra mbäräji c'ü ix na cjuana. ⁸ C'o na s'o ga xöpüte, ya s'odü o pjeñeji. Zó mama ejmeji Mizhocjimi, pero dya cjuana. C'ua ja nzi va tsja e Janes 'ñe e Jambres mi onpüvi c'o nte ngue c'ua dya ro dyätäji e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o xöpüte onpüji yo nte; dya neji c'ü ra mbärä yo nte c'o jña c'o na cjuana. ⁹ Pero dya texe yo nte ra creoji c'o xöpüte. Na ngueje ra zädä c'o xöpüte c'ua ja nzi va zädä e Janes 'ñe e Jambres; ra mbärä texe yo nte c'ü dya ni muvi c'ü ri mama c'o xöpüte, ni rrä cjuana.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰ Nu'tsc'e, dya pje nza cjatsc'e c'o. Na ngueje c'o jña c'o ró jí'tsc'ö, i dyätcägö c'o. C'ua ja nzi rgá minc'ö, je xo gui minc'e a cjanu. I unügue ngüenda rí pëpcö Mizhocjimi co texe ín mü'bü. Xo i unü ngüenda ja rgá ätpägö o jña, 'ñe c'ua ja rgá pësp'i paciencia 'ma cjó pje cjacü; dya rí nzhopcö c'ü rá cjpü na s'o c'ü. Xo i unü ngüenda c'ü rí s'iyagö yo nte. Xo i unü ngüenda rí sidogö Mizhocjimi. ¹¹ Rí sido Mizhocjimi zó nugüji na ü, zó me cjacüji rá sufregö. In pärägue ja va nugüji na ü 'ma mi bünc'ö cja c'o ciudad a Antioquía, 'ñe a Iconio, 'ñe a Listra. In pärägue ja va tsjacüji ró sufregö na puncjü. Pero Mizhocjimi o mböxcö rvá séchi texe c'o. ¹² C'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ne ra dyätä angueze, nuc'o, ra nu'uji na ü c'o, ra tsja yo nte. ¹³ C'o xöpüte c'o me na s'o c'o onpü yo nín minteji, xenda rrä s'o c'o. Ra sido ra dyonpüji yo nte. Y c'o xöpüte xo ra creoji o bëchjine.

¹⁴ Nu'tsc'e sido rí creo c'o jña c'o ya i xötpü c'o in pärägue c'ü na cjuana. In pärägue nu c'o o jí'ts'i, na cjuana c'ü mama c'o. ¹⁵ Xo in pärägue o jí'tsc'ejí o jña Mizhocjimi ndeze 'ma cja mi ts'it'igüe. Nguec'ua in pärägue ja ga cja e Cristo Jesús. Nuc'ü, ra sido ra jocüts'ü in mü'bü, na ngue in ench'e in mü'bü c'ü. ¹⁶ Texe c'o o dyopjü o jña Mizhocjimi, ngue o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o dyopjüji. Me ni muvi o jña Mizhocjimi para rá jíchcöji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja rga pjöngüendaji cja c'o dya cjuana. Me xo ni muvi o jña Mizhocjimi para rá zopjüji c'o cja na s'o, ngue c'ua ra jyëziji c'o, ra tsjaji c'o na jo. Me xo ni muvi para rá jíchiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. ¹⁷ Mizhocjimi o dyacöji o jña, ngue c'ua nutscöji o 'izgöji rá cjai texe c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo.

4

¹ Pã'tc'ã in mü'bü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nguec'ua rí pjötpügue na puncjü ngüenda rí tsjague yo cja rá xi'tsc'ö dya. Na ngueje ra ëjë na yeje e Jesucristo ra 'ñe manda. Pero ante c'ü ra manda, ra jñünpü ngüenda c'o xe ri bübüttö 'ñe c'o ya rguí ndü. ² Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí tsjacjuana rí zopjügue yo nte, rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Rí xipjiji ma dyä'tc'äji, o dya dyä'tc'äji. Xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua c'o cja na s'o ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjai. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí huench'iji. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí zopjüji ra tsjaji c'o na jo. Rí pësp'igüejí na puncjü paciencia rguí jíchueji. ³ Rí xipjigüejí dya o jña Mizhocjimi, na ngueje ra zädä 'ma dya cja ra dyäräji c'o o jña Mizhocjimi c'o me na jo y na cjuana. Me ra ndeñeji c'o xöpüte c'o ra xipjiji jña c'o ra ne ra dyäräji c'o rguí mäjäji. ⁴ Ra ngo't'üji o ngöji, dya cja ra dyäräji c'ü na cjuana. Ra creoji c'o pje nde ma bëchjine c'ü pezhe yo

nte. ⁵ Nu'tsc'e, rí tsjiññigüe na jo in pjeñe, dya rí creogue c'o bëchjine. C'o rí sufregue, rí sëchque c'o. Sido rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesucristo. Rí tsjague texe c'o bëpji c'o ya dya c'ü Mizhocjimi.

⁶ Ya ra zädä 'ma ra bötöcö. C'ü rga tügö, chjëntjui 'na ofrenda c'ü ro unügö Mizhocjimi. ⁷ Xo rí chjëntcjöbe nza cja c'ü ya tsja na jo 'na carrera, ró sido cja o 'ñji Mizhocjimi, ró cjagö c'o o xitsi. Y sido rí ejmegö c'ü. ⁸ Nguec'ua ya bësquigö a jens'e c'ü ra dyacö c'ín Jmugöji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Ra ch'acö na ngueje rvá ätcö na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji cjö't'ü na jo c'o cja na jo. Dya nguextjözügö ra ch'acügö; xo 'ñetjo texe c'o me ne o mü'bü ra ëjë na yeje e Jesucristo.

Instrucciones personales

⁹ Rí tsjague posible ts'i rgui ma zenguazü. ¹⁰ Na ngueje e Demas ya o zogüzü, o ma a ma a Tesalónica. Na ngueje o mápä yo cjai dya cja ne xoñijömü. E Crescente o ma a ma a Galacia. E Tito o ma a ma a Dalmacia. ¹¹ Nguextjo e Lucas xe rí bübügöbe. 'Ma rí ma zenguazü, rí jyodü e Marcos rí mëvi ra ma mböxcü. Na ngueje angueze na jo ga mböste. ¹² E Tíquico ró xipji ra ë va a Efeso. ¹³ 'Ma rí ma zenguazü, rí tsannga c'ín gaván c'ü ró sogö a ma a Troas cja o ngümü e Carpo. Xo rí chjënngui c'o ín libro. C'ü xenda rí unü ngüenda rí chjënngui, ngue c'o xipjadü c'o t'opjü o jña Mizhocjimi.

¹⁴ Me go tsjacügö c'o na s'o e Alejandro c'ü pëpji cja yo metal. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sofre. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpü ngüenda angueze. Na ngueje me go nugüjme na ü'ü, mi cjapütjo bëchjine c'o ín jñagöjme.

¹⁶ 'Ma o dyönnögö c'o pje pjëzhi, 'ma o jñüncöji ngüenda c'ü primero vez, dya cjö ñacö; ró ñatsjögö. Na ngueje texeji go zogüzüji. Rí ötcö Mizhocjimi ra perdonoji c'ü vi zogüzüji a cjanu. ¹⁷ Zö o zogüzüji, pero mi bübü c'ín Jmugöji co nuzgö, o tsjacü ró zëzhgö. Nguec'ua rvá zopjü c'o nte ró xipjiji na jo'o ja ga cja e Cristo. Nguec'ua va dyärä me na puncjü c'o dya menzumü a Israel. Y nguec'ua dya jñüncüji ngüenda c'ü ro mbötöcöji. C'o ne ra mbötöcö, chjëntjui nza cja o león yo me na sate. ¹⁸ C'ín Jmugöji ra mböxcö zö me ra tsjacüji c'o me rá sofre. Ra mböxcö ngue c'ua rá mimigö nu ja manda angueze a jens'e. Me na jo angueze 'ñe me na nojo. Je rga cjanu texe c'o cjë'ë, zö ya rguí nguins'í ne xoñijömü.

Saludos y bendición final

¹⁹ Xipji ra mbörü Cjimi e Prisca 'ñeje e Aquila. Xo rí xipji ra mbörü Cjimi c'o cärä o ngümü e Onesíforo. ²⁰ E Erasto o nguejme a ma a Corinto. E Trófimo ró sogü a ma a Mileto, na ngueje mi sö'dyë c'ü. ²¹ Rí tsjague posible rí ma zenguazü ante c'ü ra zädä yo pa yo na së'ë. Va bö'tc'ütjo Cjimi e Eubulo 'ñeje e Pudente 'ñe e Lino 'ñeje e Claudia, cja na 'ñe texe c'o cjuarma.

²² Nu'tsc'e Timoteo, ra mböxc'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y sido ra nuc'ëji na jo in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

Pablo escribe a Tito

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rí mbëpjiögö cja Mizhocjimi. O apóstolezügö e Jesucristo, o juancügö rá zopjü yo nte, rá xipjiji ja ga cja angueze. Ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o o juajnú Mizhocjimi. Y ngue c'ua ra mbârâji yo jña yo na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ua ra mimiji c'ua ja nzi ga ne angueze. ² Rí zopjügö yo nte, na ngueje rí pârâgö Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama, ra unü c'ü rguí bübütjo yo nte. Na ngueje 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi ne xoñijöümü, o mama c'ü ro dyacöji c'ü rva bübütjoji. Mizhocjimi, dya mbëchjine c'ü. ³ Ya zädä dya yo cjë c'o o mama Mizhocjimi. O mandazü angueze o dyacö ne bëpji rá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbârâji dya c'ü ngue Mizhocjimi ra salva anguezeji. ⁴ Nu'tsc'e Tito, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma rí ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo, i 'ñench'e ín mü'bügüe c'ü, c'ua ja nzi rvá ench'e ín mün'c'ö. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, ñe ra jesu'tsc'e ñe ra tsjapü ra söya ín mü'bü, dya pje rí mbeñegue. Je xo rgá ötcö e Jesucristo c'ín Jmugöji nu c'ü o ë 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o.

El trabajo de Tito en Creta

⁵ 'Ma ró sogüts'ü a ma a Creta, ngue c'ü rí tsjague c'ü xe mi bëzhi ro cjaögö. Ngue c'ü rí juajnú cjó ro tsja pastor c'ua ja ya nzi rvá xi'tsc'ö; nzi 'na jñiñi c'ü tsja a Creta rí juajnúgue c'o rí menzumü nu, ra tsja pastor. ⁶ Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ni jyodü c'o o t'i ya rí ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Ni jyodü ra dyärâji, dya ra tsjaji c'o na s'o. ⁷ 'Na pastor, pjörü yo nu cjuarma ga mbëpi Mizhocjimi. Nguec'ua c'ü ra tsja pastor, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua ra nádâji cja'a na jo. Dya ra tsjapü na nojo. Dya xo ra sjëya. Dya xo ra t'í. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra ne o t'opjü. ⁸ C'ü ra tsja pastor, ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Ra tsja c'o na jo. Ra nguiñi na jo o pjeñe. Rrâ jonte cja yo nu minteji. Ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Ra mbörütsjë ja rgá mimi. ⁹ Yo jña yo na cjuana yo vi jíchiji yo pastor ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü yo pastor ra unüji na jo nguenda, dya ra jyëziji. Ngue c'ua ra sö yo pastor ra jizhiji na jo yo jña yo me na jo. Y 'ma cjó c'o ra mama "Iyö, dya cjuana", ra 'ñeñe, ra sö c'e pastor ra zopjü c'o, ngue c'ua ra ñetse c'ü dya jo va ña'a c'o.

¹⁰ Na ngueje cârâ na puncjü o xöpüte c'o dya pje ne ra dyärâ yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo. Mamaji jña c'o dya ni muvi, y onpüji yo nte. Ngue c'o ín menzumügöjme a Israel c'o xenda cja a cjanu, dya ne ra dyärâji. ¹¹ Xipjiji jña c'o cjuarma c'ü dya ni jyodü ra xipjiji. Nguec'ua bübü o ngumü nu ja ya nde jyëziji Mizhocjimi. C'ü ni tsjaji xöpüte, nguextjo c'ü ra ndöji na puncjü o t'opjü. Nguec'ua ni jyodü rí huëñch'igüe c'o xöpüte, ngue c'ua dya cja ra ñaji a cjanu. ¹² Tsjiñi c'ü o mama 'naja c'o o menzumütsjëji c'ü mi cja'püji mi ngue 'na profeta. O mama a cjava: "Yo ín menzumüjme a Creta, me pezheji o bëchjine. Me na s'onteji. Me siji o xëdyi, pero me na mañaji, dya ne ra pëpjiñi", eñe c'e nte c'ü mi cja'püji profeta. ¹³ Na cjuana va mama c'e nte. Na ngueje cârâ c'o me na mbëchjine nza cja c'o xöpüte c'o onpü yo cjuarma. Nguec'ua nu'tsc'e rí huëñch'i yo cjuarma, ngue c'ua dya cja ra creoji c'o xöpüte, ra creoji

na jo Mizhocjimi. ¹⁴ Na ngueje c'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'o jña c'o cjiññitsjé yo ín menzumügöjme a Israel, yo dya ne ra creo yo jña yo na cjuana c'ü ja ga cja e Jesucristo. C'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'ü bübü o jñönü c'ü dya sö ra ziji.

¹⁵ Pero rí xi'tsc'ö, c'o ya ndintspiji o mü'bü c'o na s'o, unüji ngüenda c'ü na jo zö pje ra ziji. Pero c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, na s'o o mü'büji. Nguec'ua na s'o, zö pje ra tsjaji. Na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pârâji pje ni mbë c'ü na jo'o ñe c'ü na s'o. ¹⁶ Mama c'o xöpüte c'ü pârâji Mizhocjimi. Pero c'ü ni tsjaji na s'o, xixi ñetse c'ü dya pârâji. Me na s'oji cja o jmi Mizhocjimi, dya pje ne ra dyârâji. Ya 'mâtpâji c'ü dya pje sö'ö pje ra tsjaji c'o na jo.

2

La enseñanza sana

¹ Nu'tsc'e Tito, dya rí xipjigue yo cjuarma ja c'o ga mama c'o xöpüte c'o na mbëchjine. Rí xipjiji ra mimiji na jo, c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi nu me na jo. ² Rí xique yo cjuarma yo ya tita ra mbörütsjéji ja rgá mimiji, ra mimiji na jo ngue c'ua yo nte ra respetaoji c'o. Xipjiji ra nguiññiji na jo o pjeñeji, ñe ra sido ra ñejmeji Mizhocjimi. Xo rí xipjiji ra s'iyaji na jo yo nu minteji. Zö pje ra sufreji, xipjiji c'ü dya ra tögü o mü'büji, ra sidoji Mizhocjimi. ³ Je xo rga cjanu yo nita. Xique anguezeji ra züji Mizhocjimi rgá mimiji na jo. Xipjiji c'ü dya ra xos'üji o bëchjine. Xipjiji c'ü dya ra tñji. Xipjiji ra jizhiji 'na tjürü c'ü na jo. ⁴ Nguec'ua yo cja xe xunt'í xo ra s'iyaji o xîrají ñe o t'iji. ⁵ Y ra mbörütsjéji ja rgá mimiji, dya ra nguiññiji c'o ñaja bëzo. Ra pëpjiji na jo cja o ngumüji, y me rrâ jonteji. Xo ra dyätâji c'o nu xîrají. Ni jyodü rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya pje ga jo o jña Mizhocjimi", ra ñeñeji.

⁶ Je xo rga cjanu yo cjuarma yo cja xe t'í. Rí xipjiji ra mbörütsjéji ja rgá mimiji. ⁷ Nu'tsc'e, texe c'ü rí tsjague, rí jizhi 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua yo cjuarma je xo rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma rí jîchi yo cjuarma, dya rí jîchiji o bëchjine. Y rí zopjüji na jo co respeto. ⁸ Rí jîchi na jo yo cjuarma, ngue c'ua dya ra sö cjó ra mama: "Dya jo yo jña yo", ra ñeñeji. Rí jîchiji na jo'o, ngue c'ua c'o dya ne ra creo yo jña yo na cjuana, ra tseji. Y dya pje ra chö'tc'ejí c'ü rguí zanc'ejí. ⁹ Bübü o cjuarma c'o mbëpjitjo. Xique anguezeji ra dyätâji c'ü nu lau, ra tsjaji texe c'ü ra xipjiji. Xipjiji, dya ra ndünrüji. Texe c'o ra tsjaji, ra jyodüji ja rgá mäjä c'ü nu lamu. ¹⁰ Rí xipji c'o cjuarma c'ü dya pje ra pönbüji c'ü nu lamu. Nguec'ua c'ü nu lamu ra mbësp'i confianza c'o. Ra tsjaji na jo'o, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte, c'ü na jo ne jña nu mama c'ü ja va jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi.

¹¹ Ya jítscöji dya Mizhocjimi c'ü me s'iyazgöji. Nguec'ua sö ra salva 'na nte, zö rí mbëpji, zö pje rí pjëzhi. ¹² Na ngue me go s'iyazgöji a cjanu Mizhocjimi, nguec'ua rí unnc'öji ngüenda ni jyodü rá ätcöji Mizhocjimi rga jëziji c'o na s'o. Dya cja rá cjaji c'o rí netsjëgöji, c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo cjé yo rí cârâji dya. Ni jyodü rá pjörütsjéji ja rga mimiji. Y rrâ jontezüji cja yo nín mintegöji. Y rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹³ Na ngueje rí pârägöji ra ëjé na yeje e Jesucristo c'ü ngue ín Mizhocjimiügöji, c'ü me na nojo c'ü o ë ñevguegöji libre. Nuc'ü, me rrâ zö rgá ñeje. Nutscöji me rí mäjä rgá te'begöji. ¹⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. O ndintsquiji ín mün'c'öji, ngue c'ua o sö o tsjacüji o ntezgöji c'ü. O ndintsquiji ngue c'ua rá cjaji dya c'o na jo, co texe ín mün'c'öji.

¹⁵ Nu yo jña yo, rí xipjigue yo cjuarma. Rí zopjüji ra tsjaji a cjanu c'o na jo. Y 'ma ra tsjaji c'o na s'o, rí huénch'iji. Na ngueje je ga cjanu ga xi'ts'i Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cjó ra despreciaots'ügüe c'o jña c'o rí xipjiji.

3

Deberes de los creyentes

¹ Nu'tsc'e Tito, rí mbenmbegue yo cjuarma ra dyätäji nu o gobiernoji 'ñe texe yo pje nde pjézhí, ra tsjaji c'ü ra xipjiji. Y ra búbüji dispuesto ra mbös'üji yo nín minteji. ² Xo rí mbenmbeji c'ü dya cjó ra zadüji. Y dya cjó ra jyonbüji o chü. Zó pje c'o ra xipjiji, pero dya pje ra tsjapüji. Dya ra tsjapüji na nojo, pero ra zopjüji co respeto texe yo nte.

³ Ni jyodü rá trataji na jo yo nte. Na ngueje xo 'ñetscöji, dya xo mi pärägöji Mizhocjimi, y dya xo mi ne ro äräji. Mi oncügöji nguec'ua sido mi cjami c'o mi netsjégöji, y mi mäpcöji c'o na s'o, dya mi sö ro jézgöji. Me mi cjiñi na s'o ín mü'büji. Y me mi mbidiaji c'o 'ñaja. Nguec'ua mi pótma nugöji na ü yo nín mintegöji. ⁴⁻⁵ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me na jonte, me s'iyazgöji nutschöji rí nteji; o 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o c'o mi cjami. Mi jodü ro cumplegöji ro cjami c'o na jo, pero dya ngue c'ü vi 'ñevgueji libre Mizhocjimi. C'ü vi 'ñevgueji libre, ngue c'ü me go juentsqueji. O ndintsquiji ín mü'büji c'o na s'o, nguec'ua nuevo ín mü'büji 'ñe ín pjeñeji. O dyacüji o Espíritu c'ü búbü dya ín mün'c'öji ngue c'ua nuevo rgá minc'öji dya. ⁶ Na ngue c'ü o 'ñe salvazgöji e Jesucristo, o dyacüji Mizhocjimi c'ü o Espíritu c'ü pjöxcöji rá cjami c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me go ne Mizhocjimi go perdonaozüji, nguec'ua ya recibidozüji nza cja 'ma dya ro cjami c'o na s'o. Nguec'ua rí pärägöji c'ü ra ch'acöji rá ma minc'öji co Mizhocjimi para siempre, zó ya rguí nguins'i ne xoñijömtü.

⁸ Na cjuana yo jña yo cja ró xi'ts'i. Nguec'ua rí negö sido rí zopjügie yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi, rí xipjiji co texe ín mü'bü c'ü na cjuana yo, ngue c'ua ra mbötpüji ngüenda ra tsjaji c'o na jo. Na jo yo jña yo; ni muvi na puncjü 'ma cjó c'o ra unü ngüenda. ⁹ Búbü c'o me pótca dyönütsjéji o jña c'o dya ni muvi. Me pezheji ja ma cja c'o ín mboxatitagöjme. Me xo chüji ga zöji o jña ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nu'tsc'e, dya rí tsjague a cjanu, ni xo rí tsjapü ngüenda c'o cja ga cjanu. Na ngueje dya ni muvi, y dya cjó ra mbös'ü c'o jña c'o.

¹⁰⁻¹¹ Ma cjó c'o nan'ño ga xöpü ngue c'ua ga xócüji yo cjuarma, rí xipjigue ra jyézi c'ü na s'o c'ü cja. 'Ma ya na yeje vez vi zopjügie, 'ma dya dyä'tc'ä, nu'ma, ixtí unnc'e ngüenda c'ü ya s'odü o mü'bü c'e cjuarma. Na ngueje ya vi tsjapügie saber c'ü me cja na s'o, pero dya jyézi. Nguec'ua rí pjongü a ndetsc'ejí c'e cjuarma.

Instrucciones personales

¹² Rá xipji e Artemas ra éjë, ra 'ñe päjtca'ague. O 'ma jiyö, ngue e Tíquico c'ü rá xipji ra éjë. 'Ma ra säjä, rí tsja posible ixtí mague a ma a Nicópolis nu ja rá chjégövi. Na ngueje ya ró mbeñe je rá ma mimi nu, yo pa'a yo rrä së. ¹³ Rí tsja posible rí pjös'ü na jo e Zenas c'ü licenciado, 'ñeje e Apolos ngue c'ua 'ma ra mévi, dya pje ra bzhivi cja 'ñiji. ¹⁴ Xipji yo cjuarma xo ra mbös'üji c'o. Na ngueje ni jyodü yo cjuarma ra xötpü ra mbös'üji na jo yo nu cjuarmaji, 'ma pje c'o ni jyodüji. Na ngueje c'o na cjuana ench'e o mü'bü e Jesucristo, s'iyaji a cjanu yo nu cjuarmaji.

Saludos y bendición final

¹⁵ Va bö'tc'ütjo Cjimi texe yo rí dyocjõjme. Xipji ra mbörü Cjimi yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi yo s'iyazüjme. Mizhocjimi ra mböxc'üji in texeji. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMÓN

Pablo escribe a Filemón

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rrã ogö a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Jesucristo. Nutscö 'ñe e cjuarma Timoteo rí zenguats'ügöbe nu'tsc'e Filemón rí s'iyats'übe. Nuzgöbe 'ñetsc'e rí pëpcöji Mizhocjimi. ² Xo rí zenguats'ügöbe Apía nu'tsc'e ín cjüts'ügöbe. Xo rí zenguats'übe Arquipo nu'tsc'e' ñezgöbe o tropazüji Mizhocjimi rí pëpcöji c'ü. Cjuarma Filemón, xipji ra mbörü Cjimi texe yo cjuarma yo jmurü cja in nzungue. ³ Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra nuc'ejí na jo, 'ñe ra tsja'c'ejí ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

El amor y la fe de Filemón

⁴ Nu'tsc'e Filemón, rí mbents'egö texe 'ma rí ötü Mizhocjimi. Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. ⁵ Na ngueje rí ärägö c'ü in sido in ejme e Jesús c'ín Jmugöji. Xo rí ärägö c'ü in sido in s'iyague texe yo o t'i Mizhocjimi. ⁶ Na ngue in ench'e in mün'c'e e Jesucristo, in zopcje c'o 'ñaja; nguec'ua xo ga 'ñench'e o mü'büji c'ü. Nguec'ua rí ötcö Mizhocjimi, anguezeji 'ñetsc'e ra tsja'c'üji rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja va dyacöji e Cristo c'o me na jo, ngue c'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁷ Na ngue in s'iyague yo o nte Mizhocjimi, anguezeji me mäjä o mü'büji, dya pje mbeñeji. Nguec'ua xo 'ñezgö xo rí mäjägö, dya pje xo rí mbeñe.

Pablo pide un favor para el esclavo Onesímo

⁸ O 'ñevgue e Cristo rí cjagö apóstole. Nguec'ua sö rá mandats'ü pje ni jyodü rí tsja'a. ⁹ Pero dya rí mandats'ü; rí ö'tc'ö favor rí tsja, na ngueje pötü rgá s'iyavi. Mbeñegue, nutscö e Pablo rí tita, y nudya rrã o'o a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Cristo. ¹⁰ Rí ö'tc'ü favor rí recibidogue e Onesímo c'ü in cjapü in mbëppjigüe. Rí recibidogue na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö c'ü. Na ngue 'ma ró zopjügö va a pjörü, xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

¹¹ 'Ma ot'ü, dya mbë'pc'i na jo c'ü. Nudya, ra mbë'pc'i na jo. Xo ra mböxcügö na jo. ¹² Nujnu, ró xipji ra nzhogü ra säjä cja in jmigüe. Rí recibidogue nu. Na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö nu me rí mápägö co texe ín mü'bü. ¹³ Rrã o'ogö a pjörü na ngueje rí zopjü yo nte rí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua mi ne ro sümügö e Onesímo ro nguejme co nutscö. Nguec'ua c'ü ri pjöxcügüe, ro mböxcö angueze. ¹⁴ Pero dya mi ne ro sümügö 'ma dya ri xitscö. Na ngue dya mi ne ro cja'c'ü a fuerza. Nguetsjé c'ü ri mbeñegue a mbo in mü'bü ri mangue cjo ro nguejme cjo dya ro nguejme. ¹⁵ O c'ueñe e Onesímo o xögü ja nzitjo pa co nu'tsc'e. Pero 'ma rí recibidogue, xa'ma rí mimivi dya textjo yo cjé'ë. ¹⁶ Dya cja rí 'ñegue dya e Onesímo nza cja 'ma mi cjapü in mbëppjigüe; rí 'ñeje dya, nza cja c'ü nda rri muvi que 'na mbëppi. Rí 'ñeje dya, na ngueje ngue in cjuarmague c'ü rí s'iyague. Nutscö rí s'iyagö nu, nu'tsc'e xenda rí s'iyague nu. Na ngueje e Onesímo ngue in mbëppjigüe, y xo ngue in cjuarmague dya, na ngueje xo ench'e o mü'bü c'ín Jmugöji.

¹⁷ 'Ma rí dyocjöví, rí recibidogue nu nza cja 'ma ri nguetscö. ¹⁸ 'Ma pje c'o tsja'c'ü e Onesímo, 'ñe 'ma pje c'o tun'c'ü, jñu's'ügüe. Nguetscö rá cjöt'c'ü. ¹⁹ Nutscö e Pablo nguetsjé ín dyé'ë rí opjü; nguetscö rá cjöt'ü. Maco dya rí

cobrats'ü c'ü rvá xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo. In bübüjtjogue dya, na ngue c'ü rvá zo'c'ö. ²⁰ Nguец'ua rí ö'tc'ü favor cjuarma rí recibidogue e Onésimo. Na ngue je ga cjanu ga ne e Cristo c'ín Jmugöji. Rí recibidogue, ngue c'ua dya cja ra pëtsa in mü'bü.

²¹ Rí opjügö yo, na ngue rí pãrãgö na jo c'ü rí dyätcägö. Xo rí pãrã na jo c'ü xe rí pjös'ügue na puncjü e Onésimo que nu yo rí xi'tsc'ö. ²² C'ü xe rí tsjague, rí xa'ma nu ja rá oxügö in nzungue. Na ngueje 'ma rí dyötcöji Mizhocjimi, rí te'be ra ch'acö sjëtsi rá ëjë rá 'ñe zenguats'üji.

Saludos y bendición final

²³ Va bö'tc'ütjjo Cjimi e Epafra. Rí bübübe a pjörü c'ü, na ngueje o mbëpjizübe e Cristo Jesús. ²⁴ Xo va bö'tc'ütjjoji Cjimi e Marcos, 'ñe e Aristarco, 'ñe e Demas, 'ñe e Lucas. Anguezeji rí pëpijme Mizhocjimi.

²⁵ E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji.

LA CARTA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o profeta o zopjüji c'o ín mboxpalegöji, o xipijji ja ga cja Mizhocjimi. Na puncjü c'ua ja va zopjüji, pero dya be xipijji texe. ² Pero nudya yo cjé yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijöümü, Mizhocjimi o ndäjä c'ü nu T'i o ëjë cja ne xoñijöümü. Nguec'ua sö rá pãrãgöji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. Ngue c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o dyät'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, c'ua ja nzi va xipji c'ü nu Tata. Y je ngeuje c'ü nu T'i, c'ü ya 'ñeme Mizhocjimi c'ü ra tsjapü o cjaja texe yo. ³ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Nguec'ua je ga jñu's'ü ga cjanu c'ü nu T'i. Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je ixca cjatjonu c'ü nu T'i. C'ü nu T'i me na zëzhi c'ü; sido ra bübütjo ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü hasta 'ma cja ra mama angueze c'ü dya cja ra bübü yo. Angueze o 'ñe ndü va ngötcüji ín nzhunc'öji. Pero o tetjo o bübütjo na yeje, cja nu o ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü manda a jens'e.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Mizhocjimi ya unü c'ü xenda pjëzhi na nojo c'ü o T'i, que na ngeuje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. C'ü rgã pãrãgöji c'ü xenda na nojo c'ü, ngue c'o jña c'o o mama Mizhocjimi. ⁵ O xipji a cjava c'ü nu T'i:

Ixi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe c'o ixi cãrã a jens'e, nunca go xipji a cjanu Mizhocjimi c'o. Mizhocjimi xo mama:

Nutscö rá jizhigö c'ü ngue o Tatazögö;

y angueze ngue ín Ch'igö c'ü, eñe Mizhocjimi.

Dya ngue c'o anxe c'o mi sjipji ngue nu T'i Mizhocjimi. ⁶ Ma o tsja Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i o ëjë cja ne xoñijöümü, o mama Mizhocjimi va xipji c'o o anxe: Nu'tsc'eji, rí ndüñijöümüji a jmi ín Ch'igö rí ma'tc'eji in texeji, eñe Mizhocjimi.

⁷ Je ga cjava ga nãdã Mizhocjimi c'o o anxe:

Yo ín anxe yo cjacö jmandago, bübü 'ma rí cjapcö ra jñetse nza cja o sivi 'ma pëpcö yo.

O 'ma jiyö, nza cja o ndajma, eñe Mizhocjimi.

⁸ Pero o xipji a cjava c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, nunca ra nguarü rgui tsjague Jmu. Me na jo rgui mandague.

⁹ Nu'tsc'e me i ñegue i tsjague c'o na jo. Nunca i tsjague c'o na s'o, na ngue dya i ñegue.

Nguec'ua rvã da'c'ö c'ü me na notsc'e. Nguec'ua in dyocjeji mãjä c'o, pero nu'tsc'e xenda in mãcje.

¹⁰ Mizhocjimi xo xipji a cjava c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e in Jmugue, i dyät'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü ndeze mi jinguã. I dyät'ã co in dyëtsjëgue yo.

¹¹ Nujyo, ra zãdã 'ma ra chjorü yo; nu'tsc'e rí sido rí büntcje.

Nujyo, ra tjeze nza cja 'naja zëbitu yo.

¹² Na bitu c'ü ya zëbitu, ra mbägäji cja rrü jyeji 'na nuevo bitu.

Je xo rga cjanu rí chjotügue ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, cja rrí cambiague c'ua c'ü ri nuevo yo.

Nu'tsc'e nunca rí cambiague. Y rí sido rí bünc'e, eñe Mizhocjimi va xipji c'ü nu T'i.

¹³ Mizhocjimi xo xipji c'ü nu T'i:

Mimigue cja ín jodyëgö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü'ü, eñe Mizhocjimi. Pero c'o o anxe Mizhocjimi, nunca go xiji c'ü ro manda a cjanu c'o.

¹⁴ Anguezeji mbëpjittjoji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ga xipji Mizhocjimi anguezeji ra ëji, ra 'ñe mböxcöji rí texeji nutscöji ya ni ma ga jocüzü ín mü'büji e Jesucristo.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ C'ü nu T'i Mizhocjimi xenda pjëzhi na nojo que na ngue c'o o anxe Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá unnc'öji na jo nguenda c'o jña c'o ró äragöji c'ü ja ga cja angueze. 'Ma jiyö, ts'ë ts'ë rga xögöji 'ma cja o 'ñiji. ² Mi jinguä, Mizhocjimi o ndäjä c'o o anxe o 'ñe unü c'ü o ley Mizhocjimi nu c'o ín mboxpalegöji. Nu c'o ley c'o, je t'opjü nu, c'o na jo c'o ro tsja c'o nte, 'ñe c'o na s'o c'o dya ro tsjaji. 'Ma cjö c'o dya ro dyätä, mi jyodü ro sufre c'o. ³⁻⁴ Je xo rga czazgöji nu. 'Ma dya rá cjavüji nguenda c'o o jña c'ü nu T'i Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsjacüji me rá sufreji. C'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü pjëzhi Jmu o ëjë, o 'ñe mama ja rgá sö rá salvagöji. Bübü c'o o dyärä c'o mi mama c'ü nu T'i Mizhocjimi. Anguezeji cjanu o xitscöji c'ü ja rga salvagöji. Rí pärägöji c'ü na cjuana c'o o xitscöji c'o. Mizhocjimi o unü ja va tsjaji c'o ma nojo. Nguec'ua rvä pärägöji c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua c'o nte me go nguijñiji c'ua. O Espiritu Mizhocjimi o unü ja va pëpji nzi 'na anguezeji, nde nan'ño bëpji va mbëpji Mizhocjimi. O tsjaji a cjanu texe yo, na ngue Mizhocjimi je va ne a cjanu. Nguec'ua 'ma dya rá cjavüji nguenda c'o jña c'o mama Mizhocjimi c'ü ja rga salvazgöji c'ü nu T'i, nu'ma, dya ra perdonaozüji Mizhocjimi 'ma, ra tsjacüji rá sufreji.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Rrä xi'tsc'öji ja rga cja 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü. Dya ngueje c'o anxe c'o o ngama Mizhocjimi ra manda c'o. ⁶ Rí pärägöji c'ü dya ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ra manda, na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: Maco dya ni muvizgöjme rí ntejme, pero ín pjöxcöjme ín pjöcüjme.

⁷ I tsambgagöjme c'ü rí ts'iquëgöjme. Xenda na nojo c'o anxe c'o ixi cārā a jens'e, na ngue xenda manda que rá nguezgöjme. Pero i mangue c'ü ra zädä 'ma xo rrä nozgöjme, y rrä zözgöjme nza cjatsc'e.

Y i tsambgagöjme rá mandajme texe cja yo i dyätc'e.

⁸ Ngue c'ua nde ra respetaozüjme texe yo, embeji Mizhocjimi.

O mama Mizhocjimi c'ü ra respetaozüji nutscöji rí nteji; ra respetaozüji texe yo o dyät'ä angueze. Nguec'ua rí unnc'öji nguenda c'ü rá mandaji texe yo. Rí pärgöji c'ü dya be va sädäzügöji c'e jña, na ngue dya be rí mandaji a cjanu.

⁹ Pero rí unnc'öji nguenda c'ü ya va sädä yo jña. Na ngueje c'o cjë c'o mi bübü va e Jesús cja ne xoñijöümü, xenda mi pjëzhi ts'inguilëjë ma nojo c'o o anxe Mizhocjimi que na ngueje e Jesús. Na ngue e Jesús vi 'ñe nza czazgöji rí nteji. Y me go sufre va ndü. Nguec'ua Mizhocjimi o 'ñeme ra manda e Jesús. Nguec'ua

rá sũgõji dya c'ũ. Mizhocjimi me go nezgõji, nguec'ua va ndãjä a cjanu e Jesús o 'ñe pätcãgõji va ndũ c'ũ.

¹⁰ Mizhocjimi o dyät'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ ngue c'ua rá ma't'ũji angueze. Pero xo mama c'ũ ra tsjapũ na puncjũ o t'i yo nte, ngue c'ua rrã zõji nza cja angueze. Nguec'ua va tsja angueze o ndãjä c'ũ 'natjo o T'i'i, o ëjẽ nza czazgõji rí nteji, o 'ñe sufre va ndũ. Nguec'ua nuda, c'ũ nu T'i Mizhocjimi sõ ra 'ñeme libre yo nte, xo ra tsjapũji dya o t'i Mizhocjimi. ¹¹ E Jesucristo c'ũ o T'i Mizhocjimi o ëjẽ o 'ñe ndintsqui ín mü'bũji c'o na s'o. Nutscõji o ndintsqui ín mü'bũji, xo 'ñezgõji o t'izũji dya Mizhocjimi. Nguec'ua, dya tseje o T'i Mizhocjimi ga mama ngue o cjuarmazũji. ¹² O mama a cjava va xipji c'ũ nu Tata:

Rá xicõ yo mi cjuarma ja ga cjatsc'e. 'Ma ra jmurũ yo mi cjuarmagõ, rá bũbũgõ a nde anguezeji y rá tõ'c'õjme o himno, embe Mizhocjimi.

¹³ Xo mama c'ũ nu T'i Mizhocjimi:

Xo 'ñezgõ rí ench'e ín mün'c'õ Mizhocjimi, eñe.

Xo mama:

Mi Tatats'ũgõ, yo in ch'igue yo ì dyacõ yo rí cjuarmajme dya, rí ne rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue, embeji Mizhocjimi.

¹⁴⁻¹⁵ Nutscõji mi ätcõji e Satanás c'ũ dya jo, mi tũji ín nzhubũji. Nguec'ua ndeze 'ma cja mi ts'iquëgõji, mi sũgõji ro ma sufregõji 'ma ro tũgõji. Pero o ëjẽ e Jesús o 'ñe jmus'ũ nza czazgõji rí nteji. O ëjẽ a cjanu, ngue c'ua ro ndũ. 'Ma o ndũ, o 'ñevgueji libre cja o dyë c'ũ dya jo. Nguec'ua, dya cja rí sũ rga tũgõji. ¹⁶ Rí päřãgõji na jo c'ũ dya ngue c'o o anxe Mizhocjimi c'o vi 'ñeje e Jesús ro ë mbõs'ũ. Nutscõji rí nteji o mboxbëchezũji e Abraham, nguezgõji o 'ñe mbõxcõji e Jesús. ¹⁷ Nguec'ua va 'ñe jmus'ũ e Jesús nza czazgõji rí cjuarmagõji dya angueze, y o sufre texe c'ua ja xo nzi rgã sufregõji. Nguec'ua angueze ngue ín ndambõcjimigõji dya c'ũ. O tsja angueze o dyätã Mizhocjimi va ngõtõcõji ín nzhunc'õji, nguec'ua sõ rá chëzhgõji dya a jmi Mizhocjimi; ra recibidozũji c'ũ. Na ngue e Jesús o 'ñe sufre yo rí sufregõji va, nguec'ua ga juentsquegõji. ¹⁸ E Satanás c'ũ dya jo, mi üt'ũ e Jesús ro tsja c'o na s'o. Mi üt'ũji c'ũ, hasta me go sufre e Jesús, pero dya go tsja c'o na s'o. Nguec'ua päřã na jo angueze ja ga mbõxcõji 'ma xo ütõcõji c'ũ dya jo.

3

Jesús es más importante que Moisés

¹ Mi cjuarmats'ũgõji, o t'itsc'eji dya Mizhocjimi; nguetsjẽ angueze o 'ñũnc'ũ ín mü'bũji nguec'ua vi 'ñench'e ín mü'bũji e Jesucristo. Ixti unnc'eji na jo ngũenda ja ga cja e Jesús c'ũ rí creoji. Ngue apõstole c'ũ, na ngue Mizhocjimi o xipji o ëjẽ cja ne xoñijõmũ, o 'ñe zocõji. Xo ngue ín ndambõcjimigõji, na ngeje ñacõji dya a jmi Mizhocjimi. ² Mizhocjimi o 'ñeme va cjanu e Jesús. Mi jinguã Mizhocjimi vi 'ñeme e Moisés mi zopjũ c'o nu menzumũtsjẽji c'o vi juajnũ Mizhocjimi. E Moisés o tsja na jo c'o o xipji Mizhocjimi c'ũ. Je xo va cjatjonu e Jesús, xo tsja c'o o xipji Mizhocjimi ro tsja. ³ Ya mama Mizhocjimi c'ũ xenda pjëzhi na nojo e Jesús que na ngeje e Moisés, na ngue e Jesús vi ngama cja ne xoñijõmũ c'o nte c'o; pero e Moisés mi ngue o menzumũtjõji c'o. Nguec'ua ni jyodũ xenda rá sũgõji e Jesús que na ngeje c'o ley c'o o dyopjũ e Moisés. ⁴ Mi cãrã c'o nte c'o, pero bũbũ c'ũ vi ngama c'o. C'ũ o ngamaji, nguetsjẽ Mizhocjimi c'ũ o dyät'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ. ⁵ E Moisés o dyätã Mizhocjimi mi pëpji a nde c'o nu menzumũji

c'o vi juajnü Mizhocjimi. C'e bëppi c'ü, ngue c'ü rví unüji ngüenda ro ëjë c'ü xe 'naja c'ü ro 'ñe pätpä Mizhocjimi rvá ña'a. E Moisés mi nza cjatjo 'naja c'ü manda cja c'o nu mimbëppiji. ⁶ Pero e Jesucristo chjëntjui nza cja 'na t'i c'ü manda texe cja c'o o mbëppi c'ü nu tata. Nutscöji, dya rí sũ rgá nädäji dya e Cristo, y me rí mäcjö rgá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra salvazüji c'ü. 'Ma rá sidoji ga cjanu, 'ma dya rá jëziji, ra 'ñetse xo ngue o t'izgöji Mizhocjimi 'ma.

El descanso para el pueblo de Dios

⁷ Ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü o mama o Espíritu Mizhocjimi: Nu 'ma rí dyärägueji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

⁸ Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majjadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji. Mi nuji cjo ro castigaoji.

⁹ Texe c'o cuarenta cjë c'o, mi cjägö c'o me na nojo a nde anguezeji. Pero sido mi cjaji c'o na s'o, mi nuji cjo ro castigaogö anguezeji.

¹⁰ Nguec'ua me rvá sjëyagö, cja rrü mangö c'ua: "Yo nte yo, siempre na jë nzhodü o mü'bü co nutscö yo. Y dya ne ra mbäräji ín 'ñijigö", rí eñegö.

¹¹ 'Ma rö sjëyagö a cjanu, ixtö mamatsjëgö na cjuana c'ü nunca ro zät'äji ro ma mimiji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xicöji, eñe Mizhocjimi.

¹² Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma rí pjötpüji na puncjü ngüenda, 'na ri bübüts'ëji c'o ri cijñi na s'o o mü'bü c'o dya ra ne ra sido ra 'ñejme. C'o cja ga cjanu, ngue c'o ya na xögü cja Mizhocjimi c'o, maco me na zëzhi angueze.

¹³ C'ü rí tsjaji, pama rí pötqui zopjütsjëji 'ma xe in bübüttöji. Na ngueje 'ma cjó c'o ra nguiñits'üji c'ü dya ra tsja'a zö ra sido ra tsja c'o na s'o, ra zädä 'ma ya rrä me o mü'bü, dya cja ra zi'ch'i o jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nu'tsc'ëji o zädä c'e pa 'ma j 'ñench'e in mün'c'ëji e Cristo, j creoji co texe in mü'büji. Nu 'ma rí sido rí 'ñejmeji a cjanu c'ü, nu'ma, ngue o ntets'üji 'ma c'ü.

¹⁵ O mama o Espíritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majjadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji, eñe c'ü.

¹⁶ Rá önn'üji 'na t'önü. ¿Cjó mi ngue c'o dya go ne go dyärä 'ma mü o zopjü Mizhocjimi? In pärägueji ngueje c'o ín mboxpalegöji, maco Mizhocjimi ya vi mandaji e Moisés vi ma pjongüji libre a Egipto. ¹⁷ ¿Cjó mi ngue c'o vi tsja na s'o c'o cuarenta cjë, nguec'ua va sjëya Mizhocjimi? Je ngue c'o ín mboxpalegöji. Mi cjaji c'o na s'o, nguec'ua ma ndüji nu cja c'e majjadü. ¹⁸ Mizhocjimi ya vi mama ro ma mimiji cja c'e jñiñi c'ü vi xiji c'o. Pero dya mi ätäji Mizhocjimi. Nguec'ua va mama na cjuana Mizhocjimi: "Nujoyo, dya rá jëzi ra zät'ä nu ja rvá xicö yo", eñe. ¹⁹ Rí unnc'öji ngüenda c'ü dya zät'äji, na ngue c'ü dya creoji Mizhocjimi c'ü ro mbös'üji ro zät'äji nu ja vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

4

¹ Nguec'ua nguetscöji dya, zocöji dya Mizhocjimi, xitscöji ja rga minc'öji dya co angueze. Pero ni jyodü rá pjöngüendagöji. 'Ma jiyö 'na cjó c'o ri bübüzüji c'ü dya ra zät'ä nu ja c'o ra söya a jmi Mizhocjimi. ² Dya nguextjozgöji o xitscöji o jña Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o ín mboxpalegöji xo dyäräji o jña'a. Pero c'o jña c'o, dya pje mbös'üji anguezeji na ngueje o dyärätjöji, dya go creoji c'o. ³ Nutscöji ró ench'e ín mün'c'öji e Cristo. Nguec'ua me sö na jo rá söyagöji a jens'e a

jmi Mizhocjimi. Na ngueje je ga cjava va mama Mizhocjimi va nädä c'o ín mboxpalegöji:

O sjëyazü ró mama c'ü nunca ro zät'äji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xipji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, cjanu o söya c'ua angueze. Je xo rvá cjanu rvá söya c'o ín mboxpalegöji, dya cja ro nzhodüji. ⁴Q jña Mizhocjimi nädä ga cjava c'ü na yencho nu pa:

Mizhocjimi o söya c'ua c'ü na yencho nu pa, dya cja pje dyät'ä, eñe.

⁵ Xo mama Mizhocjimi:

Nuju nte yo, nunca ra zät'ä yo nu ja ró xipji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

⁶ Ixi 'ñetsetjo c'ü me go ne Mizhocjimi cjó c'o ra söya a jmi angueze. C'o ín mboxpalegöji ot'ü o dyäräji c'ü o jña Mizhocjimi ja rvá söyaji, dya cja ro nzhodüji. Pero dya go zät'äji na ngueje dya go ne go dyät'äji Mizhocjimi.

⁷⁻⁸ C'o o t'i c'o mi mboxpalegöji, ngue c'o o zät'ä cja c'e jñiñi nu ja vi mama Mizhocjimi ro ma mimi c'o nu tataji. O möji co e Josué c'ü mi ngue o xo'ñiji. O zät'äji c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Pero dya ngue c'ü ixmi mbeñe Mizhocjimi 'ma mü o mama c'ü ro sö cjó ro söya. Na ngue 'ma xe go mezhe na puncjü o cjë'ë, Mizhocjimi o mama c'ü xe ro zädä 'ma ro sö na jo cjó ro söya. O 'ñünbü o mü'bü e David xo mama c'o jña c'o cja ró xi'tsc'öji. Je ga cjava va mama:

'Ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji c'ü, dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji, eñe c'ü.

A cjanu va mama e David ja rgá sö rá söyaji. ⁹ Nguec'ua me sö na jo dya, rá ma söyagöji a jmi Mizhocjimi a jens'e, nutscöji o t'izgöji dya. ¹⁰ 'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä texe yo rí jandagöji, cjanu o söya c'ua c'ü. Je xo rga cjatjonu c'o ra zidyi Mizhocjimi c'o ra ma söya a jens'e, ya rguí nguarü o bëpji c'o. ¹¹ Ni jyodü rá pjötpüji na puncjü ngüenda c'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ua rá sätc'öji a jens'e nu ja c'o rá söyaji. 'Ma jiyö, 'na ri bübüzügöji cjó c'o ra ndëpi c'o o 'ñiji c'o ín mboxpalegöji c'o dya go ne go dyärä. 'Ma rga cjanu, dya rá sät'äji.

¹² Me na zëzhi o jña Mizhocjimi c'ü pëpji a mbo cja ín mün'c'öji. Chjëntjui nza cja 'na tjëdyi c'ü na mbeñe nza ye lado. Na ngue o jña Mizhocjimi si'ch'i ín mü'büji, cjacüji ixtá pärägöji ja ga nguiñi ín mün'c'öji, 'ñe ja ga mbeñe. ¹³ Dya cjó sö ra tsjöö c'ü dya ra jñanda Mizhocjimi; angueze ixi pácätjoji texe yo rí cjiñigöji. Je ngue angueze c'ü ra jñüncüji ngüenda.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Pero e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi ngue ín ndamböcjimigöji dya c'ü, c'ü me na nojo c'ü ñacöji a jmi Mizhocjimi. Angueze ya cjogü a jens'e a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sido rá ejmeji c'ü. ¹⁵ Angueze ngue 'na mböcjimi c'ü sö ra sentio 'ma pje c'o rá sufregöji. Na ngueje o 'ñe mbärä yo rí sufregöji yo xo o sufre angueze. Y xo mi ü't'ü e Satanás c'ü, pero e Jesús, dya go tsja c'o na s'o. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü, dya rá süji rga chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ín Jmugöji, na ngue me nezgöji na jo. 'Ma pje c'o ni jyodüzüji, ra mböxcöji. Y 'ma rí cjaji c'o na s'o, ra perdonaozgöji c'ü.

5

¹ Yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel, rí chjëntcöji rí nteji. Emeji a cjanu yo, ngue c'ua ra dyötcüji Mizhocjimi, 'ñe ra mbö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Y cja na 'ñe, pje c'o nde ma ofrenda c'o ra

unüji Mizhocjimi nu. Je ga cjanu ga tsja yo ndamböcjimi para ra perdonaozüji Mizhocjimi c'o na s'o c'o rí cjaji. ²Cārā nte c'o dya nda pārā o 'ñiji Mizhocjimi, nguec'ua ga jyopü ga tsjaji c'o na s'o. Pero yo ndamböcjimi pārāji ja rgá zopjüji na jo c'o, dya sjëyaji por c'ü vi tsja na s'o c'o. Na ngue xo bëzotjo yo ndamböcjimi xo бүбү 'ma cjaji c'o na s'o. ³Nguec'ua ni jyodü yo mböcjimi ot'ü ra mbäsp'äji animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhubütsjëji. Nuc'ua cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi c'o rguí perdonaoji yo nu minteji.

⁴Dya cjó cjjñitsjē ra tsja c'e bēpji de mböcjimi. C'ua ja nzi va tsja Mizhocjimi va 'ñeme e Aarón mi jinguā, je xo ga cjatjo dya nu, nguetsjē Mizhocjimi c'ü eme yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. ⁵Je xo ga cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjē ndamböcjimi. Je ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñeme o unü c'e bēpji c'ü me ni muvi. O xipji a cjava: Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ya ró jizhgö ne pa dya c'ü je ngue ín Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi.

⁶Cja c'ü 'na o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cjava: Nu'tsc'e ín mböcjimigue c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, rí sido rí tsjague mböcjimi para siempre, eñe Mizhocjimi va xipji e Cristo. ⁷E Jesucristo, 'ma xe mi бүбү cja ne xoñijömü nza cjazgöji rí nteji, 'ma ya ro zādä ro zürüji ro mbö't'üji c'ü, me go dyötü Mizhocjimi. Me go mapjü va dyötü ro ts'a's'ü c'ü rví bö't'ü. Na ngueje na zēzhi Mizhocjimi, mi sö ro ts'a's'ü. Me xo go pjödü o nguizhö e Jesús va dyötü. Pero xo mi te'be c'ü ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja Mizhocjimi o dyätä, o tsjapü o zēzhi e Jesús para ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. ⁸E Jesús, ixi ngue o T'i Mizhocjimi pero me go sufre va dyätä. Nguec'ua va unü ngüenda e Jesús, 'ma ra tsja 'na nte texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ra sufre c'e nte'e rga dyätä. ⁹Na ngue c'ü vi sufre e Jesucristo va ndü'ü, sö angueze ra salva dya texe c'o ra sido ra 'ñejme c'ü. Nguec'ua nunca ra bëzhiji. ¹⁰Nguetsjē Mizhocjimi ya mama c'ü ndamböcjimi e Cristo, c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹Xe ro xi'tsc'öji na puncjü o jña c'ü ja ma cja e Melquisedec. Pero dya sö rí pärägueji, na ngueje ya meze ín mün'c'ejí. ¹²Ya mezhe ndeze 'ma ot'ü i dyärägueji ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nudya ya xo ri xiqueji c'o 'ñaja ja ga cja c'ü. Pero nu'tsc'ejí ni jyodü cjó xe ndo ra xö'c'ejí na yeje c'o o jña Mizhocjimi c'o ya vi xi'tsc'ejí. Rá jyé'tsc'öji nza cja o lélé yo sibatjo, yo dya sö ra zi o jñönü. ¹³Texe c'o dya pārā na jo'o o 'ñiji e Cristo, chjëntjui nza cja yo lélé yo sibatjo. ¹⁴Pero 'ma cjó c'o pama pama ra nguijñi c'o na jo, ra mbārāji 'ma ja ngue c'o na jo, 'ñe c'o na s'o. Nuc'o, chjëntjui o nzhante yo sö ra zi o jñönü.

6

¹⁻²'Ma ot'ü, o xi'tsc'ejí c'o ni mbürü jña c'ua ja ga cja e Cristo. O xi'tsc'ejí c'ü ni jyodü 'na nte ra 'ñejme Mizhocjimi y ra jyēzi c'o na s'o; 'ma jiyö, dya ra salva 'ma c'ü. 'Ma ot'ü, xo xö'c'ejí ja rga jigöji nutscöji rí menzumüji a Israel; cja rrü 'ñescöji o dyé'ëji rgá dyötcöji Mizhocjimi. Xo xö'c'ejí c'ü ra te yo añima ra бүбүtjoi na yeje, cja rrü tjünpüji ngüenda ja ra ma ngārāji. Nujyo ni mbürütjo jña yo, dya nguextjo c'o ni jyodü rá unnc'öji ngüenda yo. Dya xo ni jyodü xe rá yepe rá xi'tsc'öji yo, na ngueje chjëntjui o cimientjo 'na ngümü c'ü ot'ü cjú'p'üji. C'ü ni jyodü rí tsjaji dya, ngue c'ü rí pärägueji mas ja ga cja e Cristo. ³'Ma ra mböxcö Mizhocjimi rá zo'c'öji na jo, 'ñe 'ma ra mböxc'ejí rí dyärāji na jo, rá xi'tsc'öji c'o xe 'ñaja jña c'o rá jyētscö o jñönü c'o si yo nzhante.

⁴⁻⁶ Cārã c'o ya mbārã ja ga cja e Jesucristo, y ya unüji ngüenda nu c'o na jo c'o dacöji Mizhocjimi, y ya 'ñünbü o mü'büji o Espíritu Mizhocjimi. Anguezeji ya unüji ngüenda c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Y ya mbārãji ja je rga cja 'ma ra nguins'i ne xoñijö mü. Pero 'ma ra xögüji cja e Cristo, nu'ma, dya ra sö ra nzhögüji a jmi Mizhocjimi 'ma. Na ngueje 'ma xögüji a cjanu, cjami c'o na s'o, chjëntjui c'ü ri ngue anguezeji ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. A cjanu ra mama yo nte: “Dya jo o 'ñiji e Jesús”, ra 'ñeñeji. ⁷ Tsjijñiji ja ga cja 'ma cjó c'o pje ra ndujmü cja 'na juajma. Nu c'e juajma ra zi'ch'i co c'e dyebe c'ü ëjê na puncjü. Nuc'ua 'ma ra unü c'o ra zi'i c'o o cja c'e juajma, nu'ma, Mizhocjimi ra bendecigo 'ma c'e juajma c'ü, ra tsjapü xenda ra unü. ⁸ Pero 'ma dyavü o bidyi c'o ra unü c'e juajma, dya pje ga jo 'ma c'ü. Mizhocjimi ra tsjapü ra ndê c'o bidyi, y ra jyëziji c'e juajma; dya cjó cja xe ra ndujmü c'ü.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma. Zö ga cjanu rvã xi'tsc'öji dya, pero rí junt'ü ín mün'c'ö rí tsjaji na jo, dya rí tsjaji nza cja c'e juajma c'ü o unü dyavü o bidyi. Na ngueje texe c'o ya jogü o mü'bü, na jo ga tsja c'o. ¹⁰ In negueji Mizhocjimi, nguec'ua vi pjösc'ëji c'o 'ñaja o t'i Mizhocjimi, y sido in pjösc'ëji c'o. C'ü ni tsjagueji a cjanu, dya ra jyombeñe Mizhocjimi. ¹¹ In cjacjuanaji in pjösc'ëji yo nin cjuarmaji. Me ne ín mün'c'ö c'ü xo rí tsjacjuanaji nzi 'natsc'ëji rgui che'beji rí möji a jens'e. Rí negö c'ü rí jñunt'ü ín mü'büji a cjanu texe c'o cjë c'o xe rí minc'ëji, c'ü rí ma tsārãji co Mizhocjimi. ¹² Dya rí negö rí jyëzgueji rgui che'beji e Cristo. Rí tsjagueji c'ua ja va tsja c'o mi cārã mi jingüã c'o o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Anguezeji go sidoji, dya jyëziji Mizhocjimi. Nguec'ua ya ch'unüji dya c'o vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze. Dya cjó mi bübü c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que na ngueje Mizhocjimi. Nguec'ua o mamatsjë na cjuana Mizhocjimi va zopjü e Abraham. ¹⁴ O xipji: “Na cjuana rá intsjimits'ü na puncjü, y rá cja'c'ü c'ü me rrã puncjü ín mboxbécheque”, embeji e Abraham. ¹⁵ E Abraham mi sido mi te'be, nguec'ua va ch'unü c'o vi xipji Mizhocjimi. ¹⁶ 'Ma jura yo nte, nädäji 'naja c'ü xe na sjü'ü que na ngue anguezeji. 'Ma cjó c'o ra zopjü c'ü 'naja, 'ma ra jura rgá xipji, dya sö 'ma c'ü 'naja ra mama: “Dya cjuana”, ra 'ñeñe. ¹⁷ Xo va cjatjonu Mizhocjimi, 'ma o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze y ro tsjapü c'ü rvã puncjü o mboxbéche, o mamatsjë na cjuana va xipji. Na ngueje me go ne Mizhocjimi ro jizhi na jo, c'ü dya ro pötü c'o vi xipji e Abraham, ro tsja c'ua ja nzi va mama. Ngue c'ua c'o ro tsjapü o mboxbéche e Abraham, ro creoji c'ü vi mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji ya ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua dya rá ma sufregöji. Ya rí te'beji dya c'ü rá ma cārãji co Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Ra sö rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü rá ma cārãji co Mizhocjimi, na ngueje dya ra pötü c'o o mama. O mamatsjë na cjuana; dya sö ra tsja béchjine. ¹⁹ Rí pãrãgöji cumple Mizhocjimi, nguec'ua rá zëzhiji rá sido rá ejmeji. Rí te'beji rá ma cārãgöji co Mizhocjimi a jens'e. ²⁰ Na ngue ya cjogü e Jesús a jens'e nu ja ya va ñacöji dya cja Mizhocjimi. Angueze o ot'ü a xo'ñi; nutscöji rá bëp jagöji. Na ngueje angueze ya mbëzhi dya ndamböcjimi c'ua ja nzi ma mbëzhi e Melquisedec. Y dya ra nguarü rgá tsja ndamböcjimi c'ü.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ E Melquisedec c'ü rí xi'tsc'öji, mi manda cja c'e jñiñi a Salem, mi ndamböcjimi cja Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. 'Na nu pa e Abraham o ma zürü c'o rey c'o vi 'ñe zidyí a fuerza c'ü o sobrino, o ndöpü c'o, y o ndunbü c'o mi tunü c'o rey. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü e Abraham, o chjëvi c'ua e Melquisedec. Nuc'ua e Melquisedec go dyötpü c'ua Mizhocjimi e Abraham.

² Nuc'ua e Abraham o jñü 'na diezmo texe c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nu c'e tjü'ü Melquisedec ne ra mama "jmu'u c'ü manda na jo". Y c'e tjü Salem ne ra mama "yo nte me mäjäji, dya pje mbeñeji". Nguec'ua c'ü o tjü angueze ne ra mama "jmu'u nu ja mäji, dya pje mbeñeji".

³ E Melquisedec, dya 'mārā cjo mi 'ñeje o nata o nana, ni xo ri ngue c'o o mboxpale. Dya xo 'mārā jinguā o jmus'ü ni jinguā o ndü. Nguec'ua, ja c'o nzi ma cja e Melquisedec, je xo ga cjatjonu c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra nguarü rgá tsja mböcjimi.

⁴ E Abraham mi ngue ín mboxpalegöji c'ü, c'ü me ma jo a jmi Mizhocjimi. Pero o jñü 'na diezmo c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nguec'ua só rí unnc'eji ngüenda c'ü mi pjëzhi na nojo e Melquisedec. ⁵ In pärägueji ngueje yo o mboxbëche e Leví yo pjëzhi dya mböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. C'o ley, je t'opjü nu, c'ü pë's'i derecho yo mböcjimi ra dyörüji diezmo. Ra dyötüji yo nu menzumütsjëji, zö xo ngue o mboxbëche e Abraham. ⁶ Mizhocjimi ya vi zopjü e Abraham vi xipji c'ü ro tsja Mizhocjimi ro intsjimi texe c'o ri cārā cja ne xoñijömü. E Melquisedec, maco dya pje mi cjavi e Leví, pero o jñü'ü c'e diezmo c'ü o unü e Abraham c'ü; cjanu o dyötpüji c'ua Mizhocjimi e Abraham. ⁷ Dya dyötü e Abraham Mizhocjimi por e Melquisedec; ngue e Melquisedec o dyötü Mizhocjimi por e Abraham. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda c'ü xenda mi pjëzhi na nojo e Melquisedec que na ngue e Abraham. ⁸ Yo mböcjimi yo o mboxbëche e Leví c'o örü dya o diezmo, nde tütü'ü c'o. Pero e Melquisedec, dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi cjo o ndü c'ü. ⁹ Yo o mboxbëche e Leví ötüji o diezmo yo nu menzumütsjëji, pero xo unüji o diezmo. Ra só rá mangöji c'ü dya nguextjo e Abraham c'ü o jñü diezmo cjanu o unü e Melquisedec; xo 'ñetjo c'o o mboxbëche e Leví xo unüji diezmo e Melquisedec 'ma dya be mi jmus'üji. ¹⁰ Na ngueje mi 'natjoji co e Abraham c'ü nu mboxpaleji 'ma o chjëvi e Melquisedec.

¹¹ Zö mi mböcjimi c'o o mboxbëche e Leví y mi päsp'äji animale Mizhocjimi, pero c'o nte, dya 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua mi jyodü c'ü ro bübü c'ü 'na ndamböcjimi c'ü ri nan'ño, c'ü dya ri nza cja e Aarón c'ü nu mboxbëche e Leví. Mi jyodü ro bübü 'na ndamböcjimi c'ü ri nza cja e Melquisedec. C'o o ley Mizhocjimi c'o o ch'unü c'o nte c'o pa c'o, je mi t'opjü c'o, c'ü ja rvá pëpji c'o o mboxbëche e Leví c'o mi mböcjimi. ¹² Nudya, ya pötü mböcjimi; ya bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü nza cja e Melquisedec. Nguec'ua xo ni jyodü ra pötü dya c'o ley. ¹³ E Jesucristo c'ü ngue ín ndamböcjimigöji dya, dya mboxbëche cja e Leví c'ü; je mboxbëche cja c'ü 'na o t'i e Israel. Dya cjó mi mböcjimi ne rí 'naja c'o o mboxpale e Jesucristo. ¹⁴ Rí pärägöji na jo, e Jesucristo c'ín Jmugöji je mboxbëche cja e Judá; maco e Moisés nunca vi mama c'ü ro tsja mböcjimi c'o o mboxbëche e Judá.

¹⁵ Ni jyodü ra pötü c'o ley. Na ngueje cja bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü pjëzhi nza cja e Melquisedec. C'e ndamböcjimi ngue e Jesucristo c'ü. ¹⁶ C'o 'ñaja mböcjimi mi emeji c'ua ja nzi ga mama c'o ley, mi cjaji mböcjimi na ngueje mi mboxbëcheji cja e Leví. Pero nudya, c'ü ya tsja mböcjimi, me na zëzhi c'ü. Zö o

ndũ pero o búbütjo, y nudya dya cja ra ndũ. Nguец'ua ga tsja dya ndamböcjimi c'ü. ¹⁷ Na ngueje o mama a cjava Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e, rí sido rí tsjague mböcjimi c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

¹⁸ C'o ley c'o ot'ü vi unü Mizhocjimi, Mizhocjimi ya mama c'ü dya cja mandazgöji c'o. Na ngueje nuc'o, dya sö ro mböxcöji ro perdonaozgöji ín nzhunc'öji. ¹⁹ C'o ley c'o, dya cjo ndintspi o mü'bü c'ü rví chëzhi a jmi Mizhocjimi. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe ngötcüji c'o na s'o. Nguец'ua 'ma rá ench'e ín mü'büji angueze, ra ndintsquiji ín mü'büji, ngue c'ua ra sö rá chëzhiji cja Mizhocjimi.

²⁰ Mizhocjimi 'ma o 'ñeme mböcjimi e Jesucristo, o mamatsjë na cjuana.

²¹ Ma o 'ñemeji c'o 'ñaja mböcjimi, dya cjo jura 'ma. Pero Mizhocjimi 'ma mü o 'ñeme mböcjimi e Jesús, o mamatsjë na cjuana 'ma c'ü. O xipji a cjava: Nutscö rí Mizhocjimigö rí mamatsjëgö na cjuana y dya rá pötü c'ua ja rgá mbeñegö, c'ü dya ra nguarü rí tsjague mböcjimi nza cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

²² Na ngue c'ü ni búbü mböcjimi dya e Jesús, ra sö ra zädä c'o jña c'o ya zocöji Mizhocjimi. Nu c'o jña c'o, ngue 'na testamento c'ü xenda ni muvi que na ngue c'e testamento c'ü o ch'unü c'o ín mboxpalegöji, c'ü ngue c'o ley. ²³ C'o 'ñaja mböcjimi, na puncjü c'o. Na ngue c'ü tñji, dya sö ra sido ra tsjaji mböcjimi.

²⁴ Pero e Jesús, dya ra ndũ c'ü, nguец'ua ra sido ra tsja mböcjimi. ²⁵ Ma cjo c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra chëzhi cja jmi Mizhocjimi; Mizhocjimi ra recibido c'o. E Jesucristo ra ndintspi o mü'büji, ngue c'ua dya ra bëzhiji. Na ngueje e Jesús dya cja nunca ra ndũ'ü, nguец'ua dya ra jyëzi rgá dyötpü Mizhocjimi c'o.

²⁶ Me na jo 'na ndamböcjimi e Jesucristo; ngue c'ü ni jyodüzüji c'ü. Angueze o tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi c'o na jo; dya nduns'ü o nzhübü ni ro tsja c'o rvá s'o. Nuc'ü, dya pje nza czazgöji rí cjai c'o na s'o. Nguец'ua, ndo pjëzhi na nojo a jens'e dya c'ü. ²⁷ C'o 'ñaja mböcjimi pama pöt'üji o animale, cja na mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhübütsjëji. Nuc'ua cja na mbö'tp'üji c'ua animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji c'o nte. Pero e Jesús, dya mi jyodü ro tsja a cjanu c'ü. Na ngueje 'natjo vez o ndũ va ngötcöji ín nzhunc'öji. ²⁸ C'o ley, je t'opjü c'ü ngue yo nte yo ra tsja ndamböcjimi, maco búbü 'ma cjai c'o na s'o. Pero 'ma ya vi cjogü na puncjü o cjë, Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana va 'ñeme c'ü 'naja c'ü ra tsja ndamböcjimi. C'ü o 'ñeme ngueje c'ü o T'i. Nguetsjë c'ü nu T'i c'ü sö ra tsja me na jo 'na ndamböcjimi c'ü dya ra nguarü.

8

Jesús, abogado de un nuevo pacto

¹ Texe c'o ya ró xi'tsc'öji, ngue c'ü rgui pärägueji c'ü ya rí 'ñecjöji dya 'na ndamböcjimi c'ü me pjëzhi na nojo. Angueze ya mimi dya cja o jodyë Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. ² Nu cja c'e ngumü de xipjadü nu ja mi pëpji c'o mböcjimi, mi búbü c'e cuarto c'ü me ma sjü'ü. Pero c'ín ndamböcjimigöji c'ü rí 'ñecjöji dya, je va pëpji dya c'ü, nu ja me na sjü a jens'e. Nu c'e lugar a jens'e, dya ngue 'na nte c'ü o dyät'ä c'ü; ngueje Mizhocjimi. ³ Texe yo ndamböcjimi emeji yo, ngue c'ua pje c'o ra mbö'tp'üji Mizhocjimi y pje c'o xe nde ra unüji, para ra perdonao Mizhocjimi o nzhübü yo nte. E Jesús c'ín ndamböcjimigöji dya, xo mi jyodü pje ro unü a jmi Mizhocjimi c'ü. ⁴ Ma xe ri búbü dya angueze

cja ne xoñijõmü, dya ro tsja mböcõjimi 'ma c'ü. Na ngueje xe cãrã yo mböcõjimi yo pje c'o nde unü Mizhocõjimi c'ua ja nzi ga t'opjü cja o ley Mizhocõjimi. ⁵ Nu c'e cuarto c'ü me na sjü nu ja pëppi yo mböcõjimi, dya ixi ngue a jens'e c'ü. Pero ngue c'ü rá unüji ngüenda ja ga cja a jens'e. In mbeñeji ja va sjippi e Moisés 'ma ya mi ngue ro dyät'ä c'e ngüxipjadü. O zopjü na ts'izëzhi Mizhocõjimi va xipji: "Ri pjötpügue ngüenda ja rgui dyät'ä c'e ngüxipjadü. Ri dyät'ä c'ü ri nza cja c'o i jñandague ró jí'tsc'õ cja ne t'eje", embeji e Moisés. ⁶ Na ngue c'ü ni tsja dya mböcõjimi e Cristo, cja nuevo ne testamento nu o zocüzüji dya Mizhocõjimi. C'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya sö ro ndintsquiji in mü'büji. Pero ya mama Mizhocõjimi ra ndintsqui e Jesucristo in mü'bügõji. Nguec'ua c'e bëppi c'ü pë's'i dya e Cristo, xenda ni muvi c'ü, que na ngueje c'ü o bëppi yo mböcõjimi.

⁷ Nu 'ma ro mböxcõji na jo c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya rví jyodü 'ma c'ü xe ro zocüzüji dya Mizhocõjimi nu 'na testamento. ⁸ Pero Mizhocõjimi o chõ'tp'ü c'o nte c'ü dya mi ätäji c'e testamento c'ü vi unüji c'ü ngue c'o ley. Nguec'ua va mama c'ua:

Ra zädä 'na nu pa'a, 'ma rá zopcõ yo menzumü a Israel 'ñe yo menzumü a Judá, rá unüji 'na testamento c'ü cja nuevo c'ü me rrã jo.

⁹ Dya ri nza cja c'e testamento c'ü ró unü c'o o mboxpale anguezeji 'ma ró pjongüji a Egípto o mbedyeji libre.

C'o ró xipcõji, dya go dyätcõji. Nguec'ua dya cja xo rvá cjacõji ngüenda.

¹⁰ Pero c'e testamento c'ü rá unügõ yo menzumü a Israel 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rga cjava c'o:

Rá cjacõ in jñagõ ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbãrã ra tsjaji ja c'o nzi rgá negõ.

Ngue c'ua ri nguetscõ o Mizhocõjimizgõ anguezeji, y anguezeji ri ngueje in ch'igõ c'o.

¹¹ Y dya cja xe rgui jyodü cõ ra jíchi c'o nu dyoji ra xipjiji: "Ni jyodü rí pãrãgue Mizhocõjimi", ra 'ñeñeji. Iyõ.

Texeji ra mbãcõji, zõ pje pjëzhiji, zõ dya pje pjëzhiji.

¹² Na ngueje rá perdonagõ c'o ri cjaji na s'o.

Dya cja xo rá mbeñegõ c'o o nzhubüji, eñe Mizhocõjimi.

¹³ C'ü vi mama Mizhocõjimi c'ü ri bübü 'na testamento c'ü cja ri nuevo, ixi 'ñetsetjo c'ü ya cjogü c'e testamento c'ü ot'ü vi xipjiji c'o nte, c'ü ngue c'o ley. Y 'ma ya cjogü c'o ley, dya cja mandazüji c'o.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ C'o ley c'o o dyopjü e Moisés c'o vi xipjiji c'o nte mi jinguã, je mi t'opjü nu, c'ü ja rvá ma't'üji Mizhocõjimi, 'ñe ja rvá mbëppi. Xo mi bübü c'e ngüxipjadü c'ü ma sjü'ü, pero mi bübü cja ne xoñijõmü c'ü. ² Cja c'e cuarto c'ü mi mbürü mi cjogü c'o mböcõjimi, je nguejnu ma já'ä nu c'e tracandelerõ. Xo ma já'ä nu c'e mexa c'ü mi päsp'äji tjomëch'i Mizhocõjimi. C'e cuarto c'ü, ngue c'ü ma sjü c'ü.

³ Y nu ja mi cjogüji c'ü na yeje cuarto, je xo mi 'nüns'ü nu c'e bitu c'ü mi cjo't'ü c'e cuarto. C'e cuarto c'ü na yeje, ngue c'ü xenda ma sjü c'ü. ⁴ Je nguejnu ma já'ä nu c'e arta c'ü dyavü o oro, nu ja mi tjüt'üji c'o me ma jo ma jyärã nza cja o nguichjünü. Je xo ma já'ä nu, c'e caja c'ü mi bë's'i c'o laja c'o mi t'opjü c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o mandamiento Mizhocõjimi. Nu c'e caja vi ngos'üji dyavü o oro c'ü. A mbo cja c'e caja, mi já'ä c'e s'äbã c'ü xo mi dyavü o oro c'ua ja mi qui'i c'e maná. Je xo mi jü'ü nu c'e dyenza c'ü o nzhänã 'na nu pa'a 'ma

mi jün e Aarón. Je xo mi qui'i nu, c'o laja c'o mi t'opjü c'o mandamiento. ⁵ C'ü mi cjo'bü c'e cja c'ü, je mi xis'iiji nu, c'o o cji'i c'o animale para ro perdonao Mizhocjimi o nzhubü c'o nte. A xes'e cja c'ü mi cjo'bü, mi bübü yeje c'o vi t'ät'ä de oro c'o mi peje o juaja. Nu c'o, mi xiji querubin c'o. Mi co'büvi o juavi a xes'e cja c'e cja. Nuc'o, ngue c'o rví unü ngüenda c'o nte c'ü mi bübü Mizhocjimi co anguezeji. Nujoy, ro sö xe ro xi'tsc'öji ja ga cja, pero dya ni jyodü dya.

⁶ Ma ya vi jogü cja c'e ngüxipjadü texe yo ya ró xi'tsc'öji, o mbürü c'o mböcjimi o pëpjiiji nu. Pama mi cjogüji cja c'e cuarto c'ü ma sjü, ro mbëpiji Mizhocjimi. ⁷ C'e cuarto c'ü xenda ma sjü, nguextjo c'e ndamböcjimi c'ü mi sö ro cjogü nu. 'Natjo pa nu cjë mi cjogü nu c'ü. 'Ma mi cjogü c'ü, mi tjëdyi o cji o animale, mi unü a jmi Mizhocjimi c'ü. Mi xis'i nu c'o cji c'ü rví perdonao Mizhocjimi o nzhubü angueze, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. ⁸ C'ü mi cja a cjanu c'e ndamböcjimi, ngue c'ü ni jítsc'öji o Espíritu Mizhocjimi c'ü dya sö c'o nte ro chëzhiji a jmi Mizhocjimi nu ja me ma sjü. Dya sö ro chëzhiji 'ma xe mi bübü c'e ngüxipjadü nu ja mi pëpi c'o mböcjimi Mizhocjimi. ⁹ Nguec'ua yo cjë yo rí cārāgöji dya, sö rá unnc'öji dya ngüenda pje ne ra mama c'o bëpiji c'o mi cja c'o mböcjimi. C'o mböcjimi mi pö't'üji animale, cja ma mbäsp'äji Mizhocjimi, y pje c'o xe nde ma ofrenda mi unüji c'ü. Pero c'o nte c'o ma ë unü c'o animale c'o mböcjimi ro mbö't'üji, dya go 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o, pero mi sido mi unüji ngüenda c'ü mi tü o nzhubüji. ¹⁰ C'o ley c'o mi ätä c'o mböcjimi ma mbëpiji Mizhocjimi, je t'opjü c'o, c'ü pje ma jñönü mi sö ro zi'iiji, 'ñe c'o dya mi sö ro ziji. Je xo t'opjü c'o, c'ü ja rvá xajaji, 'ñe ja rvá xindyëji, 'ñe ja rvá mbe'ch'e o nguaji. Mizhocjimi vi dyacöji c'o ley c'o, hasta 'ma cja ro zädä c'o cjë 'ma ro ndintsc'öji in mün'c'öji c'ü.

¹¹ Ya zädä o ëjë e Cristo c'ü ngue in ndamböcjimigöji dya. Nguec'ua Mizhocjimi ga dyacöji dya c'o xenda na jo. E Cristo va cjogü a mbo'o nu ja me nda ni muvi 'ñe me nda na jo. Nu ja bübü dya angueze, dya cjó dyät'ä co o dyë 'na nte. Na ngue, dya ngue 'na ngümü cja ne xoñijöümü. ¹² E Jesús 'ma o cjogü a jens'e, dya ndëdyi o cji c'o ts'ichivo, ni ri ngue o cji c'o ts'itrangëlo. Pero o cjogü a jens'e na ngueje nguetsjë o cji c'ü o pjödü 'ma o mbö't'üji. Je bübü dya nu e Jesús; dya ni jyodü ra cjogü y ra mbedye c'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi. Na ngue c'ü vi 'ñe ndü angueze, o ngötcüji c'o na s'o c'o rí cja. Nguec'ua, dya cja rá ma cjöt'ügöji c'o. ¹³ C'o nte c'o, 'ma cjó c'o pje mi tjörü c'o ma s'o, mi pëgaji c'o na s'o cja o cuerpoji. Nuc'ua c'o mböcjimi ra mbö't'üji c'ua c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o ts'ichivo. O bübü 'ma ra mbant'aji co ndeje c'o o bozivi 'na ts'isungëlo, cja rrü xis'iiji c'ua c'o nte c'o vi pëga c'o ma s'o, para ro jogü c'o vi pëgaji c'o o cuerpoji. ¹⁴ Pero xenda ni muvi c'ü vi mbö't'üji e Cristo va pjödü o cji. Na ngueje Mizhocjimi angueze y ra bübütjo. Y na yeje, angueze o netsjë ro mbö't'üji, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Y c'ü na jñ'i, mi ojto c'o ma s'o angueze. Nguec'ua c'o na s'o c'o mi cja göji 'ma ya mi ngue ro bëzhgöji in aljmaji, ra perdonaozüji dya c'o, ngue c'ua rá pāragöji c'ü dya cja rí tügöji in nzhunc'öji. Ngue c'ua xo ra sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, rá ma'tc'öji c'ü.

¹⁵ Mizhocjimi o mama mi jinguä c'ü ro perdonaozgöji in nzhunc'öji, y dya cja ri tügöji c'o. Mi tüji in nzhunc'öji na ngueje dya mi ätcöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley c'o vi mandazgöji Mizhocjimi. Pero ya zocüzüji dya 'na testamento nu cja nuevo. Na ngue 'ma o ndü e Jesucristo, o ngötcöji c'o mi tügöji, 'ñe c'o mi tü c'o mi cārā mi jinguä. Nguec'ua nudya, texe c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i mi jinguä, 'ñe c'o cja pü dya o t'i, ra perdonao dya Mizhocjimi

c'o, c'ua ja nzi va mama mi jinguã. ¹⁶ Tsijijñiji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya. 'Ma cjó c'o ra mbäbã 'na testamento ra jñu's'ü cjó ra zopcü c'o pë's'i, dya ixta ch'unü. Cja ra ch'unü c'o pë's'i, 'ma cja ra mbärã c'o pje pjëzhi c'ü na cjuana ya ndü'ü c'e nte c'ü o mbäbã c'e testamento. ¹⁷ Cja ra ch'unü c'o, 'ma ya rguí ndü c'e nte. Dya cjó be sö ra ch'unü c'o pë's'i c'e nte c'ü, 'ma xe ri büntjo c'ü. ¹⁸ Je xo ma cjatjonu 'ma o unü Mizhocjimi c'o ín mboxpalegöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o ley Mizhocjimi, o tsja e Moisés o xis'iji c'o o cji c'o animale c'o ya vi bö't'ü. Nuc'ua ndeze c'e pa c'ü, c'o ín mboxpalegöji mi jyodü ro dyätãji c'o ley c'o. ¹⁹ C'e pa c'ü, o tsja e Moisés, ot'ü o zopjü c'o ín mboxpalegöji o xipjiji texe c'o o ley Mizhocjimi. Nuc'ua cjanu o ma tjë'ë c'ua c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, c'o ya vi chjanba o ndeje. Cjanu o jün 'na pjín'ño c'ü mi böch'ü o mbaxidy. Nuc'ua co c'e pjín'ño c'ü, ngue c'ü vi xis'i o cji'í c'e libro c'ü mi t'opjü c'o ley. Cja xo nu xis'i c'ua cji'í texe c'o nte. ²⁰ Nuc'ua e Moisés cjanu o zopjü c'o nte o xipjiji: "Yo cji yo ró xixc'iji 'ñe yo ró xis'i ne libro, ngue yo rguí unnc'ejí ngüenda c'ü ni jyodü rí dyätqueji ne testamento nu cja dya'cüji Mizhocjimi, ni jyodü rí dyätqueji dya yo ley yo cja mandatsc'ejí", eñe e Moisés. ²¹ Je xo va cjatjonu xo xis'i o cji'í c'e ngüxipjadü, 'ñe texe c'o traste 'ñe c'o pje nde mi jyodü cja o bëpji c'o mböcjimi. ²² Xo t'opjü cja c'o ley, casi texe 'ma cjó c'o mi pëga c'o ma s'o, mi jyodü ro ndintspiji co cji'í. 'Ma cjó c'o mi cja c'o ma s'o, mi jyodü ro mbö't'üji animale ro xis'iji c'o o cji c'o, ngue c'ua ro perdonaoji o nzhübü c'e nte c'ü.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Xo mi jyodü ro xis'iji o cji o animale cja c'e ngüxipjadü ngue c'ua ro ndintspiji c'ü, 'ñe c'o pje nde mi cupaji nu. Pero para ro ndintscöji ín mün'c'öji ngue c'ua ro sö ro chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, dya mi muvi c'o o cji o animale. C'ü vi t'ät'ã c'e ngüxipjadü c'ü, ngue c'ü rví unü ngüenda c'o nte ja ga cja a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. ²⁴ Nu ja cjogü dya e Cristo, dya ngue c'e ngüxipjadü c'ü vi dyät'ã co a dyë c'o nte. Nu ja cjogü, je ngueje a jens'e nu ja va ötü dya Mizhocjimi por nutscöji. ²⁵ C'o ndamböcjimi tsjë'ma mi cjogüji nu ja me ma sjü. Je mi tjëdyiji nu c'o cji c'o dya mi ngue o cjitsjëji anguezeji. Pero dya ga cjanu va tsja e Cristo. Na ngue 'natjo vez c'ü o 'ñe ndü. ²⁶ 'Ma ro ë na puncjü vez, ya na puncjü vez rví mbö't'üji c'ü, ndeze 'ma o mbürü o ngärã yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje yo cjë yo ya ni ma ra nguins'í nu soñijömü, 'natjo vez o ëjë angueze. O ë ro 'ñe unü c'ü o vida ro mbö't'üji, ngue c'ua ro ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o. ²⁷ Nutscöji rí nteji, o ch'acöji c'ü 'natjo vez rá tügöji. Y nuc'ua, cja rrü jñüncüji c'ua ngüenda Mizhocjimi. ²⁸ Je xo va cjatjonu e Cristo. 'Natjo vez va 'ñe ndü'ü ngue c'ua va ngö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte. Angueze ra ëjë na yeje. C'ü rguí 'ñeje, dya ngue c'ü ra ë ndü na yeje c'ü rguí ngötcöji c'o na s'o, jiyö. Ngue c'ü ra 'ñe zidyí c'o te'be c'ü, ra mimiji co Mizhocjimi a jens'e.

10

¹ C'o ley c'o vi ch'unü c'o ín mboxpalegöji, ngue c'ü rví unüji ngüenda c'ü ro ëjë 'naja c'ü ro ndintspiji o mü'büji. C'o ley, dya ndintspiji o mü'büji c'o. Zö tsjë'ma mi pö't'üji o animale c'o mi päsp'äji Mizhocjimi, pero sido mi tüji o nzhübüji. ² Nu c'ü mi mbäsp'äji o animale, 'ma ro sö ro ndintspiji o mü'büji, dya cja xe ro mbäsp'äji 'ma. Na ngue ya rví 'nintspiji na jo; dya cja xe ri söji cjo ri tüji c'o na s'o 'ma. ³ Pero dya je ma cjanu. Na ngueje tsjë'ma tsjë'ma mi päsp'äji c'o animale Mizhocjimi, nguec'ua c'o nte e tsjë'ma tsjë'ma mi mbeñeji

c'ü xe mi tûji c'o na s'o. ⁴ Na ngueje c'o o cji c'o ts'itrangêlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, dya sô ra ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o.

⁵ Nguec'ua 'ma o êjê e Cristo cja ne xoñijômü, o mama a cjava angueze va xipji Mizhocjimi c'ü nu Tata:

Yo nte pä'sc'âji o animale y pje c'o nde da'c'eji. Pero dya nda ín negue a cjanu. Nguec'ua rí dyacô 'na cuerpo rá cjagô texe c'ua ja nzi gui ñegue.

⁶ C'ü ni mbâ'sc'âji o animale, 'ñe c'o pje c'o nde ni dya'c'eji, dya nda ín negue a cjanu.

⁷ Nguec'ua ró mangô: “Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá cjagô c'ua ja nzi gui ñegue. Rí ne rá cjagô c'ua ja nzi ga t'opjü c'o in leygue cja c'e libro c'ü 'mans'a. Rí ne rá cjagô c'ua ja nzi ga t'opjü rá cjagô”, eñe e Cristo.

⁸ Tsjiññji c'o o mama e Cristo. Ot'ü o mama c'ü dya nda go ne Mizhocjimi c'ü mi mbâsp'âji o animale, ni ri ngue c'ü mi tjü'tp'üji c'o, ni xo ri ngue c'ü pje c'o mi unüji angueze para ro perdonaoji o nzhubü c'o nte. Maco c'o ley, je t'opjü c'ü je ga cjanu rvá tsja c'o mböcjimi. ⁹ Nuh'ua e Cristo cjanu o mama: “Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá cjagô c'ua ja nzi gui ñegue”, eñe. Nguec'ua dya cja ni muvi c'ü ni mbâsp'âji animale Mizhocjimi, o c'ü pje c'o nde unüji para ra perdonaozgöji ín nzhunc'öji. C'ü ni muvi dya, ngue c'ü o 'ñe ndü e Cristo c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi. ¹⁰ E Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü'ü, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nguec'ua ya na jozögöji dya a jmi angueze.

¹¹⁻¹² Yo mböcjimi pama pama pô't'üji o animale, cja rrü mbâsp'âji c'ua Mizhocjimi. Maco c'o o cji o animale, dya sô ra ndintspi o mü'bü yo nte c'o o pecadoji. Pero e Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü va ngötcöji ín nzhunc'öji c'ü, nguec'ua dya cja rí tügöji c'o. Yo mböcjimi, dya sóyaji, sido pô't'üji o animale. Pero e Cristo, ya mimi dya a jens'e cja o jodyê Mizhocjimi, ya sóya. Na ngue ya nguarü c'e bËpji c'ü o 'ñe tsja, 'natjo vez o 'ñe ndü por nutscöji. ¹³ Nudya, je mimi e Cristo a jens'e; te'be hasta 'ma ra ndöpüji c'o nu'u na ü. ¹⁴ Na ngue c'ü 'natjo vez va ndü e Cristo, ya ndintsqiiji ín mün'c'öji nutscöji o ntezgöji dya. Nguec'ua, dya cja rí tûji dya c'o na s'o. ¹⁵ Je xo ga cjatjonu ga xitscöji o Espiritu Mizhocjimi:

¹⁶ C'e testamento c'ü rá unügö yo nte 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rgá cjava c'ü.

Rá cjacpö ín jñagô ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbârâ ra tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Xo mama a cjava:

Yo nte, dya ätcâji in leygö, me tuns'ü o nzhubüji. Pero rá perdonaogöji, dya cja xe rá mbeñe c'o na s'o c'o cjaji, eñe.

¹⁸ 'Ma ya perdonaozgöji Mizhocjimi c'o na s'o, ixi pärâgueji c'ü dya cja xe ni jyodü cjó pje xe ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaozgöji c'o.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Nguec'ua mi cjuarmats'ügöji, ra sô rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü'ü; dya cja ni jyodü rá sügöji. Na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ndü. ²⁰ Nu cja c'e ngüxipjadü nu ja mi pËpji c'o mböcjimi mi jinguâ, mi 'nüns'ü 'na bitu ngue c'ua dya sô ro cjogüji nu ja me ma sjü'ü. Pero nutscöji sô rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü a jens'e. Sô rá chëzhgöji, na ngue o ndü e Jesucristo, cjanu o te o bübüto na yeje. ²¹ Nguetsjê angueze ín ndamböcjimigöji dya c'ü, nutscöji o t'izgöji dya Mizhocjimi. ²² C'ua ja nzi va tsja e Moisés o xis'i c'o mböcjimi o cji c'o animale ngue c'ua ro 'nintspi c'o, je xo ga cjazgöji dya nu, Mizhocjimi ya ndintscöji ín

mün'c'öji dya. Y c'ua ja nzi ma xaja c'o mböcjimi ngue c'ua ro chjintsitsjëji o cuerpoji, je xo ga czazgöji dya nu, ró jigöji rvá jizhgöji c'ü ya 'nintscöji dya ín mün'c'öji. Nguec'ua ni jyodü rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi co texe ín mün'c'öji, y rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra recibidozüji dya c'ü. ²³ Ni jyodü sido rá junt'ü ín mü'büji a cjanu; dya rá yembeñeji. Y rá xipjiji yo nte. Na ngue Mizhocjimi cumple c'ü mama. ²⁴ Xo ni jyodü rá pötü rga zopjüji yo mi cjuarmaji, ngue c'ua rá s'iyaji yo nin minteji y rá pjösc'öji yo. ²⁵ Cärä o cjuarma c'o dya cja jmurüji co c'o nu cjuarmatsjëji. Dya ni jyodü a cjanu. Ni jyodü rá jmurügöji y rá pötü rga zopjüji. Ni jyodü na puncjü rá cjaji a cjanu, na ngueje rí pärägöji ya va chëzhi c'e pa 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

²⁶ Nutscöji rí pärägöji c'ü na cjuana ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nu 'ma ixtá mbeñe rá cjaji c'o na s'o, dya sô xe ra perdonaozgöji c'o. Na ngueje ya ndü e Cristo por nutscöji, dya cja sô xe ra ndü na yeje. ²⁷ C'ü ra sô rá te'beji 'ma, nguextjo c'ü ra tsjacöji Mizhocjimi me rá sufregöji na puncjü. Na ngueje texe c'o üji e Cristo, Mizhocjimi me ra ünübü c'o, ra tsjapü ra ma sufreji cja sivi. ²⁸ Mi jinguä mi cärä c'o o tsjapü dya ni muvi c'o o ley Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés, o tsjaji na s'o. Pero 'ma mi bübü yeje o jñi'i testigo c'o ro mama pje vi tsja c'o nte c'o, ro mbö't'üji 'ma c'o vi tsja na s'o, dya ro perdonaoji. ²⁹ E Jesús o pjödü o cji va ndü'tü. Nguec'ua Mizhocjimi sô ra dyacöji dya c'o na jo c'o vi mama, y nguec'ua sô ra ndintscöji dya c'o na s'o. Y o Espiritu jítscöji ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma cjó c'o mbeñe ra tsja c'o na s'o, nu'ma, jünpü 'ma o jña e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi cja rrü yönbü c'ua, y cjapü dya ni muvi c'ü vi ndü c'ü, y cja c'o na s'o chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua c'e nte c'ü, mercedo c'ü xenda ra sufre na puncjü, que na ngueje c'o dya dyätä c'o ley mi jinguä. ³⁰ Na ngueje rí pärägöji ja ga cja Mizhocjimi c'ü o mama a cjava: “Nguetscö rá cjapü ra sufre c'o cja na s'o, rá nzhocpöji c'o na s'o c'o vi tsjacöji”, eñe. Je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda c'o o t'í”, eñe. ³¹ Me na sjü 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ra tsjapü na sufre na puncjü.

³² Nu'tsc'ejí rí mbeñejeji na jo c'o pa 'ma cja vi pärägueji ja ga cja e Cristo. O tsja'cüji yo nte i sufregueji na puncjü pero i sêchqueji, dya i jyëzgueji e Jesucristo. ³³ Bübü 'ma me go tsja'cüji burla va zanc'üji yo nte, y va tsja'ceji c'o na s'o. Xo bübü 'ma i dyocjeji c'o cjuarma c'o je xo ga cjatjonu va tsjapüji, i juentsqueji c'o. ³⁴ I juentsqueji c'o cjuarma c'o mi sufre a pjörü, i pjösc'ejí c'o. Y 'ma o tsja c'o nte o jñünnc'ejí c'o mi pë'sc'ejí, me i mäcjeji vi pësp'ijí paciencia c'o. Na ngueje in pärägueji je bë'sc'ejí a jens'e c'o xenda na jo'o c'o dya ra chjorü. ³⁵ Nguec'ua, dya rí jyëzjiji e Cristo; sido rí jñunt'ü ín mü'büji c'ü ra salvats'üji c'ü, dya rí süji. Na ngueje 'ma rí sidoji, ra dya'ceji 'ma Mizhocjimi c'o me na jo. ³⁶ Ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; ni jyodü rí sêchqueji ngue c'ua ra dya'ceji c'ü ya mama. ³⁷ Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: Ya ngue ra ëjë na yeje nu c'ü in te'beji; dya ra mezhe c'ü.

³⁸ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü, ya jogü cja ín jmigö 'ma c'o. Y 'ma ra sido ra creoji, rá unüji ra ma mimiji co nuzgö.

Pero 'ma cjó c'o ra zü'tü y ra chjench'ejí, 'ma dya cja ra ñejmeji, nu'ma, dya cja rá mäpägö 'ma c'o, eñe Mizhocjimi.

³⁹ C'o sü a cjanu, ra ndüji, dya ra salvaji. Nutscöji, dya rá süji. Rí ench'e ín mün'c'öji Mizhocjimi nguec'ua ra dyacöji c'ü dya rá tñji, rá bünc'öji.

11

La fe

¹ Na 'ma rí ench'e ín mü'bügöji Mizhocjimi, rí pärägöji 'ma c'ü ra zädä c'o ya mama angueze. Y rí te'beji c'o, zö dya rí jandaji cjo ra zädä. ² Bübü c'o mi cãrã mi jinguã c'o me nãntji cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cjaji na jo. Me nãntji a cjanu na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, mi pärãji c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama.

³ Mi jinguã mi ojtjo yo бүбү dya; mi nguextjo Mizhocjimi. Nuc'ua o mama Mizhocjimi c'ü ro бүбү ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, o бүбү c'ua. Nguec'ua rí ench'e ín mün'c'öji Mizhocjimi, rí pärãji ra zädä c'ua ja nzi ga mama angueze.

⁴ Mi jinguã, e Abel o mbö't'ü o animale c'o o mbäsp'ä Mizhocjimi. Xo 'ñetjo e Caín, xo mbäsp'ä Mizhocjimi c'o vi mbedye cja o juajma. Pero c'o o mbäsp'ä e Abel, xenda ma jo a jmi Mizhocjimi c'o, na ngueje e Abel mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Rí pärägöji c'ü ma jo e Abel a jmi Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi o mápä c'o o unü e Abel. Nguec'ua zö ya ndü e Abel, pero chjëntjui c'ü xe ri ñatjo c'ü, na ngueje sö rá unnc'öji ngüenda cja o jña Mizhocjimi ja va 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü.

⁵ E Enoc mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua o s'idyi a jens'e, dya go ndü c'ü. Dya cja xe go mimi va cja ne xoñijö mü, na ngueje Mizhocjimi ya vi zidy a jens'e. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cja Mizhocjimi mi mápä e Enoc 'ma dya be mi sidyi a jens'e. ⁶ 'Na nte, 'ma dya ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nu'ma, dya sö Mizhocjimi ra mápä 'ma c'e nte. Na ngueje 'ma cjó c'o ne ra chëzhi a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü бүбүтjo Mizhocjimi. Xo ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü, 'ma ra jyodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbärä ja ga cja angueze, y ra recibido c'ü.

⁷ E Noé, xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Mizhocjimi o zopjü e Noé o xipji c'ü ro pejñe 'na tradyebe ro chjotü texe c'o nte. Zö nunca mi jandaji a cjanu c'o pa c'o, pero e Noé o creo c'ü vi mama Mizhocjimi. O züpü c'ua c'o jña c'o, go dyät'ä c'ua 'na barco. Nguec'ua dya ndü e Noé cja c'e tradyebe, ni ri ngue c'ü nu su, ni xo ri ngue c'o o t'i, ni xo ri ngue c'o o cjó. E Noé o jñunt'ü o mü'bü c'ü ro 'ñeje 'na tradyebe c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü ya ma jo e Noé cja o jmi. Pero c'o nte, dya tsjapüji ngüenda c'ü vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua jñetse ma s'o c'o nte c'o.

⁸ E Abraham, Mizhocjimi o xipji ro mbedye cja c'ü o jñiñi, ro ma cja c'ü 'na jñiñi c'ü ro tsjapü o cjaja. E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua ixco dyätä Mizhocjimi go mbedye go ma c'ua, zö dya mi pärã ja je ro zät'ä. ⁹ Nu cja c'e jñiñi c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, e Abraham mi nzhontjo mi nzhontjo nu. Na ngue dya be mi ngue o cjaja c'e jñiñi c'ü. Mi бүбүтjo e Abraham cja 'na ngüxipjadü c'ü mi tä's'ätjoji. E Abraham mi nzhontji e Isaac c'ü nu t'i, 'ñe e Jacob c'ü nu bëche c'o xo vi xipji Mizhocjimi ro tsjapü o cjajavi c'e jñiñi c'ü. Zö mi nzhontjo e Abraham, pero mi sidó mi ejme Mizhocjimi. ¹⁰ Mi te'be ro ma mimi cja c'e jñiñi a jens'e c'ü nunca ra chjorü, c'ü nguetsjé Mizhocjimi o dyät'ä ja c'o nzi va ne.

¹¹ E Sara c'ü nu su e Abraham, dya mi muxt'i c'ü. Ya xo vi cjogü o cjë'ë 'ma ro muxt'i. Pero o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pärã c'ü ro mus'ü 'na ts'it'i c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü e Sara ro nduns'ü c'e ts'it'i c'ü o mus'ü. ¹² Nguec'ua e Abraham, zö ya me mi pale cjó xe ro mama c'ü xe ro sö ro 'ñeje t'i c'ü, pero go tsãjä na puncjü o mboxbëche c'ü. Yo seje a jens'e, 'ñe c'o 'ñöxö mü c'o jãrä a ñünü cja yo ndare 'ñe cja yo mar,

dya cjó sô ra mbezhe c'o. Je xo ga cjatjonu yo o mboxbêche e Abraham, me na puncjü yo.

¹³ E Abraham o ndü c'ü, y dya go ch'unü va texe c'o vi xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Isaac 'ñe e Jacob. Pero mi sido mi junt'ü o mü'büji c'ü ro unü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi va mama; mi sido mi creoji hasta 'ma mü o ndüji. Mi pārâji, zô ro mezhe pero ro zädä c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua ma mäji. Y mi mama anguezeji mi xipjiji a cjava c'o 'ñaja nte: “Nutschöjme, rí nzhontcjöjme cja ne xoñijömü”, mi eñeji. ¹⁴ C'ü vi mamaji a cjanu, ixi 'ñetsetjo c'ü mi jodüji c'ü 'na jñiñi. ¹⁵ C'e jñiñi c'ü mi jodü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, dya mi ngue c'e jñiñi nu ja ot'ü mi bübü e Abraham. 'Ma ri ngueje c'ü, ro sô ro nzhogüji 'ma; dya pje ro ts'a's'üji. ¹⁶ Pero me mi ne o mü'büji 'na jñiñi c'ü me xe na jo'o, c'ü ngue a jens'e. Nguec'ua, dya tseje Mizhocjimi ga mama: “Ngue o Mizhocjimizgö yo”, eñe. Ixi jñetsetjo c'ü dya tse c'ü. Na ngueje ya dyät'ä 'na jñiñi nu ja ra ma ngärä anguezeji.

¹⁷⁻¹⁸ Mizhocjimi ya vi xipji a cjava e Abraham: “Je ngue in ch'igue e Isaac c'ü ra tsja tata cja in mboxbêcheque”, eñe Mizhocjimi. 'Na nu pa'a Mizhocjimi o tsjapü 'na prueba e Abraham; o xipji c'ü ro tsja e Abraham ro unü e Isaac c'ua ja nzi ma mbäsp'äji o animale Mizhocjimi. Zô e Isaac mi ngue c'ü 'natjo nu t'i e Abraham, pero e Abraham ya mi ngue ro mböt't'ü e Isaac ro unü Mizhocjimi. Na ngue mi junt'ü o mü'bü c'ü je ri ngue e Isaac c'ü ro tsja tata cja nu mboxbêche e Abraham, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. ¹⁹ E Abraham mi pārâ, zô ro mböt't'ü e Isaac pero Mizhocjimi mi pë's'i poder, mi sô ro tsjapü ro te e Isaac ro bübüjtjo na yeje. Nguec'ua Mizhocjimi o ts'a's'ü c'ua e Abraham, dya jyëzi ro mböt't'ü e Isaac. Nguec'ua e Abraham xe go sitjo c'ü nu t'i, chjëntjui c'ü ya rví ndü. Na ngueje ya mi ngue ro mböt't'ü.

²⁰ E Isaac xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja e Isaac va dyötpü c'ua Mizhocjimi c'o nu t'i c'o mi ngue e Jacob 'ñe e Esaü. Y o xipjivi ja rvá intsjimi Mizhocjimi anguezevi 'ñe c'o nu mboxbêchevi c'o cjé c'o cja ro ëjë. ²¹ E Jacob xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ya ma tü'ü c'ü, o dänä c'ü o ch'äjä va dyötpü Mizhocjimi nza yeje c'o o bêche c'o mi ngue o t'i e José. ²² E José xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pārâ c'ü ro tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua 'ma ya ma tü'ü c'ü, o mama ja rvá tsja c'o o mboxbêche e Jacob c'o mi xiji Israelita. O mama c'ü ro ngärâji a Egipto pero ro mbedyeji nu, 'ma ro zädä c'o pa. Y xo xipji c'o o dyoji ro ndunbüji c'ü o cuerpo angueze 'ma ro mbedyeji.

²³ O mezhe c'ua, c'ü mi rey a Egipto o manda ro pant'aji cja ndare texe c'o ts'it'i cja c'o Israelita 'ma cja mi jmus'ütjoji. 'Ma o jmus'ü e Moisés, c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana o jñandavi c'ü me ma zô c'e ts'ilëlë, xa'ma pje c'o ro mbëzhi c'ü. Anguezevi o 'ñench'e o mü'büvi Mizhocjimi. Nguec'ua va pönüvi jñi zana c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés. Dya go züpüvi o jña c'e rey. ²⁴ Nuc'ua c'ü nu xunt'i c'e rey a Egipto, 'ma o chöt'ü c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés, o tsjapü o t'i c'ua c'ü. Pero 'ma mü o nocü e Moisés o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua 'ma ya vi bëzo angueze, dya cja ne xe ro nädäji angueze mi ngue o t'i c'ü nu xunt'i c'e rey. ²⁵ Ro sô e Moisés xe ro tsja bêche cja c'e rey, ngue c'ua xe ro mäjä e Moisés rvá züji, ro tsja c'o nte. Pero o unü ngüenda c'ü dya rvá jo a cjanu, 'ñe c'ü dya ro mezhe rvá mäjä. Na ngue c'ü rví mäjä a cjanu, je ri tsjatjo va cja ne xoñijömü. C'ü o tsja, o mbeñe c'ü xenda rvá jo ro dyoji c'o nu menzumüji a Israel c'o vi juajnü Mizhocjimi, y ro sufre co anguezeji. ²⁶ O nguijñi angueze, zô ro zadüji angueze pero xenda rví muvi c'ü ro dyätä e Cristo rvá mbedye a Egipto, que na ngueje c'ü ro nguejme ro tsjapü o cjava

teixe c'o mi pë's'iji cja trabodega nu. Na ngueje e Moisés mi te'be c'o xenda na jo c'o ro unü Mizhocjimi. ²⁷ C'ü vi mbedye e Moisés a Egipto, dya ngue c'ü mi sù c'ü pje ro tsjapü c'e rey; ngue c'ü mi junt'ü o mü'bü ro zädä 'ma ro só ro pjongü libre c'o nu menzumütsjëji. Mi creo c'o vi mama Mizhocjimi, nza cja 'ma ixto ñavi ro jñandba o jmi; maco dya cjó janda Mizhocjimi.

²⁸ Na ngue c'ü mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, o mbürü e Moisés o pjongü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o xipji c'o nu menzumüji a Israel ro xis'iji o cji cja ngoxtji c'o o ngumüji, ngue c'ua 'ma ro ëjë c'ü o anxe Mizhocjimi, dya ro mbö'tp'üji 'ma c'o nu ndats'it'iji. ²⁹ E Moisés 'ñe c'o nu menzumüji a Israel o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, o jñunt'ü o mü'büji c'ü ro mbös'ü Mizhocjimi anguezeji ja rvá mbes'ëji cja c'e trazapjü c'ü jüsp'üji Mar Rojo. Nguec'ua va mbes'ëji c'ua, nza cja 'ma ri nguetjo cja jömü c'ü na dyodü. Pero c'o mi menzumü a Egipto, 'ma mi cja ro mbes'ëji, go nzhogü c'o ndeje c'o vi xögü, go chjorüji c'ua texeji nu.

³⁰ C'o Israelita o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua pama mi xinchp'itjoji cja c'e jñiñi a Jericó. Nguec'ua 'ma ya vi cjogü siete pa, go nügü c'ua c'o trandüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi. ³¹ 'Ma dya be mi xinchp'iji cja c'e jñiñi, o xipjiji ye bëzo c'o mi Israelita o ëjui, o 'ñe zo'büvi nu. Cja c'e jñiñi, mi bübü 'na ndixü c'ü nde ma dyonpütjo o bëzo. Nuc'ü, mi chjü'ü Rahab c'ü. Pero c'e ndixü go 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va mbös'ü c'o vi 'ñe zo'bü. O tsjocüvi a mbo cja o ngümü, ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Nguec'ua 'ma o nügü c'o ndüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi, c'o tropa c'o mi Israelita, dya go mbö't'üji c'e ndixü. Pero c'o nu menzumüji a Jericó, dya go züji Mizhocjimi. Nguec'ua va mbö't'üji c'o.

³² ¿Pje xe rá xi'tsc'öji? Dya rá sürü rá xi'tsc'öji dya, teixe c'ua ja va tsja e Gedeón, 'ñe e Barac, 'ñe e Sansón, 'ñe e Jefté, 'ñe e David, 'ñe e Samuel, 'ñe c'o profeta. ³³ Anguezeji mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua mi bübü anguezeji c'o o ndöppü o rey. Xo mi bübü c'o o mbëzhi juesi c'o na jo va zopjü c'o nu menzumüji. Xo mi bübü c'o o zädä c'ü vi xipji Mizhocjimi. Xo mi bübü anguezeji c'ü o pant'aji a nde cja o león, pero Mizhocjimi o ngo'tp'ü a ne c'o león. Na ngueje mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'e nte c'ü. ³⁴ Mi bübü c'o o mboch'üji cja trasivi c'ü me mi yorü, pero Mizhocjimi o tsja c'ü dya pje tsjapüji c'e trasivi. Na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi bübü c'o ro bö't'ü co tjëdyi. Pero dya pje xo tsjapüji c'o, na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sù o mü'bü. Pero Mizhocjimi go tsjapu ro zëzhiji, na ngueje mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua va chüji na jo c'o o tropa c'o nte c'o dya mi ma't'ü Mizhocjimi, va ndöppüji c'o. ³⁵ Mi bübü ndixü c'o vi ndü c'o mi cärä o ngümü, pero o tetjo c'o, o bübütjoji na yeje.

Mi bübü c'o o mbäräji hasta 'ma cja mü o ndüji. 'Ma ro mama anguezeji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi, ro 'ñemeji 'ma libre, dya pje ro tsjapüji 'ma c'o. Pero anguezeji, dya mamaji a cjanu c'ü ro jyëziji Mizhocjimi. Na ngue mi te'beji c'ü xenda na jo; mi te'beji c'e pa 'ma ra tetjoji ra mimiji co Mizhocjimi.

³⁶ Mi bübü c'o me go mbätäji va nda's'üji co chirrio, na ngueje mi ench'ëji o mü'bü Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sufre a pjörü, y xo mi tjün't'üji co cadena. ³⁷ Mi bübü c'o o pjat'üji o ndojo va mbö't'üji. Mi bübü c'o o dyocüji a nde co serrrote. Mi bübü c'o o xipjiji c'ü na jo ro mamaji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi; 'ma jiyö, ro tsjapüji ro sufreji 'ma na puncjü. Mi bübü c'o o mbö't'üji co tjëdyi. Mi bübü c'o o c'ueñe cja o ngümüji o möji na jë. Nguec'ua mi

bêzhi c'o mi jyodüji, nguec'ua ya nguextjo o xipjadü o ndênchjürü c'ü mi je'eji, 'ñe o xipjadü o chivo. Mi sufreji na puncjü, y mi cjäpüji na s'o c'o. ³⁸ C'o nte c'o dya mi creo Mizhocjimi mi mamaji c'ü ma s'o c'o mi ma't'ü Mizhocjimi; mi mamaji c'ü dya mi jyodü c'o mi ma't'ü Mizhocjimi xe ro mimiji cja c'o o jñiñiji. Maco mi nguetsjê c'o mi mama a cjanu, c'o ma s'o. C'o mi ejme Mizhocjimi, o c'ueñeji cja o ngumüji o möji na jê, nguec'ua mi nzhodütjoji cja majjadü, 'ñe cja t'eje. Mi tsädätjoji cja cueva. ³⁹ Texe c'o nte c'o ya ró xi'tsc'öji, me nântji c'ü na jo va tsjaji, na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Pero dya ch'unüji va, nu c'o vi mama Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje Mizhocjimi ya vi mbeñe c'ü ro zädä c'ü xenda na jo. Mi te'be Mizhocjimi c'ü ro cärägöji nutscöji, ngue c'ua c'o mi cärä mi jinguä, 'ñezgöji só rá chëzhgöji a jmi angueze rí texeji.

12

Fijemos la mirada en Jesús

¹ C'o nte c'o cja ró xi'tsc'öji, zö mi sufreji pero dya jyëziji c'ü mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Xo rga cjazgöji nu, ni jyodü, dya rá jëziji c'ü rgä ench'e in mü'büji e Jesucristo, zö xo rá sufreji. C'ü rgä nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi chjëntjui nza cja 'na nte c'ü ri cja carrera. Nuc'ü, ra ts'o's'ü c'o bitu c'o ri je'e. 'Ma jiyö, ra ts'a's'ü c'o bitu, y ra bêzhi 'ma c'e carrera. Je xo ga cjazgöji nu. Ni jyodü rá jëzgöji texe c'o na s'o c'o rí cjaji, 'ñe c'o pje nde c'axcöji. ² Ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü ja va tsja e Jesús, y rá te'beji ra mböxcüji angueze xo rá zëzhgöji 'ma pje c'o rá sufreji. 'Ma o ndät'äji e Jesucristo cja ngronsi, me co bëchpiji o tseje va tsjäpüji burla. Pero e Jesús go ne go ndü, dya tsjäpü ngüenda c'ü mi bëchpiji o tseje. Na ngue mi pärä c'ü ro zädä 'ma me ro mäjä angueze, na ngue ya rví mböxcüji. Na ngue c'ü o ndü e Jesús, nudya, je mimi dya cja o jodyê Mizhocjimi.

³ Mbeñeji c'ü o tsja e Jesús. Mbeñeji, ngue c'ua 'ma pje c'o ra tsja c'eji, dya ra tögü in mün'c'eji c'ü rgui jyëzgueji Mizhocjimi. C'o nte, me go tsjäpüji o sufre e Jesús; maco mi nguetsjê anguezeji ma s'oji. Pero e Jesús go sëchi texe c'o. ⁴ C'ü ni 'ñench'e in mün'c'eji e Cristo, ngue c'ü ni jyonnc'ügueji o chü yo nte. Pero dya cjö be bö't'üts'ëji. Nguet'ua, dya ni jyodü rí tsjaji na s'o rgui xögueji co e Cristo. ⁵ Pe ya i jyombeñeji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi nza cja 'na tata 'ma zopjü c'o o t'i. Je mama ga cjava c'ü:

Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, 'ma ra huënch'igüe Mizhocjimi c'in Jmugue, dya rí tsjäpü c'ü dya pje ni muvi c'ü o jña c'ü.

Ni xo rí tsjijñi rgui sentiogue 'ma ra xi'tsc'e c'ü na s'o i tsja.

⁶ C'in Jmugue 'ma s'ia 'na nte, cjäpü ra sufre 'ma.

Y ngue c'o cjäpü o t'i, c'o castigao c'ü, eñe c'e jña.

⁷ Nujyo in sufregueji, nguetsjê Mizhocjimi c'ü jëzi rí sufregueji yo. Nguet'ua rí xötpügueji 'ma c'ü ja rgui dyätqueji na jo angueze. Mizhocjimi cja c'eji nza cja 'na tata cjäpü c'ü nu t'i. Na ngueje texe yo bëzo, bübü 'ma ni jyodü ra castigaoji c'o o t'iji. ⁸ Mizhocjimi jëzi ra sufre texe c'o o t'i. Nguet'ua 'ma dya in sufreji, nu'ma, dya ngue o t'itsc'ëji 'ma c'ü. ⁹ C'o mi tatagöji cja ne xoñijö mü mi castigaozüji c'o, ngue c'ua ro ätcöji c'o. Y mi sügöji c'o. Nadya c'in Tatagöji c'ü bübü a jens'e, zcjo dya xo ni jyodü rá sügöji angueze, ngue c'ua rá bübütojji? Jä, ni jyodü. ¹⁰ Ja nziito cjê c'o o castigaozüji c'o mi tatagöji. Mi castigaozüji c'ua ja nzi ma netsjêji anguezeji. Pero Mizhocjimi castigaozüji ngue c'ua ra mböxcöji, ngue c'ua rga cjazgöji angueze. ¹¹ Ixi 'mārätjo, 'ma jëzi Mizhocjimi ra sufre 'na nte, dya mäjä c'e nte, nzhumü 'ma c'ü. Pero 'ma ra unü na jo

ngüenda c'e nte jenga ni sufre c'ü, cja rrü dyätä c'ua Mizhocjimi, nu'ma, xenda rrä jo c'o ra tsja 'ma c'e nte, y dya cja pje xe ra mbeñe 'ma c'ü.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹² C'o cja carrera, bübü 'ma ya me ni tögü o ngua. Nguec'ua dya cja nda sö ra cjuan'diji. Je xo ga cjatsc'ejj nu, me tögü in mün'c'ejj. Nguec'ua rí xi'ts'ijj rí zëzhgueji. ¹³ Ixtí tsjijñijj c'ü ngeuje o 'ñijj e Cristo c'ü rí möc'ejj. Ngue c'ua c'o yembeñetsc'ejj, dya ra xögüji cja c'e 'ñijj c'ü na jo, y dya cja xe ra yembeñeji.

¹⁴ Me rí jyodüji ja rgui tsärägueji na jo texe yo nte. Xo rí jyodüji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra sö rí päräji 'ma na jo ja ga cja angueze, y dya ra sö rí ma minc'ejj co angueze. ¹⁵ Rí pjötpütsjéji ngüenda. 'Ma jiyö, 'na ri bübüts'ejj 'naja c'ü ra xögü co Mizhocjimi, maco o nugüji na jo va ndäjä c'ü nu T'i. 'Ma ri bübüts'üji c'ü ri cja na s'o, zö rí 'natjo nte, pero ra jí'ts'ijj 'na 'ñijj c'ü na s'o, nguec'ua ri bübüts'üji na puncjü c'o xo ra tsja na s'o. ¹⁶ Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjó ri bübüts'ejj hermano c'ü ri 'ñeje c'ü 'na ndixü, o hermana c'ü ri 'ñeje c'ü 'na bëzo. Y 'ma dya in chjüntüji, dya ri jyöt'üji o ndixü. Xo rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjó ri bübüts'ejj c'ü ra tsja c'ua ja nzi va tsja e Esaú, ra tsjapü dya pje ni muvi c'o me na jo c'o ne ra dyacöji Mizhocjimi. E Esaú mi ngue c'ü nu ndat'i e Isaac, nguec'ua je ngue e Esaú c'ü ro intsjimiji ro tsja Mizhocjimi. Pero c'ü rví intsjimiji c'ü, o mbö'ö e Esaú por 'na mojmü o jñönü c'ü o ch'unü ro zi. ¹⁷ In pärägueji ja va tsja c'ua e Esaú. O mezhe c'ua e Esaú mi ne c'ü ro intsjimiji c'ü. Pero Mizhocjimi dya go ne a cjanu. Me go huë'e c'ua e Esaú, 'na xe ro sö ro intsjimiji c'ü. Pero dya cja sö.

¹⁸ Nu cja c'e t'eje nu ja o ch'unü c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o in mboxpalegöji, me mi yorü o trasivi nu. Me xo ma bëxömütjo ma jängömü nu. Y me ma zëzhi ma vü'ü trandajma nu. ¹⁹ Y cja c'e t'eje, xo mi zünü me na jens'e 'na trompeta nu. Cjanu ña c'ua Mizhocjimi o zopjü c'o in mboxpaleji. Anguezeji me go züji va dyäräji c'o jña c'o, nguec'ua va dyötüji e Moisés c'ü ro xipji Mizhocjimi c'ü dya cja ro ña'a. ²⁰ Me mi süji, dya cja ne ro dyäräji. Na ngueje Mizhocjimi vi mama a cjava: "Zö ri nguextjo 'na animale ra säjä cja ne t'eje, pero rí pöt'üji c'ü. Pero dya rí chëzhijj. Rí pjat'üji co ndojo, o 'ma jiyö rí pjat'üji co lanza", eñe Mizhocjimi. ²¹ Me mi sü'ü ma jñandaji cja c'e t'eje. Nguec'ua hasta e Moisés o mama: "Me rí mbigö rgä sügö na puncjü", eñe. Nu c'e t'eje c'ü, dya ngue c'ü in chëzhgueji a jmi c'ü, iyö.

²² Nu c'ü in chëzhgueji dya a jmi, ngueje Mizhocjimi c'ü ixi bübüttö. Nuc'ü, je bübüttö cja c'ü 'na t'eje c'ü ni chjü Sion, cja c'e jñiñi a Jerusalén a jens'e. Je nguejnu me mäjä ga ngärä c'o o anxé Mizhocjimi c'o me na puncjü. ²³ Je ngue nu, va juns'ü o tjü'ü texe c'o o t'i Mizhocjimi c'o na puncjü, na ngueje je menzumüji dya nu. Nu c'ü ra jñün'c'ejj ngüenda, nguetsjé Mizhocjimi c'ü manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijömmü. Nu ja bübü angueze, je xo cärä nu, c'o nte c'o ya jogü cja o jmi. Nuc'ö, ojtjo nada c'o na s'o a jmi Mizhocjimi c'o. ²⁴ Xo in chëzhgueji dya a jmi e Jesús. C'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi ma xis'ijj c'o o cji o animale ngue c'ua ro perdonaoji c'o nte, je xo ga cjatjo nu'tsc'ejj. 'Ma in ench'e in mü'büji e Jesucristo, Mizhocjimi perdonao'ts'üji, na ngue o pjödü o cji e Jesús va ngötcüji in nzhübüji. 'Ma o tsja e Caín o mbö't'ü e Abel, mi jyodü ro nzhopcüji c'o na s'o e Caín. Pero na ngue c'ü o mbö't'üji e Jesús, Mizhocjimi dya ra nzhocüzgöji c'o na s'o c'o rí cjaji, ra perdonaozgöji dya c'ü.

²⁵ Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'ü rí dyätäji Mizhocjimi c'ü zocöji. Nu c'o in mboxpaleji, 'ma o ch'unüji c'o o mandamiento Mizhocjimi, dya go ne go dyäräji. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufreji, maco nguextjo va cja ne

xoñijõmü c'ü vi sjipjiji c'o. Pero nudya, Mizhocjimi ya ndäjä 'naja c'ü vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua 'ma rá jünpügöji o jña e Jesús ja va 'ñe ndü, cja rru yõnbüji c'ü, ja rga möcjöji 'ma, c'ü dya pje ra tsjacöji Mizhocjimi? Nu 'ma ga cjanu, xenda rá sufregöji 'ma que na ngue c'o in mboxpaleji. ²⁶ 'Ma o ña Mizhocjimi c'o pa c'o, me go mbi'i c'e t'eje. Pero nudya, ya mama Mizhocjimi pje pjëzhi c'ü cja ra tsja. O mama ga cjava c'ü: "Xe 'na vez rá cjacpö ra mbi'i na zëzhi ne xoñijõmü. Dya nguextjo ne xoñijõmü. Xo 'ñe ne jens'e, xo rá cjavü ra mbi'", eñe Mizhocjimi. ²⁷ C'e jña c'ü vi mama Mizhocjimi c'ü xe 'na vez ra tsjavü ra mbi ne xoñijõmü, ngue c'ü rga pärägöji ra chjorütjo ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü. Na ngueje o t'ät'ätjo yo. Nuc'ua, c'o dya sö ra chjorü, ngue c'o ra sido ra bübü. ²⁸ Nu c'in Jmugöji, dya ra chjorü c'ü, ni xo ra chjorü nu ja rá ma cärägöji c'ü. Nguec'ua rga unngöji na jo 'na pöjö Mizhocjimi, y rá ma t'üji ra cja ja nzi ga ne c'ü. Ni jyodü rá sügöji rga ätcöji c'ü. ²⁹ C'ua ja nzi ga cja 'na sivi, cjavü ra sufre c'ü ra zant'a, je xo ga cjatjonu Mizhocjimi ra tsjavü ra sufre c'o cja na s'o.

13

Cómo agradecer a Dios

¹ Sido rí pötü rguí s'yagueji yo nin cjuarmaji. ² 'Ma ra säjä cja in jñiñigueji c'o cjuarma c'o dya ngue in menzumügueji, rí recibidogeeji na jo c'o; dya rí jyombeñeji. 'Na ri ngue o mbëpi Mizhocjimi c'o. Mi jinguañ, mi bübü c'o mi recibido na jo c'o ma säjä. Nguec'ua bübü 'ma mi recibidoji c'o o anxe Mizhocjimi, zö dya mi päräji cjo mi ngue c'o.

³ C'o o'o a pjörü, rí mbeñegeeji rí pjös'üji c'o, nza cja 'ma ri 'natjo c'ua ri cäji a pjörü. Xo rí mbeñeji rí pjösc'ëji c'o cjavüji ra sufre. Na ngueje 'na xo bübü 'ma ra tsja'c'ëji xo rí sufregueji.

⁴ Rí unnc'ëji ngüenda c'ü dya s'o c'ü ni chjüntüvi 'na bëzo 'na ndixü. Pero c'ü ya chjüntü, ni jyodü c'ü dya cjö xe ra 'ñeje. Porque na s'o ga cjanu. Mizhocjimi ra tsjavü ra sufre texe c'o bëzo c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue nu su, 'ñe c'o ndixü c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue o xïra.

⁵ Dya rí mbeñegeeji na puncjü o merio. Rí mäcëji co nu c'o ya in pë'sc'ëji. Na ngueje ya mama a cjava Mizhocjimi: "Nunca rá jëts'c'ö, ni xo rá xögü co nu tsc'e", eñe. ⁶ Nguec'ua, dya rá süji pero ra sö rá mangöji:

Mizhocjimi ngue c'ü pjöxcö c'ü. Dya rá sügö cjö pje ra tsjacö, rá eñegöji.

⁷ Rí mbeñegeeji nu c'o cjuarma c'o o xi'tsc'ëji o jña Mizhocjimi. Rí mbeñeji na jo ja va dyätäji e Jesucristo hasta 'ma cja o ndüji. Rí mbeñeji ngue c'ua xo rí 'ñejmeji a cjanu c'ü. Na ngue angueze, dya pötü c'ü.

⁸ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë c'o ya cjögü, je xo ga cjatjonu angueze ne pa dya, 'ñe texe c'o cjë c'o cja ra ëjë, 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijõmü. ⁹ Nguec'ua, dya rí creogeeji cjö c'o ra 'ñe dyon'c'üji ra jí'tsc'ëji jña c'o ri nan'ño. Dya rí creoji 'ma dya ri chjëntjui c'o jña c'o ya j dyäräji. Nutscöji ni jyodü rá unüji na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi, ngue c'ua rá nzhodüji na jo cja o 'ñiji. Dya ni jyodü me rá xöcüji pje ma jñõnü c'o rá sigöji, o c'o dya rá sigöji. Cärä c'o me xöcü a cjanu, pero dya pjös'üji ja rgá mbäräji na jo Mizhocjimi.

¹⁰ Nutscöji, ngue e Cristo c'ü o bö't'ü para o ndintscöji in mün'c'öji c'o na s'o. C'o animale c'o tsjë'ma mi pöt'üji ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhubü c'o nte, mi ngue c'ü rvü unü ngüenda c'o nte c'ü ro ë 'naja c'ü ro 'ñe pätpäji rvä ndü. Nu c'o animale c'o tsjë'ma mi bö't'ü, dya sö ro zï c'o mböcjimi. ¹¹ C'ü mi cjaji, nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi cjögü a mbo nu ja me ma sjü'ü, mi tjëdyi c'o o cji c'o animale c'o vi bö't'ü. Cja ma xis'i c'o cji nu, ngue c'ua ro

perdonaoji c'o o nzhubütsjê, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. Nuc'ua cja ma ndunüji c'o animale a tji'i cja c'o ndüngumü. Cja ma yepe ra ndüt'üji texe c'o o ts'ingue c'o. ¹² Je xo va cjatjonu e Jesús, je ngue a tji'i cja c'e ndajñiñi a Jerusalén nu ja o pjongüji angueze ro ma sufre. Je ngue nu o ma pjödü o cji'i va ndü nu, para o ndintsquiji ín mün'c'öji c'o na s'o, nutscöji rí nteji. ¹³ Nguec'ua nutscöji na jo rá jyombeñeji c'o tjürü c'o mi cjai 'ma ot'ü, y rá chëzhgöji a jmi e Jesús. Yo nte ra zangöji c'ua ja nzi va zadüji e Jesús o bëchpiji o tseje. Pero ni jyödü rá jyombeñeji a cjanu c'o tjürü c'o. ¹⁴ Na ngueje ne xoñijömmü, dya ngue ín s'öyagöji va; ra chjorütjo nu. Rí te'beji c'e s'öya nu ja rá ma mimiji. ¹⁵ Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo, dya cja ni jyödü rá unngöji dya o animale Mizhocjimi. C'o rá unngöji dya, pama rá unüji 'na pöjö; rá unüji c'o ñña c'o ra mbedye ín tegöji. ¹⁶ Dya rí jyombeñeji rá pötü rguí pjös'üji, 'ñe rí unüji c'o pje ni jyödü. Nujyo, ngue yo me rguí mäjä Mizhocjimi yo.

¹⁷ Rí dyätqueji yo in xo'ñigueji yo xi'ts'iji o ñña Mizhocjimi, zö nan'ño gui tsjijñiji. Na ngueje ngue anguezeji c'o me pëpji ga mbö'c'ëji. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji ja ga cja vi minc'ëji. Rí dyätqueji anguezeji, ngue c'ua ra sö ra mäjä rgá mbö'c'ëji. 'Ma jiyö, 'ma dya rí dyätqueji anguezeji, 'na me ra sufre cja o mü'büji. Y nu'tsc'ëji, 'na rí bëzhgueji.

¹⁸ Rí dyötcüji Mizhocjimi, na ngue rí pärägö c'ü dya rí cjiñi na s'o ín mü'bügö. Me rí ne rá cjagö na jo'o texe. ¹⁹ Me rí ö'tc'öji rí dyötcüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya ra mezhe, rá 'ñe zenguats'üji na yeje.

Bendición y saludos finales

²⁰ E Jesús c'ín Jmugöji, ndambörü c'ü; nutscöji chjëntcui c'ü ri ndëenchjürüji. Nguec'ua va ndü e Jesús por nutscöji. O pjödü o cji para o perdonaozgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama cja ne testamento nu cja nuevo nu o zocüzüji. Nguec'ua dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Nuc'ua Mizhocjimi o tsjapü o tetjo e Jesús, o bübütjo na yeje. Nguec'ua ra sö ra mäjä ín mün'c'öji, dya cja ni jödü xe rá mbeñeji c'o ín nzhubüji c'o mi tüji. ²¹ Rí ö'tc'öji Mizhocjimi ra dya'c'ëji c'o xe bë'tsc'ëji, ngue c'ua ra sö rí tsjaji texe c'o na jo, c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjê angueze ra pëpji a mbo cja ín mün'c'ëji, ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo c'o rguí mäjä angueze. Ra pëpji a cjanu a mbo ín mün'c'ëji, na ngueje in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Angueze me na nojo, 'ñe me na jo. Je rga cjanu textjo yo cjë'ë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömmü, amén.

²² Rí ö'tc'öji cjuarma rí pëscöji paciencia yo ñña yo ró zo'c'öji. Na ngueje dya puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. ²³ Rí ngue rí pärägueji c'ü ya 'ñemeji dya libre e Timoteo c'ín cjuarmagöji. Nu 'ma dya ra mezhe ra zät'ä nu ja rí bünc'ö, rá ëcjöbe rá 'ñe zenguats'ügöbe.

²⁴ Xipjiji ra mbörü Mizhocjimi texe yo in xo'ñigueji yo xi'ts'iji o ñña Mizhocjimi, 'ñe texe c'o 'ñaja cjuarma. Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma c'o menzumü a Italia c'o rí cärägöjme.

²⁵ Mizhocjimi ra mböxc'üji in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

Santiago escribe a los esparcidos

¹ Cjimi, cjuarma, rí zenguats'uji. Nutscö e Jacobo rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjiğö cja Mizhocjimi, 'ñe cja e Jesucristo c'in Jmugöji. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí in tsjají cja yo doce estado a Israel, pero in pjötc'ejí dya texe cja ne xoñijömmü.

La sabiduría que viene de Dios

² Bübü 'ma ra säts'c'ejí 'na ndumü o pje c'o nde rí sufregueji. Pero jñunt'ü in mün'c'ejí cjuarma, ngue yo rguí mäjceji yo; ni ri ts'inguilë rí ndumüji. ³ Na ngue in pärägueji 'ma rí sufregueji a cjanu, ra jñetse cjo sideo rí 'ñejmeji Mizhocjimi. 'Ma rí zëzhgueji, 'ma dya rí jyëzgueji Mizhocjimi, nu'ma, ra dya'c'üji mas c'ü rguí zëzhji, 'ma ra ë c'o rí sufrejí c'o xe na s'ëzhi. ⁴ Nguéc'ua sideo rí zëzhgueji ngue c'ua ra sö rí dyätqueji na jo 'ma Mizhocjimi. Nguéc'ua dya ra bë'tsc'ijí c'ü rguí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze.

⁵ 'Ma bübüts'üji c'ü bëzhi pjeñe ja rgá tsja c'o ne Mizhocjimi, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra unü c'ua c'ü rguí mbärã. Na ngue c'o pë's'i Mizhocjimi, dacöji na puncjü c'ü, dya xo huënzhgöji c'ü. ⁶ Pero c'ü ra dyörü, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü pjeñe, dya ra yembeñe cjo ra ch'unü cjo dya ra ch'unü. Na ngue c'ü yembeñe, chjëntjui nza cja ndeje cja trazapü c'ü pjö's'ü ga ndunü e ndajma ga mava ga mava. ⁷ C'e nte c'ü yembeñe ga cjanu, ni jyodü ixta unü ngüenda c'ü dya pje ra unü c'in Jmugöji c'ü. ⁸ Na ngueje dya pärã pje ra nguijñi; yembeñe texe c'ü cja'a c'ü.

⁹ Nu'tsc'ejí in pöbreji cjuarma, zö dya nda in pë's'ijí pero rí mäjceji. Na ngueje ya ni muvits'c'ejí dya a jmi Mizhocjimi. ¹⁰ Nu'tsc'ejí in pë's'ijí na puncjü, xo rí mäjceji. Na ngueje o dya'c'üji Mizhocjimi in pärägueji dya, c'ü dya nda ni muvi c'ü ni pë's'c'ejí na puncjü. C'o rico, ra zädä 'ma ra ojtjo anguezeji, ra chjëntjui nza cja o ndäjñä o pjín'ño. ¹¹ Na ngueje 'ma go mbes'e e jyarü, na pa'a. Nguéc'ua ga dyot'ü o pjín'ño, y joca juenzhänä c'o. Y zö na zötjo pero ra ojtjo c'ua c'o. Je xo rga cjatjonu c'o rico; zö pëpjiji töji o merio, pero ra zädä 'ma ra ndü c'o.

Pruebas y tentaciones

¹² 'Ma cjó c'o ra säjä 'na ndumü o pje c'o ra sufre, pero 'ma ra sideo ra 'ñejme Mizhocjimi, nu'ma, ngue nu rguí mäjä 'ma c'e nte. Na ngueje Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübütjo co angueze. Je ga cjanu va mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme, 'ñe neji angueze. ¹³ 'Ma cjó c'o ra nguijñi ra tsja c'o na s'o, dya ra mama que ngue Mizhocjimi c'ü cjaü ra tsja c'o na s'o. Na ngueje me na jo Mizhocjimi, dya cjó sö ra 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ra tsja c'o na s'o. Mizhocjimi dya xo 'ñünbü o mü'bü 'na nte ra tsja c'o na s'o. ¹⁴ 'Ma cjó c'o cjiñi ra tsja c'ua ja c'o nzi ga netsjé c'o na s'o, je ni 'ñeje cja mü'bü c'e s'opjeñe. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra sideo ra nguijñi c'o na s'o c'o ri ne ra tsja, ra zädä c'ü ra tsja 'ma c'o. Y 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o, dya ra salva.

¹⁶ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjiñijí c'ü ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünngü in mü'büji rá cjaí c'o na s'o. Na ngueje dya cjuana. ¹⁷ C'ü dacöji Mizhocjimi, nde na jo texe c'o. Y ngue c'o ni jyongöji c'o. Nguetsjé angueze o dyät'ä e jyarü, 'ñe e zana, 'ñe yo seje. Nujyo, chjench'e yo. Pero

Mizhocjimi dya pötü; xenche'ü ga cjatjo, dacüji c'o na jo. ¹⁸ Nguetsjë angueze o mbeñe ndeze mi jinguä c'ü ro tsjacüji o t'izüji. Nguetscöji ot'ü o tsjacüji o t'izgöji, 'ma ró ätpägöji nu o jña nu na cjuana. Je xo rga cjatjonu c'o ñaja c'o cja ra creo.

La verdadera religión

¹⁹ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguец'ua rí xi'tsc'öji rí dyäräji na jo o jña Mizhocjimi in texeji. Dya ts'i rgui chjünrüji jña c'o va ē in pjeñetsjëji. Dya xo ra ünc'ejí rgui dyäräji c'ü o jña. ²⁰ Na ngue 'ma cjó c'o üdü, dya ra só ra tsja c'ua ja ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ²¹ Nguец'ua rí xi'tsc'öji, jyéziji texe c'o me na s'o c'o in cjiññiji, ñe texe c'o na s'o c'o xe in cjai. Rí dyäräji na jo nu o jña Mizhocjimi nu bübü in mün'c'ejí dya. Na ngue 'ma rí dyärägueji ne jña nu, só ra jogü in mü'büji.

²² Dyätäji o jña Mizhocjimi. Dya rí dyärätjoji, cja ndo rrí jyéztjoji. Na ngue 'ma in cjiññiji c'ü dya pje ni jyodu nguextjo c'ü rí dyärätjoji, dya in cjiññiji na jo 'ma. Na ngueje dya cjuana. ²³ 'Ma cjó c'o ärä o jña Mizhocjimi, nu 'ma dya cja'a c'ua ja nzi ga dyärä, nu'ma, chjëntjui nza cja 'na nte c'ü janda na jo cja jñeje c'ü ja ga cja a jmi c'ü. ²⁴ Jandatsjë na jo'o, cja na matjo c'ü. Nuc'ua ixi jyombeñetjo pje mi nza jmi c'ü. ²⁵ Mizhocjimi ya ñevgueji libre, ngue c'ua ra só rá ätäji dya o jña angueze. 'Ma cjó c'o ra unü na jo ngüenda c'ü pje mama c'ü o jña, y ra sido ra mbeñe, y ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e jña'a, nu'ma, ngue nu rgui mäjä 'ma c'e nte c'ü. Na ngueje cja'a c'ü mama c'e jña. Pero 'ma ra dyärä jo rrü jyombeñetjo c'ü, iyö 'ma.

²⁶ 'Ma cjó c'o pëzhits'üji na jo ga ma't'ü Mizhocjimi, pero 'ma dya pjötpü ngüenda c'o jña c'o pedye a ne'e ga xipji yo nu minteji, dya jo c'ü cjiññi 'ma c'ü. Na ngueje dya cjuana. Na ngue dya pje ni muvi c'ü ni mama ma't'ü Mizhocjimi c'ü. ²⁷ C'o ix na cjuana ma't'ü Mizhocjimi c'in Tataji, pjös'üji yo ndixü yo ya ndü na nte cja, ñe yo jyoya 'ma sufreji. Xo pjörütsjëji ngue c'ua dya ra ndëpji o ñiji yo xre ña ne xoñijö mü va yo dya pärä Mizhocjimi. C'o cja a cjanu yo na jo, dya s'o a jmi Mizhocjimi c'o.

2

No hay que hacer distinción entre personas

¹ Me na nojo e Jesucristo c'in Jmugöji, cjuarma. Nguец'ua 'ma in ejmeji angueze, dya cjó rí tsjapüji xenda rrí muvi 'na nte que na ngue c'ü 'na. ² Bübü 'ma cjögü 'na nte nu ja in ma't'üji Mizhocjimi c'ü rí junt'ü anillo a dyë, c'ü rí dyavü o oro, y rí je'e bitu c'o rrä jo. Xo bübü 'ma cjögü 'na bëzo c'ü pöbre c'ü rí je'e zëbitu. ³ Dya ga jo 'ma in cjapüji me ni muvi nu c'ü je'e bitu c'ü me na jo, ñe 'ma in xipjiji: "Nu'tsc'e nin t'ecjañö mü, je rí mimigue va nu ja na jo", in embeji. Dya xo ga jo 'ma in xipjiji c'e pöbre c'ü je'e zëbitu: "Nu'tsc'e rí böntjogue a mava", o in xipjiji: "Mimitjogue a jö mü", in embeji. ⁴ Nu 'ma in cjai a cjanu, xenda in cjapüji ni muvi 'ma c'ü naja, que na ngue c'ü 'na. Na s'o in pjeñegueji 'ma.

⁵ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji a cjanu. Dyäräji na jo. Yo pöbre, cjapüji dya ni muvi cja ne xoñijö mü. Pero Mizhocjimi o juajnü na puncjü anguezeji. Anguezeji ench'e o mü'büji e Jesucristo, nguec'ua me ni muviji dya a jmi. Y xe ra ch'unüji c'ü me ni muvi; ra ch'unü ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme ñe neji angueze.

⁶ Maco nu'tsc'ejí in cjapüji c'ü dya nda ni muvi yo pöbre'tsc'ejí. ¿Cjo dya ngue yo rico yo cja'c'üji rí sufregueji? ¿Cjo dya ngue yo rico yo sints'iji cja juesi nu

ja ra jñün'c'üji ngüenda? Jã, ngue yo rico. ⁷ ¿Cjo dya ngue yo rico yo xenda sanbũ o tjũ e Cristo, que na ngue yo pöbre? Maco me na jo e Cristo. Nu'tsc'ejj ngue o ntets'üji c'ü.

⁸ C'ü xenda ni muvi ley cja o jña Mizhocjimi, je t'opjũ a cja va c'ü: "Nu'tsc'ejj rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji", eñe. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, na jo c'ü in çjagueji 'ma. ⁹ Pero 'ma dya jyëzgui s'iyaji yo nin minteji, in çjaji na s'o 'ma. Na ngue dya in ätäji c'ü o ley Mizhocjimi c'ü mama rá jyëzga s'iyaji yo nín minteji. ¹⁰ Na ngue c'e nte c'ü ra dyätä texe c'o o ley Mizhocjimi, pero nu 'ma ra bëzhtjo 'na c'o ley ra dyätä, ya mbë's'i nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü dya ro dyätä ne rí 'na c'o ley. ¹¹ Bübü ley c'o mandazüji Mizhocjimi nza cja ne jña nu mama a cjava: "Dya rí tsäji o ndixũ. Ni xo ri ngue'tsc'ejj in ndixũji, dya rí tsäji o bëzo", eñe Mizhocjimi. Xo mama: "Dya rí pö't'üntejj", eñe c'ü. 'Ma dya in tsäji o ndixũ, pero 'ma ya i pö't'üntejj, dya in ätäji 'ma c'o ley. ¹² Ya 'ñevgueji dya libre Mizhocjimi, ngue c'ua sô rá ätcöji dya c'ü. Y 'ma ra jñüncöji ngüenda, ra mbäcöji cjo ró çjagöji c'ua ja va ne angueze. Nguec'ua nu'tsc'ejj rí pjötpüji ngüenda ja rgui ñagueji, 'ñe ja rgui minc'ejj. ¹³ Na ngueje 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, dya ra juentse c'e nte c'ü dya juentse yo nu minteji. Pero c'ü o juentsete, ra juentse Mizhocjimi, dya ra tsjapü ra sufre.

La fe y las obras

¹⁴ Mi çjuarmats'üji, 'ma çjó c'o ra mamatsc'ejj: "Rí ejmegö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a c'o na jo, çpje ra dyeje 'ma c'ü? ¿Cjo sô ra salva c'e nte na ngue c'ü ni mantjo ejme? Dya ra sô. ¹⁵ Bübüts'üji hermano 'ñe hermana c'o dya cãjä pje ra jye'e, ni xo ri pë's'iji pje ra ziji. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü rí unüji c'o ni jyodü ra jyeji 'ñe c'ü ra ziji. Na ngueje 'ma rí xitjoji: "Mizhocjimi rí mëvi. Ra dya'c'ejj bitu c'ü rguí pac'ü, 'ñe c'ü rí s'i' c'ü me ri nintjo", rí 'ñembeji; pero 'ma dya rí unüji, çpje ra dyeje 'ma c'ü in xipjiji? ¹⁷ Nguec'ua 'ma çjó c'o mama ejme Mizhocjimi, pero 'ma dya unü c'o pje ni jyodü yo nu minteji, chjëntjui c'ü dya rí ejme 'ma c'ü.

¹⁸ Pe bübüts'ejj c'o ra ne ra xitcö a cjava: "Rí çjijñijme bübü c'o nguextjo c'ü creo, y bübü c'o cja c'o na jo", ra 'ñenzgöji. Pero rá xicö a cjava c'o: "Nu'tsc'ejj in xitcöji c'ü in ejmeji. Pero, çja rga jñetse 'ma dya rí tsjaji c'o na jo? Nuzgö rá çjagö c'o na jo, ngue c'ua ra jñetse c'ü rí ench'e in mün'c'ö Mizhocjimi."

¹⁹ Nu'tsc'ejj in creoji c'ü natjo Mizhocjimi bübü. Na jo c'ü in mangueji. Xo 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji c'ü dya jo, xo pãräji c'ü natjo Mizhocjimi. Pero c'o demonio me mbi'i ga züji, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji. ²⁰ ¿Cjo dya in pãräji ja ga cja? ¿Cjo dya in unnc'ejj ngüenda, 'ma çjó c'o dya cja c'o na jo, dya ni muvi c'ü ni mama ejme Mizhocjimi 'ma c'ü? ²¹ Tsjijñiji e Abraham c'ü mi mboxpalegöji. Ya mi ngue ro tsja e Abraham ro mbö't'ü e Isaac c'ü nu t'i, c'ua ja va manda Mizhocjimi; cja rrü unü c'ua Mizhocjimi cja c'e arta. Na ngue c'ü vi dyätä a cjanu, o mama Mizhocjimi: "Dya cja tũ o nzhubü dya ne Abraham", eñe. ²² ¿Cjo dya in unnc'ejj ngüenda e Abraham? Dya nguextjo c'ü vi creo c'o o mama Mizhocjimi; xo tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü na jo ma 'ñejme c'ü. ²³ 'Ma o tsja a cjanu e Abraham, je o zädä angueze c'ü t'opjũ cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ o nzhubü e Abraham", eñe. E Abraham xo t'opjũ cja o jña Mizhocjimi, c'ü mi jovi na jo Mizhocjimi.

²⁴ Nguec'ua ya in unnc'ejj ngüenda 'ma çjó c'o mama creo pero 'ma dya cja c'o na jo, dya sô ra mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja tũ o nzhubü c'ü. ²⁵ Xo

rí tsijññiji c'ua ja va tsja e Rahab. O recibido cja o ngumü c'o ye bëzo c'o vi 'ñe zo'bü cja c'e jñiñi. Nuc'ua 'ma ya ro mëvi, o tsja c'ua c'e ndixü o xipjivi nan'ño 'ñiji ja rví mëvi ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Na ngue c'ü o tsja c'e ndixü o mbös'ü c'o ye bëzo, o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü o nzhübü. Ante, nde ma dyonpütjo o bëzo c'e ndixü. ²⁶ Xo rí mbeñegueji ja ga cja 'ma ya ni ndü 'na nte, dya cja ni muvi c'ü o cuerpo, na ngue dya cja bübü o aljma c'ü. Je xo ga cjatjonu 'na nte, 'ma dya cja c'o na jo, nu'ma, dya xo ni muvi 'ma c'ü ni mama creo.

3

La lengua

¹ Dya rí tsjaji rrã puncjüts'üji o xöpüte cja jña Mizhocjimi, cjuarma. Na ngueje in pãrãgueji 'ma rá cjaji xöpüte pero 'ma dya rá cjacjuanagöji, xenda ra jñüncöji ngüenda 'ma Mizhocjimi, que na ngue 'ma dya ri xöpütegöji. ² Rí texeji rí cjaji na puncjü c'o na s'o. 'Ma rá pjörüji c'ü ra mbedye in teji ngue c'ua dya rá mamaji jña c'o dya ni jyodü, xo ra sö rá pjörütsjéji ngue c'ua rá átãji na jo Mizhocjimi, dya rá cjaji ja c'o nzi rgá netsjéji. ³ Tsijññiji ja rgá cjpajúji o pjadü. Rí cá'tp'ãji frenu a ne'e yo, ngue c'ua ra dyãtcãji. Maco ts'iqué c'e frenu, pero rí cjpajúji ra ma c'ua ja rgá negöji. ⁴ Xo rí tsijññiji ja xo ga cja o barco c'o nzhodü cja ndeje. Me na nojo c'o, y bübü 'ma me na zëzhi e ndajma ga ndunü c'o. Pero co c'e za c'ü ni dyéji, sö ra dyëdyi c'ua ja ga ne'e c'ü ri édyi; maco ts'iquétjo c'e za c'ü. ⁵ Je xo ga cjatjonu nín ts'ijññiji. Ts'iqué cja in cuerpogöji nu, pero co nín ts'ijññiji rí mamaji jña c'ü rgá cjpäütsjéji na nojo. Tsijññiji yo t'ejé yo cja na puncjü o za'a. Maco ra ndé yo, co 'na ts'isivitjo. ⁶ Nín ts'ijññigöji chjëntjui 'na sivi nu. Cja nín ts'ijññigöji, je bübü texe c'o na s'o nu. C'ü ni mama na s'o jña nín ts'ijññiji, s'onngöji na puncjü cja in cuerpoji nu. Cjacöji rá pötca nuji na ü yo nín mintegöji, chjëntjui nza cja 'ma yorü 'na trasivi. Ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñünnü in mü'büji rá mamaji c'o na s'o. ⁷ Nutscöji rí dominaoji yo animale yo bübü nziyo a ngua, xo 'ñe yo peje o juaja, xo 'ñe yo cjüt'ü a mbeme, xo 'ñeje yo cá'ã cja ndeje. Texe yo, ya xo vi dominaoji ndeze mi jingüã yo. ⁸ Pero dya cjó sö ra dominaotsjé o c'ijññitsjé. Ngue 'naja c'ü na s'o c'ü dya cjó sö ra ts'a's'ü c'o jña c'o mama nu. O c'ijmi 'ma sate, pedye o posuñã cja o c'ijññiji. Je xo ga cjazgöji nu, bübü 'ma pedye in tegöji na s'o jña rgá santegöji. ⁹ Bübüzgöji c'o mama co o ne'e c'ü me na jo Mizhocjimi c'in Tatagöji. Pero xo sadüji yo nu minteji. Nguec'ua chjëntjui c'ü ro zadüji Mizhocjimi. Na ngueje Mizhocjimi o ngambgöji c'ü ixi nza cjatjozgöji angueze. ¹⁰ Natjo o ne 'na nte. Pero je pedye nu, c'ü ni mama me na jo Mizhocjimi, y xo 'ñe c'ü ni sante c'e nte c'ü. Dya jo rá cjaji a cjanu, cjuarma. ¹¹ Tsijññiji ja ga cja 'na mbereje. ¿Cjo 'natjo c'ua peje ndeje c'ü na ð'ö, 'ñe c'ü na ðxü? Iyö. ¹² Tsijññiji cjuarma. ¿Cjo sö'ö e ndora ra nguis'i o ndënsë? ¿Cjo sö'ö e ndëmpë ra nguis'i o ndora? Je xo ga cjatjonu o mbereje; dya sö 'natjo c'ua ra mbeje c'ü na ðxü, 'ñe c'ü na ð'ö.

La verdadera sabiduría

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma bübüts'üji 'na cjuarma c'ü pãrã c'o na jo c'o ra tsja, 'ñe pjëchi, ni jyodü ra mbötpü na jo ngüenda ja rgá mimi, 'ñe dya ra tsjapütsjé na nojo c'ü. Nu 'ma je rgui tsjagueji a cjanu, ra unü ngüenda 'ma yo nte, c'ü na cjuana in jüngueji na jo 'na pjeñe. ¹⁴ Pero 'ma me üdü in mün'ceji gui huinsteji ngue c'ua xenda rí pjëzhgueji rrã notsc'ëji que na ngue c'o 'ñaja, dya cja rí tsjaji c'o. Na ngue 'ma in cjpäqueji a cjanu na notsc'ëji, dya in cjagueji 'ma c'ü mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ¹⁵ Na ngue 'ma cjó c'o

me pãrãtsc'ejí pero 'ma üdü rgá zöji o jña, nu'ma, dya je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü pãra 'ma c'o. Je ni 'ñeje cja ne xoñijõmü, 'ñe cja o mü'bütsjéji, 'ñe cja c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngue 'ma cjó c'o ra huinste ngue c'ua xenda ra mbëzhi rrã nojo que na ngue c'o 'ñaja, ngue 'ma ra hueñiji rgá zöji o jña, 'ñe ra tsjaji texe c'o na s'o. ¹⁷ Pero 'ma ngue Mizhocjimi c'ü dacóji rgá pãrãgöji, rá cjaji na jo 'ma. Rá jodüji ja rga mimiji na jo yo nín minteji, y rá zopjüji na jo yo. Rá ãrãji cjó c'o jün 'na jña c'ü ra mama, dya rá c'a's'üji. Me rá juenteji yo nín minteji y rá pjõs'üji. Rá jyëzga s'iyaji. C'o rá cjijñiji c'o na cjuana, ngue c'o rá mamaji c'o; dya rá pezheji o bëchjine. ¹⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ngãrãji na jo yo cjuarma o yo nte, ni jyodü ra zopjüji na jo, dya ra huënc'h'iji na zëzhi. C'o jña c'o rguí zopjüji a cjanu, chjëntjui nza cja 'na ts'indëchjõ c'ü tujmü 'na bëzo. Y c'ü rguí tsja c'ua na jo yo nte, chjëntjui nza cja 'ma ri xepje.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Jenga in chütsjéji, 'ñe in sötsjéji o jña? In chütsjéji na ngue c'o me ne in cuerpogueji c'o in netsjéji. ² Na ngue 'ma cjó c'o pje nepetsc'ejí c'o pë's'i nu minteji, 'ma dya pë's'i c'ü, nguec'ua ga põt't'unte 'ma c'ü. 'Ma in cjinnceji: "Quera ri pjëtscõ c'ü pjëzhi ne nte nu", rí 'ñeñeji; pero 'ma dya sõ ra mbë'tsc'ejí c'ü pjëzhi yo nín minteji, nguec'ua guí jyõnbüji o chü, 'ñe guí söji o jña c'ua. Dya in ötqueji Mizhocjimi, nguec'ua dya ga dya'c'üji c'o ni jyõnc'ejí. ³ O 'ma jiyõ, in ötqueji ra dya'c'ejí c'o na jo'o ngue c'ua rí mãjä rguí tsjaji c'ua ja nzi guí ñetsjéji. Nguec'ua dya ga dya'c'üji. ⁴ C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü c'ü tsãä o bëzo, dya cja ne'e c'ü nu xira, je xo ga cjatsc'ejí nu. Dya cja in neji Mizhocjimi, in mãpäji c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoñijõmü. ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda 'ma cjó c'o ne ra tsja a cjanu, nu'ma, dya jovi 'ma Mizhocjimi? C'o ya mama ra tsja ga cjanu, ya üji dya Mizhocjimi. ⁵ Dya rí tsjapüji dya ni muvi yo rí xi'tsc'õji. Na ngueje je xo t'opjü a cjava: "Mizhocjimi o dya'c'üji o Espíritu ga bübütjo in mün'c'ejí. Nuc'ü, me pjõ'c'üji c'ü, me ne'e c'ü rí ñegueji angueze co texe in mün'c'ejí, dya rí mãpäji c'o na s'o", eñe. ⁶ Y para dya rá mãpäji c'o na s'o, xenda pjõxcõji o Espíritu Mizhocjimi, c'ua ja xo nzi ga t'opjü a cjava: "Mizhocjimi üji c'o me cjapütsjé na nojo. Pero c'o ätä Mizhocjimi, 'ñe dya cjapüji na nojo, ngue c'o o pjõs'ü angueze c'o", eñe. ⁷ Nguec'ua rí dyätqueji Mizhocjimi. Rí zëzhiji c'ü dya rí dyätãji e Satanás c'ü dya jo, ngue c'ua ra xõgü angueze co nu'tsc'ejí. ⁸ Chëzhgueji a jmi Mizhocjimi; angueze xo ra chëzhi in jmigueji. Nu'tsc'ejí in cjaji c'o na s'o, rí chëzhgueji a jmi angueze, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí in mü'büji. Nu'tsc'ejí in yembeñeji, xo rí chëzhgueji a jmi, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí c'e s'opjeñe c'ü in mbeñeji. ⁹ Rí huëji na ngue c'o na s'o c'o in cjagueji. Nu'tsc'ejí, me in mãpäji c'o na s'o. Nguec'ua rí mbeñeji c'ü dya ga jo c'ü xe rí mãpäji yo. ¹⁰ 'Ma rí chëzhgueji a jmi Mizhocjimi, rí unnc'ejí ngüenda c'ü dya pje ni muvitsc'ejí. Nuc'ua angueze ra tsja'c'üji c'ü rguí muvitsc'ejí a jmi.

Juzgando al hermano

¹¹ Mi cjuarmats'üji, dya cja xe rí põtqui zo'büteji. C'ü so'bü nu cjuarma y cjapü dya ni muvi, cjapütjo burla c'ü o ley Mizhocjimi c'ü je t'opjü c'ü dya rá so'bütegõji. Nu 'ma in cjapütjõji burla c'e ley, dya in ätäji 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ri cjapqueji c'ü dya ni muvi 'ma c'e ley c'ü. ¹² Dya jo c'ü in cjagueji a cjanu. Na ngueje 'natjo c'ü o dyät'ã c'e ley; ngue Mizhocjimi. Nguec'ua ngüextjo angueze sõ ra jñünpü ngüenda 'na nte cjo ra salva o dya ra salva. Natsc'ejí, ¿pje pjë'tsc'ejí c'ü ni so'bügueji yo nin minteji?

Inseguridad del día de mañana

¹³ Mbeñeji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Nu'tsc'ejí in juajnúji c'e jñiñi 'ñe c'e pa c'ü rí pedye rí möc'jéji pje nde rí ma pögueji. In mangueji a cjava: “Rá ma mimiji nu 'na cjé. Rá tòmüji pje rá póji, ngue c'ua rá tóji na jo o merio”, in eñeji. ¹⁴ Maco nu'tsc'ejí, dya in pãrãgueji pje rí tsjagueji c'o pa c'o va ëjë, ndumü nde rí dyotji. Nza cjatsc'etjoji o pa'a o ndeje, c'ü 'na ts'indajmetjo 'ñetse, pero 'nanga ojtjo. ¹⁵ Xenda na jo rí mangueji: “Ma ra ne Mizhocjimi, xe rá mintcjöji 'ma, 'ñe xo rá cjagöji yo bëpji yo, o c'o pje nde ma bëpji”, rí 'ñeñegueji. ¹⁶ Pero nudyá me in mác'jeji gui tsjapqueji na nots'üji. C'ü in cjagueji a cjanu, na s'o c'o. ¹⁷ Tsijññiji. C'o pãrã ra tsja c'o na jo, pero 'ma dya cjaí c'o, tuns'ü o nzhubü 'ma c'o.

5

Advertencia a los ricos

¹ Nu'tsc'ejí in ricoji, búbü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. Me rí hué rgui ndumüji, na ngueje ya va sädä c'ü rí sufregueji. ² C'o in pè'sc'ejí, ya dya'a c'o. C'o in bitugueji, ya dyo'tc'ejí o ts'idyoxü c'o. ³ C'o in merioji de oro 'ñe de plata, ya xo s'odü c'o. Maco ya rí cãxtjoji yo cjé yo ya ni ma ra nguins'i ne xoñijömü, pero ya j jmutqueji na puncjü o merio 'ñe c'o pje nde pjézi. C'ü vi jmutqueji a cjanu c'o, ixí 'ñetsetjo c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nguec'ua ra zädä c'ü rí ma sufregueji cja sivi. ⁴ Mbeñeji c'o ndagrëxü c'o o pëpji cja in juancjeji. I jyöt'üji ro mbë'pc'ejí, pero dya i tsjöt'c'ejí texe o raya c'o. Nguec'ua anguezeji o reclamaots'üji. Y ya dyärä Mizhocjimi. Me na zézhi angueze ra nzhocüts'üji c'o i tsjapqueji a cjanu c'o in mbëpc'ejí. ⁵ Na animale ench'ejí ra pi, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa'a ra mböt'ji c'ü. Je xo ga cjatsc'ejí nu. Me na chjönü gui minc'ejí dya, y in cjaí texe c'o me ne in mü'büji, pero ya va sädä 'ma rí ma sufregueji. ⁶ Nu'tsc'ejí in ricoji, xo in sidijí yo pöbre cja juesi, zö dya pje cja c'o. Y nu yo pöbre, dya jéziji ra ñaji.

La paciencia y la oración

⁷ Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o ra tsja'c'ejí a cjanu c'o rico, dya pje rí nzhopqueji c'o na s'o c'o. Pero rí pësp'iji paciencia hasta 'ma cja ra ëjë c'in Jmugöji. Tsijññiji c'ü tjé 'na juajma. 'Ma ya vi ndujmü o ndëchjö c'ü, pëtsa c'ü ra jogü c'o ts'itjö cja o juajma c'ü. Pero ni jyodü ra nde'be c'ü ra sido ra 'ñe o dyebe. ⁸ Je xo rga cjatsc'ejí nu, rí pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji. Rí zëchiji in mü'büji, na ngueje dya cja ra mezhe ra ëjë c'in Jmugöji. ⁹ Mí cjuarmats'üji, 'ma pje c'o in sufregueji, búbü 'ma in pötqui culpají yo nin cjuarmají zö dya pje ri cja'c'ejí yo. Dya cja xe rí tsjají a cjanu. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ejí xo ra jñün'c'üji ngüenda 'ma. Tsijññiji, ya ngue ra ëjë c'ü ra jñü ngüenda. ¹⁰ Mí cjuarmats'üji, para rí pãrãgueji ja rgui pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji, rí mbeñeji ja ma tsja c'o profeta c'o mi pãtpã Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Me go tsjapüji o sufrejí, pero o mbë's'iji paciencia, dya go nzhocüji c'o na s'o. ¹¹ Mbeñeji c'o rí mangöji, c'o ya sufre o ndumü y dya jyéziji Mizhocjimi, nuc'o, mäjä na jo cja jmi Mizhocjimi dya c'o. Ya xo i dyäräji ja va sëchi e Job 'ma mü o sufre c'o ndumü. Pero o mbedye na jo. Na ngueje c'in Jmugöji me go juentse e Job, o mbös'ü.

¹² Rí pjötpüji na puncjü ngüenda cjuarma c'ü dya rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü rí mamají: “Nzi ga mbärä c'ü búbü a jens'e.” Ni xo rí mamají: “Nzi ga mbärä ne xoñijömü.” Ni pje xe ma jña c'ü rgui ñännc'ejí Mizhocjimi. Rí mantji

“Jā” o “Jiyö”, pero rrã cjuana. Na ngue 'ma xe rí mangueji jña c'ü cjó c'o nzi ga mbārã, ra jñün'c'üji ngüenda 'ma Mizhocjimi.

¹³ 'Ma cjó c'o va säts'c'ejí o ndumü, ra dyötü Mizhocjimi c'o. 'Ma bübüts'c'ejí c'o me mājã, ra tōji o himno rgá ma't'üji Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma bübüts'c'ejí c'o sö'dyë, ra zojnüji c'o pje pjëzhi cja c'o cjuarma, ra 'ñe dyötpüji Mizhocjimi, y ra nãnbãji o tjü e Jesucristo c'ín Jmugöji rgá ngosp'üji o aceíte. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra 'ñejmeji co texe o mü'büji rgá dyötüji, ra tsja c'ín Jmugöji ra jocü c'o ri sö'dyë 'ma. Y 'ma vi tsja c'o na s'o, xo ra perdonao Mizhocjimi 'ma c'ü. ¹⁶ 'Ma cjó c'o ra tsjats'c'ejí c'o na s'o, ni jyodü ra ma cja yo cjuarma ra xipjiji c'ü vi tsja na s'o, ngue c'ua ra dyötüji Mizhocjimi por c'ü vi tsja na s'o. Ra jogü 'ma c'e cjuarma. 'Ma ra dyötü Mizhocjimi 'na nte c'ü ätä Mizhocjimi, ra dyärã 'ma Mizhocjimi. Y ra tsja c'ua ja va dyörü c'e nte. ¹⁷ Tsjijñiji e Elías. Mi ntetjo nza czazgöji c'ü. Pero o dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü c'ü dya ro 'ñeje o dyebe. O mezhe c'ua jñi cjë'ë nde, c'ü dya go 'ñeje o dyebe cja ne xoñijö mü. ¹⁸ Nuc'ua, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi ro 'ñe o dyebe. Cjanu o 'ñe c'ua dyebe. Nuc'ua cjanu o unü c'ua ne xoñijö mü c'o ro zi c'o nte.

¹⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra jyëzi o 'ñiji Mizhocjimi c'ü na cjuana, rí pjös'üji ra nzhogü c'ü. ²⁰ Na ngueje 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o y ra nzhogü cja Mizhocjimi, dya ra salva 'ma c'ü. Nguec'ua ixtü unnc'ejí ngüenda 'ma rí pjös'üji ra nzhogü, ya i pjös'üji o salva 'ma c'ü. Na ngueje Mizhocjimi ra perdonao o nzhübü c'o na puncjü vi tsja c'ü.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes esparcidos

¹ Nutscö e Pedro nguetscö rí pen'c'ejí ne carta. E Jesucristo o 'ñempque rí cjagö apóstole. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí ya in pjötc'ejí in cārāji dya cja c'e estado de Ponto, 'ñe c'e estado de Galacia, 'ñe c'e estado de Capadocia, 'ñe c'e estado de Asia, 'ñe c'e estado de Bitinia. ² Nu'tsc'ejí ya juan'c'ūji Mizhocjimi c'ū mi Tatagöji, ja c'o nzi va mama ndeze mi jinguā. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünc'ū in mü'būji i creoji. Nguec'ua Mizhocjimi o xöcüs'tūji o tsja'c'ūji o t'itsc'ejí, ngue c'ua rí dyätāji e Jesucristo ra ndin'tsc'ijí in mü'būji co o cji. Mizhocjimi ra mböxc'ūji, ra tsja'c'ūji xenda rí mǎcjeji, dya pje rí mbeñeji.

Una vida de esperanza

³ Me na jo Mizhocjimi c'ū o Tata e Jesucristo c'ín Jmugöji. Me go juentsquegöji o dyacūji nuevo rgá mimiji dya, o tsjacūji o t'izgöji. Nguec'ua rí pārāji ra teji rá búbügöji co Mizhocjimi, na ngue e Jesucristo o te'e 'ma ya vi ndü. ⁴ Na ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi, ya bē'sc'ijí a jens'e c'o me na jo c'o ra dya'c'ūji. Nuc'o, dya ra tjeze c'o. Dya xo ra s'odü, ni xo ra pötü. ⁵ Me na zēzhi Mizhocjimi; pjö'c'ūji na ngue in ench'e in mü'būji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ra nguarü ne xoñijöümü, rá jandaji texe ja va 'ñevgueji libre cja c'o na s'o.

⁶ Ma ne Mizhocjimi, in sufreji ja nzi pa c'o pje nde cja'c'ūji. Pero me in mǎcjeji na ngue in pārāji ra dya'c'ūji a jens'e c'o me na jo. ⁷ Mizhocjimi jētsc'ijí in sufreji a cjanu, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji c'ū. O oro, cja'pūji ra xögü na jo cja sivi, ngue c'ua ra jñetse c'e oro. Maco cja'pūji ra xögü o oro c'ū tjeze, xo ni jyodü rí sufregueji. Na ngue xenda ni muvitsc'ejí que na ngue o oro. Pero 'ma sido rí dyätāji Mizhocjimi, ra xi'ts'ijí Mizhocjimi c'ū na jo vi tsjaji y me ni muvits'ūji cja o jmi.

⁸ In neji e Jesucristo zö dya j jñandaji. Zö dya xo in jandaji dya, pero in ench'e in mü'būji. Me in mǎpqueji na puncjü, c'ū dya in jüngueji jña ja rguí mamaji ja cja c'ū ni mǎgueji. ⁹ Na ngue in ench'e in mü'būji c'ū, ra zädä c'e pa 'ma ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. Me in mǎgueji na ngue ya ni ma ra 'ñempc'ejí libre.

¹⁰⁻¹¹ C'o profeta o mamaji c'ū ro zädä c'e pa 'ma ro juentscöji Mizhocjimi ro 'ñevgueji libre. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'būji o mamaji c'ū ro ējē e Cristo nu c'ū vi mama Mizhocjimi ro 'ñevgueji libre, ro ē sufre, cja rrü ch'unü ro manda. C'o profeta mi xörüji cja o jña Mizhocjimi y mi cja'ji t'önü cjó ri ngueje c'ū ro 'ñevgueji libre, 'ñe jinguā ro sufre. ¹² Mizhocjimi o tsjapü o mbārā c'o profeta c'ū dya be ro zädä 'ma mi cārā anguezeji c'o me na jo c'o mi mamaji. Je ro zädä yo cjē yo rí cārāji dya. Mizhocjimi ya ndäjä o Espíritu o ē 'ñünbü o mü'bü c'o 'ñaja nte o xi'ts'ijí ja rgá sō ra 'ñempc'ejí dya libre, ja c'o nzi va mama c'o profeta. Nu'tsc'ejí, o j'itsc'ejí Mizhocjimi yo; maco c'o o anxē, dya nda pārāji ja ga cja, pero ne ra mbārāji.

Dios nos llama a una vida santa

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörütsjēji ja rguí minc'ejí. Jñunt'ü in mü'būji ra ch'a'c'ūji c'o me na jo, 'ma ra ējē na yeje e Jesucristo. ¹⁴ Rí tsjagueji nza cja o t'i c'o cja'a texe c'ū xiji ra tsjaji. 'Ma dya be mi pārāgueji Mizhocjimi, mi cjagueji c'o mi netsjēgueji. Nudya, dya cja rí

tsjagueji dya c'o. ¹⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü o 'ñünc'ü in mü'büji i creoji. Nguec'ua xo rrä jo texe c'o rí tsjaji. ¹⁶ Na ngue ya t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Rí tsjaji ja c'o nzi rgá negö c'o na jo, na nguetscö na jozgö", eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nu'tsc'ejí in xiqueji Mizhocjimi: "Mi Tatats'ügöjme", in embgueji c'ü. Maco angueze jüncöji nguenda ja c'o nzi rgá cjagöji nzi 'nazgöji; dya juajnú. Nguec'ua ni jyodü rí sñji angueze rgui mimiji texe c'o pa c'o xe rí minc'ejí va cja ne xoñijö mü. ¹⁸ C'o in mboxatitaji o zocüts'üji c'o tjürü c'o dya ni muvi. Pero nudya, in pärägueji o ndömpc'üji va 'ñempc'ejí libre texe cja c'o tjürü. C'ü vi ndömpc'üji, dya ngue co oro, ni xo ri ngue co plata c'o tjeze. ¹⁹ O ndömpc'üji co o cji e Cristo c'ü me ni muvi. Ja c'o nzi ma cja c'o ts'imé c'o mi pö't'üji, dya pje mi s'odü ni xo mi mancha, je xo va cjanu e Jesucristo, dya pje mi bübü c'o ma s'o. ²⁰ Mizhocjimi, 'ma dya be mi ät'ä ne xoñijö mü, o mama c'ü je rva cjanu rvá ndü e Jesucristo. Ngue yo cjé yo ni ma ra nguarü, yo o ëjë c'ü, o ë ndü por nu'tsc'ejí. ²¹ Mizhocjimi o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, cjanu o unü c'ü ra manda. Nguec'ua in ench'e in mü'büji Mizhocjimi, in päräji ra dya c'üji c'o me na jo.

²² O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mü'büji i creoji c'o jña c'o na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua va ndin'tsc'iji in mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua nudya, in pötqui s'iyagueji dya yo nin cjuarmaji. Dya nguextjo co in teji c'ü rí mamaji in s'iyaji; rí pötqui s'iyaji co texe in mü'büji. ²³ Ya ch'a'c'üji dya 'na mü'bü c'ü nuevo. Nuc'ü, dya vi 'ñeje cja nin tataji 'ñe nin nanaji. 'Ma jiyö, ro tjeze. Pero Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü, 'ma i dyätpäji o jña. Nu o jña, me na zëzhi, dya ra tjeze. ²⁴ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjüji mi jingüä:

O pjín'ño me na zö o ndäjnä, pero dyot'ü o pjín'ño 'ñe jäbä o ndäjnä. Je xo ga czazgöji nu, rí nteji. Bübü yo rí päräji 'ñe yo rí ät'äji yo me na zö. Pero 'ma rá tügöji, ra chjorü yo na zö.

²⁵ Pero o jña Mizhocjimi, dya ra chjorü nu, eñe.

Ngue o jña Mizhocjimi c'ü o xi'ts'iji ja rgá salvats'üji.

2

¹ Nguec'ua rí jyëziji texe c'o na s'o. Dya cja rí pezhgueji o bëchjine. Dya cja rí tsjapqueji c'ü me na jots'ejí a jmi yo nin minteji. Dya cja rí deseaji c'o ch'unü c'o 'ñaja. Dya cjó cja rí xosp'üji o bëchjine. ² O lëlé 'ma cja ni jmus'üji, me neji o chichi ra ziji o lechi. Je xo rga cjatsc'ejí nu; me xo rí 'ñeji yo o jña Mizhocjimi yo na cjuana. Ngue o jñöñü c'o da'c'üji para in mü'büji ngue c'ua rí zëzhgueji, ngue c'ua ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. ³ Nu 'ma ya in päräji c'ü me s'iyats'üji c'ü in Jmugöji, nu'ma, rí 'ñejeji o jña Mizhocjimi.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵ 'Ma jäbäji o ngümü de piedra, 'ma töt'üji 'na piedra c'ü dya neji, nu'ma, pëziji 'ma. Je xo ma cjatjonu e Jesucristo. Yo nte, dya neji c'ü. Pero Mizhocjimi ya vi juajnú, na ngue me ni muvi c'ü. E Jesucristo ixi bübüjtjo, o dya'c'üji c'ü ni bübüjtjogeeji dya. Nguec'ua xo in chjëntc'ejí o piedra. Rí chëzhgueji cja e Jesucristo, ra jyäbäts'üji o templo Mizhocjimi. Ya xöcüts'üji o tsja'c'üji o mböcjimts'üji. C'o mböcjimi mi unüji o animale Mizhocjimi c'o mi pö'tp'üji. Nu'tsc'ejí rí unü in mü'büji ja c'o nzi ga ne, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo. ⁶ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'e piedra, rá jumügö a squina c'ü rá jäbägö a Sion, ngue c'ua ra zëzhi.

Ró juajnügö c'e piedra; me ni muvi c'ü.

Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, dya ra bēzhi o tseji, ra ch'unüji c'o na jo c'o te'beji, eñe o jña Mizhocjimi.

⁷ Nu'tsc'ejí in ejmeji e Jesucristo, in pârâji c'ü me ni muvi. Nu c'o dya ne ra dyätä, iyö c'o. Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja ga cja anguezeji:

C'o mi jâbâ c'e ngumú go zöpüji c'e piedra, dya go neji c'ua c'ü.

Pero ngue c'ü ot'ü o jñumü Mizhocjimi cja squina, eñe o jña Mizhocjimi.

⁸ Je xo t'opjü a cjava:

Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na piedra c'ü rguí pjeñe yo nte, 'ñe c'ü rguí nügüji, eñe.

C'o nte c'o, dya neji e Jesucristo, na ngue dya ne ra dyätäji c'ü. Nu c'o dya ra dyätä e Jesucristo, Mizhocjimi ya mama ndeze mi jingüâ c'ü ra ma sufreji.

Los que pertenecen a Dios

⁹ Nu'tsc'ejí ya juan c'ügueji Mizhocjimi o tsja c'üji o ntets'üji. In mböcjmigueji dya, in pēpqueji c'in Jmugöji c'ü bübü a jens'e. Ya xöcüt's'üji nguec'ua ya 'natjo jññits'üji dya. Mizhocjimi ya tsja c'üji o ntetsc'ejí dya angueze. O tsja c'üji texe yo, ngue c'ua rí zopjügueji yo nte. Rí xiqueji c'ü me na jonte Mizhocjimi. Na ngue 'ma mi nzhodügueji cja bēxö mü, o 'ñünnc'ü in mü'büji i jyēzgueji c'o na s'o, o dya c'üji c'ü o jya s'ü c'ü me na jo cja in mü'büji. ¹⁰ Ma ot'ü, dya mi ngue o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudyä, ngue o ntetsc'ejí dya c'ü. 'Ma ot'ü, dya mi pârâgueji c'ü mi juen'tsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudyä in pârâji me juen'tsc'ejí.

Vivan para servir a Dios

¹¹ In pjöt'üji in cârâji cja c'o jññi c'ua ja dya in menzumügueji. Zö ne in mü'büji rí tsjaji c'o na jo, pero va ējē in pjeñeji rí tsjaji c'o na s'o. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjaji ja c'o nzi gui ñetsjēji c'o na s'o. ¹² Yo nte yo dya pârâ Mizhocjimi, sanc'ejí yo, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nu'tsc'ejí rí tsjagueji na jo, ngue c'ua ra jñantc'aji in cja c'o na jo. Nguec'ua c'e pa 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹³ Rí dyätäji texe c'o pje nde pjēzhi. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. Rí dyätäji c'ü mero manda. ¹⁴ Xo rí dyätäji c'o gobernador c'o o 'ñeme c'ü mero manda. C'ü vi 'ñemeji c'o, ngue c'ü ra castigaoji c'o cja na s'o, 'ñe ra mamaji na jo o c'o cja na jo. ¹⁵ Bübü c'o sanc'üji, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o, pero dya pârâji c'o mamaji. Mizhocjimi ne'e c'ü rí tsjagueji c'o na jo, ngue c'ua dya ra so pje ra xi'ts'iji.

¹⁶ Zö dya ngue o cjatsc'ejí c'ü mero manda, zö in libregueji, pero dya rí tsjijñji c'ü sö rí tsjaji c'o na s'o. Iyö. Na ngue ya ngue o ntets'üji dya Mizhocjimi. ¹⁷ Rí respetaoji texe yo nte. Rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Rí süji Mizhocjimi. Rí respetaoji c'ü mero manda.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸ Nu'tsc'ejí in mbēpjiji, rí respetaoji c'o in lamugueji. Dya nguextjo c'o in lamugueji c'o na jonte c'o s'iyats'üji, c'o rí respetaoji. Xo rí respetaoji c'o in lamuji c'o na s'o. ¹⁹ Bübü 'ma ra tsja c'üji rí sufregueji, zö dya pje in cjagueji c'o na s'o. Pero 'ma rí pēsp'iji paciencia na ngue c'ü ni pârâgueji c'ü je ga cjanu ga ne Mizhocjimi, ra mä'c'aji 'ma c'ü. ²⁰ 'Ma ra yapc'üji na ngue i tsjaji c'o na s'o, çpje ra dyeje, zö rí pēsp'iji paciencia? Pero nu 'ma rí tsjagueji c'o na jo, 'ñe 'ma rí pēsp'iji paciencia c'o ra tsja c'üji rí sufreji, nu'ma, ra mä'c'aji 'ma Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o tsja c'üji o t'itsc'ejí ngue c'ua rí tsjaji c'e tjürü ja c'o nzi va tsja e Jesucristo. O sofre por nutscöji. Nu'tsc'ejí xo rí tsjaji na jo, zö

rí sufregueji. ²² Angueze, dya tsja c'o na s'o; dya xo mama o bëchjine. ²³ 'Ma o zadüji c'ü, dya ndünrü. 'Ma o tsjapüji o sufre, dya mama c'ü pje ro tsjapü anguezeji. C'ü o tsja, o sufre na ngue mi pärä Mizhocjimi jün ngüenda na jo. ²⁴ 'Ma o sufre va ndü cja ngronsi, o ngötcüji ín nzhubüji. O tsja a cjanu, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngue o sufre e Jesucristo, nguec'ua va jogü in mü'büji c'o na s'o. ²⁵ Nu'tsc'eji mi nza cjatsc'eji o ndëncjürü c'o ya vi xögü. Pero nudyä, ya i nzhogueji a jmi c'e Ndambörü c'ü pjöc'üji.

3

Cómo deben vivir los casados

¹ Nu'tsc'eji in ndixüji, rí dyätäji yo nin xïraji. Nu 'ma dya ne ra 'ñejme o jña Mizhocjimi c'o nin xïraji, dya rí sido rí xipjiji ra 'ñejmeji. Rí sido rí dyätäji anguezeji. A cjanu, ra unüji ngüenda in cjaji c'o na jo, xa'ma xo ra 'ñejmeji. ² Na ngue anguezeji ra nuc'üji ja c'o nzi gui süji Mizhocjimi gui tsjaji c'o na jo. ³ C'ü rrä zötsc'eji, dya ngue c'ü me rí jocüji cja in ñigueji. Dya rí chevgueji o oro, c'ü ra jñantc'aji. Ni xo rí sütqueji c'o, ni xo rí tsötc'eji in dyëji. Ni xo ri ngue bitu c'o me ni muvi c'o rí jyegueji. Na nguejyo, nguextjo a xes'e c'ü ni jñetse na zö yo. ⁴ C'ü rrä zötsc'eji, je ngue a mbo cja in mün'c'eji nu ja dya cjó janda. Ngueje c'ü rí dyätäji na jo, dya rí tsjapqueji na nojo, dya rí chjünrüji. 'Ma rí tsjaji yo, me rguí muvits'üji 'ma a jmi Mizhocjimi. ⁵ Je xo ma cjanu ma tsja o ndixü c'o mi cärä mi jinguä c'o mi creo Mizhocjimi. Ma zö o mü'büji cja jmi Mizhocjimi. Y mi ätäji c'o nu xïraji. ⁶ 'Naja c'o o tsja a cjanu, ngueje e Sara. Mi ätä e Abraham, mi xipji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, texe c'ü rí mandazü, rá cjagö", embe. Je xo rga cjatsc'eji nu; rí tsjaji c'o na jo, dya rí süji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra jñetse c'ü o mboxbëchets'üji e Sara.

⁷ Nu'tsc'eji in bëzoji, rí minc'eji na jo co yo nin suji, rí respetaoji. Na ngue in pärägueji xenda na zë'tsc'eji que na ngue anguezeji. Ya dya'c'üji c'ü ni bünc'eji co Mizhocjimi para siempre. Xo 'ñe yo nin sugueji, ya xo ch'unüji a cjanu. Nguec'ua ni jyodü rí respetaoji yo. 'Ma jiyö, dya ra dyä'tc'äji 'ma Mizhocjimi, 'ma pje rí dyötqueji.

Los que sufren por hacer el bien

⁸ C'ü xe rá xi'tsc'öji in nza texeji, rí tsjijñiji c'ü ri 'natjo in pjeñeji. Rí pötqui sentioji, y rí pötqui mäcjeji, y rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Xo rí pötqui juentseji. Dya rí tsjapü na nots'üji. ⁹ C'o pje cja'c'üji, dya rí nzhopqueji. C'o sanc'üji, dya pje rí xiqueji. C'ü rí tsjagueji, rí ma'tp'ügueji Mizhocjimi ra intsjimi c'o. Na ngue je xo va cjanu va intsjimits'üji Mizhocjimi 'ma o 'ñünc'ü in mü'bügeji. ¹⁰ Je mama ga cjava o jña Mizhocjimi: 'Ma cjó c'o ne ra mäjä rgá mimi texe c'o pa, ni jyodü dya cja ra mama o jña c'o na s'o.

Dya xo ra mbedye bëchjine a ne.

¹¹ Ra jyëzi c'o na s'o, ra tsja c'o na jo.

Ra jyodü ja rgá mimiji na jo yo nu minteji.

¹² Na ngue Mizhocjimi nu'u na jo c'o cja na jo, 'ñe unüji ja c'o nzi ga dyötüji. Pero Mizhocjimi dya nu'u na jo c'o cja na s'o, eñe o jña Mizhocjimi.

¹³ 'Ma me in jodüji c'ü rí tsjaji na jo, ¿ja rgá sö cjó pje ra tsja'c'üji 'ma? ¹⁴ Zö bübü 'ma cja'c'üji in sufreji na ngue c'ü ni tsjaji na jo, pero ngue c'ü rguí mäcjeji. Zö pje ra xi'ts'iji ra tsja'c'üji, pero dya rí süji, dya pje rí mbeñeji. ¹⁵ C'ü

rí tsjagueji, rí sūgueji Mizhocjimi c'ū ín Jmugōji. Rí tsjiññiji na jo. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsja c'ūji t'ōnū jenga ín ench'e in mü'būji e Jesucristo, ra sō rí xipcjeji na jo 'ma c'o. Rí chjünrūji na jo co respeto. ¹⁶ In cjaji dya c'o na jo, na ngue búbūts'ūji dya e Jesucristo. Zō ra xo'sc'ūji o bēchjine ra mamaji ín cjaji c'o na s'o, pero sīdo rí tsjaji c'o ín pāragueji na jo. Xa'ma ra tseje c'o pe'chc'ejī a cjanu. ¹⁷ Nu 'ma ne Mizhocjimi rí sufregueji, xenda na jo rí sufreji na ngue c'ū rgui tsjagueji c'o na jo, que na ngue c'ū rvi tsjaji c'o na s'o.

¹⁸ 'Natjo vez o pātcaji va sufre e Jesucristo va ngōtcūji ín nzhubūji. Maco me na jo c'ū; nuzgōji, dya ma jozgōji. O ngōtcūji ín nzhubūji, nguec'ua sō rá chēzhgōji dya a jmi Mizhocjimi ra recibidozūji. E Jesucristo mi búbū o cuerpo, nguec'ua o sō o mbō't'ūji. Pero o tetjo, na ngue c'ū o Espiritu o tsjapū o te. ¹⁹ C'ū o Espiritu o ma zopjū c'o o aljma c'o añima, nu ja cjo't'ū. ²⁰ Nuc'o, ngue c'o mi cārā 'ma mi búbū e Noé, 'ma mi āt'ā c'e trabarco. Mizhocjimi me go mezhe va mbēsp'i paciencia anguezeji, pero dya go ne go dyārāji. 'Ma o 'ñeje c'e tradyebe, mi tuns'ū c'e ndeje c'e barco. Nguec'ua, dya go ndū c'o ocho c'o vi cjogū a mbo o salvaji. ²¹ C'e ndeje sō rá jyēntspiji dya, c'ū rvā jigōji c'ū o salvazūji, na ngue c'ū vi te e Jesucristo. C'ū rvā jigōji, dya ngue c'ū o mbechqueji ín cuerpoji; je ngue c'ū rvā jizhiji a jmi Mizhocjimi c'ū ya 'nintsquiji ín mü'būji, y rá cjaji dya c'o rí pāraji na jo. ²² E Jesucristo ya ma a jens'e; búbū dya, cja o jodyē Mizhocjimi. Angueze manda dya texe cja c'o o anxe Mizhocjimi 'ñe c'o pje nde pjēzhi c'o pē's'i poder a jens'e.

4

Sirviendo según la capacidad que Dios nos ha dado

¹ E Jesucristo o sufre o cuerpo va mbōxcūji. Nu'tsc'ejī xo ni jyodū rí búbūji dispuesto rí sufregueji. Na ngue 'ma rí sufreji, ya ni ma rgui jyēziji c'o na s'o. ² Nguec'ua c'o pa c'o xe rí minc'ejī, dya rí tsjagueji ja c'o nzi gui ñetsjēji c'o na s'o. Rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Ya rgui chjēntjui c'ū i tsjagueji ja c'o nzi ga tsja c'o dya pāra Mizhocjimi. Mi cjagueji texe c'o ma s'o c'o ma ējē in pjeñeji. Mi cjagueji c'o na s'o cja mbaxua, mi jmurūgueji, 'naxōmū rí tīgueji. Xo mi ma'tc'ejī yo ts'ita, maco mama c'o ley c'ū dya cjó sō ra ma't'ū yo. ⁴ C'o dya pāra Mizhocjimi, me cjaji c'o na s'o, texe c'o va ējē o pjeñeji. Nguec'ua me cjiññiji jenga dya cja ín cjagueji c'o na s'o co anguezeji. Nguec'ua me sanc'ejī yo. ⁵ Pero anguezeji ra nzhōtūji ngüenda Mizhocjimi c'ū ya búbū ra jñūnpū ngüenda yo búbūtjo, 'ñe c'o ya ndū. ⁶ C'o ya ndū, 'ma xe mi búbūji, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Zō o tsjapūji o sufreji va, ja c'o nzi ga sufre texe yo nte, zō ya ndūji, pero c'o mi ench'e o mü'bū Mizhocjimi, sīdo ra búbūtjo o aljmaji ja c'o nzi ga búbū Mizhocjimi.

⁷ Ya ni ma ra nguins'ī ne xoñijōmū. Nguec'ua nu'tsc'ejī rí tsjiññiji na jo in pjeñeji. Rí pjōrūji ja rgui minc'ejī. Y rí sīdo rí dyōtūji Mizhocjimi. ⁸ C'ū xenda ni muvi rí tsjaji, rí pōtqui s'iyaji co texe in mü'būji. Na ngue 'ma ín s'iyaji, ín perdonaoji, 'ma cjó c'o pje tsja c'ūji. ⁹ 'Ma va sājä nin cjuarmaji yo ni 'ñeje nan'ño jñiñi, rí unūji ja ra oxūji. Rí pōtqui recibidoji a cjanu, dya pje rí mamaji. ¹⁰ Na puncjū c'ua ja nde va dyactūji Mizhocjimi c'ū rá pēpcōji angueze. C'o vi ch'a c'ū rí tsjaji, tsjaji ngue c'ua rí pōtqui pjōs'ūji yo nin cjuarmaji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ín pēpqueji na jo 'ma Mizhocjimi. ¹¹ Nu c'o zopjū yo nte, ni jyodū ra mamaji o jña'a ja c'o nzi ga 'ñūnbū o mü'bū Mizhocjimi c'ū rgui mamaji. Nu c'o pjōste, ra pjōsteji ja c'o nzi va unū Mizhocjimi ra pjōsteji. Nguec'ua texe c'o rí tsjaji, ra unūji ngüenda ja ga cja e Jesucristo, ra mamaji c'ū me na jo

Mizhocjimi. E Jesucristo, ni jyodü c'ü dya rá jéziji c'ü rgá mamaji c'ü me na jo, 'ñe me na nojo. Je rga cjanu.

Sufriendo como cristianos

¹² Ma va êjë c'o me na s'êzhi c'o me *in* sufrefji, dya rí tsjijñiji: “Maco rí ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, zjenga rí sufregöjme?”, rí 'ñeñeji. Jêts'iji rí sufrefji, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'iyats'üji. ¹³ C'ü rí tsjaji, rí mägueji, na ngue c'ü rgui sufregueji ja c'o nzi va sufrefje e Jesucristo. 'Ma ra êjë angueze c'ü me rrä zö rva êjë, me rí mägueji na puncjü. ¹⁴ Nu 'ma sanc'üji yo nte na ngue c'ü ni dyätpägueji o jña e Jesucristo, ngue c'ü rgui mäcjeji. Na ngue bübüts'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü cja'c'üji rí päräji c'ü bübü Mizhocjimi co nu'tsc'eji. C'o nte, na cjuana sadü e Cristo c'o. Nu'tsc'eji *in* mangueji c'ü me na jo c'ü. ¹⁵ Dya rí pöt't'ütegueji, ni pje xo rí pönüji, ni xo rí tsjagueji c'o na s'o, ni xo rí ma ñaji c'ua ja dya pë'sc'ü rí ñugueji. Nujyo na s'o, dya nguejyo ne Mizhocjimi c'ü rgui sufregueji va yo. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o sufrefje na ngue c'ü ni dyätpä o jña e Jesucristo, dya ni jyodü ra tseje 'ma. Sido ra dyätä na jo, ngue c'ua yo nte ra mbäräji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹⁷ Nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi, c'ü rgá sufregöji chjëntjui c'ü ya rí jüncüji ngüenda Mizhocjimi. Maco nguetscöji ot'ü rí sufregöji, na c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi, juejme c'o. Ra sufrefje me na puncjü 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ¹⁸ Nu c'o ya na jo a jmi Mizhocjimi, sufrefje ga 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Na c'o dya sù Mizhocjimi c'o dya jëzi c'o na s'o, juejme c'o. Ra ma sufrefje na puncjü. ¹⁹ Mizhocjimi o ngambgagöji va, dya ra jyëzguigöji. Nguec'ua, nu c'o sufrefje ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ni jyodü c'ü dya ra züji, na ngue Mizhocjimi ra mbörü anguezeji. Y ra sido ra tsjaji c'o na jo.

5

Consejos para los creyentes

¹ Bübüts'üji c'o pastor. Ngueje c'o rá zopjügö dya, na ngue xo rí pastorgö. Ró nugö 'ma mü o sufrefje e Jesucristo. Y 'ma rá jandgöji ja ga cja c'ü me na nojo, me xo rgui muvizgöji co angueze a jmi Mizhocjimi. ² Nu'tsc'eji *in* pastorji, *in* chjëntcjeji nza cja o mbörü. Nguec'ua rí xi'ts'iji c'ü rí pjörüji o nte Mizhocjimi c'o o dya'c'üji rí pjörüji. Dya ngue c'ü ixi cja'c'üji a fuerza rí pjörüji; ngue c'ü rí ñegueji rí pjörüji. Dya ngue c'ü rgui pjörüji c'ü rí chögueji o merio; ngue c'ü rí pjörüji co texe ín mü'büji. ³ Dya xo rí tsjapüji na nojo cja yo o dya'c'üji c'ín Jmugöji *in* pjörüji. C'ü rí tsjaji, rí jizhgueji 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo 'ñe anguezeji ra tsjaji. ⁴ Nguec'ua 'ma ra êjë c'e Ndambörü c'ü ngue e Jesucristo, ra dya'c'üji c'ü dya ra tjeze, ra dya'c'üji c'ü me rgui muvits'üji cja o jmi; rí bübütjoi co angueze para siempre.

⁵ Nu'tsc'eji *in* sêji, 'ñets'eji *in* süngüji, rí dyätäji yo pastor. Nu'tsc'eji *in* texeji, rí pötqui respetaoji, dya rí tsjapü rrä nots'üji. Na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi nu'u na ü c'o cjavü na nojo.

Pero c'o dya cjavü na nojo, me nu'u na jo c'o, eñe.

⁶ Me na zëzhi Mizhocjimi. Nguec'ua nu'tsc'eji, dya rí tsjapqueji rrä notsc'eji. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa c'ü ya juajnü angueze, ra dya'c'üji c'ü me rgui muvits'üji cja o jmi. ⁷ Texe c'o *in* mbeñeji, rí xipcjeji Mizhocjimi. Na ngue angueze me mbents'eji ga mbö'c'üji.

⁸ Rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörütsjēji ja rgui mimiji. Na ngue c'ü dya jo'o nuc'üji na ü, chjëntjui nza cja 'na león c'ü me ngāxā me jodü cjó ra za'a. ⁹ Pero dya rí sūgueji; sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, ngue c'ua rí chōpūji c'ü dya jo. Rí zēzhgueji na ngue in pārāgueji c'ü je xo ga cjanu ga sufre c'o nin cjuarmaji c'o cārā texe cja ne xoñijōmü. ¹⁰ Mizhocjimi o 'ñūnngü in mü'būji ró creoji. Na ngue ne'e c'ü rá mandaji co e Jesucristo. Nguec'ua zō rí sufregueji ja nzi pa, pero 'ma rí sēchiji, Mizhocjimi ra jocüts'ūji na jo in mü'būji. Y ra dya c'üji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí jyēzgueji, sido rí dyätāji. Na ngue angueze pjōxcūji texe c'o ni jyodüzūji. ¹¹ Me na nojo Mizhocjimi, ra manda para siempre. Je ga cjanu.

Saludos finales

¹² Ne carta nu, nguezgō ró mamagō yo jñā; e cjuarma Silvano o dyopjü. Nujnu, rí pārāgō pēpi na jo Mizhocjimi. Dya nda puncjü yo ró xi'tsc'ōji cja ne carta. Ró zo'c'ōji, ñe ró xi'tsc'ōji c'ü na cjuana me s'iyazūji Mizhocjimi me pjōxcūji. Dya rí jyēziji c'ü.

¹³ Va bö'tc'ütjōji Cjimi c'o jmurü a Babilonia c'o ya xo juajnü Mizhocjimi ja c'o nzi va juan'c'ūji. Xo va bö'tc'ütjōji Cjimi e cjuarma Marcos c'ü chjëntjui c'ü ri ngue in ch'igō. ¹⁴ Rí pōtqui s'iyaji; rí pōtqui zenguateji co texe in mü'būji.

Nu'tsc'eji bübü in mü'būji e Jesucristo, rí ötcō Mizhocjimi ra mājā in mü'būji, dya pje rí mbeñeji. Je rga cjanu.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes

¹ Nutscö e Simón Pedro rí pen'ceji ne carta. O juancü e Jesucristo rá cjağö apóstole. Pero rí mbëpjijogö; angueze ngue ín lamugö. Nutscöjme rí apóstolejme o dyacüjme Mizhocjimi rí ench'e ín mün'c'öjme e Jesucristo. Xo 'ñetsc'ejí xo dya'c'üji ín ench'e ín mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua, dya nguextjozújme o salvazügöjme c'ü; xo 'ñetsc'ejí xo salvats'ügueji. Na ngue me na jonte e Jesucristo c'ü ín Mizhocjimigöji c'ü o 'ñe salvazüji; dya juajnü c'o ri ne. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra mböxc'üji xenda rí pârâgueji e Jesucristo nu c'ü ngue ín Mizhocjimigöji 'ñe ngue ín Jmugöji, ngue c'ua xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü me nuc'ejí na jo Mizhocjimi. 'Ma ga cjanu, xenda ra mäjâ ín mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Cualidades del cristiano

³ E Jesucristo o matcüjme; nutscöjme ró möjme co angueze. Ró unnc'öjme ngüenda c'ü me na nojo angueze, 'ñe c'ü me na jo c'o mi cja. E Jesucristo ngue Mizhocjimi c'ü, y me na zëzhi. Nguec'ua va jitsigöjme texe c'o ni jyodü rá xi'tsc'öjme, ngue c'ua mas rí pârâgueji angueze. Ngue c'ua ra bübüts'üji Mizhocjimi; nu'tsc'ejí rí süji rí dyätqueji c'ü. ⁴ Nu cja ne xoñijömü, ya ni ma ra s'odü, na ngueje yo nte me mápâji c'o netsjëji. Pero me na nojo e Jesucristo, nguec'ua me xo na nojo c'o o xitsijme ra dyacüji. Nguec'ua sö rá jëzgöji c'o rí netsjëji. A cjanu, ja c'o ga cja Mizhocjimi, je xo rga cjazgöji nu. ⁵ Nu'tsc'ejí ya dya'c'ejí ín ench'e ín mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua rí pjötpügueji na puncjü ngüenda rí tsjaji c'o na jo. Nuc'ua ra sö rí pârâji c'o na jo c'o rí tsjaji, 'ñe c'o na s'o c'o dya rí tsjaji. ⁶ Nuc'ua, ra sö rí pjörü ja rgui mimiji; dya rí tsjatsjëji c'o ín netsjëji. Nuc'ua, ra sö rí pë's'iji paciencia 'ma cjo pje ra tsja'c'üji. Nuc'ua, ra sö rí süji Mizhocjimi y rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne. ⁷ Nuc'ua, ra sö rí pötü rgui ñeji yo nin cjuarmaji. Nuc'ua, ra sö rí s'iyagueji texe yo nte.

⁸ 'Ma rí sido rí tsjaji yo me na jo, ra jñetse c'ü ín pârâgueji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ⁹ 'Na cjuarma, 'ma dya cja yo na jo, chjëntjui c'ü ri ngorö c'ü dya ri janda na jo. 'Ma ga cjanu, ya jyombeñe c'ü o ndintspi o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja 'ma dya be mi pârâ e Jesucristo. ¹⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, rí sido rí tsjaji yo me na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra jñetse c'ü o juan'c'ügueji Mizhocjimi, y o 'ñünnc'ü ín mü'büji í 'ñejmeji e Jesucristo. 'Ma rí sido rí tsjaji yo, dya rí xögueji 'ma cja c'e 'ñiji c'ü na jo. ¹¹ Y me ra mä'c'äji, 'ma rí sät'äji nu ja ri manda e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü o 'ñe jocüzü ín mü'büji. Je ngueje nu rí tsârâgueji para siempre.

¹² Ya ín pârâgueji yo jña yo na cjuana, y dya ín jëzgueji yo. Pero rá sido rá mbennc'ejí yo. ¹³⁻¹⁴ Rí pârâgö c'ü dya ra mezhe ra mbötcügöji. Na ngueje o jitsi a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nu dya xe rí bünc'ö, rí pârâgö ni jyodü rá mbennc'ejí yo jña yo ya xi'ts'iji, ngue c'ua rí unnc'ejí na jo ngüenda. ¹⁵ Rá jü'sc'ö cja xiscömü yo, ngue c'ua ra sö rí mbeñequeji 'ma ya rga tügö.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶ Ró xi'tsc'öjme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji co o poder Mizhocjimi. Bübü c'o mama ngue 'na bëchjine c'ü ró cjiññitsjégöjme c'ü rí xipijime yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje ró nu'ujme c'ü me na nojo

e Jesucristo. ¹⁷⁻¹⁸ Ró jandajme 'ma mi cārājme angueze cja c'e t'eje. Me ma sjū'ū nu, na ngue Mizhocjimi c'ū nu Tata o tsjapū me go juēns'i e Jesucristo, y o mama c'ū me na jo c'ū. Ró ārāgōjme o jña Mizhocjimi c'ū vi 'ñeje nu ja me na zō, o mama: "Nujnu, ngue ín Ch'igō nu me rí s'iyagō nu me rí mǎpǎgō", eñe.

¹⁹ Je a cjanu va zādā c'ū o mama c'o profeta c'ū ro ējē e Cristo. Nguec'ua rí pārāgōji c'ū na cjuana c'o o dyopjū c'o profeta. Rí tsjapūgejei na puncjū ngüenda c'o o dyopjūji, na ngueje chjēntjui nza cja 'na sivi c'ū jya's'ū nu ja na bēxōmū. 'Ma va pes'e e tanse, ín pārāgejei c'ū ya ra jyas'ū. Je xo ga cjatjonu, 'ma rí tsjapūji na puncjū ngüenda c'o o dyopjū c'o profeta, rí pārāgejei, 'ma ya ra zādā ra ējē na yeje e Jesucristo. ²⁰ C'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjū c'o profeta, ixti unnc'ejī ngüenda c'ū dya cjó sō ra mbārātsjē c'ū mama c'o; ni jyodū o Espírītu Mizhocjimi ra mbōs'ū ra mbārā c'o. ²¹ Na ngue c'o profeta, dya nguijñātsjēji c'o jña c'o o dyopjūji; nguetsjē o Espírītu Mizhocjimi o 'ññbū o mǔ'būji o pǎtpǎji Mizhocjimi.

2

Los que enseñan mentiras

¹ C'o nte a Israel, mi cārā c'o mi cjanū mi 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o mi mamaji, pero dya ma cjuana c'o mi mamaji. Je xo rga cjanu a ndetsc'ejī, rí cārā o xōpūte c'o dya rga cjuana. Anguezeji, dya ra tsjapūji ngüenda c'ū ín Jmugōji, maco o ndū por anguezeji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapū ra ma sufrejī. C'o xōpūte ra jí'ts'ijī c'o dya cjuana. 'Ma cjó c'o ra creo c'o ri jizhi anguezeji, ra bēzhi 'ma c'o. ² C'o xōpūte, me ra tsjaji c'o ri netsjēji c'o na s'o. Na puncjū o cjuarma c'o ra ndeñe co anguezeji, je xo rgā tsjatjoji nu. Nguec'ua yo nte yo dya be ejme e Jesucristo, ra mamaji c'ū dya jo o 'ñijī Mizhocjimi nu na cjuana. ³ C'o xōpūte, me ri neji o merio. Ra jyodūji ja rgā zo'c'ūji, ngue c'ua rí cheñeji 'na bēzo c'ū mi chjū e Noé. Mi xipji c'o nte ro jyēziji c'o na s'o, ro tsjaji Mizhocjimi c'ū ra jññpū ngüenda c'o. Y ya búbū ra tsjapū ra ma sufre c'o.

⁴ Búbū c'o o anxe Mizhocjimi c'o o tsja na s'o. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapū o sufrejī, o mboch'ūji a linfiernu nu ja me na bēxōmū. Je 'nñnt'ūji nu co cadena, hasta 'ma ra zādā c'e pa 'ma ra jññpū ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁵ Mizhocjimi xo tsjapū o sufre c'o mi cārā mi jinguā c'o me mi cja na s'o, c'o dya mi ātā Mizhocjimi. O peñe 'na tradyebe cja ne xoñijōmū o chjotūji. C'o pa c'o, mi búbū 'na bēzo c'ū mi chjū e Noé. Mi xipji c'o nte ro jyēziji c'o na s'o, ro tsjaji c'o na jo. Nuc'ū, dya ndū cja c'e tradyebe c'ū, ni xo ri ngue c'o nu familia. Mi ochoji, dya chjotūji. ⁶ O mezhe c'ua Mizhocjimi xo chjotū c'o jññi a Sodoma 'ñe a Gomorra c'o me ma s'o. O chjotū co sivi o mbēzhiji o bozivi. Nguec'ua yo dya cjanū ngüenda Mizhocjimi sō ra unūji ngüenda xo 'ñe anguezeji ra ma sufrejī, c'ua ja nzi va sufre c'o mi cārā a Sodoma 'ñe a Gomorra. ⁷ Mizhocjimi o chjotū c'o mi cārā c'o jññi c'o, pero o salva e Lot o pjongū. E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua me mi xicha o mǔ'bū c'o na s'o c'o mi cja c'o nte. Porque mi cjatsjēji c'o mi netsjēji c'o me ma s'o, dya mi cjanūji ngüenda Mizhocjimi. ⁸ E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua pama pama me mi sufre o mǔ'bū, na ngue o jñāda c'o nu menzumūji mi cjaji c'o me ma s'o. Y o dyārā mi 'ñaji c'o me ma s'o. ⁹ C'o ma't'ū Mizhocjimi c'o cja na jo, me sufrejī na ngue c'ua na s'o c'ū cja yo nte. Pero me na zēzhi c'ū ín Jmugōji, ra mbōs'ū ra zēzhi c'o. C'o mi cja na s'o, zō dya be va sādā c'e pa 'ma ra jññpūji ngüenda, pero ya mama Mizhocjimi ra castigao c'o.

10 C'o xöpüte c'o dya ga cjuana, cjatsjë c'o netsjëji c'o me na s'o. Cjapüji c'ü dya ni muvi c'ín Jmugöji. Nuc'o, ngue c'o xenda ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o. Cjapüji me na nojo, dya neji cjó pje ra xipjiji. Y sadüji yo pjëzhi na nojo, dya süji. 11 Maco dya cja a cjanu c'o o anxe Mizhocjimi. Na ngue 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o, zó ra ma c'o anxe a jmi c'ín Jmugöji ra ma cösteji, pero dya ra zadüji c'ü vi tsja na s'o. Maco xenda na zëzhi c'o anxe que na nguetscöji.

12 C'o xöpüte, chjëntjui nza cja yo animale yo dya sü Mizhocjimi. C'ü vi ngama Mizhocjimi yo animale, ngue c'ü ra zürüji ra mbö't'üji. Je xo rga cjatjonu c'o xöpüte c'o na s'o, ra chjotüji c'o, dya ra salvaji. Na ngue sadüji nu c'ü dya päräji. 13 Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji na ngue anguezeji vi tsjapüji o sufre c'o ñaja. Anguezeji me mäjä ga tsjaji o mbaxua zó ri xömü zó ri ndempa. Jmurüji co nu'tsc'ejji 'ma in sigueji o xëdyi. Pero me na s'o a ndetsc'ejji, ix 'na tsetjo c'ü cjaji. Na ngue me mäjä ga xi'ts'ijji c'o dya cjuana.

14 Texe 'ma jandaji 'na ndixü, me neji ra tsjaji c'ü na s'o. Dya söyaji, sido cjaji c'o na s'o. Onpüji c'o nte c'o dya creo Mizhocjimi co texe o mü'büji, ngue c'ua xo ra tsjaji a cjanu c'o na s'o. Me pärä ja ga zopjüji c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji ra unüji o ofrenda. Me na s'o anguezeji; Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji. 15 Anguezeji ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, ya ndëpji c'ü o 'ñiji e Balaam c'ü mi ngue o t'i e Beor. E Balaam mi ne ro ndöjö na puncjü o merio; nguec'ua va tsja na s'o. 16 E Balaam mi ngue 'naja profeta c'ü mi ña o jña Mizhocjimi. Pero o nguiñi o mü'bü c'ü na s'o, mi ne ro mama 'na jña c'ü dya vi xipji Mizhocjimi. Zó dya ña yo animale, pero o ña'a 'na burru nza cja 'na nte va huënc'h'i e Balaam, na ngue na s'o c'ü mi cjiñi e Balaam. Nguec'ua go ndümbeñe e Balaam, dya go mama c'e jña c'ü mi ne ro mama.

17 C'o xöpüte, chjëntjui nza cja 'na pozo c'ü ojto ndeje. Xo chjëntjui nza cja o ngömü c'o tunütjo ndajma 'ma na zëzhi ga vü. Ya mama Mizhocjimi c'ü ra mboch'üji a linfiernu nu ja me na bëxömü; nunca ra mbedyeji nu. 18 Yo nte, dya päräji o 'ñiji Mizhocjimi. Pero cärä anguezeji c'o cja ni ma ra jyëzi c'o tjürü c'o na s'o. C'ü cja'a c'o xöpüte, zopjüji c'o nte c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji. Cjapüji me päräji, pero mamaji jña c'o dya ni muvi. Xipjiji c'o nte, na jo ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjëji, dya ni jyodü ra mbötpüji nguenda ja rgá mimiji. 19 Mama c'o xöpüte ga xipjiji c'o cjuarma: "Nu'tsc'ejji in libregueji dya, dya cja mandats'üji c'o ley, sö rí tsjatsjëji c'ua ja c'o nzi gui ñetsjëji", eñeji. Maco dya libre c'o xöpüte, sido me cjaji c'o na s'o. 'Ma dya sö 'na nte ra jyëzi c'o na s'o, dya libre, mandaji 'ma c'ü. 20 Cärä o nte c'o ya jyëzi c'o na s'o c'o cja'a yo nte cja ne xoñijömü. Ya mbedyeji libre, na ngue päräji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji, nu c'ü o ëje o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma ra nzhogüji na yeje cja c'o na s'o, 'ma dya ra jyëziji, nu'ma, xenda rrä s'o 'ma, que na ngue 'ma dya be mi päräji e Jesucristo. 21 O jíchiji o jña Mizhocjimi, o mbäräji o 'ñiji e Cristo c'ü me na jo. Pero o jyëziji c'e jña. Nguec'ua xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ro mbäräji c'e 'ñiji. 22 In pärägueji c'e jña c'ü ri mamaji: "Ne dyo, ya nzhogü o zi'i yo na s'o yo vi nzhocü. Ne cuchi nu ya vi be'ch'e, o yepe o ma 'ñont'ü cja mbëmü", eñe c'e jña. Je xo ga cjatjonu yo nte c'o jëzi c'o na s'o, cja na nzhogü cjaji na yeje c'o na s'o.

3

La venida del Señor

1 Rí s'iyats'üji cjuarma. Ne carta nu rí opcjö rí pen'c'ejji, ngue nu na yeje, na ngueje ya ró pen'c'ejji 'naja. In cjiñijji na jo, nguec'ua rí pen'c'ejji yo carta

rí mbenn'c'ejí c'o ya in pãrãgúejí. ² Nguec'ua, dya rí jyombeñeji c'o jña c'o o mama c'o o profeta Mizhocjimi mi jinguã, 'ñe c'o xo ró xi'tsc'õjme nutscõjme rí apóstolejme. C'o ró xi'tsc'õjme, ngueje c'o o jítsjime c'ín Jmugõji nu c'ü o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o.

³ Ixtí unnc'ejí na jo ngüenda c'ü rá xi'tsc'õji dya. C'o cjé 'ma ya ngue ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijõmü, ra ngarã c'o me ra tsjapü burla o jña Mizhocjimi, ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjëji c'o na s'o. ⁴ Ra mamaji: “¿Ja je búbü c'e bëzo c'ü Jesús c'ü o mama ra ëjë na yeje? Maco dya va ëjë. Ya ndü c'o ín tatagõji. Y nuc'ü, dya sô ra ëjë. Ne xoñijõmü sidotjo ja c'o nzi va t'ãt'ã”, eñeji. ⁵ Anguezeji, dya ra ne ra mbeñeji ja va chjorü ne xoñijõmü. Mi jinguã, nguextjo c'ü o ña Mizhocjimi, o búbü ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü. Ne xoñijõmü, o c'os'ü cja c'o ndeje c'o mi po'o, go jñetse e jõmü. Nguec'ua ne xoñijõmü mi búbü a nde'e cja yo ndeje. ⁶ Yo ndeje, o zãdã 'ma o tsjapü Mizhocjimi o tsobü cja ne xoñijõmü, go chjotü. ⁷ Ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü nu rí carãji dya, ya mama Mizhocjimi ra chjorü yo. Nujyo, ra ndé'ë yo, 'ma ra zãdã c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Nu'ma, ra ma sufre c'o dya zü Mizhocjimi.

⁸ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'õji, dya rí jyombeñeji ja ga cja. 'Natjo pa, chjëntjui 'na mil o cjé cja o jmi Mizhocjimi. Y 'na mil o cjé'ë, chjëntjui 'natjo pa. ⁹ Búbü c'o mama: “Ya mezhe na puncjü e Jesucristo; maco dya sô ra ëjë c'ua ja nzi va mama”, eñeji. Pero dya je ga cjanu. E Jesucristo me pëscõji paciencia, dya ne cjó ra ma sufre; ne'e c'ü ra nzhogü o mü'bü texe yo nte. Nguec'ua dya be ga 'ñeje.

¹⁰ Ra ëjë na yeje c'ín Jmugõji ra 'ñe jñüncüji ngüenda. Ra zãdã c'e pa c'ü dya ri te'beji, chjëntjui 'na xõmü 'ma ra ëjë 'na mbë'ë cja 'na ngumü, 'ma dya cjó te'be. Ra yürü me na jens'e, y ra chjorü ne jens'e. Yo búbü a jens'e, xo ra chjorü co sivi yo. Ne xoñijõmü, xo ra ndé'ë nu, ra chjorü. Xo 'ñe texe yo búbü cja ne xoñijõmü, nde ra chjorü yo.

¹¹ Na ngue ra chjorü texe yo, ni jyodü na puncjü rí sügueji Mizhocjimi rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze. ¹² Rí che'beji c'e pa 'ma ra ëjë na yeje Mizhocjimi; rí che'beji co texe in mü'büji. Nu'ma, ngue 'ma ra ndé'ë ne jens'e ra chjorü. Xo 'ñe texe yo búbü a jens'e, nde ra chjorü yo. ¹³ Nutscõji rí te'begõji ra búbü 'na jens'e nuevo, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Xo 'ñe 'na xoñijõmü nuevo. Texe c'o ra tsjaji nu, nde na jo c'o.

¹⁴ In te'beji yo na jo yo ya ró mangö. Nguec'ua rí pjõtpügueji ngüenda ja rgui minc'ejí, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ín Jmugõji, ra mãjä in mün'c'ejí, dya rí tsegueji. Y dya pje ra chõ'tc'üji c'ü rrã s'o. Rí xi'tsc'õji yo, cjuarma, na ngue rí s'iyats'üji. ¹⁵ Dya ri tsjijniji c'ü ya mezhe na puncjü c'ín Jmugõji. Rí mbeñegueji c'ü me pëscõji paciencia ngue c'ua ra jogü in mü'büji. Mi cjuarmagõji e Pablo c'ü me rí neji, xo o xi'ts'ijí a cjanu cja c'e carta c'ü o pen'c'ejí. Na ngueje Mizhocjimi o unü o pjeñe. ¹⁶ Texe cja yo carta yo opjé e Pablo, xo mama a cjanu nu yo rí xi'tsc'õji. C'o jña c'o mama angueze, búbü c'o na s'ézhi rga pãrãgõji. Nguec'ua c'o yembeñe c'o dya nda pãrã o 'ñiji Mizhocjimi, 'ma xõrüji c'o o dyopjü e Pablo, dya pãrãji ja c'o nzi va nguijní e Pablo; nan'ño ga nguijniji. Je xo ga cjanu ga xõrüji texe yo o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga bëzhiji.

¹⁷ Ya ró xi'tsc'õji; nguec'ua in pãrãji ja ga cja c'o xõpüte c'o dya cjuana. Ya xõgüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, y dya ätpãji o jña. Rí pjõtpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o xi'ts'ijí c'o, na ngue dya cjuana. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ejí xo rí yembeñeji, xo rí xõgüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'õji a cjanu, cjuarma, na ngue rí s'iyats'üji. ¹⁸ C'ü rí tsjagueji, xenda rí pãrãgueji

e Jesucristo c'ín Jmugöji nu c'ü o 'ñe 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Angueze s'iyats'üji ra mböxc'üji xenda rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Me na nojo e Jesucristo. Rá ma'tc'öji dya, y rá sido rá ma'tc'öji para siempre. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

El mensaje de vida

¹ Rí xi'tsc'öji ja rgá sô rá búbütjoi co Mizhocjimi. Nu c'ü dacüji c'ü ni búbü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ixmi búbü 'ma dya be mi t'ät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Pero o ëjê va cja ne xoñijöümü. Nguec'ua nutscöjme rí apóstolejme ró äräjme c'o jña c'o mi mama. Xo ró jandajme y ró tjödújme. Rí päräjme c'ü mi búbü o cuerpo nza cjazgöji. ² Nu c'ü dacüji c'ü rgá búbütjogöji o ëjê; nutscöjme ró jandajme ngue c'ua ró unnc'öjme ngüenda cjó ngueje. Rí xi'tsc'öjme c'ü ixmi búbüvi co Mizhocjimi, pero o ëjê va ja rí cārāgöji. ³ Rí xi'tsc'öji nu c'o ró äräjme 'ñe c'o ró jandajme ngue c'ua nuzgöjme 'ñetsc'ejí rá 'natjoji. A cjanu xo 'ñetsc'ejí rí 'natjogueji co Mizhocjimi 'ñe co e Jesucristo c'ü o T'i. ⁴ Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua rí 'natjogueji co Mizhocjimi. A cjanu me rí mächjeji.

Dios es luz

⁵ Nu c'o ró ärägöjme c'o o mama e Jesucristo, ngueje c'o rá xi'tsc'öji c'o. Mizhocjimi me jya's'ü; ojtjo bëxöümü c'ü ri búbü c'o na s'o. ⁶ 'Ma rá mamaji: "Rí 'natjoji co Mizhocjimi", rá eñeji, pero 'ma rí nzhodüji cja bëxöümü rí cjai c'o na s'o, nu'ma, na mbëchjinezüji 'ma. Na ngue dya cjuana c'o rí mangöji 'ma. ⁷ Pero 'ma rá jëziji ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi ín mü'büji nguec'ua rá cjai ja c'o nzi ga ne angueze c'o na jo, nu'ma, rí 'natjogöji 'ma. A cjanu ni ma ra ndintsqui ín mü'büji texe c'o na s'o, na ngue e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o pjödü o cji por nutscöji.

⁸ Zö rá mangöji c'ü dya búbüzügöji c'o na s'o, pero dya cjuana c'ü rí mangöji; rí jyopü rgá cijjñiji. Ixi jñetse 'ma, c'ü dya búbü ín mün'c'öji o jña Mizhocjimi c'ü mama na cjuana na s'ozgöji. ⁹ Pero 'ma rá xipjiji Mizhocjimi: "Jā, na s'ozgöjme ja c'o nzi guí mangue", rá embeji, nu'ma, na perdonaozüji ín nzhubüji ja c'o nzi va mama. Na ngue o ndü e Jesucristo va ngötcüji c'o. Ra ndintsquiji ín mü'büji texe c'o. ¹⁰ 'Ma rá mamaji: "Nunca rí cjağö c'o na s'o", rá eñeji, nu'ma, chjëntjovi c'ü ro mangöji na mbëchjine Mizhocjimi. Ixi jñetse 'ma c'ü dya búbü ín mü'büji o jña.

2

Cristo, nuestro abogado

¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Nujoy rí opjügö cja ne carta, rí xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsají c'o na s'o. Pero 'ma rí tsají c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi, na perdonaoztüji 'ma. Na ngue búbü 'naja c'ü ñacöji cja Mizhocjimi c'ín Tataji. C'ü ñacöji ngueje e Jesucristo c'ü nunca go tsja c'o na s'o. ² Nuc'ü, o ngötcüji ín nzhubüji. Dya nguextjozügöji o ngötcüji ín nzhunc'öji; xo ngö'tp'ü texe yo nte yo cārā cja ne xoñijöümü.

³ 'Ma rá cjai ja c'o nzi va mama e Jesucristo, nu'ma, ra sô rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co Mizhocjimi. ⁴ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí pärägö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a ja c'o nzi va manda Mizhocjimi, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü, y dya búbü o mü'bü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ⁵ Pero 'ma cjó c'o ra dyätpä o jña Mizhocjimi, na cjuana ne Mizhocjimi 'ma c'ü, co texe o mü'bü. Nguec'ua 'ma rá ätpöji o jña Mizhocjimi, nu'ma, ra sô rá pärägöji c'ü

rí 'natjoji co angueze. ⁶ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí 'natjobe co e Jesucristo", ra 'ñeñe, nu'ma, ni jyodü ra nzhodü ja c'o nzi va nzhodü e Jesucristo.

El nuevo mandamiento

⁷ Ne mandamiento nu rá xi'tsc'öji dya, cjuarma, dya nan'ño nu. Ngue 'na mandamiento nu ya in pārãgueji ndeze 'ma i pjürü i dyätpäji o jña e Jesucristo. Ya i dyärãji nu. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji yo nín minteji. ⁸ Zo ya in pārãgueji ne jña, pero chjëntjui c'ü cja ri nuevo, na ngue xenda rí pārãgöji dya c'ü ja ga cja. Na ngue e Jesucristo o tsja ja c'o nzi ga mama ne jña, o s'iyazüji. Nguec'ua xo 'ñezgöji rá pötü rga s'iyagöji dya. Na ngue e bëxömü ya ni ma ra cjoü. Na ngue bübü in mün'c'öji dya e Jesucristo c'ü ngue o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o ra mama: "Bübü in mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, sido nzhodü cja bëxömü 'ma c'ü. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra s'ya nu cjuarma, nu'ma, bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra tsja c'o na s'o. ¹¹ 'Ma cjó c'o ra nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, ixí jñetsetjo 'ma c'ü dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü, nguec'ua nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o. Nu c'ü cja'a ga cjanu, dya pārã ja ni ma ni ja ra zät'ä. Na ngue c'ü ni nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o, nguec'ua ya tsot'ü o ndö, dya cja janda o jya's'ü.

¹² Cja ne carta nu rí opjögö, rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí xi'tsc'öji yo jña, na ngue ya perdonaots'üji in nzhubüji, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo por nuzgöji. ¹³ Nu'tsc'ëji in tataji rí pen'c'ëji ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pārãji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijöümü; ya in 'natjoji dya co angueze. Nu'tsc'ëji in sëji rí zo'c'öji na ngue ya i chöpjüji e Satanás c'ü dya jo.

Nu'tsc'ëji in ts'it'iji, rí zo'c'öji na ngue ya in pārãji mi Tataji c'ü bübü a jens'e.

¹⁴ Nu'tsc'ëji in tataji rí pen'c'ëji ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pārãji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijöümü. Nu'tsc'ëji in sëji, rí zo'c'öji na ngue ya i chöpjüji c'ü dya jo. I chöpjüji c'ü, na ngue o jña Mizhocjimi c'ü bübü in mü'büji cja'c'ü rí zëzhgueji.

¹⁵ Dya rí ñe rí tsjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pārã Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o me mähä c'o cjaji cja ne xoñijöümü, dya mähä 'ma Mizhocjimi c'ü in Tataji.

¹⁶ Yo nte yo dya pārã Mizhocjimi c'ü in Tataji, cjatsjëji ja c'o nzi ga netsjëji c'o na s'o. Jandaji c'o na s'o, na ngue me ne ra jñandaji c'o. C'o pë's'i na puncjü o merio, me cjapüji na nojo. Xo 'ñeje c'o pjëzhi na nojo. Texe yo na s'o yo cja yo nte, dya ni 'ñeje cja Mizhocjimi yo; je ni 'ñeje cja c'ü dya jo c'ü manda dya yo nte yo cja na s'o. ¹⁷ Dya rí ñe rí tsjaji yo na s'o yo cjaji cja ne xoñijöümü. Na ngue ne xoñijöümü ya ni ma ra nguarü. Ya xo ni ma ra nguarü yo bübü cja ne xoñijöümü yo na s'o, yo me ne yo nte y cjaji. Pero 'ma cjó c'o ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra bübütjo para siempre.

La verdad y la mentira

¹⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. Ya i dyärãji ra zädä 'ma ra ëjë 'naja c'ü ra nu'u na ü e Cristo, ra jyodü ja rgá huins'i c'ü. Ya cãrã dya na puncjü o xöpüte c'o nu'u na ü e Jesucristo. Nujoy, ngue yo rgá pārãgöji c'ü ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. ¹⁹ C'o xöpüte mi jmürüji co nuzgöji, pero dya mi 'natjo o pjeñeji co nuzgöji. Nguec'ua va xögüji. Nu 'ma ri 'natjo o pjeñeji co nuzgöji, sido ro ëji co nuzgöji. Pero o xögüji. A cjanu Mizhocjimi dacüji c'ü rgá pārãgöji c'ü dya in dyocjöji ne ri 'naja c'o.

²⁰ Nu'tsc'ejji, dya rí dyätqueji c'o. Na ngue c'ü o T'i Mizhocjimi o dya c'üji o Espiritu o ë bübü cja in mü'büji. Nguéc'ua in pârâji ja ga cja c'ü na cjuana in texeji. ²¹ C'ü rgá pen'c'ejji ne carta, dya ngue c'ü rá jí'tsc'öji 'na jña c'ü dya in pârâji. Na ngue ya in pârâji c'o jña c'o na cjuana. Y 'ma cjó c'o ra xi'ts'íji 'na bëchjine, ixtí pârâgueji 'ma, c'ü dya ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'e jña. Na ngue na cjuana c'ü mama Mizhocjimi.

²² Bübü c'o mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Dya bübü c'ü xenda rrã s'o nza cja ne bëchjine me na s'o. 'Ma cjó c'o ra mama: "E Jesús dya ngue o T'i Mizhocjimi, na ngue mi ntetjo c'ü", ra 'ñeñe, nu'ma, anticristo 'ma c'ü. Na ngue nu'u na ü e Jesucristo. ²³ 'Ma cjó c'o ra mama: "Dya rí ma't'ügö e Jesús, na ngue dya ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, ix na cjuana, dya bübüvi Mizhocjimi 'ma c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra ma't'ü e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, xo ma't'ü 'ma Mizhocjimi. Nguéc'ua Mizhocjimi bübü 'ma co c'e nte.

²⁴ 'Ma cja vi creoji, i dyärâji ja ga cja Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i. Sido rí tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o i dyärâji; dya rí jyombeñeji. 'Ma sido rí tsjaji c'o, sido ra bübü e Jesucristo co nu'tsc'ejji; 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ²⁵ Nuc'ü, ngueje c'ü o mama e Jesucristo; ra dyacüji c'ü rá bübütoji co Mizhocjimi para siempre.

²⁶ Ró xi'tsc'öji cja ne carta yo, na ngueje cãrã c'o ne ra dyon'c'üji ra jí'ts'íji c'o dya cjuana. ²⁷ Pero dya ni jyodü rí dyätpäji o jña anguezeji. Na ngue bübü dya in mün'c'ejji o Espiritu Mizhocjimi c'ü o dya c'üji e Jesucristo. Nuc'ü, jí'ts'íji nguéc'ua in pârâji na jo ja ga cja. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji sido rí mbeñeji e Jesucristo ngue c'ua ri 'natjo in pjeñeji ja c'o nzi va jí'ts'íji. Na ngue na cjuana c'o mama o Espiritu Mizhocjimi; dya bëchjine c'o.

²⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí sido rí dyätäji e Jesucristo, na ngue in 'natjogueji co angueze. 'Ma rá cjaji a cjanu, dya rá süji 'ma ra ëjë na yeje c'ü; dya rá tseji. ²⁹ In pârâgueji c'ü me na jo Mizhocjimi. Nguéc'ua rí jñunt'ü in mü'büji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü ngue o t'i Mizhocjimi c'o.

3

Hijos de Dios

¹ Tsijñiji ja va s'iyazgöji Mizhocjimi. Me go s'iyazgöji na puncjü o tsjacüji o t'izgöji. Já, ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, dya unüji ngüenda c'ü ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Na ngue, dya xo unüji ngüenda e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. ² Mi cjuarmats'ügöji rí nets'ejji. Ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Dya rí pârâgöji texe c'ü ja rga czazgöji 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. Pero rí pârâgöji 'ma rá chjëji c'ü, ixta jñetsezüji nza cja angueze. Na ngue rá jandaji angueze ja rga cja. ³ 'Ma cjó c'o te'be a cjanu c'e pa c'ü rga czazgöji nza cja e Jesucristo, ni jyodü ra dyörü Mizhocjimi ra ndintspi o mü'bü. Xo ni jyodü ra jyëzi texe c'o na s'o ngue c'ua rrã jo nza cja e Jesucristo me na jo.

⁴ 'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, nu'ma, dya ätä 'ma Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o dya ätä Mizhocjimi, tuns'ü o nzhübü 'ma c'ü. ⁵ In pârâgueji o ëjë e Jesucristo o ë ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'o. Angueze, dya bübü c'o na s'o. ⁶ 'Ma cjó c'o sido ätä e Jesucristo, dya cja'a 'ma c'o na s'o. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü dya pãrã ja ga cja e Jesucristo. Dya xo unü ngüenda pje vi 'ñeje c'ü. ⁷ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue

ín ch'itsc'öji. Dya rí creogueji c'o xi'ts'iiji: "Dya ra tsja zö rí tsjaji c'o na s'o", ents'eji. Pero dya cjuana. Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo'o ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, na jo 'ma c'ü, nza cja e Jesucristo me na jo. ⁸ 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, ngue o t'i e Satanás c'ü dya jo. Na ngue c'ü dya jo, sido cja'a c'o na s'o ndeze 'ma o mbürü o tsja c'o na s'o. Y 'ñünbü o mü'bü yo nte xo cjaji c'o na s'o. C'ü vi 'ñeje o T'i Mizhocjimi, ngue c'ü o juapcü o bēpji e Satanás c'ü dya jo.

⁹ C'o ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ra sido ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ya jñu's'ü anguezeji; ja c'o ga cja angueze, je xo ga cjatjonu c'o. Ra jyēziji texe c'o na s'o, na ngue ya ngue o t'i Mizhocjimi. ¹⁰ Nguец'ua rgá pārāgōji cjó ngue o t'i Mizhocjimi, 'ñe cjó ngue o t'i c'ü dya jo. 'Ma cjó c'o dya cja'a c'o na jo, 'ñe 'ma dya xo s'iya o cjuarma, nu'ma, dya ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü.

Amémonos unos a otros

¹¹ C'e ñña c'ü i dyārāji 'ma cja vi 'ñenche in mü'büji e Jesucristo, ngue c'ü ni jyodü rá pötca s'iyaji. ¹² Dya rá cjaji c'ua ja nzi va tsja e Caín. Nuc'ü, o tsja c'o na s'o c'o o bēpji e Satanás c'ü dya jo, o mbö't'ü c'ü o cjuarma. Na ngue c'ü o cjuarma mi cja c'o na jo, y e Caín mi cja c'o na s'o.

¹³ Nguец'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma ra nuc'üji na ü yo nte yo dya pārā Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji: "¿Pje ni nugüji na ü?", rí 'ñeñeji. ¹⁴ 'Ma ot'ü, mi nza czazgōji 'na nte c'ü ya ndü c'ü dya cja ārā. Na ngue dya mi ätcōji Mizhocjimi. Pero nudyā, rí bübütjogōji. Rí pārāgōji c'ü rí bübütjoji, na ngue rí s'iyaji yo mi cjuarmaji. 'Ma cjó c'o dya s'iya yo nu minteji, chjēntjui c'ü ya ro ndü.

¹⁵ 'Ma cjó c'o nu'u na ü nu cjuarma, chjēntjui c'ü ro pö't'unte. In pārāgueji c'o pö't'unte, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'bü c'o. ¹⁶ Rí pārāgōji c'ü o s'iyazgōji e Jesucristo. Na ngue o ne o ndü por nutscōji. Nutscōji xo ni jyodü rá pjös'üji yo mi cjuarmaji, zö rá tüji. ¹⁷ 'Ma cjó c'o pé's'i c'ü ra zi 'ñe c'ü ra jye, 'ma ra jñāda nu cjuarma c'ü pje ni jyodü, pero 'ma dya ra juentse ra unü c'o ni jyodü, nu'ma, dya s'iya 'ma nu cjuarma c'ua ja nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹⁸ Rí zo'c'ōji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Zö rá mamaji rí s'iyagōji yo mi cjuarmaji, pero 'ma dya rá pjös'üji c'o pje ni jyodü, nguextjo co ín teji rgá mangōji 'ma. Ni jyodü rá s'iyaji yo mi cjuarmaji co texe ín mü'büji.

Confianza delante de Dios

¹⁹⁻²⁰ Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu mi cjuarmaji, rí pārāgōji 'ma c'ü na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi. Zö bübü 'ma va ējē 'na pjeñe cja ín mü'büji cjo na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi, pero dya ni jyodü rá süji. Ni jyodü rá mbeñeji c'ü mama Mizhocjimi, 'ma rí s'iyaji yo mi cjuarmaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü ngue o t'izgōji. Angueze pārā, 'ma na cjuana rí s'iyagōji yo mi cjuarmaji; angueze pārā texe. ²¹ Mi cjuarmats'üji rí nets'eji. 'Ma pārā ín mü'büji c'ü dya pje rí cjaji, ra sö rá chēzhiji cja o jmi Mizhocjimi, dya rá süji rga ötügōji c'ü. ²² Nuc'ü, texe c'o rá ötüji, ra dyacōji c'o. Na ngue rí cjaji ja c'o nzi ga ne angueze c'o mandamiento c'o xitscōji c'ü. ²³ Nu c'o o mandamiento ngue c'ü rá ench'e ín mü'bügōji e Jesucristo c'ü o T'i, 'ñe rá pötü rga s'iyaji yo mi cjuarmaji. Ngue c'ü o mama rá cjaji. ²⁴ 'Ma cjó c'o cja'a ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi, y Mizhocjimi bübü o mü'bü. C'ü rgá pārāgōji bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ngue c'ü 'ñünngü ín mü'büji o Espiritu c'ü o dyacōji.

4

El Espíritu de Dios y el espíritu que está contra el Cristo

¹ Cârã na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana c'o nzhodü cja ne xoñijöümü. Nguec'ua dya xti creoji texe c'o ra jí'ts'iji. Rí tsjijñiji na jo c'o jña c'o mamaji, cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'büji cjo jiyö. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'iyats'üji. ² Rá xi'tsc'öji dya, c'ü rguí pârãgueje cjo ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'o xöpüte c'o ri jí'ts'iji. 'Ma ra mama c'e xöpüte ra xipji yo nte: "E Jesucristo vi 'ñeje cja Mizhocjimi o ë jmus'ü nza cjazgöji rí nteji", ra 'ñeñe, nu'ma, ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü ra mama a cjanu. ³ 'Ma cjo c'o ra mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesucristo cja Mizhocjimi, nu'ma, dya ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'ü; ngue c'ü dya jo. Nu c'o mama a cjanu, anticristo c'o. Na ngue 'ñünbüji o mü'büji ra nuji na ü e Jesucristo. Ya j dyãrãgueji ra ëjë e anticristo c'ü ra jyodü ja rgá huins'i e Jesucristo. Nudya, ya cãrã cja ne xoñijöümü na puncjü c'o sô rá xiji anticristo, na ngue nuji na ü e Jesucristo.

⁴ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Ngue o t'its'üji Mizhocjimi. I chöpüji c'o xöpüte, dya jñ creoji. Na ngue xenda na zëzhi nu c'ü bübü dya ín mü'büji, que na ngue c'ü bübü o mü'bü yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. ⁵ C'o xöpüte c'o dya cjuana, cijñi o pjeñeji nzi ga nguiñi c'o nte c'o dya pãrã Mizhocjimi. Nguec'ua jizhiji ja ga cja cja ne xoñijöümü. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi ätpäji o jña c'o xöpüte. ⁶ Nutscöjme rí apóstolejme, ngueje Mizhocjimi c'ü 'ñünngü ín mü'büjme rí zopcjöjme yo nte. Nu c'o pãrã Mizhocjimi, ätcãjme. Nu c'o dya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ätcãjme c'o. Ngue c'ü rgá pãrãgöji c'o 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi c'ü na cjuana, 'ñe c'o 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü na mbëchjine.

Dios es amor

⁷ Mi cjuarmats'ügöji rí s'iyats'üji. Ni jyodü rá pötü rga s'iyaji, na ngue Mizhocjimi s'iyazüji y dacüji c'ü rgá s'iyaji yo nín minteji. 'Ma cjo c'o s'iya yo nín minteji, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi 'ñe pãrã Mizhocjimi 'ma c'ü. ⁸ 'Ma cjo c'o dya s'iya yo nín minteji, dya pãrã Mizhocjimi 'ma c'ü. Na ngue Mizhocjimi me s'iyazüji rí texeji. ⁹ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me s'iyazüji; o ndãjä c'ü 'natjo o T'i o ëjë cja ne xoñijöümü, ngue c'ua ra bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji. ¹⁰ Xenda s'iyazüji Mizhocjimi que na ngue c'ü rgá negöji angueze. Angueze me go s'iyazügöji o ndãjä c'ü o T'i o 'ñe ngötcüji ín nzhubüji.

¹¹ Rí s'iyats'ügöji cjuarma. Na ngue c'ü o s'iyazüji a cjanu Mizhocjimi, xo ni jyodü rá pötü rga s'iyaji. ¹² Dya cjo jñanda Mizhocjimi y dya cjo sô ra jñanda. Pero 'ma rá pötü rga s'iyaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü bübü ín mü'büji Mizhocjimi. Na ngue rí s'iyaji yo nín minteji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o dyacüji o Espiritu. Nguec'ua rí pãrãgöji c'ü bübü Mizhocjimi ín mü'büji, 'ñe c'ü rí 'natjoji co angueze. ¹⁴ Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme e Jesucristo. Rí pãrãgöjme e Jesucristo ngueje o T'i Mizhocjimi c'ü o ndãjä o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, nutscöji rí cãrãji cja ne xoñijöümü. Ngue c'ü rí xi'tsc'öjme c'ü. ¹⁵ 'Ma cjo c'o ra mama co texe o mü'bü: "E Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, bübü 'ma Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü. Y angueze 'natjovi co Mizhocjimi.

¹⁶ Ró unnc'öji ngüenda ja va s'iyazgöji Mizhocjimi; nguec'ua ró ench'e ín mü'büji. Mizhocjimi s'iyazgöji rí texeji. 'Ma cjo c'o s'iya yo nín minteji, nu'ma, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi. Y Mizhocjimi bübü o mü'bü. ¹⁷ 'Ma rá s'iyaji yo nín

mintegöji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi, dya rá süji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Dya rá süji, na ngue rí s'iyaji yo nín minteji va cja ne xoñijö mü ja c'o nzi ma s'iya e Jesucristo c'o nte. ¹⁸ Zö bübü 'ma rá süji c'ü ra jñüncüji ngüenda, pero 'ma rá unnc'öji na jo ngüenda ja va s'iyazüji Mizhocjimi, ra mäjä 'ma ín mü'büji, dya cja rá süji. C'o sü, süji 'na ra castigao Mizhocjimi anguezeji. 'Ma sü 'na nte, ixi jñetse c'ü dya creo na jo ja ga s'iyazüji Mizhocjimi.

¹⁹ Rí negöji Mizhocjimi y rí s'iyaji yo nín minteji. Na ngue Mizhocjimi ot'ü o s'iyazüji. ²⁰ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí negö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü yo o cjuarma, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü. ¿Ja rgá sò ra ne'e Mizhocjimi c'ü nunca janda? Maco dya s'iya yo o cjuarma yo janda. ²¹ Nujnu ngueje nu jña nu o xitsiji: nu c'ü ne'e Mizhocjimi, xo ni jyodu ra s'iya yo nu cjuarmaji.

5

Nuestra victoria sobre el mundo

¹ 'Ma cjó c'o creo e Jesús c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi, ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü; nguec'ua ne'e Mizhocjimi. Texe c'o ne'e Mizhocjimi, xo s'iyaji c'o 'ñaja c'o creo e Jesucristo, na ngue ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ² 'Ma rá neji Mizhocjimi, 'ñe rá cja ji ja c'o nzi ga mama, ixi jñetse 'ma c'ü rí s'iyaji yo ín cjuarmaji yo xo ngue o t'i Mizhocjimi. ³ 'Ma rí neji Mizhocjimi, rí cja ji ja c'o nzi ga mama. Dya rí sögöji na jyü c'o jña c'o mama angueze rá cja ji. ⁴ Nutscöji ya tsjacüji Mizhocjimi o t'izgöji, dya cja rí cja ji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo ra mböxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ⁵ Dya cjó sötsjê ra jyëzi c'o na s'o c'o cja ji cja ne xoñijö mü; nguextjo c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶⁻⁸ 'Ma o ji'i e Jesús, ya ixmi Mizhocjimi. Y zö o ndü o pjödü o cji, pero sidotjo Mizhocjimi. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá pãrãji vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Na cjuana c'o mama o Espíritu Mizhocjimi. Rí unnc'öji ngüenda ja va cja 'ma mü o ji'i e Jesús, 'ñe 'ma mü o pjödü o cji va ndü. Y o Espíritu Mizhocjimi 'ñüngü ín mü'büji rá pãrãji e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi. Bübü jñi c'o cjacüji rá pãrãji a cjanu. Ngueje Mizhocjimi a jens'e, 'ñe o jña, 'ñe o Espíritu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nza jñiji. ⁹ Maco rí creoji c'ü mama yo nte, ni jyodü rá creoji mas c'ü mama Mizhocjimi. Mama Mizhocjimi e Jesús ngue c'ü o T'i. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo, pãrã c'ü ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús. Mizhocjimi o mama e Jesús ngue c'ü o T'i. Nu c'o dya ejme Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mamaji na mbëchjine Mizhocjimi. Na ngue dya creoji c'o o mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. ¹¹ C'ü o mama Mizhocjimi, ngue c'ü o dyacüji c'ü rgá bübüttöji co angueze para siempre. Rí bübüttöji na ngue o T'i Mizhocjimi bübü co nuzgöji. ¹² 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, ya bübü co Mizhocjimi c'o. 'Ma cjó c'o dya ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, dya bübü co Mizhocjimi 'ma c'o.

Conclusión y consejos finales

¹³ Nu'tsc'ëji ya ín ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Rí pen'c'öji ne carta ngue c'ua rí pãrãgueji c'ü ya ín bübüttögueji dya co Mizhocjimi y rí bübüttöji para siempre.

¹⁴ Dya rá süji rga ötüji Mizhocjimi. Na ngue 'ma rá ötüji ja c'o nzi ga ne angueze, rí pãrãgöji ra dyätcäji. ¹⁵ Texe c'o rí ötcöji, 'ma rí pãrãgöji ra dyätcäji, xo rí pãrãgöji c'ü ya mama Mizhocjimi ra dyacüji c'o.

¹⁶ 'Ma rá jandaji ri cja na s'o 'na ín cjuarmaji, ni jyodü rá ötpöji Mizhocjimi c'e cjuarma, xa'ma ra nzhogü o mü'bü. A cjanu, dya ra bëzhi, Mizhocjimi ra unü sido ra bübü'tjo. Bübü 'na nzhübü c'ü me na s'o c'ü rguí ndü 'na nte, dya ra salva. Dya ngue ne nzhübü nu rí mangö rá ötpöji Mizhocjimi ín cjuarmagöji.

¹⁷ Texe 'ma rí cjaji c'o na s'o, ngue 'na nzhübü a jmi Mizhocjimi. Bübü o nzhübü c'o dya ngue c'ü rga tügöji. Pero c'o tuns'ü c'e nzhübü c'ü cja ró mangö, ra ndüji, dya ra salvaji.

¹⁸ Rí pãrãgöji, 'na nte 'ma ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya sido cja'a c'o na s'o. Na ngue e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi pjörü c'ü. Nguec'ua e Satanás c'ü dya jo, dya cja manda cja o mü'bü c'e nte.

¹⁹ Rí pãrãgöji nutscöji ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Pero c'o nte c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda c'o.

²⁰ Rí pãrãgöji o ëjë o T'i Mizhocjimi o ë dyacüji rá pãräji Mizhocjimi c'ü na cjuana. Rí 'natjoji dya co Mizhocjimi c'ü na cjuana. Na ngue ya bübü ín mü'büji dya o T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. 'Ma rí 'natjoji co Mizhocjimi c'ü na cjuana, rá bübü'tjoji 'ma, dya rá tüji. ²¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Pjötöpüji ngüenda c'ü nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügueji; dya rí creoji nan'ño jña. Je ga cjanu rgá xi'tsc'öji, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

La verdad y el amor

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ügö nu'tsc'e hermana o juan'c'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e 'ñe yo in ch'igüe rí s'iyats'ügöji co texe ín mü'bü. Dya nguextjözügö rí s'iyats'üji; xo s'iyats'üji texe c'o pãrã o jña e Jesucristo nu na cjuana. ² Rí s'iyats'üji na ngue o zi'ch'i ín mü'bügö c'o jña c'o na cjuana; xo 'ñe in mü'bügueji. Y ra búbü ín mü'büji para siempre. ³ Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i ra mböxc'üji 'ñe ra juen'tsc'eji, ngue c'ua ra mäjã in mü'bügueji, dya pje rí mbeñeji. Anguezevi ra dya'c'üji rí pãrãji c'o na cjuana. Xo ra dya'c'üji rí pötü rgui s'iyaji.

⁴ Me rí mäcjö na ngue rí unnc'ö ngüenda búbü ja nzi c'o in ch'igüe c'o nzhodü cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana, cjaji ja c'o nzi va xitscöji Mizhocjimi c'ín Tataji. ⁵ Ne jña nu rá xi'tsc'ö dya, hermana, dya ngue 'na jña c'ü ri nan'ño. Ngue 'na jña c'ü rí pãrãji ndeze 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji. ⁶ 'Ma rí neji Mizhocjimi, rá cjaji ja c'o nzi ga mama. C'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ü rá s'iyaji yo nín minteji. Ne jña nu, ya ÿ dyärãji ndeze 'ma cja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Los engañadores

⁷ Cãrã dya na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana, nzhodüji cja ne xoñijö mü zopjüji yo nte. Xipjiji: "E Jesús mi ntetjo c'ü; dya vi 'ñeje cja Mizhocjimi", eñeji. Nguec'ua anticristo c'o y onpüji yo nte. ⁸ Nutscöjme ró pëpcöjme na jo Mizhocjimi rvã zo'c'öjme, 'ñe yo in ch'igüe. Rí pjötpügueji na puncjü ngüenda, dya rí jyëziji c'o ÿ dyärãji, ngue c'ua ra ngö'tc'üji na jo Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o pãrã o jña e Cristo, 'ma ra jyëzi c'e jña, cja rrü creo c'ü 'na jña, nu'ma, dya búbü 'ma Mizhocjimi co angueze. 'Ma cjó c'o sido ätpã o jña e Cristo, búbü e Cristo co angueze, xo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ¹⁰ 'Ma ra ëjẽ 'na xöpüte ra ë xi'ts'iji c'ü dya ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús, dya rí recibidogueji ra oxü in nzungueji. Dya xo rí xipjiji: "Mizhocjimi ra mböxc'ü", rí 'ñembeji. ¹¹ Na ngue 'ma rí ma'tp'üji Cjimi c'e xöpüte, xo ÿn pë's'i in s'ocüji chjëntjovi c'ü ri pjös'üji o bëpji c'e xöpüte c'o na s'o.

Palabras finales

¹² Xe búbü na puncjü c'o mi ne ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ëñaji. A cjanu, mas rá mäcjöji.

¹³ Va bö'tc'ütjovi Cjimi c'o o t'i c'ü nín tsjjuë c'ü xo juajnü Mizhocjimi. Je ga cjanu, amén.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

Se habla bien de Gayo

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ü cjuarma Gayo. Rí s'iyats'ü co texe in mü'bü.

² Rí ötügö Mizhocjimi ra intsjimits'ü, ngue c'ua rrä jo texe c'o in cjague, ja c'o nzi ga cja in mü'bügue na jo a jmi Mizhocjimi; 'ñe c'ü rí bübütjogue na jo, dya rí só'dyë. Rí ö'tc'ö a cjanu cjuarma, na ngue rí s'iyats'ügö. ³ O ëjë ja nzi cjuarma o ë xitscöji in nzhodügue na jo in ätpä o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Nguec'ua me rí mäcjö. ⁴ Ma rí ärägö nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi c'o nte c'o ró zopjü o jña, ngueje 'ma me rí mäcjö na puncjü.

⁵ Rí s'iyats'ügö cjuarma. 'Ma va ëjë o cjuarma c'o dya in menzumügueji, in recibido na jo in unüji ja ra oxüji. Je a cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁶ Bübü o cjuarma c'o o mama me i s'iyague anguezeji; o xipiji texe c'o cjuarma c'o jmurü. 'Ma ra säjä o cjuarma, 'ma ya ra möji, rí pjös'ügueji c'ü ni jyodüji cja 'ñiji. Na ngue pëpiji Mizhocjimi. ⁷ Anguezeji nzhodüji zopjüji yo nte, ngue c'ua ra mbäräji ja ga cja e Jesucristo. Dya pje ötüji c'o dya pärä Mizhocjimi. ⁸ Nutscöji ni jyodü rá pjös'üji. A cjanu nde rí mbëpjigöji 'ma co anguezeji. Nguec'ua xenda ra mbärä yo nte o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana.

La mala conducta de Diótrfes

⁹ Ró opjü 'na carta ró pen'c'ejü nu'tsc'ejü in jmurüji va in ma't'üji Mizhocjimi. E Diótrfes, dya go ne go dyätcä, na ngue me cja pü manda. ¹⁰ Me xoscügö o bëchjine me xo sangü. Dya nguextjo c'ü cja. 'Ma va säjä o cjuarma c'o dya in menzumügueji, e Diótrfes, dya recibido c'o. Xo xipji c'o 'ñaja cjuarma c'ü dya xo ra recibidoji c'o cjuarma c'o va ëjë. 'Ma cjö c'o recibido c'o, cja'a e Diótrfes pjongü a ndetsc'ejü c'ü. Nguec'ua 'ma rá ëcjö rá ë zenguats'üji, rá huënchc'ö e Diótrfes cja in jmigüeji, na ngue c'o na s'o c'ü cja.

¹¹ Rí s'iyats'ü cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'ö c'ü dya rí chëpi c'e 'ñiji c'ü na s'o; rí sido c'ü na jo. 'Ma cjö c'o sido cja'a c'o na jo, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi. 'Ma cjö c'o cja'a c'o na s'o, ixi jñetse c'ü dya päräji Mizhocjimi.

El buen ejemplo de Demetrio

¹² E Demetrio me näntji cja'a c'o na jo. Nuc'ü, cja'a ja c'o nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Xo 'ñetscöjme rí mamajme c'ü na jo c'o cja. In pärägüeji c'ü rí mangöjme c'ü na cjuana.

Palabras finales

¹³ Xe mi bübü na puncjü c'o ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta.

¹⁴ Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji.

¹⁵ Mizhocjimi ra dya c'ü ra mäjä in mü'bü, dya pje rí mbeñe. Va bö'tc'ütjo Cjimi texe c'o cjuarma c'o pä'c'ä. Xipjigue ra mbörü Cjimi texe yo rí pärägöjme va.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

Judas escribe a los que Dios ha llamado

¹ Nutsçö e Judas rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja e Jesucristo. Mi cjuarmagö e Jacobo. Nu'tsc'ejí o 'ñünc'üjì in mü'büjì Mizhocjimi, nguec'ua vi 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua va tsja'c'ejí Mizhocjimi o 't'itsc'ejí c'ü. Y pjö'c'ejí c'ü, na ngueje bübü in mün'c'ejí e Jesucristo. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda ja ga juen'tsc'ejí c'ü, ngue c'ua xenda ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. Xo ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja ga s'iyatsc'ejí c'ü.

Los que enseñan mentiras

³ Nutsçöji o 't'izgöji Mizhocjimi o jítsiji c'o jña c'o ne Mizhocjimi rá creoji. C'o jña c'o, ngue c'o mi negö ro pen'c'ejí 'na carta ro xi'tsc'öji, c'ü ja ga salvazüji e Jesucristo. Pero bübü o xöpüte c'o nan'ño ga jizhi. Nguec'ua cja ne carta, ni jyodü rá xi'tsc'öji rí sido rí creogueji c'o jña c'o ot'ü o jí'ts'íji, dya rí jyëzgueji cjó ra dyon'c'ügueji. Porque dya cja pje xe bübü c'ü ni jyodü rá creoji. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. ⁴ C'o xöpüte, ya cjogüji a ndezgöji, cjpäüji xo cjuarmaji. Anguezeji, dya süji Mizhocjimi. Mamaji c'ü ya perdonao Mizhocjimi anguezeji, nguec'ua sö ra tsjaji c'o netsjëji. Mamaji c'ü dya ngue Mizhocjimi e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguec'ua dya ni jyodü ra dyätäji. Nuc'o, ya t'opjü ndeze mi jinguä c'ü me ra tsjaji na s'o, 'ñe ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji.

⁵ In pä'rägueji na jo'o ja va tsjapü Mizhocjimi c'o in menzumügöjme a Israel. Pero rí ne rá mbenn'c'ejí dya. Mizhocjimi o mbös'üji anguezeji ngue c'ua va mbedyeji libre a Egipto. Pero na puncjü c'o dya 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va tsja Mizhocjimi o chjotüji. ⁶ Xo rá mbenn'c'ejí ja va tsjapü Mizhocjimi c'o o anxe c'o o tsja na s'o. Mizhocjimi ya vi unüji ja ro mbëzhiji na nojo, pero dya go dyätäji; go mbedyeji nu ja vi ch'unüji ro ngäräji. Nguec'ua Mizhocjimi va ngot'üji nu ja me na bëxömmü. Je 'nün't'üji nu, co cadena hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü me rrä s'ëzhi, 'ma ra jñünp'ü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁷ C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o o anxe, je xo va cjanu va tsjapü o sufre c'o mi menzumü a Sodoma, 'ñe a Gomorra, 'ñe c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäji. C'o nte c'o, me mi cjaji c'o na s'o, me mi obüji c'o nu mibëzoji 'ñe c'o nu mirixüji. Nguec'ua Mizhocjimi va tsjapü o sufreji, o chjotüji co sivi. Ngue c'ü rgá unnc'öji ngüenda, c'o cja na s'o ra ma sufreji cja sivi c'ü dya ra juench'e.

⁸ C'o na s'o ga xöpüte, xo pä'räji ja va tsjapü Mizhocjimi o sufre c'o cja ró xi'tsc'öji c'o mi cja na s'o. Pero dya unüji ngüenda. Anguezeji je xo ga cjanu ga tsjaji c'o na s'o. Me cjiññiji o ñiji c'o dya pje ni muvi. Me s'odütsjë o cuerpoji ga tsjaji c'o na s'o. Dya cjpäüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöji. Xo sadüji c'o pjëzhi na nojo. ⁹ Nan'ño va tsja e Miguel. Nuc'ü, ngue 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o xenda pjëzhi na nojo. 'Ma o ndü e Moisés, e Satanäs c'ü dya jo'o mi nepe c'ü o cuerpo e Moisés. Nguec'ua va zövi o jña e Miguel. Zö pjëzhi na nojo e Miguel, pero dya go tsjapü na nojo c'ü ro zadü c'ü dya jo. C'ü o tsja, o mantjo a cjava: "Mizhocjimi ra huënch'i", eñe e Miguel va xipji c'ü dya jo. ¹⁰ Pero c'o na s'o ga xöpüte, dya pä'räji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Nguec'ua ga

zadüji c'ü. C'ü päräji, nguextjo c'ü ra tsjaji ja c'o ga netsjëji. Nguec'ua chjëntjui nza cja yo animale, na ngue dya süji Mizhocjimi. Nguec'ua ga s'odü o mü'bü c'o na s'o ga xöpüte.

¹¹ Juejme c'o xöpüte na ngueje ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngueje cjaji ja c'o nzi va tsja e Caín. C'ua ja nzi va tsja na s'o e Balaam, je xo ga tsjatoji a cjanu. Na ngueje 'ma xöpüji yo nte, me jodüji ra ndöji na puncjü o t'opjü. C'ua ja nzi va tsja e Coré dya mi ne ro dyätä e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte; dya ne ra dyäräji. Nguec'ua xo ra ndüji. ¹² Bübü 'ma 'natjo c'ua in jmurüji in sigueji o xëdyi. A cjanu in jizhgueji c'ü in pötqui s'iyaji. Pero c'ü cja'a c'o xöpüte, ix 'na tsetjo. Na ngueje dya respetaoji, me hönüji me siji o xëdyi; nguetsjëji anguezeji pjörütsjëji. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngömü c'ü 'ñetse ra 'ñeje dyebe pero nzhodüto ga cjogü ga ndunü e ndajma. Xo chjëntjui nza cja o ndora c'o dya quis'i, zö ya zädä c'o pa c'o ra nguis'i. Nguec'ua ra ts'ü's'üji co texe o dyü'ü c'o, nza cja 'ma ya rvi dyot'ü. Porque dya quis'i c'o. Je xo rga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte. ¹³ Me bëzhiji o tseji ga tsjaji c'o me na s'o. Nguec'ua ga chjëntjui nza cja 'ma pjö's'ü na zëzhi o ndeje cja trazapjü o cja mar va tü'ü texe c'o na s'o, va pjons'ü cja nezapjü. Xo chjëntjui nza cja 'na seje c'ü dya cja ri nzhodü cja o 'ñiji. Nguec'ua c'o xöpüte ra tsjapüji ra möji nu ja me na bëxömü; nunca ra mbedyeji nu.

¹⁴ Mi jinguä e Adán mi 'ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Cainán. Nuc'ua e Cainán mi 'ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Enoc. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Enoc o mama c'ü ja rgá tsjapü Mizhocjimi c'o na s'o ga xöpüte. O mama a cjava e Enoc: "Ró janda c'o ra tsja Mizhocjimi. Ra ëjë c'in Jmugöji, ra dyoji me na puncjü c'o ya juajnü angueze. ¹⁵ Ra 'ñe jñünpü nguenda texe yo nte. C'o vi tsja na s'o, ra jñetse c'ü vi tsjaji na s'o. Na ngueje yo nte'e, dya süji Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, 'ñe sadüji c'ü", eñe e Enoc. ¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte me reclamaoji, na ngueje dya mäjäji co nu c'ü unü Mizhocjimi anguezeji. C'o netsjëji, ngue c'o cjaji. Me cjapäji na nojo c'o jña c'o mamaji. Me jonbüji pje ra xiji yo nu minteji, ngue c'ua pje c'o ra ch'unüji.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷ Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Mbeñegueji c'o jña c'o o xi'tsc'ëji c'o o apóstole e Jesucristo c'in Jmugöji. ¹⁸ O xi'tsc'ëji a cjava: "C'o cjé c'o rguí nguarü, ra ngärä c'o me ra enmbetjo o jña Mizhocjimi. Ra tsjatsjëji c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o, na ngueje dya ri süji Mizhocjimi", eñe c'o apóstole. ¹⁹ C'o na s'o ga xöpüte, xöcüji yo cjuarma. Bübütsjëji o mü'büji, dya bübü o Espiritu Mizhocjimi a mbo o mü'büji.

²⁰ Nu'tsc'ëji, dya rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Rí s'iyats'üji cjuarma nguec'ua rgá xi'tsc'öji yo. Me na jo yo jña yo rí creogöji. Pero dya nguextjo c'ü rí creogueji yo; xo ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama yo jña yo. Rí dyötqueji Mizhocjimi ja c'o nzi ga 'ñünnc'ü in mü'büji o Espiritu, rí dyötqueji ra mböxc'ëji rí minc'ëji na jo. ²¹ Mizhocjimi me s'iyatsc'ëji, pero rí pjörütsjëji ja rguí minc'ëji. Sido rí che'beji c'e pa'a 'ma me ra juen'tsc'ëji e Jesucristo c'in Jmugöji, ra xi'tsc'ëji rí minc'ëji co angueze para siempre.

²² Nu c'o yembeñe, rí zopceji na jo, ngue c'ua ra unüji nguenda ja ngue c'e 'ñiji c'ü na jo. ²³ C'o cja na s'o, rí zopceji c'o, xa'ma ra jyëziji c'o, ngue c'ua ra salvaji, dya ra ma sufreji cja sivi. Bübü c'o me s'odü o mü'bü, chjëntjui nza cja 'na bitu c'ü me ni s'odü. Rí juentseji anguezeji rí ñuji ja rguí pjösc'ëji c'o. Pero me rí s'ogueji c'o na s'o c'o vi tsja c'o.

Alabanza final

²⁴⁻²⁵ Mizhocjimi me na zëzhi, sô ra mbö'c'ejî c'ü dya rí jyëzguejî angueze. Nguec'ua 'ma rí tsârâguejî a jmi angueze nu ja me na zö'ö, me rí mâcejî. Na ngueje dya pje ra chö'tc'ejî c'o rrâ s'o. Nuc'ü, o jocüzü ín mü'bügöjî, na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Ojtjo xe 'naja Mizhocjimi, ojtjo xe 'naja c'ü ri pārâ ja c'o nzi ga mbârâ angueze. Me na zö'ö angueze, me na nojo. Me xo na zëzhi. Nguextjo c'ü pê's'i derecho ra manda. Amén.

EL APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

La revelación de Jesucristo

¹ Mizhocjimi o xipji e Jesucristo nu c'o ni jyodü dya cja ra mezhe ra zädä, ngue c'ua texe yo o nte ra mbârâji nu c'o ra zädä. Nutscö e Juan, o mbëpjizügö e Jesucristo. E Jesucristo o ndäjä 'naja o anxe o ë jítsi c'o ra zädä. Ngue c'o rá xi'ts'iji. ² Rá xi'ts'iji c'ü na cjuana texe yo ró jandagö. Ngueje c'o o mama Mizhocjimi c'o cja ra zädä; ngueje c'o o jítsi e Jesucristo.

³ Me ra mäjä yo nte yo ra xörü yo jña'a yo. Me xo ra mäjä yo ärä ra xörüji 'ñe ätäji yo jña yo mama ja ga cja c'o cja ra zädä. Dya cja ra mezhe ra zädä yo.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴ Nutscö e Juan, rí pen'ceji ne carta, nu'tsc'eji cjuarma in cārâji cja yo yencho jñiña a Asia. Mizhocjimi c'ü bübü; exmi bübü. Angueze ra ë ra jñüncüji nguenda. O Espíritu Mizhocjimi c'ü pëpi cja yo yencho nitsjimi, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi nu ja manda. Mizhocjimi 'ñe o Espíritu me nuc'üji na jo; ra dya c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. ⁵ E Jesucristo xo nuc'üji na jo. Xo ra dya c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. E Jesucristo 'ma mi bübü cja ne xoñijömü o tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Mizhocjimi o tsjapü o te'e nu 'ma ya vi ndü; ngue c'ü nda manda texe cja yo manda cja ne xoñijömü. E Jesucristo me s'iyazüji. O 'ñembgueji libre cja in nzhubügöji 'ma o pjödü o cji cja ngronsi. ⁶ O tsjacüji o ntezüji angueze; rí mandagöji co angueze. O tsjacüji rí mböcjimiji rí pëpiji Mizhocjimi c'ü ngue o Mizhocjimi e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata. Dya ra nguarü rga ma't'ügöji e Jesucristo. Dya ra nguarü c'ü ra manda angueze texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü. Je rga cjanu, amén.

⁷ Dyärâji na jo. E Jesucristo ra ëjë na yeje, je rguí 'ñeje cja ngömü. Nutscöji rí ejmeji angueze 'ñe texe yo dya ejme, texezüji o ngambgagöji va cja ne xoñijömü, rá jandaji angueze. Texe c'o o mbö't'ü e Jesucristo ra jñandaji 'ma ra ëjë. Yo nte texe cja yo jñiña cja ne xoñijömü ra hu'ëji na ngueje rva ëjë angueze. Je rga cjanu, amén.

⁸ Je mama a cjava Mizhocjimi c'ü in Jmugöji: “Ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Ya ngue rá ëjëgö. Nguetscö rí mandagö texe”, eñe.

Una visión del Cristo glorioso

⁹ Nutscö e Juan, nguezgö in cjuarmazüji. Nutscö 'ñetsc'eji rí sufridogöji na ngueje o ntezüji e Jesucristo. Rí mandagöji co angueze. E Jesucristo dacüji c'ü rá zëzhiji; nguec'ua rí séchiji, sido rí ätäji angueze. Nutscö mi bunc'ö cja c'e xoñijömü c'ü ni chjü Patmos a nde cja ndeje. Je o ma zogüzügöji nu, na ngueje mi zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Rmí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Mi bñuntsjégö nu. ¹⁰ E Jesucristo c'In Jmugöji o te'e c'ü ot'ü pa nu ngo. 'Na nu pa, c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma mi bübü a Patmos, o Espíritu Mizhocjimi o tsjacü ró janda nu yo rá xi'ts'iji. Ró ärägö 'na jña mi ña me na jens'e; mi chjëntjovi 'na trompeta. Je ma ëjë cja in xütjügö. ¹¹ O xitsi a cjava c'e jña:

—Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Nu c'o ya ngue rí jñandague, rí dyopjügue cja 'na libro c'o. Nuc'ua rí pejñegue cja yo yencho congregación c'o va bübü

a Asia; 'naja c'ü bübü a Efeso, c'ü 'naja a Esmirna, 'naja a Pérgamo, 'naja a Tiatira, 'naja a Sardis, 'naja a Filadelfia, 'ñe c'ü 'naja a Laodicea, o 'ñenze a cjanu c'e jña.

¹² Nuc'ua ró jandagö a ma ín xütjü cjó mi ngue c'ü mi ña'a. Ró janda yencho lámpara c'o oro. ¹³ A nde c'o lámpara mi böbü 'na bëzo. Nuc'ü, ró janda exmi ngue 'na nte nza czazgöji. Nuc'ü, mi je'e 'naja bitu c'ü mi sät'ä hasta cja o ngua. Cja o tijmi, mi nzünt'ü 'na mbünt'ü c'ü mi ngueje oro. ¹⁴ Me ma t'öxü o ñixti. Ma t'öxü nza cja o xi'dyo; 'ñe nza cja xitsji. C'o o ndö mi 'ñetse nza cja sivi. ¹⁵ Nu c'o o ngua'a mi nza cja bronce c'ü jués'i 'ma na sant'a cja hornu. 'Ma mi ña, me ma jens'e o jña; me mi yürü nza cja na puncjü ndare. ¹⁶ Cja o jodyë mi jün'ü yencho o seje. Nu cja o ne, mi pedye 'naja tjëdyi c'ü ma mbeñe nza yeje lado. O jmi mi juëbi nza cja e jyarü 'ma nisiarü.

¹⁷ 'Ma ró janda angueze, ró nügügö cja o ngua, me ró jändügö. Pero angueze o 'ñesque o jodyë o xitsi:

—Dya rí sügue. Nguetscö e Jesucristo. Nguetscö exmi bübügö; y rá bübügö 'ma ya rguí nguarü texe. ¹⁸ Rí bübüjtögö. Ró tügö; pero jñandga, rí bübüjtögö. Dya cja rá tügö. Nguetscö rá cja pü ra te c'o ya ndü; ngue c'ua xo 'ñe anguezeji za ra bübütjoi. ¹⁹ Rí dyopjüge nu yo ín janda; nu yo ya zädä, 'ñe c'o cja ra zädä. ²⁰ I jñandague rí jüngö yencho seje cja ín jodyë. Rí böbügö a nde c'o yencho lámpara c'o ngueje o oro. Rá xi'ts'igö pje ne ra mama yo. Nu c'o yencho seje ngueje c'o cja mbörü cja c'o yencho nitsjimi. Nu c'o yencho lámpara ngueje c'o yencho nitsjimi c'o.

2

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'naja carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Efeso. Rí xipjigueji c'ü rí mangö a cjava: “Nutsco rí jüngö yo yencho seje cja ín jodyë; rí nzhodügö a nde yo yencho lámpara yo oro. ² Nu'tsc'ejí ín cārāji a Efeso, rí pārāgö texe c'o ín cja gueji. Rí pārāgö c'ü me ín pēpjigueji na zēzhi; dya tōgüts'üji. Xo rí pārāgö, dya ín jēziji xe ra zo'c'üji nu c'o cja na s'o. Bübü c'o va ē zo'c'üji, cja pü ñaji o jña Mizhocjimi pero na s'oji. I ñu'tp'üji c'ü dya cjuana c'o mamaji. ³ In sufridogueji na puncjü, na ngue c'ü ni 'ñejmezüji. Pero dya tōgüts'üji. ⁴ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo c'ü ín cja gueji c'ü rá xi'ts'iji. Dya cja ín s'iyazüji nza cja 'ma cja vi pācāgöji. Y dya cja xo pōtqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. ⁵ Rí mbeñe gueji ja ma cja 'ma mi s'iyazüji 'ñe mi pōtmi s'iyagueji. Nguec'ua rrā ö'tc'üji ra nzhogü in mü'bügueji. Rí tsjagueji c'ua ja nzi mi tsjagueji 'ma cja vi 'ñejmezüji. Ngue'tsc'ejí 'naja yo yencho lámpara. Pero 'ma dya ra nzhogü in mü'büji, rá ē jünügö cja o lugar c'e lámpara c'ü ngue'tsc'ejí. Nuc'ua ya ra juench'e ín jya's'ügö c'ü bübü cja in mü'bügueji. ⁶ Pero rí pārāgö böbü 'na cosa c'ü ín cja gueji na jo. Me ín s'ogueji o cja'a nu c'o xiji nicolaíta. Dya xo rí negö c'o cjai. ⁷ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü ín Xitagö ín ārāji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra dyätcāji y ra s'iyazüji cja na 'ñeje c'o o cjuarmaji, rá unüji ra ziji o fruta cja c'e za'a c'ü 'ne'e cja o huerta Mizhocjimi. Y ra bübütjoi co nutsco a jens'e”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Esmirna

⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Esmirna. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nutsco exmi bübügö y rá bübütgögö 'ma ya rgui nguarü texe. Nguetscö ró tügö; cja rron tegö na yeje. ⁹ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Esmirna, rí pãrãgö me in sufridogueji na puncjü, 'ñe me sanc'üji. Nu c'o cja c'üji yo, mamaji c'ü je menzumüji a Israel, y c'ü ma't'üji Mizhocjimi. Dya cjuana ma't'üji Mizhocjimi, na ngueje pëpji e Satanás c'ü dya jo. Bë'ts'iji na puncjü, pero me in pë's'igueji na puncjü cja Mizhocjimi. ¹⁰ Dya rí sügueji nu c'o ya ngue rí sufridoji. Dyãrãji, bübü ja nzits'üji c'o ra pant'aji a pjörü. Ngueje e Satanás c'ü dya jo c'ü ra tsja. Me rí sufridogueji dyëch'a pa'a na ngueje in ejmezüji. Pero sido rí 'ñejmezüji zö ra mbö'tc'ügueji. 'Ma sido rí 'ñejmezüji, rá da'c'üji c'ü rgui bübüji co nutsco a jens'e. ¹¹ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in äräji yo jña yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra 'ñejmezü zö ra bö't'üji, rá unüji c'ü ra bübüji co nutsco. Dya ra möji a linfiernu c'ü xiji na yeje rga ndüji”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Pérgamo

¹² Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Pérgamo. Rí xipjigüe c'ü rí mangö a cjava: “Nuzgö pedye 'na tjëdyi in tegö. Ne tjëdyi me na mbeñe nza yeje lado. ¹³ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Pérgamo, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Rí pãrãgö je in cãrãgueji nu ja manda e Satanás. Pero sido in nãngãgöji in chjü'ü in mamaji nguetscö in Jmuzögöji. E Antipas c'ü mi ngue 'najats'üji mi sido mi nãngãgö c'ü. Nuc'ü, o mbö't'üji cja in jñiñigüeji nu ja manda e Satanás. Zö o mbö't'üji c'e cjuarma, pero nu'tsc'ejí sido in ejmezüji. ¹⁴ Na jo c'ü sido in ejmezüji; pero dya jo texe c'o in cjagueji. Nu c'o dya jo in cja, nuc'o, rá xi'tsc'öji c'o. Cãrãts'üji c'o ejme c'o mi xöpü e Balaam. Nuc'ü, o dyü't'ü e Balac nguec'ua o tsjapü o tsjaji na s'o nu c'o in mboxtitajme a Israel. O xipjiji na jo ro ziji o jñönü c'o vi mbãsp'ãji c'o ts'ita. Xo o xipjiji c'ü ma jo ro tsãjä ndixü yo bëzo; yo ndixü ro tsãjäji bëzo. ¹⁵ Je xo ga cjanu ga xöpü dya, nu c'o xiji nicolaíta. Dya rí negö c'o jizhiji. Nu'tsc'ejí cãrã ja nzi c'o tjünt'ü a xütjü anguezeji. ¹⁶ Rí xi'ts'iji ni jyodü ra nzhögü in mü'büji. Nu 'ma jiyö, dya ra metscö ndajme rá ëcjö va a Pérgamo nu va ja in cãrãgueji. Nu c'o dya ra nzhögü o mü'bü, rá cjaime chü co ne tjëdyi nu pedye in tegö nu ngueje in jñagö. ¹⁷ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in äräji yo jña yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Mama a cjava o Espiritu Mizhocjimi: texe c'o sido ra 'ñejmezü, rá unüji c'ü ra ziji c'e maná c'ü je va ëjë a jens'e. Xo rá unüji 'naja ndojo c'ü na t'öxü. Juns'ü 'na tjü c'e ndojo c'ü dya cjö pãrã. Nguextjo c'ü ra jñü c'e ndojo nguextjo c'ü ra mbãrã c'ü”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Tiatira

¹⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Tiatira. Rí xipjigüe c'ü rí mangö a cjava: “Nguetscö o T'izü Mizhocjimi. Yo in chögö 'ñetse nza cja sivi. Yo in cuagö juës'i nza cja bronca c'ü juës'i 'ma na sant'a cja sivi. ¹⁹ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Tiatira, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Rí pãrãgö in s'iyazüji 'ñe xo pötqui s'iyaji yo in cjuarmaji. Xo sido in ejmezüji; in pëpquiji na jo. Xo in sëchiji 'ma pje c'o in sufridoji. Xenda in cjagueji na jo dya, que na ngueje 'ma cja vi 'ñejmeji. ²⁰ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo in cja c'ü rá

xi'tsc'öji. In ätäji c'e ndixü c'ü xiji Jezabel. Nu c'e ndixü c'ü, mama c'ü pätpä Mizhocjimi ga zo'c'üji. Pero dya cjuana nu c'o xi'ts'iji. Nu c'ü cja'a, onpü yo in ntegö. Nguец'ua c'o ya chjüntü 'ñe c'o dya be chjüntü nde jyëztjo ga tsjaji na s'o. Yo bëzo tsäji o ndixü; yo ndixü tsäji o bëzo. Xo siji c'o jñöñü c'o päsp'äji c'o ts'ita. ²¹ Nuzgö ya mezhe ró xipji c'e ndixü Jezabel ra nzhogü o mü'bü c'ü dya cja ra tsja na s'o. Pero dya pje ätcä. Sido cja c'o na s'o. ²² Dyäräji dya. Rá cjäpü c'e ndixü ra zö'dyë me ra sufrido na ngueje me cja na s'o. Xo nztitjo nu c'o xo cja c'ua ja nzi ga tsja angueze, me xo rá cjäpü ra sufrido c'o; 'ma dya ra nzhogü o mü'büji. ²³ Nu c'o tjünt'ü a xütjü c'e ndixü, nuc'o rá pö't'ü c'o. Nuc'ua texe in ntegö ra mbäräji nguetscö rí pätpä texe o mü'bü yo nte. Rí pärägö texe c'o cjiñi anguesji. Rá nzhocüts'üji nzi 'najats'üji c'ua ja gui tsjagueji. ²⁴ Cäräts'üji c'o dyaja a Tiatira c'o dya ätäji c'o xöpü c'e ndixü. Mama c'e ndixü c'ü ni jyodü rí tsjaji texe c'o na s'o c'ua ra nzi ga ne e Satanás c'ü dya jo. Rí xi'ts'iji, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga xöpü c'e ndixü. ²⁵ Nu'tsc'eji nguextjo c'ü rí ö'tc'üji, sido rí dyätcäji hasta 'ma cja rá ëcjö. ²⁶ Nu c'o ra sido ra tsja c'ua ja nzi rgá negö hasta 'ma cja rá ëcjö; nutscö rá unüji c'ü ra mandaji cja yo jñiñi cja ne xoñijöümü. ²⁷ Rá unügö c'ü ra mandaji c'ua ja nzi o dyacü mi Tatagö c'ü rí mandagö. Me na zëzhi rgá mandaji; ra chjëntjovi nza cja 'ma päräji na zëzhi o s'äbä co 'na vara c'ü t'ëzi, ra chädätjo yo. ²⁸ Nutscö rí chjëntjobe c'e seje c'ü xenda na zö ga juëbi 'ma xörü. Nu c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü me ra mäjäji cja in Jmigö. ²⁹ Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

3

El mensaje a Sardis

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Sardis. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nutscö rí täcjö o Espiritu Mizhocjimi c'ü in Tatagö c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi. Nuzgö xo rí jüngö yo yencho seje. Nu'tsc'eji in cäräji a Sardis, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Mamaji c'ü me in pëppjigueji na puncjü para nutscö. Pero rí pärägö na jo in chjëntcjeji añima na ngueje dya pje in ätcägöji. ² Tsjiñjiji, ra nzhogü in mü'büji. Na ngueje dya cja nda in cjagueji c'o na jo. Zëzhigüeji ngue c'ua rí tsjagueji c'o na jo. Na ngueje ya ró nugö c'ü bë'ts'iji rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Rí mbeñegueji o jña Mizhocjimi c'ü o jí'ts'iji; rí dyätägüeji. Nu 'ma dya ra nzhogü in mü'bügüeji, rá ëcjö nu hora c'ü dya in tepqueji; rá ë jün'c'üji ngüenda. ⁴ Cärä ja nzits'üji a Sardis c'o na t'öxü o mü'bü nza cja 'na bitu c'ü na t'öxü, na ngueje ätcägöji. Na ngueje ätcägöji y dya cjai c'o na s'o, ra nzhodüji co nutscö a jens'e nu ja dya bübü c'ü na s'o. ⁵ A cjanu ra nzhodü a jens'e co nutscö texe c'o sido ra dyätcägö. Ra jyeji c'ü na t'öxü. C'o o tjüji je juns'ü nu cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü nu c'o ra bübütjo. Dya rá borragö o tjüji cja c'e libro. Nuc'o, rá xipjigö mi Tatagö a jens'e ngue in ntegö c'o. C'o o anxé Mizhocjimi, xo rá xipjigö a cjanu c'o. ⁶ Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Filadelfia

⁷ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Filadelfia. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nguetscö o T'izgö Mizhocjimi; dya pje bübüzgö c'ü na s'o. Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Nguetscö o mboxbêchezgö e David, nguetscö rá mandagö a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü. Texe c'o rí negö ra zädä; nuc'o ra zädä c'o. Texe c'o dya rí negö ra zädä; nuc'o dya ra zädä c'o. Dya cjó xo ra ts'axcü. ⁸ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Filadelfia, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Rí pãrãgö c'ü dya pje nda zê'ts'igueji; pero sido in ätcãgöji in ñña; sido in nãngãgöji in chjü. Ya ró xocüts'ügöji 'na ngoxtji ngue c'ua rí pëpquiji. Nu c'e ngoxtji dya cjó sö ra ngot'ü c'ü. ⁹ Cãrã c'o ne ra ts'axc'üji. Nuc'o, je menzumü a Israel c'o. Anguezeji mamaji ma't'üji Mizhocjimi cja o nitsjimi anguesji. Pero dya cjuana c'ü mamaji na ngueje ngue e Satanás c'ü je pëpiji. Dyãrãji dya. Rá cja pügö ra êji cja in jmigueji. Ya ra ndëñijöümüji rgá matcügöji. Rá cja pügö anguesji ra mbãrãji c'ü ró s'iyats'ügöji. ¹⁰ Ra zädä c'ü me ra sufrido texe yo cãrã cja ne xoñijöümü. Pero rá pjö'c'ügöji c'ü dya rí sufridogueji c'o pa'a c'o; na ngueje sido in sêchigueji gui 'ñejmezüji. ¹¹ Dya ra metscö ndajme rá êcjö. Sido rí 'ñejmezüji ngue c'ua rá da'c'üji 'na corona a jens'e na ngueje in pëpquiji. 'Ma dya sido rí 'ñejmezüji, dya rá da'c'üji 'ma. ¹² Texe c'o sido ra 'ñejmezü, rá cja pügö ra bübüji a jens'e co Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. C'ua ja nzi ga cja o columna cja 'na templo, dya 'ñöümü, je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ra mbedyeti nu, ra bübütojoi co Mizhocjimi. Nutscö rá jüsp'üji ngue o t'i Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Xo rá jüsp'üji o tjü c'ü o ññañi Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, na ngueje je ra menzumüji cja c'e ññañi c'ü. Nu c'e ññañi ngueje a Jerusalén nu cja dadyo c'ü rguí 'ñeje a jens'e. Ngue 'ma ya rguí nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü nu bübü dya. Xo rá jüsp'ügöji in chjü'ü nu cja dadyo. ¹³ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi, in ãrãji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Laodicea

¹⁴ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Laodicea. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Texe c'o rí mangö ra zädä c'o. Texe c'o o dyät'ã Mizhocjimi nguetscö ró ät'ägö c'o. ¹⁵ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Laodicea, rí pãrãgö texe c'o in cjagueji. Nu'tsc'ejí dya in mangueji c'ü dya in ejmezüji. Pero dya xo in ejmezügöji co texe in mü'büji. Na jê nzhodü in mü'büji co nutscö. Pötjo rí 'ñejmezüji co texe in mü'büji. O 'ma jiyö, pötjo rí mangueji c'ü dya in pãcãji. ¹⁶ Zö in mamaji c'ü in ejmezüji, pero dya in ejmezüji co texe in mü'büji. Nuzgö me rí s'ogö c'o in cjagueji; nguec'ua ya ngue rá mangö c'ü dya rí pã'c'ägöji. ¹⁷ Nu'tsc'ejí in mangueji in pë'sc'ejí na puncjü, dya pje bêt's'iji cja in mü'büji, dya pje xe ni jyonc'üji. Juentesc'ejí, dya in unüji nguenda c'ü dya pje in pë'sc'ejí. In chjëntcjeji nza cja 'naja ngorö c'ü örü pje ra zi; xo ojtjo bitu pje ra jye'e. ¹⁸ Rrã zo'c'ügöji nu c'ü ni jyodü rí tsjagueji ngue c'ua rí pë's'iji na puncjü. Ni jyodü ra nzhogü in mü'bügueji. Ni jyodü rí unüji nguenda c'ü dya pje in pë's'iji, y rí 'ñejmezüji co texe in mü'büji. Rí dyötcüji o oro, rá da'c'üji. Rí dyötcüji o bitu c'o na t'öxü, rá da'c'üji, ngue c'ua dya cja rí tsejeji nza cja c'o dya je o bitu. Xo rá da'c'üji o ungüento rí tsos'ü in chöji, ngue c'ua ra xogü in chöji rí ññandaji. ¹⁹ Texe yo rí s'iyagö, rí huëñch'iji rgá zopjüji ngue c'ua ra nzhogü o mü'büji. Nguec'ua rí tsjacjuanagueji ra nzhogü in mü'bügueji. ²⁰ Dyãrãji dya. Rí böbügö cja ngoxtji c'ü ngueje in mü'bügueji, rí zenguats'ügöji. 'Ma cjó c'o ra dyätcã in ññagö, 'ma ra nzhogü o mü'bü, ya rí

'natjo ín mü'bügöbe; ya rá dyocjöbe. ²¹ Texe c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü ra mimiji jmu co nutscö. Je a cjanu, nutscö ró cjägö texe c'ua ja nzi va ne mi Tatagö a jens'e; nuc'ua 'natjo c'ua ró mimigöbe Jmu. ²² Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü ín Tatagö, ín äräji yo xi'ts'íji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

4

La adoración en el cielo

¹ Nuc'ua o nguarü yo jña'a yo o xitsi e Jesucristo ja cja yo yencho nitsjimi. Nuc'ua ró jandagö 'na ngoxtji a jens'e c'ü mi sjocütjo. Ró ärägö c'ua c'e jña c'ü ya vi zocü. O ña na jens'e nza cja 'na trompeta. Je o xitsi a cjava c'e jña'a:

—Je rí 'ñecje a 'ñecjua a jens'e. Rá jí'ts'i c'o cja ra zädä, o xitsi c'e jña.

² Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o jitsi nu yo rá xi'ts'íji. Ró janda a jens'e 'na trono nu ja mimi nu c'ü manda. Mi junrü 'naja cja c'e trono. ³ Nu c'ü mi junrü cja c'e trono me mi jués'i nza cja c'o ndojo c'o xiji jaspe 'ñe cornalina. Mi böbü 'na arco iris cja c'e trono. Nu c'e arco iris me mi juëbi nza cja c'o ndojo c'o na c'anga c'o xiji esmeralda. ⁴ Xo mi järä c'o dyaja trono c'o mi veinticuatro. A nde'e c'o, mi bübü c'e trono nu ja mimi nu c'ü manda. Nzi 'naja c'o veinticuatro trono mi junrü 'naja tita. Nuc'o, mi je'e bitu c'o na t'öxü c'o. Mi junt'üji o corona c'o oro o ñiji, na ngueje mi manda c'o. ⁵ Me mi juëbi, me mi pjäjnä, me mi yürü; je ma ëjë cja c'e trono c'ü mi bübü a nde. A jmi c'e trono mi järä yencho sivi. C'o yencho sivi ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi. ⁶⁻⁷ A jmi c'e trono xo mi bübü c'ü mi nza cja 'na zapjü c'ü mi nza cja vigrío.

Ró janda nzi 'naja lado c'e trono. Mi nziyo c'o mi böbü cja c'e trono. Nu c'ü ot'ü exmi nza cjatjo 'na león; c'ü na yeje exmi nza cjatjo 'na toro; c'ü na jñi exmi nza cjatjo o jmi 'na nte. C'ü na nziyojo exmi nza cjatjo 'na águila c'ü mi pjüjuaja. Nza nziyo c'o, me mi qui'i na puncjü o ndö cja o jmiji 'ñe cja o xütjüji. ⁸ Nza nziyo c'o, nzi 'naja mi peje 'ñanto o juajaji. Nzi 'naja o juajaji me mi qui'i na puncjü ndö a xes'e 'ñe a mbo. Nza nziyo c'o mi bübü, nuc'o, tøjöji xöümü ndempa. Dya sóyaji ga tøjöji. Nu c'ü tøjöji je a cjava:

Me na sjü Mizhocjimi nu ín Jmugöji nu sö ra tsja texe.

Me na sjü na sjü nu.

Nujnu exmi bübü, y exi bübü; y 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü, sido ra bübütjo.

⁹ C'o nziyo, ma't'üji nu c'ü junrü cja c'e trono. Mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi nu c'ü exi bübü para siempre. Unüji na pöjö angueze. ¹⁰ 'Ma ma't'ü Mizhocjimi c'o nziyo, nuc'ua c'o veinticuatro tita xo ndüñijöümü a jmi nu c'ü junrü cja c'e trono. Nuc'ua ma't'üji angueze c'ü exi bübü para siempre. Nuc'ua c'o o coronaji je jumüji cja ngua o trono nu c'ü manda texe. Mamaji a cjava:

¹¹ Nu'tsc'e ngue'tsc'e ín Jmuts'ügöjme 'ñe ín Mizhocjimits'ügöjme.

Ngue'tsc'e i dyät'ä texe yo bübü, texe yo cja'a.

Mi 'ñegue c'ü ro bübü yo, nguec'ua i dyät'ä yo.

Nguec'ua ni jyodü texeji ra ma'tc'ügueji, ra mamaji c'ü me na nojots'ügue na ngueje me na zë'ts'igue; i dyät'ägue texe yo.

5

¹ Nuc'ua nu c'ü mi junrü cja c'e trono, ró janda mi tjë 'na libro c'ü mi 'mans'a. Mi tjë cja o jodyë. C'e libro mi t'opjü a mbo'o 'ñe a xes'e. Mi yencho tjüjmü c'o mi tjüt'ü. ² Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü me na zëzhi c'ü mi mapjü na jens'e. Mi mama a cjava:

—¿Cjó ngue c'ü sô ra xücü yo tjüjmü ngue c'ua ra nu'u ne libro?, o mama a cjanu c'e anxe.

³ Pero dya mi sô cjó ro xücü ro nu'u c'e libro; ne ri ngueje c'o mi bübü a jens'e, ne ri ngueje c'o mi bübü cja ne xoñijö mü, ne ri ngueje 'naja c'o ya vi ndü ro sô ro xo's'ü. ⁴ Nutscö me ró huëgö na puncjü na ngueje dya cjó ch'öt'ü c'ü ro tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó mi sô cjó ro xo's'ü c'e libro c'ü ro nu'u cja rron xörü. ⁵ Nuc'ua 'naja c'o tita o xitsi a cjava:

—Dya rí huë'ë. Jñanda, bübü 'naja nu sô ra xo's'ü ne libro y ra xücü yo yencho tjüjmü para ra xörü. Ngueje nu o ndöpü c'ü dya jo, 'ma o ndü va ngötcüji ín nzhubügöji; o bëzhi c'ü dya jo. Ngueje nu me na zëzhi nu jüsp'üji o tjü'ü León. Je mboxbëche cja e David c'ü mi mboxbëche cja e Judá, o xitsi a cjanu.

⁶ Nuc'ua ró janda 'naja Ts'imë c'ü mi böbü a nde c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü cja c'o o lado c'e trono. Nu c'e Ts'imë mi 'ñetse c'ü vi bö't'ü c'ü. Mi peje yencho o ts'imota; cja na yencho o ndö'ö c'o mi qui'i. C'o yencho o ndö'ö ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü je dájä ra ë pëpji texe cja ne xoñijö mü. ⁷ C'e Ts'imë o ndë c'e libro c'ü mi tjë nu c'ü mi junrü cja c'e trono.

⁸ 'Ma o ndë c'e libro, nuc'ua nu c'o nziyo c'o mi böbü cja o lado c'e trono, 'ñe c'o veinticuatro tita o ndüñijö müji a jmi c'e Ts'imë, o ma't'üji. Nzi 'naja c'o tita mi jünji 'naja bizhi c'ü ngueje arpa. Xo mi tñji nde 'najaji 'na s'äbä c'ü ngue oro. C'o s'äbä mi nizhi o nguichjünü c'o ma jo ma jyärä. Nu c'o nguichjünü, ne ra mama c'o jña c'o ni dyötü Mizhocjimi yo o nte. ⁹ Nuc'ua c'o nziyo c'o mi böbü 'ñe c'o tita mi ma't'üji Mizhocjimi mi tøjöji 'na himno c'ü cja dadyo. Mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e j tsja texe c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, nguec'ua o sô i chj'ë'ë ne libro, rí xücü rí ñu'u.

Sô rí tsjague na ngueje o bö'tc'ügue. I pjödügue ín tsji vi tsjöt'p'ü o nzhübü yo nte texe cja ne xoñijö mü.

Zö pje ma jñiñi cārāji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma razaji, i tsjöt'p'üji o nzhübüji.

Nguec'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'ets'ü o mü'bü, Mizhocjimi ra tsjapü o t'i c'o.

¹⁰ I tsjapüji jmuji, 'ñe mböcjimiji ngue c'ua pëpji ín Mizhocjimigöji.

Ra mandaji cja ne xoñijö mü, je mi mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua ró janda me ma puncjü anxe c'o mi böbü a ñünü. A nde anguesji mi böbü c'e trono 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü a ñünü c'e trono, 'ñe c'o tita. C'o anxe mi cārā na puncjü millón. Ró ärä mi ña c'o anxe. ¹² C'o anxe me mi tøjöji na jens'e. Mi mamaji a cjava:

Nu ne Ts'imë nu o bö't'ü, o tsja texe, nguec'ua rá ma't'üji angueze. Nunu me na nojo nu.

Nunu sô ra tsja texe nu. Nunu me pë's'i texe c'o ni muvi nu.

Nunu pārā texe nu; me na zëzhi.

¹³ Nuc'ua ró ärä texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi c'o cārā a jens'e 'ñe cja ne xoñijö mü, 'ñe a mbo e jö mü, 'ñe c'o cā'ä cja e ndeje. Mi tøjöji; mi mamaji a cjava:

Rí ma'tc'üjme nu'tsc'e Mizhocjimi ín junrü cja e trono.

Xo rí ma'tc'üjme nu'tsc'e Jesucristo ngue'tsc'e c'e Ts'imë c'ü o bö't'ü.

Me na nojots'üvi, me na zë'ts'igüevi.

Sido rá ma'tc'üjme; dya ra nguarü c'ü rá ma'tc'üjme, je mi mama a cjanu c'o.

¹⁴ O ndünrü c'ua c'o nziyo c'o mi böbü a ñünü c'e trono. O mamaji:

—Je rga cjanu, amén.

Nuc'ua c'o tita o ndüñijöümü, o ma't'üji Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ü e Ts'imë.

6

Los siete sellos

¹ Nuc'ua ró janda c'e Ts'imë o xücü 'naja c'o tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bübü. 'Ma mi ña'a, mi äragö nza cja c'ü mi pjäjnä. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

² Ró janda c'ua 'na pjadü c'ü ma t'öxü. Nu c'ü mi chägä, mi jün 'na arco yo flecha. O ch'unü 'na corona nza cja c'ü juns'ü yo manda. Angueze ya vi ndöpü na puncjü c'o üvi. O mbedye o ma ndöpü c'o dyaja c'o üvi.

³ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na yeje tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua mi ña c'ü na yeje c'o nziyo c'o mi bübü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁴ Nuc'ua o mbedye c'ua c'ü 'naja pjadü. Ma mbaja c'e pjadü c'ü. Nu c'ü mi chägä, o ch'unü 'na tjëdyi c'ü me ma nojo. O ch'unü c'ü ro tsjapü ro tsja chü yo nte'e cja ne xoñijöümü. Nguec'ua ra pötü rgá mbö't'üji.

⁵ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na jñi'i c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na jñi'i c'o mi bübü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma potjü. Nu c'ü mi chägä, mi jün'ü 'na t'ëzi c'ü ni pesaji. ⁶ Ró ärä c'ua 'na jña c'ü je ma ëjë a nde'e cja c'o nziyo c'o je mi bübü a ñünü c'e trono. Nu c'e jña'a je o mama a cjava:

—Yo nte 'napa ra pëpjiji ngue c'ua ra ndömüji 'na kilo ndëxü. 'Napa ra pëpjiji ngue c'ua ra ndömüji jñi kilo cébara. Y rguí jyodü ra mbö'tpüji ngüenda c'ü dya ra s'odüji o aceite 'ñe o vino.

⁷ Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na nziyo c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na nziyo c'o mi bübü. O mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁸ Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma c'axt'ü. Nu c'ü mi chägä, mi xiji ngueje nu pö't'ü yo nte nu. Cja o xütjü ma ëjë nu c'ü xiji Hades nu ja cärä c'o t'ü'ü. O ch'unüvi sjëtsi ro mbö't'üji c'ü na nziyo parte yo nte yo cärä cja ne xoñijöümü. Ro mbö't'üji co tjëdyi, co tjijmi, 'ñe co yo animal yo na sate yo cärä cja ne xoñijöümü. Xo o tsjapüvi o zö'dyë na puncjü nte, ngue c'ua o ndüji.

⁹ C'e Ts'imë o xücü c'ü na ts'i'ch'a c'o mi tjüt'ü c'e libro. Nuc'ua ró janda c'ua 'na altar. A jöümü c'ü e altar ró janda c'o o aljma nu c'o vi bö't'ü na ngueje o 'ñejmeji o jña'a Mizhocjimi y mi xipjiji c'o nte e Jesucristo ngueje c'ü in Jmugöji.

¹⁰ Anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e. Mi mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, me na zë'ts'igüe, in mandague texe. Me na sjü'üts'c'e. Texe c'o in mangue na cjuana c'o. ¿Hasta jinguä rí jñünpü ngüenda c'o nte cja ne xoñijöümü c'o o mbötc'üjme, rí tsjapüji ra sufridoji na ngueje o mböcüzüjme in tsjijme?, o mamaji a cjanu.

¹¹ O ch'unü nzi 'naja anguezeji 'naja bitu c'ü ma t'öxü. O sipjiji xe ro nde'beji ts'iquë cja ro zäs'ä c'o o cjuarmaji c'o pëpi Mizhocjimi c'o xo ro bö't'ü.

¹² Ró janda c'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na 'ñanto c'o mi t'jüt'ü c'e libro. Me mi mb'i'c'ua ne xoñijömmü. E jyarü o pocü nza cja bobitu. E zana mi 'ñetse nza cja cji'i. ¹³ Yo seje a jens'e o ndögü a xes'e ne xoñijömmü, c'ua ja nzi ga jyäbä o higo c'o dya be tä'ä, 'ma vü na zëzhi e ndajma ga juant'a c'e za'a. ¹⁴ E jens'e o 'ñetse o 'mans'a nza cja 'ma 'mans'a 'na libro; ya mi ojtjo. Texe yo t'eje 'ñe yo ts'ixoñijömmü a nde cja ndeje o 'ñömmüji. Dya cja mi junrúji c'ua ja je mi junrúji. ¹⁵ Nuc'ua yo nte cja ne xoñijömmü o tsjōjōji cja cueva c'o tjocü cja ndojo cja yo t'eje. O tsjōjō yo rey 'ñe yo gobernador 'ñe yo manda xondaro 'ñe yo pë's'i na puncjü merio 'ñe yo na zëzhi 'ñe yo pje nde pjëzhi, 'ñe texe yo dyaja nte. ¹⁶ Yo nte o xipjiji a cjava c'o t'eje 'ñe c'o ndojo:

—Tunügueji a xes'ezügōjme. A cjanu rí tsopcüjme nguec'ua dya ra jñandgajme Mizhocjimi c'ü junrú cja e trono; dya xo ra jñandgajme e Jesucristo c'ü e Ts'imë. Anguezevi me ra jñüncüjme ngüenda ra tsjacüjme rá ma sufridojme. ¹⁷ Na ngueje ya o säjä c'e pa'a c'ü me na s'ëzhi. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo me ra tsjacüjme rá sufridojme. ¿Cjó ngue c'ü ra sò ra böbü cja o jmivi? Dya cjó sò. Je a cjanu o mamaji.

7

Los señalados de las tribus de Israel

¹ Nuc'ua ró janda c'ua nziyo anxe. Mi böbüji cja yo nziyo 'nanguarü cja ne xoñijömmü. Mi pënc'h'iji na jo yo nziyo ndajma cja nu xoñijömmü; ngue c'ua dya ro vü'ü e ndajma cja ne xoñijömmü, ne ri ngueje cja e ndeje. Ne xo ro juant'a yo za'a. ² Ró janda c'ua c'ü 'naja anxe. O mbes'e nu ja ni mbes'e e jyarü. Nuc'ü, mi jün 'na sello ngue c'ua ro meya nu c'o ngueje o t'i Mizhocjimi c'ü bübüjjo. O mapjü na jens'e, o zopjü c'o nziyo anxe c'o vi ch'unü poder ro s'odü ne xoñijömmü 'ñe e ndeje. O xipjiji a cjava:

³ —Dya be rí s'odüji ne xoñijömmü ne ri ngueje e ndeje ne ri ngueje yo za'a. Cja rí s'odügueji c'o, 'ma ya rá cjuarü rá meyajme yo o nte ín Mizhocjimigōji. Rá meyajme cja o ndë'ë yo.

⁴ Ró ärägō ja nzi mi sò nu c'o o meyajji. O zäs'ä ciento cuarenta y cuatro mil yo nte yo mboxbëche cja c'o doce o t'i e Israel. ⁵ O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Judá. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Rubén. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Gad. ⁶ O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Aser. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Neftalí. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Manasés. ⁷ O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Simeón. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Leví. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Isacar. ⁸ O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Zabulón. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e José. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Benjamín.

La multitud vestida de blanco

⁹ Nuc'ua ró janda c'ua; mi cārā me na puncjü nte c'o dya cjó mi sò ro mbezhe. Vi 'ñejeji texe cja yo ndajñiñi 'ñe texe cja yo jñiñi. Mi 'ñaji c'o pje nde ma jña, 'ñe pje nde ma razaji. Mi böbüji cja o jmi c'ü junrú cja c'ü e trono 'ñe cja o jmi c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. Mi jeji bitu c'ü ma t'öxü. Mi jünji o dyë 'mājämä. ¹⁰ Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Nunu o jocüzüji ín mü'büji ngueje ín Mizhocjimigōji nu je junrú cja e trono 'ñe e Ts'imë nu ngueje e Jesucristo, je o mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua texe c'o anxe mi böbüji. A nde anguesji mi bübü c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi bübü. Nuc'ua c'o anxe o ndüñijömüji a jmi'i c'ü e trono. Cjanu o ma't'üji Mizhocjimi. ¹² O mamaji a cjava:

Je xo rí mangöjme a cjanu, amén. Ngue'tsc'e ín Mizhocjimits'ügöjme rá ma'tc'üjme.

Me na nojots'ügue, ín pârâgue texe. Ngue'tsc'e rá da'c'üjme na pöjô. Ngue'tsc'e rá süc'üjme. Ngue'tsc'e me na zê'tsc'e, sö rí tsjague texe. Je rga cjatsc'e nu texe yo cjê'ê 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. Amén.

¹³ Nuc'ua 'naja c'o tita o dyönnü, o xitsi a cjava:

—Nujyo je'e na t'öxü, ¿cjo ín pârâgue cjó ngueje yo, 'ñe ja vi 'ñeji?, o 'ñenze.

¹⁴ Ró xipji c'ua a cjava:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, dya rí pârâgö. Xitsigö cjó ngueje yo, na ngueje ín pârâgue, ró embe.

Cjanu o xitsi c'ua angueze:

—Nujyo nguejyo vi sufrido na puncjü na ngueje o 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o pjödö o cji o ndintspi o mü'büji. O mbedyeji o bituji; o ch'öxcüji co o cji e Ts'imê. ¹⁵ Nguec'ua ya je cârâji a jmi Mizhocjimi nu junrü cja ne trono. Nujyo, ma't'üji Mizhocjimi xömü ndempa nu va ja bübü angueze. Mizhocjimi ngue nu ra mbörüji nu; dya pje ra bëzhiji. ¹⁶ Dya cja ra zant'aji; ne xo ra neji o ndeje. Dya xo ra zant'aji e jyarü; ne ra zö'öji c'ü rrâ pa'a. ¹⁷ Na ngueje e Ts'imê e Jesucristo nu je bübü a nde cja ne trono ra mbörüji, ngue nu ra unüji c'ü ra ziji; nguec'ua ra bübütoji. Mizhocjimi ra ndintspi texe yo o nguizhöji. Dya cja pje ra mbeñeji.

8

El séptimo sello y el incensario de oro

¹ Nuc'ua c'e Ts'imê o xücü c'ü na yencho c'ü mi tjüt'ü c'e libro. O zö nde hora c'ü dya cjó mi ña, y dya cja pje mi ärägö. ² Nuc'ua ró janda c'o yencho anxe c'o böbü a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua o ch'unüji c'ua yencho trompeta. ³ O ëjê c'ua c'ü 'naja anxe o ë böbü a jmi cja c'e altar c'ü oro c'ü bübü a jmi c'e trono. Mi cjü's'ü 'na incensario c'ü mi ngueje oro. Cjanu o ch'unü na puncjü nguichjünjü; ngue c'ua ro mbä's'ä cja c'e altar ro huanba c'o jña c'o vi dyötü Mizhocjimi texe c'o o nte. ⁴ Nuc'ua c'ü o bipji c'ü e nguichjünjü o nguins'i cja c'o o dyê'ê c'ü e anxe. O zât'ä a jmi Mizhocjimi co nu c'o vi dyörü c'o o nte angueze. ⁵ Nuc'ua c'ü e anxe o níchi c'e incensario o ndésivi c'o ma qui'i cja c'ü e altar. Cjanu o mbodü c'ua cja ne xoñijömü. Nuc'ua o pjäjnä c'ua. Me mi juébi, me mi yürü; me mi mb'í ne xoñijömü.

Las trompetas

⁶ Nuc'ua c'o yencho anxe c'o mi jün c'o yencho trompeta o mba's'üji c'ua, ro mbê'biji.

⁷ Nuc'ua c'ü ot'ü anxe o mbê'bi o trompeta. Nuc'ua o jyäbä c'ua o ngündo 'ñe o sivi c'o mi chjanavi o cji'i. Je jyäbä cja ne xoñijömü. C'ü na jñi parte ne xoñijömü o ndê'ê. Xo o ndê'ê c'ü ni zö na jñi yo za'a. Xo o ndê'ê texe yo pjindyö.

⁸ C'ü na yeje anxe o mbê'bi c'ua c'ü o trompeta. Nuc'ua mi 'ñetse nza cja 'na trat'eye c'ü ma tjê'ê, o ma zo'o cja ndeje nu cja mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'ü e mar o mbëzhi cji'i c'ü. ⁹ Cjanu o ndü'ü c'ua c'ü ni zö na jñi c'o mi cã'ä cja o mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'o barco o chjorüji.

¹⁰ C'ü na jñi anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Cjanu o ndögü a jens'e 'na tanseje, ma yot'ü nza cja 'na trasivi. Je ma zo'o cja c'ü na jñi parte yo ndare 'ñe yo mbereje. ¹¹ Nu c'ü e tanseje mi chjü Ajenjo c'ü ne ra mama na cjō. Nuc'ua c'ü na jñi parte yo ndeje o jyärä na cjō'ō. O ndü na puncjü nte na ngueje yo ndeje ya me vi cjōnt'ü.

¹² C'ü na nguio anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. O s'odü c'ua c'ü na jñi e jyarü; 'ñe c'ü na jñi e zana. Xo 'ñe c'ü na jñi parte yo seje. Exco juench'e c'ua c'ü na jñi o siviji. Nuc'ua c'ü na jñi 'ma ndempa 'ñe c'ü na jñi 'ma xömü; dya cja mi jya's'ü c'ua.

¹³ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde'e a jens'e. Ró ärä mi mapjü na jens'e, o mama:

—C'o jñi anxe ya ngue ra mbë'biji c'o jñi trompeta. Juejme yo nte yo cārā cja e xoñijōmü na ngueje me ra sufridoji 'ma ra mbë'biji c'o trompeta, o mama a cjanu c'e anxe.

9

¹ C'ü na qui'ch'a anxe o mbë'bi c'ua o trompeta. Ró janda c'ua 'na seje c'ü vi ndögü a jens'e c'ü je zāt'ä cja ne xoñijōmü. O ch'unü c'ua poder ra cocü c'e t'o'o c'ü me na jē'ē c'ü dya sō cjō ra jñanda ja sāt'ä. ² Cjanu o xo's'ü c'ua c'ü e t'o'o c'ü me na jē'ē. Cjanu o c'os'ü trabipji cja c'ü e t'o'o nza cja bipji cja 'na trahornu. Cjanu o bēxōmü e jyarü 'ñe e ndajma na ngueje ya mi chjana o bipji c'ü vi c'os'ü cja c'e t'o'o. ³ Nu cja c'ü e bipji o mbedye t'ünxü c'o o ma cja ne xoñijōmü. O ch'unüji c'ü na zēzhi nza cja yo alacrán yo cārā cja ne xoñijōmü. ⁴ O sjipjiji c'ü dya ro zaji yo pjindyoyo cja'a cja ne xoñijōmü, ne ri ngueje o xi yo za'a, ne xo ri ngue pje nde ma planta. Exi jántjo c'o nte c'o dya jmeja cja o ndē'ē ngue c'o ro s'odüji c'o. Nuc'o, ngue c'o dya ejme Mizhocjimi. ⁵ O jyēziji ra tsjapü ra sufrido c'o nte c'o dya jmeja cja o ndēji; ra mezhe tsi'ch'a zana ra sufridoji. Nu c'ü ra sufridoji chjēntjovi nza cja 'ma ro mbücüji yo alacrán. Pero dya o ch'unüji ra mbō't'üji yo nte. ⁶ Nu c'o pa'a c'o, ra jyodü yo nte ja rga ndüji; pero dya ra chōt'üji. Zō me ri ne ra ndüji, dya ra ndüji.

⁷ C'o t'ünxü exmi nza cjatjo o pjadü c'o ya xampja ra ma cja chü. Mi juns'üji c'ü mi nza cja o corona c'ü mi ngueje oro. Nu c'o o jmiji exmi nguetjo o jmi yo nte. ⁸ O ñixtiji exmi nza cjatjo o ñixti yo ndixü. Nu c'o o s'ibiji exmi nza cjatjo o s'ibi yo León. ⁹ Mi jeji o bitu c'o exmi nza cjatjo t'ēzi. Mi nguetjo cja o tijmiji mi cjō'müji. Nu c'o o juajaji me mi nzh'ī nza cja na puncjü carro c'o cjüt'ü o pjadü 'ma chinpjadü 'ma ni möji cja chü. ¹⁰ Mi peje o pjixiji nza cja o alacrán. Nu c'o o pjixiji mi peje c'ü je mi mbücüji yo nte. A cjanu ma zēzhiji ngue c'ua ra tsjapüji ra sufrido yo nte tsi'ch'a zana. ¹¹ Nu c'o xiji o t'ünxü 'ñejeji o reyji. Ngue c'e anxe c'ü pjörü cja c'ü e t'o'o c'ü mi c'os'ü bipji. Cja jña hebreo c'e rey ni chjü Abadón. Cja jña griego xiji Apolión. C'e jña c'ü, ne ra mama nu c'ü pō't'üte.

¹² Nuc'ua o nguarü c'ua nu c'ü ot'ü ró janda me ra sufrido yo nte; dya cja ró janda. Ró janda c'ua xe mi bēzhi xe yeje c'o me ra sufrido yo nte.

¹³ Nuc'ua c'ü na ñanto anxe o mbë'bi c'ü o trompeta. Ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü mi pedye a nde c'o nziyo mota c'o bōbü cja squina c'e altar c'ü bübü a jmi Mizhocjimi. ¹⁴ Nu c'ü e jña o xipji a cjava c'ü na ñanto anxe c'ü mi jün c'ü e trompeta:

—Xäpcä c'o nziyo anxe c'o je 'nünt'ü cja c'ü e trandare c'ü ni chjü Eufrates, o xipji a cjanu.

¹⁵ Cjanu o xäpcä c'ua c'o nziyo anxe; ngue c'ua ro mbö't'üji c'ü na jñi parte yo nte. Ya mi te'beji ro zädä c'e hora 'ñe c'e pa 'ñe c'e zana 'ñe c'e cjë'ë c'ü ro xäpcäji. ¹⁶ C'o xondaro c'o mi chägä o pjadü, ró äragö ja nzi mi söji anguezeji. Nuc'o, me ma puncjü c'o. Mi söji ye ciento millón.

¹⁷ Je a cjanu rvä täcä c'o pjadü c'ü o jitsi Mizhocjimi. Nu c'o mi chägä c'o pjadü mi je'e c'o t'ëzi c'o cjö'p'ü o tijmi c'o. Nu c'o t'ëzi na mbaja nza cja sivi; ma c'anga nza cja o bipji asufre; ma c'axt'ü nza cja asufre. C'o o ñi c'o pjadü exmi nza cjatjo o ñi o león. Cja c'o o ne o pjadü mi pedye sivi 'ñe bipji 'ñe asufre. ¹⁸ O ndü c'ua c'ü na jñi parte yo nte na ngueje c'o jñi plaga c'o o sufridoji. C'o plaga mi ngueje o sivi 'ñe o bipji 'ñe o asufre c'ü mi pedye cja o ne'e c'o pjadü. ¹⁹ C'ü ma zëzhi c'o pjadü je mi bübü cja o neji 'ñe cja o pjixiji. C'o o pjixiji mi chjëntjoji nza cja o c'ijmi c'o xo mi bübü o ñiji. Co o pjixi c'o pjadü mi s'odü yo nte.

²⁰ O ndü na puncjü nte co c'o plaga. Bübü c'o dya ndü, pero dya o nzhogü o mü'büji. Sido o tsjatjoji c'ü na s'o. Sido o ma't'ütjoji o demonio. Sido o ma't'ütjoji yo ts'ita yo oro, yo plata, yo bronce, yo ndojo, yo za'a. Maco yo ts'ita dya janda yo. Dya xo äräji. Dya xo nzhodüji. ²¹ Nu c'o nte dya o nzhogü o mü'büji. Sido o pö't'üteji. Sido mi cëroji. C'o bëzo, sido mi tsäjäji ndixü. C'o ndixü, sido mi tsäjäji o bëzo. Dya xo o nzhogü o mü'büji. Nu c'o pje mi pönü, dya xo o nzhogü o mü'bü c'o.

10

El ángel con el librito

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja anxe c'ü me ma zëzhi. Ma sjöbü ndeze a jens'e. Ma ëjë a mbo 'naja ngömü. 'Na arco iris je mi böbü a xes'e cja o ñi. Nu c'ü o jmi me mi juëbi nza cja e jyarü. Nu c'o o ngua mi chjëntjovi nza cja yo columna yo dä's'ä a nde cja ngumü. Nuc'o, mi 'ñetse nza cja sivi. ² Mi tjë'ë 'na ts'ilibro c'ü ya vi sjo's'ü. Cjanu o 'ñe's'e o jocua a xes'e cja c'ü e mar. Nu c'ü 'naja o ngua o 'ñe's'e a xes'e cja ne xoñijömü. ³ Cjanu o mapjü na jens'e chjëntjovi nza cja 'ma huë 'na león. 'Ma o nguarü o mapjü, ró äragö c'ua yencho vez va pjäjnä. ⁴ 'Ma o nguarü o ña'a c'o yencho va pjäjnä, nutsö e Juan ya mi ngue ro opjügö. Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O xitsi a cjava:

—Dya cjó rí xipji c'o i dyärä c'o o pjäjnä. Dya rí dyopjüge c'o o mama c'o, o 'ñenze a cjanu.

⁵ C'ü e anxe c'ü ró janda mi ë's'ë c'o o ngua a xes'e cja c'ü e mar 'ñe e xoñijömü, nuc'ua o c'uans'a c'ua o jodyë a jens'e. ⁶ Angueze o nädä Mizhocjimi c'ü bübü dya 'ñe ra bübütjo 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. O nädä Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne xoñijömü 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Xo o dyät'ä yo ndeje 'ñe yo cä'ä nu. O mama a cjava c'e anxe:

—Dya ra mezhe ra zädä texe c'o o mama Mizhocjimi. ⁷ 'Ma ra zädä c'ü ra mbë'bi o trompeta c'ü na yencho anxe; ngue 'ma ya ra nguarü texe c'o o mbeñe Mizhocjimi c'o o xipji c'o profeta c'o mi pëpi Mizhocjimi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'ü e jña c'ü ró äragö c'ü vi 'ñeje a jens'e, o zocütjo na yeje. O xitsi a cjava:

—Ma ma chjë'ë ne ts'ilibro nu sjos'ütjo nu tjë ne anxe nu ë's'ë o ngua a xes'e cja ne mar 'ñe ne xoñijömü, o 'ñenze a cjanu c'e anxe.

⁹ Ró ma c'ua cja c'e anxe, ró ma xipji ro dyacü c'e ts'ilibro. Cjanu o xitsi angueze:

—Chjë'ë, ngue c'ua rí si'i. Nu ne ts'ilibro me na ð ngue o jña Mizhocjimi. Ra tsja'c'ü ra mäjä in mü'bügue. Me xo na s'ëzhi o jña. Ra tsja'c'ü me ra sufrido in mü'bügue na ngueje c'o cja ra zädä, o 'ñenze.

¹⁰ Ró ma tjë'ë c'ua c'e ts'ilibro c'ü mi tjë c'e anxe. Nuc'ua ró sigö c'ua. Me ma ðtjo cja in te'e mi chjëntjovi ðt'apjü ngüjnü. 'Ma ró cjuarü ró sigö, ma cjö a mbo in pjeme. ¹¹ O sjitsi c'ua a cjava:

—Ni jyodü rí yepe rí ñague c'ü mama Mizhocjimi. Rí mamague c'ü ra tsjapü Mizhocjimi na puncjü o jñiñi; 'ñe na puncjü raza 'ñe yo ña pje nde ma jña'a, 'ñe yo rey, o sjitsi a cjanu.

11

Los dos testigos

¹ Cjanu o ch'acü 'na dye'e c'ü mi chjëntjovi nza cja 'na metro. Cjanu o sjitsi a cjava:

—Rí ñanga. Dyëdyi dya nu o templo Mizhocjimi 'ñe ne altar. Xo nde rí pezhegue yo ma't'ü angueze nu. ² Pero dya rí dyëdyi ne tji'i nu chjünüvi ne templo. Dya rí dyëdyi nu na ngueje je ra ngärä c'o dya ejme Mizhocjimi. Nuc'o, ra yödüji nu e ndajñiñi nu o xöcü Mizhocjimi, nu ngueje a Jerusalén nu ja bübü ne templo. Ra yödüji jñi cjë nde. ³ Rá unögö c'ü na zëzhi yeje c'o ra mamavi c'ü na cjuana. Ra tsjavi profeta ra pätcägövi. Jñi cjë nde ra zopjüvi c'o nte, ra mamavi c'ü rí mangö. Ra ndëjévi o bitu c'o na ärä, c'ü rguí unü ngüenda c'o nte c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

⁴ C'o yeje ngeuyo ye za'a yo olivo; xo 'ñejoye yeje candelero yo bübü a jmi Mizhocjimi c'ü manda texe cja ne xoñijöümü. ⁵ Nu 'ma cjö c'o ra ne pje ra tsjapü c'o, ra mbedye sivi cja o nevi; ra ndë'ë c'o ri nuvi na ü. A cjanu ra ndü'ü nu c'o ra ne pje ra tsjapü c'o. ⁶ Me na zëzhi anguezevi; sö ra ngot'üvi a jens'e c'ü dya ra 'ñe dye'be c'o pa'a 'ma ra pätpävi Mizhocjimi ra zopjüvi c'o nte ra xipjiji c'ü mama Mizhocjimi. Xo sö ra tsjapüvi ne ndeje ra mbëzhi o cji. Xo ra sö ra tsjapüvi ra mbí na zëzhi ne xoñijöümü 'ñe pje c'o nde ra tsjavi, ngue c'ua me ra sufrido yo nte. Nu hora c'ü ra nepevi ra tsjavi. ⁷ C'e animal c'ü me na sate ra mbes'e cja c'e t'o c'ü me na jë'ë, ra jyonmbü chü c'o yeje. 'Ma ra nguarü c'o yeje ra zopjüvi c'o nte, cja ra ndöjö 'ma c'e animal ra mbö't'ü c'o yeje. ⁸ Ya rguí ndüvi c'ua cja c'ü e ndajñiñi nu ja o bö't'ü c'ü in Jmugöji e Jesucristo. Je rí 'manavi cja calle. C'e jñiñi c'ü, ra xiji Sodoma 'ñe Egipto na ngueje me na s'o c'o ri cärä cja c'e jñiñi c'ü. ⁹ C'o ye añima, jñi pa nde ra 'manavi cja calle ra jñanda c'o nte texe cja ne xoñijöümü. Ra jñandaji c'o, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñiñi c'ü menzumüji. Dya ra jyëziji cjó ra dyögü c'o ye añima. ¹⁰ Nu c'o ri cärä cja ne xoñijöümü me ra mäjäji na ngueje ya rguí ndü c'o yeje. Me ra mäjäji, me ra pötü rgá unüji o regalo. Na ngueje c'o yeje profeta me mi cjapü ra sufrido c'o nte. ¹¹ 'Ma ya ra cjogü c'o jñipa nde, Mizhocjimi ra unü c'ü ra tsjons'ü o jñüvi. Ya ra bübüjtjovi, ra tetjovi. Cja rron böbüvi. Me ra zü c'ua c'o nte rgá jñandaji. ¹² Nuc'ua c'o ye profeta ra dyärävi 'na jña c'ü je rguí 'ñeje a jens'e. Ra ña na jens'e ra xipjivi a cjava:

—Xä'dävi a 'ñecjua a jens'e, ra 'ñeñe.

Cja rron mëvi c'ua a jens'e cja 'na ngömü, ra jñanda c'o nte c'o mi nu na ü c'o. ¹³ Nuc'ua c'ü e ndajme c'ü, me ra mb'it' ne xoñijöümü. C'ü ni zö na dyëch'a parte c'ü e ndajñiñi ra yät'ä o ngümü. Ra ndü'üji c'ua na ngue c'ü ra mb'it' ne xoñijöümü. Ra zö'ö siete mil c'o nte'e c'o ra ndü. Nu c'o dyaja me ra pizhiji, me ra mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi a jens'e.

14 C'ü ra mbĩ ne xoñijõmũ ngue c'ü na yeje c'ü me ra sufrido yo nte. Dyäräji. 'Ma ya ra nguarũ c'o, dya cja ra mezhe ra zädä c'ü na jñi.

La séptima trompeta

15 Nuc'ua c'ü na yenko anxe o mbë'bi c'ü o trompeta. Ró ärägõ c'ua na puncjü c'o mi ña'a a jens'e. Me ma jens'e ma ñaji. Mi mamaji a cjava: Mizhocjimi c'ü in Jmugõji 'ñe e Cristo c'ü o ndjäjä cja ne xoñijõmũ ya mandavi c'ua ja mi manda e Satanás c'ü dya jo.

Ya ra mandavi para siempre.

16 Nuc'ua c'o veinticuatro tita c'o junrũ cja o tronoji a jmi Mizhocjimi o ndũñijõmũji. Cjanu o ma't'üji c'ua Mizhocjimi. 17 O mamaji a cjava: Nu'tsc'e Mizhocjimi, in Jmuts'üjme, me na zë'ts'i, in cja texe c'ua nzi gui ñe'e. Exmi búbütjogue y in búbügue.

Rí da'c'üjme na pøjõ na ngueje i jizhigue c'ü me na zë'ts'i, nguextjots'ü in mandague.

18 Me co üdü yo nte cja ne xoñijõmũ me co nuc'üji na ü.

Pero nudyä ya zädä c'ü xo rí jñũnpü ngüenda c'o ya ndũ rí tsjapũ ra ma sufrido c'o dya o 'ñejmets'ü.

Xo zädä c'e ndajme rí unũ c'o ya i mamague c'o o päjtc'ä va ñaji in jñague, 'ñe texe c'o ngueje in ntegue, texe c'o süc'ügue zõ pje ri pjëzhiji, zõ dya pje ri pjëzhiji.

Xo zädä c'ü e ndajme rí chjotü c'o o s'odü ne xoñijõmũ. O s'odüji na ngueje dya dyätäji Mizhocjimi, me tsjaji na s'o, eñe c'o tita.

19 Nuc'ua o xogü a jens'e nu ja búbü Mizhocjimi. Cja o templo Mizhocjimi ró janda nu c'ü e cja c'ua ja bës'i c'o laja nu ja t'opjü o ley Mizhocjimi. Nuc'ua o juëbi o yürü o pjäjnä o mb'i ne xoñijõmũ. O jyärä na puncjü trangündo.

12

La mujer y el dragón

1 Nuc'ua o 'ñetse 'na señal a jens'e c'ü me ma nojo. Mi ngueje 'naja ndixũ. C'ü o bitu mi ngueje e jyarü. Mi ë's'ë o ngua cja e zana. Cja o ñi mi juns'ü 'na corona c'ü mi qui'i doce seje. 2 Nu c'e ndixũ mi ndunte c'ü; ya mi ngue ro zõ'dyë. Nuc'ü, me mi mapjü c'ü, na ngueje me mi sõ na ü. Me mi sufrido na puncjü ro muxt'i. 3 Nuc'ua xo o 'ñetse c'ua xe 'naja señal a jens'e. Dyäräji c'ü ró janda. Ngue 'na tac'ijmi c'ü ma mbaja c'ü mi búbü yenko o ñi'i; cja na dyëch'a o mota. Cja c'o o ñi'i mi juns'ü yenko corona. 4 Nu c'ü o pjixi mi cjüt'ü c'ü ni zõ na jñi parte yo seje a jens'e. Me co pana na zëzhi a jõmũ yo. Nu c'ü e c'ijmi o bóbü a jmi c'ü e ndixü c'ü ya mi ngue ro muxt'i; ngue c'ua ro zapü c'ü nu t'i'i 'ma ya ro mus'ü. 5 C'e ndixü o mus'ü 'na ts'it'i. C'e ts'it'i ngue c'ü ra manda texe cja yo nte. Me ra manda na zëzhi; chjëntjovi nza cja 'ma ri päräji co 'na dyenza c'ü ri t'ëzi. Nuc'ua Mizhocjimi o zidyí a jens'e c'e t'i nu ja búbü Mizhocjimi, nu ja mandavi dya. 6 Nuc'ua c'e ndixü o c'ueñe o ma cja ndajyadü nu ja ya vi xõcü Mizhocjimi. Nunu ra 'huiñiji nu, jñi cjë nde.

7 Cja nu o ts'a c'ua 'na chũ'ü a jens'e; e Miguel 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi c'o mi dyoji, o chũji co c'e c'ijmi. Me mi chũ'ü c'e c'ijmi 'ñe c'o anxe c'o mi dyoji c'e c'ijmi. 8 Pero c'e c'ijmi 'ñe c'o o anxe, dya pje mi sõ ro ndõjõji. Nuc'ua dya cja säjäji ro ngäräji a jens'e. 9 Cjanu o pjongüji a jens'e c'ü e c'ijmi c'ü ngueje e trac'ijmi c'ü ya me mezhe. Nuc'ü, ni chjũ'ü Satanás c'ü dya jo. Ngueje c'ü onpü texe yo cärä cja ne xoñijõmũ. Nuc'ü, o pjongüji a jens'e co texe c'o o anxe angueze. O zät'äji cja ne xoñijõmũ.

¹⁰ Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü me ma jens'e c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Mizhocjimi c'ü me na zèzhi ya böbü a nde, ya o 'ñevgueji libre. Ngueje angueze co e Cristo c'o manda texe. Ya o pjongüvi a jens'e e Satanás c'ü mi cöt'tü yo in cjuarmagóji. Me mi pa cöt'tüji a jmi Mizhocjimi xömü ndempa.

¹¹ Pero e Satanás c'ü dya jo, dya o ndöpü c'o in cjuarmagóji na ngueje c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngötcüji in nzhubügóji. Y anguezeji sido o 'ñejmeji e Jesucristo; sido o ñaji o jña'a. Dya züji zö ro bö't'üji.

¹² Nudya, mäjägueji dya, texets'ügueji in cäräji a jens'e. Na ngueje ya pjongüji a jens'e e Satanás. Pero me ra sufrido texe yo cärä cja ne xoñijöümü 'ñe texe yo cã'ã cja yo ndeje. Na ngueje e Satanás c'ü dya jo ya zöbü a ma c'ua, c'ua ja in cärägueji. Ya me üdü na puncjü na ngueje pära na jo c'ü dya cja ra mezhe pa c'ü xe sö ra tsja texe c'o na s'o, o mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

¹³ 'Ma o nu'u c'e c'ijmi c'ü ya vi pant'aji a 'ñecja cja ne xoñijöümü, me mi jodü ja rvá zürü c'e ndixü c'ü vi mus'ü c'e ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua o ch'unü c'ua c'e ndixü ye juaja c'o nza cja o juaja o águila yo na nojo; ngue c'ua ro pjüjuaja na jë ro ma cja c'e ndajyadü nu ja ya vi xöcü Mizhocjimi. Nunu dya ra zät'ã c'e c'ijmi. Nunu ra 'huiñiji c'e ndixü, jñi cjë nde. ¹⁵ Nuc'ua o mbedye cja o ne'e c'e trac'ijmi nza cja 'na ndare c'ü mi pa a xütjü cja c'ü e ndixü; ngue c'ua ro tsjapü ro c'ot'tü cja c'ü e ndare ro ndunü. ¹⁶ Nuc'ua ne xoñijöümü o mbös'ü c'e ndixü. Ne xoñijöümü o nzama o ne. Cjanu o cjogü c'e ndare c'ü vi mbedye o ne c'ü e c'ijmi. ¹⁷ Nuc'ua c'ü e c'ijmi me go ünmbü c'ü e ndixü. Nuc'ua o ma c'ua, o ma tsja chü co c'o dyaja o t'i'i c'ü e ndixü. Nuc'o, cjaji c'ua ja nzi ga manda Mizhocjimi. Xo mamaji ja ga cja e Jesucristo.

13

Los dos monstruos

¹ Nutscö e Juan ró böbü cja o 'ñöxijöümü a ñünü c'ü e mar. Cja ró janda c'ua 'na animal c'ü na sate c'ü je o c'os'ü cja c'ü e mar. Mi bübü yencho o ñi'i; cja na dyëch'a o mota. Mi juns'ü dyëch'a corona cja c'o o mota. Mi t'opjü 'na jña cja c'o o ñi angueze. C'e jña'a c'ü, mi sadü Mizhocjimi. ² Nu c'ü e animal c'ü ró janda mi nza cja 'na tigre. Nu c'o o ngua mi nza cja o ngua 'na oso. Nu c'ü o ne mi nza cja o ne 'na león. Nuc'ua c'ü e c'ijmi o unü c'ü na zèzhi c'e animal ngue c'ua ro manda nu ja manda angueze. Xo o unü c'ü ro mbèzhi na nojo.

³ Ró janda 'naja c'o o ñi nza cja c'ü vi s'odü, ya ro ndü'ü; pero o jogütjo. Texe yo cärä cja ne xoñijöümü me co dyönütsjéji ja va jogü c'ü e animal. Nguec'ua va ndünt'üji a xütjü c'e animal. ⁴ O ndüñijöümüji o ma't'üji c'ü e c'ijmi na ngueje o unü c'e animal ra manda. Xo o ndüñijöümüji o ma't'üji c'e animal. O mamaji a cjava:

—¿Cjó rí ññanda c'ü chjëntjovi nza cja ne animal? ¿Cjó ngue c'ü sö ra chüvi nu? O mamaji a cjanu.

⁵ Mizhocjimi o jyëzi c'e animal c'ü ro ña na s'o jña c'ü ro zadü Mizhocjimi. Xo o jyëzi ra manda jñi cjë nde. ⁶ Cjanu o nzama o ne c'e animal o zadü Mizhocjimi a jens'e 'ñe c'o cärä nu. ⁷ Mizhocjimi xo o jyëzi c'ü ro jyonbü chü'ü c'o o nte Mizhocjimi. C'e animal o ndöjō. Xo o jyëzi c'e animal ro manda texe cja yo nte, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñañi c'ü menzumüji. ⁸ Yo cärä texe cja ne xoñijöümü ra ndüñijöümüji ra ma't'üji c'e animal. Nu c'o t'opjü o tjüji cja o libro c'e Ts'imë, dya ra ma't'üji c'e animal. Ndeze 'ma dya be mi ät'ã Mizhocjimi ne xoñijöümü ya vi t'opjü o tjü nu c'o ro ndünt'ü a xütjü

c'e Ts'imë c'ü o bö't'ü. Nu c'o dya t'opjü o tjü cja c'e libro ngue c'o ra ma't'ü c'e animal c'o.

⁹ Nu'tsc'eji in äräji yo jña, dyäräji na jo. ¹⁰ Nu c'o cjó c'o pant'a a pjörü; xo ra pant'aji a pjörü c'o. Nu c'o ra pö't'üte co tjëdyi, xo rguí ndü co tjëdyi c'o. Nguec'ua yo o nte Mizhocjimi ni jyodü ra séchiji; sido ra 'ñejmeji Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua cja rte janda xe 'na animal c'ü o mbes'e cja ne xoñijö mü. Nuc'ü, mi peje yeje o mota nza cja o mota 'na Ts'imë. Pero mi ña'a nza cja 'na trac'ijmi.

¹² C'e animal ngue c'ü na yeje animal. Nuc'ü, dyofi c'ü ot'ü; cjavü yo nte ra tsjaji c'ua ja nzi ga manda c'ü ot'ü animal. Xo cjavü texe yo cãrã cja ne xoñijö mü ra ndüñijö mü ra ma't'üji c'ü ot'ü animal. C'ü ot'ü animal ngue c'ü o jogütjo 'ma ya mi ngue ro ndü. ¹³ C'ü na yeje animal xo cja na puncjü o seña. Cjavü ra jyäbã sivi a jens'e c'ü va säjä cja ne xoñijö mü a jmi'i yo nte.

¹⁴ Onpü yo nte yo cãrã cja ne xoñijö mü, xipjiji c'ü ni jyodü ra dyät'äji 'na ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü e animal c'ü vi s'odü co tjëdyi, pero o jogütjo. Yo nte ra dyät'äji c'e ts'ita, na ngue c'o seña c'o jëzi Mizhocjimi cja'a c'ü na yeje animal.

¹⁵ Mizhocjimi jëzi c'ü na yeje animal ra tsjavü ra tsjons'ü o jñ'ü c'e ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü ot'ü animal. Nguec'ua c'ü e ts'ita ña'a c'ü. Xo ra manda ra mbö't'üji nu c'o dya ra ma't'ü c'e ts'ita. ¹⁶ Xo ra tsjavü texeji ra cuatpüji c'ü rguí meyaji cja o jodyëji o cja o ndë'ëji nguec'ua ra 'mãrã c'ü o tsjavaji c'ü ot'ü animal. Texeji, c'o dya pje pjëzhi, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o jün'ü, 'ñe c'o dya jün'ü, 'ñe c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, nde ra tsjavüji ra cuatpüji rgá meyaji.

¹⁷ Dya cjó sö pje ra ndö mü ne pje ra mbö'ö, 'ma dya ri cuat'ü o tjü'ü c'e animal. C'ü o tjü'ü c'e animal ngue 'na número. ¹⁸ Ni jyodü rí pãräji; rí tsjijñiji pje ne ra mama o número c'e animal. C'e número ngue seiscientos cja sesenta y seis. C'e número ne ra mama ngue 'na nte.

14

El canto de los 144,000

¹ Dyäräji na jo c'ü ró janda c'ua. Ngue c'e Ts'imë c'ü ngeje e Jesucristo mi böbü a ñi'i cja c'ü e t'eje c'ü ni chjü Sion. Mi dyoji angueze ciento cuarenta y cuatro mil o nte'e. Cja o ndëji mi t'opjü o tjü c'e Ts'imë Jesucristo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ² Cja rron ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü mi yürü nza cja rrã puncjü o ndare, 'ñe nza cja 'ma pjãjnã. C'e jña'a c'ü ró äragö mi nza cja bizhi 'ma pjë'biji na puncjü o arpa. ³ C'o nte c'o, ró äragö mi tøjöji 'na himno c'ü cja dadyo, mi tøjöji a jmi c'e trono, 'ñe a jmi c'o nziyo c'o mi bübü, 'ñe a jmi c'o tita. Nu c'o mi sö ro pjëchi c'e himno nguextjo c'o ciento cuarenta y cuatro mil. Na ngue c'e Ts'imë c'ü ngeje e Jesucristo vi ngö'tp'üji o nzhubüji o tsjavüji o nte Mizhocjimi 'ma o 'ñench'e o mü'büji c'ü, 'ma mi cãräji cja ne xoñijö mü. ⁴ Nuc'o, ngue c'o dya tjünt'ü a xütjü yo ts'ita. Nguextjo Mizhocjimi c'ü tjünt'ü a xütjü c'o. Nu c'o tjünt'ü a xütjü yo ts'ita chjëntjovi nza cja c'o bëzo c'o tsãjä o ndixü. Nu c'o tøjö ne himno nu cja dadyo sido tjünt'üji a xütjü c'e Ts'imë e Jesucristo. Angueze o ngö'tp'üji o nzhubüji. Ngue c'o ot'ü o tsjavüji o t'i Mizhocjimi ngue c'ua ra ma't'üji angueze 'ñe c'e Ts'imë. ⁵ Nuc'o, sido mi mamaji c'o na cjuana. Dya pje bübüji c'ü na s'o a jmi Mizhocjimi.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶ Ró janda c'ua c'ü 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde a jens'e. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte, mi xipjiji ra rvã sö xo ro jogü o mü'büji. Nu c'e jña'a, dya ra nguarü c'ü. Nu c'e anxe o zopjü texe yo nte, zö pje ma jñiñi c'ü mi menzumüji, zö pje ma razaji, zö pje ma jña mi ñaji. ⁷ C'e anxe o mapjü na jens'e o mama a cjava:

—Sũ'ũji Mizhocjimi. Ma't'ũji angueze na ngueje me na nojo. Ya va sädä c'ü ra jñün'c'ũji ngüenda. Ma't'ũji Mizhocjimi c'ü o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömü 'ñe e ndeje 'ñe yo mbereje, o mama a cjanu c'e anxe.

⁸ C'ü 'naja anxe o ndünt'ü a xütjü c'ü ot'ü anxe. O mama a cjava:

—Ya o yät'ä c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nu c'o mi cärä c'e ndajñiñi me mi ma't'ũji o ts'ita. Nde mi cjavüjü texe yo jñiñi xo ro ma't'ũji o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'ma ri unüji o vino c'o ni tjü.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua c'ü 'naja anxe, o ndünt'ü a xütjü c'o yeje. Ngue c'ü na jñi anxe. O ña na zëzhi. O mama a cjava:

—Ma cjó c'o ra ma't'ü nu c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra jyëziji ra meyajü cja o ndëji o cja o dyëji, nu'ma, Mizhocjimi me ra tsjavü ra sufrido c'o. Me ra ünmbü Mizhocjimi c'o; dya ra juentseji, me ra sufridoji na puncjü cja sivi 'ñe cja o asufre. Ra sufridoji a jmi c'o o anxe Mizhocjimi 'ñe a jmi c'e Ts'imë. ¹¹ Nu c'o ra ma't'ü c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra cuatpüji o tjü'ü c'e animal, dya ra só ra söyaji; xömü ndempa ra sufridoji. Nu c'ü e bipji c'ü ri pes'e c'ua ja rrä sufrido anguezeji, dya ra tjeze. ¹² Nguec'ua c'o o t'i Mizhocjimi, ni jyodü sido ra dyätäji c'ü, 'ñe sido ra 'ñejmeji e Jesucristo; dya ra chjench'eji a xütjü.

¹³ Nuc'ua ró ärägö 'na jña'a c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Nuc'ü, o xitsi a cjava c'ü:

—Je rí dyopjügue a cjava: “Nu c'o sido ejme e Jesucristo c'ü In Jmugöji, zó ra böt'ũji, pero ra zät'äji nu ja me na jo.” Mama a cjanu o Espiritu Mizhocjimi, na cjuana me ra mäjäji. Mizhocjimi me ra mäpä anguezeji na ngueje o tsjaji c'ua ja nzi va ne angueze. Nguec'ua ya ra söyaji. O xitsi a cjanu c'e jña'a.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Dyäräji c'ü ró janda. Mi bübü 'na ngömü c'ü ma t'öxü. A xes'e c'e ngömü, mi junrü 'naja c'ü exmi nguetjözügöji. Mi juns'ü o ñi 'na corona c'ü ngueje oro. Mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁵ C'ü 'naja anxe o mbedye cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi. C'e anxe o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngömü, o xipji a cjava:

—Pjëch'i dya nu in sjat'ëbi rí chagü na ngueje ne ndajme nu rí chagü ya zädä. C'ü e dagrëxü cja ne xoñijömü ya na jo'o.

¹⁶ Nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngömü cjanu o mbëch'i c'ü o sjat'ëbi cja ne xoñijömü; nuc'ua o dagü c'ua, c'o mi cja'a cja ne xoñijömü.

¹⁷ Cjanu o mbedye c'ua c'ü 'naja anxe cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi a jens'e. Xo mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁸ Nuc'ua xe 'naja anxe o mbedye cja c'ü e altar. Nuc'ü, ngue c'ü mi manda yo sivi. Cjanu o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi jün c'ü e sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o xipji a cjava:

—Pjëch'i c'ü in sjat'ëbi ra jyäbä yo uva yo cja'a cja ne xoñijömü cja rrí pëchi yo na ngueje ya ndä'ä yo. O mama a cjanu c'e anxe.

¹⁹ Nuc'ua c'e anxe o jñü c'ü o sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o mbëch'i cja ne xoñijömü, o ndagü c'o uva. Cjanu o mboch'ü c'o uva nu ja je ro ndë'biji. C'ü yödüji c'o uva chjëntjovi c'ü ra tsja Mizhocjimi. Ra tsjavü me ra sufrido nu c'o dya ejme angueze. ²⁰ Nu ja o ndë'biji c'o uva je ngueje a tji'i cja c'e jñiñi. Mizhocjimi 'ma ra jyëziji ra castigaoji yo nte, je ngueje a tji'i cja c'e ndajñiñi ra böt'ü na puncjü nte. O cji'i c'ü ra pjödüji me rrä jë'ë; ra zäs'ä cja o ne yo pjadü nu ja cjüsp'ũji. Ra nzhodü c'o cji ra zät'ä jñi ciento kilometro c'ü na maja.

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja señał a jens'e c'ü ma nojo c'ü rví zũ yo nte. C'e señał mi ngue yencho anxe c'o mi jün yencho c'o rví tsjapü ro sufrido yo nte. Nu c'o me ra sufrido yo nte ngue c'o ya rguí nguarü, na ngueje ya ra nguarü c'ü ni ünmbü Mizhocjimi yo nte.

² Xo ró jandagö c'ü mi nza cja 'na mar c'ü mi 'ñetse nza cja vigrio. Nuc'ü, mi chjana sivi c'ü. Mi cãrã nu c'o o t'i Mizhocjimi. Anguezeji vi ndöjõji; vi bëzhi c'e animal c'ü na s'o. Na ngueje anguezeji, dya ndünt'üji a xütjü c'e animal. Dya o ma't'üji c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal, y dya mi cuat'üji o tjü cja o ndëji. Anguezeji ma böbüji a xes'e c'e mar. Mi jünji o bizhi c'ü ngueje arpa. Ngue Mizhocjimi c'ü vi unü c'o arpa anguezeji. ³ Mi tøjõji 'na himno c'ü ja va 'ñeme Mizhocjimi e Moisés o mbëpi Mizhocjimi va pjongü libre c'o nte, 'ñe ja va 'ñeme Mizhocjimi c'e Ts'imë o ëjë cja ne xoñijõmü, o ë 'ñevgueji libre. Je mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe.

Me na nojo texe yo ÿ tsjague, 'ñe me na zö'ö.

Na jo texe yo ÿn cjague, 'ñe na cjuana. ÿn mandague texe cja yo jñiñi.

⁴ Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, texeji ra züc'ügueji.

Ra mamaji ngue'tsc'e c'ü me na jo.

Na ngueje nguextjots'ü me na sjüts'ü; dya pje bübüts'ügue c'ü na s'o.

Yo nte texe cja ne xoñijõmü ra ë ndüñijõmüji ra ma'tc'üji, na ngueje ÿn jíchiji c'ü me na jo c'o ÿn cjague.

⁵ Nuc'ua ró janda c'ua, o xogü c'e templo a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi.

⁶ Nuc'ua o mbedye cja c'e templo c'o yencho anxe c'o mi jün c'ü ro tsjapü ro sufrido yo nte. Mi jeji bitu c'ü xiji lino; me ma t'öxü c'e bitu, me mi juëbi. Xo mi c'ö'bü cja o tijmiji o mbünt'ü c'o mi ngueje oro. ⁷ Nuc'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bübü a jmi cja c'e trono, o ndë c'ua yencho mojmü c'o mi ngueje oro, cjanu o unü 'naja nzi 'na c'o yencho anxe. Mi nizhi c'o mojmü. Je mi po'o c'ua c'ü me mi üdü Mizhocjimi c'ü ngue c'o castigo c'o ro tsjapü ro sufrido yo nte. Ngue Mizhocjimi c'ü exi bübü y ra bübüttö c'ü; zö ra nguarü ne xoñijõmü.

⁸ Nuc'ua c'e templo me co jyã'ã c'ua bipji, na ngueje me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na zëzhi. Dya cjó mi sö ro cjogü cja c'e templo cja ro nguarü c'o anxe c'o vi manda Mizhocjimi ro tsjapüji ro sufrido yo nte. Yencho c'o me na s'ëzhi c'o ro sufridoji.

16

Las copas de castigo

¹ Nuc'ua ró arãgö 'na jña c'ü mi mapjü na jens'e, ndeze cja c'e templo. Mi xipji a cjava c'o yencho anxe:

—Möji, ma pjödüji a xes'e cja ne xoñijõmü c'ü po'o yo yencho mojmü. Mizhocjimi ya me ra castigao yo nte; ra tsjapü me ra sufridoji.

² Nuc'ua c'ü ot'ü anxe cjanu o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja ne xoñijõmü. Cjanu o nzhodü c'ua 'na ngueme c'ü me ma ü, c'ü dya mi sö ro jogü. Mi ngueje o xãxã c'ü me mi po c'o me ma s'o. C'e ngueme o pënch'i c'o nte'e c'o je mi cuat'ü cja ndë'ë o tjü c'e animal, c'o mi ma't'ü c'ü o ts'ita.

³ Nuc'ua c'ü na yeje anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e o mar. Nuc'ua c'e ndeje o mbëzhi nza cja o cji 'na añima. Nguец'ua va ndü c'ua texe c'o mi cã'ã cja o mar.

⁴ Nuc'ua c'ü na jñi anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e cja yo ndare 'ñeje nu ja peje ndeje. Nuc'ua o mbèzhi c'ua cji'i c'o ndeje.

⁵ Cja rron ärägö c'ua c'ü e anxe c'ü manda e ndeje. O mama a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi exmi bübügüe y in bübütjogüe. Me na sjüts'ügüe. Me na jots'ügüe. Me na jo c'ü in cjague dya, in cjavü yo nte ra sufridojo yo nte. ⁶ Me na jo a cjanu c'ü in cjague. Nudya ya i tsjavü yo nte ra sufridojo na ngueje c'ü o pjönbüji o cji'i c'o profeta c'o o päjtc'ä va zopjü yo nte. Y xo pjönbüji o cji c'o dyaja in ntegue. Anguezeji ni jyödü ra sufrido rgä ziji o cji, na ngueje me na s'o c'o o tsjaji.

⁷ Cja rron ärägö o mapjüji cja c'ü e altar, o mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi in Jmuts'üjme, sö ri tsjague texe. Na cjuana me na jo'o c'ua ja gui tsjavü ra sufrido yo nte.

⁸ Nuc'ua c'ü na nziyojo anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e cja e jyarü. Cjanu o ch'unü c'ua e jyarü ro ndüt'ü yo nte'e. ⁹ Nuc'ua me mi tjë'e c'ua yo nte na ngueje c'ü me ma zèzhi e jyarü. Pero dya nzhogü o mü'büji c'ü ro ma t'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo. C'ü o tsjaji, o zanmbüji c'ua o tjü Mizhocjimi c'ü me na zèzhi c'ü vi pejñe c'o castigo.

¹⁰ C'ü na tsi'ch'a anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e nu ja mi manda c'e animal c'ü na sate. Nuc'ua o bèxömmü c'ua nu. Nuc'ua c'o nte'e me mi sa o c'ijñiji na ngueje me ma ü c'ü ma sufridojo. ¹¹ Me mi sadüji Mizhocjimi a jens'e na ngueje c'ü me mi söji na ü 'ñe me mi pes'e o xäxä cja o cuerpoji. Pero dya nzhogü o mü'büji; o sido o tsjatjoji c'o na s'o.

¹² C'ü na 'ñanto anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja c'e trandare c'ü ni chjü Eufrates. Nuc'ua o dyot'ü c'ua c'e ndeje ngue c'ua ro jogü c'ü e 'ñiji nu ja ro cjogü c'o rey. Nuc'o, je rvi 'ñejeji nu ja ni mbes'e e jyarü.

¹³ Cja rron janda c'ua jñi'i demonio c'o exmi nguetjo o 'huë'ë. O mbedyeji cja o ne'e c'e trac'ijmi 'ñe cja o ne c'e animal c'ü na sate, 'ñe cja o ne c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. ¹⁴ C'o jñi 'huë'ë ngueje demonio. Me mi cjaji señañ c'o me mi sü yo nte. O möji cja yo rey yo cärä texe cja ne xoñijömmü, o ma xipijji ra ëji texeji ra 'ñe chüji Mizhocjimi. Pero ra bëzhiji; ra ndöjö Mizhocjimi. Na ngueje me na zèzhi Mizhocjimi; sö ra tsja texe. ¹⁵ Mama a cjava e Jesucristo c'ü in Jmugöji: “Dyäräji, nutsco rá ëcjö 'ma dya in pärägueji. Chjëntjovi nza cja 'ma va säjä 'na mbë'ë, dya cjó pärä ja hora ra säjä. Me mäjä nu c'o sido ra ndepque. Nu c'o dya tepque, ra tsejeji 'ma rá ëcjö na ngueje, dya sido cjaji c'ua ja nzi rgä negö.” O mama a cja c'ua e Jesucristo. ¹⁶ Nuc'ua c'o demonio o jmutüji c'o rey cja c'e jñiñi c'ü xiji Armagedón cja jña hebreo.

¹⁷ Nuc'ua c'ü na yencho anxe o ma c'ua c'ü. O ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü nu cja e ndajma. Cja rron ärägö 'na jña c'ü me ma zèzhi c'ü je vi 'ñeje cja c'e templo nu ja bübü Mizhocjimi cja o trono. O mama a cjava c'e jña'a:

—Ya zädä c'ü ra nguarü texe, o mama.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o juë's'i c'ua, cjanu o pjäjnä; me mi yürü c'ua. Cjanu o mbí c'ua na zèzhi ne xoñijömmü. Dya mi 'ñömmü na zèzhi a cjanu ne xoñijömmü ndeze 'ma o ngärä yo nte. ¹⁹ Mizhocjimi o mbeñe c'ua ja ma cja c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Me mi üdü Mizhocjimi na ngueje me mi cjaji c'o na s'o. Nguec'ua o tsjavü me o sufrido c'o je mi cärä nu. 'Ma o mbí ne xoñijömmü, o c'adü c'e ndajñiñi c'ü. Exi jñi parte va c'adü c'e jñiñi. Yo jñiñi texe cja ne xoñijömmü o yät'ä texe yo. ²⁰ Nuc'ua yo ts'ixoñijömmü yo je bübü a nde'e cja mar, o ojtjo c'ua texe yo. Yo t'eje o yät'ä texe yo. Dya cja mi bübü ne ri 'naja. ²¹ Nuc'ua cjanu o jyäbä c'ua o trangündo a jens'e. Mi cuarenta kilo c'ü ma jyü

c'o ngündo. Me mi pjat'ü yo nte. Nuc'ua yo nte o zadüji Mizhocjimi na ngueje c'o ngündo c'o vi jyäbä. C'o ngündo o tsjapü o sufridoji na puncjü.

17

Condenación de la gran prostituta

¹ Cjanu o ë c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi tjë'ë c'o yencho mojmü, o ë zocügö. O xitsi a cjava:

—Xä'dä. Rá jí'ts'i ja rga tsjapü Mizhocjimi ra sufrido nu c'e ndixü c'ü me tsjäa o bëzo. C'e ndixü c'ü rí mangö ngue c'e ndajñiñi c'ü me na s'o c'ü manda cja na puncjü mar. ² Me o dyonpü yo rey cja ne xoñijömmü, 'ñe yo dyaja yo cãrã cja ne xoñijömmü. C'o rey cja ne xoñijömmü dya jyanmbüji c'e ndixü; me go mäjäji va tsjaji c'o na s'o c'o mi mama c'e ndixü. Yo nte cja ne xoñijömmü chjëntjoji c'ü me tí'tji; na ngueje o ndünt'üji a xütjü c'e ndixü, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

³ C'ü o Espíritu Mizhocjimi mi jítsi c'ü ro zädä. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja c'ü e ndajjadü. Nguejnu ró janda 'na ndixü c'ü mi chägä 'na animal c'ü me ma mbaja. Nu cja c'e animal me mi t'opjü tjü'ü c'o mi sadü Mizhocjimi. Nu c'e animal mi bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁴ Nu c'ü e ndixü mi je'e bitu c'ü ma cjipobü, 'ñe c'ü me ma mbaja, 'ñe mi cuat'ü oro. Xo mi quis'i ts'irojo c'o me ma zö, xo 'ñe o perla. C'e ndixü mi tjë 'na mojmü c'ü mi ngueje oro, c'ü me mi nizhi. Mi nizhi c'o s'ante 'ñe c'o me ma s'o na ngueje vi tsja na s'o c'e ndixü. ⁵ Cja o ndë'ë mi t'opjü 'na tjü'ü, c'ü dya cjó mi pãrã ja ma cja c'e tjü'ü. Je mi t'opjü a cjava c'e tjü'ü: “Ne ndajñiñi a Babilonia, je ngue nu nana texe c'o tsjäa bëzo, 'ñe texe c'o na s'o cja ne xoñijömmü.” Je ma cjanu c'e tjü'ü. ⁶ Nuc'ua ró unü ngüenda c'ü e ndixü, nza cja c'ü o tí'ti na ngueje c'ü vi pjönbü o cji c'o o nte Mizhocjimi. Nuc'o vi mbö't'üji c'o, na ngueje mi zopjüji yo nte mi xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nu c'e ndixü chjëntjovi c'ü vi zi o cji c'o o t'i Mizhocjimi. Me mi mäjä c'e ndixü. 'Ma ró jandagö c'e ndixü, dya mi pãrãgö pje ne ro mama. ⁷ Nuc'ua c'e anxe o xitsi:

—¿Jenga dya in pãrãgue pje ne ra mama ne ndixü? Nutscö rá xi'ts'i nu c'ü dya cjó mi pãrã ja cja c'e ndixü c'ü j jñanda, 'ñe c'e animal c'ü chägä, c'ü bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁸ Nu c'e animal c'ü na sate c'ü j jñanda, ya ngue ra mbes'e cja c'e t'o'o c'ü na jë c'ü dya 'ñetse ja je sät'ä. Nu c'e animal mi bübü, pero dya cja bübü dya. Pero ra 'ñetse na yeje. Nguec'ua yo cãrã cja ne xoñijömmü 'ma ra jñandaji c'e animal ra mamaji: “Maco ya vi ndü ne animal; ya bübütjo na yeje. Me na nojo nu”, ra 'ñeñeji. Nu c'o ra mama a cjanu ngueje c'o dya juns'ü o tjü'ü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Yo tjü je quis'i ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Zö ra bübütjo na yeje c'e animal, ra zädä c'ü Mizhocjimi ra pant'a a ma a linfiernu.

⁹ O dya c'üji pjeñe Mizhocjimi; ni jyodü rí tsjijñiji ngue c'ua rí tendioji ja cja c'ü mama Mizhocjimi. C'o yencho ñi'i c'o bübü cja c'e animal ngue yencho t'eje c'o. Cja o ñi'i c'o t'eje je junrú nu c'e ndixü. ¹⁰ C'o yencho ñi xo ngue yencho rey c'o. C'o ts'ch'a rey ya ndöpüji c'o, dya cja mandaji. C'ü 'naja rey manda dya. Nu c'ü 'naja, dya be va ëjë c'ü. Ra ëjë c'ü, pero dya ra mezhe ra mando. ¹¹ Nu c'ü e animal c'ü mi bübü, y dya bübü dya, ngue c'ü na ocho rey. Pero xo ngueje 'naja c'o yencho. Nuc'ü, ra pant'a Mizhocjimi a ma a linfiernu.

¹² Nu c'o dyëch'a mota c'o ya j jñanda, ngueje dyëch'a rey c'o. Nuc'o, dya be ch'unü ra manda c'o. Ra ch'unüji c'ü ra tsjaji rey co c'e animal c'ü na sate. Pero 'natjo hora c'ü ra mandaji. ¹³ Nu c'o dyëch'a rey, 'natjo pjeñe c'ü ri cijñi

c'o. Ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne c'e animal c'ü na sate, ra unüji c'o o xondaroji. ¹⁴ Anguezeji je ra tsjapüji chü c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. C'ü e Ts'imë, nuc'ü ra ndöjō c'ü. Na ngueje angueze manda texe cja yo jmu'u ñe texe cja yo rey. Nu c'o cārā co c'e Ts'imë, Mizhocjimi o zojnū c'o; xo o juajnū c'o. Anguezeji sido ejmeji c'e Ts'imë.

¹⁵ Cja xe nu xitsi c'ua c'e anxe:

—C'o ndeje c'o i jñanda nu ja mi junrū c'e s'orixū, nuc'o ngue o nte c'e ndixū c'ü manda c'o. Me na puncjū c'o. Cārāji texe cja ne xoñijōmū, ñaji na puncjū o jña'a. Na puncjū raza c'o. ¹⁶ Nu c'o dyëch'a mota c'o i jñandague, nuc'o ñe c'e animal c'ü na sate ra nuji na ü c'ü e s'orixū, ra tsjapüji ra sufrido. Xo ra ts'osp'üji c'o o bitu ra nzerga, jo rro mbö't'üji. Jo rron zapüji c'o o ts'ingue. Xo ra ndüt'üji cja sivi. ¹⁷ Na ngueje Mizhocjimi o tsjapü o nguññiji cja o mü'büji; nguec'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga mbeñe angueze. 'Natjo pjeñe c'ü ri cjiññiji. Ngue reyji; pero nu ja mandaji ra nzhötüji c'e animal ngue c'ua nguextjo c'ü ra manda c'ü. Ra tsja rey c'e animal hasta cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nu c'ü e ndixū c'ü i jñanda, ngue c'ü e ndajñiñi c'ü manda texe cja yo rey texe cja ne xoñijōmū.

18

La caída de Babilonia

¹ Nuc'ua ró janda c'ua c'ü 'naja anxe c'ü ma sjöbū a jens'e. Me mi pë's'i na puncjū c'ü vi unū Mizhocjimi ro tsja'a. Nuc'ua cja ne xoñijōmū me co jya's'ü c'ua co nu c'ü ma zō angueze. ² Nuc'ua o mapjū c'ua na jens'e c'e anxe o mama a cjava:

—Ya ra yät'ä dya, ne ndajñiñi nu ni chjū a Babilonia. Exna cjuana ra yät'ä. Ngue c'ua dya cjo cja ri nzheñe nu; nguextjo yo demonio, ñe texe pje nde ma s'ondajma; ñe c'o me na s'o c'o peje o juaja. ³ Je ra zädä a cjanu na ngueje o dyonpū yo nte texe cja ne xoñijōmū. Nguec'ua dya ma't'üji Mizhocjimi; ma't'üji o ts'ita. Chjëntjovi c'ü ri t'ñji. Nujyo rey cja ne xoñijōmū dya jyanbüji c'e ndixū c'ü ngueje c'e jñiñi. Yo pje nde pō cja ne xoñijōmū ya me jünji na puncjū o merio na ngueje je dyoji c'e ndixū c'ü me na s'o. C'o pë's'i c'e ndixū, me ne yo nte ra ndömū.

⁴ Nuc'ua ró ärä c'ü na jña'a c'ü vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Pedyejji cja ne jñiñi, nu'tsc'eji in ntets'ügöji; ngue c'ua dya rí tsjaji c'o cjaji nu, na ngue me na s'o. 'Ma sido rí tsārāgueji nu, xo rí sufridogueji c'o ra sufrido anguesji. ⁵ Na ngueje c'o nzhübū c'o cjaji, me na puncjū. Chjëntjovi c'ü je ri cjins'i hasta a jens'e. Mizhocjimi pārā c'ü me cjaji na s'o, y ya mama c'ü ya zädä c'ü ra sufridoji. ⁶ Rí nzhopqueji c'ü o tsja ne jñiñi. Rí jyä'tp'äji c'ü ra sufridoji, na ngueje me co tsjapüji o sufrido yo nte. ⁷ Ne jñiñi me cjaüpütsjē na nojo. Me ma't'ü o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'na ndixū c'ü me tsājā na puncjū o bëzo. Nudya rí tsjapü me ra sufrido; me ra huë'ë angueze. Na ngueje mama a cjava cja o mü'bū: “Nguetscō rí minc'ō reina, rí mandagō. Dya rí 'natsjēgō; dya pje bëtsigō c'ü rí tsājā o bëzo. Dya ra zädä c'ü me rá huëgō.” ⁸ Nguec'ua ra zädä 'naja pa c'ü me ra sufrido ne ndixū. Mismotjo c'e pa'a c'ü, me ra zō o ngueme, me ra nzhumä, me ra zō o tjiñji. Xo nde ra ndüt'üji cja sivi. Na ngueje me na zēzhi Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü ra tsjapü ra sufrido ne ndixū. O mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

⁹ C'o rey cja ne xoñijōmū o tsjaji na s'o co c'e ndixū c'ü ngue c'e jñiñi. Me xo o ma't'üji c'o ts'ita. Nguec'ua 'ma ya ra jñandaji c'e bipji na ngueje c'ü rva tjë'ë

c'e jñiñi, me ra huëpji c'ü, me ra nzhumüji. ¹⁰ C'o rey je rgua böbüji na jë, ra zü'üji na ngue c'ü me ri sufrido c'e jñiñi. Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi a Babilonia nu me ma zëzhi. 'Natjo ndajme o zädä c'ü me sufrido c'ü na castigao Mizhocjimi nu, ra 'ñeñeji.

¹¹ Nu c'o pje nde pö cja ne xoñijömü ra huëpji angueze 'ñe ra nzhumüji, na ngueje dya cja cjo xe ri tömbüji c'o ri pöji. ¹² Dya cja cjo ri tömbüji o oro 'ñe o plata 'ñe o ts'irojo c'o me na zö, 'ñe o perla 'ñe o bitu c'o lino c'o me na jo, 'ñe o seda, 'ñe o mbabitu, 'ñe o bitu c'o na cjipobü. Xo 'ñeje o za'a c'o me na jo ga jyärä, 'ñe c'o t'ät'ä co marfil, 'ñe co za'a, 'ñe c'o bronce, 'ñe c'o t'ëzi, 'ñe c'o mármol. ¹³ Xo 'ñeje canela, 'ñe c'o pjindyö c'o na jo ga jyärä, 'ñe nguichjünü, 'ñe mirra, 'ñe o perfume c'o na jo ga jyärä, 'ñe vino 'ñe aceite 'ñe harina 'ñe ndëxü. Nudya, pöji dya yo animal yo tuns'ü pöjö, 'ñe o ndëchjürü, 'ñe o pjadü, 'ñe o carro. Xo pöji o nte ra tsjapüji ra pëpji. Pero ra zädä c'ü dya cja cjo ra ndömbüji c'o. ¹⁴ Mizhocjimi ra mama a cjava:

—Nu'tsc'ëji in cäräji a Babilonia, nu c'o me mi ne in mü'bügueji, ya tjezetjo c'o. Texe c'o mi jüngueji c'o me ma mizhi 'ñe c'o me ma zö, ya bë'ts'igueji dya c'o. Dya cja xe ri chöt'üji dya c'o, ra 'ñeñe.

¹⁵ Nu c'o pö c'o cja'a cja c'e jñiñi me jünji na puncjü merio, me ricoji. Nguec'ua 'ma ra yät'ä c'e jñiñi, ra böbüji na jë. Na ngueje me ri süji c'ü ra sufrido c'e jñiñi. Ra huëpji, me ra nzhumüji. ¹⁶ Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi. Mí chjëntjovi nza cja 'na ndixü c'ü me mi je'e na jo bitu c'o lino 'ñe c'o me ma mbaja 'ñe c'o ma cjipobü; 'ñe mi cuatüji o oro 'ñe mi jezheji co o ts'irojo c'o ma zö'ö 'ñe o perla. ¹⁷ 'Natjo ndajme o chjorü texe c'o, ra mamaji a cja c'ua.

Xo 'ñe texe c'o édyi c'o barco 'ñe c'o pëpji cja c'o barco 'ñe c'o pëpji cja ndeje ra böbüji na jë, xo 'ñe c'o pje nde pö c'o nzhodü cja barco. ¹⁸ Ra jñandaji c'e bipji c'ü ri tjë c'e jñiñi ra mapjüji ra mamaji a cjava:

—¿Ja ri bübü 'na jñiñi c'ü ri chjëntjovi ne ndajñiñi?, ra mamaji.

¹⁹ Cja rron dyü's'üji jömü o ñiji. Cja rron mapjüji, ra huëji, ra nzhumüji. Ra mamaji a cjava:

—Nutscoji rí pë's'iji o barco, 'ñezgöji rí comercianteji rí nzhodüji cja mar, ró töjöji na puncjü merio na ngue c'ü mi jün na puncjü ne jñiñi. Pero nu c'o mi jün, 'natjo ndajme o chjorü texe, ra mamaji a cja c'ua.

²⁰ C'o o apöstole Mizhocjimi, 'ñe c'o o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi c'o cärä a jens'e, ra mäjäji. Na ngueje Mizhocjimi ya ra chjotü c'e jñiñi, ra nzhocpü c'ü me vi tsjapü o sufrido c'o o nte Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü ma zëzhi, o jñü 'na ndojo c'ü mi nza cja cjünü. Cjanu o ma pant'a cja e mar. O mama a cjava:

—Je rga cjanu rgä pant'aji na zëzhi c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nuc'ü, dya cja xe ra ch'öt'ü c'ü. ²² Nu c'o mbë'bizhi c'o pjë'bi o arpa 'ñe o flauta 'ñe o trompeta, dya cja xe ra dyäräji cja o calle c'o. Nu c'o pje nde ät'ä, dya cja xe ra ch'öt'ü cja c'e jñiñi. Dya cja xe ra dyäräji c'ü xe ri cüjnüji nu. Na ngueje, dya cjo cja xe ri ndeñe. ²³ Dya cja xo ra ndë sivi nu ja je järä c'e jñiñi. C'ü ni tsjaji chjüntü, dya cja ra dyäräji nu ja je järä c'e jñiñi. Ra chjorü c'e jñiñi. Na ngueje c'o menzumü nu, o dyonpüji yo nte texe cja ne xoñijömü o xipjiji c'o dya cjuana. Yo nte o 'ñejmeji, na ngueje me na nojo c'o comerciante cja c'e jñiñi, jünji na puncjü merio.

²⁴ Cja c'e jñiñi c'ü, je ch'öt'ü nu, o cji c'o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi 'ñe texe c'o o mbö't'üji cja ne xoñijömü, je o mama a cja c'ua c'e anxe.

19

¹ Nuc'ua ró ärä c'ua me na puncjü nte c'o mi cārā a jens'e. Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Aleluya. Ngue ín Mizhocjimigöji o jocüzü ín mü'büji, o ñevgueji libre. Nuc'ü, me na nojo c'ü; me na zézhi.

² Na ngue me na jo c'ü cja'a Mizhocjimi ñe me na cjuana.

Ya tsjapü o sufrido c'ü e tras'orixü, nu c'ü o dyonpü yo cārā cja ne xoñijöümü.

Ngue c'ü je o dyonpüji nguec'ua dya mi ma't'üji Mizhocjimi; mi ma't'üji c'o ts'ita.

Mizhocjimi ya xo o nzhopcü c'e ndixü c'ü vi pjönbü o cji c'o nte c'o mi ätä Mizhocjimi.

³ Nuc'ua o yepe o mapjüji, o mamaji a cjava:

—Aleluya. Nu c'o bipji c'o c'os'ü c'e ndajñiñi, dya ra nguarü c'o.

⁴ Nuc'ua c'o veinticuatro tita ñe c'o nziyo c'o bübü, o ndüñijöümüji o ma't'üji Mizhocjimi c'ü junrü cja c'e trono. Mi mamaji a cjava:

—Je rga cjanu, amén. Aleluya.

⁵ Nuc'ua ró ärägö c'ü 'na ñña c'ü je ma ëjē cja c'e trono. Mi mama a cjava:

Unüji na pöjö ín Mizhocjimigöji, nu'tsc'eji, texets'üji o mbëpjits'üji angueze.

Nu'tsc'eji ín süji angueze ín ätäji, rí unüji na pöjö, zö pjē'ts'iji zö dya pje pjē'ts'iji, o ñeñe a cja c'ua c'e jña'a.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶ Ró ärä c'ua, nza cja c'ü xo mi cārā na puncjü o nte. O t'ärä nza cja 'ma yürü na puncjü o ndeje; y 'ma me pjäjnā na zézhi a jens'e. Mi mama a cjava:

Aleluya. Ya manda Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü me na zézhi c'ü só ra tsja texe.

⁷ Mō rá mājāji dya, me rá mājāji rá ma't'üji Mizhocjimi rá unüji na pöjö.

Na ngueje ya zädä c'ü ra tsja chjüntü. Ya zädä c'ü rá cārāji co e Jesucristo.

Chjëntjovi 'ma cjaji chjüntü. Nu c'e Ts'imē e Jesucristo ngue c'e t'i c'ü ra chjüntü. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo, nguetscöji c'e xunt'i, ya ró jocüji rá ma cārägöji co angueze.

⁸ Na ngueje o dyacüji rí jegöji na jo bitu c'ü xiji lino, c'ü me jya'xtjo 'ñe me juēs'i, je o mama a cja c'ua c'o jña'a.

C'o na jo bitu ngue c'o na jo c'o cja'a o nte Mizhocjimi.

⁹ Nuc'ua c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dyopjügue a cjava: “Me mājā nu c'o o zojnü Mizhocjimi ra ma ñönüji 'ma ra chjüntü c'e Ts'imē.”

Xo o xitsi a cjava:

—Nujoyo ngueje o jña Mizhocjimi, me na cjuana yo, o xitsi a cja c'ua.

¹⁰ Nutscö ró ndüñijöümü c'ua, cja o ngua c'e anxe ngue c'ua ro ma't'ü. Nuc'ua o xitsi c'ua:

—Dya rí ndüñijöümü ín jmigö; dya xo rí matcü. Nu'tsc'e ñe c'o ín cjuarmague c'o sido ejme c'o o jizhi e Jesucristo, o mbëpjits'üji Mizhocjimi. Xo nzitjözügö, o mbëpjitzözügö Mizhocjimi. Je rí ndüñijöümü a jmi Mizhocjimi, rí ma't'ü angueze, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

Nu c'o jña c'o mama na cjuana ja cja e Jesucristo, ngue c'o je o mama c'o profeta; y ngue o jña Mizhocjimi c'o.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda o xogü a jens'e. Ró janda 'na t'öxpjadü. Nu c'ü mi chägä angueze, mi chjü'ü a cjava: “Nu c'ü cja'a c'ua ja nzi ga mama.” Xo mi chjü'ü

a cjava: “Nu c'ü na cjuana.” Nuc'ü, jün na jo ngüenda, 'ñe castigao yo nte c'ua ja nzi ni jyodü. ¹² Nu c'o o ndö'ö me mi juëbi nza cja o sivi. Nu cja o ñi'i, mi juns'ü 'na corona c'ü mi jyäns'ä na puncjü. Xo mi t'opjü 'na tjü'ü c'ü dya cjó mi pãrã pje mama. Mi nguextjotsjé c'ü mi chägä c'e pjadü c'ü mi pãrã. ¹³ Mi je'e 'na bitu c'ü vi ngant'aji cja cji'i. Nu c'ü o tjü'ü c'ü ngeue o jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nuc'ua c'o xondaro a jens'e mi tjünt'üji a xütjü angueze. Nuc'o, nde mi chägäji o t'öxpjadü. C'o xondaro nde mi jeji o bitu c'o xiji lino c'o me ma jo 'ñe ma t'öxü 'ñe me mi jyaxtjo. ¹⁵ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, cja o ne mi pedye 'na tjëdyi c'ü me ma s'ün. Ngue c'ü ro s'odü yo nte'e. Me na zëzhi rga mandaji, nza cja 'ma ri pãrãji co 'na dyëza c'ü t'ëzi. Angueze ra castigaoji; ra tsjapü ra sufridoji. Ra chjëntjovi nza cja 'ma yödüji c'o uva ngue c'ua ra mbedye c'ü e ngui uva. Ra tsjapüji me ra sufridoji na ngueje me ünbü Mizhocjimi anguezeji, na ngueje vi tsjaji c'o me na s'o. Me na zëzhi Mizhocjimi, sô ra tsja texe. ¹⁶ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, mi juns'ü 'na tjü cja o bitu 'ñe cja o ngua. C'e tjü'ü je a cjava c'ü: “Nu c'ü manda texe cja yo jmu 'ñe cja yo rey.”

¹⁷ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü je mi böbü a nde cja e jyarü. O mapjü na jens'e, o xipji a cjava texe yo ndoparü yo pjüjuaja a nde a jens'e:

—Xä'däji, rí jmurügeji dya, nu ja rí sigueji na puncjü o jñönü. Ngue Mizhocjimi je ra dya'cüji c'e jñönü. ¹⁸ Rí sapüji o ts'ingue c'o rey, 'ñe c'o capitán 'ñe o ts'ingue c'o bëzo c'o me chala. Nde rí sapüji o ts'ingue c'o pjadü 'ñe c'o chägäji. Rí sapüji o ts'ingue texe c'o nte c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o dya pje pjëzhi; nde rí sagueji c'o, o 'ñeñe a cja c'ua c'e anxe.

¹⁹ Ró janda c'ua c'ü e animal c'ü na sate 'ñe c'o rey cja ne xoñijömü 'ñe c'o o xondaroji. Ya vi jmurüji ngue c'ua ro tsjaji chü'ü nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü 'ñe c'o o xondaro angueze. ²⁰ O zürüji c'ua c'e animal c'ü na sate. Xo 'ñe o zürüji c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. C'e profeta ngue c'ü mi böbü a jmi c'ü ot'ü animal, mi cja c'o seña c'o me ma nojo. A cjanu, ngue c'ü vi dyonpü c'o mi cuat'ü o número c'ü ot'ü animal c'o ma't'ü c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'ü. C'e animal 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana o pant'aji vivo cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. ²¹ Nuc'ua c'o o xondaro c'e animal o bö't'üji. Je o bö't'üji co c'ü e tratjëdyi c'ü mi pedye cja o ne c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü. Nuc'ua texe c'o ndoparü me co zapüji o ts'ingue c'o vi ndü. Me co pji'ch'iji.

20

Los mil años

¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü ma sjöbü a jens'e. Mi jün c'ü e sjogü cja c'ü e t'o'o c'ü na jë'ë c'ü dya 'ñetse ja sät'ä. Mi cãjä 'na cadena cja o dyë.

² Nuc'ua o zürü c'ua c'ü e trac'ijmi c'ü ya me mezhe, c'ü ngueje e Satanás c'ü dya jo. Cjanu o ndünt't'ü co cadena c'ü ro mezhe 'na mil o cjë'ë. ³ Cjanu o pant'a cja c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o ngo'bü na jo; cjanu o cuat'ü o sello, ngue c'ua c'ü dya jo, dya cja ro dyonpü yo nte, hasta 'ma cja ro zäs'ä c'o mil cjë. 'Ma ro cjogü yo mil cjë cja ro sjäpcä ja nzi pa'a.

⁴ Nuc'ua ró janda c'ua o trono nu ja junrü c'o manda. Nuc'o, o ch'unü ra jñüji ngüenda. Xo ró janda c'o aljma c'o o bö't'ü na ngueje o ndünt'üji a xütjü e Jesucristo o mamaji ja ga cja angueze. Nuc'o, dya o ma't'üji c'e animal c'ü na sate ne ri ngueje c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal. Dya xo mi cuat'ü o número c'e animal cja o ndëji ne xo ri ngue cja o dyëji. Nuc'o, o nzhogü o bübü'tjoji na yeje. Nuc'o, o mandaji co e Jesucristo 'na mil cjë. ⁵ C'o dyaja añima c'o dya

'ñench'e ɔ mü'bü e Jesucristo, dya o teji 'ma. Cja ro teji 'ma ro cjogü c'o mil cjë. ⁶ Me ra mäjä nu c'o ot'ü ra te'e. Nuc'o, dya tū nzhübü a jmi Mizhocjimi c'o. C'o dya 'ñench'e ɔ mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü, ra tetjoji na yeje, cja rron mboch'üji a sivi. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji. C'o ɔ nte Mizhocjimi, dya ra sufridoji cja c'e sivi. ɔ nte Mizhocjimi ra tsjaji mböcjimi ra pëpiji Mizhocjimi 'ñe e Cristo. Nde ra tsjaji jmu co e Cristo c'o mil cjë.

⁷ Nu 'ma ra zäs'a c'o mil cjë, e Satanás ra xosp'üji cja c'e t'o nu ja mi cjo'bü. Cja rron pjongüji c'ua libre c'ü. ⁸ Nuc'ua ra ma c'ua; ra ma dyonpü yo nte texe cja ne xoñijömmü. Ra ma dyonpü c'o menzumü a Gog 'ñe c'o menzumü a Magog. Ra jmutüji c'ua, ngue c'ua ra tsjaji chü. Me na puncjü c'o ɔ xondaroji. Chjëntjoji nza cja yo 'ñöxijömmü a ñünü cja ndeje. ⁹ Rguí 'ñeji texe cja ne xoñijömmü ra zät'äji cja c'e ndajñiñi c'ü me ne Mizhocjimi, nu ja ri cārā c'o ɔ nte. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén. Ra ngārāji texe a ñünü cja c'e jñiñi ngue c'ua ra chjotüji c'o ri cārā nu. Pero nuc'ua ra jyäbā o sivi a jens'e. Ra ndë'ë texe c'o ri cārā texe a ñünü cja c'e jñiñi. ¹⁰ Nuc'ua e Satanás c'ü onpü yo nte ra pant'aji cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. Ngue nu ja xo vi manda Mizhocjimi rvi pant'aji c'e animal c'ü na sate 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana. Me ra sufridoji na puncjü, xömmü ndempa, c'ü dya ra nguarü.

El juicio ante el gran trono blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na trono c'ü me ma nojo, c'ü me ma t'öxü. Xo ró janda nu c'ü mi junrü cja c'e trono. Nuc'ua o c'ueñe ne xoñijömmü 'ñe e jens'e a jmi cja c'ü mi junrü cja c'e trono. Dya cja ch'ot'ü c'ua ja mi bübü ne xoñijömmü ne ri ngueje e jens'e. ¹² Nuc'ua ró janda c'o añima, c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o dya pje mi pjëzhi, nde mi böbüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi o xo's'ü c'ua c'o libro. Cja xe nu o xo's'ü c'ua c'ü 'naja libro. Nunu je juns'ü nu, ɔ tjü'ü c'o ra bübüto co Mizhocjimi para siempre. Nuc'ua Mizhocjimi o jñünpü c'ua ngüenda c'o añima nu c'ua ja ma mama cja c'o libro. C'o libro mi mama texe c'o vi tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijömmü. ¹³ Nuc'ua o mar xo o pjons'ü c'o añima c'o vi ndü'ü nu. C'o t'o'o 'ñe c'ua ja cārā c'o aljma xo o nzhö'ö c'o añima. Mizhocjimi o jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ma tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijömmü. ¹⁴ Nuc'ua c'o t'o'o 'ñe c'ua ja mi cārā c'o aljma, Mizhocjimi o pant'a cja sivi nza ye lugar c'o. O pant'aji cja c'e zapjü nu ja me yot'ü sivi. Nguejnu xiji na yeje rga ndüji. ¹⁵ Xo o manda Mizhocjimi o pant'aji cja c'e zapjü c'ü me yot'ü sivi, nu c'o dya quis'i ɔ tjü cja c'e libro nu ja quis'i ɔ tjü nu c'o ra bübüto co Mizhocjimi para siempre.

21

Cielo nuevo y tierra nueva

¹ Ya vi nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Ya xo mi ojtjo o mar. Nuc'ua cja ró janda c'ua 'na jens'e c'ü cja dadyo; cja na 'na xoñijömmü c'ü cja xo dadyo. ² Nutsö e Juan, ya ró janda c'ua c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi. Ngueje a Jerusalén c'ü cja xo dadyo. Je ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. Ya vi jöcüji na jo; ya je mi cārā nu ɔ nte Mizhocjimi. Chjëntjovi nza cja 'ma jöcü na jo 'na xunt'i c'ü ya ra chjëvi c'e t'i c'ü ra chjüntüvi. ³ Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü ma jens'e. Je vi 'ñeje cja c'e trono. Je mi mama a cjava:

—Jñanda, Mizhocjimi ya mimi a nde'e cja yo nte, angueze ya ra mimi co yo nte. Ri ngueje ɔ nteji angueze. Nguetsjë Mizhocjimi c'ü ra bübü co anguesji ngue c'ua ri ngue ɔ Mizhocjimiji. ⁴ Mizhocjimi ra ndintspi texe ɔ nguizhöji. Dya cja ra ndüji. Dya cja pje xe ra mbeñeji. Dya cja xo ra huëji. Dya cja xo ra

zöji c'ü rrä ü. Na ngueje texe c'o me vi sufridoji cja ne xoñijömmü, dya cja ra sufridoji. Ya nde dadyo texe, je va xitsi a cja c'ua c'e jña'a.

⁵ Nuc'ua c'ü junrü cja c'e trono o mama a cjava:

—Jñanda, nutscö rrä c'japügö ra dadyo texe.

Cjanu o xitsi:

—Opjügue yo jña'a yo, na ngueje na cjuana yo. Yo nte sö ra mbärä Mizhocjimi cja'a c'ua ja nzi va mama.

⁶ Cjanu o xitsi c'ua:

—Ya nguarü texe yo ro zädä. Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, y sido rá bübügö 'ma ya rguü nguins'i yo. Nu c'o türe, nutscö rá unüji c'ü ra ziji ndeje c'ü dya cja ra türeji; ra bübüttöji co Mizhocjimi para siempre. Dya xo rá cobrají c'ü rá unüji c'e ndeje. ⁷ Nu c'o sido ejmezü ra ch'unüji texe yo. Nutscö ri nguetscö o Mizhocjimiji. Nuc'o, ri ngueje in ch'igö c'o. ⁸ Pero nu c'o me sũ, 'ñe c'o dya ejmezügö, 'ñe c'o me na s'o, 'ñe c'o mbö't'üte, 'ñe c'o tsājā o bēzo 'ñe c'o tsājā o ndixũ, 'ñe c'o cēro, 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe texe c'o mbēchjine; nuc'o, ra ch'unüji c'ü ra boch'üji cja c'ü e zapjü c'ü tjē'è co sivi 'ñe asufre. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji, o mama a cja c'ua.

La nueva Jerusalén

⁹ Cjanu o ējē c'ua 'naja c'o yenko anxe c'o mi tjē c'o yenko mojmü. C'o mojmü, ya vi pjödüji c'o castigo c'o mi nizhi c'o vi nguarü o sufrido c'o nte. Cjanu o zocügö c'e anxe. O xitsi a cjava:

—Xä'dägue a 'ñecjua. Rá jí'ts'i c'ü e xunt'i c'ü ngue o su'u c'ü e Ts'imē, o 'ñenze.

¹⁰ C'ü o Espiritu Mizhocjimi mi jítsi texe c'o. Nuc'ua c'e anxe o zinzí cja 'na t'eje c'ü me ma ndä. Cjanu o jítsi c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi c'ü ngueje a Jerusalén. Ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. ¹¹ C'e jñiñi me mi juēbi na zö na ngueje me na zö Mizhocjimi c'ü bübü nu. Me mi juēbi c'e jñiñi nza cja 'na ndojo c'ü me na mizhi c'ü xiji jaspe. Me mi 'ñetse nza cja o vigrío. ¹² Xo mi pēs'si 'naja ndüngumü c'ü me ma nojo, 'ñe me ma ndä. Mi ti'i doce ngoxtji. Nzi 'naja ngoxtji mi bübü 'na anxe. Cja c'o ngoxtji mi juns'ü o tjü c'o doce o t'i e Israel. ¹³ Nzi 'na lado c'e ndüngumü mi ti'i jñi'i ngoxtji. ¹⁴ Nu c'o o ndüngumü c'ü e jñiñi o mbedye doce cimientó. Cja c'o cimientó je mi juns'ü nu o tjü c'o doce o apóstole c'ü e Ts'imē c'ü ngueje e Jesucristo.

¹⁵ Nu c'ü mi zocügö, mi jün 'na vara c'ü mi ngue oro. Nuc'ü, je mi dyēdyi c'ü e jñiñi. Xo mi dyēdyi c'ü e ndüngumü 'ñe c'o o ngoxtji. ¹⁶ Nu c'ü e ndajñiñi o mbedye na jo cuagro. Nu c'ü ma maja xo ne ma cjatjonu c'ü ma mbät'ä. C'e anxe o dyēdyi c'ü e jñiñi co c'ü e vara c'ü mi jün. O zö yeje mil cja na yeje ciento kilometro c'ü ma maja. Xo ma cjatjonu c'ü ma ndä'ä 'ñe c'ü ma mbät'ä. ¹⁷ Nuc'ua xo o dyēdyi c'ua c'o o ndüngumü. O zö sesenta y cuatro metro c'ü ma ndä. C'e anxe o dyēdyi c'ua ja nzi ga tsja yo nte 'ma pje c'o ēdyji.

¹⁸ Nu c'e ndüngumü vi t'ät'ä co ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü e ndajñiñi mi ngueje dyavo oro nza cja vigrío c'ü me 'ñetse a tji'í. ¹⁹ Nu c'o cimientó c'ü e ndüngumü mi qui'i o ndojo c'o me na zö c'o me na mizhi. Nu c'ü o cimientó c'ü ot'ü, mi ngue ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü na yeje mi ngueje ndojo c'o xiji zafiro. Nu c'ü na jñi'i mi ngueje ndojo c'o xiji ágata. Nu c'ü na nziyojo mi ngueje ndojo c'o xiji esmeralda. ²⁰ Nu c'ü na qui'ch'a mi ngueje ndojo c'o xiji ónice. C'ü na 'ñanto mi ngueje ndojo c'o xiji cornalina. C'ü na yenko mi ngueje ndojo c'o xiji crisólito. C'ü na ocho mi ngueje ndojo c'o xiji berilo. C'ü na nueve mi ngueje ndojo c'o xiji topacio. C'ü na dyēch'a mi ngueje ndojo c'o xiji crisoprasa. C'ü na once mi ngueje ndojo c'o xiji jacinto. C'ü na doce mi

ngueje ndojo c'o xiji amatista. ²¹ Nu c'o doce ngoxtji mi ngueje o perla. Nzi 'na ngoxtji mi ngueje 'natjo perla. Nu c'o o calle c'ü e jñiñi mí dyavo oro c'o ma 'ñetse nza cja o vigrio.

²² Dya ró jandagö cja c'ü e jñiñi ri jără o templo; na ngueje Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü só ra tsja texe, 'ñe c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo nguetsjêvi temploví. ²³ Nu c'ü e jñiñi, dya ni jyodü e jyarü ne xo ri ngue e zana c'ü ra jya's'ü nu. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'e Ts'imë me na zövi; y nguetsjêvi jya's'üvi. ²⁴ Yo nte yo o jogü o mü'büji ra nzhodüji cja o jya's'ü c'e jñiñi. Nu c'o rey cja ne xoñijö mü ra ē zogü c'o me ni muvi c'o pës'i anguezeji. ²⁵ Nu c'o ngoxtji, dya ra cjot'ü c'o. Na ngueje pamü ri ndempa nu; ri ojtjo bēxö mü. ²⁶ Yo nte texe cja ne xoñijö mü ra ē zogüji c'o me ni muvi c'o pës'iji. ²⁷ C'o na s'o, dya ra cjogü a mbo cja c'ü e jñiñi c'o. Dya xo ra cjogü nu, c'o pezhe o bēchjine. Nu c'o ra cjogü nu, nguextjo c'o quis'i o tjü'ü cja c'e libro c'ü tjê'ë c'e Ts'imë. Nu c'o juns'ü o tjü'ü nu, ngue c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

22

¹ Nuc'ua c'e anxe o jitsi 'na ndare c'ü me mi jore. Ngue c'e ndeje c'ü unü c'ü rga bübütjoi. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. C'e ndare je ma peje cja o trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë. ² C'e ndare je mi cjogü a nde cja c'e calle cja c'e jñiñi. Nzi 'na lado c'e ndare mi cja'a nu o za'a c'o quis'i c'o unü c'ü rga bübütjoi. Doce vez ga nguis'i nu cjê'ë. Nzi 'na zana quis'i. Nu c'o o xi c'o za'a ngue c'o jocü yo nte cja ne xoñijö mü. ³ O trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë je ra bübü cja c'e jñiñi. Nu c'o o nte Mizhocjimi ra ma't'üji angueze. Dya ra bübü nu, c'o rrä s'o'o. ⁴ Nu c'o o nte ra jñandbaji o jmi. Nu c'ü o tjü'ü, je ra jñus'ü cja o ndē anguezeji, na ngueje o nteji angueze. ⁵ Nujnu, dya ra bēxö mü nu. Dya xo rguí jyodüji o jya's'ü o sivi, ne xo ri ngueje o jya's'ü e jyarü. Ngueje Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ngue o jya's'ü nu. Nu c'o cārā nu, ra mandaji para siempre.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶ Cjanu o xitsi c'e anxe:

—Texe yo jña yo í dyärā na cjuana yo; ra sö ra creo yo nte. Nu c'ü ín Jmugöji Mizhocjimi c'ü jíchi c'o profeta, o xitscö ró ē jí'tsc'ö yo ni jyodü ra zädä, ngue c'ua ra mbärā yo nte. Dya cja ra mezhe ra zädä. ⁷ Tsijñi c'ü mama e Jesucristo: “Dya cja ra metcö rá êjê. Me ra mājā nu c'o cja c'ua ja nzi ga mama Mizhocjimi cja ne libro”, o mama a cja c'ua.

⁸ Nutscö e Juan, nguetscö ró ärägö, xo ró jandagö yo. 'Ma ró jandagö 'ñe ró ärägö yo, nuc'ua ró ndüñijö mü a jmi c'e anxe c'ü o jitsi texe yo, ngue c'ua ro ma't'ü c'ü. ⁹ Pero c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dya pje rí matcügö. Na ngueje nutscö xo rí mbēpjitjogö cja Mizhocjimi nza cjatsc'e 'ñe nza cja c'o in cjuarmague c'o ngueje profeta, 'ñe nza cja c'o dyaja c'o cja c'ua ja nzi ga mama ne libro. Nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügue, enze a cjanu.

¹⁰ Nuc'ua cjanu o xitsi c'ua:

—Dya rí tso'bü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, na ngueje ya ts'iquëtjo bēzhi c'ü ra zädä texe yo mama ne libro. ¹¹ Nguec'ua yo pa'a yo dya be va sädä, 'ma dya ra nzhogü o mü'bü c'o cja na s'o, jyēzi sido ra tsjaji c'o. Nu c'o me na s'o cjiñi, xe rí jyēzitjo ra nguijñiji c'o na s'o. Nu c'o cja na jo, c'ü xe ra tsjatjoi na jo. Nu c'o ngue o nte Mizhocjimi, c'ü sido ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

¹² Mama a cjava e Jesucristo:

—Dyärä, dya cja ra metscö rá ëjë; ngue c'ua rá unü nzi 'najaji c'ua ja nzi va tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijōmü. ¹³ Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, y sído rá bübügö 'ma ya rguí nguins'í yo, eñe e Jesucristo.

¹⁴ Me ra mājā nu c'o tjtintspiji o mü'büji co o cji e Jesucristo; ngue c'ua ra sō ra ziji c'o quis'í c'e za'a c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Xo ra sō ra cjogüji cja o ngoxtji c'ü e ndajñiñi a jens'e. ¹⁵ Ra ngārā a tji nu c'o dya ejme Mizhocjimi, 'ñe c'o céro, 'ñe c'o tsājā o ndixü, 'ñe c'o tsājā o bézo, 'ñe c'o mbó't'üte 'ñe c'o ma't'ü o ts'íta, 'ñe c'o pezhe o bëchjine.

¹⁶ E Jesús xo mama:

—Nutscö e Jesús ró tājā nu ín anxegö o ë xi'ts'i texe yo, ngue c'ua rí xipjigüe c'o dyaja ín ntegö. Nguetscö ró cjapügö o bübü e David. Xo o mboxbëchezügö e David. Xo nguetscö c'ü chjëntjovi nza cja c'e seje c'ü juëbi 'ma xörü, eñe.

¹⁷ Nu c'ü o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü o mü'bü yo o nte Mizhocjimi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Jesucristo ín Jmuts'ügöjme, xä'dä.

Xo mama a cjava yo o nte Mizhocjimi yo ngueje o su c'e Ts'imë:

—Xä'dä dya, a 'ñecjua.

Texe c'o ärä yo jña'a yo, xo ni jyodü ra mamaji a cjava:

—Xä'dä dya, ín Jmuts'ügöjme.

Nu'tsc'ëji ín türeji ín neji o ndeje, xä'däji rí ë siji o ndeje nu unü c'ü rguí bübütjoji. Nu ne ndeje, e Jesucristo ra dya'c'ütjoji; dya ra cobrats'üji.

¹⁸ Nu'tsc'ëji ín äräji yo jña yo mama ne libro, pjötpüji na puncjü ngüenda. Na ngueje 'ma cjó c'o ra jñu's'ü jña c'o dya mama ne libro, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra tsjapü ra sufrido texe c'ua ja nzi ga t'opjü cja ne libro. ¹⁹ Nu 'ma cjó c'o ra jñücü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, Mizhocjimi xo ra jñüpcü o tjü'ü cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Dya xo ra cjogü a mbo cja o jñiñi Mizhocjimi a jens'e. Ngue c'e jñiñi c'ü xitsiji Mizhocjimi cja ne libro.

²⁰ Nu c'ü mama yo jña'a yo, mama a cjava:

—Dya cja ra metscö rá ëjë, eñe.

Je rga cjanu, amén. Xä'dä, nu'tsc'e Jesús ín Jmuts'ügöjme.

²¹ E Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra mböxc'üji, ra nintsjimits'üji ín texeji, o ntets'üji angueze. Je rga cjanu, amén.